BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 ianuarie 1974 Nr. 1—2

Biblioteca Orășenească
„Ștefan Gheorghiu"
Str. Bariţiu 5 SIBIU

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

45. Pe calea binelui

După învăţătura Sfintei Scripturi, omul este singura fiinţă spiritual-trupească, adică e suflet-trup în unitate. Prin puterea sufletului el este „stăpînul" celor văzute, al celor ce vieţuiesc pe pămînt. El este „coroana" a tot ce există.

Dar totodată în om se luptă binele cu răul, virtutea cu păcatul, încît el poate să se înalţe pînă la cer şi poate să coboare pînă la a fi rob al patimilor sufleteşti sau trupeşti. Lupta aceasta între bunătate şi răutate este cunoscută de toţi oamenii. De ea nu scapă nimenea. Ea ne urmăreşte pînă în ultima clipă a vieţii noastre.

De unde această luptă, acest zbucium, această frămîntare? Sfînta noastră Biserică — pe temeiul Sfintei Scripturi — ne spune că prima pereche de oameni o vreme a cunoscut numai binele. Omul avea în el chipul lui Dumnezeu, prin care el este stăpîn peste natură şi toate vieţuitoarele. El era chemat ca prin o viaţă după voia lui Dumnezeu, să ajungă la asemănarea cu Dumnezeu (Geneză 1, 26—30). Neascultînd însă de porunca lui Dumnezeu şi ispitit fiind şi robit de cele simţuale (vedere, gust, auz), a căzut în păcat. Acesta e păcatul strămoşesc. Aceasta a avut drept urmare înclinarea spre rău prin pierderea harului divin, întunecarea raţiunii, slăbirea voinţei, înrobirea inimii, adică alterarea chipului lui Dumnezeu, truda în dobîndirea celor necesare vieţii, boala şi moartea. (Geneză cap. 2 şi 3.) De atunci toţi cei ce se nasc au pecetea acestui păcat şi viaţa lor e o permanentă luptă între virtute şi păcat, între bine şi rău. E adevărat că prin Taina Sf. Botez noi sîntem curăţiţi de păcatul strămoşesc şi de alte păcate (dacă ne botezăm mai tîrziu), şi ne îmbrăcăm în Hristos, devenim o „creatură nouă", sîntem sfinţiţi. Astfel binele domină în noi, omul fiind după fiinţă bun, căci e chipul lui Dumnezeu, reînnoit în Iisus Hristos. Cu toate acestea lupta nu încetează. Ispitele dinăuntru şi dinafară nu ne părăsesc. Chemările spre bine sau spre rău ne asaltează. Aşa cum oricît de curată ar fi apa mării şi oricît de frumos s-ar oglindi în ea frumuseţea cerului, totuşi, valurile mării se frămîntă mereu şi marea ascunde în ea tot felul de vietăţi, unele frumoase, altele monstruoase, care ies la iveală din cînd în cînd. Tonalitatea luptei însă e optimistă: Prin Iisus Hristos binele e biruitor.

Dumnezeu a dat omului marele dar al libertăţii. Ca fiinţă spirituală, omul are raţiune, cu care cunoaşte şi judecă toate, are voinţă cu care înlătură ceea ce ştie că nu e bun şi face ceea ce ştie că este bun, are sentiment, cu care se fereşte de patimi înrobitoare şi se însufleţeşte de ceea ce e adevărat, bun şi frumos. Astfel poate să aleagă între bine şi rău, între adevăr şi minciună, între adevărata frumuseţe şi frumuseţea falsă, aparentă. Astfel omul are posibilitatea să urmeze chemarea binelui. Creşterea în bine însă nu e uşoară. Lupta este grea şi fără răgaz. E ceea ce spune Sf. Apostol Pavel despre „omul legii vechi" că vrea să facă binele, dar răul e legat de el, că deşi „după omul cel lăuntric" se bucură „de legea lui Dumnezeu", el vede „în mădularele" lui „o altă lege" care se luptă „împotriva legii minţii" lui şi îl face „rob legii păcatului". Unde este izbăvirea din această robie? Răspunsul e: în Iisus Hristos (Romani 7, 21—25).

Dumnezeu ne-a dat conştiinţa morală, prin care sîntem sfătuiţi şi îndrumaţi să facem binele şi să ne ferim de rău. Cel ce ascultă de glasul conştiinţei, sădit în sufletul nostru, acela se luptă împotriva păcatului şi săvîrşeşte binele şi este mulţumit, este fericit. Cel ce nu ascultă de glasul conştiinţei drepte şi se lasă robit de răutate, acela este mustrat de conştiinţă şi — dacă nu se îndreaptă — este osîndit (Geneză, cap. 4). Dar şi acesta se poate îndrepta. Marea însemnătate a conştiinţei morale în viaţa noastră pentru lupta desăvîrşirii a făcut ca ea să fie numită „glasul lui Dumnezeu în noi", pentru că ea ne-a fost dată de Dumnezeu. „Cînd faci bine nu ţi-e faţa senină? — zice Domnul către Cain. Iar de nu faci bine păcatul bate la uşă şi caută să te tîrască, dar tu biruieşte-l!" (Geneză 4, 7). Cu toate acestea conştiinţa morală însăşi slăbeşte şi poate rătăci, dacă omul nu ascultă de ea, ci continuă să fie rob al răutăţii.

Eliberarea de această robie este în Iisus Hristos. Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, este Sfîntul, cel fără de păcat (Evrei 4, 15). El e întruparea Sfinţeniei dumnezeieşti. El revarsă harul Său în noi — prin Sfintele Taine —, ne curăţă de păcat, ne întăreşte pe calea virtuţii, a binelui, ne ajută în lupta împotriva răului şi în biruinţa asupra oricăror ispite. El ne face cu adevărat liberi de orice răutate, ne luminează şi întăreşte conştiinţa morală şi ne cheamă mereu să mergem pe urmele Lui, ca să ajungem la asemănarea cu El. Prin Botez ne-am îmbrăcat în Hristos, am primit chipul Lui, El este în noi, cu noi, şi ne ajută ca — prin colaborarea noastră cu harul Lui — să ne asemănăm cu El, să biruim încercările dinafară şi dinăuntru şi să păşim pe calea sfinţeniei. Niciodată însă nu vom fi egali cu Hristos Fiul lui Dumnezeu Cel neprihănit. Căci nimeni nu e fără greşală dintre fiii oamenilor. Sfinţii înşişi sînt ispitiţi. Maica Domnului ca „Născătoare de Dumnezeu" n-a avut păcate personale. Ea a fost curăţită de păcatul strămoşesc cînd s-a coborît Duhul Sfînt peste Preacurata Fecioară, ca din ea să se nască Hristos (Luca 1, 35). Astfel în ceruri Sfinţii, Maica Domnului şi îngerii stau în jurul lui Iisus Hristos, îl preamăresc şi se roagă pentru noi ca să ducem lupta cea bună a vieţuirii în Hristos-Domnul. Lupta aceasta însă nu este uşoară. Pentru că în viaţa aceasta nu scăpăm niciodată de ispite. Ele vin dinăuntru şi dinafară. Unele sînt mai puternice, altele mai slabe. Unele se cunosc ca rele, altele ne amăgesc spre rău prin o înfăţişare frumoasă, bună. Lupta e continuă. Ea n-are răgaz. Dar prin harul lui Hristos, prin voinţa noastră şi necontenită atenţie, prin rugăciune şi fapte bune, prin ajutorul Maicii Domnului, a Sfinţilor, a fraţilor noştri în Hristos, — a căror pildă trebuie s-o urmăm — vom reuşi să ne întărim în lupta împotriva păcatului, să ne desăvîrşim în virtute, în făptuirea continuă a binelui. Prin o asemănare, noi trebuie să fim harnici ca albinele, care adună în faguri mierea, nu otrava. Aşa şi noi în fiecare clipă, în fiecare oră, în fiecare zi, să adunăm gînduri, cuvinte şi fapte bune, după voia lui Dumnezeu, spre binele nostru, al semenilor, al Bisericii şi al poporului — şi să înlăturăm mereu otrava păcatului.

Să ascultăm chemarea Domnului nostru Iisus Hristos: „Priveghiaţi şi vă rugaţi ca să nu cădeţi în ispită" (Matei 26, 41). „Vino şi urmează mie!" (Matei 19, 21). În felul acesta Hristos se va sălăşlui în noi şi lupta noastră pentru desăvîrşirea vieţii după asemănarea lui Hristos va da roade tot mai bogate, şi pentru noi şi pentru fraţii noştri şi pentru Biserică şi pentru propăşirea patriei noastre.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Popas duhovnicesc

La început de an

„Toate să le ispitiţi, ce este bun să ţineţi".
(I Tes. 5, 21)

Viaţa, după cum ştim, nu este asemenea cursului unui rîu de şes, ce pare a-şi purta liniştit, visător, apele în meandrele unor lunci pline de flori. Ea se poate asemăna totuşi cu un curs clocotitor de apă, plin de ochiuri sau vîrtejuri, care ne pot atrage la fund şi îneca, ne pot pierde pentru de-a pururi, vîrtejuri care însă scot adesea la suprafaţă mîl sau alte impurităţi de pe fundul apei. Viaţa deci nu curge lin în albia veacurilor, ci are de multe ori un curs tumultuos, plin de cataracte, de ochiuri care ne pot fi extrem de primejdioase, atunci cînd le sfidăm, cînd nu ne controlăm bine modul în care vîslim, chipul în care mergem, în care ne comportăm. Din acest motiv, viaţa trebuie privită cu toată atenţia şi mai ales trebuie trăită cu un înalt simţ de răspundere.

În acest sens, se pare că sfîrşitul unui an şi începutul altuia, perioadă în care ne aflăm şi noi acum, constituie moment potrivit nu numai pentru a face socoteli şi rînduieli gospodăreşti, lucruri absolut necesare pentru buna chivernisire a oricărei case, a oricărei familii, mai mici sau mai mari, ci timp potrivit este şi pentru zăbovire asupra celor dinăuntru ale noastre, asupra chivernisirii vieţii noastre sufleteşti.

Orice credincios bun al Bisericii noastre face deci la început de an nou un scurt popas duhovnicesc, cîntărindu-şi cu grijă modul în care şi-a gospodărit făptura sa sufletească, viaţa sa personală în general.

Pentru un astfel de prilej socotim că este cît se poate de potrivit îndemnul Sf. Apostol Pavel pe care îl dădea tesalonicenilor, la începutul celei de-a doua jumătăţi a veacului întîi, prin cuvintele: „Toate să le ispitiţi, ce este bun să ţineţi" (I Tes. 5, 21). Nu fiţi fără de minte, voi care aţi crezut în Iisus Hristos — parcă ar vrea să spună Sf. Pavel — luînd ca bun orice vînturălume v-ar spune, crezînd că tot ce zboară se mănîncă, folosind un proverb românesc, ci — ţinînd cont că viaţa aduce înaintea voastră fel de fel de fapte, de obiceiuri, de năravuri, de „mode" — voi cîntăriţi-le bine, judecaţi-le, cercetaţi-le şi luaţi numai ceea ce vă ajută în chip real, ceea ce zideşte viaţa voastră trupească şi sufletească, ceea ce foloseşte vouă şi semenilor voştri, ceea ce vă onorează, vă cinsteşte, ceea ce ajută ca viaţa să meargă înainte spre ţelurile ei de desăvîrşire finală.

Pentru viaţa sufletească, duhovnicească, pentru creşterea în Iisus Hristos-Mîntuitorul, îndemnul de mai sus al Sf. Apostol Pavel are, aşadar, şi pentru credincioşii de acum o deplină valabilitate, căci, asemenea tesalonicenilor, şi noi, fiii de astăzi ai Bisericii, avem marea obligaţie de a ne cerceta

(Continuare în pag. 2)

22520.

La început de an

(Urmare din pag. 1)

cît mai des făptura — şi, în acest scop, vreme cuvenită este şi acum la început de an nou, cînd sîntem încă învăluiţi în lumina marelui praznic al Naşterii Domnului — de a ne cîntări credinţa, faptele, vorbele, gîndurile, cît şi ţinuta noastră cea dinafară şi ceea ce găsim bun în noi să ţinem şi să facem să crească şi mai mult, iar ramurile uscate, patimile, apucăturile rele, năravurile dăunătoare nouă, familiilor noastre, semenilor noştri, societăţii, să le aruncăm din fiinţa noastră.

„Ce este bun să tineţi" — zice Apostolul. Să ţinem mai întîi de toate la Legea noastră bătrînească, la credinţa noastră strămoşească ortodoxă, la Biserica în care s-au închinat moşii şi strămoşii noştri, care s-a dovedit „bună" în a ne face să trăim după voia lui Dumnezeu şi în ascultare şi dragoste faţă de ţara noastră.

Pe de altă parte, la înnoirea anului fiind, să ne înnoim şi noi haina sufletului, pe care să căutăm a o păstra cît mai nepătată, „căci întru înnoirea vieţi (se cade) să umblăm" — după cum tot Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă (Rom. 6, 4), întru primenirea continuă a vieţii noastre lăuntrice.

Bun s-a dovedit totodată tot ceea ce au creat înaintaşii noştri, ca port, cîntec, muzică, poezie şi alte forme de manifestare a artei, lucruri la care de asemenea să ţinem.

Bun, negrăit de cinstitor şi necesar este bunul simţ al poporului nostru, la care să ţinem ca la ochii din cap; simţul echilibrului, al cumpătării în toate, care nu i-a îngăduit ieşiri extravagante în ceea ce priveşte moravurile, îmbrăcămintea, diverse „mode", nu totdeauna sănătoase, de care s-au ţinut şi se mai ţin doar cei rupţi de obştea cea mare a poporului, cei fără nici un ideal superior. Căci, în privinţa modului de a ne îmbrăca de pildă cum spunea scriitorul şi preotul G. Galaction, „trebuie să fie cineva spăimîntător de gol la minte şi la inimă ca să nu mai găsească pe pămînt altceva mai vrednic de cultivat decît acoperişul trupului" ! Vestimentaţie care să nu lezeze bunul simţ trebuie să avem mai ales atunci cînd mergem la biserică, unde nu se cuvine să sustragem prin nimic atenţia semenilor noştri. Îmbrăcămintea noastră să fie „potrivită cu sfinţenia", cum spune Sf. Scriptură (Tit 2, 3).

Bună şi demnă de toate atenţia este şi rînduiala moştenită de la înaintaşi ca în familiile noastre să fie cît mai mulţi copii, familiile fără copii fiind considerate ca neîmplinite, ba chiar sub un fel de pedeapsă divină, aşa cum era în V. Testament. Dacă părinţii noştri şi noi înşine ne-am născut şi am crescut în case modeste, de la 4—5 copii în sus, strînşi în jurul unor măsuţe, adesea pe scăunele cu 3 picioare ca să putem încăpea şi ajunge cu toţii la castronul cu mîncare, cu atît mai mult se cuvine acest lucru astăzi, în noile condiţii de viaţă.

Negrăit de bun s-a dovedit în acelaşi timp şi spiritul de economie şi fuga sau oroarea faţă de risipă, pe care l-am moştenit de la înaintaşi şi în care trebuie să ne creştem şi noi vlăstarele.

Iată doar cîteva teme, din mai multele desigur, asupra cărora se cuvine să meditäm la popasul duhovnicesc pe care îl facem la început de an, lucruri pe care bine este a le ţine şi a le cultiva cît mai mult în anul care ne stă în faţă şi în cei ce vor veni, spre binele şi bucuria noastră, cît şi a obştei din care facem parte.

Gh. Papuc

An jubiliar pentru Intîistătătorul Mitropoliei Banatului

Sărbătorită totdeauna într-un cadru intim la Centrul eparhial, ziua naşterii Întîistătătorului Mitropoliei Banatului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae, a fost de această dată subliniată aparte, ca marcînd împlinirea a cincizeci de ani de viaţă şi totodată a treizeci de ani de slujire la sfîntul altar.

Astfel, în 21 noiembrie 1973, la praznicul Intrării în Biserică a Maicii Domnului, după săvîrşirea Sf. Liturghii şi rugăciunea de mulţumire pentru un astfel de prilej în catedrala mitropolitană, a avut loc o recepţie la care au participat: Prea Sfinţitul Episcop Visarion al Aradului cu însoţitorii, ostenitori ai Centrului eparhial Timişoara, membrii Consiliului arhiepiscopesc şi Adunării Eparhiale, preoţi şi credincioşi din oraş, precum şi corul catedralei mitropolitane.

După intonarea imnului arhieresc au luat cuvîntul: P. Cuv. Arhim. dr. Timotei Seviciu, vicar eparhial, din partea clerului Eparhiei, domnul profesor Vasile Vărădean din partea credincioşilor şi domnul prim-rabin dr. Ernest Neuman în numele reprezentanţilor cultelor religioase din localitate, care au subliniat importanţa evenimentului şi au făcut Înaltului Ierarh urări de sănătate, viaţă lungă şi plină de roade în ogorul Bisericii şi al Patriei, al înfrăţirii dintre credincioşii diverselor culte din ţara noastră.

A răspuns Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae, care a scos în lumină faptul că în slujirea împlinită la altar a împletit mereu trei virtuţi: A credinţei în Dumnezeu, a dragostei şi devotamentului faţă de patrie şi popor, a muncii pline de nădejdi pentru bunăînţelegere între oameni.

(Continuare în pag. 4)

Botezul Domnului

Sărbătoarea „Botezul Domnului" (Boboteaza) datează din primele veacuri ale creştinismului şi face parte din ciclul celor 12 sărbători mari (împărăteşti) din cursul anului bisericesc.

Despre Botezul Domnului nostru Iisus Hristos în apele Iordanului istorisesc toate cele patru evanghelii.

Sf. Ioan Botezătorul anunţa obştea care venea la el că s-a apropiat „împărăţia cerurilor", cerînd celor ce-l ascultau înlăturarea patimilor şi păcatele de tot felul de care erau cuprinşi, părăsirea cărărilor lor rele, ceea ce Sf. Scriptură exprimă prin cuvîntul „pocăinţă" şi să se hotărească a duce o viaţă nouă, plăcută lui Dumnezeu, spre a deveni membri ai acestei împărăţii a cerurilor. Din acest motiv botezul Sf. Ioan se numeşte „botezul pocăinţei".

Despre Sf. Ioan Botezătorul, Sf. Evanghelist Matei ne spune că „el este acela despre care grăia profetul" zicînd „Vocea celui ce strigă în pustiu: Gătiţi calea Domnului, drepte faceţi cărările lui" (Matei 3, 3).

Aşa se face că cei ce ce veneau „se botezau de el în apa Iordanului, mărturisindu-şi păcatele lor" (Matei 3, 6). Mărturisirea ce se făcea avea de scop, ca respectivul să se lapede de viaţa sa păcătoasă de pînă atunci.

Botezul lui Sf. Ioan Botezătorul şi Înaintemergătorul Domnului nostru Iisus Hristos, nu le aducea acestora de fapt iertarea păcatelor, şi nici nu-i punea pe ei în stare graţială, ci îi pregătea numai sufleteşte pentru a se putea face părtaşi botezului cu apă şi cu duh al Mîntuitorului Iisus Hristos.

De altfel Sf. Ioan Botezătorul nici nu putea avea puterea iertării păcatelor, fiindcă mîntuirea încă nu era îndeplinită prin moartea pe cruce a Domnului Hristos. De aici rezultă că botezul, pe care-l împărtăşea Botezătorul nu putea fi identic cu botezul creştin adus de Mîntuitorul Iisus Hristos. Botezul creştin săvîrşit în numele Sf. Treimi: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt, iartă celor ce s-au împărtăşit de el toate păcatele, atît pe cel original cît şi cele personale, în funcţie de vîrsta persoanei.

După obiceiul iudeu, nimeni nu putea deveni învăţător sau preot, înaintea împlinirii vîrstei de 30 ani. Supunîndu-se acestei rînduieli, Dumnezeu-Omul nu şi-a început activitatea mesianică înaintea împlinirii vîrstei legiuite.

Astfel, pe cînd Ioan Botezătorul îşi desfăşura activitatea sa în pustiul Iudeei, nu departe de rîul Iordanului, a venit şi Domnul Iisus din Galileea în părţile Iordanului la Ioan, cerîndu-i ca să-i împărtăşească botezul pocăinţei (Matei 3, 13—14). Botezătorul refuză, zicînd: Eu am trebuinţă să fiu botezat de tine şi Tu vi la mine". Prin aceasta, Ioan Botezătorul a recunoscut că Domnul nu are păcate, de care trebuie să se „pocăiască". Dacă Iisus nu avea păcate, El trebuie să fi luat chiar în acel moment, cînd şi-a cerut botezul, păcatele altora asupra Sa şi voieşte acuma să le expieze ca şi cînd acele păcate ale celorlalţi, luate asupra Sa, ar fi ale Sale propri.

Proorocul Ioan, fiind luminat de Duhul lui Dumnezeu, îndată a cunoscut că Cel ce stă în faţa lui este Mielul lui Dumnezeu, „Fiul lui Dumnezeu" (Matei 3, 11). Cu înfiorare sfîntă căuta să-l îndepărteze de la botez şi era gata ca el să fie botezat de Hristos. Însă Iisus a zis: „Lasă acum, căci aşa se cuvine să plinim toată dreptatea". Ioan a înţeles rostul cuvintelor Mîntuitorului şi l-a botezat (Matei 3, 15). Astfel adevărul a fost împlinit de Hristos, botezîndu-se de către Ioan în apele Iordanului. Prin aceasta El a dat exemplu de smerenie pentru toţi creştinii.

Botezîndu-se, Iisus a ieşit îndată din apă şi iată i s-au deschis cerurile şi Ioan a văzut pe Duhul lui Dumnezeu pogorîndu-se ca un porumb şi lăsîndu-se peste Dînsul. Şi iată s-a auzit glas din cer care zicea: „Acesta este Fiul Meu"... (Matei 3, 16—17). Acest fapt a fost necesar pentru Ioan spre a se convinge că cel ce s-a botezat a fost Fiul lui Dumnezeu (Ioan 1, 31—34).

La Botezul Mîntuitorului Iisus Hristos s-a deschis lumii în Dumnezeu trinitatea persoanelor Sf. Treimi. Dumnezeu Tatăl, care a vorbit din ceruri, Fiul Său „cel iubit", cel ce s-a botezat în apele Iordanului, şi Duhul Sfînt care s-a pogorît asupra Lui în chip de porumb.

Din acest motiv Botezul Domnului sau Boboteaza se mai numeşte şi „Arătarea Domnului", sau „Praznicul luminilor".

Domnul nostru Iisus Hristos, fiind fără de păcat, n-avea nevoie de pocăinţă, dar a ieşit în lume ca fondator al unei împărăţii duhovniceşti binecuvîntate a lui Dumnezeu. În această împărăţie, după învăţătura Lui, nu se poate intra fără botez (Matei 28, 19—20).

Botezul deschide împărăţia cerurilor celor ce-l primesc, după cuvîntul Evanghelistului: „De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh nu va putea să intre în împărăţia lui Dumnezeu" (Ioan 3, 3—7). „Pocăiţi-vă şi să se boteze fiecare dintre voi întru numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor şi veţi lua darul Sf. Duh" (F. Ap. 2, 38). Făgăduinţa Sf. Duh spre iertarea păcatelor e dată şi pruncilor membrilor Bisericii noastre.

Noul Testament, prin Botezul Domnului, apare lumii măreţ şi solemn. În acest timp, din ceruri, s-a auzit glasul Tatălui; în apă s-a botezat Fiul Său cel iubit, asupra căruia, în chip văzut, a stat Duhul Sfînt.

Sf. Scriptură cunoaşte trei feluri de naşteri: Cea trupească, cea din botez şi cea din înviere. Fără naşterea prin Botez, nu este cu putinţă naşterea prin înviere (Sf. Grigorie Teologul, Cuvînt la Sf. Botez).

Pentru a intra în sînul Bisericii este necesar botezul cu apă şi Duh. Aşa fiind, şi pruncii din părinţi ortodocşi trebuiesc botezaţi, pentru a nu-i lăsa lipsiţi de împreunarea cu Hristos şi pentru a nu se întîmpla să moară nebotezaţi şi nemîntuiţi.

Sf. Irineu zice: „Mîntuitorul a venit ca pe toţi să-i mîntuiască, pe cei care se nasc din nou prin El în Dumnezeu: prunci, tineri şi bătrîni" (Contra eresurilor 2, 22). Pentru a primi botezul, pruncii credincioşilor noştri n-au nevoie de pocăinţă, fiindcă ei n-au păcate personale ci numai pe cel strămoşesc.

Sf. Ap. Petru, Pavel ş. a. au botezat atîtea „case" sau „familii" din care, desigur, nu puteau lipsi copiii.

După pilda chezaşilor, care au venit la Mîntuitorul: a sutaşului, care a dat chezăşie, pentru sluga sa, a femeii cananeence care a dat chezăşie pentru fiica ei ş. a. (Matei 8, 5—13; 15, 21—28), Biserica a rînduit chezăşia duhovnicească a părinţilor spirituali la botezul copiilor, numiţi „naşi". Ei garantează că vor lua sub ocrotirea lor pe fiii lor spirituali, spre a-i creşte în credinţa, propovăduită de Biserica Ortodoxă.

După cum Hristos-Domnul nu şi-a început activitatea Sa mesianică fără botez, e necesar ca şi creştinul să-şi înceapă viaţa sa pămînteasă prin botez.

Din acest motiv Botezul Domnului este mare praznic în Biserica noastră, el serbîndu-se în 6 ianuarie, iar în 7 ianuarie sărbătorim pe Sf. Ioan Botezătorul.

Condacul praznicului spune: „Arătatu-te-ai astăzi lumii şi lumina Ta, Doamne, s-a însemnat peste noi, care cu cunoştinţă te lăudăm, venit-ai şi te-ai arătat lumina cea neapropiată".

Pr. *Chiril Pistrui*

Gheorghe Vornicu: Umbra lui Horea

Profesorul octogenar din Arad, Gheorghe Vornicu, prezintă în cartea sa o suită de tablouri din frămîntata istorie a Transilvaniei, după înfrîngerea răscoalei lui Horea, Cloşca şi Crişan, care apărută în 1973 în Editura Eminescu din Bucureşti.

Personajul principal al cărţii este Gheorghe Nicola, vărul lui Horea, pe sufletul căruia apasă o grea mustrare de conştiinţă, simţîndu-se vinovat de prinderea conducătorului răscoalei populare din Munţii Apuseni, în ziua de 27 decembrie 1784.

Cartea cuprinde şi pagini din istoria Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania acelor vremi. Sînt înfăţişate suferinţele îndurate de unii preoţi şi credincioşi pentru păstrarea credinţei ortodoxe, în lupta ce se ducea de către cercurile conducătoare străine de neamul nostru, pentru trecerea românilor la uniaţie.

Astfel, sub titlul: Un preot surghiunit, este descrisă pe larg peregrinarea prin Ţara Românească a „popi Ioanăş" din Mesteacănul Munţilor Apuseni. Acesta fiind găzduit pentru cîteva zile la Mănăstirea Cozia şi fiind întrebat care este motivul venirii lui acolo, el răspunde: „Venit-am la dumneavoastră ca la nişte fraţi buni, să ne descărcăm sufletele de amar şi să ne alinăm necazurile..." (p. 18). Văzînd aici multele cruci şi icoane, precum şi alte obiecte de valoare, „preotul ardelean, oarecum stingherit de atîta bogăţie, se mira şi se gîndea: Cît de departe sîntem noi, cu bisericile şi preoţii ortodocşi din Ardeal, hăituiţi ca fiarele sălbatice, cu biserici şi mănăstiri dărîmate de acel general Bucov! Cînd în Ardealul nost, nici nouă vlădicie ortodoxă, cu vlădici sîrbi ca Nichitici, nu-şi are scaunul său hotărît, ci stă în casa unui ţăran din Răşinarii Sibiului! Dar poate va veni odată şi dreptatea noastră!" (p. 20). Povestind mai departe călugărilor de la Cozia despre suferinţele românilor transilvăneni şi răscoala moţilor din anul 1784, referindu-se la viaţa bisericii din Transilvania, părintele Ioanăş zice: „S-a spus că cine dintre noi românii trece la unirea cu biserica Romei, iobag sau popă, va avea aceleaşi drepturi ca şi ceilalţi locuitori catolici din împărăţie... Dar grofii, domnii noştri de pămînt, nici n-au vrut să audă de patenta împărătească... Pînă la urmă s-a văzut că a fost o înşelătorie. Cum îmi spunea un român unit, ne-am vîndut sufletul... fără să cîştigăm ceva. Atunci n-a mai vrut nimeni să treacă la uniaţie, cum nici eu n-am vrut. Ba şi din cei trecuţi s-au întors în sînul bisericii noastre străbune, aducînd o nouă urgie pe capul lor. Iată povestea tristă a naţiei noastre româneşti din Ardeal: nedreptate, silă, sărăcie, batjocură şi obidă!" (p. 29).

Din carte mai rezultă un adevăr istoric, care a fost un mare bine pentru Biserica din Transilvania, şi anume faptul cum din Ţara Românească duceau în desagă unii ciobani numeroase cărţi de slujbă, care erau împărţite bisericilor, lucru care ştim că a contribuit la menţinerea unităţii românilor şi la păstrarea credinţei strămoşeşti. Chiar personajul principal al cărţii, care un timp a trăit la Mănăstirea Cozia, în speranţa că i se va ierta păcatul de a fi vîndut pe vărul său Horea, de multe ori a trecut munţii încărcat cu cărţi de slujbă „pentru bisericile pravoslavnice din Transilvania, atît de mult cerute de fraţii lipsiţi de slova sfîntă a graiului nost" (p. 190).

Pr. *Nicolae Leşe*

Adunare Eparhială

Duminică, 25 noiembrie 1973, a avut loc la Sibiu sesiunea anuală a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu.

În capela Institutului nostru Teologic Universitar din Sibiu s-a săvîrşit cu acest prilej Sf. Liturghie arhierească de către P. S. Episcop-vicar *Emilian* înconjurat de preoţi şi diaconi, prezenţi fiind Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi deputaţii eparhiali.

La sfîrşitul Sf. Liturghii s-a citit rugăciunea de invocare a Duhului Sfînt.

S-a trecut apoi în Aula Institutului Teologic, unde Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a deschis lucrările Adunării Eparhiale, reliefînd, în cuvîntarea rostită, necesitatea de a tinde permanent spre desăvîrşire în toate compartimentele noastre de viaţă, precum şi faptul că ceea ce s-a realizat în Arhiepiscopie şi în anul 1973 este rodul unei lucrări colective.

Din plenul adunării s-au trimis telegrame omagiale: Domnului *Nicolae Ceauşescu*, Preşedintele Consiliului de Stat, Domnului *Emil Bodnăraş*, Vicepreşedintele Consiliului de Stat, Domnului *Ion Gheorghe Maurer*, Preşedintele Consiliului de Miniştri, Domnului prof. *Dumitru Dogaru*, Preşedintele Departamentului Cultelor, Domnului *Gheorghe Nenciu*, Vicepreşedintele Departamentului Cultelor, Comitetului Naţional pentru apărarea Păcii.

Telegramă omagială s-a trimis de asemenea P. F. Părinte Patriarh *Justinian*.

A urmat apoi prezentarea rapoartelor şi anume: *Raportul general al Secţiilor unite*, lucrat de P. C. vicar *Tr. Belaşcu*, raportor fiind P. C. prot. I. Şarlea (Sărmaş), care s-a ocupat de activitatea generală a Arhiepiscopiei, ca de ex.: Activitatea social-patriotică, lupta pentru apărarea păcii, vizite ale unor delegaţii străine la Centrul arhiepiscopesc, misiuni la parohii etc.; *Raportul Secţiei bisericeşti*, lucrat de P. C. cons. *Gh. Bota*, raportor fiind P. C. prot. *David Lazăr* (Tg. Mureş), care s-a ocupat de activitatea administrativă de la Centrul eparhial, protopopiate şi parohii, consfătuirile cu P. C. protopopi, de mişcările de personal, hirotoniri în anul 1973 (peste 30), întrajutorarea între parohii etc.; *Raportul Secţiei culturale*, lucrat de P. C. cons. *Gh. Papuc*, raportor fiind P. C. prot. *P. Boeriu* (Mediaş), care s-a ocupat de şcolile de învăţămînt teologic, de conferinţele preoţeşti de orientare şi administrative, de activitatea editorială a Centrului arhiepiscopesc, de lucrarea predicatorială şi social-patriotică a preoţilor etc.; *Raportul Secţiei economice*, lucrat de P. C. cons. *I. Mihălţian*, raportar fiind dl *I. Georgescu* (Tîrnăveni), care a adus în atenţia Adunării Eparhiale activitatea economică a Centrului arhiepiscopesc, modul în care au fost gospodărite fondurile Arhiepiscopiei şi celelalte bunuri materiale, sursele mai importante de venituri, investiţiile mai deosebite în anul 1973, ca de ex.: Continuarea lucrărilor la biblioteca mitropolitană şi catedrala din Sf. Gheorghe, reamenajarea tipografiei eparhiale şi înzestrarea cu maşini noi etc.

Raporatele au fost aprobate, iar în cadrul dezbaterilor au luat cuvîntul următorii deputaţi: Dl P. Deji (Făgăraş), dl Z. Albu (Sebeş), P. C. prof. pens. *S. Vlad* (Sibiu), dl *I. Tătaru* (Mediaş), dl *Gr. Braic* (Topliţa), dl *C. Rucăreanu* (Sighişoara), P. C. prot. *N. Todor* (Sibiu), dl *N. Popa* (Sighişoara), P. C. prot. *I. Şarlea* (Sărmaş), P. C. prot. *V. Negrea* (Alba Iulia), P. C. prot. *D. Lazăr* (Tg. Mureş), dl *Mişu Traian* (Tg. Mureş) şi P. S. Episcop-vicar *Emilian*, cu toţii reliefînd unele aspecte practice din parohii şi venind cu unele sugestii pentru o lucrare mai rodnică în viitor.

În cuvîntul de încheiere a sesiunii Adunării Eparhiale, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a subliniat aportul nepreţuit al obştei credincioşilor şi preoţilor din Arhiepiscopie în lucrarea desfăşurată şi în roadele obţinute în 1973, cărora, prin mijlocirea deputaţilor eparhiali, le mulţumeşte, precum şi forurilor superioare bisericeşti şi de stat pentru tot sprijinul primit.

„Comuniunea Românească"

La redacţia gazetei noastre au sosit „de peste mări şi ţări", cum spun basmele româneşti, două numere, 1 şi 2, ale unei noi publicaţii, scrisă în „limba sfîntă" a „vechilor cazanii", limbă născută şi cîntată de-a lungul arcului carpatic, în care s-au rugat, şi-au împărtăşit gîndurile, durerile şi bucuriile, limbă în care s-au plămădit doinele şi baladele noastre nemuritoare, în care moşii şi strămoşii noştri au creat opere ce înfruntă veacurile, fiind traduse la ora actuală în multe graiuri ale Pămîntului.

Publicaţia se numeşte „Comuniunea Românească", avînd ca subtitlu „Revistă de cultură şi artă". Ea apare la Detroit, S.U.A., avînd ca editor pe domnul Gheorghe Alexe, cunoscut nu numai ca teolog cu studii de specialitate, ci şi condeier talentat.

Înţelesul titlului, care este cît se poate de sugestiv, îl explică dl. Gh. Alexe în articolul programatic din nr. 1 al revistei, intitulat: „Adeverire", din care reţinem şi următorul pasaj: „Aproape de două ori milenară, „Comuniunea Românească" este taina cea din veac ascunsă a fiinţei noastre naţionale. Ea este, înainte de toate, împărtăşirea tuturor românilor din aceeaşi „românie", adică din sinea cea mai adîncă a neamului, care ne structurează, din veac şi peste veac, personalitatea şi identitatea etică în faţa tuturor semeţiilor pămîntului".

În nr. 1 (ianuarie—martie) 1973 al revistei mai citim titlul ca: „Popas în Apuseni", „Troiţe Vîlcene" ş. a., în pag. 8 fiind încrestată şi împlinirea a 120 ani de neîntreruptă apariţie a „Telegrafului Român". Nr. 2 (aprilie—iunie) 1973 începe cu articolul: „Premizele unei culturi româno-americane", urmînd apoi altele ca: „Avram Iancu inedit", „Deşteaptă-te române", în care sînt redate relatările cîntăreţului bisericesc Gh. Ucenescu de la bis. Sf. Nicolae-Braşov, elev al lui. A. Pan, asupra modului în care s-a născut acest cîntec patriotic. Mai întîlnim Luceafărul lui Eminescu în traducere englezească şi alte interesante materiale.

Revista vine astfel, alături de altele, în întîmpinarea a ceea ce dl. Gh. Dobre, cetăţean american de origine română din Cleveland, a exprimat cu prilejul neuitatei vizite în Statele Unite ale Americii a Domnului Preşedinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, prin cuvintele: „Ne păstrăm tradiţiile şi limba maternă şi sîntem mîndri că provenim dintr-o ţară cu o cultură foarte bogată şi o istorie demnă. Sîntem totdeauna dornici să ne împărtăşim din cultura şi arta poporului român."

„Telegraful Român" salută cu toată căldura apariţia acestei noi publicaţii în grai românesc şi îi urează roade bogate în propăvăduirea frumuseţilor plaiurilor natale şi a multiplelor creaţii ale binecuvîntatului nostru popor, în cultivarea nobilului simţămînt ce ne apropie şi ne uneşte pe toţi cei cărora Alecsandri ne-a spus atît de potrivit: „Eu ţi-s frate, tu mi-eşti frate / În noi doi un suflet bate".

R.

An jubiliar pentru ...

(Urmare din pag. 2)

Corul catedralei a executat apoi cîteva piese religioase în timp ce Ierarhului sărbătorit i s-au făcut daruri simbolizînd principalele laturi ale slujirii şi misiunii arhiereşti.

Înalt Prea Sfinţia Sa s-a întreţinut cu toţi cei ce au ţinut să-l felicite personal. La orele 15 a fost servită o masă oficială, în cadrul căreia au toastat Prea Sfinţitul Episcop Visarion şi membrii ai Consiliului arhiepiscopesc.

A vorbit de asemenea reprezentantul autorităţilor locale de stat.

Tuturor a răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

Identitatea ce se statorniceşte între viaţa unui ierarh şi cea a eparhiei pe care o păstoreşte a făcut ca jubileul Întîistătătorului Mitropoliei Banatului să constituie pentru toţi fiii săi sufleteşti o adevărată sărbătoare.

Întru mulţi ani, Înalt Prea Sfinţite Părinte Mitropolit!

Rep.

Un rabsod și creator popular

Badea Gheorghe Pațiu din Cernuc

În 2 ianuarie 1973, deci cu un an în urmă, se stingea din viață bătrînul octogenar, cunoscut în părțile locului de bastină sub numele de „Badea Gheorghe din Cernuc".

Să pătrundem puțin, în cîteva rînduri, în viața acestui „autentic rapsod" popular, cu memorie prodigioasă, cu o viață traita în duhul cinstei, omeniei și al muncii.

Badea Gheorghe Pațiu s-a născut în satul Cernuc, comuna Gîrbou, la hotarul Sălajului, așezat într-o vale înconjurată de dealuri pitorești.

Primele slove și ani de școală le face pe apucate. Atunci descoperă pentru prima dată vraja și dulceața cărților. Citește cu pasiune tot ce-i cade în mînă, născîndu-i-se astfel dorința de a compune versuri încă de la 16 ani, spre delectarea ascultătorilor, care admirau talentul tînărului Pațiu. Știa să cînte și la vioară cu același talent înnăscut. Căuta mereu cărți, căuta cu pasiune piese de teatru pentru sate din literatura populară a vremii, devenind în același timp regizor, actor, scenograf, sufleor, montînd scene improvizate în fața a numeroși spectatori, bucurîndu-se de succes în localitățile din jur.

Setea de cultură îl îndemnă în 1913, împreună cu alți tineri, să scrie la Sibiu, la Astra, și în schimbul a două coroane pe an, primea diferite cărți, pe care le împrumuta și altora. Așa a luat naștere și prima bibliotecă din satul Cernuc. De aici încolo, dornic de a aduce ceva nou și propriu, începe a scrie zeci de piese de teatru într-un act, în trei acte, vodeviluri, o mulțime de colinde pentru copii, la Nașterea Domnului, ca de exemplu colinda cu steaua pentru trei copii mici:

Am pornit trei mititei
Cu steaua, cu clopoței,
Să aducem bucuria
Că azi s-a născut Mesia ...

Fiind iubitor de artă, din acea vreme datează și primele încercări de sculptură în lemn. Sînt cunoscute și azi frumoasele iconostase lucrate de mîna maestrului Gheorghe Pațiu, ca de pildă iconostasul și chivotul de la Cernuc, Valea Lungă (Sălaj) Jichiș-Cluj, Beclean-Năsăud.

Participă în războiul prim mondial și este rănit de patru ori.

Se căsătorește și are copii. Se ocupă mai departe cu educarea patriotică a consătenilor săi, învățîndu-i pe trei voci cintece patriotice, ca: „Hora Unirii", „Pe-al nostru steag" etc., în interpretarea formației corale mixte, organizată și condusă de același Badea Ghiurcă de la Cernuc. La concursul echipelor culturale din fostul județ Someș, la Dej, la 15 iulie 1945, corul bărbătesc din Cernuc obține premiul I.

Dragostea și talentul său se arată și pe terenul muzicii, devenind și compozitor prin compunerea frumoaselor cîntece: „Cernucana", „Soacră, soacră" etc., care se mai cîntă și astăzi de către cernucani.

Același cor mixt condus de Badea Gheorghe dă răspunsuri la oficierea Sf. Liturghii în Duminici și sărbători, timp de peste două decenii.

După 1944 preocupările sale multiple continuă compunînd melodii pe versuri originale dedicate zilei de 23 August 1944, scrie monoloage, piese de teatru, în care descrie viața și lupta țărănimii sărace, ,despre noua viață a satului etc.

Creația sa este apreciată de directorul Casei județene a creației populare din Zalău, care pregătește să dea tiparului monografia închinată acestui „neobosit creator și rapsod popular", cum este numit într-un articol al ziarului județean „Năzuința".

Viața sa rămîne vie și pilduitoare pentru dragostea sa pentru carte, pentru frumos, pentru muzică, pentru biserică, pentru popor.

La vîrsta sa de 80 de ani se simte obosit și bolnav. Moare senin și împăcat, împărtășit cu Sfintele Taine, în ziua de 2 ianuarie 1973.

S-a născut din popor, a rămas în mijlocul poporului, în slujba căruia și-a pus toate darurile sale, toată viața sa.

Preot *Ștefan Vădeanu-Cernuc*

ZAHARIA BOIU

70 de ani de la moarte

Cu ocazia împlinirii a 70 de ani de la moartea lui Zaharia Boiu, este bine să ne reamintim trăsăturile dominante care au caracterizat personalitatea lui de preot, profesor și patriot.

Zaharia Boiu a fost fiul protopopului ortodox din Sighișoara, unde a văzut lumina zilei la 4 martie 1834. A învățat la Gimnaziul evanghelic-luteran din Sighișoara, fiind primul român care a susținut aici examenul de maturitate, în anul 1854. Numit învățător, a funcționat un an de zile în satul Săcele, apoi s-a înscris, în anul 1855, la Seminarul teologic ortodox din Sibiu. Îndată după terminarea studiilor, în anul 1857, Andrei Șaguna l-a numit profesor la Seminar, secția pedagogică, iar peste doi ani l-a trimis al Universitatea din Lipsca, pentru studii de specializare. Reîntors în țară, cu o bogată cultură teologică și laică, a fost numit, în anul 1861, profesor definitiv la Seminarul Teologic.

Datorită calităților sale intelectuale, morale și spirituale, Zaharia Boiu a primit o serie de munci de răspundere, ca: redactor la Telegraful Român (1862—1865), paroh al parohiei ortodoxe Sibiu-Cetate (1863—1885), asesor ordinar al sinodului bisericesc al Consistorului arhidiecezan (1870—1902), redactor al Revistei Transilvania (1892—1895), iar ca semn de recunoștință pentru vasta sa activitate literară, Academia Română l-a ales în 1877 membru corespondent al ei.

Zaharia Boiu s-a stins din viață în 6 noiembrie 1903, după o muncă bogată, desfășurată pe tărîm bisericesc, social-național, școlar și literar, fiind regretat de toți cei care l-au cunoscut.

În domeniul vieții bisericești, Zaharia Boiu s-a distins ca profesor, preot și predicator. Ca profesor a funcționat la Seminarul Teologic și Pedagogic din Sibiu, fiind primul profesor român care a aplicat metoda fonetică în învățămînt, metoda învățămîntului concentric și a legăturii teoriei cu viața, preconizînd o educație multilaterală, atît din punct de vedere fizic, cît și intelectual. Ca preot, a servit peste 22 de ani la parohia întîia din Sibiu, evidențiindu-se prin vocea lui plăcută și prin trăirea spirituală pe care o dovedea în timpul serviciilor divine. Iar ca predicator, s-a impus ca unul dintre cei mai vestiți din a doua jumătate a sec. al XIX-lea, publicînd ostenelile sale predicatoriale în trei volume, sub titlul: *„Semințe din agrul lui Hristos"*. Volumul al treilea a fost premiat de fosta Academie Română, fapt care a adus cea mai mare cinste autorului.

Din activitatea social-națională a lui Zaharia Boiu se constată că el a fost foarte atașat de popor, din sînul căruia a ieșit și în slujba căruia s-a angajat. Atașamentul lui față de poporul român l-a determinat să ducă o luptă susținută pentru progresul lui material și spiritual. El a activat neîncetat ca din sînul poporului să se ridice cît mai mulți muncitori calificați, zicînd că „pînă ce nu vom avea această clasă, pînă atunci naționalitatea noastră nu se poate închega și cristaliza, ci rămîne izolată și pradă binevenită năzuințelor străine". Din scrierile sale cu caracter social-național amintim: *„Cultura poporului nostru"* (Transilvaniia, 1892), *„Clasa de mijloc a poporului nostru"* și *„Expoziția din București a cooperatorilor români"* (Transilvania, 1894).

În ceea ce privește activitatea sa pe teren școlar, Zaharia Boiu s-a impus prin lupta pentru înființarea de școli poporale, pentru poporul român de la sate, care era ținut în umbră de clasele stăpînitoare. Pentru a ajuta pe învățătorii de la sate și orașe, el a scris o serie de manuale, dintre care cele mai reprezentative sînt: *„Abecedar"*, *„Manuducere"*, *„Carte de cetire"*, *„Elemente de istorie"*, *„Elemente de geografie"*, *„Elemente de istoria naturei și fizică"* etc.

Din punct de vedere literar, Zaharia Boiu a desfășurat de asemenea o activitate foarte bogată. Astfel, în anul 1862 a publicat volumul de poezii: *„Sunete și răsunete"*, iar în anii următori diferite alte poezii în coloanele revistei Transilvania. A tradus din limba germană și latină în limba română, sau din limba română în limba germană, ca *Istoria bisericească*, vol. II, *Compendiu de drept canonic* ale mitropolitului Andrei Șaguna, și *Memorandul conferinței generale române* de la 1881.

Din toată activitatea lui Zaharia Boiu se poate constata că a fost un preot pătruns de vocația sa preoțească și conștient că preotul este chemat să slujească lui Dumnezeu și omului din toată inima sa și cu toate puterile sale. Întreaga sa activitate pe tărîm obștesc a fost un imn înălțat omului, pe care a dorit să-l ridice pe culmi tot mai înalte de viață spirituală și bunăstare materială. Pentru realizarea acestui scop, a depus un efort neobosit pentru înființarea de școli și pentru folosirea cuvîntului propovăduit ca mijloacele cele mai potrivite.

Zaharia Boiu a rămas astfel un model vrednic de urmat de generațiile următoare, care trebuie să fie animate de același zel și devotament, pentru ridicarea credincioșilor din toate punctele de vedere. Exemplul lui rămîne unul dintre cele mai ilustrative pentru noi și ne îndeamnă să depunem aceleași eforturi pozitive pentru buna propășire materială și spirituală a credincioșilor noștri.

Ierom. *Veniamin Micle*

Să stîrpim invidia

Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă, zicînd: „Bucurați-vă cu cei ce se bucură; plîngeți cu cei ce plîng" (Romani 12, 15) și la majoritatea credincioșilor noștri așa se și întîmplă, căci dragostea frățească ne îndeamnă să fim solidari cu semenii noștri, atît la bine, cît și atunci cînd sînt în nevoi. Din nefericire se mai întîmplă și situații invers, deoarece „cariul ... care este invidia" (Proverbe 14, 30) roade și lucrează la rădăcina dragostei.

Invidia orbește ochii noștri și nu mai vedem valoarea sau talentul, nu mai observăm munca și strădaniile cuiva în realizarea unor lucruri bune ci un simțămînt josnic ne pune în situația de a ne pare rău de succesele unor semeni de-ai noștri, ceea ce duce la ură, la dezbinare, ba chiar și la alte păcate mai grele. Din acest motiv invidia este un păcat cît se poate de dăunător, atît pentru cel ce este ros de această boală, cît și pentru obștea mai mică sau mai mare în mijlocul căreia trăiește. Este durere în sufletul aceluia pe care-l stăpînește, și este durere și în viața acelui care-i este victima. Sf. Ioan Gură de Aur zice că „mai bine să ai în pîntece un șarpe decît în suflet patima invidiei, pentru că pe șarpe îl poți da afară cu medicamente sau îl potolești cu mîncanea, pe cînd invidia odată cuibărită foarte greu o scoți".

Ce mîhnire ne cuprinde sufletul cînd ne gîndim că primul fratricid din lume a acționat din cauza invidiei, a cărei victimă a fost blîndul Avel. Însuși Mîntuitorul Iisus Hristos a fost răstignit din invidia neputincioasă a fariseilor și cărturarilor, care se vedeau eclipsați de dragostea lui Iisus, iar preceptele lor formaliste depășite.

Sînt multe situații în care invidiosului i se potrivesc usturătoarele cuvinte pe care Mîntuitorul le-a spus fariseilor și anume: „Fățarnicule, scoate întîi bîrna din ochiul tău și apoi să vezi paiul din ochiul fratelui tău" (Matei 7, 5). Despre renumitul scriitor Beaumarchais se spune că se trăgea dintr-o familie modestă, tatăl lui fiind ceasornicar. Datorită însă unui real talent și unei munci stăruitoare el ajunge a fi prețuit în lumea literelor, fiind chiar angajat ca institutor al fiicelor regelui Ludovic al XIV-lea. Într-o zi, în timp ce se plimba cu fetele regelui prin grădină, un curtean invidios pe succesul lui, vrînd să-l umilească, se apropie de el și-și scoate ostentativ ceasul, rugîndu-l ca să-i spună ce are de nu merge, vrînd ca prin aceasta să-i arate descendența lui puțin nobilă. Beaumarchais face pe neîndemînatecul și scapă ceasul jos. Curteanul furios îi spune: „Domnule dumneata ești foarte neîndemînatec", la care el îi răspunde: „Același lucru mi l-a spus și tatăl meu și a găsit că nu sînt bun pentru meseria lui și astfel m-am decis să devin poet. D-ta știi domnule marchiz, cît de bine am izbutit să zugrăvesc în piesele mele nebunii încrezuți, care se țin a fi oameni însemnați avînd arta de a-și ține nasul sus și a fi cu gura mare." Umilința a fost de partea curteanului, care a primit lecția cuvenită indiviei sale. Mulți gînditori și învățați au făcut prețioase reflexii asupra acestui păcat, dezvăluindu-i urîțenia și înfierîndu-i rădăcinile. Astfel, Antistene zice: „Invidia roade pe invidioși ca rugina pe fier."

Știind că acest păcat, această boală, se cuibărește foarte ușor în sufletul omenesc, se cere o mare și susținută luptă împotriva acestui păcat de moarte, cum l-a încadrat Biserica. Cel mai sigur remediu este de a-l stîrpi din rădăcini. Dar, așa cum glăsuiește Sf. Ioan Gură de Aur, gospodarul înțelept după ce stîrpește buruienile otrăvitoare în locul rămas gol sădește semințe nobile, tot la fel și noi trebuie ca în golul din care s-a stîrpit invidia să sădim dragostea. Dar nu orice fel de dragoste, ci aceea dragoste despre care Sf. Ap. Pavel ne spune că „este îndelung răbdătoare, este plină de bunătate. (I Corinteni 13, 4—6).

Pr. *V. Petrica*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 ianuarie 1974 Nr. 3—4

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Liturghia este viaţa cu Hristos

Viaţa şi activitatea Mîntuitorului este o minune. Fără această însuşire nimeni nu poate înţelege chipul şi lucrarea lui Hristos.

Minune a fost naşterea Sa în peştera Betleemului, minune propovăduirea Sa, minune faptele Sale, minune zămislită din iubire de oameni patima Sa cea de bună voie, minune a minunilor Învierea Sa cea de a treia zi din mormînt.

Cît timp a trăit în lume Domnul nostru Iisus Hristos a împlinit trei misiuni pentru mîntuirea neamului omenesc: misiunea învăţătorească sau profetică, misiunea împărătească şi misiunea arhierească.

Ca profet şi învăţător El ne-a lăsat învăţătura Sa, Evanghelia iubirii de Dumnezeu şi a iubirii de oameni.

Ca împărat, Domnul nostru Iisus Hristos s-a arătat biruitor asupra păcatului şi asupra morţii şi a întemeiat împărăţia lui Dumnezeu, care este, după cuvintele Ap. Pavel: „dreptate şi pace în Duhul Sfînt".

Ca arhiereu, Mîntuitorul a înlocuit legămîntul şi jertfa de animale a celor vechi, cu un legămînt nou, întemeiat pe jertfa Sa proprie. Prin jertfa de bună voie de pe cruce Iisus şi-a arătat nu numai iubirea Sa dumnezeiască faţă de cei ce erau în robia păcatului, ci şi solidaritatea Sa cu ei în cea mai grea încercare a vieţii.

Proorocul Isaia prevesteşte că Iisus „va îndrepta pe mulţi şi fărădelegile lor le va lua asupra-şi ... şi pentru cei păcătoşi şi-a dat viaţa" (Is. 53, 11—12). El a murit în locul nostru, aceasta este marea minune care s-a petrecut pe Golgota, în Vinerea Mare.

Prin Sf. Liturghie, Iisus continuă, mai ales, misiunea Sa arhierească.

Drept aceea vom încerca să arătăm în cele ce urmează: Ce este liturghia? Care este minunea şi taina ei? Ce lucrare duhovnicească se săvîrşeşte în cuprinsul ei?

Negreşit răspunsul la această întrebare l-au dat înainte de noi, mulţimea de credincioşi, care de la începutul creştinismului iau parte, cu evlavie deosebită, la săvîrşirea acestei dumnezeieşti slujbe.

Ei mărturisesc prin prezenţa lor că Liturghia este o arteră principală prin care se comunică vieţii însuşi Hristos. Ea este lucrarea de obşte — aşa după cum arată numirea ei — în care pe aripile rugăciunii se înalţă sufletele spre Dumnezeu şi în care Hristos se jertfeşte în mod tainic şi ni se împărtăşeşte prin Sf. Cuminecătură.

Ea este slujba de laudă, de mulţumită şi de cerere pe care o aduce Biserica lui Dumnezeu.

Unii credincioşi, obişnuiţi să judece lucrurile numai după înfăţişarea lor exterioară, socotesc Liturghia numai ca suma unor rugăciuni, rostite sau cîntate, însoţite de acţiuni şi gesturi puţin înţelese. Pentru asemenea credincioşi Liturghia e o clădire în care fiecare umblă sau stă după voie. Participarea la Sf. Liturghie poate fi pentru ei obositoare, sau chiar supărătoare.

Dar Liturghia nu are numai o parte văzută. Cîntările, rugăciunile şi acţiunile văzute sînt numai veşmîntul ei, numai trupul ei. În afară de acestea şi mai presus de ele, Liturghia are o parte nevăzută, pe care nu o vede ochiul, ci o simte credinţa. *„Liturghia e viaţă, acţiune, prin care trăieşte, luptă şi biruie în suflet Hristos, căpetenia întregului trup tainic al lui Hristos".*

În decursul săvîrşirii ei „se petrece un neîncetat schimb de viaţă divin-umană, schimb mijlocit în chip tainic de Mîntuitorul. Liturghia reprezintă, deci, o viaţă ce trăieşte în veci, o jertfă neîncetat activă, legată nedespărţit de persoana Mîntuitorului" (Pr. P. Vintilescu: *Funcţiunea catehetică a Liturghiei,* în „Studii Teologice" nr. 1—2, 1949).

Ea aduce şi poartă peste vremi pe Hristos în inima credincioşilor şi ne îndreaptă privirea spre eternitate, faţă de care şi vremea noastră şi oricare alta este un prezent.

Sufletul Liturghiei este jertfa nesîngeroasă a Mîntuitorului pentru mîntuirea tuturor celor ce se împărtăşesc din darurile ei şi cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi dragoste. Ea este prelungirea în timp şi spaţiu a jertfei de pe Golgota. Este „Crucea lui Hristos la dispoziţia sufletelor din toate ţările şi de-a lungul veacurilor", cum zice cineva.

În copilăria noastră ardea în noi dorul să atingem cu palma cerul, care ni se părea că se împreună cu pămîntul la orizont. Pentru împlinirea acestei dorinţi alergam de pe un deal pe altul. Dar ajunşi acolo, cerul ni se părea mai departe şi orizontul mai mare. Ceea ce în chip fizic nu se putea împlini din dorinţa sufletului nostru după Dumnezeu se împlineşte în chip duhovnicesc şi tainic în Sfînta Liturghie. Ea este lucrarea în care îngerii şi cu credincioşii stau împreună şi se roagă, cele cereşti cu cele pămînteşti împreună se bucură; omul se înalţă la Dumnezeu şi Dumnezeu vine la om, ca să-i sfinţească viaţa.

Gîndind la această taină a creştinătăţii care s-a arătat mai întîi în peştera Betleemului, după aceea pe cruce şi se continuă neîncetat în Sf. Liturghie, Sf. Ap. Pavel a exclamat: *„O! adîncul înţelepciunii lui Dumnezeu."*

Mare a fost iubirea lui Dumnezeu cînd a trimis pe Unul născut Fiul Său în lume şi a primit trup asemenea nouă, afară de păcat; covîrşitoare a fost ea cînd s-a arătat „Fiul Omului" răstignit pe cruce; dar neajunsă şi negrăită este această iubire cînd din ea s-a zămislit jertfa continuă şi tainică a Fiului lui Dumnezeu în Sfînta Liturghie.

După învăţătura noastră ortodoxă, Biserica este în chip tainic Trupul lui Hristos, prelungit peste veacuri, iar Liturghia este prelungirea jertfei de pe Golgota.

Între jertfa văzută şi sîngeroasă de pe Golgota şi între cea tainică din Sf. Liturghie nu este o deosebire esenţială. Unul şi acelaşi Hristos se jertfeşte în amîndouă, numai că în una în chip văzut, în alta nevăzut, în una în chip dureros în alta fără durere. Şi una şi alta este „o ardere de tot", pe care o aduce Fiul lui Dumnezeu pentru mîntuirea lumii. Aşa precum dintr-un foc viu şi văzut se continuă o ardere nevăzută, lentă; precum dintr-un izvor porneşte în albia rîului stropi din aceeaşi apă şi se duc în lungul şi latul lumii, tot astfel din jertfa de pe Golgota a pornit rîul cel mare şi binefăcător al *jertfei euharistice* şi din stropii ei de har se împărtăşesc toţi credincioşii.

Astfel Liturghia asigură credincioşilor din toate timpurile şi locurile comunicarea cu Dumnezeu.

„În Iisus Hristos nu e nimic mai măreţ decît jertfa de pe Golgota", iar din aceasta, am putea adăuga noi, Liturghia este forma cea mai desăvîrşită de prezenţă a lui Hristos în lume. De bună seamă că sufletul se poate întîlni cu Hristos pe multe căi. Hristos e prezent în univers. Dar prezenţa Sa cea mai desăvîrşită şi reală este în Sf. Liturghie, în care El se jertfeşte din nesfîrşită iubire pentru oameni şi li se dă ca „pîine cerească"

(Continuare în pag. 2)

„In duhul înfrăţirii şi al dragostei"

În 6 iunie 1973 s-au împlinit douăzeci şi cinci de ani de la întronizarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian ca Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române. Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă a pus, cu acest prilej, la îndemîna cititorilor un nou volum din ciclul „Apostolat Social", al unsprezecelea, în semn de omagiu adus Întîistătătorului Bisericii Ortodoxe Române.

Intitulat „In duhul înfrăţirii şi al dragostei", volumul înmănunchiază cuvîntări, articole, pastorale şi scrisori irenice, rostite sau scrise de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian în intervalul de la sărbătorirea împlinirii vîrstei de 70 de ani (22 februarie 1971) şi pînă în preajma aniversării unui sfert de veac de la întronizarea ca Patriarh (6 iunie 1973).

Volumul conţine 302 pagini şi înmănunchiază 79 de titluri.

În acest volum se dă mărturie despre contribuţia Bisericii Ortodoxe Române la lucrarea de întărire a unităţii interortodoxe, la opera de colaborare cu toate cultele religioase din ţară, la consolidarea unităţii noastre religioase, se fixează poziţia Bisericii Ortodoxe Române în promovarea acţiunilor şi a colaborării între oamenii din întreaga lume, pentru statornicirea unui climat de pace, înfrăţire şi progres social etc.

Readucînd în actualitate principiile de viaţă ale învăţăturii creştine, Întîistătătorul Bisericii noastre îşi deschide larg sufletul pentru idealurile credincioşilor, pentru ca aceştia să se dăruiască cît mai deplin vieţii noi din Patria noastră şi promovării şi propăşirii materiale şi spirituale a tuturor oamenilor.

Nu există acţiune a credinciosului, nu există aspect al vieţii pe care să nu le stimuleze Prea Fericitul Patriarh Justinian. Pentru sprijinirea marilor năzuinţe ale poporului. nostru şi ale lumii întregi, Prea Fericitul rosteşte cuvîntări, scrie, îndrumă, face chemări la colaborare. Pentru un ecumenism larg, şi rodnic îşi deschide sufletul spre contacte cu toate Bisericile. Propovăduieşte cu statornicie dreapta credinţă şi o duce mai departe, cu nădejdi sporite. Bun cetăţean al Patriei şi în fruntea bunilor fii ai Bisericii, a fost şi este unit dintru început în aceeaşi credinţă întreagă şi curată ortodoxă şi devine izvor de bucurie şi de dragoste pentru pacea, munca, binele şi iubirea de Patrie. Volumul al XI-lea din „Apostolatul social" constituie un adevărat eveniment pentru slujitorii idealurilor umane şi un smerit şi respectuos omagiu cu prilejul aniversării unui sfert de veac de la întronizarea ca Patriarh.

Volumul nu este numai o carte de pilde pentru cler, ci poate servi şi ca îndrumător pentru credincioşi. Chemarea făcută credincioşilor, în timpul vizitei la Oradea, în 1971, precum şi în Pastoralele trimise credincioşilor din Arhiepiscopia Bucureştilor, cu prilejul diferitelor praznice, sau articolul „Lîngă inima ţării" (p. 139), sînt o dovadă evidentă în privinţa aceasta.

Cele mai importante momente din activitatea Prea Fericitului Patriarh sînt documentate prin ilustraţii. Astfel este vizita făcută în Etiopia şi în Grecia, vizita făcută la Moscova, cu prilejul alegerii noului patriarh al Moscovei şi a toată Rusia, Pimen, vizita făcută la Sofia la întronizarea Prea Fericitului Patriarh Maxim, la sfinţirea bisericii din Rozavlea, Eparhia Clujului, la Curtea de Arges, la Episcopia din R. Vîlcea,

(Continuare în pag. 2)

Liturghia este viaţa cu Hristos

(Urmare din pag. 1)

prin taina cuminecăturii. Acest chip de a fi cu noi, l-a ales însuşi Fiul lui Dumnezeu la Cina cea de taină, cînd a spus: *„Luaţi, mîncaţi, acesta este trupul meu, care se frînge pentru voi spre iertarea păcatelor“* şi iarăşi: *„Beţi dintru acesta toţi, acesta este sîngele meu al legii celei noi, care pentru voi şi pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor. Aceasta să o faceţi întru pomenirea mea... Căci ori de cîte ori veţi mînca pîinea aceasta şi veţi bea paharul acesta, moartea şi învierea mea o vestiţi“* (Luca 22, 19—20; I Cor. 11, 24—26).

În locul jertfelor de animale pe care le aduceau cei vechi — păgîni şi iudei deopotrivă — şi în care îşi puneau nădejdea că aduc omului împăcare cu Dumnezeu, împăcare care era numai simbolică, Mîntuitorul a aşezat jertfa cea adevărată şi reală a scump Trupului şi Sîngelui Său. Încă de la început Ioan Botezătorul, văzînd pe Iisus că se apropie de rîul Iordan ca să se boteze, a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatele lumii.“ Înainte de intrarea triumfală în Ierusalim, cu şase zile înainte de patima Sa cea de bunăvoie, Mîntuitorul a trecut prin cîmpia Betfage, din apropierea Ierusalimului, unde păşteau mulţi miei care urmau să fie aduşi ca jertfă de împăcare a poporului cu Dumnezeu.

În locul acestei jertfe simbolice şi preînchipuitoare Domnul a aşezat jertfa adevărată a Trupului şi Sîngelui Său, prin care s-a împlinit împăcarea reală a omului cu Dumnezeu.

Sfintele Evanghelii ne istorisesc că atunci cînd Mîntuitorul a fost răstignit pe cruce, Soarele s-a întunecat şi catapeteasma templului din Ierusalim s-a despicat în două. În locul altarelor vechi şi al templului, care erau, după cuvîntul Ap. Pavel, numai „umbra bunătăţilor viitoare“, deoarece „este cu neputinţă ca sîngele de tauri şi de ţapi să înlăture păcatele“ (Evrei 10, 1—4), Iisus a aşezat jertfa Trupului şi Sîngelui Său, singura care putea ispăşi păcatele omenirii şi să redea curăţenia vieţii dintru început. El s-a făcut „arhiereul, sfînt, fără de răutate, fără de pată, osebit de cei păcătoşi şi mai înalt decît cerurile...“ şi a dobîndit o veşnică răscumpărare“ (Evrei 7, 6, 9, 12). El era mai aproape de Dumnezeu, ca Unul-Născut Fiul Tatălui, şi mai aproape de om, ca Cel ce S-a smerit întru toate, luînd trup omenesc şi ascultător făcîndu-se pînă la moarte pe cruce. Prin jertfa Mîntuitorului de pe cruce s-a rupt zidul despărţitor dintre om şi Dumnezeu, dintre pămînt şi cer.

Dar iubirea şi înţelepciunea lui Dumnezeu a ales mijlocul ca această împăcare să fie veşnică şi pentru toţi credincioşii; astfel, ea s-a continuat în chip tainic şi nesîngeros în jertfa din Sf. Liturghie. În locul chipului sîngeros al jertfei, Domnul a ales chipul nesîngeros, tainic şi duhovnicesc. El a ales pîinea şi vinul ca daruri pe care să le aducă Biserica lui Dumnezeu şi pe care Hristos primindu-le ca ale Sale, le preface tainic dar cu adevărat în Trupul şi Sîngele Său, şi în locul pîinii şi vinului care întreţin viaţa noastră vremelnică ne dă „pîinea cea cerească“, prin care ni se arvuneşte şi ni se dă viaţa cea veşnică.

O, adîncul înţelepciunii şi al iubirii Tale de oameni, Doamne! Tu ai ales ieslea şi peştera ca să ne scoţi pe noi din întunericul şi umbra morţii; Tu ai primit de bună voie răstignirea ca să săvîrşeşti mîntuirea tuturor; şi Tu ai rămas cu noi din nespusa Ta iubire de oameni, pe altarele sfintelor noastre Biserici, jertfindu-Te pentru mîntuirea celor ce vin la Tine cu credinţă şi cu dragoste. În clipa jertfei Tale, ce vom putea face mai mult, decît să ne înălţăm inimile, cîntînd şi zicînd: *„Pre Tine Te lăudăm, pre Tine bine Te cuvîntăm, Ţie-Ţi mulţumim, Doamne şi ne rugăm Ţie, Dumnezeului nostru.“* Amin!

† **VASILE**
Episcopul Oradiei

Solemnitatea sfinţirii paraclisului şi inaugurării muzeului bisericesc de la reşedinţa Episcopiei Oradiei

Duminică, 25 noiembrie 1973, a avut loc într-un cadru deosebit de solemn sfinţirea paraclisului de la Reşedinţa Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, avînd hramul „Sfinţii Ierarhi români Ilie Iorest şi Sava Brancovici“.

Paraclisul a luat fiinţă în anul 1921, în timpul arhipăstoririi episcopului Roman Ciorogariu, întîiul ierarh al acestei reînfiinţate episcopii (1920).

În anul 1931, i s-a făcut un frumos iconostas din lemn de stejar, lucrat cu încrustături de Şcoala de Arte şi Meserii din Oradea şi pictat de Anastasie Demian din Cluj.

Între 1971—1973, adică din primul an de arhipăstorire a Prea Sfinţitului Episcop Dr. Vasile Coman, i s-au făcut transformări radicale. Tavanul plan a fost înlocuit cu boltă din beton armat, apoi întreg paraclisul a fost împodobit cu o pictură autentic ortodoxă, după chipul vechilor noastre biserici româneşti, executată în tehnica fresco de pictorul Eremia Profeta din Bucureşti. De asemenea, a fost înzestrat cu două frumoase candelabre, unul din metal şi altul din lemn de nuc, artistic sculptat în atelierele Mănăstirii Plumbuita. La fel, au fost aşezate şi vitralii.

Slujba de sfinţire şi Sf. Liturghie au fost oficiate de P. S. Episcop Vasile şi de P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, în calitate de delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, înconjuraţi de un sobor de clerici, delegaţi de la toate Eparhiile din Mitropoliile Ardealului şi Banatului. Răspunsurile au fost date de corul catedralei de sub conducerea P. C. pr. Traian Codilă.

Cu aceeaşi ocazie a fost inaugurat şi Muzeul bisericesc, adăpostit în două săli din imediata apropiere a paraclisului. Muzeul cuprinde manuscrise, cărţi vechi bisericeşti, obiecte de cult, odăjdii, icoane pe lemn şi sticlă, care vorbesc despre trecutul bisericesc şi cultural-artistic al poporului nostru pe aceste meleaguri.

La solemnitate a luat parte şi domnul Gheorghe Nenciu, vicepreşedinte al Departamentului Cultelor, precum şi reprezentanţi ai autorităţilor locale de stat.

Au participat de asemenea reprezentanţi ai cultelor din localitate.

Au fost rostite cuvîntări ocazionale de către Prea Sfinţiile lor Vasile şi Antonie, de către P. C. păr.-vicar Traian Belaşcu, în numele Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a adresat şi o scrisoare în acest scop Sf. Episcopii a Oradiei.

A vorbit totodată Domnul Gheorghe Nenciu, vicepreşedintele Departamentului Cultelor.

Diacon dr. *Teodor Savu*

In duhul înfrăţirii...

(Urmare din pag. 1)

la Arhiepiscopia Craiovei. De asemenea sînt ilustrate cele mai importante audienţe pe care le-a acordat unor oameni reprezentativi. Menţionăm doar primirea lui Carson Blake, secretarul general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, a delegaţiei Bisericii Siriene din India, a Prea Fericitului Patriarh Nicolae al VI-lea al Alexandriei, a cardinalului Iulius Döpfner, a delegaţiei vechilor catolici din R. F. Germania, a Prea Fericitului Patriarh Şenuda al III-lea al Bisericii copte etc.

Tiparul select, hîrtia de calitate ca şi albul imaculat al copertei îmbracă în straie sărbătoreşc volumul închinat activităţii Prea Fericitului Patriarh Justinian.

N.

Legea credinţei în Ortodoxie

Cine formulează credinţa noastră? Cine ne învaţă ce trebuie să credem şi ce nu? Noi înşine? Alţii? Biblia?... Răspunsul nostru este hotărît: Pentru mîntuire credem numai ce ne învaţă Biserica. Ea formulează toate învăţăturile noastre de credinţă. Ea este dreptarul sau norma sau legea credinţei noastre, după cum vom vedea în cele următoare:

1. *Credincioşii Bisericii noastre nu cred ce vreau, cum vreau şi cît vreau ei, ci numai ce le dă Biserica să creadă.* „Cercetările“ în Biblie sau „părerile“ personale nu sînt admise (II Petru 1, 20) fără asistenţa Bisericii, ştiut fiind că ele diferă şi astfel credinţa n-ar mai putea fi una singură şi nici Biserica într-o unitate deplină. Biserica ar fi fărîmiţată în bisericuţe, unitatea ei ar fi înlocuită cu diversitatea şi fiecare şi-ar susţine părerea lui. Drept urmare, nici iubirea ce trebuie să stăpînească în Biserică, n-ar mai putea fi nici caldă, nici întreagă. Iată de ce, şi teoretic şi practic, Biserica este singura în drept ca, după cercetări adînci şi îndelungate, să stabilească o singură credinţă, una şi aceeaşi pentru toţi fiii ei. Această credinţă este cuprinsă în Simboluri de *credinţă*, în *Mărturisiri de credinţă, Catehisme*, cărţi de *Dogmatică, Morală, Liturgică, Drept bisericesc* etc. Iar Biserica, „stîlp şi temelie a adevărului“ (I Tim. 3, 15), „zidită pe temelia Apostolilor“ (Ef. 2, 20), însemnează: Toţi Apostolii la un loc, în sinod, cărora li s-a dat „toată puterea“ şi toată învăţătura (Matei 28, 18; F. Ap. 15, 1—20) şi urmaşii lor, episcopii de asemenea adunaţi la un loc, în sinod, ca şi înaintaşii lor, avînd astfel şi asistenţa Sfîntului Duh, garanţie a adevărului. Deci norma sau legea credinţei nu este Biblia ci Biserica. Iar învăţătura Bisericii este bazată de Biblie şi pe Sfînta Tradiţie.

2. *Biblia sau Sfînta Scriptură este primul izvor al Descoperirii, pe care se bazează Biserica în stabilirea învăţăturilor noastre de credinţă.* Ea nu poate fi înţeleasă şi explicată de oricine din următoarele motive:

a) *Este incompletă,* după cum ea însăşi mărturiseşte (Ioan 20, 30; 21, 25 etc.)

b) *Este grea,* adică greu de înţeles, cuprinzînd învăţături înalte, unele redate incomplet, pe care „cei neştiutori“ le pot înţelege greşit (II Petru 1, 20; 3, 16).

c) *Sfînta Scriptură nu este o carte sistematică de Teologie* în care să se poată găsi uşor orice chestiune, la capitolul respectiv, ci este din mai multe cărţi, adresate unor persoane, sau unor grupuri de persoane, din locuri diferite, cu probleme care-i interesau pe ei, acolo şi atunci. Pentru înţelegerea şi explicarea ei, se cere o cultură temeinică generală şi una specială, biblică. Ori, nu toţi credincioşii pot avea atîta cultură. Iar numai citirea Bibliei, oricît de îndelungată şi repetată ar fi, nu este cultură teologică. Cît despre o aşa zisă „iluminare“ de la Sfîntul Duh de a înţelege şi a explica Biblia, nimeni nu ne poate da dovezi.

3. *Al doilea izvor al Descoperirii* este Sfînta Tradiţie. Prin ea Biserica întregeşte Sfînta Scriptură, acolo unde aceasta este incompletă. Căci Sfînta Tradiţie cuprinde acele „încă multe alte lucrări pe care le-a făcut Iisus, care nu sînt scrise în cartea aceasta“, adică în Sfînta Scriptură (Ioan 20, 30; 21, 25), dar care s-au păstrat în grai viu, cu toată sfinţenia şi au fost trecute de la tată la fiu, pînă ce au fost şi ele cuprinse în cărţi. În Sfînta Scriptură nu ni se arată rînduiala săvîrşirii Botezului ori a celorlalte taine. Fără Sfînta Tradiţie noi n-am şti această rînduială, nici că Botezul se face în apă sfinţită, prin 3 afundări, în numele fiecărei Persoane aparte din Sfînta Treime etc. În locul ei am fi nevoiţi să inventăm noi o altă rînduială, după „părerea“ noastră.

4. *Din cele de mai sus nu rezultă că credincioşii noştri* ar fi excluşi cu totul de la citirea Sfintei Scripturi. Deşi Biserica le oferă de-a gata învăţătura de credinţă, ea nu-i leagă la ochi. Ei au voie să citească Biblia şi, în acest scop, Biserica le-o şi dă, dar numai pentru a-şi adînci credinţa şi evlavia, morala şi religiozitatea, iar nu pentru a explica şi formula singuri învăţături străine de cele ale Bisericii. De aceea credincioşii, avînd Biblia în mînă, trebuie să fie cu grijă la citirea ei, interpretîndu-o aşa cum învaţă Biserica.

Norma credinţei noastre deci este Biserica, bazată pe Sfînta Scriptură şi pe Sfînta Tradiţie, oricînd controlabile.

Pr. *P. Debeleanu*

115 ani de la

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE

Unirea Principatelor a devenit de mult una din sărbătorile naționale de seamă ale poporului român.

Însemnătatea zilei de 24 ianuarie 1859 a fost subliniată permanent de toți cîți s-au aplecat asupra importantului moment istoric al Unirii Principatelor Române. Pentru destinele poporului român, Unirea Moldovei cu Țara Românească, în 24 ianuarie 1859, a fost o necesitate istorică, un rezultat firesc al dezvoltării societății românești, o piatră de temelie a închegării statale a României contemporane. Peste tot se știe și se mărturisește adevărul istoric că poporul român — în ciuda unor condiții istorice vitrege — a reușit să-și păstreze ființa sa prin limbă, lege, obiceiuri și tradiții seculare. El și-a manifestat permanent — ori de cîte ori situația i-a permis — dorința fierbinte și adîncă de unire într-o singură Țară românească. Cînd împrejurările istorice au devenit favorabile, poporul nostru și-a manifestat deschis această dorință și a înfăptuit-o cu conștiința că „una sîntem, o limbă avem și aceleași simțiri ne înflăcărează". „Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștrii cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari — scria Nicolae Bălcescu — pentru dînsa ei trăiră, munciră, suferiră și muriră."

Lupta pentru unire s-a intensificat mai ales cu prilejul alegerilor de deputați pentru adunările elective mai întîi în Moldova. Forțele unioniste au izbutit să aleagă ca domn al Moldovei pe Alexandru Ioan Cuza, revoluționar pașoptist.

În Țara Românească, situația era mai îngrijorătoare, căci pătrunseseră în Adunarea Electivă Națională mulți deputați conservatori.

În sprijinul deputaților unioniști s-au adunat în jurul clădirii din Dealul Mitropoliei, masele largi populare — orășeni, țărani, meșteșugari, muncitori — încît au reușit să determine dezbaterile și să aleagă în 24 ianuarie pe același domnitor, Ioan Cuza Vodă.

Unirea Principatelor a avut un mare ecou în Transilvania, contribuind la întărirea mișcării de eliberare a românilor de peste Carpați.

Reținem din „Telegraful Român" un pasaj, din care reiese adeziunea preoțimii și credincioșilor la Unirea Principatelor: „... preoțimea, Sfatul învățătoresc și negutătoresc ... adunări de popor, se declară pe față pentru împreunarea ambelor Principate ..., ca o singură mîntuire a țării ... Episcopul moldovenesc și rectorul seminarului pentru preoți din Huși provoacă într-o predică atît de științifică ... care a ieșit în tipariu ... toate clasele poporației ca să năzuiască din toate puterile spre împreunarea cu poporul frate. Și părintele Scriban dă o broșură la lumină care recomandă împreunarea ... sub orice condiție."

Ecoul actului istoric al Unirii Principatelor Române a avut un mare răsunet și în documentele diplomatice străine: „Alegerea lui Cuza în Valahia a stîrnit aici multă însuflețire — menționa în nota din 6 februarie 1859 consulul englez de la Iași Henry Churchill. — Ea este considerată un mare pas spre unirea care va fi realizată, în cazul în care nu se vor lua cele mai severe măsuri împotriva ei. În orașul moldovean se declară deschis că dacă Poarta va refuza învestitura, românii îi vor respinge autoritatea și își vor apăra cu toții drepturile pînă la capăt ..."

Reliefînd forța cu care ideea deplinei unificări a celor două țări române continuă să se manifeste după actul de la 24 ianuarie 1859, consulul englez de la București Henry Bulwer scria: „Năzuința pentru unirea completă a Principatelor — scria el la 11 noiembrie 1859 — predomină evident în sînul tuturor claselor din Valachia și acest sentiment nu și-a pierdut din ardoare în urma evenimentelor din ultimii doi ani ...". Consulul Green consemna: „Eu consider că anumite împrejurări oferă mărturii puternice că moldovenii se pronunță cu ardoare tot atît de mare pentru unire ca și valahii ...".

Actul de la 24 ianuarie 1859 a reprezentat o piatră de hotar în istoria poporului român, punînd bazele statului național modern și deschizînd drum larg progresului multilateral. Epoca ce a urmat a însemnat consolidarea statului național prin o serie de reforme economice, sociale, politice, administrative și școlare. Întărind forța economică și militară a țării, Unirea din 1859 a constituit o premiză necesară la dobîndirea independenței în 1877.

Procesul istoric al desăvîrșirii statului național unitar avea să se realizeze cîteva decenii mai tîrziu, la 1 decembrie 1918, prin unirea Transilvaniei cu România, dorință istorică nestrămutată, rezultat al luptei întregului popor român.

La 115 ani de la Unirea Principatelor, România se prezintă ca o țară cu adevărat liberă, suverană și independentă, în care toți fiii poporului, fără deosebire de naționalitate, își intensifică forțele creatoare pentru desăvîrșirea vieții celei noi, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

F. Costea

INFORMAȚII

● În 4 octombrie 1973 a avut loc la Institutul Teologic Protestant din Cluj cea de-a treia Conferință teologică interconfesională din anul 1973, la care au participat profesori de Teologie ortodocși și protestanți.

Au fost prezenți de asemenea și au luat cuvîntul: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, P. S. Episcop Vasile al Oradiei, P. S. Episcop Antonie, vicar patriarhal, P. S. Episcopi-vicari Emilian Rășinăreanul și Justinian Maramureșanul și Eminențele lor Nagy Gyula, Episcop reformat Cluj, Papp László, Episcop reformat Oradea și Kovacs Lajos, Episcop unitarian Cluj.

Referatul principal cu tema: „Căi și mijloace ale ecumenismului contemporan" — a fost prezentat de C. diac. Ion I. Ică, lector la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

Cele două coreferate cu tema: „Aspecte noi ale ecumenismului și contribuția Bisericilor din țara noastră" — au fost prezentate de P. C. pr. conf. Dr. Ștefan Alexe (Inst. Teologic București) și dl prof. Dr. Kristoph Klein (Institutul Teologic Protentant, ramura Sibiu).

Concluziile asupra referatelor și discuțiilor au fost sintetizate de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar-patriarhal.

● Între 17 septembrie—5 octombrie 1973, P. C. pr. prof D. Stăniloae a ținut o serie de conferințe teologice în Franța.

Astfel, în 24 septembrie 1973 a prezentat conferința intitulată: „Duhul Sfînt în Teologia și viața Bisericii Ortodoxe", în cadrul unui seminar cu tema: „Acțiunea Sf. Duh în Biserică și în lume", organizat la Centrul de studii ecumenice din Strasbourg, la care au luat parte peste 100 tineri teologi din întreaga lume, între care și C. diacon I. Ică, lector la Institutul Teologic din Sibiu.

În zilele de 2, 3 și 5 octombrie 1973 a prezentat, la Institutul teologic ortodox Saint Denis din Paris, trei conferințe: a) Duhul Sfînt în Sf. Treime și în Revelație; b) Duhul Sfînt în viața liturgică și în practica filocalică ortodoxă; c) Duhul Sfînt în viața de comuniune în Ortodoxie.

● Între 18—23 octombrie 1973, o delegație a Comisiei „Misiune și Evanghelizare" a CEB, alcătuită din Past. Dr. Emilio Castro — președinte, past. Dr. Th. Wisser, secretar pentru studii teologice și P. C. prof. I. Bria, secretar pentru cercetări și relații cu ortodocșii, a vizitat Biserica Ortodoxă Română, la invitația P. F. Patriarh Justinian.

Oaspeții au avut întrevederi cu ierarhi ortodocși — Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului și P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, și cu reprezentanți ai altor culte religioase din România.

Delegația CEB a avut discuții cu profesorii și studenții Institutelor teologice ale Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, prezentînd activitatea și scopurle comisiei respective.

Astfel, în 20 octombrie 1973, oaspeții s-au întîlnit cu profesorii și studenții Institutului Teologic Universitar din Sibiu, cu care prilej s-au ținut cuvîntări, șirul lor fiind încheiat de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. „Putem spune — a arătat între altele Î. P. S. Sa — că perspectiva actuală a Bisericilor este unitatea în diversitate, unitate care nu dizolvă diversitatea ci o îmbogățește, și diversitate care nu dizolvă unitatea ci o întărește".

● În zilele de 27 și 28 octombrie 1973, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoțit de P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, s-a deplasat în orașul Ocna-Mureș, jud. Alba, cu ocazia binecuvîntării bisericii cu hramul „Sf. Nicolae" din parohia Ocna Mureș II.

În ajun, 27 octombrie 1973, Înalții Ierarhi au fost întîmpinați la biserica parohiei Ocna Mureș I de P. C. protopop L. Silveșan (Aiud), împreună cu un sobor de preoți și diaconi, cu care prilej s-a săvîrșit slujba vecerniei.

La sfîrșitul vecerniei au vorbit: C. pr. A. Ciurdăreanu, parohul local, P. S. Episcop-vicar Emilian și Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Duminică, 28 octombrie 1973, la orele 9,30, a început programul de binecuvîntare a bisericii din Ocna Mureș II, precum și Sf. Liturghie arhierească, Înalții Ierarhi fiind înconjurați de un sobor de preoți și diaconi.

În cadrul Sf. Liturghii a fost hirotonit întru preot diaconul Oaidă Eronim, pentru parohia Sartăș, prot. Cîmpeni, iar ca diacon licențiatul în Teologie Șuțeu Ioan.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, P. Cuv. arhim. V. Jitaru, parohul local, a înfățișat istoricul bisericii, modul în care s-a inițiat, organizat și terminat lucrarea de pictură, executată de pictorii: Gavrilă Ioan-Cluj, Eugen Profeta și Zemlicka Victor — din București, și a mulțumit în numele credincioșilor Î. P. S. Mitropolit Nicolae pentru bucuria ce le-a prilejuit-o.

P. S. Episcop-vicar Emilian explică Evanghelia zilei, îndrumînd credincioșii să trăiască în bunăînțelegere, să-și învioreze credința și trăirea, mergînd pe calea tradiției strămoșești.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae, pornind de la faptul că lucrarea de pictură s-a făcut prin contribuția comună a credincioșilor din ambele parohii de aici și cu ajutoare de la centru, arată ce este dărnicia și scopurile ei superioare.

Accentuează spiritul ecumenist ce animă pe credincioșii noștri din Ocna Mureș, în relațiile cu celelalte culte, remarcînd prezența la această festivitate a reprezentanților Bisericii romano-catolice, prin preotul Kajtsa Francisc, și al celei reformate din localitate prin pastorul Buczy Ernest, care au luat cuvîntul la masa care s-a oferit de consiliul parohiei Ocna Mureș II, unde, între alții, a vorbit și dl Gliga Gavril din partea credincioșilor parohiei.

● În ultimele două Duminici ale lunii octombrie 1973, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului Nicolae al Ardealului a săvîrșit sfințirea biserici încă nesfințite de arhiereu. Astfel, în 21 octombrie 1973 a fost sfințită biserica nou zidită din parohia Ohaba Română, iar în 28 octombrie 1973 s-a tîrnosit biserica din parohia Ohaba Forgaci (pr. paroh Alex. Iorga), căreia i s-au făcut reparații generale și a fost împodobită cu pictură nouă în frescă și mozaic, executată de pictorul Victor Jurca. Ambele parohii aparțin protopopiatului Lugoj.

Cuvînt de bun venit a rostit P. C. prot. Bujor Toma, la ambele parohii, după slujbele rînduite, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului rostind ziditoare cuvinte de învățătură.

● Duminică, 4 noiembrie 1973, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrșit sfințirea bisericii din Șeica Mare, prot. Mediaș. Cuvînt de bun venit a rostit P. C. prot. P. Boeriu (Mediaș).

(Continuare în pag. 4)

INFORMAŢII

(Urmare din pag. 3)

Din partea parohiei evanghelice-luterane din localitate a fost prezent pastorul Gh. Felmer.

Răspunsurile la slujba tîrnosirii şi la Sf. Liturghie au fost date de un grup de studenţi ai Institutului Teologic Universitar din Sibiu, sub conducerea păr prof. Gh. Şoima.

În cadrul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a hirotonit întru preot pe diaconul Valeriu Ramba. La priceasnă a predicat P. C. prof. I. Zăgrean.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, C. pr. Chirion Păcurar, parohul local, a făcut o dare de seamă asupra celor ce s-au realizat la biserică.

Pastorul ev.-luteran Gh. Felmer a rostit un cuvînt de salut şi bucurie frăţească din partea parohiei luterane din Şeica Mare.

A urmat apoi cuvîntarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a avut ca temă creşterea duhovnicească a creştinilor în Iisus Hristos, după care Î. P. S. Sa a hirotesit pe C. pr. Chirion Păcurar întru iconom.

● Duminică, 4 noiembrie 1973, a avut loc binecuvîntarea bisericii din parohia Pianul de Jos, prot. Alba Iulia, care a fost restaurată şi îmbrăcată în straiul sărbătoresc al picturii prin contribuţia credincioşilor şi grija C. pr. paroh Savu Savu.

Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, slujba rînduită ca şi Sf. Liturghie arhierească au fost săvîrşite de P. S. Episcop-vicar Emilian, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. prof. N. Neaga (Sibiu), P. C. prot. N. Cantor (Alba Iulia) ş. a. Răspunsurile au fost date de un grup de studenţi teologi.

La priceasnă a predicat P. C. prof. N. Neaga, iar la sfîrşitul Sf. Liturghii arhiereşti C. pr. S. Savu a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor. A vorbit de asemenea P. C. prot. N. Cantor, iar în încheiere P. S. Episcop-vicar Emilian, care a felicitat pe credincioşii din Pianul de Jos, în frunte cu preotul lor, pentru rîvna arătată în lucrările săvîrşite, zăbovind totodată asupra puterii credinţei şi frumuseţii muncii creatoare.

● Vineri, 9 noiembrie 1973, Centrul arhiepiscopesc Sibiu a fost vizitat de o delegaţie de profesori universitari din Statele Unite ale Americii, formată din: Dr. Charles Odegard, preşedintele Universităţii din Washington, cu soţia, Dr. Donald Cooke, vicepreşedintele Universităţii Cornell-Ithaca, Dr. Steven Wiberley, preşedintele Institutului Politehnic Rensselaer-Troy, cu soţia, Dr Eugene Hammel, decanul Colegiului de Arte şi Ştiinţe, Universitatea Berkeley, şi Dr. Keith Hitchins, şeful Departamentului de Istorie al Universităţii Illinois. Delegaţia a fost însoţită de dl Richard Gilbert, ataşatul cultural al ambasadei americane din Bucureşti şi alte personalităţi culturale din ţara noastră.

În aceeaşi zi, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a oferit în cinstea delegaţiei un dejun, la care, alături de înalţii oaspeţi, au participat: P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran, dl prof. Ştefan Pascu, rectorul Universităţii din Cluj, dl Hermann Binder, rectorul Institutului Teologic Protestant Unic, ramura Sibiu, dl Ioan Vesa, decanul Facultăţii de Filologie-Istorie şi Ştiinţe economice-administrative din Sibiu, şi alţi oaspeţi.

În timpul dejunului s-au ţinut toasturi.

Luînd cuvîntul, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a făcut, între altele, o prezentare a vieţii Bisericii Ortodoxe Române, a activităţii Centrului eparhial Sibiu, a Institutului teologic şi bibliotecii mitropolitane, subliniind bunele relaţii dintre Biserica noastră şi celelalte culte din România, activitatea ecumenistă de la noi etc. Î. P. S. Sa a subliniat de asemenea bunele relaţii existente între poporul român şi poporul american.

Conducătorul delegaţiei, prof. Dr. Charles Odegard, a reliefat intensificarea bunelor legături existente între S.U.A. şi ţara noastră şi a exprimat mulţumiri pentru atenţia cu care delegaţia pe care o conduce a fost primită în România.

● Vineri, 16 noiembrie 1973, în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc festivitatea consacrată împlinirii a 325 ani de la apariţia Noului Testament de la Bălgărad (Alba Iulia), tipărit de mitropolitul Simion Ştefan.

Au participat Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. consilieri, P. C. profesori şi studenţi teologi.

Programul a fost condus de P. C. prof. Grigorie Marcu, care a conferenţiat despre evenimentul mai sus menţionat, arătînd participanţilor un exemplar original al N. Testament de la 1648, căruia îi face apoi o documentată prezentare, subliniind totodată personalitatea vrednicului de pomenire mitropolit Simion Ştefan, care în această traducere a dovedit nu numai pricepere şi cultură, împreună cu colaboratorii săi, dar şi multă dragoste faţă de Biserica şi întreaga obşte românească, căreia i se adresa.

La sfîrşit a vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care zăboveşte asupra importanţei traducerii Revelaţiei divine în limba română, limbă care a devenit cu adevărat un fel de limbă sfîntă, precum şi asupra cinstirii de care se bucură Sf. Scriptură între credincioşii noştri.

Î. P. S. Sa a insistat de asemenea asupra rolului pe care tipăriturile vechi bisericeşti, îmbrăcate într-o limbă românească vorbită de masa poporului, l-au avut în dezvoltarea limbii literare de mai tîrziu.

● În cadrul relaţiilor ecumenice ale Bisericii Ortodoxe Române cu Bisericile vechi Orientale, din 1965 pînă în prezent la Institutele Teologice din Bucureşti şi Sibiu au studiat 8 tineri etiopieni.

În acest cadru, în 20 noiembrie 1973, dl Haddis Yeshanew a susţinut teza de doctorat cu titlul: „Elemente cultice şi canonice ale unităţii ecumenice a Bisericii Ortodoxe Etiopiene cu Ortodoxia ecumenică" (344 p. în mns.), fiind declarat Doctor în Teologie.

Comisia examinatoare a fost prezidată de P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieşteanul, vicar-patriarhal, delegat al P. F. Patriarh Justinian.

● Între 25—30 noiembrie 1973, au avut loc la Sofia — R. P. Bulgaria, la invitaţia Bisericii Ortodoxe Bulgare, lucrările Comisiei de întrajutorare bisericească a CEB.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. C. prot. Alexandru Munteanu, superiorul bisericii ortodoxe române din Sofia, şi doctorandul Marcel Manole, care studiază în prezent la Academia Duhovnicească din Sofia.

● Praznicul Sfîntului Nicolae s-a ţinut şi în anul acesta la Centrul Arhiepiscopesc şi la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu într-un cadru sărbătoresc.

Miercuri, 5 decembrie 1973, după slujba vecerniei, oficiată în Catedrala mitropolitană în prezenţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, profesorilor şi studenţilor Institutului Teologic, P. C. rector Dr. Is. Todoran a exprimat bucuria ostenitorilor Institutului Teologic — profesori şi studenţi — pentru activitatea neobosită a Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care poartă numele Sf. Ierarh Nicolae.

Răspunzînd, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a vorbit despre tinereţea spirituală veşnic vie, după pilda Mîntuitorului Hristos şi a Sfîntului Nicolae, care trebuie să însufleţească pe tinerii studenţi teologi şi pe toţi cei ce stau în slujba Bisericii, fie că sînt tineri, fie mai puţin tineri. Această tinereţe trebuie mereu pusă în slujba împlinirii marilor idealuri ale Bisericii şi creştinătăţii de astăzi, ale poporului nostru şi ale Patriei noastre.

În ziua praznicului Sfîntului Nicolae (joi, 6 decembrie 1973) în Catedrala mitropolitană s-a slujit Sf. Liturghie arhierească, de către P. S. Episcop-vicar Emilian, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. La priceasnă a predicat P. C. prof. Dumitru Abrudan.

La sfîrşitul Sfintei Liturghii, P. S. Episcop-vicar Emilian a rostit o cuvîntare, în care a subliniat importanţa Sfîntului Nicolae ca şi a Sfinţilor români pentru viaţa Bisericii noastre, aducînd, în numele clerului şi credincioşilor din Mitropolia Ardealului, omagii de preţuire şi dragoste Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care păşeşte cu vrednicie pe urmele marelui Ierarh Nicolae.

A urmat apoi o recepţie la reşedinţa mitropolitană, la care au luat parte slujitorii Centrului arhiepiscopesc, profesorii Institutului Teologic şi reprezentanţi ai preoţimii şi credincioşilor. P. S. Episcop-vicar Emilian a rostit un cuvînt de omagiu adus personalităţii şi activităţii Î. P. S. Mitropolit Nicolae, pe tărîm bisericesc şi economic, ca şi pe cel patriotic-cetăţenesc.

În răspunsul său, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a subliniat roadele pe care le aduce dragostea — o trăsătură specifică a personalităţii Sfîntului Nicolae — în relaţiile dintre credincioşi, dintre Biserici şi dintre popoare şi state.

Conferinţă interteologică

Joi, 29 noiembrie 1973, între orele 8,30—13,30, a avut loc *Conferinţa interteologică* în Aula Institutului de grad Universitar din Sibiu, la care au participat reprezentanţi ai Institutelor Teologice Universitare din Bucureşti şi Sibiu ai Institutului Protestant Unic, cu secţiile din Cluj şi Sibiu, directori ai Seminarilor noastre tologice, precum şi studenţii anului IV ai Institutului Teologic din Sibiu.

Au luat loc la masa prezidială: P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, P. S. Emilian Răşinăreanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului; P. C. Prof. Dr. Isidor Todoran, rectorul Institutului Teologic din Sibiu, Dl prof. Dr. Carol Rapp, rectorul Institutului Teologic Protestant Unic, romura Cluj şi P. C. conf. Dr. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului Teologic Universitar din Bucureşti.

În cadrul conferinţei au fost prezentate un referat principal şi două coreferate. Referatul principal, cu tema: *Aspectul social al mîntuirii*, a fost susţinut de P. C. asistent Dumitru Radu de la Institutul Teologic din Bucureşti, iar cele două referate secundare au fost susţinute de către P. C. preot paroh doctorand Ilie Moldovan (Daneş, prot. Sighişoara) *Sensul apostolatului social în vremea noastră*, şi Dl conf. Dr. Zoltan Gallfy, de la Institutul Protestant Unic, secţia din Cluj: *Aspectul comunitar al vieţii creştine. Contribuţia Bisericii la unitatea şi solidaritatea poporului român.*

În partea a doua a conferinţei, s-au desfăşurat *discuţii* asupra referatelor, la care au participat următorii: P. C. rector Dr. Isidor Todoran de la Institutul Teologic din Sibiu; P. C. Conf. Dr. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului Teologic din Bucureşti; P. C. Prof. Dr. Dumitru Fecioru de la Institutul Teologic din Bucureşti; P. C. preot doctorand Dumitru Soare, redactor principal la revistele patriarhale; Dl prof. Dr. Carol Rapp, rectorul Institutului Protestant Unic Secţia Cluj; P. C. conf. Dr. Ştefan Alexe de la Institutul Teologic din Bucureşti; P. C. prof. Dr. Corneliu Sîrbu de la Institutul Teologic din Sibiu; P. C. prof. Dr. Milan Şesan de la Institutul Teologic din Sibiu; P. C. prof. Dr. Nicolae Neaga de la Institutul Teologic din Sibiu; Dl conf. Dr. Hermann Pitters de la Ramura evanghelică-luterană din Sibiu a Institutului Protestant Unic din Cluj; P. C. asistent Dr. Gabriel Popescu de la Institutul Teologic din Bucureşti; P. C. prof. Dr. Teodor Bodogae de la Institutul Teologic din Sibiu; P. C. pr. Bria V. directorul Seminarului Teologic Bucureşti; P.C. lector Ioan Ică de la Institutul Teologic din Sibiu; P. C. prof. supl. Dumitru Abrudan de la Institutul Teologic din Sibiu; Dl doctorand Cezar Vasiliu de la Serviciul Relaţii Externe al Sf. Patriarhii.

A luat apoi cuvîntul P. S. *Emilian Răşinăreanul*, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, care a dat expresie regretului Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului de a nu putea fi prezent la această conferinţă. Totodată, a subliniat: Să avem în minte a face mereu binele şi să mergem la izvorul dătător de viaţă: Hristos, Domnul nostru.

Concluziile asupra referatelor şi discuţiilor au fost trase de către *P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieşteanul*, vicar patriarhal, care a subliniat că *ideile principale* ce se desprind din referate şi din discuţii sînt următoarele: 1. Sensul comuniunii pentru mîntuire; 2. Ideea temeiurilor angajării în problemele sociale; 3. Ideea angajării Bisericii în ecumenism ş. a.

În concluzie finală, P. S. Sa a apreciat: „De încheiere, socotesc că Conferinţa de azi a fost un succes. Toate contribuţiile au adus idei substanţiale, cu care plecăm îmbogăţiţi".

C. S.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 februarie 1974 Nr. 5—6

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

„Pace bună"

(Salut românesc)

După cum la vechii greci de pildă salutul de căpătîi era legat de noțiunea de bucurie: „Bucură-te", „bucurați-vă" etc., la poporul român elementele care se găsesc mai mult în binețele sau în urările pe care și le fac fiii săi sînt legate îndeosebi de ideea de pace: „Pace bună", „mergi în pace", „pacea Domnului..." ș. a. m. d.

Acest lucru emană desigur în primul rînd din firea pașnică, deschisă, ospitalieră, omenoasă a poporului nostru, dar el reprezintă totodată și expresia unei experiențe durereoase, căci, în zbuciumatul său trecut, acest popor a simțit de atîtea ori urmările nefaste ale războiului, ale jafului, ale încercărilor de a fi cotropit. Este destul să ne gîndim în această privință la cronicarul Miron Costin, al cărui scris este străbătut de o profundă umbră de durere, provocată de vîltoarea sau nestatornicia vremurilor, ceea ce îl făcea și pe vrednicul de pomenire mitropolit Dosoftei să recomande cu atîta căldură, în Psaltirea sa în versuri, „zidul de pace" și „turnuri de frăție",

„Că-i mai bună de-npreună
Viața cea frățească,
Decît arma ce destramă
Oaste vitejească."

Iată însă că am ajuns vremuri în care această dorință obștească de armonie, de colaborare, înțelegere și respect reciproc, de trăire frățească între oameni și popoare, exprimată cum nu se poate mai cuprinzător în salutul popular de „pace bună", să fie pusă la temelia politicii de stat a României de astăzi. Faptul acesta se oglindește de exemplu în legislația țării noastre, din care emană grija pentru cultivarea relațiilor frățești, de armonie, respect și întrajutorare între toți cetățenii fără deosebire și care pedepsește, după cum știm, încercările ce ar putea să prejudicieze aceste relații, ca de pildă: Șovinismul, huliganismul și orice lezare a demnității omenești.

Aceste principii apoi, care zidesc o „pace bună" între oameni și în lume, sînt cultivate de Patria noastră și în relațiile sale internaționale. Și, așa cum grăiește o zicală „că bine faci, bine găsești", roadele acestei înțelepte și sănătoase politici, pe care Conducerea noastră de stat o susține cu perseverență și consecvență, le trăim cu toții an de an.

Cîteva date din anul care a trecut sînt cît se poate de semnificative în această privință.

Manifestîndu-se și în anul 1973 „ca un factor activ — așa cum scria o importantă publicație de-a noastră — dinamic al vieții internaționale, România a adus — prin inițiativele, propunerile și punctele de vedere proprii, ca și prin susținerea tuturor ideilor constructive ale altor state — o contribuție remarcabilă la eforturile îndreptate spre destindere, reglementarea problemelor litigioase, promovarea înțelegerii și cooperării între state și popoare.

Așa de exemplu, în ce privește Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, încă de la reuniunea pregătitoare de la Helsinki țara noastră a preconizat, între altele, „participarea tuturor țărilor, *ca țări independente și în condiții de deplină egalitate, în afara alianțelor militare", iar la începerea fazei a doua a Conferinței de la Geneva, România a prezentat documentul de lucru privind* „măsuri care să facă efectivă nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța *în relațiile dintre statele participante la conferință".*

Este bine să reținem de asemenea, că în cadrul sesiunii Adunării Generale a Națiunilor Unite din toamna anului trecut țara noastră a elaborat 4 rezoluții proprii și a participat, în calitate de coautoare, la alte 30, ca de exemplu: „Creșterea rolului O.N.U. în menținerea și consolidarea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea colaborării între toate națiunile, în promovarea normelor de drept internațional în relațiile dintre state", *rezoluție adoptată în unanimitate de Adunarea Generală, sau:* „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume", *punct adus în preocupările O.N.U. din inițiativa țării noastre ș. a.*

Să nu uităm totodată „Declarația guvernului român" *din 25 octombrie 1973 în scopul instaurării păcii în Orientul Apropiat,* Mesajele *Domnului Președinte al Consiliului de Stat adresate conducătorilor țărilor arabe implicate în conflictul din zona menționată, vizitele reprezentanților Domnului Președinte al Consiliului de Stat al țării noastre în 13 țări arabe etc.*

Importante sînt apoi întîlnirile cu caracter internațional găzduite de țara noastră, cum a fost Conferința miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO, care a avut loc la București la sfîrșitul anului trecut, pentru care România a oferit condiții din „cele mai bune", cum a remarcat directorul general al UNESCO, René Maheu, vizitele unor înalți oaspeți de peste hotare etc.

Cu bogate roade pentru cauza păcii și prestigiul Patriei noastre se înscriu însă cele peste 15 vizite ale Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, întreprinse în anul 1973 în diferite țări din Europa, Asia, America, ultima reprezentînd vizita din S.U.A., de la începutul lunii decembrie 1973, vizită cu adevărat istorică, „una dintre cele mai importante și mai rodnice acțiuni internaționale ale Republicii Socialiste România, o strălucită manifestare a rolului constructiv al României pe arena mondială", după cum se spune într-un document al conducerii noastre de stat, o vizită pe care Domnul Președinte al Consiliului de Stat o caracteriza în felul următor: „Am dori ca istoria să poată spune: Iată două popoare — un popor mare, altul mai mic — care, în condiții grele, au știut să conlucreze și să contribuie la așezarea relațiilor pe o bază mai dreaptă și mai bună".

Semnificative sînt și cuvintele de înaltă apreciere ale Președintelui Statelor Unite, Richard Nixon, privitoare la viziunea clară, la perspicacitatea politică a Președintelui țării noastre, cînd spune: „Distinsul nostru oaspete ... dintre toți oamenii de stat din lume, a jucat unul din cele mai însemnate roluri ale unui om de stat de pe glob, prin faptul că a văzut ansamblul problemelor mondiale cu care sîntem confruntați... El a dat dovadă de înțelepciune și înțelegere și a contribuit enorm la deschiderea unor dialoguri care, altfel, ar fi rămas, poate, închise pentru totdeauna".

Toate aceste fapte și, desigur, încă multe altele au fost rezumate sau sintetizate de Domnul Președinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, în discursul rostit cu prilejul Anului nou 1974, din care încrestăm și următorul pasaj: „Desfășurînd o vastă și intensă activitate internațională, România și-a amplificat relațiile cu celelalte popoare, a acționat consecvent pentru afirmarea pe

(Continuare în pag. 2)

Virtutea cumpătării și a economiei

Învățătura creștină ne arată că pentru dobîndirea mîntuirii, credinciosul trebuie să meargă în mod constant pe calea binelui, așadar să trăiască și să se poarte astfel încît să caute și să aleagă totdeauna binele, dar în același timp să-l și înfăptuiască, să-l transpună în viața și faptele sale, căci Mîntuitorul ne-a învățat: „Nu tot cel ce-mi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui meu care este în ceruri" (Matei 7, 21), iar Sf. Apostol Pavel le scrie filipenilor: „Lucrați cu frică și cu cutremur la mîntuirea voastră" (Filip. 2, 12). Deci creștinul adevărat trebuie să se străduiască permanent la săvîrșirea binelui, la aceasta el fiind ajutat și de harul divin. Această activitate continuă și statornică pe calea împlinirii binelui, izvorîtă din harul divin și străduința proprie a creștinului„ poartă numele de virtute.

Dintre toate virtuțiile, cele mai însemnate sînt cele care au ca obiect raporturile creștinului cu Dumnezeu, iar acestea sînt: credința, nădejdea și dragostea, iar mai mare dintre toate este dragostea (I Cor. 13, 13). Tocmai fiindcă aceste virtuți rînduiesc raporturile creștinului cu Dumnezeu, ele se numesc virtuți teologice.

Dar în afară de acestea, sînt alte numeroase virtuți care rînduiesc raporturile noastre cu semenii noștri, cu societatea, cu noi înșine, care poartă numele de virtuți morale. Astfel de virtuți sînt: înțelepciunea, dreptatea, curajul, cumpătarea, veracitatea, fidelitatea, mărinimia, recunoștința, smerenia, prietenia și altele. Pentru importanța lor, primele patru: înțelepciunea, dreptatea, curajul și cumpătarea se numesc cardinale, iar celelalte virtuți morale se numesc derivate. În cele ce urmează, voi înfățișa pe scurt virtutea cumpătării și cea a economiei, care derivă direct din cea dintîi. Aceasta, pentru că în zilele noastre aceste virtuți au o importanță din ce în ce mai mare nu numai pentru viața creștinilor și a Bisericii, ci și a omenirii întregi.

Cumpătarea este virtutea menită să disciplineze și să rînduiască purtarea noastră în ce privește satisfacerea trebuințelor noastre cu bunuri mai ales materiale, în conformitate cu voia lui Dumnezeu și scopul omului. Ea are rolul de a modela sau de a domoli efectele și plăcerile firești, spre a nu degenera în patimi înrobitoare de suflet. Astfel, prin cumpătare înțelegem mai ales moderația în mîncare și băutură, ca și în satisfacerea poftelor și plăcerilor trupești. Dar în același timp, cumpătarea disciplinează și trebuințele și poftele sufletești, manifestîndu-se ca o virtute care disciplinează întreagă viața creștinului, susținîndu-i sensibilitatea morală.

În vechime, filozoful Aristotel socotea pe bună dreptate că virtuțile morale sînt calea de mijloc între ceva prea mult și ceva prea puțin; așa socotea și cumpătarea, drept calea de mijloc între îmbuibare (lăcomie) și abstinență de mîncare și băutură.

Virtutea cumpătării nu este recomandată creștinului fiindcă s-ar urmări ca acesta să fie lipsit de orice plăcere, căci hrana, băutura și alte nevoi trupești corespund unor trebuințe înnăscute omului, iar plăcerea ce le însoțește, cînd sînt satisfăcute, se adaugă acțiunii tocmai spre a se asi-

(Continuare în pag. 2)

„Pace bună"

(Urmare din pag. 1)

arena mondială a unor principii noi, democratice, de egalitate deplină în drepturi şi respect al independenţei şi suveranităţii fiecărei naţiuni, pentru crearea unui climat în care toate ţările, indiferent de mărimea lor, să poată participa activ la soluţionarea problemelor spinoase care confruntă omenirea . . .".

Acţionînd permanent, în colaborare cu alte state, pentru instaurarea în lume a unei „păci bune", ţara noastră şi-a dobîndit, după cum am mai spus şi cu alte prilejuri, un nume bun pe plan internaţional, ceea ce ne bucură, dar ceea ce ne şi angajează la un spor de muncă şi responsabilitate pe fiecare cetăţean în parte. Astfel trebuie să ne explicăm faptul că Bucureştiul de pildă a fost ales drept gazdă pentru Centrul european pentru Învăţămîntul superior, dar mai ales că tot la Bucureşti este proiectată să se ţină, în august 1974, „Conferinţa mondială a populaţiei", *„cea mai amplă manifestare sub auspiciile O.N.U.", după cum se apreciază încă de pe acum.*

*

Vieţuirea în dragoste, în spirit frăţesc şi, deci, în pace, este desigur şi o poruncă evanghelică de prim ordin. „Trăiţi în pace unii cu alţii" — spune Sf. Scriptură. De aceea, Biserica noastră a sprijinit şi sprijină cu hotărîre iniţiativele Conducerii Patriei noastre, orientate spre instaurarea a cît mai mult bine în lume.

Acest lucru se vădeşte nu numai prin predicile pe care preoţii noştri le rostesc din faţa altarelor, prin pastoralele Ierarhilor noştri, prin articolele din revistele noastre bisericeşti, ci şi prin acţiuni directe, cum sînt participarea unor delegaţii bisericeşti la o seamă de întîlniri cu caracter internaţional, vizitarea Bisericii noastre de către înalţi oaspeţi de peste hotare, precum şi vizitarea unor Biserici de peste hotare de către delegaţii ale Bisericii Ortodoxe Române, unele fiind conduse chiar de P. F. Părinte Patriarh Justinian ş. a.

În acest context se înscrie şi tema conferinţei de orientare a preoţilor din luna noiembrie 1973, care a fost intitulată: „Acţiuni şi realizări pentru pacea, colaborarea şi prietenia dintre popoare în ultimii doi ani (1972—1973). Contribuţia Bisericilor creştine şi organizaţiilor creştine mondiale pentru promovarea lor".

Încheiem această scurtă expunere, care are menirea de a ne întări în dragostea noastră de semeni, de dreptate şi de tot ce poate consolida „pacea bună" între oameni, cu frumoasa rugăciune pe care preoţii noştri o rostesc la fiecare Sf. Liturghie: „Dă lor — Conducătorilor Patriei — Doamne, paşnică oîrmuire, ca şi noi, întru liniştea lor, viaţă paşnică şi netulburată să trăim, în toată cucernicia şi curăţia."

T. R.

Virtutea cumpătării și a economiei

(Urmare din pag. 1)

gura mai bine satisfacerea lor. Dar ceea ce urmăreşte cumpătarea este să ne folosim cu măsură de bunurile care satisfac aceste trebuinţe şi să nu transformăm plăcerea, care însoţeşte satisfacerea acestora, din mijloc în scop, adică să nu căutăm în aceste funcţiuni naturale numai plăcerea pe care ele ne-o procură, devenind astfel robi ai acestor plăceri. Astfel, creştinul nu trebuie să mănînce sau să bea numai pentru plăcerea ce i-o procură mîncarea sau băutura, fiindcă în felul acesta el devine rob unor patimi. Unde duce lipsa de cumpătare, Mîntuitorul ne-a arătat-o prin parabola fiului risipitor (Luca 15, 11—32) şi la cumpătare ne îndeamnă şi Sf. Apostol Pavel, cînd zice: „Să umblăm cuviincios ca (la lumina) zilei, nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrînări şi în fapte de ruşine, nu în ceartă şi în pismă, ci îmbrăcaţi-vă în Domnul Iisus Hristos şi grija de trup nu o prefaceţi în pofte" (Rom. 13, 13—14). De altfel, şi în Vechiul Testament se recomandă virtutea cumpătării: „Nu fi printre cei ce se îmbată de vin şi printre cei ce îşi desfrînează trupul, căci beţivul şi desfrînatul sărăcesc" (Prov. 23, 20—21).

Virtutea cumpătării poate lua diferite forme specifice, după domeniile de activitate pe care le rînduieşte. Astfel, ea se numeşte sobrietate, cînd se referă la mîncări, băuturi sau la poftele trupeşti; castitate, cînd înfrînează poftele şi plăcerile trupeşti, rînduindu-le după legile firii şi după voia lui Dumnezeu; modestie, cînd reglementează comportarea în raport cu semenii noştri; pudoare, cînd evită tot ceea ce e ruşinos în îmbrăcăminte, vorbe, manifestări etc.

Dar o formă a cumpătării, a cărei valoare socială a ieşit în evidenţă nu numai în trecut, ci mai ales în zilele noastre, este economia. Prin virtutea economiei se înţelege buna, utila şi dreapta întrebuinţare a bunurilor materiale, pentru satisfacerea unor trebuinţe importante, cel ce o face aceasta ferindu-se de risipă (cheltuire fără rînduială şi fără rost), cît şi de zgîrcenie şi meschinărie. Astfel, se arată posesor al acestei virtuţi cel ce, din bunurile sale cîştigate în mod cinstit, îşi satisface nevoile lui şi ale familiei, economisind însă din aceste bunuri o parte cît de mică spre a avea o rezervă pe care s-o poată folosi în caz de nevoi neprevăzute, sau din bunurile economisite să poată ajuta pe aproapele său.

Caracterul de virtute al economiei este recunoscut şi de înţelepciunea populară, concentrată în numeroase proverbe din lumea întreagă, ca şi de cugetările diferitor filozofi şi învăţaţi. Astfel, un vechi proverb rusesc spune: „Economia e mai mare ca bogăţia", iar altul românesc zice: „Uşor e de cîştigat, greu e de păstrat". Un învăţat (H. Marion) scrie despre economie: „Economia dacă nu are nici o pată, e o virtute, o virtute socială îndeosebi; dar este în primul rînd şi o virtute individuală. Într-adevăr, acel care economiseşte se lipseşte de una şi de alta, se stăpîneşte ,se opreşte în faţa povîrnişului plăcerilor fără măsură; face astfel un act de prevedere şi de tărie sufletească". Pe de altă parte, atît Sf. Scriptură a Vechiului Testament, cît şi a Noului Testament laudă economia şi condamnă risipa: „Ascultă fiule, în toate lucrurile tale fii chibzuit şi toată neputinţa nu te va întîmpina" (Is. Sir. 31, 26), iar Sf. Apostol Pavel, îndemnînd pe credincioşii din Corint să contribuie la o colectă pentru săracii din Ierusalim, le scrie acestora: „În ceasul de acum, prisosinţa (economia) voastră să împlinească lipsa acelora, pentru ca şi prisosinţa lor (în cele spirituale) să împlinească lipsa voastră, spre a fi potrivire, precum este scris: Celui cu mult nu i-a prsosit, iar celui sărac nu i-a lipsit" (II Cor, 8, 14—15).

Dar virtutea economiei ne-o recomandă însăşi cugetarea sănătoasă, ca leac împotriva risipei, deoarece omul nu e bine să se lase descoperit în nici o împrejurare, ca să ajungă în lipsă, prin cheltuieli peste măsură. Căci oare cîte exemple nu sînt asemănătoare celui din pilda fiului risipitor, despre oameni bogaţi, care prin risipă au ajuns la cea mai neagră mizerie? De aceea, înţelepciunea şi prevederea — virtuţi ale intelectului — îndeamnă totdeauna la economie, deoarece nimeni nu poate şti ce va aduce ziua de mîine pentru fiecare (pagube, boli, moarte etc). De aceea, omul prevăzător dovedeşte că e înţelept, deoarece nu-şi cheltuieşte bunurile sale fără rost, ci le dă o întrebuinţare îngăduită de legile morale, dar în acelaşi timp nu uită să economisească o cît de mică parte din ele.

De altfel, Sfinţii Părinţi, vorbind despre virtutea economiei, arată că între alte rosturi pe care le are postul este şi acela al economiei, deoarece prin consumare de mîncare mai puţină şi mai ieftină, se pot economisi bunuri cu care se pot face fapte de milostenie.

Cum am mai amintit, virtutea economiei are şi un rol social, căci cel ce economiseşte o parte din bunurile sale nu o face aceasta numai pentru satisfacerea nevoilor sale sau ale familiei sale, ci şi pentru a ajuta pe semeni, societatea şi statul în care trăieşte. În ţara noastă, acest ajutor se exprimă prin faptul că toţi cetăţenii care îşi depun economiile la C.E.C. ajută pe această cale şi statul nostru, care poate utiliza aceşti bani în conformitate cu nevoile sale, dar în acelaşi timp e şi în folosul lor personal, deoarece pentru banii depuşi primesc o dobîndă substanţială.

Noi cei de astăzi ne putem da seama mai bine de importanţa şi valoarea socială a virtuţii economiei, deoarece de cîteva săptămîni s-a dat un semnal de alarmă pe plan mondial, spre a se face economie de combustibil şi de energie electrică, deoarece dacă consumul acestor bunuri va merge în acelaşi ritm, toate statele — deci omenirea întreagă — sînt ameninţate să ajungă la o lipsă gravă a acestora. În acest sens, şi Conducerea noastră de Stat, în ultima sesiune a Marii Adunări Naţionale, a adoptat legi în această privinţă, raţionalizînd consumul acestor bunuri atît în întreprinderi şi instituţii, cît şi pentru nevoile personale ale cetăţenilor.

Conducerea Bisericii noastre — prin ierarhii şi preoţii ei — îşi face astăzi o plăcută şi patriotică datorie, îndemnînd pe credincioşii săi să dea dovadă de virtutea economiei mai ales astăzi, şi aceasta îndeosebi în privinţa consumului de combustibil şi lumină, respectînd întru toate dispoziţiile Conducerii noastre de Stat.

I. Zăgrean

Pe urmele samarineanului milostiv

Una din cele mai cunoscute pilde rostite de Mîntuitorul Hristos este Pilda samarineanului milostiv. În această pildă, — cuprinsă în Sfînta Evanghelie de la Luca (10, 30—37), — este vorba de un călător, pe care l-au împresurat tîlharii, l-au jefuit şi l-au rănit lăsîndu-l aproape mort, pe drumul ce duce de la Ierusalim la Ierihon. Pe lîngă acest călător, în neputinţă, a trecut mai întîi un preot al V. Testament, apoi un levit, dar şi unul şi celălalt s-au mulţumit doar să se uite la el şi şi-au văzut de drum. În dreptul celui rănit de tîlhari a ajuns apoi un samarinean. Acesta, văzînd pe necunoscutul care avea trebuinţă de ajutor, s-a simţit îndemnat să-l ajute.

Cuprins de milă, samarineanul, cel cu suflet mare, a mers la cel căzut între tîlhari, „i-a legat rănile, turnînd pe ele untdelemn şi vin". Era primul ajutor, pe care înţelegerea frăţească şi mila îl puteau da unui om care avea trebuinţă de ajutor, unui om a cărui viaţă atîrna de ajutorul altora. Omul avea trebuinţă de îngrijire. Pînă la înzdrăvenire, el mai avea nevoie de ajutor străin. Acest ajutor i se putea da la un loc de popas, la o casă de oaspeţi, la han. Înţelegînd aceasta, samarineanul cel vrednic de pomenire l-a pus pe călătorul străin pe animalul ce, pînă atunci, îi slujea lui ca mijloc de călătorie şi l-a dus la o casă de oaspeţi. Ajunşi acolo, omul cu inimă plină de milostivire „i-a purtat de grijă" călătorului suferind.

Casa de oaspeţi, la care se opriseră, nu era pentru samarinean ţinta călătoriei lui, ci era doar un loc de trecere, un loc de popas. El trebuia să meargă mai departe. De acum, nu era singur. Din clipa în care dăduse cu ochii de cel rănit de tîlhari, el nu mai era singur pe drum. Mila şi iubirea îi cîştigaseră un tovarăş. Bunătatea îl făcuse slujitor. Dăduse ceva din ceea ce avea la el, cînd legase rănile călătorului turnînd pe ele untdelemn şi vin. Dăduse ceva din puterea şi odihna sa, cînd, în locul său, îl aşează pe bolnav pe animalul de călătorie şi-l transportă la casa de oaspeţi.

Şi-a arătat rîvna faţă de binele, de însănătoşirea călătorului rănit, şi în aceea că, ajunşi la casa de oaspeţi, i-a purtat de grijă. Putea să se mulţumească cu atît. Ar fi putut zice: Am făcut destul. Să mai facă şi alţii. Samarineanul însă era purtat de alte gînduri. El nu se uita la cei ce n-au făcut nimic. Nu socotea că a făcut mult, cu ceea ce făcuse pînă în clipa de faţă. Privirea lui era îndreptată spre viitor. El nu putea să mai rămînă să-l îngrijească mai departe, dar voia să-l ştie asigurat, voia să-l ştie în seama altora. Ca să-i intereseze pe cei rămaşi acolo, în ajutorarea călătorului suferind, „a doua zi, la plecare, scoţînd doi dinari, i-a dat gazdei şi i-a zis: Ai grijă de el şi ce vei mai cheltui, eu cînd mă voi întoarce, îţi voi da înapoi".

Cu aceasta se încheie lucrarea milei, lucrarea milostivirii, lucrarea iubirii frăţeşti a unui samarinean călător, pe care Domnul Hristos l-a dat ca pildă unui învăţător de lege, care voia să aibă răspuns la întrebarea: „Cine este aproapele meu?"

Pentru samarineanul milostiv, omul pe care l-a găsit în drum, deşi necunoscut de mai înainte, a fost omul de lîngă el, aproapele lui. Mila şi iubirea au pus în lucrare puterea de ajutorare a samarineanului. Untdelemn şi vin şi doi dinari a dat samarineanul din averea lui. Toate acestea le-a făcut, pentru că „i s-a făcut milă de el". A înţeles-o aceasta şi învăţătorul de lege, pentru care Domnul Hristos a rostit pilda samarineanu-

(Continuare în pag. 4)

George Macovescu: „Gheorghe Lazăr"

Prestigioasa editură „Albatros" ne-a oferit, spre sfîrşitul anului încheiat, o carte valoroasă cu larg ecou la publicul cititor, dornic să cunoască trecutul bogat al poporului nostru. Este vorba despre una din cele mai complete monografii asupra marelui dascăl din Avrig Gheorghe Lazăr, ilustru întemeietor al primei şcoli superioare în limba română din Ţara Românească. Lucrarea aparţine lui George Macovescu.

Cartea cuprinde şase capitole care curg unul din altul, aşa încît cititorul are în faţă o oglindă fidelă a personalităţii lui Gheorghe Lazăr, scrisă într-un stil curat, accesibil tuturor cititorilor.

În primul capitol, intitulat: „Născut în vremuri de furtună", autorul ne redă momente din biografia lui Gheorghe Lazăr, copilăria lui la Avrig, originea lui de fiu al unui ţăran liber, fiindcă Avrigul nu era un sat de iobagi.

Asupra datei de naştere a celui de-al cincilea copil al familiei Lăzăroaie — Gheorghe-Eustaţie — au existat la început controverse, după cum precizează şi autorul. Cea mai sigură este însă aceea a lui Avram Sădeanu din lucrarea sa: „Date noi despre Gheorghe Lazăr", luată după protocolul morţilor din satul Avrig, care atestă că „teologul E. Georgie Lazăr din Avrig a fost în septembrie 17, 1823, cînd muri, de 44 ani, trei luni şi 12 zile". Deci data naşterii este 5 iunie 1779.

Au existat controverse şi în ceea ce priveşte întreţinerea la şcolile înalte de la Cluj, Sibiu şi Viena a marelui dascăl. Pînă şi elevii lui cei mai apropiaţi, ca I. Eliade Rădulescu şi Petrache Poenaru, susţineau că la mijloc ar fi ajutorul bănesc acordat prin „generozitatea" baronului înnobilat de Maria Teresia, Samuel von Brukenthal — guvernatorul Transilvaniei. Adevărul s-a stabilit însă cu temeinicie ajungîndu-se la concluziile specificate în cartea pe care o prezentăm şi anume că nici Brukenthal, nici Curtea imperială de la Viena nu l-au ajutat pe Gheorghe Lazăr să-şi facă studiile. Chiar tatăl său a fost bun gospodar, apoi cumnatul său preotul Ion Racotă fugit de la Paloşul de pe Tîrnave, unde a avut un conflict cu un feudal, l-a putut ajuta. Dar mai presus de toate a fost ajutorul dat de Biserica noastră ortodoxă transilvăneană. În lucrarea sa despre Gheorghe Lazăr, Avram Sădeanu afirmă..." cel dintîi act găsit despre Lazăr, raportul cancelariei aulice transilvane din 16 mai 1806 dovedeşte că Lazăr în Viena n-a studiat cu banii baronului Brukenthal, ci cu bani româneşti, cu bani din fondul sidoxial al diecezei gr. ort. române din Sibiu..."

George Macovescu precizează (pag. 30) că „Lazăr s-a adresat singurei instituţii care putea şi era interesată să-l ajute, biserica ortodoxă..." care l-a şi ajutat.

„În 1806 — scrie mai departe autorul — i s-a acordat lui Gheorghe Lazăr o bursă anuală de două sute de fiorini, pentru învăţarea studiilor teologice, cu obligaţia ca după absolvire să-i instruiască pe candidaţii la preoţie în ştiinţele de lipsă pentru păstorire şi ocuparea oficiului preoţesc şi a presta şi alte servicii la consistorul de ritul neunit" (ortodox).

Astfel că nu în zadar George Macovescu accentuează la pag. 12: „Să presupunem că voia să înşele ţărănimea română cu „generozitatea" lui. Atunci de ce luteranul Brukenthal l-ar fi trimis pe ortodoxul Lazăr la şcolile catolice din Cluj şi Viena şi nu la şcoli luterane?"

Ca să întărească acest adevăr, autorul scrie în altă parte a monografiei: „Cu toate că se afla într-o situaţie de inferioritate (în Transilvania sub raport material, n. n.) faţă de biserica unită sprijinită de Vatican, biserica ortodoxă s-a străduit să scoată intelectuali din rîndurile românilor, intelectuali care să lupte pentru poziţiile ei şi a reuşit în bună parte."

În capitolul: „Drumul spre lumină" autorul se ocupă de studiile făcute de Gheorghe Lazăr la liceul piariştilor din Cluj, apoi la Sibiu (şcoala din sat terminînd-o destul de tîrziu) şi în sfîrşit cele universitare la Viena, tocmai în timpul ocupaţiei napoleoniene. Acestea — ultimele — au fost multilaterale; de la teologie, filozofie, retorică, pînă la inginerie etc. (fizico-matematice, topografice).

În următoarele 2 capitole se tratează despre Gheorghe Lazăr „Om al ideilor noi" ce cuprinseseră toată Europa, „Rodul muncii şi al hotărîrii" ş. a. m. d.

În primăvara lui 1811, Lazăr s-a întors acasă, la Sibiu, unde a fost numit profesor la seminarul ortodox, apoi şi arhidiacon. În această calitate el era de principiul că „preotul este facla ce trebuie să lumineze pe om în toate căile sale; la el alergăm să ne aline durerile sufleteşti; el trebuie să ne îndulcească amărăciunile vieţii din lumea aceasta..." Şi vorbea sus şi tare despre „libertatea poporului, despre dreptul ca poporul să-şi aleagă pe reprezentanţii lui, despre necesitatea luminării maselor prin şcoală şi cultură".

De aceea devenise suspect şi este urmărit de autorităţile imperiale. Astfel că în aceste condiţii nu mai putea rămîne la Sibiu şi pleacă la Braşov unde se angajează ca profesor al copiilor boeroaicei muntene Bărcănescu (în primăvara anului 1816) cu care trece munţii la Bucureşti, unde avea să devină ctitor al şcolii superioare, în limba română de la Sf. Sava.

Ca om al ideilor noi şi ca luptător pentru drepturile poporului, Gheorghe Lazăr nu putea lipsi din vîltoarea răscoalei de la 1821 a lui Tudor Vladimirescu care, trecînd cu pandurii lui din Oltenia în Muntenia, a cuprins sufletele maselor largi populare. Contribuţia marelui dascăl la aceasta a fost extraordinară, ea fiind cunoscută mai bine în ultimii ani. Eşecul răscoalei, prin trădarea boierimii, îi provoacă lui Lazăr amărăciune şi o puternică dezamăgire, stare care-i sleieşte forţele şi-l îmbolnăveşte, ce-l determină să revină în satul său natal, Avrigul. La 19 iunie 1823 este luat cu căruţa de către fratele său Ioan şi adus acasă, parcurgînd drumul Piteştiului şi Valea Oltului, împreună cu 300 cărţi dintre care au mai rămas pînă la urmă 70 exemplare. Iar la 17 septembrie acelaşi an a decedat.

Aşa s-a stins din viaţă, ca o făclie ce a luminat puternic, marele dascăl Gheorghe Lazăr, cum rezultă şi din cartea pe care am prezentat-o şi care este bine să nu lipsească din bibliotecile parohiilor noastre.

N. D. Găvozdea

Concert de colinde la palatul patriarhal

Duminică, 23 decembrie 1973, a avut loc la palatul patriarhal din Bucureşti tradiţionalul concert de colinde, cu prilejul Naşterii Mîntuitorului Hristos. P. F. Părinte Patriarh Justinian, în calitate de gazdă, însoţit de P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, şi de P. S. Roman Ialomiţeanul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor, a avut ca oaspeţi pe Eminenţa Sa Episcopul John de Gibraltar (Anglia), pe ambasadorul Angliei Dl Dereck Rosslyn Aslie cu soţia, însoţit de membri ai Ambasadei, pe însărcinatul cu afaceri a. i. al S.U.A., Dl Robert J. Martins cu soţia şi membri ai Ambasadei, pe ambasadorul Greciei, Dl Aristote Phrydas cu d-na şi membri ai Ambasadei, pe Dl Okimoto, prim-secretar al Ambasadei Japoniei la Bucureşti, pe pr. arhim. Z. Baronian, vicarul Episcopiei Armene din Bucureşti, consilieri patriarhali şi eparhiali, profesori de Teologie, reprezentanţi ai presei centrale bisericeşti, preoţi şi credincioşi.

A fost prezent Dl Gheorghe Nenciu, vicepreşedintele Departamentului Cultelor, cu soţia.

Corurile bisericilor „Domniţa Bălaşa" — dirijor Ştefan Mureşan, „Sf. Spiridon" — dirijor Leonida Simulescu şi Corala Patriarhiei Române — dirijată de prof. N. Lungu şi pr. I. Cîrstoiu, au prezentat un concert de colinde în bună parte inedite.

La sfîrşit, P. F. Părinte Patriarh Justinian, după ce a împărţit personal membrilor celor 3 coruri tradiţionalele daruri de Crăciun, s-a adresat oaspeţilor străini spunînd, între altele: „Iubiţi oaspeţi. Vă mulţumesc pentru răspunsul la invitaţia Noastră de a asista la concertul de colinde de la palatul patriarhal. S-au executat astăzi 24 imne religioase legate de sărbătorile Naşterii Domnului. O mare parte dintre acestea sînt în primă audiţie. Este un obicei al nostru, vechi de 25 ani, ca cu prilejul acestui concert, devenit tradiţional, să se execute o serie de colinde în primă audiţie.

Acei credincioşi care n-au putut să le asculte aici le vor asculta în fiecare sărbătoare pînă la 7 ianuarie în bisericile respective.

Vă mulţumesc încă o dată pentru participare şi vă urez la toţi sănătate, fericire şi realizarea tuturor dorinţelor în noul an 1974. Vă binecuvîntez în numele Domnului."

Cezar Vasiliu

Sfînta Liturghie arhierească la Blaj

Dînd curs unei rînduieli, devenită tradiţie de la instalarea Arhipăstorului nostru în fruntea Arhiepiscopiei de Alba Iulia şi Sibiu, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului împreună cu P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul au slujit, Duminică, 30 decembrie 1973, Sf. Liturghie arhierească în catedrala Sf. Treime din Blaj.

Însoţiţi de la Sibiu de P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. prof. Gh. Şoima şi P. C. arhid. I. Bolog, Înalţii Ierarhi au fost întîmpinaţi, la intrarea în catedrală, cu un cuvînt de „bun venit", rostit de P. C. prot. *L. Silveşan* (Aiud), la care a răspuns Î. P. S. Mitropolit *Nicolae.*

La momentele cuvenite a fost hirotonit întru preot C. diacon Gh. Şanta pentru parohia Lechinţa (prot. Luduş), iar întru diacon tînărul teolog N. Oprean. La priceasnă, un grup de credincioase din parohia Blaj—Tiur au interpretat cu multă simţire creştinească un mănunchi din frumoasele noastre colinde.

Plecînd de la cuvintele Sf. Apostol Pavel: „Acum rămîn acestea trei: Credinţa, nădejdea şi dragostea..." (I Cor. 13, 13), P. C. pr. *A. Teodorescu,* parohul local, a rostit, la sfîrşitul Sf. Liturghii, un cuvînt de învăţătură, arătînd importanţa dragostei pentru viaţa noastră creştină şi subliniind totodată că în numele acestei dragoste se află Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, împreună cu însoţitorii, în mijlocul credincioşilor din Blaj.

În numele acestor credincioşi, care au umplut marea catedrală blăjană, P. C. Sa salută prezenţa Ierarhilor de la Sibiu, veniţi să-şi viziteze credincioşii din istorica cetate a Blajului.

A vorbit apoi P. C. vicar *Tr. Belaşcu,* care face un scurt bilanţ al anului care se încheie şi aruncă o privire de ansamblu asupra perspectivelor anului care începe, perspective bune, care sînt cît se poate de promiţătoare pentru Biserica şi ţara noastră.

P. C. Sa subliniază de asemenea ziditoarea frumuseţe a faptului cînd fraţii de aceeaşi limbă şi obîrşie sînt împreună sub cupola luminoasă a aceleaşi credinţe ortodoxe străbune, precum şi importanţa Sf. Liturghii arhiereşti care s-a săvîrşit, cu care prilej credincioşii au putut vedea două hirotoniri, una de preot şi alta de diacon.

În continuare a vorbit P. S. Episcop-vicar *Emilian,* care exprimă simţămintele de înălţare

(Continuare în pag. 4)

Gînduri la Intîmpinarea Domnului

În ziua a doua din luna februarie prăznuim Întîmpinarea Domnului.

Trecuseră patruzeci de zile de la naşterea Domnului Iisus Hristos. Pruncul din Nazaret creştea sub zîmbetul Sf. Fecioare Maria. Lemnarul Iosif îşi lăsa barda şi ciocanul pe masa de lucru şi poposea din cînd în cînd lîngă leagănul care susţinea în scutecele prunciei pe Mîntuitorul lumii.

Dar, la acest soroc, o rînduială trebuia împlinită. Legea evreiască cerea ca primul născut de parte bărbătească să fie închinat Domnului la templul din Ierusalim. Şi rînduiala a fost împlinită. Calea lungă a fost călcată de dreptul Iosif şi Sf. Fecioară Maria. Dreptul Simeon a primit în braţe la templu pe Pruncul Iisus, rugîndu-se şi lăudînd pe Dumnezeu: „Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpîne, ... că văzură ochii mei mîntuirea Ta, pe care ai găsit-o înaintea feţei tuturor popoarelor ...“ (Luca 2, 29—31).

Pe temelia acestei mărturisiri de sinaxar, cîteva gînduri luminează mintea noastră:

Dreptul Iosif şi-a părăsit îndeletnicirea meşteşugului său de lemnar; a lăsat în Nazaret cîştigul meseriei sale ca să împlinească legea Domnului. Prin aceasta el arată că împlinirea legii este datoria cea mai sfîntă, datorie ce se cere luată în seamă mai înainte de alte preocupări.

Sfînta Fecioară Maria a simţit în inima sa chemarea şi a plecat spre templul din Ierusalim. Nu s-a temut de lungimea drumului din nord pînă în sudul ţării sfinte. Ea trebuia să ducă jertfă „o pereche de turturele sau doi pui de porumbel“. Trebuia să inaugureze rînduiala mamelor creştine de azi, mame care merg la patruzeci de zile după naştere cu pruncul la biserică pentru închinare.

Dreptul Simeon s-a bucurat din toată inima şi l-a numit pe Domnul Iisus Hristos: „Mîntuirea tuturor popoarelor“, mîntuire care stă şi înaintea feţei noastre. Această mîntuire se descoperă din paginile Sf. Evanghelii, rodeşte în livada faptelor bune prin trăire morală şi se laudă în sfintele noastre biserici prin rînduieli de cult divin. Mîntuirea poate fi întîmpinată şi de noi, aşa cum a fost întîmpinată de dreptul Simeon.

Aceste gînduri, puse la inimă, ne pot fi de folos la Întîmpinarea Domnului.

Pr. *I. Buta*

Prorocul Zaharia

În 8 februarie, Biserica Ortodoxă face pomenirea sfîntului prooroc Zaharia, unul din cei 12 profeţi scriitori mici ai Vechiului Testament.

Numele „Zaharia“, în evreeşte „Zecharia“, înseamnă „Domnul îl aminteşte pe el“ şi îl mai întîlnim în Sfînta Scriptură (II Cronici 24, 20—21). De asemenea tatăl Sfîntului Ioan Botezătorul purta acest nume (Luca 1, 5).

Prorocul Zaharia era de neam preoţesc. Ca şi profetul Agheu s-a născut în timpul captivităţii persane şi a început activitatea de profet în jurul anului 520 î. Hr. sub împăratul Darius, în anul al doilea al împărăţiei sale. Aşa se explică faptul că în activitatea lui se resimt pregnant stările de lucru din acel timp, nădejdea în eliberarea din captivitate, cu condiţia ca obştea să se străduiască să ducă o viaţă cinstită şi curată, după voia lui Dumnezeu, care îi poartă de grijă. Semnificative sînt în această privinţă cuvintele profetului: „Întoarceţi-vă din căile voastre cele rele şi de la faptele voastre cele rele“ (Zah. 1, 2—6). De la el ne-a rămas o carte, care cuprinde 14 capitole şi tratează aspecte religioase şi sociale din acea epocă. De asemenea ea cuprinde şi cîteva profeţii mesianice.

Mai întîi se vorbeşte despre atotputernicia divină manifestată prin cele 8 viziuni care cuprind acţiuni în legătură cu Ierusalimul, arhiereul Iosua şi principele Zorobabel.

Recunoscător puterii divine care poartă de grijă tuturor oamenilor profetul îndeamnă pe contemporani să se roage Domnului zicînd: „Cereţi de la Domnul ploaie la vreme, ploaie timpurie şi tîrzie ! Domnul scoate fulgerile şi trimite ploaie; El dă omului pîinea şi dobitoacelor iarba“ (10, 1).

Deoarece Dumnezeu iubeşte „pe cei ce umblă pe căile Lui şi păzesc poruncile Sale“ (3, 7), El este acela care „într-o singură zi va îndepărta nedreptatea din ţară“ (3, 9) şi va crea un climat de pace fiecare om „putînd invita pe aproapele său sub viţa şi smochinul său (3, 10), ospitalitate care indică stare de încredere, libertate şi linişte. De aceea evreii din exil care se pregătesc pentru a primi şi ajunge la vremurile cele bune, şi atît de dorite, trebuie să pună accentul în trăirea lor nu pe postul formal, căci altceva ne cere Domnul: „Faceţi dreptate adevărată şi purtaţi-vă fiecare cu bunătate şi îndurare faţă de fratele său; Nu apăsaţi pe văduvă, pe orfani, pe străini şi pe cel sărman şi nimeni să nu pună la cale fărădelegi în inima lui împotriva fratelui său !“ (7, 9—10).

Dacă vor face astfel vor ajunge în Ierusalim care va fi populat ca odinioară (8, 4—5), iar celelalte popoare vor cerceta cetatea Domnului (8, 20—22). Ajunşi într-o astfel de stare, conduita celor întorşi din exil se va îmbunătăţi şi mai mult deoarece „orice furt va fi nimicit şi orice om care jură strîmb va fi pierdut“ (5, 3), iar cei drepţi au poruncă de la Domnul: „Iubiţi adevărul şi pacea“ (8, 19) şi „să nu cugetaţi unul împotriva altuia şi jurămîntul strîmb să nu-l iubiţi, căci toate acestea le urăsc“ (8, 17).

Pentru noi, credincioşii de astăzi, profetul Zaharia este important cu deosebire pentru profeţiile mesianice pe care ni le-a lăsat şi care s-au împlinit întocmai în persoana şi activitatea Mîntuitorului Hristos:

1. Intrarea solemnă a Domnului în Ierusalim (9, 9) relatată pe larg de toate cele patru Evanghelii ca împlinire a acestei profeţii (Matei 21, 1—11; Marcu 11, 1—11; Luca 19, 29—38; Ioan 12, 12—18).

2. Vindecarea pe 30 de arginţi şi cumpărarea cu ei a ţarinii Olarului (11, 12—13) relatate numai de evanghelistul Matei (26, 14—16 şi 27, 3—7).

3. Mîntuitorul prezice împrăştierea ucenicilor Săi: „Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile“ (Matei 26, 31), citînd pe profetul Zaharia (13, 7).

Pentru toate aceste motive, profetul Zaharia este cinstit de noi ca profet mesianic, dar şi ca unul care a ţinut trează flacăra credinţei în Dumnezeul cel adevărat, ameninţînd pe cei răi şi pe cei care îmbrăţişau politeismul, mîngîind pe cei buni cu speranţa în venirea timpurilor mesianice, caracterizate prin o credinţă adevărată prin manifestări de pace, dreptate şi iubire faţă de semeni, împlinirea poruncilor şi supunere faţă de voia lui Dumnezeu.

Pr. *T. Burcuş*

Pe urmele samarineanului milostiv

(Urmare din pag. 2)

lui milostiv şi pe care El l-a întrebat: Care din aceşti trei (preotul, levitul sau samarineanul ţi se pare că a fost aproapele celui ce a fost căzut între tîlhari? (Luca 10, 36). Învăţătorul de lege a răspuns: „Cel care a avut milă de el.“ „Atunci Iisus i-a zis: Du-te şi fă şi tu la fel.“

Cuvintele: „Du-te şi fă şi tu la fel“ — cuvinte cu care Fiul lui Dumnezeu încheie convorbirea cu învăţătorul de lege care voia să ştie cum se ajunge la viaţa veşnică — arată că samarineanul milostiv trebuie să fie urmat de către toţi aceia care vreau să intre în viaţa veşnică. „Fă şi tu la fel“ înseamnă: Fii milostiv, să ai înţelegere, să dai ceva din ceea ce ai mai mult ca altul. „Fă şi tu la fel“ ca samarineanul, înseamnă: Nu te mulţumi niciodată cu puţinul pe care l-ai făcut, mai ales cînd mai trebuie ceva de adăugat. „Fă şi tu la fel“, vrea să mai spună: Un lucru început du-l pînă la capăt, fii preocupat de binele altuia, nu te mulţumi numai cu simple teorii, cu intenţii şi cu gînduri bune, ci pe acestea împlineşte-le cu fapta, bineştiind că „împărăţia lui Dumnezeu nu stă în vorbe, ci în fapte“ (I Cor. 4, 20).

Prin fiecare faptă de ajutorare, ca şi prin toate la un loc samarineanul milostiv vrea să ne spună şi ne spune de fapt: „Să nu iubim cu vorba, numai din gură, ci şi cu fapta, şi cu adevărul“ (Ioan 3, 18). El era convins că celor goi şi lipsiţi nu-i destul să le zici „mergeţi în pace ! Încălziţi-vă şi vă săturaţi“, ci trebuie să le dai cele de trebuinţă (Cf. Iacob 2, 15—16). Aceasta a şi făcut-o samarineanul pe care noi sîntem datori să-l urmăm. *El a ajutat cu fapta.*

Mergem pe urmele samarineanului milostiv, facem ca el, numai dacă avem în suflet milă, înţelegere şi iubire, dacă ajutăm cu fapta, dacă nu ne oprim la începutul unui lucru bun, ci ne silim să ducem lucrul nostru pînă la capăt. Facem şi noi „la fel“ ca el, dacă jertfim ceva din avutul şi puterea noastră, din odihna noastră şi dacă avem rîvnă pentru binele celor ce au trebuinţă de ajutorul nostru.

E însemnat să observăm că lucrarea samarineanului — deşi foarte importantă pentru cel pe care l-a ajutat — este de fapt o lucrare de începător în împlinirea binelui. Untdelemnul, vinul, cei doi dinari, samarineanul le-a dat din ceea ce îi prisosea. Cîteva ceasuri de osteneală, o noapte de îngrijire. Iată ce a dat samarineanul din odihna şi puterea lui. Puţinul pe care l-a dat samarineanul milostiv a însemnat, însă, pentru omul ajutat, *cealaltă vreme a vieţii lui.* Prisosul samarineanului a împlinit lipsa călătorului.

Cînd Domnul Hristos a zis către învăţătorul de lege: „Fă şi tu la fel“ ca samarineanul milostiv, l-a îndatorat să dea ceva din prisosul său: Din avutul, din puterea, din odihna, din vremea pe care o are, ca să fie de folos celor ce au trebuinţă de ajutor.

Acelaşi lucru ni-l spune Mîntuitorul şi nouă, fiecăruia: „Mergi de fă şi tu la fel“, adică: „Iubeşte cu fapta şi cu adevărul.“

Ierod. *Teofil Părăianu*

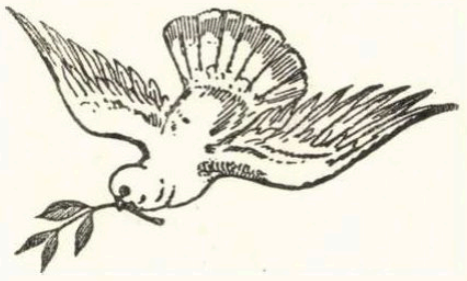

Sfînta Liturghie arhierească la Blaj

(Urmare din pag. 3)

sufletească în care se găseşte, aflîndu-se, în calitatea pe care o are, pentru prima dată în această catedrală.

P. S. Sa reliefează totodată faptul că, după sute de ani de lupte şi jertfe, poporul nostru trăieşte zile de prosperitate multiplă, ceea ce reclamă din partea noastră să trăim în unitate de simţire, de credinţă, de muncă etc. Mulţumeşte colindătorilor, care ne-au dus din nou cu gîndul la Naşterea Domnului, la Fecioara Maria, la obiceiurile noastre străbune, pe care se cuvine să le păstrăm.

Cuvînt de învăţătură a rostit în încheiere I. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care a spus, între altele, că „pentru noi este o mare bucurie ca în fiecare an să venim de Crăciun aici la Blaj, să colindăm împreună, să ne rugăm împreună şi împreună să preamărim pe Iisus Hristos-Domnul nostru“, acesta fiind „al 7-lea an de cînd ne întîlnim împreună“. Putem spune deci că ne cunoaştem bine şi ne simţim fraţi în aceeaşi credinţă, în aceeaşi preamărire a lui Dumnezeu, în aceeaşi slujire a intereselor superioare ale poporului nostru.

În continuare, Î. P. S. Sa face o prezentare a perioadei de început a poporului nostru, cînd, în primele veacuri, el a primit credinţa creştină ortodoxă, pe care a avut-o totdeauna şi o are şi astăzi, iar această unitate în dragostea lui Iisus Hristos, faţă de Biserică, faţă de ţara ai cărei fii sîntem a contribuit nespus de mult la învingerea multelor încercări prin care am trecut.

Să ne întărim deci în această dragoste, îndeamnă Î. P. S. Mitropolit Nicolae, în dragostea noastră unii faţă de alţii, faţă de credincioşii altor culte, faţă de Patria noastră dragă.

Rep.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTE[illegible]STRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 februarie 1974 Nr. 7—8

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

46. Legea morală dinainte de Hristos

După învăţătura Bisericii noastre Dumnezeu, care a creat lumea şi toate cele ce sînt întrînsa, a aşezat pretutindeni o rînduială, adică legi. Noi ştim că universul acesta măreţ, cu stelele, cu soarele, luna, pămîntul etc. este stăpînit de legile naturii, de legile fizice. Omul, descoperind aceste legi, a reuşit şi reuşeşte să folosească forţele naturii pentru trebuinţele lui. De fapt de la început Dumnezeu a zis oamenilor: „Fiţi rodnici şi vă înmulţiţi şi umpleţi pămîntul şi-l stăpîniţi şi domniţi peste peştii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietăţile ce se mişcă pe pămînt şi peste tot pămîntul" (Gen. 1, 28; 9, 1). Aceasta s-a şi împlinit şi se împlineşte mereu, căci vedem cum oamenii folosesc pămîntul şi toate vietăţile lui, cu ajutorul ştiinţei şi tehnicii, şi ajung să zboare în jurul pămîntului, să umble pe lună şi să trimită aparate speciale spre alte planete.

De unde această putere a omului? — De la Dumnezeu. Cum? — Prin faptul că Dumnezeu a dat omului suflet, puterea minţii (raţiunii), voinţii şi sentimentului, puterea spirituală, prin care omul este „chip al lui Dumnezeu" şi stăpîn peste cele materiale. Căci scris este: „A zis Dumnezeu: Să facem om după chipul şi asemănarea noastră, ca să stăpînească »peste toate făpturile« şi tot pămîntul. Şi a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut" (Gen. 1, 26—27).

Dumnezeu însă n-a aşezat numai legile naturii materiale şi ale vieţii în general, ci şi legi ale vieţii omeneşti.

In fiinţa omului a aşezat Dumnezeu legea morală naturală. Adică omul are în sufletul lui, în firea lui, anumite înclinări care îl îndeamnă să facă binele şi să nu facă răul. De aceea Sf. Apostol Pavel scrie despre cei ce nu cunoşteau Evanghelia Domnului şi nici legea Vechiului Testament că aceştia „din fire fac ale legii" (Romani 2, 14), adică fac cele ale legii Vechiului Testament, pe care nu le ştiau. Fiind „chip al lui Dumnezeu" — omul cel dintîi a fost bun, şi în sufletul şi viaţa lui călăuză îi era legea bunătăţii firești, legea morală naturală. Această lege există în fiinţa noastră şi, potrivit ei, omul ştie că trebuie să facă binele şi să evite răul, de asemenea, în parte, ştie ce e bine (să cinsteşti pe Dumnezeu, să-ţi cinsteşti părinţii, să respecţi viaţa altuia etc.) şi ce e rău (idololatria, uciderea, desfrînarea, furtul etc.).

Dumnezeu a dat însă primilor oameni şi alte porunci, alte legi, ca prin ele să-i întărească în bine şi să-i ferească de a cădea în greşală sau de a face răul. El a interzis primei perechi de oameni de a mînca „din pomul binelui şi al răului". Ei însă au călcat porunca Domnului şi au săvîrşit nu binele, ci răul. De atunci omul e în necontenită frămîntare, în necontenit zbucium între bine şi rău, în necontenită luptă împotriva răului şi pentru biruinţa binelui (Geneza 2, 15—17; 3, 1—22.

Şi înmulţindu-se oamenii, ca să poată trăi împreună (în familie, în societate) ei au avut nevoie şi de legi sociale, legi ale convieţuirii în obşte. Vechiul Testament ne arată pe de o parte că — datorită păcatului strămoşesc — răul a pătruns adînc în viaţa oamenilor, încît Cain a ucis pe fratele său Abel şi a fost pedepsit de Dumnezeu să fie „zbuciumat şi fugar pe pămînt" (Gen. 4, 10—13), căci scris este: „Cei răi n-au pace". Răutatea „oamenilor s-a mărit pe pămînt" în aşa fel încît „toate cugetele şi dorinţele inimii lor" erau „îndreptate la rău în toate zilele" — „şi se umpluse pămîntul de silnicii". Pedeapsa răutăţii a fost potopul, din care s-au salvat în corabie numai familia lui Noe şi vieţuitoarele aduse de Noe. Aceasta pentru că „Noe era om drept şi neprihănit între oamenii timpului său şi mergea pe calea Domnului" (Gen. 6 şi 7). Şi s-au înmulţit iar oamenii pe pămînt. Pentru a pregăti venirea Mîntuitorului, Dumnezeu a ales pe Avraam, din care a răsărit poporul israilitean. Cu Avraam a făcut legămînt Dumnezeu că va fi Dumnezeul lui şi al urmaşilor lui. „Şi se vor binecuvînta prin neamul tău toate popoarele pămîntului" (Geneză 22, 17—18). Astfel s-a întărit prevestirea de la Gen. 3, 15 că va veni Mîntuitorul, care va aduce izbăvirea de sub robia păcatului. Întreg Vechiul Testament este îndreptat spre Mîntuitorul cel ce va veni.

Pînă atunci însă — datorită păcatului strămoşesc — cumpăna dintre bine şi rău se înclina adesea mai mult spre rău decît spre bine. De aceea Dumnezeu a dat prin prorocul Moise Legea, care cuprinde diferite porunci, între care însemnătate deosebită au pentru viaţa religios-morală, cele zece porunci (Decalogul, Eşire 20, 2—17): „1. Eu sînt Domnul Dumnezeul tău, care te-a scos din pămîntul Egiptului şi din casa robiei. Să nu ai alţi dumnezei afară de mine! (Se interzice închinarea la idoli, cărora se închinau alte popoare în vremea aceea. Ştim însă că în pustie şi evreii au făcut un viţel de aur, căruia i s-au închinat. Ei au fost pedepsiţi. Mai tîrziu unii dintre iudei s-au închinat la idolii altor neamuri. Vezi lupta prorocului Ilie împotriva acestor rătăciri şi pentru legea Domnului). 2. Să nu-ţi faci chip cioplit şi nici un fel de asemănare a nici unui lucru din cîte sînt în cer sus şi din cîte sînt pe pămînt jos, şi din cîte sînt în apele de sub pămînt! Să nu te închini lor, nici să le slujeşti. (Se referă tot la idolii altor popoare). 3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert că nu va lăsa Domnul nepedepsit pe cel ce ia în deşert numele Lui. (Numele lui Dumnezeu este sfînt. De aceea necinstirea acestui nume prin înjurături şi alte cuvinte şi fapte necuviincioase este pedepsită de Dumnezeu însuşi). 4. Adu-ţi aminte de ziua odihnei ca să o sfinţeşti. Lucrează şase zile şi-ţi fă în acelea toate treburile tale, iar ziua a şaptea este odihna Domnului Dumnezeului tău. Să nu faci în acea zi nici un lucru, nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici boul tău, nici asinul tău, nici orice dobitoc al tău, nici străinul care rămîne la tine. Că în şase zile a făcut Domnul cerul şi pămîntul, marea şi toate cele ce sînt într-însele, iar în ziua a şaptea s-a odihnit. De aceea a binecuvîntat Domnul ziua a şaptea şi a sfinţit-o. 5. Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ţi fie bine şi să trăieşti ani mulţi pe pămîntul pe care Domnul Dumnezeul tău ţi-l va da ţie. 6. Să nu ucizi. 7. Să nu fii desfrînat. 8. Să nu furi. 9. Să nu mărturiseşti strîmb împotriva aproapelui tău. 10. Să nu doreşti casa aproapelui tău, nici ogorul lui, nici sluga lui, nici slujnica lui, nici boul lui, nici asinul lui şi nici unul din dobitoacele lui şi nimic din cîte are aproapele tău".

Legea lui Moise — care cuprinde nu numai legi morale, ca Decalogul s. ex., ci şi legile cultului şi şi legile organizării sociale — a fost dată pentru poporul israilitean în condiţiile de viaţă de atunci ale acestui popor. Deci ea a fost legată de istoria

(Continuare în pag. 2)

Pomenirea viilor şi morţilor la Sf. Liturghie

Pomenirile viilor şi morţilor, care se fac în cadrul Sfintei Liturghii, e o practică foarte veche a Bisericii.

Pentru a înţelege mai bine acest lucru trebuie să ştim că la început, Proscomidia, adică partea pregătitoare a Sfintei Liturghii la care se aduceau darurile de pîine şi de vin ale credincioşilor pentru Sf. Jertfă nu se săvîrşea cum se săvîrşeşte azi la începutul Liturghiei catehumenilor, ci ea îşi avea locul la începutul Liturghiei credincioşilor, în momentul care ar coincide azi cu cîntarea heruvimică: „Noi, care pe heruvimi". Atunci, la începutul vieţii creştine, în locul acestei cîntări se cînta un psalm. În timpul cîntării psalmului credincioşii se perindau prin faţa uşilor altarului spre a da diaconilor darurile lor de pîine şi de vin pentru Sf. Euharistie. Diaconii aşezau aceste daruri în pastoforium (o firidă a altarelor vechi creştine).

Vohodul mare sau ieşirea cu Sf. Daruri la început a fost un ritual foarte simplu. El consta în ducerea darurilor de pîine şi vin de la pastoforium, de către diaconi, la masa Sf. Altar. Din ritualul acesta atît de simplu la început s-a dezvoltat ritualul solemn de azi, vohodul mare sau ieşirea cu Sf. Daruri.

În momentul cînd darurile de pîine şi de vin erau depuse de diaconi pe sf. masă se citea numele celor care au adus şi pentru care s-au adus, vii sau morţi. Se vede deci că pomenirile care se făceau în Biserica veche creştină erau legate de aducerea darurilor de pîine şi de vin. La început se aducea cîte o prescură pentru fiecare nume pomenit. Mai tîrziu a început să se aducă o prescură pentru mai multe nume (un pomelnic). Cu timpul, ţinîndu-se seama de cei care nu aveau posibilitatea să aducă daruri la biserică din cauza lipsei, s-a socotit a fi lucru potrivit să se pună pe sf. disc pentru cei pomeniţi, vii sau morţi, numai cîte o fărîmitură de prescură sau cîte o părticică din prescurile aduse de alţii. Aşa s-a fixat practica scoaterii miridelor (părticelelor), pentru fiecare nume pomenit, care se aşează pe sf. disc.

Deci, locul pomenirilor la Sf. Liturghie a fost la început, aşa cum ar trebui să fie şi azi, la Proscomidie, sau la partea pregătitoare a Sf. Liturghii.

Se ştie că pentru a se putea săvîrşi Sf. Liturghie după rînduiala cea dreaptă a Bisericii, sînt necesare 5 prescuri sau cinci colţuri de prescuri.

Din prescura întîi se scoate Agnetul. Din a doua se scoate mirida pentru Născătoarea de Dumnezeu. Din a treia se scot miride pentru cele nouă cete ale sfinţilor. Din prescura a patra, preotul scoate o miridă mai mare pentru episcopii ortodocşi, pentru Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, pentru Mitropolitul, pentru arhiereul care l-a hirotonit pe cel care săvîrşeşte Liturghia, pentru preoţi şi diaconi şi pentru slujitorii cei dimpreună. Tot din prescura a patra scoate preotul o părticică pentru Cîrmuitorii ţării, după îndrumările Sf. Sinod. Mai scoate apoi preotul o părticică pentru ctitorii şi binefăcătorii în viaţă ai bisericii. În momentul cînd aşează fiecare din aceste părticele zice anumite rugăciuni.

Tot din a patra prescură scoate apoi preotul părticele mai mici şi le pune pe sf. disc în stînga sa, sub părticica pentru Arhiereu, zicînd o rugăciune generală pentru iertarea păcatelor tuturor fraţilor celor întru Hristos şi pentru tot sufletul creştinesc cel năcăjit şi întristat, care are trebuinţă

(Continuare în pag. 2)

46. Legea morală dinainte de Hristos

(Urmare din pag. 1)

poporului şi — mai tîrziu — de organizarea statului israilitean pînă la venirea Mîntuitorului. De aceea, Legea, inclusiv Decalogul, poartă pecetea vremii dinainte de Hristos. Decalogul a fost — ca toată legea mozaică — numai pregătitor spre Hristos. (În Hristos, Decalogul însuşi este ridicat pe un plan superior). De aceea în Decalog, între altele, relaţia dintre credincios şi Dumnezeu este relaţie de frică, pentru că Dumnezeu cel atotputernic ameninţă cu pedepse aspre, chiar cu nimicirea poporului întreg (robia babilonică). Aceasta pentru că în vremea aceea ei nu erau mîntuiţi în Hristos, ci erau sub osînda păcatului strămoşesc, atraşi spre fărădelegi, străduindu-se totuşi să facă şi fapte bune. Pe de altă parte societatea însăşi era bazată pe sclavie. Porunca 10-a arată că existau „robi" unii chiar „robi pe veci" (Geneză 20, 18— 20; 21, 1—6). Iar cei ce nu ascultă „glasul Domnului" vor pieri (Deut. 8, 19—20). E adevărat că Dumnezeu este şi părinte, care a condus acest popor pe cărările istoriei, pentru că din El va răsări Izbăvitorul. Ce se cere de la Israil? „Să te temi de Domnul Dumnezeul tău, să umbli în toate căile lui, să-l iubeşti şi să slujeşti Domnului Dumnezeului tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău" (Deut. 10, 12; cf. 6, 2. 5). Întîi: să te temi. Apoi să iubeşti şi să slujeşti, care era o treaptă mai înaltă, şi apărea — atunci — ca un mugure, care încă nu aducea decît puţină roadă. Porunca: să iubeşti pe Dumnezeu nu e legată în Decalog cu porunca să iubeşti pe aproapele tău. Poruncile: „să iubeşti pe Dumnezeu . . ." şi „să iubeşti pe aproapele tău . . ." (Deut. 6, 5; Levitic 19, 18) se pierd în mulţimea altor porunci şi rînduieli cultice, fără să ocupe locul central, pe care îl au în Hristos. Principalul era că, pentru credincioşia lor, Dumnezeu le făgăduia ţara dorită şi ocrotirea sa — dacă bineînţeles vor împlini poruncile Domnului.

Că toţi cei dintdinte de Hristos erau sub povara păcatului strămoşesc şi deci înclinaţi şi spre rău, rezultă şi din faptul că şapte porunci (2, 3, 6, 7, 8, 9, 10) sînt formulate negativ (să nu doreşti, să nu faci etc.), că alte două porunci au şi o formulare negativă (1 şi 4). Deci se punea în faţa lor stavila (să nu) care să-i oprească de la săvîrşirea fărădelegii. În mare parte lupta era de a nu dori şi de a nu face răul. De aici nu rezultă că ei nu aveau şi puterea de a face binele prin darul lui Dumnezeu şi strădania proprie, căci firea tindea spre bine, dar facerea de bine era slăbită de ispitele păcatului, căci legea era lipsită de har.

În ce priveşte sabatul, care înseamnă odihnă, acesta a fost aşezat de Dumnezeu încă de la început (a şaptea zi, cînd „Dumnezeu s-a odihnit de toate lucrurile sale" şi pe care a sfinţit-o — Gen. 2, 2—3). Nicăieri însă nu se dă nume acestei zile. Poporul israiltean a aşezat sîmbăta ca zi de odihnă, pentru că în acea zi Domnul l-a scăpat din robia Egiptului. Aşadar sîmbăta e legată de un fapt istoric din viaţa poporului evreesc. Pentru creştini sîmbăta este închinată cinstirii cuviosilor şi sf. muncenici şi pomenirii celor adormiţi în Domnul. În centrul vieţii creştine este Hristos, care a înviat în ziua Duminicii. (E clar că Învierea Domnului e mai presus decît eliberarea din robia Egiptului). „Aceasta este ziua (Învierii), pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim întrînsa".

După Moise, ceilalţi proroci biciuiau toate fărădelegile, îndeosebi ale stăpînitorilor vremii, propovăduiau venirea Mîntuitorului, care va aduce dreptatea şi o viaţă înnoită dinlăuntru, nu numai dinafară. Rolul Vechiului Testament, deci şi al Decalogului, a fost de a pregăti venirea lui Hristos. Căci desăvîrşirea legii nu putea veni decît de la Cel prorocit că va zdrobi „capul şarpelui" (al răului — Gen. 3, 15) şi va aduce împărăţia lui Dumnezeu pe pămînt.

Aşteptarea Mîntuitorului nu era numai a poporului israilitean, ci şi a celorlalte popoare, care pe temeiul legii morale naturale înscrisă în fiinţa lor — năzuiau să se elibereze de apăsarea răului, să facă binele şi să ajungă la o viaţă morală superioară. De aceea în Iisus Hristos se împreună toate neamurile şi se descoperă legea morală desăvîrşită, legea iubirii, legea harului, legea asemănării cu Iisus Hristos, modelul şi izvorul vieţuirii morale în Dumnezeu, care îmbrăţişează în dragoste pe tot omul şi întreaga existenţă.

În lumina lui Hristos se limpezeşte şi Legea Vechiului Testament şi legea morală naturală şi se înnoieşte viaţa noastră a tuturora de slujire a lui Dumnezeu, ca fii iubiţi ai Tatălui, şi de slujire a aproapelui şi a poporului pe calea perfecţionării fără răgaz.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Pomenirea viilor şi morţilor la Sf. Liturghie

(Urmare din pag. 1)

de mila şi ajutorul lui Dumnezeu. După această rugăciune în care se roagă pentru diferitele categorii de credincioşi, pomeneşte pe cei vii pe care îi are de pomenit şi la fiecare nume ia cîte o părticică mică, zicînd: „Pomeneşte Doamne, pe (N)".

Din prescura a cincea scoate apoi preotul alte părticele (miride) şi le pune pe sf. disc în dreapta sa, sub părticelele pentru ctitori, şi rosteşte iarăşi o rugăciune generală pentru „pomenirea şi iertarea păcatelor tuturor celor din veac adormiţi întru buna credinţă". Şi în această rugăciune sînt amintite toate categoriile de credincioşi adormiţi. Pomeneşte apoi pe arhiereul care l-a hirotonit, dacă nu mai este în viaţă. Mai departe pomeneşte şi pe alţi morţi pe care are să-i pomenească, şi la fiecare nume pomenit scoate o părticică mică şi o pune pe sf. disc, zicînd: „Pomeneşte, Doamne, pe (N)".

Pomenirile acestea le încheie rostind cuvintele: „Şi pe toţi, care întru nădejdea învierii şi a vieţii de veci, cu împărtăşirea Ta au adormit, drept-slăvitori părinţi şi fraţi ai noştri, iubitorule de oameni, Doamne".

În practica veche creştină numele viilor şi al morţilor care urmau să se pomenească la Liturghie se scriau pe diferite table făcute din fildeş, lemn, metal, papirus etc., care se numeau diptice. Se numeau aşa fiindcă erau două tăbliţe. Pe una din ele se scria numele viilor, iar pe cealaltă numele celor morţi. Dipticele cuprindeau numele celor ce aduceau daruri la sf. biserică, numele sfinţilor, al martirilor, al credincioşilor botezaţi, vii sau morţi. Ele se citeau de către diaconi de pe amvonul bisericii.

Scrierea numelor în diptice era considerată ca un lucru de mare cinste, iar a nu fi scris în diptice însemna un lucru de ocară şi de necinste.

În cursul Sf. Liturghii se mai fac rugăciuni (ectenii) pentru diferite cereri ale credincioşilor, la ectenia de la început sau la cea de după Evanghelie, cînd se face şi pomenirea celor morţi.

În schimb, nu se fac pomeniri la ieşirea cu Sf. Daruri, pomenirea credincioşilor vii sau morţi, sau bolnavi etc., cum greşit s-a introdus obiceiul în unele biserici. În momentul acesta al Sf. Liturghii sînt pomeniţi cu o formulă generală toţi cei care „au adus aceste sfinte daruri şi pe cei pentru care s-au adus, vii şi morţi". La fel sînt pomeniţi toţi credincioşii care participă la Sf. Liturghie prin cuvintele „Şi pe voi pe toţi . . .".

După sfinţirea dumnezeieştilor Daruri, dacă e timp, preotul citeşte încet pomelnicele viilor şi morţilor, ce s-au adus după Vohodul cel mare, zicînd formule speciale de rugăciuni şi pentru unii şi pentru alţii.

Din această scurtă prezentare am înţeles dragostea cea mare a Sfintei noastre Biserici pentru fiii ei aflători în viaţă sau răposaţi. Şi pentru unii şi pentru alţii, Sf. Biserică se roagă ca pentru unii care aflători în viaţă sau cît timp au fost în viaţă au alergat după cununa cea nestricăcioasă a măririi lui Dumnezeu.

Sf. Liturghie fiind cea mai puternică rugăciune de cerere este mijlocul cel mai potrivit de a cere ajutorul lui Dumnezeu atîta timp cît sîntem în viaţă. Totodată Sf. Liturghie este cel mai bun mijloc prin care putem cere lui Dumnezeu mîngîierea, iertarea păcatelor şi odihna răposaţilor noştri, după cuvîntul Sf. Iacov: „Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci, lămurit făcîndu-se, va lua cununa vieţii, pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce îl iubesc pe el" (1, 2).

Al. Moisiu

Sf. canoane în viaţa Bisericii

Importanţa normelor de drept în Biserică

Viaţa şi activitatea credincioşilor Bisericii se desfăşoară în cadrul unui mediu social, din care nu poate lipsi rînduiala şi armonia.

După cum în natură există armonie, cauzalitate, interdependenţă şi finalitate, aceleaşi principii se pun şi în viaţa socială. Biserica trăieşte deci în contextul multor probleme sociale. Deşi posedă un tezaur sacru, adică o totalitate de învăţături dumnezeieşti neschimbabile, întrucît însă viaţa membrilor săi are loc pe pămînt, Biserica trebuie să ţină cont de caracterul condiţiilor social-umane ale epocii în care trăieşte.

De fapt ultimul scop al activităţii Bisericii, mîntuirea, deşi transcendent, nu se poate realiza decît prin conformarea faţă de rînduieli pămînteşti, actuale.

Dobîndirea vieţii veşnice este condiţionată atît de credinţă cît şi de înfăptuirea unor roade ale credinţei, adică de fapte bune, izvorîte din puterea dragostei faţă de semenul nostru.

Mîntuitorul a pus mare preţ pe slujirea faţă de om în duhul iubirii, El însuşi jertfindu-se pentru restaurarea omului în har. Sf. Apostol Pavel închină dragostei un imn de o rară frumuseţe (I Cor. 13), ridicînd-o chiar mai presus de credinţă. Dar dragostea aparţine deopotrivă atît Cerului cît şi Pămîntului. Viaţa omenească este de neînchipuit fără dragoste. Dragostea contribuie în cel mai înalt grad la naşterea, menţinerea şi progresul armoniei sociale, la înnobilarea relaţiilor între oameni, la promovarea adevărului, a dreptăţii şi a libertăţii în viaţa noastră.,

Experienţa vieţii ne arată însă că în lume, paralel cu existenţa binelui, apare şi răul, sub forma păcatului. Căderea unei părţi dintre îngeri, iar mai tîrziu căderea omului în păcat, prin ruperea armoniei dintre Creator şi făptura creată au constituit izvorul răului. Răul se manifestă ca un antidot al iubirii şi deci şi un adversar împotriva lui Dumnezeu care „este iubire" (I Ioan 4, 16). Efectele răului au produs dezechilibru şi dezordine în conştiinţa şi în viaţa noastră. De aceea a fost necesară întruparea Mîntuitorului şi jertfa Sa pentru eliberarea de sub stăpînirea şi puterea păcatului. Restabilită astfel în Har făptura omenească a primit o putere mai mare de a urmări realizarea binelui şi în acelaşi timp de a se opune păcatului. În virtutea acestei puteri, societatea desfăşoară, necontenit şi în chip conştient, lupta împotriva răului. Una dintre armele acestei lupte este spiritul dreptăţii sau cadrul juridic, a cărei expresie este legea.

Izvorînd din dragoste şi slujind aceloraşi scopuri ca şi aceasta, adică binelui general, legea apare, în orice societate organizată — deci şi în Biserică — ca expresia unei ordini. Scopul ei nemijlocit este apărarea dreptăţii şi a bunei rînduieli pe care le generează dragostea. Legea îşi justifică existenţa prin ocrotirea armoniei sociale şi totodată prin luptă împotriva abuzului şi a neorînduielii. Legea emană de la o autoritate superioară, civilă sau bisericească, cînd este vorba de viaţa Bisericii, şi urmăreşte să asigure, atît individului, cît şi societăţii, condiţii optime de viaţă, fără să stîrbească cuiva posibilităţile de existenţă, de dezvoltare, de creştere în bine. Rolul legilor este armonizarea intereselor individuale cu cele colective şi prin acestea sprijinirea şi apărarea unui climat favorabil îmbunătăţirii continue a progresului moral, social, cultural-ştiinţific etc. în viaţa omenirii. Legile care nu îndeplinesc asemenea funcţii nu pot merita acest nume şi apar ca nişte falsuri, care contravin binelui şi spiritului dreptăţii. Mîntuitorul a reproşat adeseori fariseilor că ei nesocotesc legea şi îşi justifică faptele lor prin anumite datini potrivnice iubirii de aproapele (Matei 15, 3; 23, 13—24; Marcu 7, 8—13; Luca 11, 42), lăsînd la o parte „dreptatea şi iubirea lui Dumnezeu", „vărsînd sîngele proo-

(Continuare în pag. 4)

Muzeul bisericii din Hălmagiu

Despre Hălmagiu se vorbeşte mai ales începînd din evul mediu, ca unitate constitutivă a comitatului Zarand, aparţinător uriaşului domeniu al cetăţii Şiriei. La 1444 Hălmagiul se enumeră între cele 7 districte româneşti din comitatul Zarandului, pe care Ioan Huniade le primeşte de la Brancovici. La 10 aprilie 1451, este confirmat voievod al românilor de pe aceste meleaguri Moga. Pe lîngă Hălmagiu a trecut şi poposit Mihai Viteazul, la 6 decembrie 1600, în drum spre Viena.

Din cele mai vechi timpuri, Hălmagiul a devenit centru religios, politic, administrativ, militar, economic şi cultural. Documentele istorice spun că a existat o biserică, unic monument în stil bizantin, cea mai veche de acest fel de pe teritoriul judeţului Arad. Iscusitul cărturar, preotul Simeon din Hălmagiu, care avea şi titlul de vlădică, a tradus în 1450 cele 4 evanghelii în limba oficială a Bisericii noastre. De pe la 1750 şi pînă pe la 1760 la Hălmagiu au loc mari frămîntări religioase. În primăvara anului 1753 iobagii n-au acceptat a trece la uniţi. Ei strigară toţi într-un glas şi dintr-un suflet că nu predau cheile bisericii decît episcopului din Arad, atunci cînd va veni el. „Sîntem în faţa voastră, tăiaţi-ne, omorîţi-ne dar cheile nu vi le dăm" — arătau ei celor ce voiau să-i treacă la „unire".

De altfel, populaţia de aici s-a împotrivit în dese rînduri a trece la catolicismul impus de Curtea de la Viena, lucru despre care aflăm şi dintr-o scrisoare de pe acele timpuri, scrisoare adresată episcopului ortodox din Arad, la 26 septembrie 1752, în care se aminteşte de 200 de oameni care au venit să protesteze. Hălmagiul a fost deci terenul unei neostoite lupte religioase, care s-a terminat deplin şi pentru totdeauna prin marele act al Reîntregirii bisericeşti din 1948.

Din dorinţa de a cinsti memoria înaintaşilor şi a reda în circuitul viu al culturii poporului român preţioase valori artistice şi culturale, care să amintească de acest trecut glorios, preotul *Petru Bejan*, protopop onorific în comuna Hălmagiu (judeţul Arad), a pus, la 1 decembrie 1972, bazele unui muzeu, într-o clădire a parohiei, aflată în curtea bisericii, unde obiectele expuse reprezintă adevărate comori de artă religioasă. Aceste obiecte provin de la biserica veche, iar cele mai multe din donaţia credincioşilor, rod al activităţii neobosite a acestui făclier care a avut mult de umblat, aflînd la diferiţi cetăţeni obiecte deosebit de valoroase, despre a căror însemnătate aceştia nu-şi dădeau întru totul seama. Componenţa exponatelor muzeului bisericii din Hălmagiu se împarte în:

— obiecte de cult;
— tipărituri vechi (cărţi);
— icoane (pe lemn, sticlă, pînză);
— manuscrise de manuale teologice.

Icoanele cele mai vechi de aici sînt cele pe lemn din 1809, urmate de cele din 1835 numite „prăznicare". Din anul 1858 vedem cîteva icoane mari pe pînză. Printre acestea: Iisus Hristos, Sfînta Fecioară, Ioan Botezătorul, Răstignirea, Botezul. Alte două picturi mai mici, tot pe pînză, datînd din 1867, sînt executate de Ioan Demetrovici din Timişoara şi plătite de Ioan Sabău. În ce priveşte icoanele pe sticlă rezultă data executării lor, 1839. Unele scrieri arată că prin partea locului a existat un meşteşug bine conturat al executării icoanelor. Privind icoana „Cina cea de Taină" ne putem convinge uşor de acest lucru.

Cele mai vechi tipărituri sînt de pe la 1737—38. Amintim cîteva: *Triodion* (1738), *Antologhion* (1737), *Apostol* (1737), *Molitvelnic* (1749), *Octoih* (1750), *Antologhion* (1766), *Penticostar* (1767). Sînt tipărite la Rîmnic. De aici se poate trage concluzia că a existat o strînsă legătură între românii de pe ambele versante ale Carpaţilor. *Evanghelia* (1776) împodobită cu vignete miniaturale şi iniţiale pompoase, cu chenare şi frontispicii înflorite de argint pe ambele feţe, gravate cu simboale specifice secolului.

Muzeul bisericii din Hălmagiu mai posedă *Ceaslov* (1835) tipărit la Braşov, *Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morţi*, tipărită în 1842 în Sibiu, Mineile (1853) tipografia din Sibiu, *Liturghier* (1856) tipărit la „Diecezana" Sibiu etc.

Alte relicve ale trecutului, prezente în muzeu, sînt obiectele istorice ca de ex.: Lance din timpul revoluţiei de la 1848, obiectele etnografice ş. a.

Forurile de cultură din Bucureşti şi specialiştii Institutului de istorie „Nicolae Iorga" au apreciat modul de organizare ştiinţific al acestui muzeu, important punct de atracţie. Acestora li s-au adăugat numeroşi vizitatori care apreciază elogios aceste fapte ale credinţei noastre ortodoxe, dar care evocă totodată şi trecutul glorios al poporului nostru de pe aceste meleaguri măreţe.

Ioan Păiuşan
Ion Coţoi

INFORMAŢII

● Duminică, 4 noiembrie 1973, a avut loc sfinţirea catedralei din Baia Mare, jud. Maramureş, săvîrşită de către Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. cons. A. Stanciu (Cluj), P. C. prot. C. Pop (Baia Mare), C. preoţi parohi A. Gliga şi R. Pop ş. a.

La Sf. Liturghie au luat parte reprezentanţii celorlalte culte din Baia Mare şi anume: Sikalya Valentin— paroh romano-catolic, Szablyar Cornel — protopop reformat, şi Bayer Aurel — pastor luteran.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, după darea de seamă a C. pr. R. Pop, a vorbit Î. P. S. Arhiepiscop Teofil, care a tălmăcit parabola bogatului şi a săracului Lazăr.

În cadrul agapei care a urmat, au luat cuvîntul şi reprezentanţii celorlalte culte, care au participat la bucuria credincioşilor ortodocşi din Baia Mare.

● La invitaţia televiziunii elveţiene, ieromonahul Timotei Tohăneanu de la Mănăstirea Brîncoveanu, Sîmbăta de Sus, judeţul Braşov, a făcut o vizită în această ţară, unde, în zilele de 21 şi 22 noiembrie 1973, a demonstrat, în studioul menţionatei televiziuni din Zürich, tehnica picturii pe sticlă.

În timpul filmării, ierom. T. Tohăneanu a lucrat la o icoană reprezentînd pe Sf. mare mucenic Gheorghe.

● Vineri, 23 noiembrie 1973, la orele 16 — de faţă fiind Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. C. vicar arhiep. Tr. Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran, consilieri arhiepiscopeşti, profesori de Teologie, slujbaşi bisericeşti şi studenţi teologi — în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, P. C. prof. Mircea Păcurariu a prezentat conferinţa intitulată: „300 de ani de la apariţia Psaltirii în versuri a mitropolitului Dosoftei al Moldovei".

Expunerea s-a încheiat cu îndemnul adresat studenţilor teologi de a preţui şi culege folclorul românesc aşa cum a făcut mitropolitul Dosoftei şi mai ales de a-i urma pilda de înalt patriotism, de slujire şi dăruire totală pentru poporul său.

● Marţi, 27 noiembrie 1973, în acelaşi loc — de faţă fiind Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi în prezenţa aceluiaşi auditoriu, P. C. prof. Milan Şesan a conferenţiat despre: „Dimitrie Cantemir, la 300 de ani de la naştere."

Creator de cultură completă, istoric şi orientalist desăvîrşit, Dimitrie Cantemir (1673—1723) a fost totodată românul legat de pămîntul străbun, conştient de demnitatea şi de poziţia în lume a poporului din care făcea parte.

Domnitor vremelnic al Moldovei, D. Cantemir s-a străduit să elibereze ţara de sub stăpînirea asupritoare. În sprijinul străduinţelor sale invoca, documentat, romanitatea poporului român, continuitatea lui pe pămîntul locuit pînă astăzi de români şi unitatea poporului român, încît pentru el Moldova, Muntenia şi Transilvania constituiau unica „Ţară Românească". Din aceste principii s-au inspirat apoi şi urmaşii săi, între care corifeii Şcolii ardelene (Petru Maior, Gh. Şincai, Samuil Micu). Ca dovadă în acest sens stau lucrările lui: Istoria ieroglifică, Descrierea Moldovei şi Hronicul romano-moldo-vlahilor.

● Vineri, 7 decembrie 1973, în acelaşi loc, P. C. prof. Teodor Bodogae a conferenţiat despre „Gheorghe Lazăr". Erau prezenţi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, P. C. vicar Traian Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran, consilieri, profesori şi studenţi teologi.

Eruditul absolvent al şcolilor din Cluj, Viena şi Carlovit — a subliniat între altele vorbitorul — avea o formaţie intelectuală multilaterală, pe care era dornic s-o închine în întregime operei de redeşteptare a poporului român. Entuziast şi cu vederi largi, patriot inflăcărat în cel mai curat înţeles al cuvîntului, Gheorghe Lazăr a reuşit să convingă şi să însufleţească factorii de răspundere din Ţara Românească despre necesitatea şi posibilitatea învăţămîntului superior în toate formele teoretice şi tehnice în limba naţională, românească.

Legat de acest eveniment, un cald şi documentat cuvînt a rostit la sfîrşitul programului închinat sărbătoririi lui Gh. Lazăr Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

● Vineri, 30 noiembrie 1973, Sf. Apostol Andrei fiind, în catedrala mitropolitană din Sibiu s-a slujit un parastas de către P. S. Episcop-vicar Emilian înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. vicar Tr. Belaşcu şi P. C. rector Is. Todoran, în amintirea mitropolitului Andrei Şaguna.

Plecînd de la cuvintele: „De o sută de ori de m-aş naşte tot preot m-aş face", la sfîrşit personalitatea marelui mitropolit A. Şaguna, căruia îi aparţin cuvintele de mai sus, a fost evocată de stud. teolog din anul IV, Dan Ciobotea.

● Duminică, 2 decembrie 1973, P.S. Episcop Vasile al Oradiei a poposit în parohia Deal, prot. Alba Iulia, satul natal, unde a săvîrşit un parastas în memoria părinţilor P. S. Sale.

Cu acest prilej, P. S. Episcop Vasile a slujit Sf. Liturghie arhierească în biserica din Deal, în prezenţa consătenilor, unii prieteni din copilărie, înconjurat fiind de un sobor de preoţi şi diaconi.

În numele Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Sa a fost salutat de P. C. cons. Gh. Papuc de la Centrul arhiepiscopesc Sibiu, după care au luat cuvîntul: P. C. prot. N. Cantor (Alba Iulia) şi C. pr. local I. Başa.

Într-o atmosferă învăluită în calde emoţii, la sfîrşit a vorbit P. S. Episcop Vasile, care deapănă o seamă de amintiri şi împărtăşeşte credincioşilor învăţături de zidire creştinească şi patriotică.

● Prăznuirii Sfîntului Ierarh Nicolae (6 decembrie), onomastica Întîistătătorului Mitropoliei Banatului, i s-a închinat, în 1973, un program deosebit. Astfel, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a oficiat Sf. Liturghie în catedrala mitropolitană din Timişoara, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. În cadrul ei, la momentul potrivit, au fost hirotesiţi întru iconomi C. preoţi: Alexandru Bălaş (Timişoara IV), Horia Vişoiu (Giroc) şi Traian Vraciu (Berini).

După Sf. Liturghie, la reşedinţa mitropolitană, a avut loc îndătinata recepţie la care au participat: P. S. Episcop Visarion al Aradului, însoţit de P. C. cons. Petru Sălăgeanu, precum şi P. Cuv. arhim. Timotei Seviciu, vicarul Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului, consilierii şi angajaţii Centrului eparhial, membri ai Consiliului Eparhial, preoţii din oraş, reprezentanţii cultelor religioase, corul catedral, credincioşi.

Un cuvînt omagial a rostit cu acest prilej P. S. Episcop Visarion. La sfîrşit a vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului.

● Duminică, 9 decembrie 1973, după săvîrşirea vecerniei din catedrala Arhiepiscopiei din Cluj elevii anului IV şi V de la Seminarul Teologic din Cluj, pregătiţi sub supravegherea P. C. director Ioan T. Brie, au interpretat un mănunchi de colinde, iar în seara zilei de Duminică, 16 decembrie 1973, în sala festivă a Seminarului Teologic a avut loc o frumoasă serbare cu datini legate de sărbătoarea Naşterii Domnului din diferite zone ale Transilvaniei.

Programul a fost deschis prin conferinţa: „Naşterea Domnului în colindele noastre strămoşeşti", susţinută de Crăciun Ioan din anul V.

● Ca în fiecare an, marile praznice din miezul iernii: Naşterea Domnului, Anul Nou cu Tăierea împrejur şi Sf. Vasile, ca şi Botezul Domnului sau Boboteaza au constituit prilejuri deosebite de revărsare de har, de lumină şi căldură spirituală în sufletele credincioşilor noştri.

Astfel, la Centrul arhiepiscopesc din Sibiu, acest lucru a început Duminică, 23 decembrie 1973, cînd în catedrala mitropolitană a fost executat, în cadrul vecerniei, de către corul mixt al catedralei, condus de P. C. prof. Gh. Şoima şi C. diac. asistent I. Popescu, un frumos program de colinde. A predicat cu acest prilej P. C. cons. Gh. Papuc, care a subliniat „vestea minunată" pe care ne-o aduc colindele.

În 25 decembrie 1973, prima zi de Crăciun, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi, au săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în catedrala mitropolitană. La priceasnă, P. C. prot. I. Vlad a dat citire Pastoralei la Naşterea Domnului a Î. P. S. Mitropolit Nicolae, din a cărei încărcătură de învăţături şi poveţe reţinem îndemnuri ca acestea: „Se cuvine ca harul ce ni-l împărtăşeşte Hristos în Biserică să-l facem roditor în fapte, în felul de vieţuire... Se cuvine să ne străduim zi de zi,

(Continuare în pag. 4)

Informaţii

(Urmare din pag. 3)

ceas de ceas, clipă de clipă, să gîndim cum gîndeşte Hristos, să vorbim cu cuviinţă şi înţelepciune cum vorbeşte Hristos, să săvîrşim ceea ce este după voia lui Hristos."

A doua zi de Crăciun, 26 decembrie 1973, Sf. Liturghie arhierească a fost săvîrşită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, iar la priceasnă a predicat P. C. vicar Tr. Belaşcu, care a insistat cu deosebire asupra cinstirii Maicii Domnului.

La Anul Nou, 1 ianuarie 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în cadrul căreia a fost hirotonit întru diacon candidatul A. Todîrcea, iar întru preot C. diacon N. Oprean.

A fost de faţă Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Despre întreita semnificaţie a praznicului: Tăierea împrejur a Domnului, pomenirea Sf. Vasile şi începutul de an nou, la sfîrşitul Sf. Liturghii a vorbit P. S. Episcop-vicar Emilian.

La reşedinţa mitropolitană a urmat apoi o recepţie, unde, în numele angajaţilor de la Centrul arhiepiscopesc, de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, al clerului şi credincioşilor din Arhiepiscopie, a luat cuvîntul P. C. vicar Tr. Belaşcu, exprimînd Arhipăstorului nostru urări de bine pentru noul an.

A răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Duminică, 6 ianuarie 1974, Botezul Domnului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului împreună cu P. S. Episcop-vicar Emilian au săvîrşit în catedrala mitropolitană Sf. Liturghie arhierească.

Cuvînt de învăţătură a rostit la sfîrşitul Sf. Liturghii Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a arătat cum marile praznice ale Mîntuitorului Iisus Hristos, peste care am trecut, ne-au înălţat sufletele, ne-au purificat, ne-au luminat, încît fiinţa noastră se simte mai bună, mai gata spre tot lucrul plăcut lui Dumnezeu şi de folos semenilor noştri. Ambii Ierarhi au slujit apoi sfinţirea apei mari, după care credincioşii au fost stropiţi cu apă sfinţită.

● Cu ocazia sărbătorilor Naşterii Domnului, corul catedralei episcopale din Oradea, sub conducerea P. C. insp. eparh. Traian Codilă, a interpretat o seamă de colinde din diferite regiuni ale ţării.

Primul program de colinde s-a desfăşurat în cadrul vecerniei de Duminică, 23 decembrie 1973, în catedrala cu lună din Oradea, cel de al doilea în seara de ajun în paraclisul Sf. Episcopii, iar cel de al treilea în cadrul vecerniei, în prima zi de Crăciun, în catedrala Sf. Nicolae din Oradea.

Cu aceste ocazii au vorbit P. C. pr. Liviu Goia de la parohia centrală Oradea, P. C. Traian Codilă şi P. C. vicar Vasile Costin.

La sfîrşitul fiecărui program de colinde P. S. Episcop Vasile a ţinut un cald cuvînt, în care a subliniat importanţa colindelor de Crăciun, pentru zidirea vieţii spirituale a credincioşilor români.

● Ca la toate celelalte Centre eparhiale din ţara noastră, intensă activitate duhovnicească s-a desfăşurat şi la Centrul arhiepiscopesc din Cluj cu prilejul praznicelor de sfîrşit şi început de an nou.

Astfel, în ziua de Crăciun Î. P. S. Teofil, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului, a săvîrşit Sf. Liturghie la catedrala arhiepiscopală din Cluj, iar P. S. Episcop-vicar Iustinian la biserica „Schimbarea la Faţă". După Sf. Liturghie, preoţi, diaconi şi membri ai Adunării eparhiale au însoţit pe Înalţii Ierarhi la reşedinţă, unde le-au adresat calde felicitări cu ocazia sfintelor sărbători.

A doua zi de Crăciun, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în parohia Chiuieşti, prot. Dej.

În acelaşi timp ,credincioşii din Cluj luau parte la Sf. Liturghie săvîrşită de P. S. Episcop-vicar Iustinian în catedrala arhiepiscopală.

De Anul Nou 1974, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil a săvîrşit Sf. Liturghie în catedrală, iar P. S. Episcop-vicar Iustinian la biserica „Schimbarea la Faţă" din Cluj.

Cuvînt de învăţătură au rostit în această zi amîndoi Ierarhii, îndemnînd credincioşii la o viaţă superioară, devotată gliei în care s-au născut, societăţii în care trăiesc, adevărurilor veşnice ale lui Dumnezeu.

La Bobotează, Duminică, 6 ianuarie 1974, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil a săvîrşit Sf. Liturghie la catedrală, iar P. S. Episcop-vicar Iustinian la cea mai veche biserică românească din Cluj: „Biserica din Deal".

● Salariaţii Centrului eparhial Oradea, preoţii de la bisericile parohiale din oraşul de reşedinţă, membri ai Adunării şi consiliului Eparhial, credincioşi din oraş şi membri corului catedralei episcopale, după săvîrşirea Sf. Liturghii arhiereşti în catedrala cu lună, de Anul Nou 1974, au venit la reşedinţa episcopală spre a prezenta felicitări Prea Sfinţitului Episcop Vasile, atît pentru Anul Nou, cît şi de ziua numelui şi de împlinirea a trei ani de arhipăstorire.

În numele celor prezenţi, a vorbit C. pr. Gh. Pop, de la parohia Oradea-Munc.

P. S. Episcop Vasile a mulţumit călduros, urîndu-le tuturor un an nou fericit, îmbelşugat în roade materiale şi spirituale, îndemnîndu-i să fie în continuare buni fii ai Bisericii noastre strămoşeşti şi harnici cetăţeni ai Patriei noastre dragi, Republica Socialistă România.

SF. PROROCIŢĂ ANA

În Vechiul Testament Dumnezeu a avut candelele Sale, în care a pîlpîit flacăra credinţei celei adevărate.

Printre aceste candele — proroci şi drepţi ai Vechiului Testament — se numără şi Sfînta proorociţă Ana, care, deşi împovărată de zile, ca un vas a primit în sufletul ei curat căldura dragostei divine şi ca un diamant a reflectat celor din jur lumina însuşirilor sale alese.

Alături de Sfîntul şi dreptul Simeon, care aştepta împlinirea promisiunii ce i se făcuse de înger, că nu va muri pînă ce va vedea împlinite cuvintele: „Iată, fecioara va lua în pîntece şi va naşte fiu" (Isaia 7, 14) a fost şi Sfînta proorociţă Ana. Ea străjuia în preajma templului din Ierusalim sub umbra unei trecute frumuseţi, aşteptînd şi ea „plinirea vremii".

Sf. proorociţă Ana s-a născut cu peste 100 de ani înainte de anul I al erei creştine, după cum reiese din textul evanghelic: „Era o proorociţă, anume Ana, fiica lui Fanuel, din seminţia lui Aşer, ajunsă la adînci bătrîneţe şi care trăise cu bărbatul ei numai şapte ani de la căsătorie. Iar de optzeci şi patru de ani era văduvă şi nu se depărta de templu, slujea ziua şi noaptea, în post şi în rugăciune" (Luca 2, 36—37).

Rămînînd singură la o vîrstă aşa de tînără, Ana se hotărăşte să ducă o viaţă curată, retrăgîndu-se în preajma templului, unde, după cum se ştie, erau şi alte persoane care îşi închinaseră viaţa lui Dumnezeu. Aici era locul mai potrivit în acel timp pentru a trăi o viaţă spirituală mai înaltă, după cum spune Sf. Evanghelist Luca: „slujind ziua şi noaptea în post şi rugăciune", prin slujire înţelegînd, după cum ştim, o activitate depusă în duh de ascultare, în slujba unui interes general obştesc.

Prin această slujire, cît şi prin post şi rugăciune, ea şi-a ridicat sufletul spre cele înalte, învrednicindu-se de darul profeţiei, care de multe ori s-a pogorît din destul şi peste oameni simpli.

Cu 13 ani înainte de venirea Mîntuitorului, cînd Sfîntul Ioachim şi Sfînta Ana, înconjuraţi de neamurile lor, cu un grup de fecioare, cu lumînări aprinse, conduceau pe Maica Domnului spre a o dărui lui Dumnezeu, desigur că proorociţa Ana, ca o vieţuitoare a templului, nu va fi lipsit de la acest ceremonial. Cu mare dragoste va fi urmărit pe sfînta pruncă, de vîrstă de numai trei ani, urcînd ca un înger, nesprijinită de nimeni, scările templului, îndreptîndu-se spre Sfînta Sfintelor, chemată de o putere divină.

Reprezentînd una din diaconiţele templului şi fiind o persoană respectată pentru viaţa ei aleasă, se crede că Sf. proorociţe Ana i s-a încredinţat educaţia Maicii Domnului cît timp a vieţuit la templu.

Timpul a trecut, prorocirile s-au împlinit şi Fecioara a născut pe Domnul Iisus. Mare bucurie se va fi produs în sufletul Anei văzînd pe Mesia cel aşteptat, adus pe braţe de aceea care crescuse sub ochii ei, ca o floare aleasă în curţile Domnului. La o aşa de puternică emoţie, izbucneşte în sufletul ei darul proorociei şi cu mare glas slăveşte pe Dumnezeu, vorbind „despre prunc tuturor celor ce aşteptau mîntuirea lui Israil" (Luca 2, 38).

La întîmpinarea Celui pe care sufletul ei îl aştepta cu înflăcărare, a uitat de slăbiciunea firii femeieşti, a uitat de vîrsta destul de înaintată, a uitat de ura fariseilor şi a cărturarilor, care erau scandalizaţi de faptul că Sf. proroc Zaharia pusese pe Maica Domnului în rîndul fecioarelor. Cu puteri noi, ea vorbeşte tuturor, chiar din acel moment, că s-a născut Domnul cel prezis de prooroci, aşa cum citim în Vieţile Sfinţilor. Simţea că trebuie să împărtăşească lumii întregi bucuria, întrucît din sufletul ei radia dragostea faţă de aproapele, faţă de întregul neam omenesc. Stînd cu ochii în zare, pînă ce s-a îndepărtat Prea Curata Maică, care, după ceremonialul legii, s-a întors la casa ei, bătrîna proorociţă a rămas meditînd asupra prezicerilor lui Simeon (Luca 2, 35).

Sf. proorociţă Ana era cunoscută destul de bine de toţi cei ce veneau la templu şi era respectată pentru viaţa ei curată, căci trăise într-o văduvie nepătată atît de lung timp din tinereţele sale. Destul de înaintată în vîrstă şi împlinindu-şi chemarea, îşi va fi încheiat şi ea activitatea, ca dreptul Simeon, cu cuvintele: „Acum slobozeşte în pace pe roaba Ta, Stăpîne, că văzură ochii mei mîntuirea".

Pentru aceasta şi pentru rolul ei în propovăduirea Cuvîntului lui Dumnezeu, Biserica a cinstit-o şi o cinsteşte odată cu dreptul Simeon în 3 februarie.

Monahia *Irina Gavrilă*

Importanţa normelor de drept...

(Urmare din pag. 2)

rocilor" (Luca 11, 50) şi nesocotind părţile cele mai însemnate ale Legii: Judecata, mila şi credinţa (Matei 23, 23).

Toate consideraţiunile de mai sus sînt valabile — cum am subliniat — şi pentru legile bisericeşti, căci şi Biserica, sub aspectul ei uman, este o unitate socială organizată a cărei viaţă trebuie să se desfăşoare în cadrul unei legalităţi.

Bisericii i s-a încredinţat de către Întemeietorul ei, Domnul nostru Iisus Hristos, misiunea de a înfăptui binele şi a lupta împotriva răului în lume (Ioan 15; Matei 5, 42—48 ş. a.). Sf. Ap. Pavel aminteşte galatenilor că „roada Duhului este: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blîndeţele, înfrînarea poftelor" şi „de va şi cădea un om în vreo greşală, îndreptaţi pe unul ca acela cu duhul blîndeţelor" (Gal. 5, 22—23 şi 6, 1). Acelaşi Sf. Apostol precizează însă şi procedeul de urmat cînd, duhul blîndeţii „nu dă rezultate satisfăcătoare", „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, adunîndu-vă voi şi duhul meu, cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos ... scoateţi afară dintre voi pe cel rău" (I Cor. 5, 4. 13).

Pentru promovarea unor asemenea îndrumări şi traducerea lor în viaţă, pentru permanenta grijă de aplicare a învăţăturilor Mîntuitorului şi pentru înlăturarea oricăror dezordini, ce ar putea tulbura viaţa Bisericii a apărut în chip necesar obligativitatea respectării unor reguli bisericeşti. Mîntuitorul Iisus Hristos n-a lăsat Bisericii un cod de legi, după care să-şi reglementeze viaţa. I-a dat însă învăţăturile, păstrate în Sf. Evanghelii şi Sf. Tradiţie, care arată scopul şi rolul Bisericii în viaţa credincioşilor şi cuprind principiile, pe baza cărora Biserica, condusă fiind de Sf. Duh. să-şi organizeze activitatea sa în lume. În afară de aceasta, El a investit Biserica cu puteri depline, în acţiunea de propovăduire, de slujire, de legiferare şi de bună chivernisire a vieţii religioase a credincioşilor (Matei 28, 18—20; Ioan 14, 26; 16, 13; 20, 21—23; I Cor. 6, 2; 12, 27). De aceste principii şi dispoziţii evanghelice s-au condus Sf. Apostoli, în organizarea primelor comunităţi creştine, interpretîndu-le şi aplicîndu-le în viaţa credincioşilor (F. Ap. 2, 41; 14, 22—28; 15; 16, 4—15; 20, 23—28; I Tim. 3, 4; Tit. 2; I Tes. 4, 1—18) şi punînd astfel temelia edificiului *Dreptului bisericesc*, în virtutea autorităţii şi puterii cu care au fost învestiţi.

Aşadar, izvorul direct şi cel mai însemnat al Dreptului bisericesc îl constituie factorul divin, adică învăţătura Mîntuitorului şi autoritatea încredinţată de El Bisericii.

În consecinţă alături de respectarea legilor ţării, care, după cum vedem, urmăresc tot mai-binele întregului popor, respectarea legilor bisericeşti este pentru preoţi şi credincioşi una dintre datoriile esenţiale, pentru ca Biserica ai cărei fii sîntem să-şi poată împlini rostul pe care îl are, adică zidirea noastră religios-morală, mîntuirea.

Pr. *M. Colotelo*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 martie 1974 Nr. 9—10

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

47. Legea iubirii

Am arătat că legea morală dinainte de Hristos a fost numai o pregătire spre Hristos. Căci în Hristos Iisus avem deplinătatea legii morale şi a vieţii morale creştine. Legea morală creştină nu se limitează numai la legi şi porunci, care trebuiesc îndeplinite ci ea este în primul rînd viaţă în Hristos. Hristos să vieţuiască în noi şi noi să vieţuim în Hristos — aceasta este legea vieţuirii noastre morale.

Dacă legile şi poruncile Vechiului Testament apăreau mai mult ca „un jug", ca o povară, căci erau legi şi porunci venite dinafară şi omul era mereu în situaţia de a se supune sau a nu se supune legii, de a o împlini cum trebuie sau de a o împlini numai de formă, de ochii lumii, în Noul Testament Iisus Hristos se sălăşluieşte în noi — prin Sf. Taină a Botezului (şi alte Sf. Taine) — ne curăţă de păcatul strămoşesc şi ne face o „făptură nouă", un „om nou", plămădit după asemănarea lui Hristos şi chemat să se desăvîrşească mereu, avînd ca ţintă desăvîrşirea dumnezeiască a lui Iisus Hristos. Aşadar, Iisus Hristos este „viaţa noastră", pentru că vieţuieşte în noi şi noi vieţuim în El şi este totodată ţinta noastră, modelul dumnezeiesc, a cărui desăvîrşire ne atrage, ne cheamă să „alergăm" fără răgaz cu încordarea tuturor forţelor duhovniceşti, ca să ne apropiem tot mai mult de acest pisc de neajuns al desăvîrşirii divine, care este Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat. Credinciosul care a devenit o „făptură nouă", prin harul lui Hristos revărsat prin Sfintele Taine, trebuie să se străduiască să vieţuiască în Hristos, să se asemene cu Hristos şi să se înalţe mereu spre „statura desăvîrşirii lui Hristos".

Desigur şi în Noul Testament avem legi, avem porunci, dar acestea nu sînt ca un „jug" dinafară, ci sînt însufleţite de duhul lui Hristos şi deci prin ele ne îndrumează Hristos pe calea virtuţii şi ne ajută să biruim păcatul. De fapt dacă Hristos viază în noi şi noi viem în Hristos — atunci împlinirea poruncilor este uşoară, ele fiind ca nişte semne ale drumului care ne duce spre desăvîrşire, spre împărăţia cerurilor. Cel ce iubeşte pe Iisus Hristos nu înlătură poruncile şi legile, ci le împlineşte, căci în Iisus Hristos se cuprind toate şi prin El, prin harul Lui şi colaborarea noastră, împlinim toate aceste porunci.

Se cuvine dar să împlinim „toate poruncile". Toate aceste porunci însă se cuprind în una singură, care e cea mai mare şi le însufleţeşte pe toate şi le dă valoare la toate. Aceasta este porunca iubirii, care este „poruncă nouă" dată de Iisus Hristos, iubire după asemănarea iubirii lui Hristos (Ioan 13, 34). De aceea putem spune că în viaţa creştină centrală şi atotcuprinzătoare este legea iubirii.

„Dumnezeu este iubire" (I Ioan 4, 8). Iubire este Dumnezeu-Tatăl, care priveghează peste păsările cerului, peste crinii cîmpului, peste viaţa omenească, peste întreaga existenţă (Matei 6, 25—34; 7, 11). Şi „aşa a iubit Dumnezeu (Tatăl) lumea încît şi pe Fiul Său cel unul născut l-a dat ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţa cea veşnică" (Ioan 3, 16; cf. I Ioan 4, 9). Iubire este Dumnezeu-Fiul, care pentru mîntuirea noastră a binevoit să se întrupeze, să ia chip de om, să propovăduiască Evanghelia mîntuirii, să înlăture durerile şi suferinţele, să se jertfească pe cruce pentru noi şi — după înălţarea la cer — să rămînă cu noi, în noi, cu dragostea Lui cea nemărginită. Iubire este Dumnezeu-Duhul Sfînt, care vine de la Tatăl prin Fiul în Sfînta Biserică, revarsă iubirea dumnezeiască în noi, ne face fii ai lui Dumnezeu după har, ne uneşte cu Hristos şi ne însufleţeşte să păşim pe urmele lui Hristos, să ne asemănăm cu Hristos. Acestea şi multe altele sînt roadele Duhului Sfînt. Aşadar, „Dumnezeu este iubire şi cel ce rămîne în Dumnezeu şi Dumnezeu rămîne în el" (I Ioan 4, 16).

Dar „cine iubeşte pe Dumnezeu, iubeşte şi pe fratele său". De aceea cine zice că iubeşte pe Dumnezeu şi pe fratele său îl urăşte acela este mincinos. El nu iubeşte nici pe Dumnezeu, nici pe fratele său (I Ioan 4, 20. 21". „Să ne iubim (dar) unul pe altul, pentru că iubirea este de la Dumnezeu şi oricine iubeşte este născut din Dumnezeu şi cunoaşte pe Dumnezeu" (I Ioan 4, 7). De asemenea cel ce iubeşte pe Hristos, iubeşte şi Biserica lui Hristos, căci Hristos este mirele Bisericii şi Biserica este mireasa lui Hristos. El este capul Bisericii şi Biserica e trupul lui Hristos. Iar mădularele Bisericii sînt una pentru că sînt îmbrăţişate de iubirea lui Hristos, de iubirea Bisericii şi totodată în Hristos şi Biserică se iubesc unii pe alţii.

Iubirea aceasta este şi iubire de patrie, iubire de popor, iubire de omenire. Aşa cum Hristos şi-a iubit ţara, a iubit poporul, a iubit omenirea şi s-a jertfit pentru mîntuirea tuturor, aşa şi noi (Biserica cu fiii ei) ne iubim ţara, ne iubim poporul, iubim toate popoarele, iubim tot ceea ce există şi viază, căci în toate şi prin toate simţim pe Dumnezeu, înţelepciunea şi dragostea Lui cea nemărginită.

Vastă cît universul, înaltă cît cerul, iubirea îmbrăţişează pe Dumnezeu, pe om, cosmosul întreg, orice făptură, orice existenţă. Se cuvine dar să creştem mereu în iubire, să ne lărgim inima ca în iubire să îmbrăţişăm totul. Numai în felul acesta vom împlini cu adevărat Legea lui Hristos (toate poruncile), care este Legea iubirii. Căci mai mare dintre toate „este dragostea" (cf. I Corinteni 13, 1—13)

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Duminica Ortodoxiei

Prima Duminică din postul Sf. Paşti se numeşte în calendarul nostru bisericesc „Duminica Ortodoxiei", aşa precum a fost stabilit de sinodul episcopilor de la Constantinopol din martie 843. Împrejurarea istorică pentru această hotărîre a avut o desfăşurare mai largă.

În precizarea revelaţiei divine, Mîntuitorul Iisus Hristos a arătat că „cerul şi pămîntul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece" (Matei 24, 35), căci „mai lesne e să treacă cerul şi pămîntul, decît să cadă din lege un corn de literă" (Luca 16, 17) şi „dacă mă iubeşte cineva, va păzi cuvîntul meu" (Ioan 14, 23). Prin urmare păzirea autentică a învăţăturii date de Mîntuitorul era o poruncă imperativă pentru credinţa creştină, în vederea mîntuirii sufletului.

De aceea Sf. Apostol Pavel preciza în scrisul său, că trebuie „călcat drept, după adevărul Evangheliei" (Gal. 2, 14) şi credincioşii trebuie îndrumaţi „drept învăţînd cuvîntul adevărului" (II Timotei 2, 15). Pentru expresia „drept", Apostolul Pavel a folosit cuvîntul grecesc „orthós"-drept, corect, sănătos, adevărat, avînd în vedere că Mîntuitorul a descoperit felul sigur în care trebuie împlinită de către credincioşi „preamărirea" cea cuvenită a lui Dumnezeu. Pentru această expresie Sf. Evanghelie a aplicat termenul grecesc de „doxa".

Cu timpul însă s-au găsit unii care să altereze, voit sau din necunoştinţă, sensul învăţăturii sau revelaţiei date de Mîntuitorul şi atunci a trebuit să fie exprimată „păstrarea preamăririi şi a credinţei creştine" corecte şi printr-un termen specific. Astfel la mijlocul secolului al II-lea, apărătorii acestei revelaţii au inaugurat un cuvînt nou, din împreunarea celor două expresii de „orthós" şi „doxa" într-un singur termen de orthódoxos-ortodox, care exprimă dreapta mărire, corecta preamărire, adevărata credinţă întru Dumnezeu. Dar cum în vorbirea umană există mai multe feluri de folosire a unui cuvînt, au fost formulate următoarele expresii specifice: adjectivul explicativ „ortodox"; substantivul cu sens determinant „Ortodoxia"; verbul acţiunii „a ortodoxi" şi adverbul activităţii „ortodox".

Cele mai folosite expresii apoi de către Părinţii bisericeşti din Răsărit şi Apus, fără excepţie, dintre secolele al IV-lea şi al VIII-lea, se refereau la: Ortodoxie, credinţa ortodoxă, învăţătura ortodoxă, trăire ortodoxă, canoane ortodoxe şi altele, prin care se definea poziţia corectă creştină faţă de cei care alunecau de la învăţătura Mîntuitorului, fiind numiţi: eterodocşi — de altă mărire, sau paradocşi — de mărire periferală, sau kakodocşi — de mărire greşită, pînă la decăzuţi de la credinţă, sau eretici notorii.

Toate acele şapte sinoade ecumenice, începînd cu cel de la Niceea din 325, şi peste cele de la Constantinopol din 381, de la Efes din 431, de la Chalcedon din 451, de la Constantinopol din 553 şi 680, inclusiv cel de la 692, pînă la ultimul de la Niceea din 787, au folosit din plin aceste expresii tipice, în variate combinaţii, pentru a dovedi că respectă şi urmează nealterat adevăratei revelaţii a Mîntuitorului Iisus Hristos.

În plus, sinodul al IV-lea ecumenic de la Chalcedon, din 451, numit şi „sinodul Ortodoxiei", cu votul celor aproape 630 episcopi prezenţi, a mai precizat că: Biserica Mîntuitorului, cea: una, sfîntă, sobornicească şi apostolească, să fie numită exclusiv *„Biserică Ortodoxă"*, şi ea trebuie ferită de orice fel de alunecări şi răstălmăciri în credinţă. În adevăr astfel de alunecări au apărut în istoria bisericească sub numele de: iudaizanţi, simoniaci, milenarişti, gnostici, antitrinitari, arieni, duhoborţi-pnevmatomachi, nestorieni, monofiziţi, monoteliţi şi iconoclaşti — răsăriţi din monofizitism, şi alţii legaţi de vreunii dintre aceşti eterodocşi şi eretici.

Prin urmare, pentru a-i feri pe credincioşii „Bisericii Ortodoxe" de astfel de abateri şi ca să deosebească mai precis Ortodoxia de erezie, ierarhii adunaţi în număr mare la sinodul de la Constantinopol, din martie 843, considerîndu-se o continuare a sinodului VII ecumenic din 787, au precizat că: Prima Duminică din postul Sf. Paşti, pe atunci la 11 martie, cu care se inaugurează „calea pascală spre Hristos Mîntuitorul cel răstignit şi înviat", să fie numită „Duminica Ortodoxiei" şi în acea zi să se citească şi hotărîrea sinodală, numită „sinodic", cu privire la condamnarea

(Continuare în pag. 2)

Cu privire la post

Între practicile ortodoxe de cult trebuie amintit şi *postul*.

Postul Sf. Paşti, în care am păşit nu demult, ne prilejuieşte ocazia să ne reamintim cîteva învăţături privitoare la această străveche rînduială creştinească.

Cu privire la post, Mărturisirea Ortodoxă arată că „este înfrînarea de toate mîncărurile, sau, în caz de boală, numai de unele; de asemenea şi de băuturi şi de toate lucrurile lumeşti şi de toate dorinţele cele rele, pentru ca creştinul să poată face rugăciunea lui mai cu uşurinţă şi să împace pe Dumnezeu, încă şi pentru ca să omoare poftele trupeşti şi să cîştige harul lui Dumnezeu".

Cerinţa de căpetenie pentru împlinirea postului în adevărat duh creştinesc, cum înţelegem din cele arătate mai sus, este înfrînarea, atît a trupului, cît şi a sufletului. Cu alte cuvinte, postul are valoare numai cînd este, în acelaşi timp, trupesc şi sufletesc.

Dar cînd pomenim de înfrînare, înţelegem ferirea trupului de îmbuibare, urmînd ca sufletul să fie ferit şi el de vicii, de păcate, de petreceri nefolositoare, adică de fapte care l-ar putea tîrî pe credincios la ispite, ba chiar la a uita de îndatoririle sale creştineşti.

Postul este o armă puternică împotriva lăcomiei, împotriva celui rău şi a tot ce vine de la acesta. El mijloceşte întărirea a ceea ce este mai bun în fiinţa noastră, ca în felul acesta să punem stăpînire asupra pornirilor rele.

În Testamentul Vechi aflăm că însuşi Dumnezeu a rînduit să se ţină posturi de înfrînare totală sau parţială a trupului şi sufletului (ex. porunca dată lui Adam să nu mănînce din pomul cel din mijlocul raiului (Facere 2, 6—11); rînduieşte şi postul din luna a şaptea, în ziua a zecea a lunii (Zah. 8, 19); întîlnim postul practicat de Moise în Muntele Sinai (Ieşire 34, 28); postirea lui Daniil vreme de trei săptămîni (Dan. 10, 2—3 etc.). Proorocul David mărturiseşte că a postit trupeşte şi sufleteşte (Ps. 34/35, 13; 108/109, 24).

Dar mărturiile din Testamentul Nou sînt şi mai grăitoare în privinţa postului. Însuşi Mîntuitorul Hristos a postit în pustie timp de 40 de zile şi nopţi (Matei 4, 1—2); apoi proorociţa Ana, la templul din Ierusalim (Luca 2, 36—37). Sf. Ioan Botezătorul a postit (Marcu 1, 6) hrănindu-se doar cu lăcuste şi miere sălbatică. Au postit şi Sf. Apostoli (II Cor. 6, 4—5 şi 11, 2).

Dar Mîntuitorul ne învaţă şi cum să postim, zicînd: „Cînd postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii, căci aceştia îşi smolesc feţele lor, ca să se arate oamenilor că postesc; adevăr grăiesc vouă: îşi iau plata cuvenită. Tu însă cînd posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este întru ascuns şi Tatăl tău care vede întru ascuns îţi va răsplăti ţie" (Matei 6, 16—18). Sf. Apostol Pavel scrie că postul adevărat trebuie împreunat cu rugăciunea (I Cor. 7, 15) şi că el trebuie practicat în aşa fel încît să nu primejduiască sănătatea omului.

Cum am anticipat, postul adevărat trebuie să fie şi trupesc şi sufletesc, constînd în înfrînarea poftelor trupului şi, în acelaşi timp, în întărirea sufletului în lupta lui cu tot ceea ce este dăunător adevăratei vieţi creştine (I Cor. 9, 25—27; Rom. 6, 12—13; I Petru 2, 11 etc.). Acestea se întregesc în chip fericit şi fac din post un mijloc esenţial în drumul spre desăvîrşirea noastră religios-morală.

Pe temei biblic, postul trupesc poate să fie, după asprimea lui: *ajunare desăvîrşită* (totală) adică atunci cînd nu mîncăm şi nu bem nimic, cel puţin o zi întreagă (Ieşire 34, 28; Matei 4, 1—2 etc.); *ajunare parţială,* adică reţinere numai de la unele mîncări (Dan. 10, 2—3; Matei 3, 4; Marcu 1, 6; I Cor. 8, 13; Rom. 14, 21); *postul comun,* care înseamnă înfrînare de la „mîncările de dulce", şi *postul uşor,* cînd intervin dezlegări la vin, peşte şi untdelemn, la anumite sărbători, care cad în cursul posturilor de peste an.

Biserica a rînduit însă şi zilele şi răstimpurile de post după cum urmează: Zilele de miercuri şi vineri de peste an şi anume: Miercuri în amintirea vînzării Mîntuitorului de către Iuda, iar vineri în amintirea răstignirii Mîntuitorului; postul Sf. Paşti, în amintirea patimilor Mîntuitorului şi pentru pregătirea trebuitoare sărbătoririi Învierii Domnului (40 de zile); postul Naşterii Domnului (6 săptămîni), ca pregătire pentru sărbătorirea acestui praznic; postul Sf. Mariei Mari (1—14 august), pregătire pentru această sărbătoare, şi postul Sf. Apostoli. De asemenea Biserica a rînduit post la 29 august (Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul) şi 14 septembrie (Înălţarea Sf. Cruci).

Deoarece postul este un semn de aşezare lăuntrică (Matei 9, 14—15), el şi trebuie ţinut în acest duh, adică în vremea lui să nu se facă petreceri, nunţi etc.

Esenţial este şi faptul că creştinul rămîne îndatorat să ţină numai acele posturi care sînt rînduite de Sf. Biserică şi să nu le schimbăm cu alte zile, iar pe acestea să le ţină în duhul cerut de Biserică, în duhul care îmbunătăţeşte viaţa creştină.

Postul este însă şi o necesitate igienică. De aceea ne este necesar şi în această privinţă, corespunzînd însăşi firii şi naturii noastre.

În privinţa postului întîlnim cu deosebire răstălmăcirea textului de la Matei 15, 11 şi 17, despre care se afirmă, că nu îngăduie „să facem deosebire între mîncări, ca şi cînd prin unele (de post) ne-am mîntui, iar prin altele (de dulce) ne-am spurca şi osîndi". Dar după cum bine se ştie, nu în deosebire dintre mîncări stă postul adevărat — deşi şi mîncările au un rost bine determinat în postire —, ci în înfrînarea trupului şi a sufletului nostru în disciplinarea credinciosului considerat ca întreg. Acesta nu se spurcă prin mîncare, ci prin neputinţa de a se înfrîna în ale mîncării şi în plăceri dăunătoare, în a înfrîna poftele care pot pune stăpînire pe el. „Necurăţia omului nu vine dinafară — de la mîncări —, ci dinăuntrul lui; nu de la ceva material, ci din sufletul lui".

Esenţialul în problemă însă îl constituie faptul că însuşi Mîntuitorul a postit şi că nicăieri nu aflăm nici cel mai modest indiciu că El ar fi oprit postul. Asemenea locuri nu întîlnim nici la Sf. Apostoli. Ba Sf. Apostol Pavel scrie că a postit el însuşi şi îi îndeamnă şi pe alţii la postire. Postul rînduit de Biserică are deci sens constructiv, practicarea lui slujind celor ce sîrguiesc spre desăvîrşire în virtute. Departe de a înţelege prin post chinuirea trupului sau a sufletului, ea l-a aşezat în scopul disciplinării forţelor trupeşti şi sufleteşti. De altfel un post prea aspru poate duce la păcate de-a dreptul împotriva postului (I Cor. 7, 5).

În felul cum e rînduit de Biserici postul poate fi practicat cu bune rezultate de toţi fiii ei.

D. Călugăr

Figuri de preoţi cărturari braşoveni

Bartolomeiu Baiulescu

Din bogata pleiadă a preoţilor cărturari braşoveni din a doua jumătate a secolului trecut şi începutul veacului nostru, figura lui Bartolomeiu Baiulescu (1831—1909) ocupă un loc deosebit prin complexa sa activitate de slujitor al altarului, de sprijinitor al şcolii româneşti şi în domeniul economic, de publicist şi ca autor al uneia dintre cele mai valoroase lucrări istorice privind trecutul românilor braşoveni, intitulată „Monografia comunei bisericeşti gr. ort. române a *Sfintei Adormiri* din Cetatea Braşovului, cu acte şi dovezi" (Braşov, 1898).

Născut la 11 iunie 1831 în comuna Zîrneşti din districtul Braşovului dintr-o familie de preoţi cu vechi tradiţii cărturăreşti, Bartolomeiu Baiulescu, după terminarea şcolii din satul său natal, a urmat între anii 1845—1849 gimnaziul romano-catolic din Braşov avînd printre profesori pe binecunoscutul publicist de la „Gazeta de Transilvania", Iacob Mureşianu, şi pe poetul Andrei Mureşanu.

În toamna anului 1849 s-a înscris la Seminarul teologic din Sibiu, după terminarea căruia, la sfîrşitul anului 1851, a fost instalat preot în Zîrneşti, unde a funcţionat pînă în vara anului 1857, cînd datorită meritelor sale deosebite, a fost transferat la Braşov.

În timpul şederii sale la Zîrneşti, Bartolomeiu Baiulescu s-a remarcat nu numai ca preot, dar şi ca dascăl. În anul 1852 el a deschis chiar în propria sa locuinţă clasa a doua a şcolii populare, deprinzînd pe elevi să scrie şi să citească cu caractere latine.

Ca preot în cartierul „Cetatea" din Braşov, unde a păstorit timp de peste cinci decenii, B. Baiulescu, printr-o rodnică şi multilaterală activitate pe tărîmul bisericesc, cultural şi economic, a devenit una din cele mai proeminente figuri ale Braşovului.

Pe tărîm religios, datorită străduinţei sale şi sprijinului material acordat atît de obştea credincioşilor români braşoveni, cît şi a celor de peste Carpaţi, au fost ridicate la Braşov două locaşuri pentru „oficiile sacre", care şi astăzi se numără printre cele mai frumoase lucrări de artă ale oraşului de la poalele Tîmpei. Este vorba de *Capela din cimitirul Groaveri,* construită în anul 1876, şi de biserica din „Cetatea internă a Braşovului" cu hramul *„Sfînta Adormire"*, construită în anii 1895—1896 de arhitectul G. Bruss, după „modelul bisericii greceşti din Viena, dar cu turnul în stil bizantin. Această biserică, din centrul oraşului, a fost sfinţită la 6/18 iunie 1899 într-un cadru festiv, în prezenţa mitropolitului Ioan Meţianu şi a arhimandritului Dr. Ilarion Puşcariu. Sînt două opere care vorbesc peste veacuri, în limbajul lor de piatră, despre B. Baiulescu, ca vrednic slujitor al Altarului strămoşesc.

Dar preocupările lui Bartolomeiu Baiulescu, care dorea ridicarea poporului său, s-au îndreptat cu perseverenţă şi spre alte domenii de activitate.

Ancorat în realităţile vremii, el şi-a dat seama că, datorită vitregiei vremurilor trecute, situaţia românilor transilvăneni era destul de precară atît în domeniul industriei, cît şi în cel al agriculturii. Românii nu aveau o pătură de meseriaşi necesară dezvoltării unei industrii, iar agricultura se practica încă cu mijloace destul de înapoiate.

De aceea, din iniţiativa sa, la sfîrşitul anului 1869, în sala festivă a liceului românesc din Braşov (viitorul liceu „Andrei Şaguna") a fost

(Continuare în pag. 4)

Duminica Ortodoxiei

(Urmare din pag. 1)

tuturor ereziilor care s-au ivit în cursul istoriei bisericeşti ca abateri de la Ortodoxie, condamnarea servind şi drept avertisment pentru viitor, faţă de cei care ar îndrăzni asemenea alunecări de la Ortodoxie.

O frumoasă şi explicativă predică privitoare la Duminica Ortodoxiei s-a păstrat de la patriarhul ecumenic Mihail Cerulariu al Constantinopolului, de pe la mijlocul sec. al XI-lea.

În traducerea slavonă a ritului bisericesc ortodox bizantin, inaugurată de Sf. apostoli ai slavilor Constantin-Ciril şi Metodie, cuvîntul de „ortodox" a fost tradus prin sinonimul „Pravoslavie"; şi astfel a fost introdusă peste tot, unde Ortodoxia era vestită şi răspîndită în limba slavonă bisericească, pentru Duminica Ortodoxiei, denumirea de „Torjestvo Pravoslavia".

Astfel cuvîntul ortodox, în formulare grecească originală, apoi în traducere latină similară, a fost folosit şi de teologii apuseni latini pînă în secolul al XVI-lea.

În prezent, Biserica Ortodoxă Universală, care cuprinde Bisericile ortodoxe locale autocefale, ca Patriarhii sau Mitropolii, cu jurisdicţii în lumea întreagă peste credincioşii ortodocşi, de care se aproprie acum şi Vechile Biserici orientale, denumindu-se şi ele „ortodoxe" în Siria, India, Egipt şi Etiopia, este expresia Bisericii apostolice şi patristice, care s-a inspirat şi a trăit necontenit din Ortodoxia Evangheliei Mîntuitorului Iisus Hristos. Astfel pentru ea Duminica Ortodoxiei" înseamnă far de îndrumare în trăire adevărată creştină.

Prof. M. Şesan

O nouă treaptă pe calea înfloririi Patriei noastre

Întregul nostru popor a luat cunoştinţă de rezultatele obţinute în îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în anul 1973, publicate în prima jumătate a lunii februarie a. c. Muncind cu abnegaţie şi elan patriotic oamenii muncii din toate sectoarele de activitate ale ţării noastre au dobîndit noi şi însemnate realizări în programul de dezvoltare multilaterală a României de astăzi.

Din bilanţul anului 1973, reies date care oglindesc în mod sintetic progresele înregistrate faţă de 1972, ritmuri de creştere deosebit de apreciabile în toate ramurile principale ale economiei naţionale. Redăm spre exemplificare doar cîteva din aceste date: produsul social a crescut cu 110,4% faţă de 1972 şi cu 135,1% faţă de 1970; venitul naţional a crescut cu 110,8% faţă de 1972 şi cu 137,7% faţă de 1970; volumul investiţiilor din fondurile centralizate ale statului au crescut cu 109,1% faţă de 1972 şi cu 133,4% faţă de 1970; producţia globală industrială a crescut cu 114,7% faţă de 1972 şi cu 143,3% faţă de 1970; volumul comerţului exterior a crescut cu 124,8% faţă de 1972 şi cu 157,4% faţă de 1970; veniturile din salarii cu 108,1% faţă de 1972 şi cu 124,7% faţă de 1970; cheltuielile pentru acţiuni social-culturale de la bugetul de stat cu 110,4% faţă de 1972 şi cu 130,3% faţă de 1970 etc. Aceste rezultate demonstrează elocvent că s-au economisit şi s-au valorificat superior resursele materiale, s-au produs bunuri cu costuri mai reduse şi la un nivel calitativ superior, s-a folosit mai raţional forţa de muncă şi a sporit productivitatea muncii.

Este semnificativ faptul că realizarea planului pe 1973 s-a făcut în condiţiile asigurării preţurilor cu amănuntul, ale unei circulaţii băneşti sănătoase, ceea ce a condus la întărirea monedei naţionale.

Ca şi în anii precedenţi, industria a cunoscut anul trecut un ritm înalt de dezvoltare. Producţia totală industrială din anul 1973 a fost cu 14,7% mai mare decît cea din 1972, sporul bănesc fiind de 57 miliarde lei. În cel de-al treilea an al Cincinalului în curs a continuat procesul de dezvoltare şi modernizare a bazei tehnico-materiale a agriculturii. Ca rezultat al acestui proces, al eforturilor depuse de ţărănime şi de toţi lucrătorii din agricultură, producţia globală agricolă a anului trecut a fost cu 25% mai mare decît media anilor 1966—1970, asigurîndu-se satisfacerea cerinţelor aprovizionării populaţiei precum şi a altor nevoi ale economiei naţionale.

Înfăptuirea unui amplu program de investiţii în 1973 a dus la punerea în funcţiune a 404 noi capacităţi industriale şi agrozootehnice şi 115 unităţi cu o parte din capacitatea prevăzută.

Prin o repartizare raţională a forţelor de producţie pe întregul teritoriu al ţării, s-au pus în funcţiune noi unităţi productive şi în judeţele mai puţin dezvoltate sub raport industrial.

Participarea ţării noastre la circuitul economic internaţional a dus la sporirea volumului exporturilor, care au crescut cu 29,2% faţă de 1972 şi s-a lărgit cooperarea economică şi tehnică, încheindu-se 49 de acţiuni de cooperare şi specializare în producţie şi numeroase întreprinderi mixte de producţie cu sediul în ţară sau străinătate.

Bilanţul marilor realizări economice a dus la ridicarea bunăstării materiale şi spirituale a populaţiei. Numărul salariaţilor a sporit cu 200.000 şi s-au asigurat condiţii mai bune de muncă şi odihnă, de ocrotire a sănătăţii, de învăţămînt şi de locuit, fiind date în folosinţă 97.000 de apartamente.

Importantele înfăptuiri ale economiei naţionale pe anul 1973 dovedesc pe deplin puterea economică a ţării noastre, capacitatea de muncă a poporului nostru, întărind convingerea că prevederile pe anul 1974 vor fi îndeplinite cu mai multe succese.

Credincioşii Bisericii noastre sprijinesc cu devotament şi elan patriotic desăvîrşirea vieţii celei noi din patria noastră şi sînt alături de marile iniţiative şi realizări ale întregului nostru popor pentru înfăptuirea programului de înălţare a ţării noastre pe noi culmi de civilizaţie şi cultură, pentru sporirea prestigiului ei în toată lumea, pentru pace, securitate şi înfrăţirea dintre toate popoarele lumii.

C.

Martiri neştiuţi ai pămîntului străbun

Dascălul Ion Maftei

Din adîncul timpului, aceste meleaguri au fost poarta furtunilor, încît putem spune că de piepturile străbunilor s-au spart multe din vîltorile vremii. Înaintaşii noştri pentru a-şi păstra fiinţa, limba şi credinţa şi-au transformat piepturile în zid de apărare împotriva multelor revărsări de neamuri, care pîrjoleau adesea totul în calea lor. Multe răni au rămas pe trupul patriei din acele timpuri. Turcii prădau, tătarii jefuiau; de multe ori într-un an de două trei ori trebuiau ridicate bordeiele din scrum şi cenuşă. Cînd casa era gata, alt val, alte flăcări se ridicau spre cer, alte lacrimi, alte jertfe.

Păstorii noştri sufleteşti din acele vremuri, preoţii şi dascălii bisericilor au sădit în inima obştei lor dragostea de ţară, dragostea de glia străbună, de mormintele înaintaşilor, dragostea de credinţa străbună, de omenia şi rînduielile moştenite de la înaintaşi, dar şi nădejdea în vremi mai bune, pe care le-am ajuns şi le trăim cei de astăzi. De cîte ori acest pămînt a fost udat de sînge şi lacrimi, frămîntat de copitele cailor, cîte stoluri de lăcuste n-au venit atrase de lumina aurului, limpezimea apelor şi mirosul pîinii coapte, dar cum au venit s-au spart de voinţa dîrză a înaintaşilor de a-şi apăra glia asemenea valurilor mării de stînci.

Despre acele vremi, pe filele unei „Cazanii" îngălbenite de timp şi mucegăite de vreme, scăpate ca prin minune, în comuna Ibăneşti, la 1820, luna lui septembrie, ziua de 10, dascălul bisericii neunite Ion Maftei nota următoarele: „Ne-a luat păşunea, ne-a ars şcoala, feciorii noştri mor pe pămîntul Franţuzului, nu avem nici un drept, amu vor să ne ia credinţa şi limba (şterse două cuvinte). Nu ne lăsa Doamne că numai pe Tine te avem şi iobăgia ce o ducem în spate."

Notiţa de mai sus a fost scrisă cu cerneală neagră în partea de jos a paginilor, începînd cu pagina 41 pînă la 65. De la pagina 65 la 70 cartea e ruptă, iar la pagina 71 scrie „Io Ionu Maftei dascălu bisericii neunite anu de la întruparea domnului 1820 — 10 septembrie". Cine a fost acest Ion Maftei? În puţinele documente pe care le-am găsit, Ion Maftei a fost copilul unui ţăran iobag din comuna Ibăneşti; a învăţat puţină carte la şcoala mănăstirească din Dumbrava Hodacului. În 1805 ziua de 27 august cînd baronul Bornemisa a dat foc şcolii mănăstireşti din Hodac era elev.

În 1824 preotul unit din Ibăneşti scria Blajului: „...Noi nu avem şcoală, numai neuniţii au. Diacu Ion Maftei a strîns pruncii în casa lui şi la frăţineso sacolo învaţă din postul crăciunului românesc ş pînă primăvara cînd ies plugurile..."

După notiţa de mai sus, păstrată în arhiva din Blaj, reiese că Ion Maftei a înfiinţat şcoală la Ibăneşti după distrugerea şcoalei mănăstireşti din Dumbrava Hodacului. În ce an anume nu ştim, dar la 1824 exista.

Alte documente despre el nu mai avem pînă în furtunoşii ani 1848—1849.

Din puţinele date rămase şi informaţiile orale ce circulă în partea locului — şcoala lui Ion Maftei era aşezată în dealul Roginului în apropiere de actualul cimitir.

În 1848 un elev, Lupu Leon, care era fiul preotului martir Toader Lupu, avea sarcină să ridice satele Văii Gurghiului. Elevul Lupu Leon i-a spus lui Maftei: „La miezul nopţii, cînd vei vedea o făclie aprinsă în turnul bisericii din Hodac, să tragi clopotele într-o dungă, cu oameni ce se adună, porneşte şi ne aşteaptă la podul Hodacului".

În noaptea de 25 septembrie 1848 la miezul nopţii, au început să se mişte munţii, coasele se mişcau spre cer, iobagii ca un val, ca o mare -nfuriată fără capăt, fără sfîrşit, asemeni unui uragan, s-au năpustit asupra castelului feudal din Gurghiu, mistuindu-l în flăcări. Încleştarea între răsculaţi şi armată fu scurtă dar crudă. În timpul luptei căzu prizonier şi Ion Maftei. N-a fost ucis în Gurghiu, ci împreună cu alţi cinci inşi din Chinceş au fost duşi să fie judecaţi de Tribunalul din Breaza, care se retrage spre apus, spre Fărăgău şi Crăieşti. În dealul Crăieştilor, acolo unde drumul o ia spre Milăşel, cei cinci prizonieri, plus alţi treizeci şi cinci din Fărăgău şi Milăşel, sînt puşi să-şi sape groapa. Ei au săpat un şanţ lung de 30—40 m.

Înainte de a fi împuşcaţi, au fost dezbrăcaţi, legate mîinile la spate, aşezaţi în genunchi în faţa gropii, li s-au scos ochii cu vîrful săbiilor, apoi împuşcaţi şi răsturnaţi în şanţ, lăsaţi descoperiţi. Abia la cîteva zile oamenii din Milăşel au astupat groapa.

Aceste fapte sînt povestite şi azi de cei cu părul înălbit de zile, nepoţilor la gura sobei, ca un legămînt să nu fie uitaţi niciodată.

Ei ne sînt însă şi imbold în a ne iubi ţara, pentru care înaintaşii au suferit şi s-au jertfit, în a ne da aportul nostru la înflorirea Patriei, acum cînd, liber, independent şi stăpîn pe munca şi avutul său, poporul nostru îşi făureşte o viaţă din ce în ce mai bună.

D. Boieru-Hodăceanu

BADEA CÎRŢAN

125 ani de la naştere

În 24 ianuarie 1974 s-au împlinit 125 ani de la naşterea ciobanului Gheorghe Cîrţan din Cîrţişoara, judeţul Sibiu, intrat în istorie sub numele de Badea Cîrţan.

Ciobănaşul Gheorghe a fost luat de tatăl său la turma de oi de cînd a început să umble pe picioare. Aici pe plai, între ciobani, viaţa era senină, calmă, rustică, cum este natura.

Primele buchii le-a învăţat de la părintele Vulcan din Cîrţişoara care îi pune în mînă istoria biblică, carte pe care a purtat-o în sîn alături de cronica românilor a lui Şincai pînă i s-au măcinat toate filele.

Cu aceste cărţi s-a legitimat şi poliţiei din Roma, cînd a fost ridicat de la Columna lui Traian, unde a dormit o noapte după ce a făcut drumul pe jos pînă acolo.

Destinul său pe acest pămînt poate fi rezumat în „Lupta pentru apărarea limbii, a credinţei strămoşeşti şi unirea neamului românesc".

Lumina exploziilor obuzelor — pe care o vedea în timpul nopţii peste Dunăre în timpul războiului din 1877 cu turcii — i-a răscolit şi scos la suprafaţă sentimentul patriotic.

Într-o dimineaţă îi spune tovarăşului său Ion Cotigă, că el trebuie să plece pe front să dea o mînă de ajutor României, ca să nu lase duşmanul să calce pămîntul patriei. Fără pregătiri, fără să facă acte întinde mîna lui Cotigă, îi spune să aibă grijă de oile lui pînă la reîntoarcerea de pe front.

În aceste împrejurări află că românii din Transilvania sînt tot mai asupriţi, fapt care l-a determinat să se întoarcă acasă. Şcolile de preoţi şi învăţători, societăţile culturale, diferitele reuniuni şi mai ales ziarele „Tribuna" şi „Telegraful Român" au contribuit mult la lupta românilor pentru drepturile care li se cuveneau şi la ideea de unitate într-o singură ţară. Procesul Memorandului, condamnarea la închisoare a scriitorilor şi ziariştilor, măsurile de oprimare etc. au avut adînci ecouri în sufletul lui Badea Cîrţan, lupte la care ia şi el parte activă. Aşa se face că ciobanul din Cîrţişoara merge pe jos, timp de 16 zile, la împăratul de la Viena „să-i spună în faţă suferinţele poporului român şi strîmbătăţile de tot felul pe care le face administraţia şi jandarmii". Ofiţerii

(Continuare în pag. 4)

BADEA CÎRŢAN

(Urmare din pag. 2)

de la cancelarie refuză să-l înscrie pentru audienţă, deşi repetă cererea timp de 60 zile prin prezentarea în fiecare dimineaţă.

Acum constată că împăratul, care a minţit pe Horia şi pe Avram Iancu, nu este împăratul românilor, astfel că se întoarce acasă la Cîrţişoara de unde pleacă la Bucureşti să vadă cu ochii lui statuia lui Mihai Viteazul, craiul care a unit laolaltă pe toţi românii.

După 3 zile de mers pe jos, ajunge la statuie unde doarme peste noapte, după ce fereşte zăpada. În ziua următoare face cunoştinţă cu V. A. Urechia, preşedintele Ligii Culturale, pe care-l roagă să-l lămurească dacă cele scrise de Şincai — despre împăratul Traian sînt chiar adevărate şi dacă „taica Traian" are statuie, iar profesorul de istorie îi spune că la Roma se află Columna lui Traian. După explicările primite, se hotărăşte şi pleacă la Roma să vadă cu ochii lui Columna lui Traian, mergînd pe jos timp de 43 zile.

În anul 1899 merge pentru a treia oară la Roma unde are loc Congresul orientaliştilor, la care au participat delegaţi şi oameni de ştiinţă din 40 de naţiuni de pe întregul glob pămîntesc. Profesorul Ovary, delegatul Austro-Ungariei, a ţinut o conferinţă publică la Roma, prin care contesta originea daco-romană a poporului român, precum şi continuitatea pe pămîntul Daciei. La acest congres a participat din partea României o delegaţie numeroasă, condusă de profesorul Urechea, din care a făcut parte şi ciobanul Gheorghe Cîrţan, care a fost prezentat oamenilor de ştiinţă în portul strămoşesc, avînd căciulă pe cap, cămaşă albă desfăcută la piept, lungă peste cioarecii albi strînşi pe picior, cu opinci în picioare. Alături de el se aflau figuri de daci reproduse după Columnă. Prin înfăţişare şi port, ciobanul din Carpaţi era un dac rupt de pe Columnă, servind astfel ca document viu despre originea noastră daco-romană şi vechimea pe plaiurile Daciei. Congresiştii au înţeles şi reţinut care este adevărul istoric privitor la originea şi vechimea poporului român pe pămîntul Daciei. Delegaţii Austro-Ungariei s-au urcat a doua zi în tren şi au plecat acasă.

Badea Cîrţan a fost un fiu credincios al Bisericii noastre care-şi iubea mai mult sufletul decît trupul şi era temător de Dumnezeu. Nu trecea pe lîngă nici o biserică să nu intre în ea, să îngenuncheze şi să se roage pentru Ţara românească, „mare şi frumoasă, care va să fie la vremea ei", cum zicea el. Din aceste sentimente s-a născut şi dorinţa de a merge să vadă locurile pe unde a trăit, umblat şi suferit Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. De la Constanţa a călătorit pe un vapor ca angajat pe vas. Ajuns la Ierusalim, constată că la Mormîntul Sfînt erau o mulţime de călugări, „care făceau slujbe în toate limbile pămîntului, numai în limba românească nu făceau". A fost la muntele Sionului şi apoi la rîul Iordan, unde „n-a stat mult la socoteală pînă a tunat în apa Iordanului şi cum era căldură mare şi apa nu era bună de băut, se pomeneşte cîntînd din toate puterile: În Iordan Botezîndu-te Tu Doamne. Am zis către mine de ce să nu mă rog şi eu în limba românească, dacă am fost învrednicit de Cel de Sus să ajung pînă la rîul Iordan şi să pot face chiar baie în rîul sfînt."

De la rîul Iordan se duce la Marea Moartă unde face şi acolo o baie bună. „Am apucat, spune el, de am băgat degetul în gură şi am văzut că apa era sărată ca ocna şi amară ca fierea."

Întors în ţară simte şi vede mersul vremurilor care vesteau destrămarea orînduirii feudale. Românii transilvăneni aveau nevoie de cărţi româneşti căci cele ce ieşeau din tiparniţele de la Sibiu, Blaj etc. erau mult prea puţine.

Din cauza măsurilor luate de guvernul grofilor, nu putea pătrunde nici un fel de carte din România în Transilvania. În aceste condiţii Badea Cîrţan se prezintă la Liga Culturală din Bucureşti şi anunţă un program, la care se angajează voluntar privind transportarea în spinare, peste crestele Munţilor Bucegi şi Munţilor Făgăraş de cărţi româneşti „ca fiecare ardelean să aibă o carte românească de citit, să nu uite limba şi legea strămoşească". Ciobanul neşcolarizat prezintă un plan de lucru concret şi real, plan care rămîne fără asemănare în istoria răspîndirii cărţilor în masele poporului şi fără egal în efort şi trudă.

De acum ciobanul de la Cîrţişoara intră în istorie sub numele de „Badea Cîrţan" şi devine nobil cerşetor de cărţi — în Ţara Românească şi donator generos în Transilvania. De acum începe martirajul prin purtarea în spinare a unui imens număr de cărţi, ziare şi reviste, pe crestele înzăpezite din Bucegi şi Făgăraş, cale de 4 zile, cărţi care au cîntărit circa $2^1/_2$ vagoane, timp de 14 ani, pînă în luna februarie anul 1911, cînd a fost acoperit de o lavină de zăpadă, de unde a reuşit să iasă după efortul uriaş făcut zile şi nopţi, din care s-a ales cu o boală de piept, care i-a adus sfîrşitul în acelaşi an, în vîrstă de 63 ani.

În anul 1903, din ordinul guvernului de la Budapesta, jandarmii forţează încuietorile depozitului său, în timp ce el se afla reţinut la poliţia din Braşov, şi au ridicat 76.612 cărţi, reviste, tablouri şi ziare. După confiscarea cărţilor este condamnat la un an închisoare.

Toate acestea nu l-au abătut din drumul său şi continuă cu mai mare pasiune transportul cărţilor peste munţi.

În una din iernile cu multă zăpadă se prezintă la Ministrul şcolilor Spiru Haret, care îi predă 200 lei să-şi cumpere cizme pentru vreme de iarnă. De voie, de nevoie ia banii şi pleacă aţă la un anticariat şi cumpără o Evanghelie.

După o lună vine iarăşi la Ministrul şcolilor încălţat tot în opinci. Ministrul îl întreabă: Ţi-am dat bani să-ţi cumperi cizme? — „Da. Am cumpărat pe ei o Evanghelie pentru biserica din Berivoi", a răspuns Badea Cîrţan.

Viaţa lui, dragostea pentru credinţa strămoşească, conştiinţa originei sale daco-romane, lupta pentru apărarea poporului, a limbii etc., îl ridică pe Badea Cîrţan alături de marile figuri din Transilvania, fac din el un chip luminos, de legendă, oarecum, ieşit din obştea cea mare a poporului nostru, care ne îndeamnă cu tărie ca şi noi, cei de astăzi, să-i urmăm pilda în a ne iubi Biserica în care ne hrănim sufleteşte şi Patria, unită şi în plină înflorire, aşa cum a visat-o Badea Cîrţan.

I. Munteanu

† JUSTIN SAVA

(18 martie 1897 — 3 octombrie 1973)

De curînd a răposat în Domnul un om de mare omenie, devotat sprijinitor al Bisericii străbune, funcţionarul adminstrativ, cu largi concepţii sociale şi culturale, pensionarul permanent preocupat de treburile cetăţeneşti, sensibil la solicitările semenilor săi şi faţă de problemele istoriei Patriei, Iustin Sava, fiul preotului Ioan Sava, vajnic luptător pentru cauza naţională. S-a născut la 18 martie 1897, în satul Izvoarele, comuna Vălişoara, judeţul Alba, unde a primit o educaţie aleasă, dar severă, familia sa fiind destul de numeroasă. Aici a urmat cursurile primare cu învăţătorii Ioan Popiţa şi Gheorghe Indrei. Plecat, înainte de primul război mondial, cu unul din fraţii săi în România ca să-şi caute norocul, a făcut o experienţă crudă a vieţii, fiind ucenic de prăvălie, administrator de cantină, secretar, fecior în casă, cunoscînd astfel ce înseamnă munca stăruitoare, cinstea şi omenia. La întoarcerea sa acasă, cînd tatăl său este silit să pribegească şi el, cu copiii mai mici şi soţia prin satele din Dobrogea, Moldova şi Muntenia, tînărul Iustin Sava îşi îngrijeşte fraţii şi surorile şi după Unirea din 1918 se încadrează în primele echipe de funcţionari administrativi ai Transilvaniei. Urcă treptele administraţiei cu hotărîre, devenind în 1923 secretarul general al Prefecturii judeţului Alba şi apoi în 1938 subdirector la Ţinutul Mureş. Aici desfăşoară o bogată activitate socială şi culturală, sprijinind cu energie clădirea de noi biserici, restaurarea de monumente, înfiinţarea de cantine în Munţii Apuseni şi de şcoli, precum şi de însemnate instituţii culturale. cum sînt Muzeul Regional din Alba Iulia şi Biblioteca publică din acest oraş. În ultimii ani ai vieţii sale a dat un sprijin neprecupeţit pentru punerea în rînduială a treburilor Catedralei Reîntregirii, la urmărirea săpăturilor arheologice de la Mitropolia lui Mihai Viteazul de la Alba Iulia şi la organizarea unei colecţii de artă veche românească, în acest centru al Transilvaniei. A susţinut cu stăruinţă restaurarea şi inventarierea monumentelor istorice din judeţul Alba, subliniind mereu în calitatea sa de membru al Comisiunii Monumentelor istorice, prin memorii, necesitatea conservării vechilor locaşuri bisericeşti. A fost un bun consilier pentru toate problemele noastre religioase, reuşind ca prin tenacitatea sa să obţină realizări importante, între care amintim şi Complexul turistic de la Mănăstirea din Rîmeţ.

S-a trudit din răsputeri să aducă de la Mirăslău crucea comemorativă a lui Mihai Viteazul şi să o aşeze pe locul unde a fost altă dată Mitropolia lui Mihai Viteazul.

În toate acţiunile sale sociale, culturale şi religioase a fost permanent sprijinit de către soţia sa: Maria Sava, născută Maxa, tot fiică a unui vrednic preot, Vasile Maxa, din satul Gîrbova, judeţul Alba.

Cît a trăit, acest român fără prihană, conştient de marele rol moral al Bisericii noastre, în lucrarea căreia s-a dovedit un fiu de seamă, cinstit de toată lumea, luptă dreaptă a dus.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

† Emilian Birdaş-Răşinăreanul
Episcop-vicar

Bartolomeiu Baiulescu

(Urmare din pag. 2)

convocată o adunare la care au participat diferiţi meseriaşi, negustori, medici, avocaţi şi profesori, în faţa cărora B. Baiulescu a ţinut importanta sa conferinţă despre *„Necesitatea promovării meseriilor între români"*.

În felul acesta s-a pus bază *„Asociaţiunii pentru sprijinirea învăţăceilor şi sodalilor români meseriaşi"* din Braşov, care, deşi a primit aprobarea oficială de funcţionare de abia la 14 februarie 1874, a început să activeze încă din anul 1870, avîndu-l multă vreme ca preşedinte pe preotul Bartolomeiu Baiulescu. Scopul acestei asociaţiuni era de a crea o pătură de meseriaşi necesari propăşirii economice a românilor transilvăneni.

Importanţa dezvoltării meseriilor şi în consecinţă a instituţiei a fost sesizată de B. Baiulescu şi exprimată clar într-o cuvîntare din anul 1881, în care spunea: „... Orice naţiune, care este avizată numai la agricultură, şi nu cultivă industria, e silită a rămîne în urma celorlalte naţiuni vecine. Agricultura unei ţări fără industrie trebuie să scadă, căci crescînd numărul poporaţiunii şi neexistînd industrie şi manufactură, unde cei sporiţi să poată căpăta o ocupaţiune şi adăpost, ca astfel să se mărească căutarea productelor agriculturii, aceştia care se vor spori, vor deveni siliţi vrînd-nevrînd să rămînă sau simpli plugari, sau mai verosimil lucrători cu ziua."

În consecinţă, Bartolomeiu Baiulescu arată că scopul „Asociaţiunii" este „să creăm meseriaşi iscusiţi, iar pentru scopul acesta avem neapărată lipsă de ateliere, de şcoale de meserii, căci numai astfel vom putea avea meşteşugari care să ţină concurenţă cu străinii din ţările mai cultivate..." Pentru ridicarea calificării la cel mai înalt grad, mulţi meseriaşi au fost trimişi în străinătate „ca să se perfecţioneze". La stăruinţa lui B. Baiulescu, pentru pregătirea ucenicilor se deschide la Gimnaziul român din localitate „un curs de învăţătură", iar în anul 1886 tot el editează, pe cheltuiala sa proprie, prima revistă meşteşugărească română din Braşov intitulată *„Meseriaşul Român, foaie pentru învăţătură şi petrecere, alcătuită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii"*, explicînd în felul următor necesitatea unei asemenea publicaţii: „E de lipsă deci ca şi meseriaşii noştri să aibă un organ, în care să facă cunoştinţă unii cu alţii, un organ în care să-şi împărtăşească unii altora aflările lor, păsurile lor; un organ, care să ţină totdeauna socoteală de mersul meseriilor la poporul nostru românesc."

Această revistă, care pe lîngă articole economice avea şi o parte literară, a apărut timp de patru ani, fiind nevoită să-şi înceteze apariţia în luna decembrie 1889, din lipsă de fonduri.

Tot pentru a veni în sprijinul meseriaşilor români, B. Baiulescu a contribuit la înfiinţarea în anul 1887 a unei bănci, purtînd emblema *„Meseriaşul Român"*, asociaţiune de credit şi depuneri, avînd drept scop acordarea de credite meseriaşilor pentru cumpărarea de unelte şi materiale. Această bancă a funcţionat pînă în anul 1894.

Pr. *Zenovie Moşoiu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 martie 1974 Nr. 11—12

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Din bogăția și frumusețea cîntărilor noastre bisericești

Printre darurile pe care Dumnezeu le-a sădit în inima omului, fără îndoială că un loc de seamă îl ocupă sentimentul frumosului. Acest sentiment s-a manifestat în toate artele pe care oamenii le-au cultivat în cursul istoriei, dar în mod deosebit s-a manifestat în muzică, în cîntec. Spunem acest lucru, pentru că nu a existat popor în lume care să nu fi avut cîntecele sale, cîntece care l-au înălțat sufletește, l-au mîngîiat în durere și i-au încîntat inima la bucurie.

Este greu să ne închipuim că din atîtea graiuri pe care oamenii le vorbesc pe pămînt am putea găsi unul pe care să-l înțeleagă toate popoarele. Dacă acest lucru este anevoios cînd este vorba de limbă, este ușor cînd este vorba de muzică, care prin caracterul ei universal, prin armonia, prin sensibilitatea ei, poate fi înțeleasă de orice om, din orice parte a lumii. Fiind atît de apropiat sufletului nostru, cîntecul a fost considerat, din primele veacuri ale creștinismului, mijlocul cel mai potrivit prin care credinciosul își poate înălța inima spre Dumnezeu, prin care poate ajunge mai aproape de El. În trecutul Bisericii se cunosc cazuri cînd rolul cîntării a fost pentru credincioși mai important decît cel al predicii, prin faptul că ea a deschis mai ușor inimile și sufletele pentru a primi și a înțelege învățătura de credință. Această realitate l-a făcut pe Fericitul Augustin să spună: „Prin cîntare adevărurile creștine pătrund în adîncul inimii".

Cîntarea religioasă creștină sau cîntarea bisericească, își are originea în muzica sacră a evreilor și a grecilor, la care cu timpul s-au adăugat și influențe ale cîntecului popular.

La început, așa cum atestă Sfînta Scriptură și apoi mulți părinți și scriitori bisericești, cîntarea creștinilor consta din psalmi, imnuri și cîntări duhovnicești. În Epistola către Coloseni (cap. 3, 16) Sf. Apostol Pavel îi îndeamnă pe credincioșii săi, zicîndu-le: „Cîntați în inimile voastre lui Dumnezeu, mulțumindu-i în psalmi, în laude și în cîntări duhovnicești", sau în Epistola către Efeseni (cap. 5, 18—19) îi sfătuiește: „Vorbiți între voi în psalmi, în laude și în cîntări duhovnicești".

Pînă astăzi s-a păstrat, între cîntările Bisericii noastre, minunata cîntare a Fecioarei Maria, adusă ca imn de mulțumire lui Dumnezeu, pentru neprețuitul dar de a fi aleasă să devină mamă a Fiului lui Dumnezeu întrupat: „Mărește suflete al meu pe Domnul ...". De asemenea pînă astăzi se cîntă la slujbele noastre cîntarea de preamărire a cetelor îngerești, la Nașterea Mîntuitorului Iisus Hristos: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire".

Îndrumătoare a fost celor dintîi creștini precum și nouă atitudinea pe care Mîntuitorul însuși a avut-o față de cîntare, cînd în Evanghelia după Sf. Apostol Marcu (cap. 14, 26) citim că El împreună cu apostolii, „după ce au cîntat cîntări de laudă, au ieșit la Muntele Măslinilor". Exemplul lui Iisus l-au urmat și Apostolii, căci „Pavel și Sila se rugau și cîntau cîntece de laudă lui Dumnezeu" (F. Ap. 13, 25). Sf. Apostol Iacob sfătuiește în epistola sa (Iac. 5, 13) pe credincioși, zicîndu-le: „Este cineva dintre voi în supărare? Să se roage. Este cineva cu inimă bună? să cînte psalmi".

O mulțime de documente scrise, rămase din primele veacuri, confirmă faptul că în Biserică nu numai că s-a cîntat tot timpul, dar și că această cîntare a fost elementul care a dat creștinilor posibilitatea de a rămîne mereu în legătură nemijlocită ca învățăturile sfinte și de a trăi neîncetat în comuniune cu ceilalți frați întru credință.

De aproape două mii de ani, creștinul și-a exprimat în cîntări duhovnicești toată dragostea, evlavia și lauda față de Dumnezeu atunci cînd, împreună fiind cu semenii săi în biserică, îl preamăreau pe El în cîntări.

În acest timp îndelungat s-a adunat un tezaur de gîndire religioasă și o comoară de frumusețe, exprimată în melodii minunate, izvorîte din inimi pline de adîncă trăire creștinească.

Cîtă pace, cîtă înfrățire și cîtă dragoste nu a izvorît din cîntarea în comun a imnurilor bisericești ! Sfîntul Vasile cel Mare remarcă acest fapt zicînd: „Cine oare mai poate fi socotit vrăjmaș al altuia, atunci cînd își unește glasul la un loc cu el, pentru a da laolaltă laudă lui Dumnezeu?"

Ce izvor adînc de învățătură și credință putem descoperi fiecare, citind textul cîntărilor cuprinse în cărțile noastre de slujbă: Mineiul, Triodul, Penticostarul, Octoihul ș. a. Toată istoria bisericească, tot duhul învățăturii, toate adevărurile de credință, toate suferințele și bucuriile Bisericii le găsim în aceste cărți, ele constituind elementul de inspirație melodică, care a dat naștere minunatelor imnuri și cîntări care ne răscolesc sufletul și însuflețesc cuvîntul lui Dumnezeu în inimile noastre.

Cîntecul sau imnul pe care credincioșii îl cîntă spre slava lui Dumnezeu nu constituie numai un moment de delectare spirituală pentru ei, ci este și o rugăciune care nu arareori întrece în trăire rugăciunea obișnuită. În clipele în care sîntem la biserică și cîntăm cu toții răspunsurile la Sf. Liturghie, inimile ni se înnoiesc, răutatea și patimile parcă dispar din noi și simțămîntul dragostei de oameni ne inundă sufletul.

Sf. Ioan Gură de Aur, vorbind despre necesitatea de a cînta a creștinului, zice: „Fie că este un om slăbit de vîrstă sau încă tînăr, fie că el are o voce aspră, că ignorează ritmul, acestea nu vor fi socotite ca defecte. Ceea ce se cere este un suflet smerit, un spirit treaz, o inimă înfrîntă și o conștiință împăcată. Dacă tu ai acestea, vei intra în corul sfînt al lui Dumnezeu și vei putea sta alături de David".

S-a afirmat deseori, și pe bună dreptate, că Ortodoxia a fost și ea, în viața poporului nostru, un însemnat factor de unitate națională. Și într-adevăr, despărțiți de vitregiile vremurilor din trecut, prin granițe nedrepte și amestecați uneori cu alte neamuri, noi am rămas mereu un popor unitar nu numai în limbă, obiceiuri și simțiri, ci și în credință, în viața religioasă, în cîntarea bisericească, chiar dacă în decursul timpului, ca melodie, ea a suferit unele influențe. Textul însă a rămas același, înțeles și cîntat de toți credincioșii români de pe ambele părți ale Carpaților. Dacă Ortodoxia a îndeplinit acest rol, aceasta nu a putut-o face decît datorită faptului că a fost aceeași la toți românii, aceeași în slujbele divine, aceeași în credință și manifestările ei.

Mai bine de două sute cincizeci de ani, românii transilvăneni, fiii aceleiași Biserici mame, au trăit separați din punct de vedere administrativ-bisericesc. Credincioșii însă s-au rugat, folosind aceleași cărți, au cîntat aceleași cîntări, au avut aceleași datini creștinești și s-au adăpat din același izvor de credință, fapt care ne-a ajutat negrăit de mult să ne readunăm sub cupola aceleași Biserici Ortodoxe Române străbune, atunci cînd condițiile au fost prielnice înfăptuirii acestui măreț act.

(Continuare în pag. 2)

„Biserica slujitoare"

În Epistola către galateni, Sf. Apostol Pavel ne învață că ceea ce este esențial, important, de valoare, că ceea ce reprezintă ideea de bază, de temelie în propovăduirea Mîntuitorului Iisus Hristos și, deci, în viața Bisericii, în viața noastră este „credința lucrătoare prin dragoste" *(Gal. 5, 6). După cum știm, acest principiu al legăturii vii, strînse, dintre învățătură, dintre credință și faptă a fost și este o realitate permanentă în Biserica Ortodoxă.*

În lumea teologilor mai ales, se pare că au fost totuși unele perioade în care acest adevăr de căpătîi nu a fost suficient subliniat, lăsîndu-se loc mai mult discuțiilor sau teoretizărilor doctrinare, care se făceau uneori în dauna aplicării credinței în viața de zi cu zi a obștei bisericești.

În ceea ce privește Biserica noastră Ortodoxă Română, acest principiu a fost revitalizat, a fost infuzat cu tărie în toate sectoarele de activitate bisericească, cu deosebire în ultimul sfert de veac.

„Apostolatul social", formulat și urmărit cu atenție în lucrarea Bisericii noastre, la toate nivelurile, de către Sf. Sinod, în frunte cu P. F. Părinte Patriarh Justinian, nu este altceva decît „credința lucrătoare prin dragoste" de care am văzut că ne vorbește Sf. Apostol Pavel, este învățătura Bisericii noastre străbune Ortodoxe așa cum a fost propovăduită de Mîntuitorul Iisus Hristos, de Sfinții Săi Apostoli, de Sf. Părinți, transpusă în fapte de slujire a semenilor noștri, a obștei în care trăim, în fapte de cultivare și întărire a binelui sub orice formă.

Iată că o carte de mare valoare, apărută nu de mult în editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă din București, vine să întărească negrăit de mult — alături de alte asemenea cărți, studii și articole scrise de Ierarhi, profesori de Teologie, preoți și alți ostenitori în ogorul Bisericii noastre — duhul înnoitor atît de înrădăcinat în viața noastră bisericească.

Cartea este intitulată chiar „Biserica slujitoare, *în Sfînta Scriptură, Sfînta Tradiție și în Teologia contemporană" — și este scrisă de* P. S. Antonie Plămădeală-Ploiești*eanul, Episcop-vicar patriarhal, ea reprezentînd teza de doctorat în Teologie a P. S. Sale.*

Menționăm că lucrarea a fost elaborată la Facultatea de Teologie de la „Heythrop College", Oxon (Anglia), și pe baza ei, dar într-o formă mai restrînsă, avînd titlul: „The Servant Church in Western Thoght. An Ortodox Assessement — Biserica slujitoare în gîndirea occidentală din punct de vedere ortodox", *s-a conferit autorului titlul de doctor în Teologie, cu calificativul „magna cum laudae".*

Varianta românească a lucrării, pe care o aducem în atenția cititorilor gazetei noastre, este mult îmbogățită și este deschisă de un „Cuvînt înainte", semnat de P. C. prof. Dr. D. Stăniloae, referentul principal al versiunii românești, care o califică drept „un adevărat eveniment în scrisul, în gîndirea teologică și în orientarea activității Bisericii noastre", urmat de o „prefață" scrisă de Dr. Robert Murray S. J., îndrumătorul științific al versiunii în l. engleză, care de asemenea o caracterizează ca o „contribuție majoră la Teologia slujirii" și la ceea ce Domnia Sa numește „vigoarea minunată a Ortodoxiei românești în lume", *ceea ce reprezintă, desigur, o mare cinstire atît pentru autor, cît și pentru întreaga noastră Biserică.*

Cartea, avînd 344 p., cuprinde cinci părți și anume: Temeiuri ale slujirii în Sfînta Scriptură;

(Continuare în pag. 2)

Sf. Taină a Mărturisirii

II

Cu toate că învățătura și practica ortodoxă în legătură cu Sf. Taină a Mărturisirii au temeiuri clare și solide în Sf. Scriptură, sînt unii credincioși creștini care ridică obiecțiuni împotriva acestora și propovăduiesc o învățătură cu totul deosebită de cea ortodoxă. De aceea, în cele ce urmează vom înfățișa (după Prot. Dr. P. Deheleanu: Manual de sectologie, Arad 1948, p. 361—368) aceste învățături deosebitoare, împreună cu răspunsul cuvenit din punct de vedere ortodox.

Respingînd categoric Sf. Taină a Mărturisirii și admițînd numai o pocăință pe care o săvîrșește credinciosul cu puterile sale proprii, contrarii Sf. Taine a Mărturisirii susțin:

1. Mîntuitorul a dat puterea preoțească de a „lega și dezlega" păcatele *numai* Sf. Apostoli, *nu* și preoților. Deci, aceștia din urmă nu pot face „dezlegare". În consecință, nu are rost să ne spovedim lor.

Dar Mîntuitorul a dat — totodată — această putere și urmașilor legiuiți ai Sf. Apostoli, cărora le-a zis: „Iată eu cu voi sînt în toate zilele, pînă la sfîrșitul veacului" (Matei 28, 20). De aceea, Sf. Apostoli și-au așezat urmași, cărora le-au transmis darul preoției și — împreună cu acesta — puterea de a „lega și dezlega" păcatele. Astfel, Sf. Apostol Pavel a rînduit pe Tit și Timotei ca episcopi în Creta și Efes (I Tim. 4, 14; 5, 22; II Tim. 1, 6), a așezat și preoți (F. Ap. 14, 23), iar Tit și Timotei aveau însărcinarea să hirotonească preoți (Tit 1, 5; I Tim. 5, 22). De unde rezultă că prin Sf. Apostoli s-a dat și urmașilor acestora puterea preoțească de a „lega și dezlega" păcatele.

2. Fiind oameni păcătoși, preoții nu pot ierta păcatele și nu pot da „dezlegare" de păcate, întrucît este cu neputință ca un păcătos să ierte păcatele altuia. Căci scris este: „Cine poate să ierte păcatele decît unul Dumnezeu?" (Luca 5, 21). De aceea, nu trebuie să ne mărturisim lor.

Recunoaștem că preoții sînt oameni păcătoși, căci numai Dumnezeu este fără de păcat, precum și că nu numai oamenii păcătoși, ci chiar cei drepți nu pot ierta păcatele cuiva. Numai că în Sf. Taină a Mărturisirii nu preotul iartă păcatele penitentului prin puterea sa, ci Dumnezeu prin harul Său, mijlocit de preotul duhovnic II Cor. 4, 7). Preotul poate avea acest har chiar dacă este păcătos (I Ioan 1, 8; Apoc. 15, 4; I Tim. 1, 15). El este numai administratorul acestui dar divin de a ierta păcatele. Deci, primim iertare și dezlegare nu de la preotul duhovnic, ci de la Dumnezeu prin darul Său, pe care ni-l mijlocește preotul.

3. Nu trebuie să ne spovedim preoților, pentru că ei dau epitimii (canoane), prin care îngreuiază calea mîntuirii. Or, aceasta este de-a dreptul împotriva cuvintelor Domnului: „Pe cine vine la mine nu-l voi scoate afară" (Ioan 6, 37).

Dar epitimia nu este o pedeapsă care îngreuiază calea mîntuirii, ci — din contră — o ușurare prin faptul că face pe penitentul respectiv să se deprindă în săvîrșirea binelui, spre a nu fi orbit de vreo patimă. Ea este un medicament împotriva păcatului și — ca atare — de cel mai mare folos pentru penitent. Astfel, ea ușurează calea mîntuirii.

4. Pentru toate acestea, mărturisirea păcatelor trebuie făcută *direct lui Dumnezeu*, iar nu preoților. În acest sens, se provoacă la procedeul psalmistului: „Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila ta, și după mulțimea îndurărilor tale, șterge fărădelegea mea. Mai vîrtos mă spală de fărădelegea mea și de păcatul meu mă curățește. Că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea" (Ps. 50, 1—4). De asemenea: „Păcatul meu l-am cunoscut și fărădelegea mea n-am ascuns-o, împotriva mea. Zis-am: „Mărturisi-voi fărădelegea mea Domnului"; și tu ai iertat nelegiuirea păcatului meu" (Ps. 31, 5—6). Deci, psalmistul face mărturisirea păcatelor sale *direct* lui Dumnezeu, care-i iartă.

Dar se scapă din vedere faptul că cele două texte provin din Testamentul Vechi, în epoca căruia mărturisirea păcatelor se făcea direct lui Dumnezeu. Pentru că atunci nu existau nici Sf. Taină a Mărturisirii și nici Sf. Taină a Preoției, care au fost instituite abia în Testamentul Nou și anume după Învierea Domnului din morți, cînd El a trimis în lume pe Sf. Duh, cu darurile sale sfințitoare. Cu toate acestea, chiar și în Vechiul Testament întîlnim cazuri de mărturisire făcută nu direct lui Dumnezeu. E vorba despre cazul psalmistului David, care s-a mărturisit lui Natan și despre cazul lui Aaron, care s-a mărturisit lui Moise (II Regi 12, 13 și Num. 12, 11—13). De aici rezultă că chiar și în pocăința Testamentului Vechi exista posibilitatea mărturisirii indirecte.

5. Iertarea păcatelor vine *direct de la Dumnezeu* și nu prin mijlocirea preoților. De aceea, însuși Mîntuitorul ne-a învățat să cerem iertarea păcatelor noastre direct de la Dumnezeu: „Și ne iartă nouă greșelile noastre" (Matei 6, 12). Astfel, au primit iertare de păcate direct de la Dumnezeu: Slăbănogul din Capernaum (Marcu 2, 5; Luca 5, 20); femeia păcătoasă în casa lui Simon (Luca 7, 48); vameșul în templu (Luca 18, 13); tîlharul pe cruce (Luca 23, 43). Prin urmare, dacă nici unul dintre aceștia nu a avut nevoie de mijlocirea preoților duhovnici pentru a primi iertare de păcate, atunci nici noi nu avem.

În ce privește cuvintele din rugăciunea „Tatăl nostru", acestea nu sînt în legătură cu Sf. Taină a Mărturisirii. Ca atare, ele nu înlătură necesitatea mijlocirii preoților duhovnici în dezlegarea de păcate din cadrul Sf. Taine a Mărturisirii. Pe de altă parte, noi putem cere iertarea păcatelor de la Dumnezeu *și înafara* Sf. Taine a Mărturisirii. Căci această iertare poate fi obținută și pe altă cale, ca: Rugăciune, căință, fapte bune ș. a. Numai că Sf. Taină a Mărturisirii este un mijloc mai sigur și la îndemînă. În plus, prin ea obținem și dezlegarea de păcate, prin puterea pe care Mîntuitorul a dat-o Sfinților Săi Apostoli și urmașilor acestora.

Celelalte texte relatează cazuri din vremea cînd încă nu existau Sf. Taină a Mărturisirii și Sf. Taină a Preoției (instituite după InvierеaDomnului) cu putere de la Dumnezeu de a dezlega păcatele mărturisite. În acel timp, dezlegările de păcate le făcea Mîntuitorul însuși. Astfel, cazurile respective sînt explicabile.

În consecință, textele respective nu contrazic învățătura și practica ortodoxă în legătură cu dezlegarea de păcate, dată de preoții duhovnici în Sf. Taină a Mărturisirii.

6. Mărturisirea păcatelor trebuie făcută celorlalți credincioși, căci această mărturisire nu este secretă, ci publică, ceea ce rezultă din cuvintele: „Mărturisiți-vă unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul" (Iacob 5, 16).

Dar potrivit contextului, în care este vorba despre preot și credincioși (v. 14—15), „unul" însemnează aici credinciosul, iar „altul" însemnează preotul. Tot acesta este sensul și al locurilor paralele, din care rezultă că „dezlegarea" păcatelor o pot da numai preoții duhovnici. Deci, din acest text biblic nu rezultă că mărturisirea păcatelor nu se poate face în fața preotului duhovnic, ci numai în public, adică în fața altor credincioși. Ca atare, aici este vorba despre mărturisirea păcatelor din cadrul Pocăinței ca Taină, fiind vorba direct despre preoți.

Cît privește secretul mărturisirii, la început și în Biserica noastră mărturisirea păcatelor — în Sf. Taină a Pocăinței — se făcea în public, dar de la o vreme Biserica a considerat ca oportun să se facă numai în secret.

În concluzie finală, temeiurile lor biblice fiind de nezdruncinat, rămîne datoria noastră de a păstra și apăra neatinse învățătura și practica ortodoxă în legătura cu Sf. Taină a Mărturisirii.

C. Sîrbu

„Biserica slujitoare"

(Urmare din pag. 1)

Temeiuri ale slujirii în Sfînta Tradiție; Aspecte practice ale slujirii în Răsăritul ortodox; „Slujirea" în Teologia contemporană; Concluzii generale.

Se cuvine să reținem că ea reprezintă o importantă punte de legătură în lucrarea de apropiere sau ecumenistă pe care Bisericile o desfășoară în anii noștri și anume pe un teren care este cel mai accesibil tuturor și, în același timp, de folos în participarea lor la marile probleme care se pun omenirii de astăzi.

Ni se pare important în același timp să subliniem faptul că, în cartea P. S. Sale, P. S. Episcop Antonie Plămădeala oferă preoților — care zăbovesc cu luare-aminte asupra ei, căci numai astfel poate fi parcursă cu folos — un extrem de bogat material informativ, din Sf. Scriptură, Sf. Părinți și diverși teologi, nu numai pentru consfătuirile preoțești și conferințele de orientare, ci și pentru activitatea mai fructuoasă în parohii, tot acest material întărindu-ne în convingerea că „slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor este rațiunea esențială a misiunii Bisericii în lume" (p. 305).

Gh. P.

Din bogăția și frumusețea...

(Urmare din pag. 1)

Avem în tezaurul Sfintei noastre Biserici o comoară neprețuită lăsată nouă de înaintași, comoară compusă din minunate cîntări, tropare, stihiri, podobii etc. Să nu alergăm deci în alte părți, atunci cînd inima noastră este dornică să aducă laudă lui Dumnezeu.

Nu vom putea găsi nicăieri melodii care să ne încînte sufletele, să ne zidească lăuntric, să ne ajute la mîntuirea noastră și să ne înalțe așa cum le găsim în bisericile noastre mai mari sau mai mici, în care s-au rugat și au preamărit pe Dumnezeu în cîntări moșii și strămoșii noștri.

Prea Fericitul Patriarh Justinian, referindu-se la cele de mai sus, zice: „Frumoasele cîntări bisericești constituie unul dintre cele mai rodnice mijloace de întărire a evlaviei și a legăturii credincioșilor cu biserica lor". Așa se explică și faptul că Prea Fericirea Sa, ca de altfel întreg Sf. Sinod al Bisericii noastre, recomandă cu atîta căldură reintroducerea cîntării în comun în biserică, acolo unde nu se practică încă acest lucru. Simțim o mare bucurie sufletească atunci cînd ne aflăm într-o biserică, în care rugăciunea fierbinte și limpede a preotului este împletită cu răspunsurile stranei și ale obștei credincioșilor din biserică.

Urmînd îndemnul Sf. Sinod, al P. F. Părinte Patriarh Justinian, se cuvine deci ca preoți, cîntăreți bisericești și credincioși deopotrivă să ne pătrundem de importanța cîntării în comun la Sf. Liturghie și la alte slujbe bisericești, preamărind împreună pe Dumnezeu și întărindu-ne și în acest fel sufletește, pentru ca credința noastră luminată să fie cît mai lucrătoare în fapte bune.

Pr. *I. Vladovici*

Gînduri despre „urmarea lui Hristos"

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne învață adesea pe noi credincioșii că cei ce dorim să-i urmăm să ne lepădăm de noi înșine.

„Cel ce vrea să vină după mine..." — este chemarea sfîntă și dumnezeiască prin care Mîntuitorul ne cinstește și ne respectă libertatea voii, adică demnitatea moral-religioasă a credincioșilor. Este o chemare, însă, deosebit de însemnată, pentru omul credincios, pentru că ea cuprinde în sine răspunsul nostru, prin care ne asumăm răspunderea față de tot ceea ce a făcut Dumnezeu pentru izbăvirea noastră din robia păcatului, a diavolului și a morții veșnice. „Așa de mult a iubit Dumnezeu lumea, încît pe Unicul său Fiu l-a dat, ca tot cel ce crede întrînsul să nu piară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3, 16). Așadar, chemarea Domnului Hristos implică răspunderea noastră față de dragostea cu care ne-a prețuit și răscumpărat, spre a ne da posibilitatea de a ne bucura veșnic de binefacerile prezenței lui Dumnezeu în ființa noastră.

Ne întrebăm, ce înseamnă a urma sau a ne asemăna cu Domnul Hristos? Mai întîi se cuvine să cunoaștem că asemănarea nu se referă la cele exterioare, la grai, îmbrăcăminte etc., ci se referă la cele interioare, adică la trăsăturile moral-religioase care împodobesc chipul cel duhovnicesc al Mîntuitorului, așa cum acesta reiese din fiecare pagină a Evangheliei Sale. La aceasta ne îndeamnă Sf. Apostol Pavel: „Aveți în voi simțirea care a fost întru Hristos Iisus" (Filip. 2, 5).

Se știe că trăsătura morală cea mai aleasă a Mîntuitorului, care cuprinde întregul buchet de virtuți creștine, este dragostea slujitoare față de Dumnezeu-Tatăl și față de oameni. Față de Tatăl și-a dovedit această dragoste prin ascultarea și împlinirea voii Sale pînă la moartea pe Cruce. Față de oameni și-a arătat dragostea slujitoare și jertfitoare prin mila, bunătatea și fapta de ajutorare și tămăduire sufletească și trupească și prin răbda-

(Continuare în pag. 4)

INFORMAŢII

● *Duminică, 16 decembrie 1973, a avut loc la Bucureşti, sub preşedinţia P. F. Părinte Patriarh Justinian, sesiunea anuală a Adunării Naţionale Bisericeşti.*

La sesiune au fost prezenţi Dl prof. D. Dogaru, Preşedintele Departamentului Cultelor, şi Dl Gh. Nenciu, Vicepreşedintele aceluiaşi Departament.

Lucrările Adunării s-au desfăşurat în şedinţe plenare şi pe secţii, ascultîndu-se rapoartele prezentate de Consiliul Naţional Bisericesc asupra diferitelor aspecte ale activităţii externe şi interne ale Bisericii Ortodoxe Române în 1973.

● *In zilele de 17—18 decembrie 1973, a avut loc, la Bucureşti, sesiunea ordinară a Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, sub preşedinţia P. F. Patriarh Justinian.*

Au fost prezenţi de asemenea Dl prof. D. Dogaru, Preşedintele şi Dl Gh. Nenciu, Vicepreşedintele Departamentului Cultelor.

Lucrările s-au desfăşurat în şedinţe plenare şi în patru Comisii sinodale. Astfel:

a) La propunerea Comisiei afacerilor externe bisericeşti, prezidată de Î. P. S. Dr. Justin Moisescu, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, avînd ca raportor pe P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, Sf. Sinod plenar a aprobat raportul ilustrativ asupra activităţii Bisericii Ortodoxe Române pe plan extern bisericesc în anul 1973.

b) La propunerea Comisiei pentru doctrină, viaţă religioasă şi mănăstiri, avînd ca preşedinte pe I. P. S. Dr. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, şi ca raportor pe P. S. Arhiereu-vicar Eftimie Bîrlădeanu, Sf. Sinod a aprobat raportul privind: Data serbării Paştilor — 14 aprilie 1974, pastorala Sf. Sinod pentru Duminica Ortodoxiei 1974; vizitele pastorale ale membrilor Sf. Sinod pe 1973; propunerile Ierarhilor din Mitropoliile Ardealului şi Banatului pentru alcătuirea unei cărţi de cîntări bisericeşti şi imne duhovniceşti; acordarea rangului de arhimandrit protos. Caliopi Georgescu, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Craiovei.

c) La propunerea Comisiei canonice, juridice şi pentru disciplină, prezidată de Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, care a avut ca raportor pe P. S. Arhiereu-vicar Gherasim Constănţeanul, Sf. Sinod plenar:

A ratificat propunerea Sinodului permanent al Bisericii Ortodoxe Române din 15 decembrie 1973, privind alegerea P. Cuv. arhim. Adrian Hriţcu în postul vacant de Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iaşilor, cu titlul de „Botoşăneanul".

P. Cuv. arhim. Adrian Hriţcu (în mirenie Aurel) s-a născut la 22 februarie 1926 în com. Stubeni, jud. Botoşani. A urmat Seminarul de muzică din M-rea Neamţ (1940—1944), Seminarul Teologic Neamţ (1950—1953), cursurile practice de pictură bisericească la M-rea Plumbuita din Bucureşti, precum şi Institutul Teologic din Bucureşti (1953—1957).

În 1950 a intrat în Mănăstirea Neamţ, unde, la 9 decembrie acelaşi an, a fost tuns în monahism. În 25 martie 1951 a fost hirotonit ierodiacon, iar la 6 ianuarie 1958 ieromonah. La 18 decembrie 1965, la propunerea Î. P. S. Mitropolit Dr. Justin Moisescu al Moldovei şi Sucevei, a primit rangul de arhimandrit.

A ocupat diferite funcţii bisericeşti: Ierodiacon la Neamţ (1950—1953) şi la Plumbuita (1953—1957); stareţ al Mănăstirii Slatina-Suceava (1957—1958); stareţ al Mănăstirii Durău-Neamţ (1958—1959); exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Iaşilor (din 1960) şi Mare ecleziarh al acestei Arhiepiscopii (din 1970).

A publicat în revistele bisericeşti: studii, articole, reportaje, note şi predici.

În anul 1973 a studiat la Facultatea de Teologie din Fribourg şi la Institutul Ecumenic din Bossey-Elveţia.

d) La propunerea Comisiei învăţămîntului pentru pregătirea personalului bisericesc, prezidată de Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Clujului, avînd ca raportor pr. pe P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul, Sf. Sinod plenar a aprobat: Retragerea, la cerere, a P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, din funcţia de rector al Institutului Teologic din Bucureşti, la 1 octombrie 1973, şi a ratificat numirea ca rector a P. C. prof. Dr. Mircea Chialda şi a P. C. conf. Dr. Dumitru Popescu în funcţia de prorector al acestui Institut, pentru o perioadă de 3 ani; referatul Concelariei Sf. Sinod pentru organizarea seriei a 60-a a cursurilor de îndrumare misionară a clerului (august—septembrie 1974); referatul privind fixarea temelor conferinţelor clerului pe 1974; a analizat şi trimis eparhiilor spre studiere proiectul pentru modificarea Regulamentului învăţămîntului teologic privind organizarea Şcolilor de cîntăreţi bisericeşti şi Seminariilor teologice.

● În zilele de 18—19 octombrie 1973 a avut loc la Suceava întîlnirea, după 40 ani, a absolvenţilor Facultăţii de Teologie, astăzi preoţi în multe Eparhii ale Bisericii noastre, cu o rodnică activitate duhovnicească şi patriotică.

În biserica domnească Sf. Ioan cel Nou din Suceava a avut loc, cu acest prilej, o rugăciune de mulţumire lui Dumnezeu, după care s-a săvîrşit un parastas în amintirea foştilor colegi şi profesori adormiţi în Domnul, profesori cu bun nume în ogorul Teologiei noastre, ca: V. Tarnavschi, V. Gheorghiu, V. Şesan, V. Loichiţă, N. Cotos ş. a.

În continuare, în sala of. protopopesc Suceava P. C. prof. pens. I. Zugravu a ţinut prelegerea intitulată: „Suceava de ieri şi de azi", iar P. C. prof. pens. O. Bucevschi a evocat chipuri de distinşi profesori ai Teologiei ortodoxe româneşti.

În numele celor ce îşi serbau această fericită revedere a vorbit P. C. pr. M. Grădinaru.

Telegrame omagiale s-au trimis P.F. Părinte Patriarh Justinian şi Î. P. S. Justin, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei.

Telegramă omagială s-a trimis de asemenea Domnului prof. Dumitru Dogaru, Preşedintele Departamentului Cultelor.

● Luni, 14 ianuarie 1974, în sala mică a casei armatei din Sibiu a avut loc o sesiune ştiinţifică, intitulată: „Academia Română şi centrele culturale sud-transilvane (1866—1920)", la care au conferenţiat oameni de ştiinţă de mare prestigiu din Sibiu şi din alte centre universitare din ţară, în frunte cu prof. univ. Dr. doc. Ştefan Pascu, Rectorul Universităţii din Cluj.

Au fost evocate cu acest prilej şi o seamă de personalităţi de la Centrul nostru mitropolitan din Sibiu, ierarhi, redactori ai „Telegrafului Român", profesori de la Institutul Teologic etc., în frunte cu mitropolitul Andrei Şaguna, subliniate fiind şi alte fapte de interes cultural legate de acest centru mitropolitan, ca de pildă: Hotărîrea unui sinod de la Sibiu din 1867, care aprobă scrierea fonetică.

● În 24 ianuarie 1974, ziua Unirii Principatelor Române, P. C. profesori de curs au vorbit studenţilor teologi de la Institutul nostru Teologic din Sibiu despre importanţa evenimentului, iar către prînz la reşedinţa mitropolitană a avut loc o manifestare închinată acestei aniversări, cu care prilej studenţii teologi au interpretat „Hora Unirii" şi alte cîntece patriotice.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului le-a rostit un scurt cuvînt, în care a arătat temeiurile pentru care noi cei de astăzi se cuvine să cinstim chipurile luminoase din istoria poporului nostru, dar şi obligaţia pe care o avem de a le urma pilda, slujindu-ne prin muncă şi dăruire Patria şi poporul.

● Duminică, 27 ianuarie 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a făcut o vizită Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi Centrului nostru arhiepiscopesc, cu care prilej în catedrala mitropolitană din Sibiu a săvîrşit, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, Sf.Liturghie arhierească.

Plecînd de la un text al psalmistului David, la sfîrşitul Sf. Liturghii P. S. Episcop Vasile exprimă bucuria „de a ne simţi în catedrala mitropoliei Ardealului aproape de Dumnezeu", transmiţînd credincioşilor sibieni salutul creştinesc şi frăţesc al credincioşilor din Eparhia Oradiei, „care se roagă şi ei în bisericile lor aşa cum ne-am rugat şi noi, în credinţa noastră străbună, pentru binele lor, pentru binele Patriei".

Subliniind legăturile străvechi existente între Eparhiile transilvane, P. S. Sa mulţumeşte totodată Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului pentru vizita pe care o face an de an Eparhiei Oradiei, pentru slujbele şi cuvintele de învăţătură cu care zideşte credincioşii din acele părţi.

Mulţumind P. S. Episcop Vasile pentru slujba şi cuvîntul rostit, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului zăboveşte cu deosebire asupra înţelesului cuvîntului „mîntuire", care, într-un înţeles general, înseamnă eliberarea de orice rău.

La rugăciunea de seară din aceeaşi zi, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a vorbit studenţilor teologi despre frumuseţea chemării preoţeşti, de faţă fiind Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Buna-Vestire

Ora aceea avea pe umeri haina rugăciunii: luminoasă, odihnitoare... Venind din crugurile cereşti, îngerul Gavriil a adus raza Bunei-Vestiri, ce a pătruns uşor prin gîndurile curate — de cristal — ale Fecioarei Maria din Nazaret:

„Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvîntată eşti tu între femei".

Fecioara Maria s-a tulburat, aşa cum se tulbură ramul cînd razele calde ale primăverii vin şi îl ating, prevestind deschiderea mugurilor în frunze şi flori.

Dar îngerul i-a spus: „Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Şi iată vei lua în pîntece şi vei naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus".

Plină de sinceritate şi de curăţenie sufletească, Fecioara Maria a întrebat: „Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu ştiu de bărbat?".

Îngerul i-a răspuns: „Duhul Sfînt se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfîntul care se naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema. Şi iată Elisabeta, rudenia ta, a zămislit şi ea fiu la bătrîneţe şi aceasta este a şasea lună pentru ea, cea numită stearpă. Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputinţă".

Supusă voii Celui Preaînalt, Fecioara Maria a zis: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău! şi îngerul a plecat de la ea" (Luca 1, 28—38).

Ca într-un pămînt nesemănat încă, îngerul Gavriil a lăsat să cadă sîmburele bucuriei, descoperind Fecioarei Maria, ce aştepta mereu pe Dumnezeu, sfatul cel mai înainte de veci.

Buna-Vestire a venit ca un pom înflorit peste noapte, trezind pe oamenii înveliţi de umbra păcatului la lumina cea nouă ce se numea Hristos.

Buna-Vestire e primăvara dinăuntrul sufletului, ce se întîlneşte cu cealaltă primăvară, a firii, din afară.

Ea vine peste inima noastră aşa cum peste zăpezi cade un vînt subţire şi cald.

De ziua Bunei-Vestiri omul a primit alături de graiurile sale cunoscute graiurile vestirilor celor bune, îngereşti.

Atunci cînd umbli noaptea într-o pădure şi te rătăceşti, te bucuri cînd vezi licărind în depărtare o lumină. Buna-Vestire e o bucurie nesfîrşit mai mare, căci prin ea se ridică pleoapa rătăcirii noastre în păcat spre lumina ce mîntuie a lui Hristos.

Buna-Vestire este o înălţare a omului la cinstea dintîi.

Ea ne dă încrederea că Fiul lui Dumnezeu se face cu adevărat fiu al omului, luînd trupul acestuia pentru ca să-i dea cele bune ale lui Dumnezeu.

Fecioara Maria s-a bucurat de Buna-Vestire, pentru că inima ei pămînteană s-a umplut întreagă de făgăduiala Cerului, pentru că simţirea ei neîntinată l-a recunoscut pe îngerul Gavriil, purtătorul acestei bucurii.

Noi ne bucurăm în această zi pentru că întîlnim pe Maica Domnului şi pe Domnul nostru Iisus Hristos, ce ne găteşte întotdeauna adăpost sufletului nostru, pe care-i iubim cu dragoste nestinsă.

Să ne apropiem mereu de mireazma preafrumoasei flori a Bunei-Vestiri!

Bucuria acestei zile este aceeaşi chiar şi atunci cînd inima noastră este veche şi tristă. Prin ea adierile credinţei prind chip în viaţa noastră, bucuriile mărunte dar trainice trec de la făgăduială spre împlinire, clipele curg mereu către mai bine, se rotunjesc asemenea pietricelelor albe de prund.

25 martie este pentru noi praznicul celei mai mari veşti bune şi anume aceea că Dumnezeu se coboară în trup omenesc la noi, ca noi să ne urcăm la El.

Pr. Nicolae Modoiu

● Tot Duminică, 27 ianuarie 1974, P.S.Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în parohia Daia Română, prot. Alba Iulia.

La priceasnă a predicat P. C. prof. N. Neaga, iar la sfîrşitul Sf. Liturghii au vorbit credincioşilor: C. pr. N. Baciu, parohul local, P. C. prot. N. Cantor, precum şi P. S. Episcop-vicar Emilian, care a insistat asupra învăţăturii despre Biserică, despre Sf. Taine, despre cruce şi alte ziditoare învăţături.

● Patronii şcolilor teologice ale Bisericii Ortodoxe Române: Sf. Trei Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan, cinstiţi în 30 ianuarie, la Institutul Teo-

(Continuare în pag. 4)

INFORMAŢII

(Urmare din pag. 3)

logic Universitar din Sibiu au fost prăznuiţi în acest an după cum urmează:

În prezenţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a studenţilor teologi şi numeroşi credincioşi, în catedrala mitropolitană a fost săvîrşită Sf. Liturghie arhierească de către P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, predica zilei fiind rostită de P. C. prof. C. Sîrbu.

În aula Institutului a urmat apoi un program potrivit evenimentului, deschis de P. C. rector Is. Todoran, după care P. C. prof. C. Voicu a conferenţiat despre Sf. Trei Ierarhi. În continuare, corul studenţilor teologi a interpretat: Troiţă de arhierei, Troparul Sf. Trei Ierarhi, Ce vă vom numi pe voi Sfinţilor şi Frumoasă eşti Patria mea.

În încheiere a vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, reliefînd cu deosebire faptul că Sfinţii Vasile, Grigorie şi Ioan „au întrupat în modul cel mai deplin viaţa în Iisus Hristos", ei fiind permanent deschişi către Dumnezeu, ceea ce se cuvine să împlinim şi noi. În a doua parte a cuvîntului, Î. P. S. Sa subliniază faptul că aşa cum Sfinţii Trei Ierarhi s-au încadrat din plin în evenimentele contemporane vieţii lor, învăţînd şi lucrînd pentru înlăturarea răului şi ridicarea obştei credincioşilor, la fel şi noi să trăim în contemporaneitate, identificîndu-ne întru totul cu problemele majore ale vieţii de astăzi, slujindu-ne poporul pe calea vieţii celei noi, „fiind păstori activi, constructivi, în epoca noastră".

● Joi, 31 ianuarie 1974, Institutul Teologic Universitar din Sibiu a fost vizitat de Dl Gerd Decke, teolog şi istoric, secretar de studii al Secţiei Studii a Alianţei Mondiale Luterane, cu sediul la Geneva.

Oaspetele a fost însoţit de P. C. prof. Dr. Grigorie Marcu şi s-a interesat îndeosebi de organizarea învăţămîntului nostru teologic şi încadrarea Bisericii Ortodoxe Române în realităţile contemporane.

● Duminică, 3 februarie 1974, a avut loc binecuvîntarea bisericii din parohia Tilişca, prot. Sibiu, săvîrşită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, localitatea Tilişca avînd un bogat trecut istoric.

La priceasnă a predicat P. C. prot. N. Todor, iar la sfîrşitul Sf. Liturghii C. pr. S. Vecerzan, parohul local, distins cu rangul de „iconom stavrofor", a făcut o prezentare a acestei străvechi aşezări româneşti.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a vorbit în încheiere, a subliniat în chip special roadele unităţii noastre de credinţă, statornicia în Legea strămoşească şi dragostea de popor precum şi îndatorirea pe care creştinul o are în a-şi desăvîrşi continuu viaţa sa trupească şi sufletească, de a fi buni fii ai Bisericii şi cetăţeni ai Patriei.

● În rev. „Transilvania", nr. 10/1973, într-un articol semnat de Toader Ionescu, este evocată personalitatea lui Nicolae Cristea, fost profesor la Seminarul andreian din Sibiu şi redactor, aproape 20 de ani, la gazeta noastră „Telegraful Român", subliniindu-se mai ales aspectul politic şi economic al activităţii sale, în care sens Nicolae Cristea a „fost promotorul şi primul preşedinte, timp de 30 ani, al primei organizaţii de meseriaşi români, înfiinţată la Sibiu în 1867 sub numele: „Reuniunea sodalilor români", care, aşa cum afirmă autorul, „a fost de fapt prima organizaţie a calfelor români pentru sprijinirea drepturilor lor".

● Cu aceeaşi bucurie ca şi altă dată semnalăm noi numere ale unor publicaţii ortodoxe tipărite peste hotarele Patriei, pentru credincioşii români de pe alte meleaguri, care ţin la limba şi Legea lor românească de obîrşie. Astfel:

Nr. 11/1973 al ziarului „Credinţa", organul Asociaţiei clerului ortodox român din P.S.A. Voivodina (R.S.F. Jugoslavia), este închinat cu deosebire marelui praznic al Naşterii Domnului, evenimentul fiind subliniat în articole ca: „Mărire lui Dumnezeu — oamenilor pace!", semnat de P. C. vicar Aurel Uros, „Gînduri de Crăciun", de prot. Iosif Iorga ş. a.

Ca şi celelalte numere, nr. 3/1973 al revistei „Candela", publicaţie religios-culturală a parohiei ortodoxe române din Suedia, redactată cu multă pricepere de P. C. prof. Dr. Al. Ciurea, cuprinde un foarte bogat şi instructiv material, ca de exemplu: „Însemnătatea Sf. Liturghii pentru viaţa creştină", „Glasul conştiinţei", „150 ani de la moartea lui Gheorghe Lazăr", „Înţelepciunea românului" ş. a.

Nr. 11—12/1973 al revistei „Vestitorul", publicaţie religioasă, morală şi naţională a Bisericii ortodoxe române din Paris, se deschide cu Pastorala la Naşterea Domnului 1973, plină de învăţături duhovniceşti şi îndemnuri la pace şi dragoste frăţească, a P. S. Teofil, Episcopul românilor ortodocşi din Europa Occidentală, urmînd apoi „Buchet din „Florile Dalbe", precum şi alte interesante materiale.

Primele articole din nr. 1/1974 al aceleiaşi reviste sînt consacrate marelui eveniment patriotic al Unirii Principatelor Române din 24 ianuarie 1859, purtînd titluri ca: „Să le urmăm pilda", „Strămoşii noştri şi-au vărsat sîngele ca să ne păstreze nouă patria aceasta", „Dimensiunile şi sens în Hora Unirii" etc.

Învăţături din Pildele lui Solomon

— Un frate care duşmăneşte pe fratele său, e mai de nepătruns decît o cetate şi certurile sînt că zăvoarele din palate (18, 19).

— În puterea limbii este viaţa şi moartea şi cei ce o iubesc mănîncă din rodul ei (18, 21).

— Cel ce găseşte o femeie bună, află un lucru de mare preţ şi dobîndeşte dar de la Dumnezeu (18, 22).

— Martorul mincinos nu va rămîne nepedepsit şi cel ce spune lucruri neadevărate nu va scăpa, se va prăbuşi (19, 5. 9).

— Cel ce dobîndeşte înţelepciune iubeşte sufletul său şi cel ce ţine cu tărie la pricepere află fericirea (18, 8).

— Un fiu neascultător este nenorocirea tatălui lui, iar certurile unei femei, un canal care curge într-una (19, 13).

— O casă şi o avere sînt moştenire de la părinţi, iar o femeie înţeleaptă este un dar de la Dumnezeu (19, 14).

— Lenea te face să cazi în toropeală; sufletului trîndav îi va fi foame (19,15).

— Cel ce are milă de sărman împrumută Domnului, şi El îi va răsplăti fapta lui cea bună (19, 17).

— Pedepseşte pe feciorul tău căci mai e nădejde (de îndreptare), dar nu ajunge pînă acolo ca să-l omori (19, 18).

— Ascultă sfatul şi primeşte învăţătura, ca să fii înţelept toată viaţa ta (19, 20).

— Multe puneri la cale frămîntă inima omului, dar numai sfatul Domnului ia fiinţă (19, 21).

Din rugăciunile Bisericii noastre

Rugăciune înainte de Sf. Împărtăşanie

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, slăbeşte, lasă, milostiveşte-te şi-mi iartă mie păcătosului, netrebnicului şi nevrednicului robului Tău căderile în păcat, smintelile şi greşelile mele, toate cîte am păcătuit faţă de Tine, din tinereţele mele pînă în ziua şi ceasul de acum, fie cu ştiinţă, fie cu neştiinţă, cu cuvîntul sau cu fapta, sau cu gîndul, sau cu cugetul, cu deprinderile şi cu toate simţurile mele. Şi pentru rugăciunile celei ce fără de prihană te-a născut pe Tine, ale preacuratei şi pururea Fecioarei Maria, Maicii Tale, singura nădejde neînfruntată şi ocrotitoare şi izbăvitoarea mea, învredniceşte-mă fără de osîndă să mă împărtăşesc cu Preacuratele, nemuritoarele, de viaţă făcătoarele şi înfricoşătoarele Tale Taine, spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci; spre sfinţire, spre luminare, spre tărie, spre vindecare şi spre sănătatea sufletului şi a trupului şi spre ştergerea şi pierderea cu totul a cugetelor, a gîndurilor şi a deprinderilor mele celor rele şi a năluci-rilor de noapte ale duhurilor celor viclene şi întunecate. Că a Ta este împărăţia şi puterea, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune după Sf. Împărtăşanie

Mulţumesc Ţie, Doamne Dumnezeul nostru, că nu m-ai lepădat pe mine păcătosul, ci părtaş a fi Sfintelor Tale Taine m-ai învrednicit. Ci, Stăpîne, iubitorule de oameni, care pentru noi ai murit şi ai înviat şi ai dăruit nouă aceste înfricoşătoare şi de viaţă făcătoare Taine, spre binefacerea şi sfinţirea sufletelor şi a trupurilor noastre, dă să-mi fie şi mie acestea spre tămăduirea sufletului şi a trupului, spre izgonirea a tot potrivnicul, spre luminarea ochilor inimii mele, spre împăcarea sufleteştilor mele puteri, spre credinţă neînfruntată, spre dragoste nefăţarnică, spre desăvîrşirea înţelepciunii, spre paza poruncilor Tale, spre adăugirea dumnezeiescului Tău har şi spre dobîndirea împărăţiei Tale. Ca întru sfinţenia Ta cu aceasta fiind păzit, să pomenesc harul Tău pururea şi să nu mai viez mie, ci Ţie, Stăpînului şi binefăcătorului nostru. Şi aşa, ieşind dintru această viaţă întru nădejdea vieţii celei veşnice, să ajung la odihna cea de-a pururea, unde este glasul lăudătorilor cel neîncetat şi bucuria cea fără de sfîrşit a celor ce văd frumuseţea cea nespusă a feţei Tale. Că Tu eşti dorirea cea adevărată şi veselia cea nespusă a celor ce te iubesc, Hristoase Dumnezeul nostru şi pe Tine te laudă toată făptura în veci. Amin.

Gînduri despre „urmarea lui Hristos"

(Urmare din pag. 2)

rea, iertarea şi smerenia care le-a dovedit, rugîndu-se pentru cei ce l-au răstignit: „Părinte iartă-le lor că nu ştiu ce fac" (Luca 23, 34).

Cultivarea şi împlinirea în viaţa noastră a acestor virtuţi alese şi sfinte se face cu luptă şi efort susţinut şi întărit de darul şi ajutorul Domnului Hristos, care nu ne este numai pildă şi model, ci şi puterea lui Dumnezeu pentru cei ce cred, se roagă şi împlinesc voia Sa.

Greutatea asemănării cu Domnul Hristos numai prin puterile noastre este dată de faptul că în firea noastră există şi tendinţe şi aplicări rele, păcătoase. O luptă susţinută şi o biruinţă deosebit de însemnată trebuie să păstrăm împotriva egoismului pricinuitor de multe rele asupra insului, familiei şi obştii în care trăim precum şi asupra mîniei, invidiei, mîndriei şi lăcomiei după bunuri materiale etc.

Cu adevărat „o lepădare de sine" împlineşte credinciosul care reuşeşte să biruie omul cel vechi din el, cu toate poftele şi păcatele lui şi să ridice biruinţa omului nou, întru necontenită asemănare cu Iisus Hristos, întru dragoste slujitoare faţă de Dumnezeu şi de oameni, întru bunătate, pace, răbdare, iertare şi ajutorare frăţească.

Urmarea Domnului Hristos mai este condiţionată şi de purtarea crucii noastre, după pilda care El ne-a arătat-o. În sens restrîns crucea înseamnă suferinţă sufletească sau trupească, încercări şi necazuri pe care trebuie să le purtăm cu credinţă, cu răbdare, cu optimism şi tărie morală, după pilda Mîntuitorului Iisus Hristos.

În sens mai larg, „lepădarea de sine şi purtarea crucii" — este o experienţă care se întîlneşte la săvîrşirea oricărui bine, a oricărei fapte bune, care nu se poate împlini fără osteneală, dăruire şi spirit de sacrificiu. Cu cît mai mare este binele sau fapta bună pentru ajutorare şi propăşirea omului şi a obştei în care muncim, cu atît mai mare trebuie să fie lepădarea de interesul egoist sau individual şi mai mare să fie dăruirea pentru binele familiei şi al obştii în care vieţuim şi muncim. Aceasta se potriveşte în orice domeniu de activitate omenească. Chiar şi procurarea bunurilor materiale se face cu osteneală şi jertfă; cu atît mai mult crearea valorilor spirituale, ale ştiinţei, artei, literaturii şi moralei.

Toate progresele atît cele ştiinţifice, tehnice, culturale şi morale, cît şi cele sociale s-au împlinit şi se desăvîrşesc prin dăruire şi jertfire, uneori chiar a sănătăţii şi vieţii.

Ideea de lepădare de sine, dăruire şi jertfă ca bază de realizare a oricărei opere măreţe, a oricărui progres real pus în slujba binelui şi a propăşirii tuturor, este deosebit de bine reliefată de creaţia poporului nostru, în poezia Mănăstirii Argeşului. Această minunată capodoperă care ilustrează geniul poporului nostru şi al credinţei strămoşeşti peste veacuri, s-a înălţat prin sacrificiul unei fiinţe omeneşti, nevinovată şi mult preţuită, simbol al lepădării de noi înşine, al dăruirii şi jertfirii, cînd este vorba de realizat o lucrare mai importantă, pusă în slujba binelui general.

Sîntem martori şi trăitori ai unor vremuri în care se împlinesc şi se desăvîrşesc în zilele care le trăim idealurile pentru care au luptat şi s-au jertfit uneori cu totală lepădare de sine şi spirit de sacrificiu, cei mai iubiţi fii ai poporului şi Bisericii. Ca fii ai Bisericii să fim vrednici de aceste măreţe zile de împliniri şi înnoiri necontenite şi să le preţuim în lumina celor relatate despre chemarea de a urma lui Iisus Hristos prin lepădarea de sine şi cultivarea spiritului de dăruire şi sacrificiu pentru mai binele Bisericii şi Patriei.

Preot *Filaret Costea*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 aprilie 1974 Nr. 13—14

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Domnul Nicolae Ceauşescu,
primul Preşedinte al Republicii Socialiste România

Primăvara, care în acest an şi-a revărsat mai de timpuriu zorile, a vrut parcă să creeze, alături de fiii ţării, un cadru sărbătoresc pentru un mare eveniment patriotic şi anume: Alegerea, în 28 martie 1974, de către Marea Adunare Naţională a primului Preşedinte al Republicii Socialiste România, în persoana Domnului NICOLAE CEAUŞESCU.

Acest eveniment constituie urmarea firească a unor fapte la care am fost şi sîntem martori, a unor fapte pe care le trăim cu toţii în ultimii ani. Ţara întreagă este, precum vedem, un uriaş şantier, un imens laborator, în care fiecare fiu al Patriei, indiferent de naţionalitate, îşi are locul său de muncă, avînd totodată şi bucuria muncii sale creatoare.

De puţine ori în istorie au existat conducători de stat atît de prezenţi, atît de activi în viaţa ţării, cum ne este dat nouă să vedem în persoana Domnului Nicolae Ceauşescu. Amprenta personalităţii Domniei Sale este vădită în tot ceea ce se înalţă nou şi important la noi în ţară, programul zilnic de lucru fiindu-i — după cum vedem din presă, radio, televiziune — extrem de încărcat, încît nu o dată ne-am pus întrebarea: De unde atîtea resurse, atîta putere, atîta forţă fizică şi sufletească?

Acest lucru ne duce cu gîndul la pericopa evanghelică din Duminica imediat următoare lui 28 martie a. c. (Marcu 10, 33—45), din care se desprinde un principiu, potrivit căruia întîietatea pe treapta ierarhică presupune slujirea în cel mai înalt grad a obştei în fruntea căreia te afli. Iar despre Conducătorul ţării noastre putem spune răspicat că şi-a dăruit şi îşi dăruieşte întreaga fiinţă şi toată viaţa cu dragoste şi devotament slujirii cu credincioşie a Patriei şi poporului din mijlocul căruia s-a ridicat.

Pecetea personalităţii Domnului Nicolae Ceauşescu este evidentă în acelaşi timp şi în viaţa internaţională. Ţara noastră se bucură de un mare prestigiu în lumea de astăzi, iar numele Conducătorului ei, al Domnului Nicolae Ceauşescu, este rostit cu cinste pe tot întinsul globului pămîntesc. Mărturie ne stă apariţia în peste 10 ţări a unor lucrări legate de viaţa şi activitatea Domniei Sale. Mărturie ne stau primirile entuziaste de care s-a bucurat Domnia Sa — fiind cel mai înalt sol al poporului român de pace, colaborare şi înfrăţire între popoare — în cele peste 15 ţări vizitate în 1973 de pildă şi în cele 7 ţări din Orientul Apropiat, Africa şi America de Sud, vizitate în acest an, ale căror roade, pentru binele poporului nostru, al popoarelor vizitate şi al lumii întregi, le cunoaştem cu toţii. Mărturie ne stau declaraţiile spontane ale unor oameni de seamă şi ale unor cetăţeni de diferite categorii sociale, care elogiază personalitatea Domnului Nicolae Ceauşescu, în acest sens stăruindu-ne şi acum în minte cuvintele tehnicianului Charles Cooper de la plantaţia de cauciuc Harbel (Liberia), vizitată de Conducătorul ţării noastre, tehnician care spune: „Primim, de obicei, multe vizite, dar aş vrea să spun că cea de faţă nu este pentru noi o vizită obişnuită. A ajuns şi pînă aici, la plantaţia noastră, reputaţia preşedintelui dumneavoastră, de om al păcii şi colaborării, de luptător împotriva a tot ce reprezintă nedreptate şi asuprire."

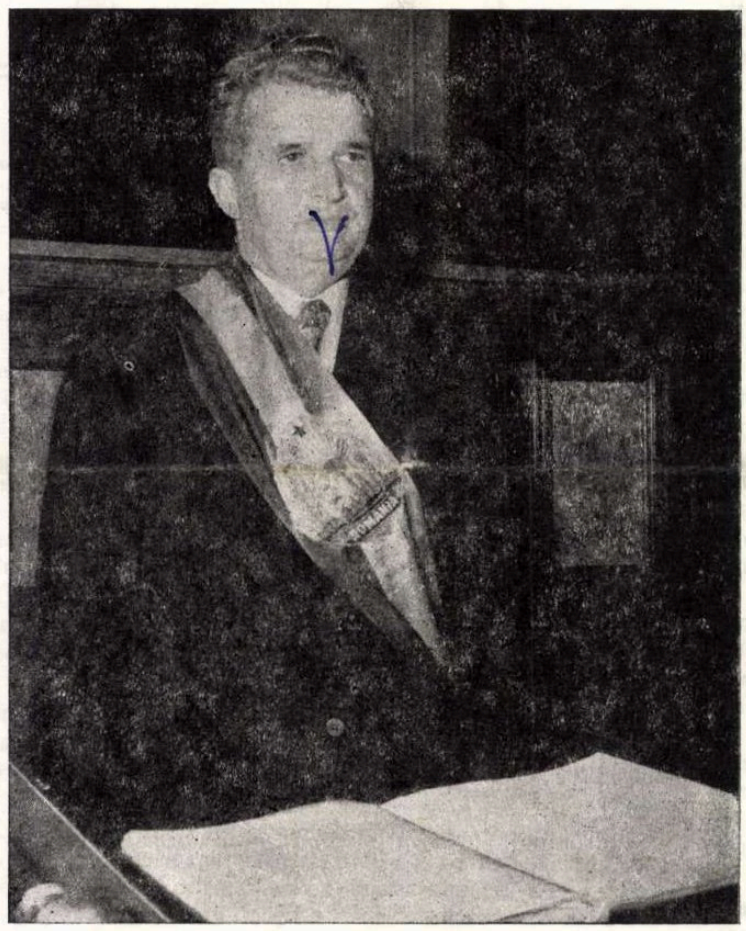

Acestea sînt numai cîteva din foarte multele temeiuri pentru care Marea Adunare Naţională a ales în unanimitate pe Domnul Nicolae Ceauşescu în cea mai înaltă demnitate de stat: Primul Preşedinte al Republicii Socialiste România. Votul Marii Adunări Naţionale a fost votul întregului nostru popor, care a primit cu entuziasm şi deplină aprobare vestea acestui mare eveniment patriotic.

Aceste simţăminte au fost şi ale Ierarhilor, preoţilor şi credincioşilor Bisericii noastre. În telegrama trimisă cu acest prilej Domnului Preşedinte de către P. F. Părinte Patriarh Justinian se spune: „Însufleţiţi de sentimente de înaltă cinstire şi patriotic ataşament, Vă adresăm cele mai alese felicitări cu prilejul înfăptuirii actului istoric al alegerii Domniei Voastre, Domnule Nicolae Ceauşescu, în funcţia supremă de Preşedinte al Republicii Socialiste România.

Din toată inima Vă urăm ani mulţi de viaţă, cu sănătate deplină şi puteri reînnoite de muncă, spre a continua, şi în noua demnitate de mare răspundere, în care aţi fost înălţat de încrederea şi dragostea întregului popor român, să lucraţi cu neobosit zel şi totală dăruire pentru înălţarea şi înflorirea Patriei noastre, pentru fericirea tuturor fiilor săi, pentru dezvoltarea cooperării frăţeşti cu toate popoarele şi pentru triumful definitiv al păcii în lume."

Alături de alţi Ierarhi ai Bisericii noastre, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul au trimis pe adresa Domnului Preşedinte Nicolae Ceauşescu următoarea telegramă:

„Ierarhii, preoţii şi credincioşii din Mitropolia Ardealului Vă roagă să primiţi mărturia întregului lor devotament, a bucuriei depline şi a satisfacţiei deosebite pentru alegerea Domniei Voastre ca Preşedinte al Republicii Socialiste România.

Identificarea totală a Domniei Voastre cu poporul şi cu marile realizări ale celei mai măreţe epoci din istoria poporului nostru, vă consacră întru totul ca pe fiul cel mai iubit al poporului, pe conducătorul înţelept, energic, deschizător de noi orizonturi, şi pe cea mai marcantă personalitate a vremii noastre, creator de viaţă mereu înnoită şi înălţată pe culmi tot mai luminoase.

Alegerea primului Preşedinte al Republicii Socialiste România în persoana Domniei Voastre constituie un moment istoric de inegalată măreţie în viaţa bimilenară a poporului nostru şi deschide noi orizonturi în dezvoltarea accelerată a Patriei noastre scumpe şi în prestigiul de care întregul popor, Domnia Voastră personal Vă bucuraţi în concernul popoarelor şi personalităţilor luptătoare pentru progres, pace, conlucrare spre făurirea unei lumi mai drepte, mai bune şi mai fericite.

Vă asigurăm, Mult Stimate Domnule Preşedinte al Republicii Socialiste România, că fiii Bisericii ortodoxe transilvane, fii ai acestui popor, însufleţiţi de un cald patriotism, se integrează în munca şi dinamismul creator al României socialiste, care — sub conducerea înţeleaptă a Domniei Voastre, conformă cu imperativele actuale şi viitoare ale dezvoltării istorice, naţionale şi internaţionale — îşi făureşte destinul tot mai înalt între toate ţările lumii.

Dorindu-Vă mulţi ani cu sănătate, pace, bucurie şi măreţe realizări spre slava Republicii Socialiste România, rămînem ai Domniei Voastre cu deosebită preţuire şi nemărginită admiraţie."

Subliniem totodată faptul că luni, 1 aprilie 1974, ora 12, în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc o şedinţă solemnă, consacrată aceluiaşi mare eveniment patriotic: Alegerea Domnului Nicolae Ceauşescu în funcţia de Preşedinte al Republicii Socialiste România.

Au participat: I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. vicar Traian Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran, P. C. consilieri şi alţi salariaţi de la Centrul arhiepiscopesc şi tipografia eparhială, P. C. profesori, studenţii teologi şi preoţi din Sibiu.

În cadrul programului, corul studenţilor teologi a interpretat o seamă de compoziţii patriotice, după care P. C. prof. C. Voicu a făcut o largă expunere a evenimentului menţionat, votul Marii Adunări Naţionale din 28 martie a. c. exprimînd voinţa întregii noastre naţiuni. Au mai vorbit: P. C. protopop al Sibiului N. Todor, P. C. rector Is. Todoran şi P. C. vicar Traian Belaşcu.

A luat apoi cuvîntul P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, care arată, între altele, că a

(Continuare în pag. 3)

„RĂSPUNS BUN"

(Din Sf. Liturghie)

Sf. Evanghelie, care s-a citit în Duminica lăsatului sec de carne sau a „Infricoşatei Judecăţi", cum este numită, ca şi Sf. Liturghie de cel puţin două ori în fiecare Duminică şi sărbătoare, cînd preotul sau diaconul zice: „Sfîrşit creştinesc vieţii noastre, fără durere, neînfruntat, în pace şi *răspuns bun la înfricoşătoarea judecată* a lui Hristos — să cerem" — ne aduc aminte de o importantă învăţătură creştinească.

Într-adevăr, un capitol de seamă din învăţătura de credinţă a Bisericii noastre ne arată că noi sîntem alcătuiţi din două părţi bine distincte şi anume: Din trup material, care este văzut şi muritor, şi din suflet sau spirit, care este nevăzut şi nemuritor, că atunci cînd ne vine sfîrşitul la fiecare, trupul se descompune în părticele din care este compus, iar sufletul îşi continuă viaţa pe un alt plan de existenţă, într-o altă lume, cum obişnuim să mai spunem.

Dar Biserica noastră ne mai învaţă că pe lîngă judecata particulară, separată oarecum pentru fiecare suflet imediat după moarte, va fi o judecată obştească, finală, cînd, după cuvîntul Sf. Apostol Pavel, Dumnezeu, „cu puterea pe care o are să le supună luişi toate", „va schimba chipul trupului nostru cel smerit" (Fil. 3, 21) şi cînd, tot după cuvîntul Sf. Apostol Pavel, „fiecare dintre noi va da seamă de sine înaintea lui Dumnezeu" (Rom. 14, 12), fiind „judecat fiecare după faptele sale" (Apoc. 20, 13). Despre timpul cînd va fi această Judecată nu ştie decît singur Dumnezeu, din care pricină fac mare greşală cei ce vor să fixeze anii cînd va fi acest lucru.

Sf. Scriptură numeşte ziua cînd toate ale noastre vor fi date pe faţă: „Ziua cea mare şi luminată a Domnului" (F. Ap. 2, 21). „Ziua judecăţii" (Matei 11, 12), „Ziua Domnului nostru Iisus Hristos" (II Cor. 1, 14) etc., iar despre ea Părintele ceresc ne vorbeşte, încă în Vechiul Testament, în cuvinte ca acestea: „Mă voi apropia de voi ca să vă judec şi voi fi martor grabnic împotriva vrăjitorilor, a desfrînaţilor şi a celor care jură strîmb, împotriva celor care asupresc pe simbriaş, pe văduvă şi pe orfan, apasă pe cel străin şi nu se tem de nimic" (Maleahi 3, 5), sau: „Nu te încrede în avuţiile cîştigate pe nedrept, căci nimic nu-ţi vor folosi în ziua judecăţii" (Înţ. lui Isus Sirah 5, 10), ori cum spune profetul Isaia: „Vai de cel rău, că răutatea este a lui şi va fi judecat după faptele lui" (Is. 3, 11).

Despre examenul sau Judecata cea mare, la care ne vom prezenta cu întreaga noastră făptură — dar, desigur, cu un trup transfigurat, asemenea trupului cu care Mîntuitorul a ieşit din mormînt, piatra fiind pecetluită — Iisus-Domnul nostru ne vorbeşte în Parabola cu neghina semănată în grîu (Matei 13, 24—30), Parabola cu năvodul în care se prind peşti buni şi peşti răi (Matei 13, 47—50), Parabola celor 10 fecioare, a talanţilor şi încă în alte locuri.

Un preludiu, o repetiţie generală, dacă o putem numi astfel, a acestui mare eveniment din viaţa noastră religioasă este conştiinţa morală pe care o avem fiecare dintre noi, conştiinţă care, după cum ştim, acţionează, cînd nu este adormită sau chiar ucisă de păcate, în două direcţii şi anume: Atunci cînd facem un lucru bun, cînd ajutăm pe cineva, cînd dăm un sfat bun, cînd salvăm pe cineva de la rău, cînd ne facem cu conştiinciozitate datoria la locul nostru de muncă, conştiinţa noastră ne aduce satisfacţii, mulţumiri lăuntrice la înălţimea cărora puţine alte satisfacţii ajung. Acest lucru ne aduce aminte de bucuria negrăită de care se vor învrednici cei care vor avea parte să stea de-a dreapta Judecătorului ceresc, ceea ce confirmă şi Psalmistul, cînd zice: „La dreapta ta de frumuseţi veşnice mă voi sătura" (Ps. 15, 11). Pe de altă parte, conştiinţa noastră nu numai că ne îndeamnă în chip tainic să facem bine, cît mai mult bine, ci ea ne opreşte şi de la rău, constituind un fel de frînă permanentă în calea faptelor noastre rele. Ba mai mult, atunci cînd n-o ascultăm şi comitem fapte de la care ne-a oprit, conştiinţa ne mustră şi uneori cu atîta putere încît ne vine să strigăm în gura mare păcatul pe care l-am făcut. Istoria literaturii, viaţa de zi cu zi ne dau destule exemple de oameni care nu şi-au mai putut ascunde faptele lor rele, datorită mustrării de conştiinţă.

Despre Judecata cea mare şi dreaptă a lui Dumnezeu ne vorbeşte apoi însăşi viaţa noastră de toate zilele şi anume noi vedem cum justiţia omenească se străduieşte să descopere şi să pedepsească pe răufăcătorii de orice fel. Cu toate acestea, rămîn încă destule fapte rele nepedepsite, destule planuri negre, făurite la întuneric şi de oameni cu sufletele înegurate, nedescoperite, dar care nu scapă niciuna justiţiei divine, ochiului lui Dumnezeu, care vede şi ştie absolut toate ale noastre. „Cel Atotputernic — spune Sf. Scriptură — veghează peste toţi" (Eccl. 5, 7). Este semnificativă, în acest sens, cunoscuta întîmplare cu un om care a ieşit la furat în cîmp. S-a uitat omul în stînga, în dreapta, înainte, înapoi şi nu a văzut pe nimeni. Cînd să pună mîna pe ceea ce voia să ia, copilul, cu care se afla, îi spune: Tată, te-ai uitat în toate părţile, dar în sus nu te-ai uitat. Copilul, în nevinovăţia lui, i-a adus aminte tatălui său de un ochi de care uitase, încît omul s-a ruşinat şi n-a mai făcut răul la care pornise să-l facă.

Şi cu adevărat, dacă avem adînc împlîntată în noi încredinţarea că Dumnezeu ne vede şi ne ştie orice gînd şi faptă a noastră, dacă ştim că vom da seama înaintea Lui de toate ale noastre, atunci vom veghea cu atenţie asupra a tot ce facem. În acest fel viaţa noastră se va scurge în această lume în mod ziditor, în chip îmbucătător pentru noi şi pentru cei din jurul nostru. Cînd ştim că Dumnezeu va pune în cîntarul Său cel negreşelnic faptele noastre rele — cu atît mai mult cu cît pe unele am uitat să le spunem duhovnicului la Sf. Spovedanie, iar pe altele le-am ocolit cu bunăştiinţă — precum şi faptele noastre bune, de bună seamă că ne vom strădui să ne trăim cu maximum de discernămînt zilele, evitînd faptele rele, patimile, desfrîul, beţia, furtul, minciuna, lenea, nedreptatea, înjurăturile etc. şi vom căuta să facem cît mai multe fapte bune, pozitive, de zidire pentru noi şi cei din jurul nostru. Sf. Scriptură ne întăreşte în acest adevăr, cînd ne învaţă: „În toate faptele tale adu-ţi aminte de sfîrşitul tău şi în veac nu vei mai păcătui" (Înţ. lui Is. Sir. 7, 36).

Gîndul la moarte, la judecată, ne fereşte deci de rele şi ne deschide sufletul spre dragostea de oameni, spre ceea ce este bun şi frumos în viaţă. Aşa se explică şi faptul că mulţi credincioşi de-ai noştri închid ochii senini, căci au conştiinţa împăcată, izvorîtă din împlinirea îndatoririlor pe care ca oameni şi ca fii ai Bisericii le-am avut în această lume.

*

„Rînduit este oamenilor odată să moară şi după aceea (urmează) judecata" — spune Sf. Apostol Pavel (Evrei 9, 27), iar Judecata cea mare a lui Dumnezeu am putea spune că se aseamănă cu un examen, cu următoarea deosebire: La examenele omeneşti ştim data, dar nu ştim ce ne întreabă, pe cînd la *examenul divin nu ştim data, dar ştim ce ne întreabă.* Căci la Judecata Sa, la Marele Său examen, Dumnezeu ne întreabă cum ne-am trăit viaţa, cîtă dragoste de oameni am avut, cît bine am semănat în urma noastră şi ne mustră, cu sancţiune veşnică, pentru răul neiertat pe care l-am făcut în lume.

„Să fim — deci — neosteniţi în săvîrşirea binelui, căci nelenevindu-ne la vreme potrivită vom şi secera" (Gal. 6, 9), iar secerişul de care vorbeşte Apostolul este *răspunsul nostru bun* la înfricoşătoarea dar dreapta Judecată a lui Dumnezeu, la care cu toţii ne vom prezenta.

Diacon *Gh. Papuc*

Învierea tînărului din Nain

„Iar despre morţi cum că înviază n-aţi citit în Lege..."

(Marcu 12, 26)

Pentru prima dată după mulţi ani de văduvie, Rebeca îşi luă fiul la Ierusalim, din dorinţa ca şi el să cunoască oraşul sfînt. Tot aşa făcuseră părinţii şi cu ea în vremea tinereţii ei.

Trase la un han şi cîteva zile la rînd, după ce-şi prezentase mai întîi fiul la templu, colindară oraşul căutînd să-i arate tot ce-i vorbea despre istoria poporului evreu.

Într-una din zile se întîmplă însă un lucru neobişnuit. Găsi oraşul plin de agitaţie şi cu străzile ce duceau spre templu înţesate de oameni. Se amestecă şi ea printre ei şi află că în oraş se petrecuse o mare minune. Un om, cuprins de demoni şi mut, fusese vindecat de un oarecare Iisus şi spre omul acesta se îndrepta tot şuvoiul acela de oameni. Ţinîndu-se de mînă, mama şi fiul, luaţi de acest şuvoi ajunseră în apropierea templului, unde-l găsiră pe Iisus vorbind mulţimilor.

Un veşmînt modest îi acoperea trupul, iar vocea Sa blîndă rostea în auzul oamenilor: „Oricine va cere va lua şi cine caută va afla, iar celui ce bate i se va deschide." Rebeca îşi făcu loc mai bine printre oameni şi putu astfel să-l asculte şi să-l vadă şi mai bine. Rămase uimită de seninătatea şi frumuseţea acestui om şi înţelese că, El vorbea oamenilor despre încrederea pe care trebuie să o aibă în Dumnezeu.

Rebeca, ascultîndu-l, îşi simţi inima şi sufletul tulburate. Ar fi vrut să-i spună un cuvînt de mulţumire, un cuvînt bun, pentru bunătatea şi pentru înţelepciunea cuvintelor Sale, încît fără să vrea se auzi rostind: „Fericit pîntecele care te-a purtat şi sînul pe care l-ai supt."

Cuvintele ei făcură înconjurul mulţimii şi însuşi Iisus a fost surprins. O căută cu privirea şi zărind-o îi zise: „Aşa este femeie, dar fericiţi sînt cei care ascultă cuvîntul lui Dumnezeu şi îl păzesc pe el" (Luca 11, 17—18). Apoi urmat de ucenicii Săi părăsi mulţimea.

Nici Rebeca nu a mai rămas în Ierusalim. A doua zi pe o vreme rece şi mohorîtă se întoarse în orăşelul său, Nain, cu amintirea acestui Iisus în inimă. Cine să fie oare omul acesta? Se întreabă deseori în gîndurile sale. Răspunsul la această întrebare avea să-l afle mai curînd decît se aştepta.

La puţină vreme după întoarcerea acasă i se îmbolnăvi fiul. Răcise pe drum şi din zi în zi se simţi mai rău. O boală ciudată, cu fierbinţeli şi cu sudori, îi slăbiră forţele încît căzu la pat. Pe mamă o cuprinse spaima, dar, cu toată îngrijirea ei şi a rudelor, nu găsi nici un leac şi după puţine zile tînărul muri. Durerea şi lacrimile sfîşiară inima acestei văduve. Singura ei nădejde şi bucuria dispărea odată cu moartea copilului. Tot oraşul aflînd această nenorocire se înduioşă şi fu alături de ea, încercînd să-i aline suferinţa. Greu lucru să mîngîi însă o inimă de mamă în astfel de ceasuri. Amestecară de aceea lacrimile lor cu cele ale mamei şi o ajutară să facă ultimile pregătiri pentru drumul cel din urmă al mortului. Abia în acele clipe, cînd se văzu aproape de ceasul despărţirii, Rebeca, cu toată durerea ei, îşi aminti de Iisus. Dar ce mai putea face el acum, cînd fiul ei zăcea fără viaţă şi în jurul ei erau numai priviri triste şi haine cernite. Şi totuşi, nu spusese El: „Cereţi şi vi se va da, căutaţi şi veţi afla..." Îi sunau şi acum în urechi aceste cuvinte, dar mintea ei refuza să creadă că Dumnezeu ar mai putea face acum ceva cu fiul ei.

Sub povara acestor frămîntări se pomeni totuşi chemîndu-L în ajutor pe Iisus, încredinţată că dacă omul acesta ar fi alături de ea în aceste clipe grele, ar mai putea nădăjdui la o scăpare.

Din clipa aceea se linişti. Îşi simţi inima mai uşoară şi lacrimile încetară să-i mai curgă pe obraz. Ea însăşi porunci oamenilor să scoată mortul din casă şi urmată de rude şi orăşeni se îndreptară spre porţile oraşului.

Iată însă că pe aceleaşi porţi pătrundea în oraş însuşi Iisus, urmat de ucenici şi mult popor. Văzu cortegiul şi recunoscînd-o pe femeia, care cu puţine zile în urmă îi adresase acele cuvinte de preţuire, se opri. Şi Rebeca îl văzu şi o cuprinse spaima. Cum ajunsese El aici tocmai în aceste clipe cînd gîndurile ei îl căutaseră?

Taina lui Dumnezeu, răspunse tot ea, iar omul acesta acum ştia sigur că este de la Dumnezeu. În acest timp Iisus se apropie şi adresîndu-se femeii îi zise: „Nu mai plînge femeie!" Apoi, făcînd oamenilor semn să lase mortul jos, se apropie de năsălie şi zise mortului: „Tînărule, ţie îţi zic, scoală-te" (Luca 7, 12—17).

Şi spune Sf. Evanghelie că mare frică i-a cuprins atunci pe oameni văzînd această minune. Au preamărit pe Dumnezeu, văzînd că mare proroc a ridicat între ei şi că Dumnezeu s-a coborît din nou printre oameni.

Cît despre mamă, deşi Sf. Evanghelie nu ne mai spune ce s-a mai întîmplat cu ea, noi sîntem siguri că ea a crezut că Iisus era Fiul lui Dumnezeu, El însuşi Dumnezeu, şi a mărturisit acest lucru oamenilor.

Şi mai ştim iarăşi că a fost pildă atîtor şi atîtor mame, care, ca şi ea, cerînd ajutorul lui Dumnezeu, în ceasuri de grele încercări, au sădit în inimile vlăstarelor lor respectul şi dragostea faţă de Acela care este stăpînul vieţii şi al morţii, faţă de Acela care ne poartă de grijă, ca un Părinte bun, cu condiţia ca şi noi să ne străduim să împlinim voia Sa sfîntă.

Pr. *Ion Spiru*

Domnul Nicolae Ceauşescu . . .

(Urmare din pag. 1)

fost martorul bucuriei preoţilor şi credincioşilor noştri de pe valea superioară a Mureşului, pe care i-a vizitat în zilele în care Marea Adunare Naţională îşi desfăşura lucrările la Bucureşti, care şi-au manifestat adeziunea lor deplină faţă de actul istoric din 28 martie a. c. şi care au dat mulţumită lui Dumnezeu că a rînduit „Patriei noastre un conducător atît de zelos, atît de înţelept".

În încheiere a vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care mărturiseşte bucuria de a fi fost martor ocular al alegerii Domnului Nicolae Ceauşescu în fruntea Patriei noastre. „Am fost prins în această atmosferă — spune Î. P. S. Sa — de înaltă însufleţire, în care sala întreagă (a Marii Adunări Naţionale n. n.) a aplaudat momente întregi, aplauzele acestei săli fiind de fapt aplauzele întregii ţări . . . De aceea, cu acest prilej solemn prin care sărbătorim şi noi, împreună cu întreaga ţară, marele act istoric de la Marea Adunare Naţională pot să spun cu poetul transilvan cuvintele care se potrivesc Domnului Preşedinte Nicolae Ceauşescu: „Sînt suflet din sufletul neamului meu", Domnia Sa fiind deplin identificat cu sufletul poporului, cu năzuinţele şi realizările lui, conducătorul înţelept şi dinamic care exprimă plenar şi realizează deplin imperativele de viaţă nouă şi progres accelerat ale epocii noastre şi ale viitorului.

În continuare, Î. P. S. Sa subliniază ritmul intens de dezvoltare a Patriei noastre în aceşti ani, prestigiul de care se bucură peste hotare, făcînd totodată unele consideraţii privitoare la modul în care Biserica noastră a sprijinit şi sprijineşte năzuinţele spre mai bine ale poporului nostru.

„Dacă Mihail Eminescu — conchide între altele Arhipăstorul nostru — întreba: Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie? — noi putem răspunde: Îţi dorim, dulce Românie, ca unitatea ta să rămînă nezdruncinată, libertatea şi independenţa ta să fie tot mai puternică şi progresul tău să fie tot mai înalt."

Cuvîntul se încheie cu urarea de mulţi ani cu sănătate, pace, bucurie şi noi realizări ale Domnului Preşedinte Nicolae Ceauşescu. (Sala aplaudă îndelungat.)

Din plenul adunării pe adresa Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România, s-a trimis apoi o telegramă omagială.

Ca fii ai Bisericii, încheind aceste rînduri, vom spune în duh de rugă:

Primului Preşedinte al Republicii Socialiste România, dă-i, Doamne, zile îndelungate, sănătate, pace, întru toate bună sporire şi-l păzeşte pe Dînsul întru mulţi şi fericiţi ani, spre propăşirea Patriei noastre scumpe şi pentru biruinţa păcii şi colaborării între popoare! T. R.

Cîntec pentru Patrie

Patrie tu ne eşti casă,
Pîinea proapătă pe masă,
Grădina raiului cu flori,
Cu mucenici şi luptători.
Tărîm iubit cu datini sfinte,
Cu lacrimi şi cu oseminte,
Blagoslovit ai fost de Domnul
Să-şi doarmă-n tine Gelu - somnul.
Oriunde plec spre zări străine . . .
Mă-ntorc Patrie la tine,
La bacii cei cu cuşme cîrne,
La casa noastră cea din bîrne.
Aici, din cînd în cînd, mă cheamă
Porunca dragostei de mamă,
Luceferii copilăriei
Şi cîntecele ciocîrliei . . .
La casa noastră Atotbunul
Trimite an de an Crăciunul
Şi se-nfiripă-n prag de tindă
A Vifleemului colindă.
Pămînt cu visuri şi cu flori
Cu moaşte şi cu sărbători . . .
Pe lume nu-i un alt meleag
Să îmi zîmbească-atît de drag.

Pr. Traian Rusu Şirianu

Binefacerile muncii înfrăţite

Una dintre manifestările fireşti ale omului este desigur *munca*, element care înnobilează şi totodată e singurul factor care îi dă dreptul la cîştigarea cinstită a pîinii cea de toate zilele. Fără muncă viaţa nu e de conceput.

În Sfînta Scriptură găsim multe locuri în care este subliniată importanţa şi frumuseţea muncii. Se precizează astfel că omul chiar în rai fiind „Dumnezeu l-a pus ca să-l lucreze şi să-l păzească" (Fac. 2, 15). După căderea în păcat a primilor oameni, munca devine singurul mijloc pentru hrana zilnică: „Cu osteneală să te hrăneşti din el în toate zilele vieţii tale" (Fac. 3, 17), „în sudoarea feţii tale îţi vei mînca pîinea ta" (3, 19). Sf. Apostol Pavel precizează că: „Cine nu vrea să lucreze acela să nu mănînce" (II. Tes. 3, 10).

Dar Sf. Scriptură şi cu deosebire Sf. Părinţi ai Bisericii noastre ne vorbesc adesea de frumuseţea şi roadele muncii în comun, a muncii înfrăţite. Căci, cu adevărat, munca laolaltă nu numai că este mai cu spor, căci fiind mai mulţi puterea creşte, ci şi apropie pe oameni întreolaltă.

În ţara noastră, de la început şi pînă de curînd principala îndeletnicire a cetăţenilor era agricultura împletită cu creşterea vitelor. De aceea se zicea că România era o ţară eminamente agricolă, deoarece chiar în 1948, 76,6% din locuitorii ţării trăiau la sate şi munceau în agricultură.

În anii socialismului însă „industria a devenit ramura conducătoare a întregii economii", ceea ce a transformat „România într-un stat industrial-agrar în plină dezvoltare, cu o industrie şi o agricultură modernă, cu o economie dinamică, înfloritoare".

Mari transformări au avut loc totodată şi în agricultură. Se cuvine să reţinem că în prezent 91% din întreaga suprafaţă agricolă aparţine sectorului socialist de stat şi cooperatist. De asemenea dacă înainte munca pe ogoare se făcea cu braţele şi animalele, în 1938 existînd numai 4.000 de tractoare, toate fiind proprietatea moşierilor, iar instrumentele de lucru erau rudimentare, astăzi există atîtea maşini şi tractoare încît este asigurată mecanizarea agriculturii.

Pentru a ajunge la industrializarea agriculturii şi la organizarea ei metodică şi ştiinţifică, era nevoie să se treacă la „etapa revoluţiei agrare socialiste". Începutul acestui eveniment s-a făcut în anul 1949, împlinindu-se în acest an un sfert de veac, aşadar, de la organizarea pe baze noi a vieţii şi muncii ţărănimii din ţara noastră, cînd s-au înfiinţat primele cooperative agricole de producţie, lucru care s-a încheiat în toamna anului 1962.

Cu ocazia împlinirii a 25 de ani de la începutul acestui act din istoria agriculturii noastre au avut loc la Bucureşti, la sfîrşitul lui februarie şi începutul lui martie a. c., lucrările conferinţei pe ţară a cadrelor de conducere din unităţile agricole de stat şi cooperatiste, cînd cei peste 8.000 de participanţi, în mare parte îmbrăcaţi în frumosul nostru port naţional, au ascultat îndemnuri, au primit poveţe, au exprimat opinii şi-au luat angajamente.

Din lucrările conferinţei şi cu deosebire, din bogata expunere a Domnului Nicolae Ceauşescu, rezultă că se poate trece „la o agricultură intensivă de înaltă productivitate şi eficientă economică", deoarece:

1. Avem o industrie constructoare de maşini, capabilă ca în cîţiva ani să asigure mecanizarea completă a agriculturii, în prezent dispunînd de 115.000 tractoare, 44.000 combine, 50.000 semănători şi alte maşini şi utilaje cu înalt randament.

2. Avem o industrie dinamică care de asemenea va fi în stare peste cîţiva ani să rezolve complet problema îngrăşămintelor şi celorlalte chimicale necesare agriculturii.

3. Avem o cercetare ştiinţifică care rezolvă cu succes noile probleme şi obţine noi soiuri superioare de cereale, legume, fructe, furaje etc.

4. Avem cadre de specialitate bine pregătite.

5. Avem oameni de lucru: ţărani cooperatori şi mecanizatori harnici. Desigur că toate cele de mai sus sînt argumente evidente că industrializarea agriculturii duce la sporirea venitului naţional, la transformarea, sistematizarea şi înfrumuseţarea comunelor, la mărirea veniturilor băneşti ale ţărănimii, la bunăstare şi fericire. Astfel s-a ajuns ca în 1973 venitul naţional să fie de 12 ori mai mare ca în 1948, iar salariul net de 5 ori mai mare. De asemenea, în 1972 s-a obţinut cea mai bogată producţie din istoria agriculturii româneşti, spre exemplu: 16.912,5 mii tone de cereale faţă de 8982,5 în 1938; 3672,4 mii tone cartofi faţă de 1331,2 mii tone în acelaşi an şi 5581,4 mii tone sfeclă de zahăr faţă de 484,5 mii tone în 1938, 1601,3 mii tone în 1950 şi 2064 mii tone în 1970 etc.

Între satele care au păşit primele pe calea socializării agriculturii se numără şi localitatea Laslea, jud. Sibiu, ai cărei cetăţeni, români şi germani, în primăvara anului 1949 au început munca împreună, lucrînd pe ogoarele înfrăţite.

Roadele acestei munci înfrăţite şi-au arătat îndată efectul căci satul a fost împodobit cu noi locuinţe comunale şi particulare în care arde gazul metan şi luminează curentul electric.

Aspectul satului se schimbă continuu, căci s-au făcut peste tot trotuare, în cele mai multe case există aparate de radio şi televizoare. În prezent se fac măsurători pentru sistematizare şi există tot felul de unităţi ca: Dispensar uman şi veterinar cu cadre corespunzătoare, Cooperativă de consum cu magazine de desfacere şi secţii de prestări servicii etc., şi e în perspectivă imediată înfiinţarea unui liceu de cultură generală. De asemenea a sporit numărul celor care se pregătesc în şcolile medii şi facultăţi, mulţi dintre ei întorcîndu-se acasă şi fiind în slujba comunei, fie la Consiliul popular, Şcoala generală sau C.A.P.

Desigur că toate aceste lucruri dovedesc justeţea măsurilor organizatorice luate de conducerea noastră de stat care preţuieşte pe tot cetăţeanul, sprijinindu-l în acţiunile sale şi totodată cerîndu-i participarea cît mai activă la acţiunile de interes obştesc. Acest lucru îl fac în prezent cu mai mult sîrg sătenii din Laslea, deoarece acum văd şi mai bine, pe bază de realităţi, binefacerile muncii înfrăţite.

Pr. *T. Burcuş*

Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia

Călătorul care poposeşte pe aşa-numitul platou al romanilor de la Alba Iulia este cuprins, din prima clipă, de o emoţie cuceritoare, contemplînd ansamblul arhitectonic al impunătoarelor monumente, care-şi înscriu profilul pe cerul vast şi în peisajul natural al regiunii.

Aceste simţăminte răscolesc şi mai mult sufletul călătorului, pe măsură ce pătrunde în incinta măreţei Catedrale a Reîntregirii.

Inspirată din modelele artei noastre tradiţionale, această podoabă scumpă îmbină particularităţile arhitectonice şi iconografice ale sensibilităţii ortodoxe româneşti şi evocă, prin inscripţiile plăcilor din pridvorul ei, cele mai semnificative momente din viaţa culturală, politică, mucenicească şi religioasă din Transilvania, în timp ce de pe fresca pronaosului ne întîmpină chipul falnic al ctitorului voievodal.

Armonia grandioasă a structurilor, delicateţea sculpturilor ornamentale, dar mai ales frumuseţea artistică a picturii murale şi a iconostasului, învăluite toate în lumina lină a candelelor şi vitraliilor, conferă acestui sfînt locaş o atmosferă de reculegere şi de cucernicie, dar şi de înălţare şi înviorare morală, stîrnind în inimile vizitatorilor simţăminte de admiraţie, mîndrie şi dragoste faţă de istoria poporului nostru şi faţă de geniul său creator.

Construită în anii 1921—1922, Catedrala de la Alba Iulia a fost restaurată între 1967—1973, prin fonduri materiale substanţiale acordate de Statul şi Biserica noastră, dîndu-i-se astfel strălucirea cuvenită, încît faima ei s-a răspîndit pretutindeni, atrăgînd un număr tot mai mare de vizitatori.

O statistică recentă înregistra anual 100.000 de vizitatori, dintre care 12.000 veniţi de peste hotare. Pentru informarea acestora s-au tipărit pliante, ilustrate etc., traduse şi în limbile franceză, germană şi engleză.

Aprecierile de care se bucură astăzi Catedrala Reîntregirii se oglindesc şi în impresiile notate de vizitatori în Cartea de Aur, din care vom reda aici cîteva exemple. Toţi îşi mărturisesc senti-

(Continuare în pag. 4)

Gînduri duhovnicești în preajma Sf. Paști

Ne pregătim, păstori și păstoriți, adică toată suflarea creștinească, după rînduiala Bisericii străbune, pentru praznicul Paștilor, praznicul biruinței binelui asupra răului, praznicul biruinței vieții asupra morții.

Pentru a putea beneficia de bucuria pascală — uvertură la bucuria vieții veșnice — sîntem chemați cu toții să ne înnoim viața, alungînd de la noi toată răutatea, tot păcatul, spălîndu-ne în baia pocăinței.

Cunoaștem fiecare dintre noi sumbra realitate a păcatului, cunoaștem urmările sale nefaste pentru viața cea de toate zilele, ca și pentru mîntuirea sufletelor noastre.

De aceea pocăința tradițională, pocăința evanghelică, se dovedește permanent necesară pentru liniștea și mîntuirea noastră, ca și pentru bucuriile ce ni le poate oferi aspirația noastră organică după zona luminilor cerești.

Demnitatea persoanei umane nu este vătămată cu nimic și nici degradată prin mărturisirea păcatelor săvîrșite, ci, dimpotrivă, este purificată, înnobilată, regenerată.

Desigur că pentru noi preoții lui Hristos, pentru viața noastră personală, dar și pentru chemarea noastră, taina spovedaniei are o valoare deosebită, aparte.

Viața noastră a tuturora este ca apa ce curge repede și învolburat, spune Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, „iar sufletul nu e tare decît prin Dumnezeu, nu e neprihănit decît în Dumnezeu, nu e fericit decît tinzînd către Dumnezeu". Pentru tine și pentru mine, iubite frate preot, taina spovedaniei are și articulații sau resorturi care e bine să le reținem, măcar din cînd în cînd.

Dacă necesitatea sincerității cu noi înșine este o condiție sine qua non pentru oricine se pregătește pentru Sf. Spovedanie, pentru noi, preoții lui Hristos, este o problemă mult mai adîncă.

Un duhovnic cu îndelungată experiență, un suflet de apostol, dar și un mare talent literar, spunea pe bună dreptate că cel ce din cauza mîndriei, a falsului amor propriu, nu vrea să se aplece asupra gîndurilor, sentimentelor și faptelor sale, măcar uneori, și nu are curajul să fie sincer cu sine însuși, adică să se vadă așa cum este în realitate, este în primejdia de a se prăbuși în prăpastii morale tot mai adînci, pentru că fără sinceritate față de noi înșine este imposibilă orice vindecare a răului moral (I. Agîrbiceanu): Fața de lumină a creștinismului). Același duhovnic constată antagonismul ireductibil dintre sinceritate și mîndrie. Pe cînd omul sincer își recunoaște limitele, cel mîndru își atribuie puteri pe care nu le are. Penitentul sincer știe că „cine zice despre sine că nu are păcat mincinos este" și de aceea se apleacă cu smerenie sub patrafir.

Noi, preoții lui Hristos, știm că orice păcat săvîrșit cu știință sau neștiință, cu voie sau fără voie, nu ni-l iertăm singuri, neavînd această putere. Păcatul săvîrșit, în orice formă și în orice împrejurare, în primul rînd este o neascultare față de Dumnezeu și ca atare nu-l poate ierta decît Acela împotriva căruia am greșit, adică Bunul Dumnezeu. De aceea ne spovedim și de aceea se cade să fim sinceri cu noi înșine.

Neîntreruptele aluviuni de tot soiul, tot atîtea impedimente în exercitarea misiunii noastre sacerdotale, vor fi îndepărtate prin rîvna și statornicia noastră față de Cel ce ne-a învrednicit să ne numărăm printre ucenicii Săi.

„Între vis și realitate" nu este o figură de stil pentru oricine care se simte atașat de Evanghelia lui Hristos. Despre un vestit umanist din secolul 15 se spune că-l asculta pe dascălul său cu atîta zel și fervoare încît noaptea visa ceea ce învăța ziua. (După Z. Dumitrescu-Bușulenga — Renașterea, p. 33.) Ce bine ar fi să fim și noi la fel în ascultarea noastră față de Hristos-Domnul.

Să ne apropiem de Acela care ne cheamă la plinirea dorurilor noastre, recunoscînd cu sinceritate și smerenie abaterile noastre și să strigăm cu putere împreună cu Psalmistul...: „Miluiește-mă Dumnezeule după mare mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale șterge fărădelegea mea."

Să recunoaștem că nu odată slujba noastră am făcut-o de mîntuială, că pe păstoriții noștri nu i-am zidit după cuviință...

Să nu uităm că pe frații noștri i-am invidiat și multe amărăciuni le-am cauzat... Să ne gîndim bine și cu cuget curat că nu odată crucea Domnului — tăria și izvorul darurilor noastre — n-am purtat-o cu toată demnitatea misiunii noastre...

Să ridicăm cu toții glasurile noastre din adîncurile conștiinței zicînd: „Întoarce fața Ta de la păcatele mele și toate fărădelegile mele șterge-le."

Mînați de dorul după împărăția lui Dumnezeu, spre Tine Doamne al puterilor ne ridicăm ochii plini de lacrimile pocăinței și te rugăm ajută-ne să ne înălțăm la slava Ta, nu cu aripile legendarului Icar, nici cu aripile de asbest ale veacului nostru, ci cu aripile credinței roditoare în faptele iubirii și astfel să străbatem nesfîrșitele drumuri siderale la poarta eternității și cu inimă curată și speranță să putem zice: „Dumnezeule, milostivește-te spre noi și ne binecuvintează, luminează fața Ta spre noi și miluiește."

Preotul *Iulian*

Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia

(Urmare din pag. 3)

mentele de admirație și dragoste față de Catedrală, sentimente care se răsfrîng elogios și asupra țării și poporului nostru.

Astfel, venind în 8 octombrie 1966 la Alba Iulia, Președintele Consiliului de Stat, Domnul Nicolae Ceaușescu, însoțit de alți fruntași ai vieții politice, nota următoarele rînduri: „Am vizitat Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia și am admirat arhitectura exteriorului și incintei ce se integrează în mișcarea realistă inițiată la sfîrșitul sec. XIX și începutul sec. XX de un grup de arhitecți români în frunte cu Ion Mincu și Petre Antonescu, inspirată din formele tradiționale ale arhitecturii românești. Apreciem grija cu care este păstrat și conservat acest monument al culturii noastre naționale."

În 22 iulie 1967, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului scria: „Catedrala unității bisericești și naționale întruchipează permanența românească pe aceste plaiuri, lupta pentru libertate, dreptate socială, unitate a poporului și marile biruințe de la 1918 și 1948, care-și găsesc încoronarea în epoca noastră. Aceasta ne obligă să slujim cu toată ființa unitatea și mărirea patriei, unitatea și rolul social-național al Bisericii române, a legii strămoșești. Felicit pe ostenitorii acestui așezămînt, în frunte cu P. C. Arhim. E. Birdaș și le urez noi realizări."

S-a apreciat în mod deosebit frumusețea arhitecturii și picturii Catedralei prin cuvinte ca: „Stilul arhitectonic al fastuoasei clădiri a Catedralei este o mărturie remarcabilă a bunului simț artistic plin de gust" (turiști olandezi) sau „pictura și sculptura sînt maiestuoase și vrednice de admirat" (turiști belgieni), „picturile murale și iconostasul fiind o dovadă de măiestrie artistică și spirit profund ortodox" (turiști maghiari). S-a prețuit discret și „cadrul curat și înflorit care i s-a creat" acestui monument de artă (turiști din S.U.A., Franța, Israel).

Ca sinteză a artei românești s-a remarcat că „elementele artistice ale Catedralei Reîntregirii, măiestrit îmbinate, constituie un simbol al trainicei legături a românilor de pretutindeni" (studenți suceveni), avînd astfel „o mare însemnătate pentru români" (profesori din Berlin) ca „focar de cultură națională, păstrătoare a tradițiilor vechi românești" (studenți timișoreni), „care și în timpurile noastre dau dovadă de o viață bine dezvoltată" (funcționari ai Ambasadei R.F.G. — București).

Soborul preoților au adus, cu ocazia prăznuirii oficiate la 21 octombrie 1970, mulțumiri conducerii „Direcției Monumentelor Istorice, care lucrează la restaurarea Catedralei, pentru a o reda Bălgradului și Patriei, ca monument reprezentativ al culturii noastre naționale". La rîndul lor sînt lăudați deserventii Catedralei, atît pentru măiestria și cucernicia cu care oficiază slujbele bisericești, cît și pentru creștineasca ospitalitate cu care-i întîmpină și-i găzduiește pe vizitatori (multe mărturii); unii dintre aceștia au mărturisit că „alocuțiunea Arhim. E. Birdaș ne-a făcut să vibrăm să înțelegem și mai bine menirea noastră de români în munca de înflorire a Patriei" (ghizi O.N.T., București).

Un general francez își exprima satisfacția că „pot dăinui astfel de centre spirituale, aducînd astfel lumii întregi dovada unui liberalism binefăcător. Pace oamenilor de bună voire!" Mișcați de cele văzute, alții aduc urări ca „poporul român, care și-a găsit aici unitatea, să păstreze și în viitor moștenirea strămoșilor, credința în Dumnezeu și dragostea față de om, care-și găsește cea mai frumoasă expresie în ospitalitate" (clerici catolici din R.F.G.).

Clipele trăite la Catedrala Reîntregirii rămîn adînc întipărite în sufletul vizitatorilor, după cum mărturisește această însemnare: „Preoțimea ortodoxă română din Banatul iugoslav, colindînd pămîntul Țării Românești, spre a cunoaște trecutul Neamului și al Bisericii strămoșești ai cărei fii sîntem și noi, poposind în Alba Iulia, glia sfîntă care a fost teatrul atîtor suferințe și glorii naționale, proasterne gînd și inimă în semn de sfînt sărut, ducînd la casele noastre icoana realizărilor monumentale care au imortalizat evenimentele ce au avut loc aici. Profund mișcați de felul cum sînt gospodărite aceste monumente, exprimăm sentimentul nostru de admirație pentru tot ce am văzut."

Rîndurile de față au dorit să fie o prezentare a Catedralei Reîntregirii din Alba Iulia și a prețuirii ei de către cei ce au vizitat-o, dar totodată și o chemare către cei care încă nu au vizitat acest oraș și această Catedrală. Îi chemăm, deci, pe cei care încă nu le-au văzut, să vină să le vadă, iar pe cei care le-au văzut, să mai vină o dată!

M. S.

Sf. Scriptură ne grăiește: DESPRE PRIETENIE

Sfînta Scriptură este cartea legăturii duhovnicești dintre credincios și Dumnezeu. Fiind cuvîntul veșnic al lui Dumnezeu, ea este scrisă de bărbați inspirați, proroci și apostoli și cuprinde tezaurul experienței divino-umane milenare, cu învățături și răspunsuri la marile probleme pe care le pune totdeauna viața spirituală.

Măreția Sf. Scripturi izvorăște din forța sa divină, capabilă să realizeze salturi spirituale calitative în cei ce zăbovesc asupra ei cu credință, pricepere și smerenie.

Așezînd pe credincios în orizontul revelației divine, Sf. Scriptură îi luminează drumul în viață, cheamă la jertfă pentru adevăr, bine și frumos, pentru dreptate, pace și prietenie în lume, la colaborare și asistență interumană.

Trăind în duhul Scripturii și în tălmăcirea ei de către Biserică, credinciosul ajunge la virtute, la omenia și la îndumnezeirea sa, la fericirea adevărată, după graiul Mîntuitorului Hristos: „Fericiți cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc" (Luca 11, 28).

Din imensul tezaur sacru al Scripturii prezentăm din graiul ei despre virtutea prieteniei. Cei vechi spuneau despre ea că adevărata prietenie este un suflet în două trupuri (Aristotel) și trebuie căutată pentru a spori virtutea și nu pentru a ajuta viciul (Cicero).

— Omul cu gînd rău atîță ceartă și defăimătorul desparte pe prieteni (Prov. 16, 28).

— Omul aprig înșeală pe prietenul său și-l îndreaptă pe drum greșit (Prov. 16, 29).

— Cîte un prieten este uneori mai apropiat decît un frate (Id. 18, 24).

— Prietenul adevărat iubește în orice vreme, iar în nenorocire e ca un frate (Prov. 17, 17).

— Bogăția strînge prieteni fără număr, iar săracul se desparte chiar de prietenul său (Id. 19, 4).

— Nu rîvni la oameni răi și nu pofti să fii în tovărășia lor (Id. 24, 1).

— Graiul dulce înmulțește pe prieteni și limba cea binegrăitoare obligă deseori la răspunsuri binevoitoare (Is. Sir. 6, 5).

— Dacă vrei să-ți faci un prieten, fă-l punîndu-l la încercare și nu te grăbi să te încrezi în el (Is. Sir. 6, 7).

— Pentru că este cîte un prieten pînă la o vreme, dar nu rămîne astfel în ziua necazului tău Id. 6, 8).

— Și este prieten care se întoarce în dușman și cearta dintre voi va da-o pe față, spre ocara ta (Id. 6, 9).

— Și este prieten soț de masă și nu va rămîne lîngă tine în ziua necazului. În zilele cele bune ale tale va fi fratele tău și va vorbi cu multă libertate cu cei din casa ta, dar de te vei smeri, va fi împotriva ta și de la fața ta se va ascunde (Id. 6, 10—12).

— Depărtează-te de dușmanii tăi și fii cu pază față de prietenii tăi. Un prieten credincios este acoperămînt tare; și cel ce l-a aflat pe el a aflat comoară. Cu prietenul credincios nimic nu se poate asemăna și nu este măsură a bunătății sale (Id. 6, 13—15).

— Prietenul credincios este leacul vieții și cei ce se tem de Domnul îl vor afla pe el. Cel ce se teme de Domnul va ține prietenul său căci și-a ales prieteni după inima sa (Id. 6, 16—17).

Prot. *Simion Radu*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 aprilie 1974 Nr. 15—16

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Ședință comună a sinoadelor mitropolitane ale Mitropoliilor Ardealului și Banatului

Joi, 7 februarie 1974, la reședința mitropolitană din Sibiu a avut loc o ședință comună a sinoadelor mitropolitane ale mitropoliilor Ardealului și Banatului, la care au participat: Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului, I. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu al Banatului, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil Herineanu al Vadului, Feleacului și Clujului, P. S. Episcop Visarion Aștileanu al Aradului, P. S. Episcop Vasile Coman al Oradiei, P. S. Emilian Răși-năreanul, Episcop-vicar la Arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu și P. S. Iustinian Maramureșanul, Episcop-vicar la Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Secretar al ședinței a fost C. diacon Gh. Papuc, consilier cultural la Arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu.

Pe ordinea de zi a ședinței au figurat probleme comune Eparhiilor care fac parte din Mitropoliile Ardealului și Banatului.

S-au discutat astfel unele aspecte legate de Seminarul teologic special de la Curtea de Argeș, care pregătește candidați pentru parohii mai mici din Eparhiile transilvane.

S-a făcut de asemenea o scurtă dare de seamă asupra activității Institutului Teologic Universitar din Sibiu, care își recrutează candidații din Arhiepiscopiile Sibiului, Timișoarei și Clujului și Episcopiile Aradului și Oradiei.

Membrii sinoadelor mitropolitane ale Mitropoliilor Ardealului și Banatului:
Rîndul de jos, de la stînga la dreapta: P. S. Episcop Visarion al Aradului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului.
Rîndul de sus: P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, P. S. Episcop Vasile al Oradiei și P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul.

A ieșit în lumină atenția care se acordă formării cît mai corespunzătoare a studenților teologi, potrivit actualelor cerințe din parohii, iar Înalții Ierarhi au făcut recomandări pentru o mai rodnică lucrare a Institutului în viitor.

Conducerile celor cinci Eparhii fac totodată scurte expuneri privitoare la mijloacele folosite în anul 1973 în lucrarea preoților și în formarea religios-morală și cetățenească a credincioșilor, pentru cultivarea dragostei lor față de Biserica moșilor și strămoșilor noștri, față de Patria noastră dragă.

În atenția celor două sinoade mitropolitane au fost și alte probleme comune legate de lucrarea noastră bisericească.

Asupra fiecărui punct de pe ordinea de zi au luat cuvîntul toți Ierahii, membri ai sinoadelor mitropolitane ale Mitropoliilor Ardealului și Banatului.

În concluziile finale, s-au apreciat ca foarte potrivite schimburile de experiență care se fac în cadrul ședințelor comune ale celor două sinoade mitropolitane mai sus arătate.

Credința noastră

48. Între bine și rău

Viața noastră creștină își are ținta și izvorul în Iisus Hristos. Ca Dumnezeu-om, Iisus Hristos întrupează desăvîrșirea dumnezeiească în persoana și viața Lui divin-umană. Noi trebuie deci să ne străduim a păși pe urmele lui Hristos, să ne îndreptăm spre ținta desăvîrșirii lui Hristos. Desigur niciodată nu vom ajunge la înălțimea acestei desăvîrșiri. Ea însă ne cheamă să nu stăm pe loc, ci să ducem „lupta cea bună" fără răgaz, să ne dăm seama că sîntem departe de țintă și că trebuie să ne angajăm toate forțele ca să urcăm mereu pe treptele ce ne înalță tot mai aproape de Hristos. Sfîntul Ioan Scărarul a prezentat sub chipul „scării" urcușul nostru — prin lupta împotriva răului și de creștere în virtute — spre desăvîrșirea dumnezeiască, descoperită nouă în Iisus Hristos. Așadar, acest urcuș nu este ușor. Căci viața noastră e necontenită luptă între bine și rău, între virtute și păcat. Această luptă ne urmărește pînă în cea din urmă clipă a vieții noastre. Nimenea dintre noi nu este scutit de această frămîntare, de această luptă. Cîte chemări înalte, dumnezeiești nu ne pătrund în suflet și ne fac să săvîrșim fapte bune, plăcute și lui Dumnezeu și oamenilor! Totodată, cîte ispite dinăuntru și dinafară, de la suflet, de la trup, de la unii semeni ai noștri, de „la cel rău" (diavolul) nu încearcă să ne atragă spre fărădelege, spre răutate, spre ură și vrăjmășie! De aceea noi înșine trebuie să ne mobilizăm toate forțele și, cu hotărîre, cu stăruință, să înlăturăm mereu ispitele și răutatea și să săvîrșim binele. Întru aceasta sîntem încurajați de pilda Sfinților, de pilda și îndemnul bun al semenilor noștri, al Bisericii, al societății. Dar mai întîi alergăm la Iisus Hristos-Domnul și Mîntuitorul nostru. El nu este numai modelul sau ținta desăvîrșirii spre care tindem. El este în noi, cu harul Său, ne purifică de răutate și ne dă puterea dumnezeiască de a merge pe urmele Lui, de a vieții după asemănarea Lui.

Avînd în vedere lupta aceasta de perfecționare morală vom prezenta pe scurt unele virtuți, dar și unele păcate, unele patimi. Acum ne vom referi la virtutea iubirii și la patima urii (vrăjmășiei).

Nu e destul să faci din cînd în cînd un bine, ci trebuie să te străduiești ca fapta bună să devină ceva obișnuit, să o faci cu ușurință și întotdeauna. Așa se ajunge la virtute, prin care te asemeni cu Iisus Hristos. Dacă uneori cazi în păcat, trebuie să fii cu băgare de seamă, să te căiești și să te îndrepți. Cel ce săvîrșește des fapta cea rea, acela ajunge la viciu sau patimă și devine rob al patimei. Spre exemplu beția. Precum se știe îndreptarea celui pătimaș e foarte grea. Totuși — prin harul lui Hristos, prin ajutorul Bisericii și al semenilor — și cel pătimaș poate să se elibereze din robia păcatului și să păsească pe calea virtuții. În privința aceasta sînt atîtea exemple din Noul Testament, căci Iisus Hristos e păstorul cel bun, care caută să aducă la staul oaia cea pierdută. El a venit pentru cei păcătoși, pentru fiul risipitor, care s-a întors cu pocăință la casa părintească. De aceea este mare bucurie în cer și pe pămînt cînd cineva se îndreaptă și începe o viață nouă, de bunătate și de sfințenie. Brațele părintești ale Tatălui ceresc sînt mereu deschise în Casa Lui cea sfîntă (Biserica) pentru îndreptarea prin căință adîncă a celui ce a păcătuit. Aceasta se

(Continuare în pag. 2)

Învierea Domnului

Adevărul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos stă în centrul învățăturii de credință ortodoxă și totodată este garanția învierii noastre spre viață veșnică. „Căci dacă credem că Iisus a murit și a înviat, așa și Dumnezeu pe cei adormiți îi va aduce împreună cu El" (I Tes. 4, 14) și „prin puterea lui Dumnezeu vom fi vii împreună cu Hristos" (II Cor. 13, 4).

Învierea este temei de nezdruncinabilă credință, de mîngîietoare nădejde și de cea mai caldă și neîmputinată iubire către Dumnezeu și semeni; ea, cea mai mare minune, este izvor nesecat de curate bucurii, de sprijin neclătinat în orice rea încercare, de îmbărbătare spre tot lucrul bun și frumos, plăcut lui Dumnezeu și tuturor celor buni, de luminată și înălțătoare desfătare sufletească în fața tainei dumnezeiești, semn al biruinței binelui asupra răului, al luminii asupra întunericului și al vieții asupra morții. De aceea faptul învierii se oglindește într-un chip sau altul în toate slujbele bisericești și se sărbătorește în toate Duminicile, care sînt astfel toate Paști mai mici, culminînd în ziua cea mare a Paștilor, „praznicelor praznic și sărbătoare sărbătorilor" (din canonul Paștilor).

Sfînta Scriptură mărturisește cu desăvîrșită claritate adevărul Învierii Domnului (Matei cap. 28; Marcu cap. 16; Luca cap. 24; Ioan cap. 20—21; F. Ap. 2, 22—32; 3, 12—15; 10, 37—43; 13, 26—37; 26, 22—23; Rom. 1, 3—4; 4, 24—25; 10, 6—9; I Cor. cap. 15; II Cor. 13, 4; Col. 1, 18; I Petr. 1, 21 și alte locuri), arătîndu-se că proorociile mesianice din Vechiul Testament ca și acelea pe care însuși Mîntuitorul le-a făcut cu privire la învierea Sa din morți a treia zi s-au împlinit toate și întocmai. Căci Dumnezeu adevărat fiind, deși totodată om adevărat dar fără păcat, același

(Continuare în pag. 2)

48. Între bine şi rău

(Urmare din pag. 1)

împlineşte îndeosebi prin Sf. Taină a Spovedaniei, care ne curăţă de păcate şi ne îndreptă pe calea faptelor bune, pe calea virtuţii. Căci nu-i destul să zici „Doamne, Doamne", să vorbeşti despre Dumnezeu, despre Iisus Hristos şi despre felul cum trebuie să vieţuim, ci trebuie să adaugi la cuvinte şi fapte. Cuvîntul să devină faptă şi prin faptă cuvîntul însuşi va primi mai multă putere, căci cuvîntul este întărit de faptă. „Să nu iubim cu cuvîntul, zice Sf. Apostol Ioan, nici cu limba, ci cu fapta şi cu adevărul" (I Ioan 3, 18).

Din toate acestea cunoaştem marea iubire, nemărginita iubire a lui Dumnezeu faţă de noi, fiii Lui, care purtăm în noi chipul lui Hristos, Fiul Tatălui, întru care avem mîntuirea. Căci iubirea este „cea mai mare" dintre toate virtuţile. „Dumnezeu este iubire". Omul, fiind chip al lui Dumnezeu şi chemat să ajungă la asemănarea cu Dumnezeu, este şi el iubire. Esenţa omului este iubirea. E setea după comuniune, după înfrăţire. Dumnezeu ne îmbrăţişează pe toţi cu iubirea Lui cea nemărginită. Noi răspundem la iubirea lui Dumnezeu cu iubire faţă de El, Părintele nostru al tuturor. De asemenea, cine iubeşte pe Dumnezeu, iubeşte şi pe aproapele său, şi tot ceea ce există şi viază, iubeşte şi poporul din care face parte şi omenirea întreagă, după pilda lui Iisus Hristos, care s-a jertfit din iubire pentru toţi.

De aici rezultă că iubirea pătrunde toate virtuţile, le însufleţeşte pe toate. Cel ce iubeşte acela rodeşte prin credinţă, nădejde, bunătate, milostivire, smerenie, răbdare etc. (I Corinteni 13). Şi „dacă ne iubim unul pe altul, Dumnezeu rămîne în noi şi dragostea lui în noi este desăvîrşită" (I Ioan 4, 12). „Cine iubeşte pe Dumnezeu, iubeşte şi pe fratele său" (I Ioan 4, 21). Aşadar, în iubire se concentrează toată viaţa noastră, căci iubire e Dumnezeu, iubire e omul, iubire e viaţa, iubire e Biserica, iubire e familia, iubire e societatea, iubire e patria. Iubirea e izvorul tuturor faptelor bune, tuturor virtuţilor, căci prin ea rodesc toate, prin ea sîntem creştini cu adevărat, sîntem oameni cu adevărat, şi prin ea creştem din treaptă în treaptă, ne desăvîrşim, tinzînd să ajungem la asemănare cu Iisus Hristos, cel ce iubire este şi din iubire s-a jertfit pentru noi.

De altfel ne naştem din iubirea părinţilor, creştem prin iubirea celor din familia noastră şi ne dezvoltăm prin iubirea cu care ne îmbrăţişează societatea. În consecinţă şi noi ne vom iubi părinţii, familia, societatea etc.

Cu toate acestea, datorită înclinării spre păcat, pornirilor spre rău, unor influenţe negative dinafară, e posibil să cădem momentan sau pe timp mai îndelungat în patima urii, care înlătură iubirea şi poate duce pînă la distrugerea sufletească şi trupească a semenului nostru. Cărturarii şi fariseii l-au urît pe Iisus şi au mers cu ura lor pînă la ucidere. Ei au urît şi pe ucenicii lui Iisus şi i-au prigonit (Ioan 15, 18—25; Faptele Apostolilor 7; 12).

Sfîntul Apostol Ioan scrie chiar că unii zic că iubesc pe Dumnezeu şi totuşi urăsc pe aproapele lor. Aceasta însă este împotriva iubirii. De aceea „dacă zice cineva: Iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăşte mincinos este, pentru că cel ce nu iubeşte pe fratele său pe care îl vede, nu poate să iubească pe Dumnezeu pe care nu-l vede. Şi această poruncă avem: Cine iubeşte pe Dumnezeu, iubeşte şi pe fratele său" (I Ioan 4,20—21). Mîntuitorul ne spune: „Aţi auzit că s-a zis: Să iubeşti pe aproapele tău şi să urăşti pe vrăjmaşul tău. Iar eu vă zic vouă: Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvîntaţi pe cei ce vă blestemă, faceţi bine celor ce vă urăsc şi rugaţi-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc, ca să fiţi fiii Tatălui vostru celui din ceruri... Că dacă iubiţi pe cei ce vă iubesc ce răsplată veţi avea?..." (Matei 5, 43—46). Iubirea este de la Dumnezeu, ura este de la „cel rău". Iubirea ne adună spre zidire, ura spre distrugere. Iubirea întăreşte unitatea familiei, a Bisericii, a poporului, ura dezbină pe fraţi, pe părinţi, Biserica, societatea, dă naştere la conflicte, împarte pe oameni în tabere vrăjmaşe. Iubirea e ca lumina, ca zefirul. Ura e ca întunericul, ca vijelia care nimiceşte totul.

Se cuvine dar să urmăm iubirii şi să înlăturăm ura, să ne luptăm clipă de clipă, zi de zi, an de an, pînă la sfîrşitul vieţii, ca iubirea să crească mereu, să fie jertfelnică şi roditoare în fapte bune — iar ispita urii ori de cîte ori ar apărea să fie alungată şi înlocuită mereu cu iubirea, cu bunătatea, cu răbdarea, cu facerea de bine. Căci iubirea e atotbiruitoare. „În iubire nu este frică, ci iubirea desăvîrşită alungă frica." Şi „dragostea este de la Dumnezeu", „căci Dumnezeu este iubire". „Dacă ne iubim unul pe altul, Dumnezeu rămîne în noi" (I Ioan 4, 18.7.8.12) şi astfel noi păşim pe urmele lui Hristos, Cel ce este iubire dumnezeiască, iubire veşnică şi atotziditoare.

„Să ne iubim unii pe alţii ca într-un gînd să mărturisim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită." Să ne iubim unii pe alţii ca într-un gînd şi într-o lucrare să mărturisim ataşamentul nostru nezdruncinat pentru Biserica strămoşească, pentru vrednicul nostru popor, pentru „pacea a toată lumea" prin înfrăţirea în dragoste a tuturor popoarelor. Să fim iubire, căci Dumnezeu-Tatăl, Iisus Hristos şi Duhul Sfînt iubire este.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Învierea Domnului

(Urmare din pag. 1)

neschimbat Fiu adevărat al lui Dumnezeu, Iisus Hristos nu putea să fie ţinut în moarte, care este plată a păcatului. Ci El a intrat în moarte de bună voie, fără a fi dator cu ea şi numai din iubire pentru cei ce se găseau sub stăpînirea morţii, ca să-i răscumpere şi să le împărtăşească viaţa. El, izvorul şi stăpînul absolut al vieţii, nu putea să rămînă în golul morţii, ci, călcînd moartea, s-a ridicat în plinătatea vieţii, minune care covîrşeşte toată mintea, săvîrşită de „dragostea lui Hristos cea mai presus de orice cunoştinţă" (Efes. 10, 10).

Învierea este darul iubirii nemărginite a lui Dumnezeu (Ioan 3, 15—16), pentru ca biruinţa Fiului Său întrupat asupra morţii să fie, în unire cu El, izbîndă a firii umane asupra stricăciunii, distrugerii şi morţii. De aceea Sfinţii Apostoli, Sfinţii Părinţi şi întreaga Biserică de totdeauna fac din vestirea adevărului Învierii miezul propovăduirii cuvîntului dumnezeiesc în lume, pentru ca aceasta „viaţă să aibă şi mai mult să aibă" (Ioan 10, 10).

Astfel este exprimată în cîteva cuvinte marea şi necuprinsa de minte — nici omenească şi nici îngerească — lucrare dumnezeiască de mîntuire a lumii şi de desăvîrşire a acesteia.

Întrupîndu-se, Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om pentru ca firea omenească să poată, în şi prin El, să se elibereze de toată stricăciunea şi de moarte şi să-şi asigure viaţa, fiind treptat străbătută şi apoi umplută cu energia harului dumnezeiesc şi astfel îndumnezeită în Hristos. Iar întrucît Fiul lui Dumnezeu nu s-a întrupat într-o anume persoană omenească particulară, ca s-o mîntuiască numai pe aceea, ci în persoana Sa dumnezeiască a doua a Sfintei Treimi, a luat întreaga fire omenească de totdeauna şi de pretutindeni, astfel că El cuprinde tainic, rezumă sau recapitulează în Sine pe toţi oamenii de totdeauna şi de pretutindeni şi pe toţi îi împacă şi-i uneşte duhovniceşte în Sine cu Dumnezeu.

Mare taină este aceasta, ca să fim cu toţii adunaţi în Iisus Hristos! Dar acesta este adevărul credinţei noastre descoperit deplin în Hristos. Ne-o spune răspicat cuvîntul Scripturii de Duhul Sfînt insuflat: Dumnezeu „ne-a înviat împreună cu Hristos... Şi împreună cu El ne-a sculat şi ne-a pus să şedem întru cele cereşti, în Hristos Iisus" (Efes. 2, 5—6). Prin întruparea Sa, Fiul lui Dumnezeu a înfăptuit o unitate tainică între El şi întreaga omenire, astfel că El ne cuprinde în tot ceea ce face pentru lume, în patimă, în moarte, în înviere; jertfindu-se, El pe toţi ne jertfeşte cu adevărat dar tainic Tatălui şi, înviind El, pe toţi ne înviază în chip tainic. Biserica, în cîntările de la diferite slujbe, mărturiseşte acelaşi lucru, anume că Iisus Hristos ne cuprinde în Sine duhovniceşte, astfel că în chip tainic murim şi înviem împreună cu El. „Că Mesia Iisus, cel ce este singur drept, în mijlocul tîlharilor celor fără de lege răstignindu-se, dimpreună cu Sine a înălţat pe toţi" (Octoih, vineri, glas 8, canonul crucii, peasna 6, stihira 1): „Ieri m-am îngropat împreună cu Tine, Hristoase, astăzi mă scol împreună cu Tine, înviind Tu; împreună cu Tine m-am răstignit ieri, Însuţi împreună mă preamăreşte, Mîntuitorule, întru împărăţia Ta" (Canonul Paştilor, peasna 3, stihira 2).

Fiul lui Dumnezeu întrupat, Dumnezeu-omul, jertfit, înviat şi înălţat, s-a făcut izvor de viaţă nouă pentru tot omul. Viaţa noastră cea veche cu originea în Adam cel vechi este înnoită şi îmbunătăţită în Hristos, care este Adam cel nou. Din Hristos primim toţi viaţa cea nouă, refăcută în El. Cu Hristos începe o omenire nouă, împăcată în El cu Dumnezeu. El, Iisus Hristos, este aşadar începătorul acestei vieţi noi bineplăcute lui Dumnezeu; El este „cel întîi născut între mulţi fraţi" (Rom. 8, 29); El este fratele nostru cel mai mare; prin El sîntem adoptaţi de Dumnezeu, astfel că prin El am devenit toţi fii adoptivi ai lui Dumnezeu.

Mîntuirea noastră personală, adică a fiecărui credincios în parte, nu este decît însuşirea personală sau improprierea de către fiecare a mîntuirii deja săvîrşite de Iisus Hristos prin întruparea, moartea şi Învierea Sa. Această trecere a mîntuirii din Iisus Hristos în credincioşi, ceea ce înseamnă cîştigarea îndreptării, se petrece în Biserică, prin dumnezeiescul har, prin credinţă şi fapte bune, fără de care se-nţelege că nu este mîntuire pentru noi; iar harul se împărtăşeşte prin Sfintele Taine ale Bisericii.

Astfel, adică înaintînd cu vrednicie în Biserică pe drumul vieţii arătat de Domnul şi după rînduiala cea de Dumnezeu aşezată a firii apropiindu-ne de moarte, nu sîntem stăpîniţi de groaza unei intrări definitive în golul morţii, ci cu încredere deplină că moartea este doar uşă spre viaţa cea veşnică. Avem încredinţarea că după moarte vom învia spre viaţă fără de moarte prin Hristos care rămîne unit cu noi şi noi cu El. Această încredinţare neîndoielnică ne-a dat-o Domnul prin mărită Învierea Sa, după care s-a înălţat ca să ne pregătească loc acolo unde este El. „Merg să vă gătesc vouă loc (în casa Tatălui); iar de mă voi duce să vă gătesc vouă loc, iarăşi voi veni şi vă voi lua la mine, ca unde sînt eu să fiţi şi voi" (Ioan 14, 2—3).

Aşadar, în Învierea lui Iisus Hristos avem temei nezdruncinabil al învierii noastre. „Hristos s-a sculat din morţi, începătura învierii celor adormiţi făcîndu-se. Căci de vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un om şi învierea morţilor. Şi precum întru Adam toţi mor, aşa întru Hristos toţi vor învia" (I Cor. 15, 20—22).

Învierea lui Hristos face cu putinţă şi desăvîrşirea noastră. La înviere, trupul nostru se va asemăna cu trupul lui Iisus Hristos cel înviat. Aşa cum bobul de grîu pus în pămînt putrezeşte ca să dea o nouă plantă aducătoare de rod, tot aşa, cum ne spune Sf. Apostol Pavel, „ceea ce se seamănă nu înviază, de nu va muri" (I Cor. 15, 36). „Aşa este şi cu învierea morţilor. Seamănă-se întru stricăciune, scula-se-va întru nestricăciune...; seamănă-se întru slăbiciune, sculase-va întru putere; seamănă-se trup pămîntesc, scula-se-va trup duhovnicesc' (I Cor. 15, 42—44).

Iar după înviere va fi judecata ultimă, la care vom da seama de chipul cum ne-am întrebuinţat aici viaţa dăruită nouă de Dumnezeu. Atunci va fi „secerişul" duhovnicesc (Matei 13, 40), „răscumpărarea noastră" (Luca 21, 28), „a doua naştere a noastră" (Matei 19, 28). „Şi moartea nu va mai fi; nici plîngere, nici strigăt, nici durere nu vor mai fi; căci cele dintîi au trecut" (Apoc. 21, 4).

Învierea Domnului ne aduce lămuriri asupra vieţii, morţii, învierii şi răsplătirii noastre. Dacă toate acestea sînt arătări către noi ale bunătăţii şi iubirii lui Dumnezeu, datori sîntem ca după voia lui Dumnezeu să ne orînduim viaţa aceasta prin care trecem către cealaltă. Căci nu se poate ajunge la viaţa cea de dincolo împreună cu Hristos şi cu Sfinţii, decît dacă în tot cursul acestei vieţi am dat dovadă de statornică străduinţe în bine, de propăşire în virtute, de neîncetată înnoire a noastră şi a vieţii în societatea în care trăim. Vrednicia noastră se măsoară şi se va măsura după faptele noastre (Matei 25, 40), după munca noastră pentru îmbunătăţirea neîncetată a vieţii, muncă pentru aşezarea temeinică a dreptăţii şi păcii în lume, pentru bună înţelegere şi legături frăţeşti între oameni ca oameni, între cei de aproape ca şi între cei de departe, muncă ordonată şi din toată inima, cu bucurie şi însufleţire, plăcută şi lui Dumnezeu şi oamenilor, pentru progresul vieţii noastre şi materiale şi spirituale, şi a noastră personală şi a poporului nostru, iar prin el a omenirii, pentru ca în cele mai de pe urmă să ajungem nu la învierea judecăţii ci la învierea vieţii (Ioan 5, 29).

Pr. prof. *Is. Todoran*

INFORMAŢII

Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului mulţumeşte călduros tuturor preoţilor şi credincioşilor pentru felicitările trimise cu prilejul sfintelor sărbători ale Învierii Domnului şi urează tuturor sănătate, pace, bucurie şi mult spor în activitatea de slujire a Bisericii strămoşeşti şi a scumpei noastre Patrii.

● În 15 ianuarie 1974, Ierarhii Mitropoliei Banatului: Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Visarion, Episcopul Aradului, asistaţi de colaboratorii apropiaţi, s-au întrunit în prima şedinţă de sinod mitropolitan din anul 1974. Lucrările au fost prezidate de Î .P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului. Cu acest prilej s-a adoptat un plan comun de transpunere în practică a hotărîrilor Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române privitoare la mai buna orientare a activităţii bisericeşti la nivelul centrelor eparhiale, protopopiatelor, parohiilor şi mănăstirilor. De asemenea s-a căzut de acord asupra acordării unor distincţii preoţilor merituoşi.

● *Duminică, 27 ianuarie 1974, a avut loc în catedrala mitropolitană din Iaşi hirotonia şi instalarea noului Episcop-vicar al Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, P. S. Adrian Botoşăneanul. Slujba hirotoniei a fost săvîrşită de Î. P. S. Dr. Justin Moisescu, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieşteanul, Vicar patriarhal — ca delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, şi P. S. Eftimie Bîrlădeanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Romanului şi Huşilor. Au asistat P. S. Sa Petru Pleşca, Episcop titular romano-catolic, pr. prof. Dr. Eduard Ferentz, prorectorul Institutului teologic romano-catolic din acelaşi oraş, consilieri arhiepiscopali, stareţi de mănăstiri, profesori de la Seminarul teologic din Mănăstirea Neamţu, protopopi, preoţi şi credincioşi.*

A fost de faţă de asemenea Dl Gheorghe Nenciu, Vicepreşedintele Departamentului Cultelor.

După hirotonie a vorbit Î. P. S. Mitropolit Justin despre lucrarea arhierească a episcopului şi a dat îndrumări noului Episcop-vicar.

● *În 23 ianuarie 1974 s-au împlinit 30 ani de la hirotonia întru arhiereu a P. S. Episcop Dr. Antim Nica, Episcop al Dunării de Jos.*

P. S. Episcop Antim şi-a făcut studiile în ţară şi în străinătate: Franţa, Anglia, Liban, a condus cancelaria Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române timp de peste 20 ani, ca şi departamentele: Relaţii externe bisericeşti, I. B. Ateliere şi I. B. Tipografie şi a fost Secretarul Sf. Sinod. Pe linie didactică a fost director de seminar şi lector la catedra de Teologie practică a Facultăţii de Teologie din Bucureşti.

P. S. Episcop Antim a însoţit deseori pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian în călătorii ecumenice peste hotare şi a condus numeroase delegaţii ecumenice ale Bisericii noastre în vizită în alte ţări din Europa, America şi Asia.

● În 25 ianuarie 1974 s-au împlinit 25 ani de la înfiinţarea Seminarului teologic de la Mofleni-Craiova.

La festivităţile care au avut loc cu prilejul acestui important eveniment din viaţa Seminarului craiovean au participat: Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, P. S. Episcop Iosif al Rîmnicului şi Argeşului şi P. S. Nestor Severineanul, Episcop-vicar al Mitropoliei Olteniei.

● Duminică, 27 ianuarie 1974, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a vizitat credincioşii din Timişoara-Freidorf, săvîrşind Sf. Liturghie în capela de aici. În cadrul dumnezeieştii slujbe a hirotonit diacon pe candidatul Romulus Popovici, numit preot la parohia Brebu, jud. Caraş-Severin.

După prezentarea raportului de activitate din partea parohului, pr. Alexandru Bălaş, Î. P. S. Mitropolit Nicolae explică Evanghelia zilei şi apreciază realizările înfăptuite în această parohie, îndemnînd la noi realizări şi urcuş spiritual, întocmai ca Zaheu care s-a îndreptat după întîlnirea sa cu Domnul.

● În 30 ianuarie 1974, Sfinţii Trei Ierarhi, P. S. Episcop Visarion al Aradului a făcut o vizită la reşedinţa mitropolitană din Timişoara, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului.

În această zi la orele 10, Înalţii Ierarhi au fost întîmpinaţi în pragul catedralei de un sobor de preoţi şi credincioşi. Cuvînt de bun venit a rostit P. Cuv. arhimandrit Timotei Seviciu, vicar eparhial, şi dl. dr. Teodor Deju, membru al Consiliului arhiepiscopesc. Ierarhii Mitropoliei Banatului au săvîrşit apoi Sf. Liturghie arhierească.

La sfîrşitul slujbei, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit un cuvînt în care a subliniat însemnătatea vizitei P. S. Episcop Visarion, ca una ce oglindeşte unitatea de lucrare bisericească în cuprinsul aceleiaşi Mitropolii.

Răspunzînd, P. S. Episcop Visarion a mulţumit pentru primirea ce i s-a făcut la praznicul hramului catedralei şi a subliniat că participarea sa o simte pusă sub semnul unităţii reprezentată de Sfinţii Trei Ierarhi.

La reşedinţa mitropolitană a avut loc apoi o masă în cadrul căreia Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop Visarion au rostit toasturi.

În după-amiaza zilei, Înalţii Ierarhi au luat parte la sărbătorirea patronilor Seminarului teologic din Caransebeş.

Deschis printr-un cuvînt al C. pr. Ioan Teodorovici, directorul Seminarului, programul festiv în cinstea Sfinţilor Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu cuvîntătorul şi Ioan Gură de Aur, a fost continuat cu o conferinţă a C. pr. profesor Dorel Pogan, apoi cu recitări şi imnuri închinate Sfinţilor sărbătoriţi, precum şi cu lecturi din operele lor. La sfîrşit, Întîistătătorii Eparhiilor Mitropoliei Banatului au apreciat munca desfăşurată în cadrul şcolii, dînd îndemnurile cuvenite pentru sporirea continuă a roadelor ei.

În aceeaşi zi, la rugăciunea serii, P. S. Episcop Visarion a vorbit elevilor despre Taina Preoţiei.

● Patronii Seminarului teologic special de la Curtea de Argeş Sf. Trei Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan, au fost sărbătoriţi în prezenţa P. S. Episcop Vasile al Oradiei, delegat al P. F. Părinte Patriarh Justinian, printr-un program, deschis de P. C. director I. Negruţiu.

Conferinţa festivă: „Însemnătatea preoţiei creştine după învăţătura Sf. Trei Ierarhi" a fost susţinută de P. Cuv. arhim. M. Gheorghescu, după care a urmat un reuşit program artistic susţinut de elevii Seminarului, sub conducerea C. pr. prof. V. Frangulea şi dl prof. I. Rizescu.

În încheiere a vorbit P. S. Episcop Vasile al Oradiei, care a împărtăşit elevilor învăţături şi îndemnuri desprinse din frumuseţea praznicului Sf. Trei Ierarhi.

● Între 1 şi 4 februarie 1974, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului a făcut o vizită în cuprinsul protopopiatului Sighetu Marmaţiei.

Astfel, vineri, 1 februarie 1974, în drum spre Sighet, Î. P. S. Sa s-a oprit în oraşul Baia Mare, unde a fost întîmpinat de P. C. prot. Dr. Carol Pop.

În 2 februarie, „Întîmpinarea Domnului", în parohia Onceşti s-a săvîrşit Sfînta Liturghie de către Î. P. S. Arhiepiscop Teofil, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, între care: P. C. cons. A. Stanciu, P. C. prot. M. Oprişanu, C. pr. local E. Nedescu, care a fost distins cu acest prilej.

În cadrul Sf. Liturghii a fost hirotonit ca diacon teologul Gavril Roman. După masă în parohia ortodoxă ucraineană Rona de Sus s-a săvîrşit vecernia. După vecernie, Î. P. S. Sa a tîlcuit credincioşilor rugăciunea domnească: „Tatăl nostru".

Tot în Rona de Sus, Duminică, 3 februarie a. c., Î. P. S. Arhiepiscop Teofil a săvîrşit Sfînta Liturghie arhierească.

De la Rona de Sus, Înaltul Ierarh a plecat spre Rona de Jos, unde s-a săvîrşit slujba vecerniei. După vecernie, Î. P. S. Sa a vorbit credincioşilor despre „statornicia în credinţă".

● Duminică, 3 februarie 1974, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a vizitat parohia Timişoara-Ronaţ, cu care prilej a săvîrşit Sfînta Liturghie. Cuvîntul Chiriarhului, care a tălmăcit Evanghelia zilei (Luca 18, 10—14), a pus în lumină urîţenia păcatului şi frumuseţea virtuţii, ca o luare aminte la începutul perioadei Triodului.

O prezentare a situaţiei parohiei a făcut C. pr. Cornel Crăciunescu.

● Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului Duminică, 3 februarie 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în parohia Obreja, prot. Aiud, fiind întîmpinat de P. C. prot. L. Silveşan.

În cadrul Sf. Liturghii a fost hirotonit întru diacon tînărul teolog D. Stan.

La priceasnă a predicat P. C. pr. prof. D. Abrudan, iar la sfîrşitul Sf. Liturghii a vorbit P. C. vicar Tr. Belaşcu, după care a luat cuvîntul P. S. Episcop-vicar Emilian, care a zăbovit cu deosebire asupra credinţei lucrătoare prin fapte bune.

În după-amiaza aceleaşi zile, P. S. Sa a poposit în parohia Mihalţ (prot. Aiud), unde s-a săvîrşit slujba vecerniei, cu care prilej a vorbit C. pr. I. Barna, parohul local, P. C. vicar Tr. Belaşcu, iar la sfîrşit P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinărenul, care a arătat mijloacele de colaborare între ierarhi şi credincioşi.

● Între 4—9 februarie, au avut loc la Iaşi cursurile anuale cu îndrumătorii de muzee de la mănăstirile şi bisericile — monumente istorice — din cuprinsul Mitropoliei Moldovei şi Sucevei. Aceleaşi cursuri au avut loc şi la Craiova, între 19—22 ianuarie 1974, pentru perfecţionarea ghizilor de la monumentele religioase din Mitropolia Olteniei.

● Duminică, 10 februarie 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a săvîrşit, din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Sf. Liturghie arhierească la parohia Agnita, prot. Mediaş, fiind întîmpinat de P. C. prot. P. Boeriu (Mediaş). Răspunsurile au fost date de un grup de studenţi teologi, sub conducerea P. C. prof. Gh. Şoima.

În cadrul Sf. Liturghii au fost hirotoniţi: Paul Dumitru întru diacon şi D. Stan întru preot pentru parohia Mihalţ, prot. Aiud.

La priceasnă a predicat P. C. pr. F. Costea, secretar eparhial, iar la sfîrşit C. pr. Gh. Bordeanu, după care a vorbit P. S. Episcop-vicar Emilian. P. S. Sa a dezvoltat textul din Epistola I-a către Corinteni a Sf. Apostol Pavel: „Şi acum rămîn acestea trei: Credinţa, nădejdea şi dragostea." La agapa care a urmat au vorbit între alţii: dl Auner Richard, prim-pastor al bisericii ev. C. A. din Agnita, C. pr. S. Săsăujan ş. a.

● În zilele de 15—17 februarie 1974 Centrul arhiepiscopesc Sibiu a fost vizitat de arhimandritul Daniel Gelsi, monsenior Dr. Egon Kapellari şi Wieser Wolfgang — toţi de la Universitatea din Graz (Austria), fiind primiţi şi avînd convorbiri cu Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul.

Oaspeţii au asistat la vecernia urmată de acatist în Catedrala mitropolitană din Sibiu, au vizitat Biblioteca Mitropoliei şi Capela Institutului Teologic, colecţia de icoane pe sticlă de la Sibiel, Muzeul Brukenthal, biserica romano-catolică din centrul oraşului.

Duminică, 17 februarie 1974, oaspeţii au asistat la Sf. Liturghie în catedrala mitropolitană, rămînînd adînc impresionaţi de cele văzute şi auzite aici, cu deosebire de modul în care corul a executat cîntările de la sf. slujbă.

Sfînta Taină a Preoţiei (I)

Sf. Taină a Preoţiei este lucrarea sfîntă văzută, întemeiată de Mîntuitorul, în care — prin rugăciune şi punerea mîinilor episcopului — se împărtăşeşte Darul cel nevăzut al Sf. Duh, corespunzător unuia din cele trei grade ierarhice.

Din Sf. Scriptură rezultă adevărul că Preoţia este o Taină instituită de Mîntuitorul, care constă în punerea mîinilor şi invocarea Darului nevăzut al Sf. Duh. De la cuvîntul grecesc „hirotoneo" îi vine numele de Hirotonie.

Că Preoţia este o Taină, adică o lucrare sfîntă văzută, prin care se împărtăşeşte un dar special, rezultă din îndemnul dat de Sfîntul Apostol Pavel lui Timotei, pe care îl aşezase în Efes ca episcop: „Nu fii nepăsător faţă de harul care este întru tine, care ţi s-a dat prin proorocie, cu punerea mîinilor preoţiei" (I Tim. 4, 14). Aceluiaşi ucenic îi adresează cuvintele: „Te îndemn să ţii aprins harul lui Dumnezeu, cel ce este în tine, prin punerea mîinilor mele" (II Tim. 1, 6).

Cu privire la aşezarea primilor diaconi, Sf. Scriptură ne informează: „Şi rugîndu-se şi-au pus mîinile peste ei" (F. Ap. 6, 6), de unde rezultă că chiar şi în gradul ei cel mai mic, acela al diaconiei, Preoţia este un dar special care se împărtăşeşte printr-o Sf. Taină.

Preoţii erau aşezaţi pe la diferite biserici de către Sfîntul Apostol Pavel împreună cu Barnaba prin Hirotonie: „Şi hirotonindu-le preoţi în fiecare biserică, rugîndu-se cu postiri, i-au încredinţat pe ei Domnului în care crezuseră" (F. Ap. 14, 23). După cum vedem, şi aici este vorba despre „punerea mîinilor", adică de o lucrare sfîntă văzută.

Este adevărat: în toate aceste locuri nu se spune că punerea mîinilor, împreunată cu rugăciune, care constituie partea externă a Sfintei Taine a Hirotoniei, a fost orînduită de Domnul nostru Iisus Hristos. Dar însuşi faptul că prin aceste mijloace se comunică astfel de daruri, ne îndreptăţeşte să

(Continuare în pag. 4)

II. Sf. canoane în viaţa Bisericii

Alcătuirea canoanelor în Biserică

În baza dreptului divin şi a puterii primite de la Mîntuitorul Iisus Hristos, Biserica a procedat, din primii ani ai existenţei sale, la emiterea unor hotărîri, care să asigure ordinea în comunităţile creştine şi să păzească dreapta credinţă în faţa unor acţiuni ostile, care ar fi putut periclita exercitarea, în mod normal, a noului cult.

Cum proceda Biserica în această acţiune?

Faptele Apostolilor ne informează că toate hotărîrile, privitoare la viaţa bisericească, erau luate de către soborul sau adunarea Sf. Apostoli. Aşa a avut loc alegerea lui Matia în apostolat, în locul lui Iuda Iscarioteanul (F. Ap. 1, 13—26) alegerea celor 7 diaconi (F. Ap. 6, 5—6) şi hotărîrea Sinodului Apostolic din Ierusalim, referitoare la neobligativitatea Legii vechi pentru creştinii proveniţi dintre neevrei (F. Ap. 15). Raţiunea pentru care s-a procedat astfel era faptul că Mîntuitorul a învestit cu putere harică şi cu autoritatea slujirii nu pe unul singur, ci pe toţi Sf. Apostoli (Ioan 20, 22—23; Luca 24, 49; Marcu 16, 15; Matei 28, 19) ,iar în ziua Cincizecimii a fost trimis Duhul Sfînt peste „toţi Apostolii adunaţi la un loc" (F. Ap. 2, 1—2). De aceea şi hotărîrile lor, Sf. Apostoli le luau împreună şi în numele Duhului Sfînt, folosindu-se de formula: „Părutu-s-a Duhului Sfînt şi nouă" (F. Ap. 15, 28) şi bazîndu-se pe cuvintele Mîntuitorului „Cel ce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă şi cel ce se leapădă de voi, de mine se leapădă (Luca 10, 16; Ioan 13, 20 şi paralelele). Acest principiu al sinodalităţii în cîrmuirea Bisericii a fost ţinut cu stricteţe, atît în epoca apostolică, cît şi în cele următoare, păstrîndu-se neştirbit, în Biserica Ortodoxă, pînă în zilele noastre.

Hotărîrile Bisericii luate de către organele sale conducătoare, adică sinoadele, au primit denumirea de canoane, de la cuvîntul grecesc „Canon", care însemnează dreptar, adică o unealtă folosită pentru lustruirea pietrii, a zidului sau a lemnului, cu ajutorul căreia se îndreaptă ceea ce este strîmb, se nivelează asperităţile dîndu-se obiectului respectiv o formă regulată.

În înţeles bisericesc, canonul este o lege dată de Biserică, prin autoritatea sa competentă, cu scopul asigurării unei bune rînduieli a treburilor bisericeşti, atît în privinţa credinţei şi a cultului, cît şi în privinţa moralei şi a disciplinei, astfel ca nimic să nu fie în dezordine, cum se exprimă Sf. Atanasie cel Mare.

Pentru ca o dispoziţie bisericească să devină canon sînt necesare următoarele condiţii:

a) Dispoziţia să se întemeieze pe Sf. Scriptură sau pe Sf. Tradiţie; b) Să fie primită de întreaga Biserică şi c) Să fie dată de un organ competent al Bisericii, adică Sinodul sau să fie recunoscută şi aprobată de un Sinod ecumenic.

Sf. Apostoli n-au scris toate dispoziţiile şi învăţăturile primite de la Mîntuitorul. Ei le împărtăşeau prin viu grai comunităţilor creştine (Ioan 21, 25; F. Ap. 16, 4; II Petru 3, 2; I Ioan 2, 24; II Ioan 1, 12 etc.), scriindu-le numai atunci cînd se ivea trebuinţa de a rezolva o anumită situaţie specială, sau pentru a lămuri anumite probleme mai grele, sau controversate, ori atunci cînd nu puteau vizita personal o obşte bisericească.

Aceste învăţături şi îndrumări ale Sf. Apostoli s-au transmis urmaşilor lor, spre a fi aplicate în cîrmuirea Bisericii la situaţii corespunzătoare. Către sfîrşitul secolului III, începutul sec. IV, ele au fost adunate şi scrise de un creştin evlavios, probabil o persoană care avea răspunderi în cîrmuirea unei unităţi bisericeşti, şi denumite: „Canoane apostolice", spre a se arăta originea lor. Ele sînt amintite sub acest nume de către Sf. Părinţi: Atanasie cel Mare, Vasile cel Mare, de Sf. Părinţi ai Sinodului I ecumenic şi de istoricul bisericesc Eusebiu din Cezareea. Toate celelalte sinoade ecumenice le-au recunoscut valoarea şi tradiţia apostolică, pentru motivul că ele exprimă în conţinutul lor învăţătura cuprinsă în cărţile canonice ale Sf. Scripturi şi, în al doilea rînd, datorită faptului că dispoziţiunile lor corespund întru totul practicii bisericeşti, ce ni se înfăţişează în scrierile ucenicilor şi urmaşilor Sf. Apostoli. Numărul canoanelor apostolice este de 85.

Biserica a trebuit să formuleze însă şi alte canoane sau legi bisericeşti, cum le mai putem spune, spre a face faţă numeroaselor probleme, care s-au ivit în decursul primelor opt secole după Hristos. În scopul condamnării diferitelor erezii — rătăciri în credinţă — Biserica a convocat şapte sinoade numite ecumenice, fiindcă la ele au luat parte reprezentanţi ai tuturor Bisericilor locale şi în lucrările lor s-au precizat învăţăturile de credinţă, rînduielile de cult, disciplina şi alte probleme referitoare la întreaga Biserică.

Aceste sinoade ecumenice sînt:

1. Sinodul de la Niceea, ţinut în anul 325, a emis 20 de canoane.

2. Sinodul din Constantinopol, în anul 381, a dat 7 canoane.

3. Sinodul din Efes, în anul 431, a dat 8 canoane.

4. Sinodul din Calcedon, în anul 451, a dat 30 canoane.

5—6. Sinodul quini-sext, din Constantinopol, numit şi sinodul trulan, din anii 691—692, a emis 102 canoane.

7. Sinodul de la Niceea, din anul 787, a dat 22 canoane.

Sinoadele au fost autorităţi reprezentative ale Bisericii şi cele mai competente foruri de a interpreta Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie apostolică. La lucrările lor au luat parte Sf. Părinţi cu o vastă cultură teologică, ca de pildă Sf. Atanasie cel Mare, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Timotei al Alexandriei, Sf. Grigorie de Nissa ş. a.

În afară de canoanele apostolice şi cele ale sinoadelor ecumenice, Biserica a primit un număr de canoane, emise de zece sinoade locale, ţinute în diferite localităţi, între anii 314—879, care prezintă un interes general pentru întreaga Biserică şi care au fost aprobate de sinoadele ecumenice şi de consensul întregii Biserici.

Pentru aceleaşi motive, au fost aprobate de către sinoadele ecumenice şi un mare număr de canoane date de 13 dintre Sf. Părinţi (Dionisie al Alexandriei, Grigorie al Neocezareei, Petru al Alexandriei, Atanasie cel Mare, Vasile cel Mare, Timotei al Alexandriei, Grigorie Teologul, Amfilohie din Iconiu, Grigorie de Nissa, Teofil al Alexandriei, Ciril al Ierusalimului, Ghenadie al Constantinopolului şi Tarasie al Constantinopolului, în care găsim rînduieli cu caracter moral, duhovnicesc, liturgic, chestiuni privitoare la mărturisire, la judecata în scaunul spovedaniei şi alte lucruri practice.

Canoanelor li s-a zis „sfinte", datorită faptului că ele au fost formulate sau aprobate de Biserică, care are însuşirea de a fi sfîntă şi este călăuzită de Duhul Sfînt. În al doilea rînd, canoanele reglementează viaţa bisericească pe baza principiilor cuprinse în Sf. Scriptură, principii inspirate tot de Duhul Sfînt.

În sfîrşit scopul urmărit de sf. canoane este cel al păstrării dreptei credinţe şi îndrumarea vieţii bisericeşti în cadrul bunelor rînduieli morale, care să sprijine activitatea societăţii omeneşti în duhul iubirii, al păcii, al dreptăţii etc.

Statornicirea acestor rînduieli în viaţa pămîntească contribuie şi la agonisirea vredniciei pentru Împărăţia lui Dumnezeu (Matei 6, 33; Efes, cap. 5 şi 6).

Pr. Mihail Colotelo

Sfînta Taină a Preoţiei (I)

(Urmare din pag. 3)

le reducem la Mîntuitorul, după porunca căruia Sfinţii Apostoli îndeplinesc cele privitoare la Împărăţia lui Dumnezeu. De altfel, aceasta o arată şi Sfînta Scriptură, care spune despre preoţii din Efes: „Duhul Sfînt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriţi Biserica lui Dumnezeu" (F. Ap. 20, 28).

Harul dumnezeiesc împărtăşit prin Sfînta Taină a Hirotoniei este puterea duhovnicească de a împlini datoriile preoţeşti, la care se adaugă — în cazul celui ce preoţeşte cu vrednicie — un ajutor special din partea lui Dumnezeu, datorită căruia preotul împlineşte în chip bine plăcut lui Dumnezeu serviciile liturgice şi duce o viaţă corespunzătoare chemării lui. Acest dar se acordă diaconului, preotului şi episcopului în măsură diferită, adică corespunzător cu sarcinile legate de chemarea fiecăruia în parte.

Astfel, acest har împărtăşeşte puterea de a *învăţa*. Ceea ce rezultă din înseşi cuvintele Mîntuitorului: „Mergînd, învăţaţi toate neamurile, ... învăţîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă" (Matei 28, 19—20); vezi şi Luca 9, 20; 10, 9 ş. a.).

Totodată, acest har special al Sfintei Taine a Hirotoniei împărtăşeşte capacitatea de *a săvîrşi Sfintele Taine*, ceea ce se desprinde cu claritate din cuvintele Sfîntului Apostol Pavel: „Aşa să ne socotească pe noi fiecare om: ca slujitori ai lui Hristos şi ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu" (I Cor. 4, 1; vezi şi Matei 28, 19; Ioan 20, 22—23; Iacov 5, 14 ş. a.).

De asemenea, acest har special al Preoţiei dă capacitatea de *a păstori*, adică de a conduce la limanul mîntuirii şi al fericirii. Ceea ce rezultă din cuvintele Mîntuitorului: „Cel ce vă ascultă pe voi pe mine mă ascultă şi cel ce se leapădă de voi se leapădă de mine; iar cel ce se leapădă de mine se leapădă de Cel ce m-a trimis pe mine" (Luca 10, 16). În temeiul acestei capacităţi, Sfîntul Apostol Pavel scrie: „Şi gata sîntem să pedepsim toată neascultarea, atunci cînd supunerea voastră va fi deplină" (II Cor. 10, 6; vezi şi II Cor. 7, 12; 2, 9; I Cor. cap. 5 ş. a.).

Această întreită capacitate, mijlocită de harul special al Sfintei Taine a Hirotoniei, constituie *drepturi* şi *îndatoriri* în acelaşi timp, pentru că drepturile sînt un corolar al îndatoririlor.

Din împlinirea întreitei îndatoriri preoţeşti, rezultă dreptul preoţilor de a fi întreţinuţi de credincioşi (Luca 10, 7; Matei 10, 10; I Cor. 9, 7—14; Gal. 6, 6) şi de a li se acorda o cinste deosebită (Evr. 13, 17; I Tes. 5, 12—13; I Tim. 5, 17).

Harul acordat de Sfînta Taină a Hirotoniei îl aşează pe cel ce a primit această Sfîntă Taină într-o *stare deosebită* de cea a mirenilor. Această deosebire rezultă din cuvintele Sfîntului Apostol Pavel adresate episcopilor şi preoţilor din părţile Efesului: „Luaţi aminte de *voi* înşivă şi de toată *turma*, întru care Duhul Sfînt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriţi Biserica lui Dumnezeu, pe care a cîştigat-o cu însuşi sîngele său" (F. Ap. 20, 28). Nu oricine poate fi preot, ci numai credinciosul care are acest dar de la Dumnezeu avînd pregătirea corespunzătoare. Căci preoţia este o chemare şi o slujbă specială: „Şi nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu, după cum şi Aaron" (Evr. 5, 4). După ce arată că fiecare credincios poate avea de la Dumnezeu numai un anumit dar (I Cor. 12, 28—29), Sfîntul Apostol Pavel întreabă: „Şi cum vor propovădui, de nu se vor trimite?" (Rom. 10, 15). De unde rezultă că *Preoţia presupune un dar special.*

Preoţia are trei (3) grade sau trepte de origine divină:

1. *Episcopii*, gradul cel mai înalt al Preoţiei, urmaşi ai Sfinţilor Apostoli. Sfînta Scriptură îi numeşte pe episcopi şi simplu „presbiteri", iar pe presbiteri îi numeşte şi „episcopi" (Tit 1, 5—9). Episcopul hirotoneşte şi aşează preoţi şi diaconi şi conduce turma din eparhia sa (I Tim. 3, 1—7; 5, 22; 3, 8—10; II Tim. 4, 2).

2. *Presbiterii* (preoţii), numiţi şi ei uneori „episcopi" (F. Ap. 20, 28), au aceeaşi slujbă ca şi episcopii: de a învăţa (I Tim. 5, 17; Tit 1, 9), de a săvîrşi Sf. Taine (Iacob 5, 14) afară de Sf. Taină a Preoţiei şi de a conduce (I Tim. 3, 5; Tit 1, 9; I Petru 5, 2).

3. *Diaconii*, urmaşi ai primilor şapte diaconi (F. Ap .6, 1—6), deţin o slujbă preoţească de grad mai mic. Ea constă în a ajuta pe Apostoli, Episcopi şi preoţi (F. Ap. 6, 1—4). Avînd Preoţie, ei sînt numiţi alături de episcopi şi presbiteri (Filip. 1, 1; I Tim. 3, 1—12).

După Sf. Scriptură, Sf. Părinţi, legislaţia şi practica bisericească, săvîrşitorii Tainei acesteia pot fi numai urmaşii Sf. Apostoli, episcopii, dacă au succesiune apostolică, adică dacă au darul Preoţiei în gradul cel mai mare şi în chip neîntrerupt de la Sf. Apostoli. Sf. Scriptură ne relatează că numai Apostolii şi episcopii au hirotonit şi aşezat episcopi, preoţi şi diaconi. De ex.: Sf. Apostoli au hirotonit şi aşezat pe cei şapte diaconi, Sf. Apostol Pavel a hirotonit şi aşezat pe episcopii Tit şi Timotei şi o seamă de preoţi (I Tim. 4, 14; II Tim. 1, 6; F. Ap. 14, 23), iar Tit şi Timotei au hirotonit şi aşezat preoţi şi diaconi (I Tim. 5, 22; 3, 1—10; Tit 1, 5—9) ş. a. m. d.

În concluzie finală, putem spune că Sfînta Taină a Preoţiei are temeiuri puternice şi clare în Sf. Scriptură. Drept aceea, cel ce vrea să fie purtător cu vrednicie al Preoţiei trebuie să pună în slujba ei toate darurile credinţei, pietăţii şi culturii!

C. Sîrbu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 mai 1974 Nr. 17—18

5 B CRAIOVA
POSTA ROMANA

Telegraful Român

Biblioteca Orășenească
„Ștefan Gheorghiu"
Str. Bariţiu 5 SIBIU

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

49. Credinţa, nădejdea şi dragostea

Sfîntul Apostol Pavel încheie imnul iubirii (I Corinteni 13) cu aceste cuvinte: „Şi acum rămîn acestea trei: credinţa, nădejdea, dragostea; iar mai mare dintre acestea este dragostea" (I Corinteni 13, 13). Căci Dumnezeu dragoste este. De aceea toate faptele bune, toate virtuţile izvorăsc din dragoste, sînt însufleţite de dragoste şi rodesc prin dragostea pe care Dumnezeu o revarsă în sufletele noastre. Astfel, ca să ne oprim la virtuţile credinţei şi nădejdii, prin care intrăm în comuniune cu Dumnezeu, Sf. Apostol Pavel ne spune: „De aş avea toată credinţa încît să mut şi munţii, iar dragoste nu am nimic nu sînt" (13, 2); dragostea „toate le crede, toate le nădăjduieşte" (13, 7). Aşadar unde este dragoste acolo e şi credinţă şi nădejde. Dragostea dă valoare şi credinţei şi nădejdii. De aceea dragostea, credinţa şi nădejdea una sînt. Prin aceste trei virtuţi noi sîntem în legătură cu Dumnezeu; Dumnezeu este în noi şi noi sîntem în Dumnezeu. Întrucît am scris despre dragoste, acum ne vom îndrepta spre credinţă şi nădejde.

Credinţa este deschiderea sufletului nostru spre Dumnezeu, care ni se descoperă în Sfînta Scriptură şi Sfînta Tradiţie, amîndouă păstrate şi propovăduite de Biserică. Aşadar prin credinţă intrăm în legătură cu Dumnezeu, cu cele „nevăzute" (Evrei 11, 1), primim învăţătura cea sfîntă, ce ni se împărtăşeşte în Biserica dreptmăritoare. Căci Hristos sălăşluieşte în Biserica Sa şi lucrează prin ea mîntuirea dreptcredincioşilor, adică a tuturor celor ce vieţuiesc după dreapta credinţă.

Mîntuitorul însuşi a cerut tuturor celor ce se apropiau de El să aibă credinţă în El. În primul rînd Iisus cere ucenicilor Lui să creadă în El, adică să creadă că El e Fiul lui Dumnezeu întrupat, Fiul Tatălui. „Credeţi în Dumnezeu şi în mine credeţi." „Credeţi-mă că eu sînt în Tatăl şi Tatăl este în mine" (Ioan 14, 1.11). Pentru credinţa lor în Iisus, au fost tămăduiţi orbii, s-a vindecat fiica femeii cananience, s-a ridicat slăbănogul din patul suferinţei şi mulţimi au primit binecuvîntarea Domnului. De atunci şi pînă astăzi fiii dreptcredincioşi ai Bisericii trăiesc prin credinţa în Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru.

E adevărat: noi nu am văzut şi nu vedem pe Hristos cu ochi trupeşti, aşa cum l-au văzut ucenicii şi cei ce îl înconjurau. Credinţa însă, pe care o avem în suflet, ne pune în legătură nevăzută, dar trăită, simţită duhovniceşte, cu Iisus Hristos, cu Dumnezeu-Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh, în legătură cu toată învăţătura, sfintele slujbe şi rînduieli date de Domnul Bisericii, prin care învăţătură şi rînduieli lucrează Iisus Hristos însuşi şi ne uneşte cu El. De aceea cînd ne rugăm cu credinţă simţim că Hristos este cu noi, în noi. Cînd sîntem la Sfînta Liturghie sau luăm parte la Sfintele Taine şi alte sfinte rugăciuni, de asemenea prin credinţă, prin deschiderea şi înălţarea sufletului nostru, sîntem cuprinşi de fiorul sfînt şi puternic al prezenţei lui Hristos. Dumnezeu cel nevăzut ochilor trupeşti (icoana ne ajută să ne înălţăm cu sufletul la Iisus Hristos) se descopere în mod tainic sufletului credincios şi îl umple de lumină, de bucurie, de pace, de încredere nețărmurită în purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru noi, pentru mîntuirea noastră. Şi toată viaţa noastră devine o viaţă prin credinţa în Iisus Hristos. Iar această credinţă nu e numai simţămînt lăuntric, nevăzută mişcare a inimii, ci ea se arată, devine văzută prin fapte. Căci nu e destul să simţi pe Hristos în inima ta, ci trebuie ca această credinţă să se arate prin faptele tale. Căci scris este: „Credinţa fără fapte este moartă." Iar credinţa roditoare prin fapte este o credinţă desăvîrşită. (Iacob 2, 20.22). Astfel nu numai în sufletul nostru, ci şi în graiul nostru şi în faptele noastre, în purtarea noastră trebuie să se arate că prin credinţă Dumnezeu este prezent şi lucrător în noi şi în viaţa noastră de fiecare zi.

Credinţa trebuie să cuprindă toată descoperirea dumnezeiască, pe care Dumnezeu prin proorocii Vechiului Testament şi prin Iisus Hristos a dat-o Bisericii Sale. Ea trebuie să fie statornică şi lucrătoare în dragoste (Gal. 5, 6; II Tim. 1, 12—13). Credincioşii trebuie aşadar să cunoască toată învăţătura de credinţă a Bisericii. Cel ce se opreşte numai la una sau alta din această învăţătură şi pe celelalte învăţături nu le primeşte este pe o cale greşită şi nu dobîndeşte mîntuirea. Astfel unii pun temei mai mult pe Vechiul Testament. Alţii se opresc la „sfîrşitul lumii", de care Mîntuitorul spune că nimeni nu ştie cînd va fi. Alţii la botez, lăsînd pe prunci şi pe copii nebotezaţi, deci fără legătură cu Hristos. Biserica însă în credinţa sa le cuprinde pe toate cele grăite de Dumnezeu, de Iisus Hristos, şi date Sfinţilor Apostoli, iar de la Apostoli Sfinţilor Părinţi. De aceea credinţa Bisericii nu e unilaterală, nu se mărgineşte numai la una sau cîteva învăţături şi rînduieli, ci le cuprinde pe toate şi le împărtăşeşte credincioşilor pe toate.

E adevărat că păstrarea credinţei şi vieţuirea în credinţă nu este uşoară. Numai prin darul lui Dumnezeu şi prin îndrumarea Bisericii credincioşii pot să crească în adevărata credinţă şi să se ferească de păcatele împotriva credinţei, cum sînt: superstiţiile, erezia, schisma, bigotismul, fanatismul religios ş. a. Sfîntul Apostol Pavel cere „învăţătură neschimbată", ţinere de „cuvîntul cel adevărat al învăţăturii" şi ferirea de „omul eretic", care învaţă altfel decît Biserica (Tit 1, 9; 2, 7; 3, 10). De aceea credincioşii trebuie să asculte de Biserică şi să vieţuiască după învăţătura ei, căci ea e mireasa lui Hristos şi mama noastră duhovnicească.

Alături de credinţa luminată şi atotcuprinzătoare este nădejdea în Dumnezeu. Ea este întîi şi mai presus de orice nădejdea că vom dobîndi fericirea cea veşnică, adică fericirea „de a fi împreună cu Hristos" (Fil. 1, 23), căci ţinta vieţii noastre este Hristos. Nădejdea e „ancora sufletului sigură şi tare, care intră în cele dinăuntru ale catapetesmei (altarul din ceruri, n. n.), unde a intrat ca înainte-mergător pentru noi Iisus" (Evrei 6, 19—20). De fapt „prin nădejde ne-am mîntuit", prin nădejde luăm parte de acum la viaţa veşnică şi avem încredere că ne vom bucura în ceruri de fericirea cea veşnică. Noi nădăjduim însă în ajutorul lui Dumnezeu şi pentru împlinirea dorinţelor noastre bune aici pe pămînt. Nădejdea că Dumnezeu ne va ajuta să ne împlinim dorinţele spre binele nostru şi al semenilor după voia Lui cea sfîntă ne întăreşte în hotărîrea de a birui toate necazurile, toate încercările vieţii, toate ispitele amăgitoare şi de a lucra pentru tot ce e bun şi înălţător, pentru înaintarea noastră şi a altora în virtute, în viaţă tot mai sfinţită, după asemănarea lui Hristos, a Maicii Domnului şi a Sfinţilor. Ceea ce este ancora la vapor, este nădejdea pentru noi în această viaţă, cu ţintă finală a fericirii veşnice, care este „portul nemuririi" în Hristos-Domnul. Pentru aceasta însă nu e destul să nădăjduieşti în Domnul. Mai trebuie să te străduieşti să trăieşti după voia Domnului. „Nădăjduieşte în Domnul şi fă bine" — zice Psalmistul, căci Domnul izbăveşte pe cei drepţi „pentru că au nădăjduit întrînsul" (Ps. 36, 3—4). De aceea Sf. Apostol Pavel, „apostol al lui Iisus Hristos întru nădejdea vieţii

(Continuare în pag. 2)

Sf. Taină a Preoţiei (II)

Deşi învăţătura şi practica ortodoxă în legătură cu Sf. Taină a Preoţiei are temeiuri limpezi şi puternice în Sf. Scriptură, totuşi sînt unii credincioşi creştini care o denaturează şi degradează prin obiecţiuni şi prin învăţături noi. Nefăcînd distincţia necesară dintre Preoţia specială şi preoţia generală, ei pornesc de la punctul de vedere că fiecare credincios creştin este purtător al Preoţiei şi, deci, comunitatea credincioşilor poate încredinţa oricărui credincios slujba preoţească printr-un ceremonial (cu „punerea mîinilor"), care nu este taină, ci numai o simplă rugăciune, împreunată cu un act simbolic.

În cele ce urmează, vom înfăţişa (după Prot. Dr. P. Deheleanu: Manual de Sectologie, Arad 1948, p. 387—402) cele mai de seamă obiecţiuni şi puncte de vedere care se ridică împotriva învăţăturii şi practicii ortodoxe în legătură cu Sf. Taină a Preoţiei, precum şi atitudinea Bisericii noastre faţă de acestea.

I. Prima obiecţie este aceea că Sf. Scriptură ar învăţa că toţi credincioşii creştini au darul Preoţiei speciale şi — ca atare — fiecare credincios creştin poate fi purtătorul acestei chemări. Deci preoţia nu este o Taină, care să poată fi împărtăşită numai unora dintre credincioşii creştini, ci este *universală*. În acest sens, se referă la textele biblice: I Petru 2, 5.9 şi Apoc. 5, 10.

Dar din I Petru 2, 5.9 nu rezultă nicidecum universalitatea Preoţiei speciale. Căci în versetul 5 cuvintele care îl alcătuiesc au un înţeles duhovnicesc. De unde rezultă că şi expresia „preoţie sfîntă" trebuie înţeleasă tot în sens duhovnicesc şi nicidecum în înţeles de Taină. Credincioşii creştini — se spune aici — sînt „preoţi" întrucît sînt şi „temple" şi întrucît aduc şi „jertfe". Dacă nici templul în care se face slujba preoţească nu este luat în înţeles obişnuit; dacă nici însăşi slujba, adică jertfele care se aduc, nu este luată în înţeles obişnuit, atunci nici preoţia despre care este vorba aici nu este luată în înţeles obişnuit.

Cît priveşte versetul 9, aici sînt înşirate patru numiri onorifice, date odinioară israilteniilor, care acum sînt mult mai potrivite credincioşilor creştini. Astfel, Sf. Apostol Petru vrea să spună: Voi creştinii sînteţi adevăratul neam deosebit, ales de Dumnezeu la sfinţenie şi la preoţie (în înţelesul din versetul 5) împărătească. Deci, înţelesul versetului nu este că fiecare credincios creştin ar fi purtător al Preoţiei speciale.

II. Provocîndu-se la Matei 11, 25; I Cor. 1, 19—20; Matei 10, 19—20, susţin că predicatorii nu trebuie să fie oameni învăţaţi, pentru că nici Sf. Apostoli n-au fost oameni învăţaţi în şcoli înalte.

Este adevărat că Sf. Apostoli n-au fost oameni învăţaţi în şcoli, dar Dumnezeu le-a descoperit — fie direct prin gura Mîntuitorului, fie prin inspiraţia Sf. Duh — adevărurile de credinţă şi de conduită (I Cor. 7, 10; 11, 23; II Cor. 12, 1; Gal. 1, 12 ş. a.) şi le-a dat şi priceperea necesară. De aceea, ei nu aveau nevoie de şcoală, pe lîngă faptul cu au făcut şcoala uceniciei în preajma Mîntuitorului Iisus Hristos.

Dar nu tot aşa stau lucrurile cu credincioşii de rînd. Căci Mîntuitorul zice către Sf. Apostoli: „Vouă vi s-a dat să cunoaşteţi tainele împărăţiei cerurilor, pe cînd acelora nu li s-a dat" (Matei 13, 11). Pe de altă parte, în Sf. Scriptură sînt lucruri greu de înţeles (II Petru 3, 16; 1, 20). De aceea, pentru o cît mai corespunzătoare pricepere în tălmăcirea Sf. Scripturi, trebuie să ne deprindem mintea în şcoli înalte, să cunoaştem şi tîlcuirea dată de către Sf. Părinţi şi regulele după care se poate tîlcui corect. Astfel, preoţilor le este necesară o pregătire în şcoli mai înalte.

(Continuare în pag. 4)

49. Credința, nădejdea și dragostea

(Urmare din pag. 1)

veșnice" (Tit 1, 1—2), ne îndeamnă „să ținem neclintită mărturisirea nădejdii, pentru că Acela (Dumnezeu) care a făgăduit este vrednic de credință" (Evrei 10, 23). Această nădejde trebuie să fie luminată, adică să se îndrepte întîi spre viața veșnică, iar spre bunurile vremelnice numai întrucît slujesc mîntuirii și binelui semenilor. Ea trebuie să fie tare și lucrătoare prin iubire. Cine iubește pe Dumnezeu și pe oameni poate nădăjdui că va dobîndi veșnicia, iar pe pămînt împlinirea dorințelor celor bune și folositoare mîntuirii și biruirea tuturor ispitelor și încercărilor vieții (Romani 5, 2—5). Se cuvine dar să ne punem întîi nădejdea în Dumnezeu și apoi în puterile noastre, căci conlucrînd cu darul lui Dumnezeu putem fi biruitori în toate cele bune. Să nu deznădăjduim niciodată, căci în orice împrejurări Dumnezeu este cu noi. Dar nici să nu ne încredem peste măsură în puterile noastre sau în bunătatea lui Dumnezeu, că ne va ierta orice păcate am săvîrși, ci să ne căim pentru păcatele noastre și să alergăm la mila și ajutorul Domnului, căci mîntuirea o avem întîi prin harul și milostivirea lui Dumnezeu și apoi prin căința și osteneala noastră.

„Și acum rămîn acestea trei: credința, nădejdea și dragostea, iar mai mare dintre acestea este dragostea" (I Cor. 13, 13). Aceasta este treimea cea una și nedespărțită a virtuților teologice, prin care cinstim și preamărim pe Dumnezeu. Dar acestea trei nu se referă numai la legătura noastră cu Dumnezeu. Ele se răsfrîng și în alte înfățișări ale vieții. Astfel trebuie întîi să avem încredere în Dumnezeu, dar apoi trebuie să avem încredere și în noi înșine, în semenii noștri, în poporul nostru. La fel trebuie întîi să nădăjduim în Dumnezeu, dar trebuie să nădăjduim și în forțele noastre și în ajutorul fraților noștri, în viitorul patriei noastre. De asemenea trebuie întîi să iubim pe Dumnezeu, dar se cuvine să ne iubim și pe noi înșine, să iubim pe semenii noștri, să iubim Biserica, să ne iubim poporul, să iubim întreaga omenire și tot ce există în cer și pe pămînt.

Împletind astfel în sufletul și viața noastră credința, nădejdea și dragostea, vom avea — prin darul lui Dumnezeu — o viață luminată și fericită și vom sluji cu deplină dăruire de sine binele tuturor, binele Bisericii, binele poporului, spre propășirea și înălțarea continuă a vieții în necontenită dezvoltare. Căci credința, nădejdea și dragostea chezășuiesc o viață tot mai îmbelșugată și mai deplină.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Cu privire la mîntuirea noastră

În fața Mîntuitorului așteptat, dreptul Simeon s-a rugat lui Dumnezeu să-l învrednicească să treacă din viața pămîntească în viața cea veșnică. Ziua întîlnirii cu Mîntuitorul, el a socotit-o ca ziua mîntuirii lui, de aceea a cerut el așteptatul sfîrșit al vieții lui de pe pămînt.

Odată, pe cînd Mîntuitorul străbătea Ierihonul, un bărbat, cu numele Zaheu, „care era mai mare peste vameși și era bogat" (Luca 19, 2), voia să-l vadă. Cum însă Zaheu era mic de statură, iar Domnul Hristos era înconjurat de o mare mulțime de oameni, el își dădea seama că nu poate să-l vadă pe Iisus, decît dacă stă undeva la loc înalt și de acolo să privească ceea ce a și făcut. Știind pe unde avea să treacă Iisus, Zaheu a alergat înainte și s-a suit într-un sicomor și privea de acolo. Ajungînd la locul unde era Zaheu „Iisus căutînd în sus, a rostit către el: „Zaheu, grăbește-te și te dă jos, căci astăzi trebuie să rămîn în casa ta" (Luca 19, 5). Zaheu a coborît îndată și l-a primit pe Iisus „cu bucurie". În casă „stînd înaintea Domnului, Zaheu a zis: Iată jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor, și dacă am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc de patru ori" (Luca 19, 8). La aceste cuvinte ale lui Zaheu, Domnul a spus: „Astăzi s-a făcut mîntuirea casei acesteia, căci și el este fiul lui Avraam" (Luca 19, 9).

Ziua întîlnirii lui Zaheu cu Mîntuitorul a fost ziua hotărîrii lui pentru o viață nouă, ziua schimbării cugetului și modului său de viață. Mărturisindu-și hotărîrea lui pentru viața cea nouă, Zaheu nu mai era „omul păcătos" la care a intrat Domnul să găzduiască (Luca 19, 7), ci omul despre care a putut spune însuși Mîntuitorul: „Astăzi s-a făcut mîntuirea casei acesteia."

În ziua întîlnirii sale cu Mîntuitorul, dreptul Simeon a zis: „Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne..." În ziua în care Zaheu, în fața Domnului, își arată hotărîrea cea nouă, a auzit cuvîntul: „Astăzi s-a făcut mîntuirea casei acesteia".

Cînd Domnul Hristos era răstignit pe cruce, între doi tîlhari, unul dintre tîlhari a zis către Iisus: „Pomenește-mă Doamne, cînd vei veni întru Împărăția Ta" (Luca 23, 42). Mîntuitorul a primit rugăciunea tîlharului care cu puțin mai înainte se mărturisise pe sine păcătos și vrednic de pedeapsă (Luca 23, 40—41) și i-a spus": „Adevăr grăiesc ție: Astăzi vei fi cu mine în rai" (Luca 23, 43). Iată deci încă o zi de mîntuire, de data aceasta, ziua mîntuirii unui tîlhar întors la Dumnezeu.

Ne-am oprit cu gîndul la trei bărbați vrednici de pomenire care și-au cunoscut ziua mîntuirii lor. Am înțeles că, pentru fiecare dintre cei pomeniți, ziua mîntuirii lor a fost ziua în care s-au întîlnit cu Mîntuitorul. E vremea să ne întrebăm: Care-i pentru fiecare dintre noi ziua mîntuirii noastre? Răspunsul la această întrebare îl putem găsi în unele dintre rînduielile de slujbă ale Sfintei noastre Biserici.

Știm cu toții că la slujba vecerniei sînt cuprinse și cuvintele de rugăciune ale dreptului Simeon, pe care le-a rostit el cînd a avut în brațele sale pe Mîntuitorul sufletelor noastre. Aceleași cuvinte le spunem și noi la sfîrșitul fiecărei zile din viața noastră, nu ca o simplă amintire a celor petrecute odinioară cu dreptul Simeon, ci ca o rugăciune adevărată sau cel puțin ca un prilej de confruntare a noastră în fața gîndului că fiecare zi din viața noastră ne este dată ca o zi de mîntuire, ca o zi de înaintare în cele bune, încît să putem avea simțămîntul întîlnirii cu Mîntuitorul.

A mai rînduit Sfînta Biserică să ne rugăm cu cuvintele dreptului Simeon și după fiecare împărtășire cu dumnezeiestile Taine ale lui Hristos. Împărtășirea cu Trupul și Sîngele Domnului este o adevărată întîlnire cu Mîntuitorul. Niciodată și nicăieri nu sîntem mai aproape de Mîntuitorul nostru cum sîntem atunci cînd ne împărtășim cu Sfintele Taine. Să nu uităm deci niciodată că fiecare zi în care ne împărtășim cu Sfintele Taine este mai cu osebire să zicem pentru noi zi de mîntuire, ziua în care s-ar cuveni să zicem din inimă: „Acum slobozește, pe robul Tău, Stăpîne..."

Înainte de a ne împărtăși cu dumnezeiestile Taine, se cuvine să ne curățim sufletul în Sfînta Taină a Spovedaniei, mărturisindu-ne păcatele și primind dezlegare de la părintele nostru duhovnic. Cu acest prilej, noi, asemenea lui Zaheu, stăm în fața Mîntuitorului nostru și, odată cu mărturisirea păcatelor noastre, mărturisim și hotărîrea de îndreptare a vieții noastre spre bine. De aceea e firesc să auzim de la părintele duhovnic cuvintele: „Te iert și te dezleg de toate păcatele tale", ceea ce e același lucru cu: „Astăzi s-a făcut mîntuirea..." Prin urmare, și ziua Sfintei Spovedanii este o zi osebită de mîntuire, pentru fiecare dintre cei ce se spovedesc cu grija cuvenită.

După ce ne-am spovedit și am primit dezlegarea de păcate cînd stăm în fața Sfîntului Potir, ca să ne împărtășim cu Tainele Făcătoare de viață, în rugăciunea rînduită la acea vreme, fiecare dintre noi ne mărturisim a fi „cel dintîi dintre cei păcătoși", și cerem „ca tîlharul" să fim pomeniți întru Împărăția lui Hristos. Ar fi vremea atunci să auzim și noi de la Mîntuitorul cuvintele: „Astăzi vei fi cu mine în rai..." E drept că nu auzim aceste cuvinte, dar le știm împlininduse căci spune Sfîntul Ioan Gură de Aur: „Cerul e acolo unde e Hristos." Aceasta o mărturisește și Sfîntul Isac Sirul, zicînd: „Iată cerul e în tine, dacă tu ești curat". Și adaugă în altă parte: „Dragostea este Împărăția despre care a vestit Domnul Apostolilor, că vor mînca în Împărăția Sa... Acesta este „vinul care veselește inima omului" (Psalm 103, 16). Fericit este cel ce bea din acest vin! Din el au băut desfrînații și s-au rușinat; și păcătoșii au băut și au uitat căile poticnirii lor; au băut bețivii și au început să postească; au băut bogații și au dorit sărăcia; au băut săracii și s-au îmbogățit de nădejde; au băut bolnavii și s-au făcut sănătoși; au băut cei simpli și s-au făcut înțelepți."

În lumina amintitelor cuvinte, orice înaintare în cele bune, orice virtute, care deschide firea noastră spre iubirea creștină, este o deschidere a raiului, iar ziua în care ajungem să trăim cu Hristos în iubire este ziua mîntuirii noastre, este acel „astăzi" în care Domnul a făgăduit că vom fi cu El în rai.

Mîntuitorul s-a înfățișat ascultătorilor Săi ca un trimis al lui Dumnezeu-Tatăl, ca să ne învețe adevărul mîntuirii. Mîntuirea o cîștigăm învățînd de la Mîntuitorul, de la Sfînta Sa Biserică. În acest înțeles, Sfînta Biserică, cu rînduielile ei de slujbă, este o „tindă a raiului". Ca să putem fi cu Domnul Hristos în rai, trebuie să fim cu El mai întîi în „tinda raiului" adică în Sfînta Biserică și să ne împărtășim de slujbele dumnezeiești. La sfintele slujbe ne întîlnim cu Mîntuitorul, ca dreptul Simeon, stăm în fața Mîntuitorului ca Zaheu și avem prilejul să ne rugăm Lui, ca tîlharul: „Pomenește-mă Doamne, întru Împărăția Ta!" Aceasta să o facem în fiecare zi, căci fiecare zi este pentru noi și trebuie să fie o zi de mîntuire, ziua întîlnirii noastre cu Fiul lui Dumnezeu, în care putem să auzim și noi un „acum", un „astăzi", pentru mîntuirea noastră.

Ierod. *Teofil Părăianu*

Dreptul Iov

În 6 mai Biserica Ortodoxă face pomenirea dreptului Iov, una dintre personalitățile remarcabile ale V. Testament, exemplu de credință statornică în Dumnezeu.

Numele Iov derivă de la cuvîntul evreesc aiab sau iib, care înseamnă a dușmăni, numele Iov avînd sensul „cel dușmănit, persecutat". Desigur că acest nume este simbolic, el reflectînd viața lui Iov descrisă amănunțit în cartea care-i poartă numele, prin care autorul sfînt a tratat una dintre cele mai grele probleme de rezolvat și anume cauza suferinței omului drept pe acest pămînt.

Iată cum îl caracterizează autorul sfînt încă din primul verset al cărții: „Era odată în ținutul Uz un om pe care îl chema Iov și acest om era fără cusur și drept; se temea de Dumnezeu și se ferea de ce este rău." Din această cauză, casa îi era binecuvîntată cu șapte feciori și trei fete și cu multă avuție.

Despre omenia și largheța lui sufletească, cartea sfîntă ne spune: „Scăpam de pieire pe cel sărman care striga după ajutor și pe orfanul fără sprijin... Eram ochii celui orb și piciorul celui schiop. Eram tatăl celor neputincioși și cercetam cu sîrguință pricinile care îmi erau necunoscute" (Iov 29, 12—16).

Dar diavolul, dușmanul de moarte al binelui, care „umblă răcnind ca un leu, căutînd pe cine să înghită" (I Petru 5, 8) îl pizmuește și pe Iov, pentru că era „fără cusur, drept și temător de Dumnezeu" (1, 8), și-i cere îngăduința lui Dumnezeu ca să-l încerce cît e de credincios, lăsîndu-l fără copii și fără avere. Dar Iov nu s-a îndoit deloc în credința sa, căci aflîndu-se în această situație destul de grea exclamă: „Gol am ieșit din pîntecele mamei mele și gol mă voi întoarce în pămînt! Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvîntat" (1, 12). Și încă mai mult „Iov nu păcătui și nu rosti nici un cuvînt de hulă împotriva lui Dumnezeu" (1, 22).

Dar diavolul, în loc să se convingă și el de credința lui Iov, îl pizmuiește și mai tare și îi cere lui Dumnezeu îngăduința ca să se atingă de „osul și carnea lui", căci atunci cu siguranță că „va blestema în față pe Dumnezeu" (2, 5). Și diavolul a lovit pe Iov cu tot felul de bube din tălpile picioarelor pînă în creștet. Văzîndu-se în această situație Iov a părăsit casa, căci avea regim de lepros și stînd pe gunoi afară din cetate se scărpina ca să-și mai stîmpere usturimea. Femeia sa, văzîndu-l în această situație deosebit de gravă, îl îndemnă să blesteme pe Dumnezeu ca astfel prin lepădarea de credință să moară mai repede. Dar Iov rămîne neclintit în statornicia sa zicînd: „Dacă am primit de la Dumnezeu cele bune, nu vom primi oare și cele rele"? Și iarăși precizează autorul sfînt: „În toate acestea Iov n-a păcătuit de loc cu buzele sale" (2, 10).

Ca orice om de pe acest pămînt Iov a avut mulți prieteni, care, auzind de nenorocirea lui, desigur că s-au întristat iar trei dintre ei mai devotați au și plecat ca să-l cerceteze la patul suferinței, arătînd că „prietenul adevărat iubește în orice vreme, iar în nenorocire el e ca un frate" (Pilde 17, 17).

Cum îi vede, Iov își deplînge soarta, destăinuindu-le greutatea suferinței sale.

Cei trei prieteni: Elifaz, Bildad și Șofar care au venit ca să-l mîngîie, să-l îmbărbăteze și să-l com-

(Continuare în pag. 4)

Informaţii

● La invitaţia Prea Fericitului Patriah Justinian, între 12—24 martie 1974, a făcut o vizită în România, împreună cu soţia, pastorul reformat Jean-Jacques von Allmen, profesor de Teologie practică la Facultatea din Neuchâtel şi, actualmente, rectorul Institutului ecumenic pentru cercetări teologice din Tantur-Ierusalim.

Prof. von Allmen a prezentat profesorilor şi studenţilor de la institutele teologice din Bucureşti şi Sibiu două conferinţe, intitulate: „Observaţii asupra cultului în Biserica primară", şi: „Consideraţii asupra concepţiei reformate despre slujirea pastorală", conferinţe care au fost urmate de discuţii ample.

La Centrul arhiepiscopesc din Sibiu prof. J.-J. von Allmen împreună cu doamna au fost oaspeţii Î. P. S. Mitropolit Nicolae în zilele de 13—15 martie 1974, vizitînd cu acest prilej Catedrala şi Biblioteca mitropolitană, bisericile din Răşinari, muzeul etnografic şi vechea reşedinţă episcopală din această localitate, biserica şi colecţia de icoane din parohia Sibiel, secţiile de arăt românească ale Muzeului Brukenthal ş. a., rămînînd plăcut impresionaţi de stilul şi pictura bisericilor noastre, de evlavia credincioşilor, de armonia dintre cultele din ţara noastră etc.

În 21 martie a. c., prof. J. J. von Allmen a fost primit în audienţă de P. F. Părinte Patriarh Justinian, avînd de asemenea întrevederi cu P. S. Episcop Iosif al Rîmnicului şi Argeşului, cu P. S. episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, şi cu P. S. Episcopi vicari Roman Ialomiţeanul (Bucureşti) şi Emilian Răşinăreanul (Sibiu).

● Pentru a veni în întîmpinarea cerinţelor duhovniceşti ale credincioşilor din Arhiepiscopia de Alba Iulia şi Sibiu, cu deosebire ale celor din parohiile vacante, s-au făcut programări de cercetare a acestor credincioşi.

La recomandarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae, Centrul arhiepiscopesc a programat în Duminicile din postul Sf. Paşti cercetarea unor parohii mai mari din Arhiepiscopie de către P. C. vicar, P. C. consilieri şi P. C. profesori de Institutul Teologic Universitar din Sibiu, după cu urmează:

Duminică, 24 februarie 1974, P. C. prof. I. Zăgrean: Luduş II, P. C. prof. D. Călugăr: Tg. Mureş II şi C. pr. V. Bunea: Sîngiorgiul de Mureş.

Duminica I-a din post (3 martie a. c.), P. C. cons. I. Mihălţian: Braşov — Buna-Vestire, P. C. prof. N. Neaga: Făgăraş — Brîncoveanu şi P. C. prof. M. Păcurariu: Sf. Gheorghe.

Duminica a II-a din post (10 martie a. c.), P. C. vicar Tr. Belaşcu: Mediaş-Ţecheş, P. C. prof. D. Abrudan: Tîrnăveni — Sf. Treime şi P. C. rector Is. Todoran: Sighişoara — Catedrală.

Duminica a III-a din post (17 martie a. c.), P. C. cons. Gh. Bota: Sebeş III, P. C. prof. C. Sîrbu: Alba Iulia-Maieri II, P. C. cons. Gh. Papuc: Cugir I, P. C. prot. I. Vlad: Drăşov, P. C. cons. I. Mihălţian: Bogatu Român, P. C. vicar Tr. Belaşcu: Păuca şi P. C. lector I. Ică: Cisnădie II.

Duminica a IV-a din post (24 martie a. c.), P. C. prof. M. Şesan: Ocna-Mureş I, P. S. cons. Gh. Papuc: Covasna, P. C. secretar eparhial F. Costea: Aiud I şi P. C. prof. M. Păcurariu: Cisnădie I.

Duminica a V-a din post (31 martie a. c.), P. C. prof. I. Zăgrean: Miercurea Ciuc şi P. C. cons. Gh. Papuc: Şoroştin (prot. Mediaş).

Toţi aceşti delegaţi chiriarhali au slujit la Sf. Liturghie şi au rostit predici de zidire creştinească şi patriotică a credincioşilor noştri.

● Împlinindu-se, în 4 martie 1974, 12 ani de la intronizarea Î. P. S. Nicolae Corneanu în fruntea Mitropoliei Banatului, s-a oficiat cu acest prilej o doxologie în vechea bisericuţă din lemn din incinta reşedinţei mitropolitane.

La sfîrşit P. cuv. părinte vicar Timotei Seviciu a rostit un cuvînt omagial. S-a trecut apoi la reşedinţă, unde, în cadrul recepţiei ce a urmat, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a primit felicitările celor prezenţi şi, într-o scurtă alocuţiune, a mulţumit tuturor pentru atenţia şi dragostea ce i-au fost arătate şi cu această ocazie.

● Miercuri, 6 martie 1974, împlinidu-se 35 ani de la trecerea la cele eterne a patriarhului Miron Cristea, în catedrala mitropolitană din Timişoara s-a oficiat un parastas pentru odihna sufletului său. Au participat Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, angajaţii Centrului eparhial, membri ai familiei adormitului în Domnul, credincioşi. La sfîrşitul slujbei, P. C. părinte Ioan Olariu a rostit un cuvînt comemorativ.

● Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Duminică, 17 martie 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în biserica din parohia Stînceni, prot. Reghin, unde a fost întîmpinat de un sobor de preoţi şi credincioşi, în frunte cu P. C. prot. M. Ciobanu. De la Sibiu, P. S. Sa a fost însoţit de P. C. prof. C. Voicu, C. diac. M. Sămărghiţan şi un grup restrîns de studenţi teologi.

La momentul cuvenit a fost hirotonit întru preot, pentru parohia Stînceni, C. diac. D. Toderic. La priceasnă a predicat C. pr. C. Chioreanu (Batoş).

Răspunsurile au fost date de grupul de studenţi teologi.

După Sf. Liturghie, noul hirotonit, pr. D. Toderic, arată importanţa zilei pentru el, angajîndu-se că va munci cu tot elanul pentru binele, pentru mîntuirea credincioşilor încredinţaţi spre păstorire.

A vorbit apoi P. S. Episcop-vicar Emilian, care, plecînd de la hirotonirea pe care a săvîrşit-o, arată semnificaţia lucrării preoţeşti în viaţa unei parohii, în continuare P. S. Sa zăbovind asupra sf. cruci, căreia era închinată Duminica respectivă.

● Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanu a cercetat o seamă de parohii de la Izvoarele Mureşului şi Oltului, prot. Miercurea Ciuc, fiind însoţit de la Sibiu de P. C. prof. I. Floca, P. C. arhid. I. Bolog şi Cuv. pr. S. Achim.

Astfel, Duminică, 24 martie 1974, P. S. Sa a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească la parohia Voşlobeni. Răspunsurile au fost date de un grup restrîns de studenţi teologi.

La priceasnă a predicat P. C. prof. I. Floca, iar după Sf. Liturghie C. pr. Gr. Vijoli, parohul local, face o prezentare a parohiei.

În cuvîntul de învăţătură pe care l-a rostit, P. S. Episcop-vicar Emilian a subliniat cu deosebire legătura strînsă dintre rînduielile Triodului şi nevoile sufletului nostru creştinesc.

În după-amiaza aceleiaşi zile, P. S. Sa a săvîrşit slujba vecerniei în parohia Bălan, la care au participat credincioşii din parohie.

La sfîrşit a vorbit P. C. prot. I. Crăciun (M. Ciuc), precum şi C. pr. S. Măciucă, parohul local.

P. S. Episcop-vicar Emilian a dat îndrumări practice privitoare la organizarea parohiei.

Luni, 25 martie 1974, P. S. Sa a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în parohia Izvorul Mureşului, biserica avînd hramul: Buna-Vestire.

La priceasnă a predicat C. pr. V. Bujoreanu (Gheorgheni), iar la sfîrşit a vorbit P. C. prot. I. Crăciun şi C. pr. V. Moraru, parohul local.

P. S. Episcop-vicar Emilian, care a vorbit în încheiere, a felicitat pe credincioşi pentru dragostea lor faţă de biserică şi patrie, pentru rîvna spre cele bune.

● Joi, 4 aprilie 1974, la Centrul arhiepiscopesc Sibiu a avut loc, sub conducerea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, o consfătuire cu P. C. protopopi din Arhiepiscopie. Au participat: P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. consilieri, inspector şi secretar eparhiali, precum şi titularii celor 13 protopopiate din Arhiepiscopia de Alba Iulia şi Sibiu.

Consfătuirea a fost deschisă de Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi în cadrul ei au luat cuvîntul toţi participanţii.

S-a analizat, pe protopopiate, activitatea desfăşurată pe trim. I 1974.

● Nr. 2/1973 al revistei „Învierea", care, după cum am informat cititorii noştrii cu un alt prilej, apare la Ierusalim, cuprinde un bogat şi variat material, din care încrestăm articole ca: Problema locurilor sfinte, Dimitrie Cantemir, Patria şi poezia, Dionisie cel Mic — învăţat daco-roman, Obiceiuri legate de Crăciun la Betleem, unde s-a născut, după trup, Mîntuitorul Iisus Hristos etc., precum şi o seamă de informaţii legate de activitatea reprezentanţei Patriarhiei ortodoxe române la Ierusalim.

„Lucrează pămîntul, seamănă şi seceră"

(III ESDRA 4, 6)

Primăvara este anotimpul reînvierii. Totul freamătă la mişcare şi la „înnoirea vieţii" (Rom. 6, 4). Se reînnoieşte şi viaţa pămîntului prin forţa braţelor şi a maşinilor. Pe ogoare începe din nou voioşia şi munca, fapte despre care Sf. Scriptură ne vorbeşte de nenumărate ori. Socotim potrivit să ne amintim cîteva dintre aceste texte, acum cînd pe ogoarele Patriei se lucrează din plin pentru „pîinea noastră cea de toate zilele".

„În orice muncă este ceva dumnezeiesc", spune un scriitor mai vechi (T. Carlyle). Pecete dumnezeiască poartă şi lucrarea pămîntului, „este orînduită de Cel Preaînalt" (Is. Sirah 7, 16) şi a apărut odată cu omul. Adam a fost primul agricultor al omenirii (Gen. 2, 15). Lucrător de pămînt a fost şi Cain şi Noe (Gen. 4 ,2; 9, 20). Pentru toţi urmaşii lui Adam lucrarea pămîntului a rămas o poruncă valabilă şi permanentă. „De aici înainte, cît va dăinui pămîntul, semănatul şi seceratul nu vor conteni" (Gen. 8, 22).

Pilda semănătorului (Luca 8, 5—15) ne aminteşte de lucrarea pămîntului, de natura şi calitatea lui şi de roadele ce rezultă de pe urma acestei munci. Această pildă este o dovadă că pămîntul nelucrat devine pustiu, năpădit de mărăcini (Pilde 24, 31) şi lipsit de rod, iar cel lucrat „dă rod însutit" (Luca 8, 8) şi asigură „pîinea care ne este de trebuinţă" (Pilde 30, 8). Sf. Casian Romanul arată: „Cel ce lucrează pămîntul are ca scop să-l curăţească de mărăcini şi pălămidă, iar ca ţintă ultimă să se bucure de rod."

Lucrarea pămîntului este o formă a muncii, „chipul şi drumul vieţii îmbelşugate". Un proverb românesc spune: „Omul harnic muncitor, De pîine nu duce dor." Într-adevăr „cel ce lucrează pămîntul se va îndestula de pîine" (Pilde 12, 11; 28, 19). Mai mult: „Cei ce lucrează pămîntul înălţa-vor stogul lor" (Sirah 20, 29). Aceştia vor fi feriţi „de trei rele mari: Plictiseala, viciul şi lipsa" (Voltaire). „Cine munceşte ogorul, nu se poate gîndi la lucruri rele" — completează Cicero.

Îndestularea depinde, însă, de rîvna, pasiunea şi încrederea celui ce lucrează pămîntul. De aceea „cel ce ară trebuie să are cu nădejde că, la treeriş va avea parte de rodul său" (I Cor. 9, 10). Să lucreze „cu hotărîre" (Ecl. 9, 10), potrivit cuvintelor: „La sîrguinţă nu pregetaţi" (Rom. 12, 11), ci „dis-de-dimineaţă seamănă sămînţa şi pînă seara nu odihni mîna ta" (Ecl. 11, 6). În ceea ce priveşte pasiunea, hărnicia şi rîvna care trebuie depuse la lucrarea pămîntului, Mîntuitorul învaţă: „Cine pune mîna pe plug şi se uită înapoi, nu este vrednic pentru împărăţia lui Dumnezeu" (Luca 9, 62): Ca şi alte îndeletniciri omeneşti, munca cîmpului cere deci şi ea pricepere şi dăruire, frumuseţea ei fiind cîntată de mulţi poeţi români şi străini.

Munca „celor silitori" (Pilde 13, 4) va fi răsplătită cu multe bunătăţi: „Vor fi binecuvîntaţi în ţarină... binecuvîntat va fi rodul pămîntului, hambarele şi cămările, Domnul le va da ploaie la timp şi binecuvîntări peste munca lor" (Deut. 28, 3—5 şi 12). Conştiinţa muncii împlinite cu pasiune face să răsară în suflet soarele fericirii, al seninătăţii şi al încrederii în sine. Cel ce a lucrat cu sîrg şi tragere de inimă „se va bucura de munca lui" (Ecl. 5, 18), va trăi bine de pe urma ei (Ecl.3, 13) şi îşi „va desfăta sufletul cu mulţumire" (Ecl. 2, 24; Sirah 40, 20; Ps. 127, 2).

Răsplata muncii (Matei 10, 10) este în funcţie de truda depusă: „Fiecare îşi va lua plata după osteneala sa" (Ecl. 4, 9; I Cor. 3, 8) şi „îşi va mînca pîinea agonisită de el" (II Tes. 3, 12). „Dacă te osteneşti puţin, puţin primeşti, dacă vei lucra mult, mare-ţi va fi răsplata" — zice Sf. Ciril al Ierusalimului.

„Culegerea celor semănate îşi are vremea ei" (Ecl. 3, 2), „la secerişul holdelor" (Lev. 19, 9). „Făcută la timpul său" (Gal. 6, 9), secerişul „va veni ca un izvor de bogăţie" (Pilde 6, 11). „Cu bucurie se vor ridica snopii de pe ogoare" (Ps. 125, 6). „Cel ce adună în timpul verii este om prevăzător, iar cel care doarme la vremea secerişului este om de ocară" (Pilde 10, 5).

Un seceriş bogat va face ca toţi cei ce au muncit cu rîvnă „să se satură la masa lor" (Iov 31, 31).

Roadele secerişului cade-se să fie îndestulate şi pentru „cei mulţi" (I Cor. 10, 33). Din munca sa cinstită fiecare să „dea şi celui ce nu are" (Ef. 4, 28). Cel ce lucrează pămîntul — zice Sf. Ioan Gură de Aur — să dea şi la alţii ca să fie mulţumiţi deopotrivă. „Prisosinţa lui să îndeplinească lipsa altora" (II Cor. 8, 14).

Indiferent de munca ce o prestăm, „cu o inimă şi un suflet" (F. Ap. 4, 32), să oferim munca şi priceperea noastră pentru binele şi fericirea obştească, şi pentru prosperitatea Patriei, după cuvîntul proorocului: „Căutaţi binele ţării, pentru că de propăşirea ei atîrnă şi fericirea voastră" (Ieremia 29, 7).

Pr. *Ieremia B. Ghita*

Sf. Taină a Preoției (II)

(Urmare din pag. 1)

Pe lîngă aceasta, în textele invocate nu este osîndită adevărata înțelepciune, ci numai cea falsă.

III. Întrucît Mîntuitorul le-a spus Sf. Apostoli — cînd i-a trimis la propovăduire — așa: „În dar ați luat, în dar să dați" (Matei 10, 8), preoții ar trebuie să procedeze astfel, dar ei nu fac nimic în dar, ci iau plată pentru orice slujbă săvîrșită de ei. Prin urmare, calcă o poruncă expresă a Mîntuitorului și de aceea nu pot fi socotiți ca trimiși ai Lui.

Subliniem faptul că dacă preoții iau plată, aceasta nu este pentru darul pe care-l au sau pe care-l împărtășesc, ci pentru munca pe care o depun. Această muncă a lor le dă dreptul să se întrețină de pe urma ei.

IV. Sf. Scriptură (I Tim. 3, 2; Tit 1, 6 ș. a.) cere ca episcopii și preoții să fie căsătoriți. Atunci de ce unii se fac „călugări", necăsătoriți, iar episcopii sînt aleși numai dintre călugări? Este o abatere neîngăduită de la rînduiala stabilită de Sf. Apostoli; de aceea, nu o putem admite.

Este adevărat că la început episcopii erau căsătoriți. Dar după ivirea tagmei călugărești, prin veacul al IV-lea s-a hotărît ca cel puțin episcopii să fie aleși dintre călugări, pentru ca — dezlegați de grijile familiei și ale avuției — să poată depune mai multă rîvnă în îndeplinirea misiunii lor.

Pe lîngă faptul că sfaturile evanghelice au temei în Sf. Scriptură: (sărăcia de bună voie — Matei 19, 16—26; Luca 18, 18—27; fecioria de bună voie — Matei 19, 12; I Cor. 7, 25—40; ascultarea de bună voie — Matei 4, 18—22; 9, 9; 19, 27—29), ele nu sînt porunci și sînt obligați a le îndeplini numai cei care le pot și care năzuiesc spre o treaptă mai înaltă de desăvîrșire. Căci și fără ele ne putem mîntui. Așezămîntul monahal este în deplin acord cu voia Domnului, cu litera și cu spiritul Sf. Evangheliei.

V. Provocîndu-se la Matei 23, 8—10, susțin că Mîntuitorul ar fi oprit a numi pe preot „părinte".

Dar din context rezultă numai că Mîntuitorul le spune Sf. Apostoli că învățătura lor e una și nedespărțită și că există un singur „Învățător" al ei: Iisus Hristos ca „părinte". Apoi, din Sf. Scriptură știm că Botezul creștin este „naștere" și că cel ce naște în această Taină, adică preotul, este „părinte", iar cel născut este „fiu" (Ioan 3, 3; Tit 3, 5; I Petru 1, 23; Filim. 10". De aceea, Sf. Apostol Pavel se numește „părinte" al corintenilor (I Cor. 4, 15) și al galatenilor (Gal. 4, 19), iar pe Tit și Timotei îi numește „fii" ai lui (I Tim. 1, 2; II Tim. 1, 2; Tit 1, 4; I Cor. 4, 17).

În concluzie finală, învățătura și practica ortodoxă în legătură cu Sf. Taină a Preoției este bine întemeiată.

C. Sîrbu

Dreptul Iov

(Urmare din pag 2)

pătimească, expun pe rînd fiecare, printr-o întreită cuvîntare concepția curentă în V. Testament cum că cel ce suferă este pedepsit de Dumnezeu pentru păcatele sale, pe cînd cel drept este totdeauna ocrotit și răsplătit.

La învinuirile aduse de prieteni, Iov rămîne mai departe în răbdarea suferinței.

Dar iată că apare al cincilea personaj Elihu, care atenuiază discuția, pe de o parte combătînd pe prietenii lui Iov, că exagerează păcătoșenia acestuia, iar pe de altă parte pe Iov, care greșește susținînd că el e fără de păcat, deoarece nici un om nu trăiește fără să păcătuiască, iar dacă Dumnezeu trimite asupra celor drepți pedepse, aceasta o face ca să le încerce tăria credinței lor, să-i consolideze mai mult pe căile binelui. Ba chiar mai mult, Elihu precizează că „Dumnezeu nu făptuiește răul și nu strîmbă dreptatea" (35, 11), căci „pe cel nenorocit îl scapă prin nenorocirea lui și prin suferință Dumnezeu îi dă învățătură" (35, 15), deoarece „Dumnezeu este nespus de mare prin puterea lui" (36, 2) și „noi nu putem să-l înțelegem" (36, 26), „cu priceperea noastră, el fiind a tot înalt în putere și bogat în judecată" (37, 23).

În ultimile cinci capitole ale cărții (38—42) însuși Dumnezeu își destăinue puterea, pronia și înțelepciunea Sa cu exemple luate din creație, din manifestările naturii și animalelor, arătînd cît e de mare deosebirea între manifestările Sale și ale omului, acesta din urmă nereușind să înțeleagă nici măcar tainele creației, dar cum să-l înțeleagă pe Dumnezeu și planurile Sale.

Iov recunoaște puterea lui Dumnezeu, iar Dumnezeu dă mărturie despre nevinovăția lui Iov „punîndu-l iarăși în starea lui de la început" (42, 10), în deplină sănătate, avînd iarăși 10 copii și avuție multă.

Sf. Scriptură atestă existența reală a lui Iov. Astfel profetul Iezechiel îl pomenește pe Iov alături de Noe și Daniil, socotindu-i pe toți trei „mari bărbați și drepți ai V. Testament" (14, 14—20).

De asemenea Isus fiul lui Sirah pomenește de persoana lui Iov, enumerîndu-l printre bărbații străluciți prin care s-a preamărit Dumnezeu" (49, 10).

Sf. Ap. Iacob în epistola sa dă ca exemplu de răbdare pe proroci în general și pe Iov în special (5, 11).

Sfinții Părinți și scriitorii bisericești consideră de asemenea pe Iov drept o persoană istorică, reală, care a trăit pe vremea patriarhilor (1, 5; 42, 16—17), fiind cinstitor numai al Dumnezeului celui Preaînalt (31, 26—28) și că nu era evreu (1, 1).

Biserica l-a declarat sfînt, numindu-l pe Iov „biruitorul multor ispite și bărbatul admirabil al suferinței".

Credincioșii noștri, luînd la cunoștință viața și comportarea lui Iov, au în față încă un exemplu pilduitor în lupta cu ispitele și încercările de tot felul pe care viața ni le scoate în cale și care, cînd este vorba de viața noastră personală, de cele mai multe ori singuri sîntem vinovați, după cum tot în cartea Iov citim: „Omul își naște singur suferința" (Iov 5, 7).

Viața „dreptului Iov" ne grăiește și ea că răul poate fi învins, că în orice încercări am fi să nu disperăm, să nu ne pierdem niciodată nădejdea, ci să fim încrezători că, cu ajutorul lui Dumnezeu și puterile noastre, vom birui ispitele sau neajunsurile, cum zice și Sf. Iacob: „Fericit bărbatul care rabdă ispita, căci lămurit făcîndu-se va lua cununa vieții pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce îl iubesc pe el" (Iacob 1, 12).

Pr. *T. Burcuș*

Inviere

Ieșit-a Iisus
Cu apostolii Săi
În grădina Ghețimani,
Iar Iuda Iscarioteanul
L-a vîndut pe Domnul
lacom de bani.
Bătutu-l-au cu biciul,
Cînd sub povara crucii cădea.
L-au înțepat în coaste
cu suliți,
iar în loc de apă
oțet i-au dat să bea.

L-au așezat pe cruce
bătîndu-i mîinile
și picioarele în cuie.
Așa și eu Doamne
ca Magdalena în dureri sufăr
și rugăciuni înalț
arzînd bobi de tămîie.
Dar cînd toaca va vesti
nemărginita Ta putere,
trimite sufletului meu
mult așteptatul semn de înviere.

Gina Cogoiu

Din învățăturile Sf. Efrem Sirul

Cu adevărat e fericit omul care și-a agonisit răbdare îndelungată, pentru că și Sf. Scriptură îl laudă, zicînd: „Cel domol la mînie este bogat în înțelepciune" (Prov. 14, 29). Și ce este mai ales decît aceasta? Cel ce rabdă îndelung totdeauna e vesel, are bucurie, are voie bună, pentru că nădăjduiește întru Domnul. Cel ce rabdă îndelung este departe de mînie, pentru că suferă totul; nu se aprinde repede la mînie, nu aleargă la ocară, nu se mișcă ușor la vorbe grele; ...e tare în orice lucru, nu cade ușor în înșelăciune, nu înclină către aițîțare de sine; ...cînd este certat nu-și încrețește fața; în orice împrejurare găsește pentru sine lecuire în îndelunga răbdare.

Răbdarea este nădejde, care nu rușinează (Rom. 5, 5). Fericit cel ce are răbdare, căci *„pînă în sfîrșit acela se va mîntui"* (Matei 10, 22).

Cel ce știe să rabde ajunge orice virtute. În scîrbe el se bucură, în nevoie el se arată iscusit, în ispite curajos. E gata la ascultare, împodobit cu bărbăție și este plin de iubire. Pentru aceasta strigă către Domnul: *„În Domnul mi-am pus nădejdea mea și El și-a plecat către mine și strigătul meu l-a auzit"*.

*

Cine este stăpînit de iuțeală și adesea împins cu grabă la mînie de lucruri neînsemnate chiar, acela să asculte cuvîntul Sf. Apostol Iacob, care zice: *„Mînia omului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu"* (Iacob 1, 20). Cu adevărat, este nefericit și vrednic de jale cel biruit de asemenea patimă, căci cel ce se mînie se zice că își omoară sufletul său. Cel ce se mînie petrece toată viața sa în tulburare. El e străin de pace, departe de sănătate, deoarece trupul lui se topește, sufletul i se scîrbește, ... fața i se îngălbenește și judecata îi slăbește. Un astfel de om se amestecă în lucrurile unde nu este nevoie de el. E iubitor de vorbărie și se zbate pentru ce nu este de folos. Ocările îi plac, pentru blîndețe este neputincios și priceput în vicleșuguri. Cine nu-l va plînge pe unul ca acestea?

Feriți-vă și nu fiți iuți la mînie !

*

Cu adevărat este fericit, de trei ori fericit, omul care are blîndețe. Căci ne și zice Mîntuitorul Hristos: *„Fericiți sînt cei blînzi că aceia vor moșteni pămîntul"* (Matei 5, 5). Și ce este mai de dorit decît această fericire? Ce este mai presus de această făgăduință, ce este mai strălucit decît această bucurie de a moșteni raiul pe pămînt? De aceea, auzind o așa covîrșitoare bogăție de făgăduinți, rîvniți a o cîștiga. Grăbiți a intra în lumina acestei virtuți. Umiliți-vă cu inima, auzind acestea și, pe cît aveți putere, stăruiți pentru ca nimeni din voi să nu rămînă afară de moștenirea pămîntului și pe urmă să plîngă amar într-o căsuță fără judecată. Grăbiți către blîndețe, cînd auziți cum ne fericește aceasta, cînd auziți ce grăiește Duhul Sfînt prin proorocul Isaia despre ea: *„Spre unii ca aceștia îmi îndrept privirea mea, spre cei smeriți, cu duhul umilit"* (Isaia 66, 2). Poți să nu te minunezi de această făgăduință?

*

Fericit este cel ce își pune viața sa în acord cu adevărul și nu se vînează de minciună. Fericit, de trei ori fericit, cine lucrează adevărul, pentru că *Dumnezeu Adevăr este* (Ioan 3, 33) și minciună întru El nu este. Și cine nu fericește pe cei ce se țin de adevăr, pentru că urmează lui Dumnezeu? Cine petrece în adevăr, acela cu adevărat este plăcut totdeauna și lui Dumnezeu și tuturor oamenilor folositor. În frăție prea bun și în orice treabă drept. Omul adevărului nu caută la fața oamenilor, nu judecă cu judecată strîmbă. *Nu-și atribuie sieși vrednicie și cinste,* nu disprețuiește pe cel sărac și lipsit, în răspunsuri este nelingușitor, în judecată drept, în alcătuirea obștească onorat, nu cunoaște vicleșugul, nu iubește fățărnicia. Se conduce numai de virtute. *Deci fericit cine slujește totdeauna adevărul !*

Culegere, *D. Călugăr*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 mai 1974 Nr. 19—20

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Îndatoriri ale naşilor de Botez şi de Cununie

Naşii sînt acele persoane creştine ortodoxe, bărbaţi şi femei, care prezintă Bisericii pe cei care urmează să primească Sf. Taină a Botezului sau a Cununiei.

La Sfînta Taină a Botezului naşii sînt aceia care aduc pruncul la biserică şi stau cu el înaintea uşilor bisericii pînă se săvîrşeşte rînduiala facerii catehumenului sau a celui chemat la botez. La lepădări, dacă cel care se botează este prunc, naşul sau naşa răspunde în locul lui: „Mă lepăd" şi „M-am lepădat".

La împreunarea cu Hristos tot naşul răspunde: „Mă împreunez cu Hristos", „M-am împreunat cu Hristos" şi „Cred Lui ca unui împărat şi Dumnezeu", rostind apoi Simbolul credinţei. Prin aceasta naşii fac mărturisirea de credinţă în numele celui botezat, fiindcă l-au născut pentru viaţa cea nouă în Hristos. Astfel devin chezaşii pruncului în faţa lui Dumnezeu şi a Bisericii, devin părinţii lui sufleteşti fiindcă l-au născut în viaţa Duhului, întocmai după cum părinţii l-au născut pentru viaţa cea trupească. Ei se angajează în faţa lui Dumnezeu şi în faţa Bisericii că finul lor va fi crescut în viaţă creştinească, în frică de Dumnezeu şi în dragoste de semeni.

Fiindcă naşii au obligaţia de a se îngriji de viaţa sufletească a finului lor, ei trebuie să fie persoane mai în vîrstă, spre a-l putea învăţa adevărurile de credinţă creştină ortodoxă. Chiar dacă părinţii celui botezat trăiesc, naşul şi naşa au obligaţia de a face din finul lor un mădular vrednic al Bisericii, un credincios bun şi evlavios. În cazul că nu trăiesc părinţii pruncului, naşii au obligaţii ca nişte părinţi duhovniceşti, să se ocupe de viaţa trupească a finului lor, îngrijindu-se de cele necesare vieţii. Au fost destule cazuri cînd, în asemenea împrejurări, pe pruncul rămas orfan de ambii părinţi naşii l-au luat pe fin la casa lor şi l-au îngrijit şi l-au crescut ca pe propriul lor fiu. Părinţii pruncului nu pot fi naşi fiindcă între naşi şi finul botezat se crează un grad de rudenie spirituală care nu-i potrivit să stea alăturea de rudenia de sînge care există între părinte şi fiu.

Dacă naşul e obligat să se ocupe de viaţa religios-morală a finului şi finul e obligat la rîndul lui să asculte de naşi ca şi de proprii săi părinţi, luînd în toată vremea pildă bună de la ei. Se fac vinovaţi de grele pedepse din partea lui Dumnezeu acei naşi care prin pilda rea a vieţii lor, prin lipsa lor de evlavie şi de credincioşie se fac pricină de sminteală pentru finul pe care l-au botezat.

Fericitul Augustin le repetă naşilor acest îndemn de nenumărate ori: „Aduceţi-vă aminte în special voi bărbaţi şi femei că în calitatea de naş şi naşă aţi ridicat din fîntîna cea sfîntă (cristelniţă) pe fiii voştri sufleteşti şi că aţi devenit garanţi (chezaşi) înaintea lui Dumnezeu pentru credinţa lor. Pentru aceea să-i povăţuiţi mereu pentru ca să păzească credinţa, să iubească dreptatea şi să nu piardă dragostea." Şi Dionisie Areopagitul spune că naşul trebuie să fie ca un pedagog spiritual, sub a cărui conducere trebuie cel botezat să-şi îndrepte întreaga viaţă pentru a ajunge la mîntuire.

Se pretinde din partea naşilor, aşa cum am mai spus, ca să fie creştini buni, adică să fie botezaţi, instruiţi în cele ale credinţei, cu moravuri bune, buni împlinitori ai poruncilor dumnezeieşti şi ale Bisericii.

Instituţia naşilor e veche în Biserică. Atunci, în primele veacuri ale Bisericii, cînd un păgîn se prezenta la botez, despre care episcopul nu ştia nimic, nu-i cunoştea celui care cerea botezul nici firea, nici conduita, i se cerea ca el să fie prezentat de un creştin bun în faţa Bisericii, care să-i fie chezaş pentru a nu se admite la botez oameni nepregătiţi pentru acest mare act. Astfel cel care urma să se boteze îşi găsea un creştin bun, care să-i cunoască viaţa şi care putea garanta pentru el la botez. În felul acesta naşul trebuia să aibă toată grija pentru finul lui; îl învăţa cele necesare ale credinţei, îl mîngîia şi-l sfătuia în necazuri şi greutăţi.

La logodnă şi la cununie mirii sînt asistaţi de naşi sau de nuni. La cununie naşii ţin făclii aprinse în mîini, arătînd prin aceasta că ei vor fi bune călăuze şi îndrumători mirilor. În rînduiala Cununiei naşul şi naşa împreună cu preotul aşează pe capul mirelui şi al miresei cununiile. Ocolirea tetrapodului se face de cei cununaţi împreună cu nunii, iar cînd se iau jos de pe capetele mirilor cununile, după ocolire, preotul prinde cununa de o parte, iar nunul de alta ca semn de elogiu adus şi din partea naşilor pentru fecioria pe care mirii au păstrat-o pînă la nuntă. Tot timpul Cununiei mirii sînt asistaţi de naşi sau nuni, cea ce înseamnă că ei vor veghea şi mai tîrziu asupra vieţii finilor lor.

Datoriile nunilor de la cununie sînt aceleaşi ca şi ale naşilor de la Botez. Şi la Cununie, ca şi la Botez, naşii sînt chezaşii sau garanţii seriozităţii angajamentelor reciproce pe care şi le-au luat mirii. Ei sînt totodată şi garanţi ai indisolubilităţii căsniciei şi ai legăturii de dragoste care trebuie să existe între cei doi soţi. Şi la Cununie ca şi la Botez, naşii trebuie să fie buni creştini ortodocşi, cu viaţă creştinească pilduitoare. Naşii de la Cununie trebuie să se îngrijească de finii lor ca nişte adevăraţi părinţi sufleteşti, învăţîndu-i cele necesare pentru mîntuirea sufletelor, pentru o conduită demnă în viaţă.

Finii trebuie să-şi menţină toată viaţa făgăduinţele şi promisiunile pe care le-au luat la Botez şi la Cununie, socotind că naşii sînt pentru ei garanţii cîştigării unei mari bogăţii sufleteşti.

Cunoscînd cît de multe şi mari sînt obligaţiile naşilor, nu trebuie să fie luată cu prea mare uşurinţă calitatea de naş. Desigur a fi naş e o faptă de iubire, de aceea această obligaţie trebuie luată cu scopul sfînt pe care îl are Biserica atunci cînd pune atîta temei pe pilda bună a vieţii naşilor.

Azi, cînd în ţara noastră se făureşte omul muncii, al devotamentului, al faptelor eroice, naşii sînt chemaţi să-şi dea contribuţia, în calitatea lor de părinţi duhovniceşti, la creşterea finilor lor în cel mai curat devotament pentru împlinirea datoriei şi pentru a deveni tineri de nădejde ai Bisericii şi ai Patriei.

Grijă deosebită se manifestă de asemenea în educarea copiilor, de aşezarea familiei pe cele mai înalte trepte ale moralităţii. Naşii sînt chemaţi deci să-şi aducă contribuţia lor modestă, în cadrul Bisericii, acolo unde e cazul, la înfrîngerea indiferenţei, a inerţiei faţă de datoriile muncii, a creerii unei atmosfere de bună convieţuire socială, fiind de mare ajutor la întemeierea căminului familial.

Al. Moisiu

„Nu voi uita niciodată în viaţa mea"

(Din declaraţia preotului la hirotonire)

În întreaga Patriarhie a Bisericii Ortodoxe Române s-a desfăşurat, în luna martie a. c., prima serie a conferinţelor preoţeşti de orientare din acest an, în cadrul cărora s-a dezbătut o temă de mare interes pentru lucrarea cu roade cît mai bogate a slujitorilor Bisericii noastre, ierarhi, preoţi şi diaconi. Cu acest prilej, fiecăruia dintre noi ne-au venit în specială atenţie între altele cuvintele din declaraţia solemnă, dată înaintea lui Dumnezeu, a ierarhului hirotonisitor şi a credincioşilor prezenţi în biserica în care am fost hirotoniţi, prin care am făgăduit că ne vom potrivi viaţa „cu învăţăturile Sf. Evanghelii ale Sf. Apostoli şi cu toate canoanele şi învăţăturile Sf. Părinţi ai Bisericii Ortodoxe".

Tot cu acest prilej ne-am amintit cu osebire că am declarat că vom fi supuşi şi ascultători Chiriarhului nostru „şi tuturor rînduielilor privitoare la Biserică şi cler ale Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, precum şi legilor Republicii Socialiste România".

Dar tot acum ne-am reînnoit cutremurătoarea promisiune făcută în aceeaşi declaraţie de la hirotonire, că *„nu voi uita niciodată în viaţa mea cuvintele Sf. Ap. Pavel, care cer ca preotul să fie fără prihană, bărbat al unei singure femei, treaz, întreg la minte, cuviincios, primitor de oaspeţi, îndemînatic a învăţa pe alţii, nebeţiv, nedeprins să bată, ci blînd, nesfadnic, neiubitor de argint"* ş. a. m. d. Sînt cuprinse în aceste cuvinte o parte din programul activităţii noastre preoţeşti plin de înaltă răspundere înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor, dar în acelaşi timp şi ţinuta morală superioară pe care misiunea noastră o cere în mijlocul credincioşilor pe care-i păstorim.

Nu vom uita, aşadar, că slujba noastră înseamnă răspîndire a cît mai multă lumină în sufletele credincioşilor noştri, înseamnă străduinţă pentru a creşte cît mai mult dragostea între oameni, buna cuviinţă, cumînţenia, pacea, bunătatea, blîndeţea, hărnicia, altruismul, dăruirea, cinstea, omenia şi altele asemenea acestora.

Ne-am reamintit că misiunea noastră înseamnă „rîvna" (Ps. 68, 11; Ioan 2, 17) sfîntă faţă de lucrarea Bisericii în slujba căreia sîntem, dragoste fierbinte de adevăr, de frumos, de dreptate, de muncă, de tot ce poate înălţa viaţa, făcînd-o mai frumoasă, mai luminoasă, mai bună, mai demnă de trăit.

Tema conferinţei ne-a readus în atenţie că „nimeni din cei legaţi cu pofte şi cu desfătări trupeşti nu este vrednic să vină, să se apropie sau să slujească Ţie Împărate al măririi, căci a sluji Ţie este un lucru mare şi înfricoşător chiar pentru puterile cele cereşti" — cum spunem în rugăciunea din timpul Heruvicului de la Sf. Liturghie, că nu se cuvine să fim nepăsători „faţă de harul" care este în noi, primit prin „punerea mîinilor preoţiei" (I Tim. 4, 14), cînd obştea din biserica în care am fost hirotoniţi a întărit actul de hirotonire a ierarhului, prin cuvintele: „Vrednic este!"

Cu acelaşi prilej ne-am făgăduit din nou că nu vom uita cuvintele Domnului adresate profetului Isaia şi nouă în acelaşi timp: „Tu eşti sluga mea întru care eu mă voi preamări" (Is. 49, 3), că noi adică, fiind investiţi cu aşa de înaltă chemare din partea lui Dumnezeu, trebuie să dăm tonul în lucrarea de formare religios-morală a credincioşilor noştri, ceea ce neuitatul scriitor şi frate al nostru întru Hristos, preotul Gala Galaction, ne arată aşa de clar, cînd zice: „Ca să convingi credincioşii tăi că Iisus Hristos este Calea, Adevărul şi Viaţa, tu însuţi, învăţătorule şi păstorule, trebuie să te afli zi cu zi pe calea lui Hristos, luminat de adevărul lui Hristos şi trăind cu febrilitate viaţa cea întru Hristos." Căci „aşa trebuie să fie preotul: Cel mai înţelept, cel mai paşnic, cel mai duhovnicesc şi cel mai sfînt om din paro-

(Continuare în pag. 2)

„Nu voi uita niciodată în viața mea"

(Urmare din pag. 1)

hia sa". Sau cum ne învață Sf. Ambrozie: „Se cuvine să fim — noi, episcopi, preoți și diaconi — modești, blînzi, apropiați, serioși, răbdători, măsurați în toate."

Nu vom uita nici cuvintele adresate de Ziditor profetului Iezechil și nouă în egală măsură: „Iată te-am pus străjer", peste turma încredințată spre păstorire; „vei asculta deci cuvîntul ce-mi va ieși din gură și-l vei vesti ca din partea mea" (Iez. 3, 17), „pentru a abate pe cel rău de la calea lui cea rea, ca să trăiască", iar de „nu-l vei înștiința ... eu voi cere sîngele lui din mîna ta" (Iez. 7, 18), text care-l va fi inspirat de bună seamă pe vrednicul nostru vlădică Antim Ivireanul, cînd se adresa credincioșilor săi cu astfel de mișcătoare cuvinte: „Am datoria să priveghez cu osîrdie și făr-de lene ziua și noaptea și în tot ceasul pentru folosul și spășenia (mîntuirea) tuturor de obște, învățîndu-vă și îndreptîndu-vă cu frica lui Dumnezeu pe calea cea dreaptă", căci „în seama mea v-a dat Stăpînul Hristos, să vă pasc sufletește ca pe niște oi cuvîntătoare și de gîtul meu spînzură (atîrnă) sufletele voastre și de la mine va să le ceară pe toate, iar nu de la alții, pînă cînd vă voi fi păstoriu". De aceea, ne-am convins din nou că, asemenea predicii lui A. Ivireanu și a atîtor ierarhi și preoți vrednici ai Bisericii noastre, cuvîntul nostru trebuie să iasă din cuptorul inimii noastre arzătoare de dragostea de Dumnezeu și de obște, că el trebuie să fie bogat în învățătură zidi-toare, clar, limpede ca lumina ochilor credincio-șilor noștri care-l așteaptă de la noi și-l ascultă.

Nu vom uita, ne-am reînnoit de asemenea făgă-duința, că nu se cuvine să fim reci sau căldicei, ci trebuie să ardem în liturghisirile noastre, în slujbele pe care le săvîrșim. Numai astfel vom mișca, vom încălzi obștea pentru care și împreună cu care ne rugăm. Și cît este de înăl-țător, cît este de ziditor, cînd, după fiecare rugăciune, după fiecare ectenie a noastră simțim o inimă ușurată, simțim o părere de rău pentru un păcat săvîrșit, simțim o aversiune domolită, simțim o dorință și o hotărîre de întoarcere la calea cea bună, la calea cea dreaptă.

Nu vom uita că aceeași temperatură înaltă sufle-tească trebuie să avem cînd ne căutăm credincioșii la casele lor, cînd pe cei rătăciți îi întoarcem la staulul de la care au plecat, cînd îi cercetăm, îi ajutăm sau ne rugăm pentru cei bolnavi sau în alte neajunsuri aflîndu-se, cînd ne rugăm pentru poporul nostru, pentru conducătorii Patriei noas-tre, pentru toate popoarele, pentru pacea lumii și înfrățirea tuturor.

*

Acestea și, desigur, încă altele ne-am reamintit că se cuvine să nu le uităm cei ce sîntem investiți cu Sf. Taină a Preoției: episcopi, preoți și diaconi, și între cei ce nu au uitat nici o clipă aceste lucruri, alături de mulți alții, au fost și doi preoți trecuți la cele veșnice, în acest început de an: Pr. *Olimpiu-Ioan Rusu* († la 22 februarie 1974) de la parohia Sita Buzăului, prot. Sf. Gheorghe, și pr. *Aurel Nistor* († 1 martie 1974) de la parohia Araci, același protopopiat.

Viața lor a fost ca o făclie aprinsă în mijlocul credincioșilor pe care i-au păstorit; preotul O. Rusu aproape o jumătate de veac în aceeași parohie, unde a zidit biserică nouă, a învățat pe credin-cioși să prețuiască comorile spirituale moștenite de la înaintași, casa sa fiind permanent deschisă pentru toți cei ce cu inimă bună îi intrau în bătă-tură, devenit un adevărat „părinte" pentru obștea din părțile Buzaielor; iar preotul A. Nistor aproape 70 ani de preoție activă, un adevărat fenomen în acest sens, zidind o biserică asemenea unei cate-drale, fiind cu veghe în parohie, fierbinte în litur-ghisiri, nedespărțit de carte, chiar și la peste 80 ani cînd venea la conferințele preoțești aflîndu-se prin-tre cei mai pregătiți, cu un cuvînt: „Chip luminos al preoțimii noastre, dăruit deplin, ca un adevărat păstor duhovnicesc, pentru îndrumarea credincio-șilor pe calea dreptei credințe, a faptelor pilduitoare și slujirii obștei" — cum desprindem din tele-grama Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, trimisă familiei adormitului în Domnul pr. A. Nistor.

De aceea pomenirea acestor vrednici preoți va fi din neam în neam, ca și a tuturor celor ce ne vom strădui să „nu uităm niciodată" înalta mi-siune de propovăduitori ai Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Gh. P.

Îndemnuri de la Sfînta Liturghie

Credincioșii care iau parte la Sfînta Liturghie aud, de fiecare dată, repetate și stăruitoare în-demnuri la rugăciune. Cuvinte ca „Domnului să ne rugăm", „Să plinim rugăciunea noastră Dom-nului" etc., au rostul de a-i angaja pe credincioși la rugăciune, ca împreună rugători cu săvîrșitorul Sfintei Liturghii. Din aceste îndemnuri la rugă-ciune, credincioșii, care sînt de față la Sfînta Liturghie, înțeleg că ei nu sînt simpli asistenți la slujba de căpetenie a Bisericii noastre, ci sînt participanți activi la dumnezeiasca Liturghie.

Dar îndemnul la rugăciune nu este singurul în-demn pe care-l primim la Sfînta Liturghie. Un alt îndemn stăruitor este acela de a ne aduce aminte de Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și de toți Sfinții și, după pilda lor, să facem și noi din viața noastră o slujbă adusă lui Dum-nezeu. Acest îndemn este cuprins în cuvintele: „Pe Prea Sfînta, Curata, Preabinecuvîntata, mă-rita, Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți Sfinții pome-nind-o, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu s-o dăm."

La Sfînta Liturghie ni se împărtășesc și sfinte învățături din Sfînta Scriptură. Înainte de citirea din sfînta propovăduire a Apostolilor și din Sfînta Evanghelie, ni se dă îndemnul: „Să luăm aminte." Acest îndemn de a fi cu luare-aminte, adică cu atenție și cu grija de a reține ceea ce are însem-nătate pentru noi, ni se mai dă și înainte de măr-turisirea credinței, cuprinsă în „Simbolul credin-ței" sau „Crezul", precum și înainte de împăr-tășirea cu dumnezeiești le Taine, cînd Sfintele Taine ne sînt înfățișate ca „Sfintele sfinților", ca sfinte pentru cei sfinți. Cu acest prilej se spun cuvintele: „Să luăm aminte, Sfintele sfinților."

Un alt îndemn de la Sfînta Liturghie este acela de a ne iubi unii pe alții. „Să ne iubim unii pe alții, ca într-un gînd să mărturisim" — rostește sfințitul slujitor înainte de Simbolul credinței.

La slujba dumnezeiască a Sfintei Liturghii se petrec lucruri minunate și mai presus de înțele-gerea minții noastre: Se face pomenire de jertfa Mîntuitorului Hristos, se aduce jertfa cea fără de sînge, se prefac cinstitele daruri în Trupul și Sîn-gele Domnului Hristos. Toate acestea săvîrșindu-se „pentru noi și pentru a noastră mîntuire", sîntem chemați să luăm parte și noi cu cuvenită osîrdie, la cele ce se fac pentru noi. De aceea, după ce mărturisim credința în jertfa Mîntuitorului, măr-turisire cuprinsă în Simbolul credinței, ni se dă îndemnul: „Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte sfînta jertfă cu pace a o aduce." Silința noastră de a împlini acest îndemn constă în faptul de a ne aduna gîndurile din împrăștierea lor obișnuită și de a le uni cu cele mai alese sim-tăminte de recunoștință și de dragoste față de Dumnezeu, de la care vine toată darea cea bună și tot darul desăvîrșit, deci și mîntuirea noastră.

O adevărată înțelegere a celor mai presus de fire n-o putem avea decît atunci cînd ne ridicăm puterile noastre înțelegătoare mai presus de obiș-nuitul vieții noastre, mai presus de impresiile cele prin simțuri. Tocmai la aceasta ne îndeamnă slu-jitorul sfințit, cînd zice: „Sus să avem inimile!" și la aceasta ne angajăm noi înșine, cînd la acest îndemn răspundem: „Avem către Domnul."

Silindu-ne să ne depășim permanent în urcușul spre bine, ca să avem inimile noastre „sus", „către Domnul", ne simțim față de Dumnezeu datori cu mulțumire. Ca să nu uităm această datorie a noastră, slujitorul Sf. Liturghii ne îndeamnă zi-cînd: „Să mulțumim Domnului!" Adevărata mul-țumire, izvorîtă din conștiința datoriei de a „mul-țumi pururea pentru toate prin Iisus Hristos, lui Dumnezeu și Tatăl" (I Tes. 5, 18), se cuprinde în închinarea cinstitoare adusă Sfintei Treimi, celei de o ființă și nedespărțită.

Ca să aibă primire înaintea lui Dumnezeu, toate ale noastre trebuie să fie făcute întru sme-renie. Nici îndemnul la smerenie nu lipsește din cuprinsul Sf. Liturghii; el este cuprins în cuvintele: „Capetele voastre Domnului să le plecați."

În smerenie își are începutul și frica de Dum-nezeu și evlavia, care, împreună cu credința, sînt condițiile care se cer de la cei ce doresc să se unească cu Domnul Hristos prin împărtășirea cu cinstitul Său Trup și cu scumpul Lui Sînge. O înțelegem aceasta din cuvintele pe care slujitorul sfințit, le rostește cu sfîntul potir în mînă, cînd zice: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați."

În sfîrșit, cel de pe urmă îndemn al Sfintei Liturghii este acela de a ieși cu pace: „Cu pace să ieșim." La acest îndemn răspundem: „Întru Numele Domnului". Cei ce au auzit îndemnul: „Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos" și au împlinit după a lor putere cuvîntul: „Toată grija cea lumească de la noi să o lepădăm", la sfîrșitul dumnezeiești Liturghii sînt îndemnați să iasă cu pace și întru numele Domnului, adică să-și trăiască viața în așa fel, să-și împlinească rosturile lor în așa mod încît ea să poată fi o adevărată slujbă adusă lui Dumnezeu, o Liturghie duhovni-cească, slujită prin jertfire de sine, prin smerenie și muncă cinstită, prin înmulțirea binelui în această lume.

Ca să putem împlini sfintele îndemnuri de la Sf. Liturghie trebuie să le avem în vedere nu nu-mai cînd le auzim, nu numai în vremea Sf. Litur-ghii, ci și în toată cealaltă vreme a vieții noastre.

Ne rugăm cu adevărat, la Sfînta Liturghie, nu-mai dacă toată viața noastră este o slujbă adusă lui Dumnezeu. Ne închinăm Domnului, așa cum este cu vrednicie și cu dreptate, numai dacă îi dăm Domnului în toată vremea, cinstirea cuve-nită. Mulțumim Domnului, numai dacă ne-am învrednicit să-i mulțumim pururea și pentru toate. Ne iubim unii pe alții, dacă prețuim virtutea iubirii ca pe virtutea cea mai înaltă și dacă nu uităm că „Dumnezeu este iubire" (I Ioan 4, 16). Ne apropiem de Sfintele Taine, cu frică de Dum-nezeu, cu credință și cu dragoste, dacă în toată vremea ne silim să le dobîndim pe acestea întru smerenie. Avem inimile „sus" și „către Domnul", numai dacă ne silim să înțelegem lumea și viața în lumina îndemnului: „Toată grija cea lumească de la noi s-o lepădăm." Stăm bine, stăm cu frică, luăm aminte Sfînta Jertfă și o aducem cu pace, numai dacă prețuim darul lui Dumnezeu și ne aducem pe noi înșine jertfă Celui ce pentru noi s-a jertfit.

Să ne întărim în gîndul că îndemnurile de la Sf. Liturghie sînt îndemnuri cu putere și cu rost, nu numai pentru vremea Sfintei Liturghii, ci ele sînt îndemnuri pentru viața noastră întreagă. Așa să le înțelegem și așa să le împlinim și Dumnezeul păcii — întru al cărui nume ieșim de la Sfînta Liturghie — va fi cu noi, pace dăruindu-ne nouă.

Ierod. *Teofil Părăianu*

Personalități vechi testamentare în cărțile Noului Testament

Noul Testament este o prelungire firească a ce-lui Vechi. Dacă cineva ar citi Noul Testament s-ar întreba în mod firesc dar unde-i partea pre-mergătoare? Dacă, invers, ar începe lectura cu Vechiul Testament și ar continua apoi lectura cu Noul Testament va constata o legătură organică între cele două Testamente. Ambele le-ar consi-dera dintr-o bucată, cum rădăcina și trunchiul formează copacul. Nu se poate presupune Noul Testament fără Vechiul Testament, întocmai cum nu ne putem imagina vale fără deal.

Multe situații confirmă tangența între cele două Testamente. Această relație o fac vădită și perso-nalitățile vechi testamentare, care obvin într-un mod sau altul în cărțile Noului Testament. Cartea neamului lui Iisus Hristos, cu care începe Noul Testament, cu imensa genealogie a Mîntuitorului, este o primă dovadă în această privință (cf. Ma-tei 1).

Cartea neamului (din Matei 1) începe cu pa-triarhul biblic Avraam, dar Sf. Evanghelie după Luca (3, 38) merge cu genealogia pînă la cel din-tîi om biblic, pînă la *Adam*. În cărțile biblice Adam devine simbolul unității neamului omenesc. In Noul Testament se vorbește de noul Adam,

(Continuare în pag. 4)

Pagini nescrise din istoria poporului nostru

Martirii din Căcucel

Lung şi greu a fost drumul străbătut de strămoşi, grea ne-a fost crucea şi plin paharul pe care înaintaşii l-au golit pînă la fund. Multe din pătimirile, din luptele lor pentru a-şi afirma dreptul la viaţă omenească, la libertate şi dreptate sînt scrise în cronici şi în alte cărţi, dar cele mai multe n-au apucat să mai fie scrise, ci pe unele le-a înghiţit pămîntul, urmînd ca de acum încolo să fie scoase la lumină, iar altele s-au transmis prin viu grai, din generaţie în generaţie, aşa cum s-au transmis doinele şi baladele noastre.

De multe ori vrăjmaşul, în furia lui, a distrus sate, n-a rămas piatră pe piatră. Înaintaşii noştri însă muşcau pămîntul cu dinţii de durere şi au învins.

Aşa-mi spunea Ion Boţog din satul Mura, un om cu părul alb şi spatele gîrbovite de cei 87 de ani, a căror povară îi sbîrcea pielea pe oase.

Cică cu mulţi ani în urmă, pe cînd toate satele dintre Reghin şi Tîrgu-Mureş aparţineau de moşia grofului die Gorneşti, oamenii erau robi pe glia lor, nu aveau nici un drept, numai să muncească, dar masa lor să nu cunoască pîinea, nici copiii dreptul la învăţătură.

Într-una din zile veni un zvon ca dus de vînt, ce străbătu satele ca un fulger pînă la cele mai îndepărtate case pierdute sub cetina brazilor. Oamenii începură să-şi ascută coasele şi să-şi bată sapele; se pregăteau vremuri grele, se plămădea furtuna cea mare. Cică în părţile Abrudului, pe Crişuri, la Turda, Cluj şi pe Tîrnave satele s-au ridicat.

Unul Horea din Albac a fost proclamat de împăratul din Beci regele ţării Ardealului şi tot împăratul i-a spus să ridice satele, să ardă castelele, pe grofi să-i alunge din ţară şi să facă egalitate între toate neamurile pămîntului.

Popa Ionuţ de loc din satul Căcucel a umblat cu vestea din sat în sat pe toate văile munţilor Gurghiului şi pe valea Ierii şi Petrilăcii şi le-a vorbit la oameni despre vestea cea mare.

— Fraţilor s-a terminat cu iobăgia, luaţi în mîini furci şi coase, copii, bătrîni şi tineri, şi cînd venit va fi ceasul cînd se vor aprinde focurile pe dealuri şi clopotele bisericilor vor începe să sune toţi să năvălim pe castelul din Gorneşti, să nu mai rămînă din el piatră pe piatră, să ştergem de pe pămînt nedreptatea şi jugul negrei iobăgiri.

Într-o seară focurile s-au aprins, clopotele au sunat, buciumele au început să vestească începutul sfîrşitului unei lumi ce avea ca temelie temniţele şi ocnele de sare.

Au plecat şi oamenii de la noi din sat, au plecat şi din satele vecine, au atacat castelul grofului Teleki, care, apucat de friguri, şi-a dat sfîrşitul înainte de a pune răsculaţii mîna pe el.

Unul dintre feciorii grofului, reuşind să fugă la Tîrgu-Mureş, s-a-ntors cu armată. Lupta a fost grea, fiecare palmă de pămînt, fiecare bulgăr de ţărînă au fost înmuiate în sînge. Răsculaţii au început să se retragă pe valea Ierii înspre munţi, urmăriţi de armată. Răsculaţii s-au oprit în satul Căcucel, sat aşezat într-o groapă împrejmuită de păduri de stejari, să-şi panseze răniţii şi să-şi îngroape morţii.

Popa Ionuţ a pus străji împrejurimii. Apoi s-a săpat o groapă în cimitir unde cei căzuţi au fost aşezaţi unul lîngă altul.

Nimeni nu plîngea, nici chiar femeile. Prohodul a fost un adevărat jurămînt făcut de oameni acolo în faţa gropii deschise pentru a zdrobi nedreptatea, pentru a lupta pînă la ultima suflare ca şi naţiunea română să aibă drepturi egale cu toate naţiile pămîntului.

Clopotele din turn au început de odată să sune într-o dungă, focurile se aprinseră pe dealurile din jurul satului. Nu peste multe clipe obuzele au început să scurme pămîntul, iar răsculaţii nu s-au mai putut organiza. În momenul cînd trupele grofului au intrat în sat, lupta s-a încins piept la piept . . ., n-a mai rămas piatră pe piatră, nici pumn de ţărînă neînmuiat în sînge. Singur doar turnul bisericii cu unul dintre străjerii răsculaţilor spînzurat de soldaţi de-o grindă afumată domina înălţimile bîcsite de fum.

La bătrîni li s-au scos ochii cu fierul înroşit în foc, femeile gravide au fost spintecate cu baioneta, scoţindu-li-se pruncii prin burtă, o adevărată „Sodomă a iadului".

Popa Ionuţ a fost prins şi dus în temniţa castelului din Gorneşti. Peste cîteva zile au fost adunaţi toţi iobagii de pe moşie. A fost adus Popa Ionuţ în faţa mulţimii. S-a citit sentinţa: „Condamnare la moarte prin dezbinare." După pronunţarea sentinţei, tobele au început să bată, doi călăi au prins pe Popa Ionuţ, l-au răstignit jos pe pămînt, mîinile i le-au legat de doi ţăruşi de lemn cu frînghii, iar picioarele de doi armăsari scoşi din grajdurile castelului. Armăsarii au început să fie loviţi cu bicele călăilor, unul a fugit într-o parte, altul a fugit în alta. Deodată s-a auzit o pocnitură, aşa cum ai rupe o cracă mare dintr-un copac, apoi trupul condamnatului s-a despicat în două, svîrcolindu-se prin ţărînă tîrît de cai.

A doua zi trupul neînsufleţit a fost atîrnat la poarta castelului din Gorneşti, apoi a fost coborît şi de acolo şi dat ca hrană la cîinii grofului.

Feciorul grofului nu s-a mulţumit cu atît. A doua zi a aşezat din nou tunurile în jurul comunei, a dat ordin şi s-a tras, distrugînd ultima vietate, ultimul zid. A adus 84 de pluguri, a înhămat la ele 168 de iobagi din satele moşiei, arînd astfel vatra satelui. Doar clopotele, care au fost dăruite satului de „Episcopul Sava", au fost aruncate de oameni într-o fîntînă. Şi azi există fîntîna.

Bătrînul a tăcut, l-am privit lung şi am zis mai mult pentru mine: „Apa trece pietrele rămîn."

M-am dus cu tetea Ion Boţog să-mi arate vatra satului Căcucel, care nu-i departe de Mura, la 2 km, într-o depresiune pe ale cărei dealuri stejarii bătrîni stau liniştiţi, aplecîndu-şi crengile în boarea amurgului, întărind parcă cele spuse de octogenarul ce mergea alăturea de mine. Mi-a arătat fîntîna unde mîlul şi apa înnegrită ascund acum după 190 de ani clopotul care a dat semnalul răscoalei lui Horea în părţile mureşene. Bătrînul a luat un băţ, a răscolit ţărîna, iar în urma băţului au ieşit bucăţi de cărămidă. M-a privit lung, apoi a zis: Aici a fost cîndva vatra satului. M-am descoperit cîteva momente, am aplecat capul pentru martirii de la Căcucel.

D. Boieru-Hodăceanu

Informaţii ecumeniste

● Între 24—28 ianuarie 1974 a avut loc la Bucureşti, la Mănăstirea Antim, reuniunea Comisiei pregătitoare pentru cea de a VII-a Adunare generală a Conferinţei Bisericilor Europene, care se va ţine la Engelberg în Austria între 16—23 septembrie a. c.

La lucrări, desfăşurate sub preşedinţia prof. Dr. Gyula Nagy din Ungaria, au luat parte pat. dr. G. G. Williams, secretar general al Conferinţei Bisericilor Europene şi alţi 30 delegaţi din 19 ţări europene. Din partea Bisericii Ortodoxe Române, au luat parte, la deschidere: Î. P. S. Mitropolit Justin al Moldovei şi Sucevei, membru al Prezidiului şi P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieşteanul, Vicar patriarhal, membru al Comitetului Consultativ şi al Comitetului de finanţe al C.E.B. Ca reprezentant în Comisia pregătitoare a fost P. C. conf. Dr. Ştefan Alexe, iar ca observatori: P. C. prof. onorar Dr. Ioan Coman şi P. C. lector Dr. Gabriel Popescu de la Institutul Teologic din Bucureşti.

Reuniunea de la Bucureşti a definitivat textul documentului de bază pentru Adunarea Nyborg VII cu cele două teme: Unitatea în Hristos şi Pace în lume.

Oaspeţii au fost primiţi în audienţă de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, au vizitat instituţiile centrale ale Bisericii Ortodoxe Române, Institutul Teologic din Bucureşti, mănăstiri şi biserici, luînd contact direct cu viaţa clerului şi credincioşilor Bisericii noastre.

● Între 19 ianuarie şi 1 februarie 1974 a avut loc la Universitatea din Heidelberg (R. F. Germania) cel de al doilea seminar teologic sud-est-european cu tema: Revelaţia mijlocită, la care au participat 60 profesori, cercetători şi studenţi teologi din toate ţările din sud-estul Europei. România a fost reprezentată de o delegaţie ecumenistă din care au făcut parte: P. C. prof. onorar Nicolae Balcă, care a vorbit despre tradiţia ca mijlocitoare a Revelaţiei: P. C. conf. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului Teologic din Bucureşti, care a ţinut la Universitatea din Heidelberg un referat despre raportul dintre Revelaţie şi filozofie în perspectiva ortodoxă; P. C. conf. Dr. Ioan Bria — reprezentantul Bisericii Ortodoxe Române la Geneva — care a făcut o prezentare a istoriei teologiei ortodoxe române: P. C. lector Ioan Ică de la Institutul Teologic din Sibiu, care a vorbit despre contactele şi convorbirile ortodoxe-protestante din ultima vreme pe plan mondial şi îndeosebi cele din România; dl. prof. Dr. Ludwig Binder, de la Institutul Teologic Protestant Unic, ramura Sibiu, care a vorbit despre istoria şi viaţa Bisericii evanghelice C. A. din România, P. C. consilier Vasile Ştefan, superiorul capelei ortodoxe române din Baden-Baden (R. F. Germania) şi doctoranzii români care-şi continuă studiile în R. F. Germania, pr. as. Dan Miron (Hamburg), V. Mehedinţu (Heidelberg) şi asistent S. Şebu (München).

● Între 20—24 februarie 1974, P. C. conf. Dr. Ştefan Alexe a luat parte, ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române, la reuniunea Comitetului de program pentru pregătirea Adunării generale Nyborg VII a Conferinţei Bisericilor Europene din septembrie 1974.

● Între 17—21 ianuarie a. c. a avut loc la Budapesta, la invitaţia Consiliului ecumenic al Bisericilor din Ungaria, lucrările Comisiei internaţionale ale Conferinţei pentru Pace. Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. C. pr. Ilie Georgescu, consilier patriarhal la Serviciul de relaţii externe al Patriarhiei Ortodoxe Române, membru al acestei Comisii.

● P. C. prof. Dr. Alexandru Ciurea, superiorul parohiei ortodoxe române din Stockholm-Suedia, a fost numit adjunct în Comisia pentru problemele străinilor din Consiliul Ecumenic al Bisericilor din Suedia şi, succesiv, a luat parte la conferinţa anuală a respectivei comisii.

● Între 20—26 februarie 1974, o delegaţie a Episcopiei Ortodoxe-Catolice a Franţei a făcut o vizită în România. Delegaţia era condusă de P. S. Episcop Germain de Saint Denys, conducătorul acestei episcopii aflată sub jurisdicţia canonică a Bisericii Ortodoxe Române, P. C. pr. Michel-Filippe Laroche, de la Serviciul de relaţii externe al acestei Episcopii şi Dr. Emmanuel Ponsoye, preşedintele laic al Asociaţiei culturale a Episcopiei Ortodoxe-Catolice a Franţei. Scopul vizitei delegaţiei franceze a fost acela de a participa la sarbătorirea a 73 ani ai Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian la 22 februarie 1974.

Oaspeţii francezi au avut o audienţă specială la P. F. Sa, la care au asistat P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieşteanul, Vicarul patriarhal, şi P. S. Roman Ialomiţeanul, Episcop-vicar al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureştilor. După ce joi, 21 februarie a. c., au vizitat Mănăstirea Cernica, împreună cu P. S. Episcop-vicar Roman, sîmbătă, 23 februarie a. c., însoţiţi de P. C. consilier Ilie Georgescu şi de dl. Cezar Vasiliu, ca interpret de l. franceză, de la Serviciul de relaţii externe al Patriarhiei Ortodoxe Române, au vizitat instituţiile centrale ale Patriarhiei, Seminarul şi Institutul Teologic din Bucureşti, unde au avut discuţii cu membrii corpului didactic. Duminică, 24 februarie a. c., cei doi clerici francezi au slujit la biserica Sf. Elefterie din capitală cu preoţii ortodocşi români.

● După o comunicare făcută la al VII-lea colocviu de pastorală din Berlin-Est (4—8 III. 1974), de asistentul Jan Anchimiuk de la Facultatea de teologie ortodoxă din Varşovia, Biserica Ortodoxă Poloneză este alcătuită din 500.000 credincioşi conduşi de un Mitropolit Î. P. S. Vasile şi patru episcopi. Există 300 biserici şi capele, 218 preoţi, două mănăstiri, una de maici, alta de călugări, 1 seminar cu 88 elevi şi 10 profesori, o Academie teologică cu 23 studenţi şi 9 profesori, două publicaţii religioase, două şcoli de pictură. În cult se foloseşte slava veche, dar se depun eforturi pentru introducerea limbii polone.

● Începînd din primăvara anului 1974, Biserica Ortodoxă Română va fi reprezentată în Comisia ortodoxă pentru dialogul cu vechii-catolici de P. C. prof. Dr. Isidor Todoran, rectorul Institutului Teologic din Sibiu, şi P. C. conf. Dr. Ştefan Alexe, de la Institutul Teologic din Bucureşti.

● Între 4—8 martie 1974 a avut loc în Berlinul democrat cel de al VII-lea Colocviu de Pastorală pentru teologia şi istoria Bisericii Ortodoxe, organizat de Federaţia Bisericilor Evanghelice din R. D. Germană, dedicat spiritualităţii Ortodoxiei.

(Continuare în pag. 4)

Personalităţi vechi testamentare...

(Urmare din pag. 2)

Hristos. Astfel fiecare om are cu primul Adam relaţii de origine iar cu al doilea Adam relaţii de credinţă, un raport cu Adam cel trupesc şi un altul cu Adam cel duhovnicesc. Tipologia Adam-Hristos o rezumă cuprinzător Sf. Apostol Pavel, în Epistola către Corinteni (I Cor. 15, 21): „Precum printr-un om (prin Adam) a venit moartea, tot printr-un om (prin Hristos) a venit învierea morţilor."

Bazîndu-se pe convingerea că prăbuşirea lui Adam a avut un efect universal, Sfîntul Ap. Pavel afirmă, în mai multe locuri, că şi mîntuirea prin Hristos are acelaşi efect (Rom. 5, 12). În Noul Adam se întîlneşte desăvîrşirea omenească în gradul cel mai înalt, iar Sfîntul Pavel (Evrei 2, 6—8) o aplică la Hristos.

O figură simpatică a Vechiului Testament este evlaviosul *Avel*. Acesta avea un fond sufletesc curat, cu o concepţie sănătoasă despre lume şi viaţă, unul care dacă nu a fost sfînt, totuşi a ştiut să săvîrşească fapte în care totul să fie curat ca apa la izvor. Era blajin şi iubitor de pace. Despre Avel, Noul Testament vorbeşte sobru. Mîntuitorul îl numără între „drepţi" (Matei 23, 35), al cărui sînge vărsat va fi pedepsit, după principiul recompensării (Luca 11, 51). Scria Sfîntul Pavel că „prin credinţă Avel a adus lui Dumnezeu o bună jertfă, pentru care a luat mărturie că e drept şi prin credinţă grăieşte şi azi, deşi a murit" (Evrei 11, 4 ;12, 24).

O personalitate care aduce un element nou în relaţiile dintre cele două Testamente este patriarhul biblic *Avraam*. El a fost de la început, aşa cum îl consideră Noul Testament, un om care a bătătorit „căile Domnului". Prin viaţa sa Avraam deschide un nou drum omenirii credincioase, prin jertfa lui Isaac, urcă cel mai de sus fuştei pe scara pasiunii sale morale, căci ispitirea sa formează cea mai înaltă etapă a religiozităţii sale. Mare a rămas Avraam şi prin acele simţăminte curate pe care le-a aplicat în viaţa sa de fiecare zi şi în relaţia cu oamenii. Din înţelegerea pe care Avraam o avea cu ei se vede că patriarhul era stăpînit de un cuget nou, necunoscut pînă atunci. Confrunte-se cazul descris de Gen. 13, 8—9 şi se va vedea cît de mult Avraam era un om al păcii în lumea vrajbei. Se bănuia de pe atunci încă locul pe care avea să-l ocupe Avraam în scrierile Noului Testament. Să se consulte Matei 1, 1; Marcu 12, 26; Luca 1, 73; Ioan 8, 33; Fapte 3, 25; Romani 4, 1; Galateni 3, 6 şi se va vedea că în baza unui determinism voit de legile eterne a împlinit o misiune, care numai lui i-a fost încredinţată.

Un personaj biblic interesant este *Melhisedec*. Vechiul Testament îl numeşte preot. Aceasta nu înseamnă că era preot instituit printr-un act solemn şi oficial, ci în sensul că era pătruns de atîta credinţă şi fapte bune încît era oarecum un adevărat preot. Sfîntul Pavel face un paralelism între Melhisedec şi Hristos (Evrei 5, 6; Evrei 5, 10; Evrei 6, 20; Evrei 7, 1; 7, 10; 7, 11; 7, 15; 7, 17).

Un om reprezentativ al epocii vechi şi cu mult răsunet în Noul Testament este *Moise*. Om de stat, patriot, istoric, poet şi profet, legiuitor, luptător pentru pace şi dreptate şi ce n-a fost Moise în epoca sa? Dar omul despre care este vorba s-a înscris în istorie printr-un fel de renaştere pentru antichitatea aceea cu multe slăbiciuni. El îşi prelungeşte existenţa şi în Noul Testament, prin opera sa, în centrul căreia se aşează Decalogul. Prin această lege Moise pune spre rezolvare probleme de bază. Dă o directivă nouă muncii, introduce o morală superioară în relaţia dintre membri familiei, ia o altă atitudine faţă de viaţă şi deprinde pe oameni cu ideea că numai unindu-se în cele bune pot dezarma pe duşmanii progresului şi pot deschide o nouă epocă în istorie.

În ce măsură revendică Noul Testament această personalitate biblică o arată Sfîntul Evanghelist Luca, care ne-a păstrat în această legătură de idei o mărturie scumpă. Sînt cuvintele Mîntuitorului: „Am venit în lume pentru ca să se împlinească ce s-a scris despre mine în Legea lui Moise" (Luca 24, 44).

O importanţă de seamă în istoria spirituală o are *David*, acest sol de veşti bune, care nu cunoştea pe nimeni mai mare decît pe Dumnezeu. El a transmis ştirea că se apropie timpul pentru făurirea împărăţiei păcii, împărăţie aşteptată din moşi strămoşi. Sfîntul Evanghelist Luca confirmă această clară vedere înainte. De numele lui David e legată Psaltirea, carte care a devenit o părticică din sufletul creştinilor. Psaltirea pe care creştinii au universalizat-o conţine valori care, cu tot omenescul din ea, rămîne unică. Evanghelistul Matei îl numeşte pe Hristos fiul lui David (1, 1), care va întemeia împărăţia păcii, cea a lui David (Marcu 11, 10; Faptele Ap. 13, 34; Apoc. 5, 5; Apoc. 22, 16).

O personalitate care a întruchipat atîtea calităţi e *Solomon*. El a fost înfiat de mulţi şi a fost prilej de apoteozare în Etiopia, Egipt, Arabia. Popularitatea lui a pătruns şi în folclorul românesc, în termenii: Solomonar, a solomoni. El a devenit popular prin înţelepciunea sa şi prin acel monument de literatură biblică care poate fi intitulat trilogia lui Solomon: Cîntarea Cîntărilor, Proverbele şi Eclesiastul. El a avut un rol şi în evoluţia ideii de mîntuire prin Hristos. Noul Testament făgăduinţa lui Solomon, din III Regi 9, 5, o leagă în aşa fel de evenimentul descris de Sf. Evanghelist Luca (1, 42—43) încît se vede clar că Solomon anticipase împărăţia care nu se poate mărgini politiceşte. În Noul Testament Solomon e citat la Matei 1, 6—7; Matei 6, 29; Matei 12, 42; Luca 11, 31; Luca 12, 77; Ioan 10, 23; F. Ap. 3, 11; F. Ap. 5, 12; F. Ap. 7, 47.

O figură alegorică este cea a Sfîntului proroc *Ilie*. În Noul Testament, Sfîntul apare alături de Moise, la Schimbarea la Faţă a Domnului (Matei 17, 3). Evangheliştii îl numesc profet (Matei 11, 14).

El va fi înaintemergătorul la judecata din urmă (Matei 11, 7—14; Matei 17, 1—13; Marcu 9, 2—13).

De altcum Sfîntul Ilie este des pomenit în Noul Testament: Matei 27, 49; Marcu 6, 15; Marcu 8, 28; Marcu 9, 4; Marcu 15, 35; Luca 1, 17; 4, 25; 9, 8; 19, 30; Ioan 1, 21; Rom. 11, 2; Iacob 5, 17.

O comuniune stabileşte Noul Testament cu *Noe* (Matei 24, 34; Luca 3, 36; Evr. 11, 7; I Petru 3, 20; II Petru 2, 5), *Iona* (Matei 12, 39; Luca 11, 29), *Iov, Enoh, Iosif, Zaharia, Ieremia, Lot* ş. a.

Iată cîteva exemple din care rezultă că între cele două Testamente există o legătură de formă şi de conţinut.

Prof. *Nicolae Neaga*

O carte folositoare

Cartea care l-a consacrat pe scriitorul francez Chateaubriand a fost „*Geniul Creştinismului*". Din această operă, tradusă în multe limbi ale lumii, a fost extrasă o carte care s-a publicat separat purtînd denumirea *Atala* (Colecţia Clasicii Literaturii Universale, Editura Univers, Bucureşti, 1973, 182 p.).

Această mişcătoare carte te poartă pe vechile Indii, ai cărei eroi erau puternic frămîntaţi de ideile creştine. Aici vom găsi o tînără cu numele Atala, fiica unui european şi a unei indiene, care trăia în credinţa creştină. Deşi înconjurată şi confruntată de o lume idolatră, Atala nu numai că nu-şi părăseşte credinţa, ci necontenit stăruie să trăiască după legile ei.

Puternic impresionată de faptul că conducerea tribului hotărăşte arderea unui tînăr indian care a fost prins trecînd prin apropierea tribului, noaptea pe furiş îl eliberează din primejdia morţii, dispărînd cu el în imensele păduri. Păgînul Sactas, cum se numea tînărul, necontenit o numeşte „mîntuitoarea", „salvatoarea" sa. Frămîntată de faptul ce l-a săvîrşit şi de drumul epuizant, expuşi fiind primejdiei animalelor sălbatice, Atala găseşte suficiente resurse morale pentru a supravieţui disperării, pe care le extrage din candela credinţei.

Rătăcind prin pădurea ce părea fără de sfîrşit, în întunericul unei nopţi aud lătratul unui cîine şi sunetul prelung al unui clopot. Era semnul unor urme omeneşti. În cele din urmă dau de un pustnic retras în rugăciune şi meditaţie de treizeci de ani.

Acesta le oferă tot ce are la îndemînă spre a-i mîngîia şi încuraja în suferinţa lor, în aşa fel încît tînărul păgîn mărturiseşte: „Atîta milostenie mi se pare mai presus de puterile omului, încît credeam că visez" (p. 69).

Pustnicul s-a dedicat aici rugăciunii, dar şi păstoririi şi îndrumării în cele dumnezeieşti a indienilor din acele locuri. Şi aceasta o făcea în aşa fel încît Sactas observă: „Îndată ce indienii îşi zăriră în vale păstorul, lăsară lucrul şi alergară în calea lui. Unii îi sărutau sutana, alţii îi sprijineau paşii, mamele îşi ridicau în braţe pruncii ca să vadă şi ei pe slujitorul lui Hristos, care avea ochii în lacrimi. Mergînd, se interesa de viaţa oamenilor, pe unul îl povăţuia, pe altul îl certa cu blîndeţe; le vorbea de strînsul recoltei, de învăţătura copiilor, de alinarea durerilor şi neîncetat amintea despre Dumnezeu" (p. 75).

Faţă de ambianţa de rugăciune Sactas are următoarele cuvinte: „O, măreţie a slujbei creştine! Preotul era un bătrîn sihastru, altarul o stîncă, biserica o pustietate, credincioşii nişte sălbatici neştiutori!" (p. 76). Toată activitatea şi întreg tactul pastoral pustnicul şi l-a adaptat condiţiilor specifice locului încît spune: „Nu le-am dat nici o lege, în schimb i-am deprins să se iubească, să se roage şi să nădăjduiască o viaţă mai bună" (p. 77).

În acest timp, tînăra Atala, frămîntată de gîndul că jurămîntul ce i l-a făcut mama ei de a trăi slujind în feciorie îi este călcat prin puternica simţire ce o avea faţă de blajinul Sactas, într-un moment de ispită rea se otrăveşte. Aflînd vestea, tînărul păgîn se prăbuşeşte în revoltă, iar bătrînul sihastru le zice „să ţinem piept asalturilor năpastei; cu funia de grumaz, cu cenuşa pe cap, să ne aruncăm la picioarele Atotputernicului ca să-i cerem îndurare sau ca să ne supunem poruncilor lui. Poate că nu-i prea tîrziu" (p. 84). În continuare spune Atalei: „Copila mea... toată nenorocirea ta vine din neştiinţă; din pricină că ai crescut printre sălbatici şi n-ai avut parte de învăţătură, te-ai pierdut; nu ai ştiut că o creştină nu poate fi stăpînă pe viaţa ei... Mama ta şi nesocotitul misionar care o păstorea sînt mai vinovaţi decît tine; au abuzat de puterea lor şi ţi-au smuls un jurămînt nepotrivit; dar pacea Domnului fie cu ei! Daţi tustrei cumplita pildă a relelor entuziasmului şi a neştiinţei într-ale religiei. Vino-ţi în fire, copila mea: acela ce pătrunde în inimile noastre te va judeca după gîndul tău, care a fost curat, şi nu după fapta cea vrednică de osîndă." (p. 85).

Înainte de moartea Atalei, Sactas promite că se va încreştina şi apoi mărturiseşte: „Cîtă alinare poţi afla în aceste vorbe ale unui creştin împăcat, n-aş fi crezut niciodată dacă însumi n-aş fi simţit-o" (p. 91).

Atala a fost înmormîntată creştineşte întru nădejdea învierii.

Pe lîngă însuşirile ei literare deosebite, „Atala" este o carte care ne întăreşte în îndatoririle noastre creştineşti, de a ţine piept ispitelor negative pe care viaţa ni le ridică în cale, precum şi în străduinţele de a fi cît mai buni, mai drepţi, mai cinstiţi.

Pr. *Vasile Petrica*

Informaţii ecumeniste

(Urmare din pag. 3)

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. C. pr. prof. onorar Dr. Ioan Coman, care a ţinut prelegerea intitulată: „Sensul şi lucrarea ecumenică a Sf. Duh la Sfinţii Părinţi."

● Între 25—29 martie a. c. a avut loc la Academia Ortodoxă din Conia, Creta, sesiunea Prezidiului Conferinţei Bisericilor Europene.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieşteanul, Vicar patriarhal, Şeful Serviciului de Relaţii externe Bisericeşti, membru permanent al Comitetului consultativ şi al comitetului financiar al Conferinţei Bisericilor Europene.

— Cu prilejul „Bairamului", care în anul 1973 a coincis cu 50 de ani de la instaurarea Republicii Turcia, patriarhul ecumenic, Prea Fericitul Dimitrie, a adresat un călduros mesaj către musulmanii din Turcia şi din alte ţări. Între altele a spus: „Felicit cu toată căldura inimii mele pe fraţii noştri musulmani din prilejul Bairamului. Coincidenţa Bairamului cu împlinirea întocmai a 50 de ani de cînd marele Ataturc şi-a manifestat o atitudine atît de binevoitoare nu numai faţă de musulmani ci şi faţă de creştinii din Republica turcă, mă îndeamnă să particip la bucuria musulmană şi la cea a Republicii care garantează tuturor cetăţenilor libertatea de credinţă şi egalitatea tuturor cetăţenilor în faţa legilor statului."

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 iunie 1974 Nr. 21—22

Biblioteca Orășenească
„Ștefan Gheorghiu"
Str. Bariţiu 5 SIBIU

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Participarea Bisericii Ortodoxe Române la activitatea Frontului Unității Socialiste

Convocat de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române s-a întrunit la Bucureşti în ziua de 22 aprilie 1974. Au fost de faţă Dl. prof. Dumitru Dogaru, preşedintele Departamentului Cultelor, şi Dl. Gheorghe Nenciu, vicepreşedinte. Pe ordinea de zi a fost un singur punct şi anume: Participarea Bisericii Ortodoxe Române la activitatea Frontului Unităţii Socialiste din Republica Socialistă România.

Şedinţa a fost deschisă de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, care a arătat motivul convocării Sfîntului Sinod şi apoi a propus ca Sfîntul Sinod să ia în discuţie participarea în comun la activitatea Frontului Unităţii Socialiste, organizaţie de masă ce urmăreşte unitatea şi propăşirea Patriei, idealuri care sînt scumpe în aceeaşi măsură şi credincioşilor Bisericii Ortodoxe Române, cetăţeni ai Patriei.

Adresîndu-se membrilor Sf. Sinod, Prea Fericirea Sa a spus între altele:

Am convocat, în şedinţă extraordinară de lucru, acest înalt for de conducere al Bisericii Ortodoxe Române — care este Sfîntul Sinod — cu scopul de a examina şi de a ne exprima punctul nostru de vedere asupra unor probleme de importanţă majoră care s-au ivit în ultimul timp în viaţa Patriei noastre — probleme care se răsfring într-o largă măsură şi asupra vieţii noastre bisericeşti.

În fruntea acestora se situează, după cum ştim cu toţii, alegerea, în ziua de 28 martie a. c., a Domnului Nicolae Ceauşescu în funcţia de Preşedinte al Republicii Socialiste România.

Acest eveniment istoric, cu adînci rezonanţe în conştiinţa tuturor cetăţenilor ţării noastre, a exprimat voinţa întregii naţiuni de a aşeza în suprema demnitate de răspundere de Stat pe cel mai vrednic fiu al poporului nostru, pe cel care şi-a dedicat toată capacitatea sa creatoare şi întreaga sa putere de muncă în slujba înfăptuirii celor mai înalte aspiraţii ale vrednicului popor român . . .

În legătură cu acest lucru aş vrea să subliniez că între organizaţiile care activează la noi pentru propăşirea materială şi spirituală a poporului român şi pentru sporirea prestigiului ţării noastre pe planul vieţii interne şi externe se află şi Frontul Unităţii Socialiste, *organism democratic, cu caracter larg reprezentativ, menit să polarizeze în jurul său toate capacităţile naţiunii noastre.*

Constituit la 19 noiembrie 1968, Frontul Unităţii Socialiste reprezintă un moment de mare importanţă în viaţa poporului român, marcînd o nouă etapă în întărirea unităţii şi solidarităţii fiilor Patriei noastre. El exprimă o formă superioară de manifestare a voinţei de muncă şi de luptă a poporului nostru, a hotărîrii sale de a-şi făuri un viitor luminos, de a ridica pe noi trepte progresul material şi spiritual al ţării.

Caracterizînd cîteva din obiectivele principale ale acestui organism, trebuie să menţionăm că Frontul Unităţii Socialiste uneşte în rîndurile sale — aşa cum se prevede în Statutul său de organizare — „organizaţii de masă, obşteşti, profesionale, cooperatiste, consilii ale naţionalităţilor conlocuitoare, uniuni ale creatorilor, asociaţii şi societăţi ştiinţifice, cultural-artistice şi sportive, culte, precum şi alte organizaţii". El urmăreşte să canalizeze energia şi capacitatea tuturor categoriilor sociale şi organizaţiilor obşteşti în scopul înfloririi continue a Patriei şi a creşterii prestigiului ei internaţional.

În cuvîntarea rostită cu prilejul constituirii Frontului Unităţii Socialiste, Domnul Nicolae Ceauşescu sublinia că acesta „întăreşte şi încheagă tot mai mult, dă o formă şi mai activă colaborării şi alianţei strînse dintre muncitori, ţărani şi intelectuali". Totodată el contribuie la „crearea unei puternice alianţe frăţeşti între români, maghiari, germani, sîrbi, ucrainieni şi alte naţionalităţi, între toţi cei ce muncesc în România, fără deosebire de naţionalitate", fiind toţi hotărîţi să asigure dezvoltarea liberă şi independentă a ţării noastre. Iată de ce putem afirma cu toată convingerea — spunea Domnia Sa — că formarea Frontului Unităţii Socialiste în România consfinţeşte o realitate de fapt — unitatea indisolubilă a tuturor celor ce muncesc din Patria noastră, hotărîrea lor de a asigura dezvoltarea şi mai puternică a acestei unităţi . . .

Pentru a întregi această succintă prezentare aş vrea să citez articolul 14 din Statutul *Frontului Unităţii Socialiste din Republica Socialistă România, în care se spune: „La Frontul Unităţii Socialiste pot adera organizaţii de masă, obşteşti, profesionale, cooperatiste, culte, precum şi alte organizaţii care recunosc Statutul şi participă activ la înfăptuirea sarcinilor ce revin Frontului Unităţii Socialiste."*

Aşa cum vă este cunoscut, noi avem deja anumiţi ierarhi şi preoţi care activează din partea cultului ortodox în acest important organism. Considerăm însă că în contextul actual există condiţii pentru a depăşi stadiul unei participări parţiale, izolate sau sporadice. În calitatea noastră de for suprem de conducere al Bisericii Ortodoxe Române, ţinînd seama de scopurile înalte pe care le urmăreşte Frontul Unităţii Socialiste, socotim că este o importantă datorie de conştiinţă să ne manifestăm în mod public voinţa şi hotărîrea noastră de a proclama participarea întregii Biserici Ortodoxe Române la activitatea Frontului Unităţii Socialiste.

Această adeziune se încadrează în mod firesc în învăţătura noastră de credinţă şi în comandamentele de bază ale moralei creştine care propovăduiesc săvîrşirea binelui şi activarea apropierii, colaborării şi păcii între oameni. Ea constituie totodată continuarea unei atitudini constante a Bisericii noastre, care de-a lungul veacurilor şi-a împletit întotdeauna destinele sale cu acelea ale poporului român şi a rămas strîns legată de toate preocupările acestuia spre mai bine. Frontul Unităţii Socialiste îmbrăţişează, aşa cum am arătat, întregul popor român, cu toate preocupările şi aspiraţiile lui, iar noi nu putem rămîne pasivi sau străini faţă de interesele sale.

De aceea vă rog să fiţi de acord ca să prezentăm preşedintelui Frontului Unităţii Socialiste, Domnul Nicolae Ceauşescu, care este în acelaşi timp şi preşedintele Republicii Socialiste România, hotărîrea noastră de a participa — de pe poziţiile şi cu mijloacele noastre proprii — la acţiunile şi scopurile urmărite de acest înalt for şi organ de lucru şi manifestare remânească: Frontul Unităţii Socialiste.

În legătură cu această hotărîre, ne revine sarcina de a îndruma pe clericii şi credincioşii din Eparhiile noastre să se încadreze şi să ia parte activă la toate acţiunile întreprinse de forurile de conducere ale acestui aşezămînt . . .

După cum în organismele intercreştine şi interbisericeşti, din care facem parte, noi am înţeles

(Continuare în pag. 3)

Credinţa noastră

50. Înţelepciunea

Prin credinţă, nădejde şi dragoste sîntem în legătură cu Dumnezeu. Credem în El, nădăjduim în El, îl iubim pe El. Şi El se sălăşluieşte în noi, ne ajută ca — prin harul Lui şi strădania noastră necontenită — să ne apropiem mereu de ţinta cea mai înaltă, la care ne cheamă Iisus Hristos: „Fiţi desăvîrşiţi precum şi Tatăl vostru cel din ceruri desăvîrşit este." În felul acesta ne unim şi ne asemănăm cu Iisus Hristos, Fiul Tatălui, şi în Iisus Hristos devenim „fii ai lui Dumnezeu după har", „fiii Tatălui" (Matei 5, 45. 48).

Avînd pe Iisus Hristos în noi putem să ne dezvoltăm propria noastră fiinţă, propria noastră viaţă, şi să slujim semenilor noştri, Bisericii, societăţii. De aceea sînt datorii faţă de noi înşine, faţă de aproapele, faţă de Biserică, faţă de societate. De aceea sînt anumite virtuţi morale, care, însufleţite de dragoste, rodesc în viaţa noastră şi în legăturile noastre cu ceilalţi. Între aceste virtuţi amintim acum înţelepciunea, care trebuie să fie însufleţită de dragoste, pentru că numai dragostea de Dumnezeu şi de oameni dă valoare tuturor virtuţilor (I Corinteni 13).

Înţelepciunea nu-i tot una cu inteligenţa. Omul inteligent ştie să pătrundă lucrurile, să descopere legăturile dintre ele, să cunoască realitatea şi s-o folosească, să facă noi invenţii, noi descoperiri ş. a. El însă poate folosi inteligenţa şi în scopuri rele, distructive. Şi cu cît e mai inteligent poate aduce pagube mai mari. Înţelepciunea însă împreună inteligenţa cu viaţa morală, slujeşte binelui fiecăruia şi binelui obştesc. Ea vine de la Dumnezeu, că Dumnezeu e înţelepciunea însăşi şi El pe toate le-a făcut şi pe toate le ocîrmuieşte cu înţelepciune. Ea lucrează după voia lui Dumnezeu şi foloseşte mijloacele cele mai bune pentru împlinirea a ceea ce este bun şi folositor şi pentru cel ce o are şi pentru alţii şi pentru obşte. Ea de obicei nu se dobîndeşte dintr-o dată, ci e rezultatul unei vieţi în vrednicie de zi cu zi, a cunoaşterii şi promovării a tot ceea ce este ziditor pentru fiecare şi pentru toţi. De aceea în vechime erau aşa de preţuiţi „bătrînii înţelepţi", la al căror sfat alergau toţi, pentru că în ei era întruchipată înţelepciunea de veacuri a poporului. Înţelepciunea aceasta e exprimată în proverbele acestui popor, mărturie a felului cu cîtă înţelepciune şi-a făurit viaţa fiecare, dar şi cum s-au folosit învăţămintele istoriei. Şi astăzi cinstim în mod deosebit comoara de înţelepciune a strămoşilor şi preţuim pe acei înţelepţi ai vieţii, care sînt pilde şi îndrumători ai celorlalţi pe făgaşul vieţii celei noi, căci cu înţelepciune trebuie să-şi cîrmuiască viaţa fiecare şi cu înţelepciune e îndrumată astăzi viaţa poporului nostru spre ţinte tot mai înalte, tot mai luminoase. E înţelepciunea străveche a poporului, care e fructificată în condiţii noi, superioare, şi dă roade tot mai bogate. Înţelepciunea însă nu o au numai bătrînii, care au trăit cu înţelepciune, ci şi tinerii pot să păşească pe calea înţelepciunii.

După Înţelepciunea lui Solomon şi după Înţelepciunea lui Isus, fiul lui Sirah, Dumnezeu însuşi este înţelepciunea, şi toată înţelepciunea este de la Domnul şi cu el este în veac" (Sirah 1, 1). „Pofteşti înţelepciune? — Ţine poruncile şi Domnul o va da ţie" (1, 25). „Cu tot sufletul tău apropie-te de ea şi cu toată puterea ta păzeşte căile ei. Cearcă-o şi o caută şi ţi se va arăta şi dacă o vei afla să nu o laşi." „Stai în tovărăşia celor bătrîni şi cu cel înţelept te uneşte." „De vei

(Continuare în pag. 2)

50. Înțelepciunea

(Urmare din pag. 1)

vedea înțelept intră la el și pragurile ușilor lui să le roadă piciorul tău.“ „De-ți va plăcea să asculți vei învăța și de vei pleca urechea ta înțelept vei fi“ (6, 27.33—35.37).

Înțelepciunea „este suflul puterii lui Dumnezeu, ea este curata revărsare a slavei Celui Atotputernic . . ., strălucirea luminii celei veșnice și oglinda fără pată a lucrării lui Dumnezeu și chipul bunătății Sale“ (Înțel. Solomon 6, 25—26). „Ostenelile înțelepciunii rodesc sfinte puteri; ea ne învață înfrînarea și chibuzuința, dreptatea și bărbăția — tot ce este mai de folos în viața oamenilor“ . . . „Înțelepciunea știe cele trecute și întrezărește cele viitoare; ea știe întorsăturile cuvintelor și dezlegările întrebărilor . . . Drept aceea am hotărît să mi-o prind tovarășă de viață fiindcă știu că mă va sfătui cele bune și îmi va fi mîngîiere în griji și necazuri“ (8, 7—9).

Înțelepciunea nu aparține însă numai celor vîrstnici sau bătrînilor. Și un tînăr poate fi înțelept, dacă își trăiește viața întru virtute, întru fapte bune, întru cunoașterea adevărată a vieții. E ceea ce spune înțeleptul Solomon: „Deși sînt tînăr, voi avea cinste în fața celor bătrîni. Mă vor găsi pătrunzător la judecăți . . . Cînd voi tăcea, vor aștepta să încep să vorbesc; cînd voi vorbi vor fi toți cu luare-aminte . . . Prin înțelepciune voi avea nemurire și voi lăsa celor de după mine o pomenire veșnică“ (8, 10—13).

Iisus Hristos este însăși Înțelepciunea dumnezeiască. El cheamă pe Sf. Apostoli să fie înțelepți (Matei 10, 16). El laudă pe cele cinci fecioare înțelepte, care — așteptînd venirea mirelui — au luat untdelemn destul și au intrat la nuntă și osîndește pe cele cinci fecioare nebune care, neavînd untdelemn destul, au plecat după untdelemn și cînd s-au întors ușa era încuiată (Matei 25, 1—12). Sfîntul Apostol Pavel îndrumează pe credincioși: „Umblați cu înțelepciune . . . Cuvîntul vostru să fie întotdeauna plăcut, cu sare dres, ca să știți cum trebuie să răspundeți fiecăruia“ (Coloseni 4, 5—6). Iar Sf. Iacob îndeamnă: „Cine este între voi înțelept și priceput? Să-și arate din buna purtare faptele lui în blîndețea înțelepciunii“, iar unde este pizmă și zavistie acolo nu e înțelepciune, ci „neorînduială și orice lucru rău. Iar înțelepciunea de sus întîi este curată, apoi pașnică, îngăduitoare, supusă, plină de milă (de dragoste) și de roade bune, neîndoielnică și nefățarnică“ (Iacob 3, 13. 16—17). Aceasta o pot dobîndi toți fără deosebire de vîrstă. Astfel Sf. Ap. Pavel scrie tînărului episcop Timotei: „Nimeni să nu disprețuiască tinerețele tale, ci fă-te pildă credincioșilor cu cuvîntul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția“, „pentru ca propășirea ta să fie învederată tuturor“ (I Tim. 4, 12.15).

Uneori — cînd obștea se afla într-o situație deosebită — se adunau aparte sau în fața poporului „sfatul înțelepților“, al celor cinstiți de toți pentru vrednicia lor, viața lor curată și întru dreptate, pentru experiența lor (oameni în vîrstă, dar și tineri cumpăniți și cu judecată sănătoasă), așa cum s-a întîmplat de atîtea ori în trecutul istoric în vremi de grea cumpănă. E o înțelepciune populară, dar și înțelepciunea ocîrmuitorilor, care sînt una cu poporul în toate împrejurările.

Se vede de aici ce mare dar este înțelepciunea. E dar de la Dumnezeu, care este înțelepciunea cea veșnică. Iar cel ce lucrează cu înțelepciune are încredințarea că în veșnicie se va întîlni cu înțelepciunea veșnică. Înțelepciunea e de la Dumnezeu, dar și rezultat al rîvnei noastre, de a împlini voia lui Dumnezeu cea sfîntă și dreaptă, de a îndruma la tot ce e bun pe semenii noștri, de a lucra în Biserica Domnului cu evlavie și înțelepciune, de a ne trăi viața în patria noastră cu dăruire de sine și înțelepciune, așa cum poporul nostru prin vitejia și înțelepciunea lui a trecut peste încercările veacurilor și așa cum astăzi își făurește o viață nouă, prețuită de toate popoarele lumii, întru vrednicie și înțelepciune. Căci înțelepciunea veacurilor și înțelepciunea vremii noastre, a poporului și conducătorilor lui, e chezășia noilor biruințe și garanția viitorului luminos al patriei noastre.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Din lucrarea Duhului Sfînt

Sărbătoarea Cincizecimii, a Pogorîrii Duhului Sfînt sau Rusaliile este pentru noi creștinii un prilej de nestăpînită bucurie, de o nespusă pace și mulțumire sufletească, dar și prilej potrivit în a zăbovi asupra cîtorva din lucrările Duhului Sfînt în viața Bisericii, precum și a noastră a fiecăruia.

Bazați pe Sf. Scriptură și Sf. Tradiție, Sfinții Părinți constată mulțimea și varietatea numelor care se dau Sfîntului Duh. Acesta e numit, zice Sf. Vasile cel Mare, „Duhul lui Dumnezeu“, „Duhul adevărului care din Tatăl purcede“, „Duhul drept“, „Duhul care conduce“, „Duhul Sfînt“ fiind denumirea lui prin excelență.

Bogăția atributelor Sfîntului Duh, a treia Persoană din Ființa divină, poate fi sporită prin cîteva preciziuni date de Sfîntul Vasile cel Mare. Sfîntul Duh e lumină, dar o lumină înțelegătoare, care oferă prin sine oricărei puteri raționale un fel de claritate pentru găsirea adevărului. Apropierea de Mijlocitorul se face prin lepădarea de patimi și de toată urîțenia, prin revenirea la frumusețea naturală, adică recăpătarea formei de la început grație purificării. Asemenea unui soare care luminează un ochi curat, Sfîntul Duh îți va arăta El însuși chipul Celui nevăzut și în fericita contemplare a chipului vei vedea frumusețea de negrăit a arhetipului. Prin Sfîntul Duh inimile se ridică, cei slabi sînt duși ca de mînă, iar cei înaintați devin desăvîrșiți. Cei purificați și iluminați de Sfîntul Duh devin duhovnicești prin comunicarea cu El. Sfîntul Duh e făcător de minuni și trimite tuturor harul.

Tot Sf. Vasile ne spune că ființa Sfîntului Duh „e cea mai netrupească, cea mai nematerială, cea mai simplă; cugetînd la ea ca la cel mai înalt lucru, mintea o gîndește, necesar, ca pe o esență inteligentă, nesfîrșită ca putere, nelimitată ca mărime, imposibil de măsurat cu timpul sau cu veacurile, nezgîrcită cu bunurile pe care le posedă“.

Sf. Grigorie de Nazianz precizează: „Mă înfricoșez de bogăția noțiunilor și a numirilor și de cîte nume are; El umple toate cu ființa și conține toate; El sfințește, nu e sfințit, măsoară, nu e măsurat, El se împărtășește tuturor, dar El nu se împărtășește de la nimeni; El e degetul lui Dumnezeu, foc ca Dumnezeu spre a arăta, cred, deoființimea (cu Acesta); Duh creator, dă a doua naștere prin botez, prin înviere; Duh care cunoaște toate, care învață pe alții, care suflă încotro și cît vrea, care îndrumează, care vorbește; El descoperă, luminează, dă viață, mai mult chiar, este lumina însăși și viața; El lucrează cît lucrează Dumnezeu, se împarte în limbi ca de foc, distribuie harismele, face apostoli, profeți, evangheliști, păstori și învățători.“

Sf. Grigorie Teologul zugrăvește lucrarea dumnezeiască a Sfîntului Duh cu aceste cuvinte: „El ne restaurează în Botez, în Înviere. Suflă unde vrea. Izvor de lumină și de viață, mă îndumnezeiește, mă desăvîrșește.“

În ziua Rusaliilor, Sfîntul Duh s-a pogorît peste Sfinții Apostoli sub chipul limbilor ca de foc, preschimbînd întristarea în rîvnă nepotolită pentru propovăduirea cuvîntului Evangheliei. A fost ca o vîlvătaie de lumină supranaturală, care a zguduit puternic sufletele lor, punîndu-le în mișcare și insuflîndu-le un duh nou. În lumina orbitoare a limbilor ca de foc revărsate pe capetele lor, ei simțeau prezența mîngîietoare a Domnului, care le insufla înțelepciune, bărbăție și curaj pentru îndeplinirea pînă la jertfă a misiunii sfinte care li se încredințase.

Sfinții Părinți precizează că mulțimea limbilor ca de foc arată mulțimea popoarelor, în care avea să se răspîndească adevărul religios descoperit, iar unitatea firii focului arată unica obîrșie a lucrării harice a Sfîntului Duh, care unește pe toți ce se împărtășesc din ea: „Cînd au auzit glasul Domnului — scrie Sf. Ioan Gură de Aur — mergînd învățați toate neamurile“ — erau nedumeriți și nu știau în ce parte trebuiau să se îndrepte fiecare și în care regiune a lumii trebuiau să predice cuvîntul; cînd erau deci într-o astfel de nedumerire, vine Duhul cel Sfînt, în chip de limbi, împărțind fiecăruia regiunile în care avea să învețe lumea; iar prin limba dată fiecăruia au cunoscut, ca într-o hartă, hotarul stăpînirii și învățăturii ce s-a încredințat fiecăruia.“

Vorbirea în limbi a Apostolilor la Cincizecime a fost unul din mijloacele creatoare de ecumenism de care s-a servit Sfîntul Duh. Puterea ecumenică a vorbirii în limbi străine sta, evident, în primul rînd, în capacitatea de a împărți diferitelor grupe de ascultători adevăruri noi în limba proprie fiecăruia din aceste grupuri, lucru care are și astăzi o importanță mare în acest domeniu. Lucrul excepțional, care dovedea dintr-odată marea înțelepciune și dumnezeiasca putere a Sfîntului Duh, era că Apostolii, în general oameni neînvățați și necunoscînd decît limba maternă, au început să vorbească în limbi străine, pe care nu le învăța-

(Continuare în pag. 4)

Din acatistul Sfinților Ierarhi Ilie Iorest și Sava Brancovici, mitropoliți ai Transilvaniei*

De este preot, se zice: Binecuvîntat este Dumnezeul nostru . . ., iar de nu este preot, se zice: Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri . . . Apoi: Împărate ceresc . . ., Sfinte Dumnezeule . . ., (de trei ori), Mărire . . . Și acum . . ., Prea Sfîntă Treime . . ., Mărire . . ., Și acum . . ., Tatăl nostru . . ., după care, troparele de umilință: Miluiește-ne pe noi, Doamne . . ., Mărire . . ., Doamne miluiește-ne pe noi . . ., Și acum . . ., Ușa milostivirii . . ., Doamne miluiește (de 12 ori), Mărire . . ., Și acum . . ., Veniți să ne închinăm . . . (de trei ori), și Psalmul 142: Doamne auzi rugăciunea mea . . ., Mărire . . ., Și acum . . ., Aliluia . . . (de trei ori), după care: Dumnezeu este Domnul . . . (de trei ori) și:

TROPARUL, GLASUL 1.

Mărturisitori ai Ortodoxiei și buni arhipăstori ai Bisericii lui Hristos, îndreptători ai credincioșilor, prea fericiți Ierarhi purtători de biruință, Ioreste și Sava, ce v-ați învrednicit de cununa vieții veșnice, rugați-vă Domnului să fie mîntuite sufletele noastre.

Mărire . . ., Și acum . . . a Născătoarei de Dumnezeu, glas I.

Gavriil zicînd ție, Fecioară: Bucură-te ! O dată cu glasul s-a întrupat Stăpînul tuturor, întru tine chivotul cel sfînt, precum a zis dreptul David. Arătatu-te-ai mai cuprinzătoare decît cerurile, ceea ce ai purtat pe Făcătorul tău. Mărire celui ce s-a sălășluit întru tine; Mărire celui ce a ieșit din tine; Mărire Celui ce ne-a izbăvit pe noi, prin întruparea, moartea și învierea Sa.

Doamne miluiește (de trei ori) și Psalmul 50: Miluiește-mă, Dumnezeule . . ., după care, îndată:

CONDACUL I, GLAS 4.

Pe fericiții Ierarhi, pe Iorest și pe Sava, care au slujit adevărului și cu viața și cu învățăturile lor au împodobit Biserica lui Hristos, cu credință și cu evlavie să-i lăudăm, cinstind ostenelile lor și zicînd: Bucurați-vă, luminaților Ierarhi și mărturisitori ai Ortodoxiei !

ICOSUL I.

Cela ce a ales și a chemat pe ucenicii Săi la propovăduire, Acela te-a ales și pe tine, Sfinte Ierarhe Ioreste, să propovăduiești adevărul dreptei credințe celor păstoriți de tine și să întorci la Ortodoxie pe cei rătăciți. Pentru aceasta și noi, cu evlavie te lăudăm, zicînd:

Bucură-te, cela ce din botez numele de Ilie ai primit;

Bucură-te, că din pruncie credința cea dreaptă ai mărturisit;

Bucură-te cela ce lui Dumnezeu, cu multă dorire ai urmat;

Bucură-te, că pentru credința cea dreaptă, mucenic te-ai arătat;

Bucură-te, cela ce în Țara Transilvaniei, ca o stea te-ai ivit;

Bucură-te, că Moldova cu învățături sfinte te-a împodobit;

Bucură-te, cela ce la Putna din frumusețile de taină ale cinului călugăresc te-ai adăpat;

Bucură-te, că Dumnezeu icoană vie pe tine te-a arătat;

Bucură-te, cela ce pe Hristos, din toată inima ta l-ai iubit;

Bucură-te, că pentru dragostea Lui, multe prigoane ai primit;

Bucură-te, al dreptei credințe rîvnitor prea fierbinte;

Bucură-te, al Bisericii drept-măritoare prea ales părinte;

Bucură-te, Ierarhe Ioreste, prea fericite !

* Sfinții Ierarhi Ilie Iorest și Sava Brancovici (sărbătoriți în 24 aprilie), precum și Sfinții mucenici și mărturisitori Visarion, Sofronie și Oprea (sărbătoriți în 21 octombrie) fac parte din ceata Sfinților români, canonizați în Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, în 21 octombrie 1955. Despre viața lor aleasă și despre nevoințele lor duse pînă la sacrificiu, pentru apărarea credinței ortodoxe străbune, gazeta noastră a scris și va mai scrie.

Acatistele acestor Sfinți au fost întocmite de colectivul Catedralei Reîntregirii din Alba Iulia și alți binevoitori față de Așezămîntul Reîntregirii, în frunte cu P. Cuv. arhim. E. Birdaș, în momentul de față P. S. Emilian Rășinăreanul, Episcop-vicar la Arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu, și după ce au fost cercetate și îmbunătățite de către Sinoadele Mitropoliilor Ardealului și Banatului și la recomandarea acestora, textul lor a fost aprobat de Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu tem. nr. 7389/1972.

Participarea Bisericii Ortodoxe Române . . .

(Urmare din pag. 1)

să slujim, o dată cu scopurile religioase, şi interesele ţării noastre, tot astfel înţelegem ca — participînd la activitatea Frontului Unităţii Socialiste — să ne îndeplinim o sarcină de mare răspundere: Slujirea patriei şi sprijinirea eforturilor ei pentru ridicarea nivelului de viaţă a poporului nostru, pentru apropierea între popoare, înţelegere, dreptate socială şi pace trainică în lume.

Încrezători în adevărul cuvintelor Sfintei Scripturi care ne îndeamnă „să avem întotdeauna rîvna pentru lucrul cel bun" (Gal. 4, 18), căci „cel ce seamănă cu dărnicie, cu dărnicie va şi secera" (II Cor. 9, 6), avem convingerea că şi celelalte confesiuni şi culte religioase din ţară vor fi alături de noi în această acţiune, pentru ca, uniţi în acelaşi cuget, al înaltei responsabilităţi pe care o avem împreună cu întreg poporul, să aducem o contribuţie sporită şi eficientă la rezolvarea îndatoririlor ce ne revin.

Bunul Dumnezeu să binecuvînteze străduaniile noastre, cu al Său har şi cu a Sa iubire de oameni!"

Au luat apoi cuvîntul Î. P. S. Mitropolit Justin al Moldovei şi Sucevei, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Clujului, P. S. Episcopi: Vasile al Oradiei, Antim al Dunării de Jos, Nestor Vornicescu, vicar al Arhiepiscopiei Craiovei ş. a. Toţi vorbitorii şi-au manifestat convingerea că participarea la activitatea Frontului Unităţii Socialiste este o datorie de onoare, după care s-a luat în unanimitate hotărîrea de participare, dîndu-se Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian mandatul de a comunica acest lucru Preşedintelui Frontului Unităţii Socialiste, Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedinte al Republicii Socialiste România. Prea Fericirea Sa a şi trimis o telegramă în acest sens.

Tot cu acest prilej au fost aleşi delegaţii Bisericii Ortodoxe Române în Consiliul Naţional al Frontului Unităţii Socialiste, şi anume: Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, ÎI. PP. SS. Mitropoliţi: Iustin al Moldovei şi Sucevei, Nicolae al Ardealului, Teoctist al Olteniei, Nicolae al Banatului şi Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Clujului. Au fost desemnaţi de asemenea 25 de reprezentanţi la Congresul Frontului Unităţii Socialiste.

În ziua de 3 mai 1974, Dl. Emil Bodnaraş, Vicepreşedinte al Consiliului de Stat, i-a primit la Consiliul de Stat pe şefii cultelor din Republica Socialistă România, care au dorit să aducă la cunoştinţă şi pe această cale Conducerii de Stat hotărîrea cultelor din România de a participa la activităţile Frontului Unităţii Socialiste.

La întîlnire au participat: Dl. Prof. Dumitru Dogaru, preşedintele Departamentului Cultelor, şi Dl. Gheorghe Nenciu, vicepreşedinte al Departamentului Cultelor.

Din partea Bisericii Ortodoxe Române a participat Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, însoţit de Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei şi de P. S. Episcop Antonie Plămădeală, vicar patriarhal, iar din partea celorlalte culte: Pr. Hranisavlievici Gheorghe, vicarul ortodox sîrb-Timişoara, însoţit de pr. Marcovici Vladimir, inspector al Vicariatului ortodox sîrb-Timişoara, Mons. Márton Áron, episcopul Episcopiei romano-catolice de Alba Iulia, însoţit de Mons. Iakab Antal, episcop auxiliar romano-catolic de Alba Iulia, Mons. Francisc Augustin, conducătorul Arhiepiscopiei romano-catolice - Bucureşti, Dl. Nagy Iuliu, episcopul Episcopiei reformate-Cluj, însoţit de Pr. Székely Carol, consilier eparhial reformat-Cluj, Dl. Papp László, episcopul Episcopiei reformate-Oradea, însoţit de pr. Vidits Gheorghe, vicarul eparhial al Eparhiei reformate-Oradea, Dl. Klein Albert, episcopul Bisericii evanghelice C. A.-Sibiu, însoţit de Dl. Binder Hermann, vicarul eparhial al Bisericii Evanghelice C. A.-Sibiu, Dl. Kovács Lajos, episcopul Bisericii Unitariene-Cluj, însoţit de Dl. Erdő Ioan, vicarul Eparhiei Unitariene-Cluj, Pr. Szedressy Paul, vicar eparhial al Bisericii evanghelice S. P.-Cluj, însoţit de Dr. Bartalis Ioan, prim curator general al Bisericii evanghelice S. P.-Cluj, Dr. Mozes Rosen, şef rabinul Cultului mozaic, însoţit de Dl. Marilus Meer, prim rabin al Cultului mozaic, P. S. Dirayr Mardichian, episcopul Episcopiei armeano-gregoriene, însoţit de Arhim. Zareh Baronian, vicar al Episcopiei armeano-gregoriene, I. P. S. Ioasaf Timotei, mitropolitul Cultului creştin de rit vechi Brăila, însoţit de Dl. Ivanov Iacob, consilierul Cultului creştin de rit vechi Brăila, Dl. Iacub Mehmet, muftiul Cultului musulman, însoţit de Dl. Regep Sali, imamul musulman al geamiei din Bucureşti, precum şi alţi reprezentanţi de culte.

După prezentarea protocolară, a luat cuvîntul întîi Dl. Prof. Dumitru Dogaru, preşedintele Departamentului Cultelor, care a arătat D-lui Vicepreşedinte al Consiliului de Stat, Emil Bodnaraş, hotărîrea unanimă a tuturor cultelor din Republica Socialistă România de a participa la activitatea Frontului Unităţii Socialiste, semn al patriotismului şi al bunei legături cu poporul şi cu interesele lui. Din partea tuturor cultelor creştine a vorbit Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, care, adresîndu-se Domnului Vicepreşedinte, a spus între altele:

„Primirea caldă pe care Domnia-Voastră — în calitate de vechi şi devotat colaborator al Domnului Preşedinte Nicolae Ceauşescu — ne-o faceţi astăzi nouă, conducătorilor şi reprezentanţilor cultelor religioase din România, ne onorează în mod deosebit, iar cuvintele binevoitoare cu care aţi ţinut să ne întîmpinaţi la această întîlnire ne-au mişcat profund.

Întîlnirile Conducătorilor Statului nostru cu reprezentanţii cultelor religioase din ţară sînt întotdeauna prilejuri de fericită actualizare a raporturilor permanente, de coexistenţă, respect reciproc şi cooperare strînsă, dintre Stat şi cultele religioase, decurgînd din pricipiul stabilit, că în Republica Socialistă România nici un cult nu este de Stat, dar nici un cult nu este separat de Stat.

Prezenţa noastră astăzi aici este determinată de un eveniment de excepţională importanţă şi anume: Comunicarea şi pe această cale a hotărîrii tuturor cultelor religioase de a participa la activitatea Frontului Unităţii Socialiste din Republica Socialistă România, acest organism democratic, cu caracter larg reprezentativ, menit să polarizeze în jurul său toate capacităţile naţiunii noastre, avînd în fruntea sa, ca preşedinte, pe însuşi Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România.

Exprimînd convingerile şi sentimentele clerului şi credincioşilor Bisericii Ortodoxe Române, precum şi pe ale conducătorilor clerului şi credincioşilor tuturor cultelor creştine din ţara noastră, doresc să Vă asigur, Domnule Vicepreşedinte, că participarea noastră la activităţile Frontului Unităţii Socialiste nu este un act de complezenţă, un răspuns de formă la invitarea cuprinsă în art. 14 din Statutul Frontului. Hotărîrea noastră este rezultatul unei atente examinări a scopurilor urmărite de acest organism şi a programului său de activitate, de a contribui la „crearea unei puternice alianţe frăţeşti între români, maghiari, germani, sîrbi, ucrainieni şi alte naţionalităţi, între toţi cei ce muncesc în România fără deosebire de naţionalitate". Iar pe plan extern, „de a acţiona pentru întărirea prieteniei şi colaborării frăţeşti a ţării noastre cu ţările socialiste şi pentru dezvoltarea legăturilor de cooperare cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, militînd pentru promovarea în viaţa internaţională a principiilor respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, a libertăţii, egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc . . . Contribuind astfel la întărirea forţelor care activează pentru cauza libertăţii, independenţei, păcii şi progresului social în lume".

Aceste scopuri, urmărite de Frontul Unităţii Socialiste, şi programul său de activitate, sînt în concordanţă deplină cu învăţătura de credinţă şi comandamentele de bază ale moralei creştine, care propovăduiesc săvîrşirea binelui, apropierea, colaborarea şi pacea între oameni.

Doresc să Vă asigur, de asemenea, Domnule Vicepreşedinte, că noi, conducătorii cultelor creştine, prin participarea la activitatea Frontului Unităţii Socialiste, ne luăm asupra noastră sarcina de a îndruma pe clericii şi credincioşii noştri să ia parte activă la toate acţiunile întreprinse de forurile de conducere ale acestui aşezămînt, care sînt: conferinţele judeţene, municipale, orăşeneşti, comunale şi respectiv adunarea generală sătească . . .

Cu aceste convingeri, mărturisiri şi asigurări, Vă rugăm, Domnule Vicepreşedinte, să Vă faceţi interpretul nostru al tuturor pe lîngă Domnul Preşedinte al Republicii Socialiste România — Nicolae Ceauşescu — spre a-i transmite şi cu acest prilej expresia sentimentelor noastre de înaltă preţuire şi urările noastre de sănătate, viaţă îndelungată şi putere de muncă, pentru împlinirea cu succes a istoricei sale misiuni în slujba Patriei noastre şi a poporului român.

De asemenea, Vă rugăm să primiţi şi Domnia Voastră, Domnule Vicepreşedinte, urările noastre de sănătate, viaţă îndelungată şi continui realizări fericite în sarcinile de mare răspundere ce îndepliniţi pentru armonioasa şi fecunda cooperare între Conducerea Statului nostru şi cultele religioase din România."

Au mai vorbit: Dl. Şef Rabin al Cultului Mozaic, în numele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti Mozaice din Republica Socialistă România, şi Dl. Iakub Mehmet, Şeful Cultului Musulman din Republica Socialistă România.

Tuturor le-a răspuns Dl. Emil Bodnaraş, Vicepreşedinte al Consiliului de Stat. Domnia Sa a apreciat hotărîrea unanimă a cultelor din România de a participa la activitatea Frontului Unităţii Socialiste, ca pe un act de înaltă conştiinţă cetăţenească şi ca pe o dovadă a prezenţei active a cultelor în viaţa Patriei, arătînd totodată că toate cultele se bucură de libertate egală în ţara noastră şi că deşi învăţămîntul a fost despărţit de Biserică, Biserica la noi n-a fost despărţită de Stat. De aceea cultivăm relaţii de bună înţelegere şi cooperare în problemele de interes major ce interesează întreaga naţiune. Domnia Sa i-a asigurat pe cei prezenţi că hotărîrea de participare la activitatea Frontului Unităţii Socialiste va fi desigur apreciată la adevărata ei valoare şi semnificaţie şi că va comunica această hotărîre a Cultelor Preşedintelui Republicii care este în acelaşi timp şi Preşedintele Frontului Unităţii Socialiste, Dl. Nicolae Ceauşescu. Idealurile pentru care este chemat să militeze Frontul Unităţii Socialiste sînt pe teren intern propăşirea multilaterală a Patriei, iar pe teren extern lupta pentru pace şi egalitate, pentru suveranitate, independenţă şi neamestec în treburile interne ale altor state. Cultele, care se bucură la noi în ţară de libertate şi de egalitate şi nu sînt supuse nici unui fel de discriminări, vor putea să recunoască în aceste idealuri şi propriile lor idealuri de cetăţeni loiali ai Patriei, care nu găsesc nici o contradicţie între aceste idealuri şi propriile lor convingeri religioase.

De altfel toţi vorbitorii în cuvîntările lor au accentuat faptul că fiecare cult găseşte în propria lui învăţătură acele temeiuri care îl îndreptăţesc plenar să adere la ideile şi scopurile urmărite de Frontul Unităţii Socialiste în ţara noastră.

† Episcop *Antonie Plămădeală*
Vicar patriarhal

INFORMAŢII

● Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Duminică, 10 martie 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, însoţit fiind de la Sibiu de P. C. arhid. I. Bolog şi C. diac. M. Sămărghiţan.

La momentul cuvenit, P. S. Sa a hirotonit întru diacon pe tînărul teolog D. Toderic.

După Sf. Liturghie, P. S. Episcop-vicar a rostit un cuvînt de învăţătură legat de Evanghelia zilei, precum şi despre viaţa şi învăţătura Sf. Grigorie Palama.

Tot cu acest prilej a fost instalat în funcţia de conducător al Catedralei Reîntregirii P. Cuv. singhel M. Muraru, care a fost distins de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului cu rangul de protosinghel, iar C. pr. P. Pleşa, de la acelaşi aşezămînt, cu rangul de sachelar.

● Duminică, 17 martie 1974, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului, a săvîrşit Sf. Liturghie în parohia Pădureni, prot. Turda. În cadrul Sf. Liturghii a avut loc hirotonirea întru preot a diaconului Vasile Coroian.

În Duminica a 4-a din post, 24 martie 1974, Î. P. S. Sa a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în parohia Ceanu Mic, prot. Turda, iar P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureşanul în catedrala din oraşul Gherla.

Luni, 25 martie — Buna-Vestire — Î. P. S. Arhiepiscop Teofil a săvîrşit Sf. Liturghie în catedrala din Cluj, în cadrul căreia a hirotonit ca diacon pe teologul Valentin Bochiş, iar P. S. Episcop-vicar Iustinian a făcut o vizită vieţuitorilor de la Sf. Mănăstire Nicula, unde a săvîrşit Sf. Liturghie. La vecernia de Duminică seara P. S. Sa a luat parte în parohia Petreşti, prot. Dej, iar la vecernia de luni seara în parohia Căşei, în ambele parohii vorbind credincioşilor.

● Duminică, 31 martie 1974, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil, însoţit de P. C. cons. Iosif Cherteş şi diaconii Simion Felecan şi Iustin Tira, a săvîrşit Sf. Liturghie în parohia Mijlocenii Bîrgăului, prot. Bistriţa.

(Continuare în pag. 4)

INFORMAŢII

(Urmare din pag. 3)

În aceeaşi Duminică, P. S. Episcop-vicar Iustinian a săvîrşit Sf. Liturghie în biserica din Vad, prot. Dej, ctitoria lui Ştefan cel Mare.

● Joi, 4 aprilie 1974, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a primit, la reşedinţa mitropolitană din Sibiu, vizita unui grup de 42 persoane: Teologi, medici, profesori etc., făcînd parte din asociaţia romano-catolică din Austria: „Katholisches Bildungswerk". Aflîndu-se în ţara noastră şi cu dorinţa de a cunoaşte viaţa credincioşilor ortodocşi şi de a participa la slujba Învierii Domnului, grupul a fost condus de profesorul şi teologul Johannes Krammer.

La întîlnire a participat P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, P. C. cons. Gh. Papuc şi P. C. secretar eparhial F. Costea.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae a făcut oaspeţilor o prezentare a vieţii Bisericii noastre Ortodoxe Române, a realizărilor poporului nostru, insistînd cu deosebire asupra ecumenismului local, existent de mult timp între cultele din ţara noastră.

● Slujbele premergătoare, ca şi marele praznic al Învierii Domnului au îmbrăcat şi în acest an veşmîntul luminos şi de întremare sufletească, specific Bisericii noastre Ortodoxe străbune.

Astfel, în catedrala mitropolitană din Sibiu la denia din Joia Mare, 11 aprilie 1974, au slujit Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop-vicar Emilian, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi. Cuvînt de învăţătură a rostit P. C. cons. Gh. Papuc.

Ambii Ierarhi au slujit şi la denia din Vinerea Mare, predica fiind rostită de P. C. vicar Tr. Belaşcu.

În aceeaşi catedrală, curînd după zenitul nopţii spre Duminică, 14 aprilie 1974, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Episcop-vicar Emilian au slujit sf. slujbă a Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, cînd, parcă, am retrăit cu toţii, Ierarhi, preoţi şi credincioşi, marele fapt istoric petrecut aievea în urmă cu aproape 2000 ani.

Menţionăm că la slujba Învierii a participat ca oaspete şi Eminenţa Sa Domnul Episcop evangh. luth. din Sibiu, Albert Klein, însoţit de dl. pastor Kurt Fabritius.

Duminică la ora 10 s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop-vicar Emilian. Au fost hirotoniţi: Întru diacon tînărul teolog I. Butufei, iar întru preot C. diacon Tr. Rus, pentru parohia Dumbrăviţa (prot. Braşov).

La priceasnă, P. C. prot. I. Vlad a citit Pastorala la Învierea Domnului, pe care Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a trimis-o preoţilor şi credincioşilor din Arhiepiscopia de Alba Iulia şi Sibiu.

Î. P. S. Sa a slujit de asemenea la vecernia din ziua Învierii, cînd, potrivit unei vechi rînduieli din Biserica noastră, în catedrala mitropolitană Sf. Evanghelie a fost citită în 12 limbi.

Luni, a doua zi de Paşti, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a participat la Sf. Liturghie, săvîrşită în catedrala din Mediaş.

La priceasnă a predicat P. C cons. Gh. Papuc, iar la sfîrşitul Sf. Liturghii, după cuvîntul P. C. prot. P. Boeriu, a vorbit credincioşilor Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care, între altele, arată că, asemenea femeilor mironosiţe şi Sf. Apostoli, ne întîlnim şi noi cu Iisus cel înviat, care, prin Învierea Sa. toarnă harul dumnezeiesc în noi, înviindu-ne la o viaţă nouă, bineplăcută lui Dumnezeu şi folositoare obştei în care trăim.

În continuare, ideea centrală a cuvîntării Î. P. S. Sale a constituit-o prezenţa lui Iisus Hristos în viaţa noastră, în viaţa Bisericii, precum şi porunca unităţii ca fii ai Bisericii şi ai Patriei.

Marţi, a treia zi de Paşti, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a participat la Sf. Liturghie săvîrşită în biserica cu hramul „Intrarea în biserică a Maicii Domnului" din Sighişoara, la sfîrşitul căreia, după cuvîntul P. C. prot. I. Dragolea, Î. P. S. Sa a rostit o cuvîntare, în care Arhipăstorul nostru a zăbovit cu deosebire asupra creşterii noastre sufleteşti în Iisus Hristos-Domnul, care este o creştere mult mai grea decît creşterea trupească.

În această privinţă credinciosul are de dus o luptă lăuntrică permanentă, pentru ca în viaţa sa să biruie gîndurile bune, vorbele bune, faptele bune, ca în felul acesta Învierea Domnului să fie o realitate de zi cu zi, şi să contribuie la dezvoltarea vieţii celei noi din patria noastră.

În aceeaşi zi, Î. P. S. Sa a participat la vecernia care s-a săvîrşit în parohia Daneş, prot. Sighişoara, care, după mărturia C. pr. Ilie Moldovan, parohul local, de la mitropolitul Şaguna n-a mai fost cercetată de un ierarh.

La sfîrşitul vecerniei, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit un cuvînt de învăţătură, în care a insistat în special asupra legăturii noastre cu Mîntuitorul Iisus Hristos.

● Luni, 15 aprilie 1974, a doua zi de Sf. Paşti, P. S. Episcop Vasile al Oradiei, însoţit de P. C. cons. Ioan Negroiu, a săvîrşit Sf. Liturghie în biserica din Deal, oraşul Beiuş, cinstind astfel trecutul istoric, cultural şi religios al acestei importante aşezări româneşti din judeţul Bihor.

În 21 aprilie 1974, de Duminica Tomii, P. S. Sa, însoţit de P. C. vicar Vasile Costin, a binecuvîntat lucrările de înnoire a bisericii din parohia Surduc, protopopiatul Zalău, judeţul Sălaj, important centru minier.

Predica zilei a fost rostită de P. C. vicar Vasile Costin.

În preseara acestei zile, înaltul ierarh a oficiat slujba vecerniei în biserica din parohia Cristolţel, judeţul Sălaj

În toate cele trei parohii, P. S. Episcop Vasile a ţinut cîte un cuvînt de învăţătură.

De Sf. Gheorghe, 23 aprilie a. c., P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrşit Sf. Liturghie în catedrala „Sf. Nicolae" din Oradea, cu care ocazie a hirotonit întru diacon pe seama parohiei centrale Oradea pe tînărul student în Teologie anul IV, Ion Mircea Haiu.

În 24 aprilie 1974, P. S. Sa a asistat la Sf. Liturghie ce s-a oficiat în paraclisul Sf. Episcopii a Oradiei, cu ocazia hramului: „Sfinţii ierarhi români Ilie Iorest şi Sava Brancovici".

Un cuvînt, cu date biografice ale acestor Sfinţi, a fost rostit de C. pr. Grigore Pădurice, bibliotecarul Sf. Episcopii. La sfîrşitul Sf. Liturghii s-a oficiat un parastas pentru episcopii ce au păstorit această Episcopie, de la Veniamin Efremul şi pînă în zilele noastre.

În încheierea acestei sărbătoriri, P. S. Episcop Vasile a ţinut un cald cuvînt de cinstire a vieţii şi activităţii pastorale şi mucenicesti pe altarul Bisericii străbune şi intereselor superioare ale poporului nostru, Sfinţii ierarhi Ilie Iorest şi Sava Brancovici, purtători ai hramului acestui sf. paraclis.

● Vineri, 19 aprilie 1974, Izvorul Tămăduirii, din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească la Mănăstirea Brîncoveanu, aşezămînt cercetat din vechime de credincioşii noştri cu prilejul acestui praznic.

P. S. Sa a fost înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi.

După Sf. Liturghie au vorbit credincioşilor: P. Cuv. arhim. Serafim Popescu şi P. C. prot. Romul Zaharie (Făgăraş).

Cuvînt de învăţătură a rostit apoi P. S. Episcop-vicar Emilian, care a zăbovit cu deosebire asupra lucrării lui Dumnezeu în viaţa poporului nostru, despre cinstirea Maicii Domnului, despre grija pe care conducerea de stat o are faţă de monumentele istorice etc.

La agapa care a urmat au luat cuvîntul de asemenea P. Cuv. stareţ Veniamin Tohăneanu şi P. Cuv. arhim. I. Dinu.

● Duminică, 21 aprilie 1974, în catedrala mitropolitană din Sibiu s-a săvîrşit, după Sf. Liturghie, un parastas în amintirea adormitului în Domnul mitropolit Nicolae Colan.

După parastas, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a evocat, în cuvinte calde, personalitatea înaintaşului său în scaunul mitropolitan, mitropolitul Nicolae Colan.

● Duminică, 28 aprilie 1974, a avut loc sfinţirea bisericii din parohia Braşov-Noua, de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, de la Sibiu fiind însoţit de P. C. rector Is. Todoran, P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. prof. I. Zăgrean şi P. C. arhid. I. Bolog. Biserica a fost zidită între anii 1960—64, prin osteneala credincioşilor şi a harnicului lor preot I. Popiţa, fiind împodobită cu o frumoasă pictură executată de dl. Gh. Dobrescu din Braşov.

Cuvînt de bun venit a rostit P. C. prot. Z. Moşoiu (Braşov).

Răspunsurile la Sf. Liturghie au fost date cu multă simţire creştinească de către corul bisericii Sf. Adormire din Braşov.

La priceasnă a predicat P. C. prof. I. Zăgrean, iar la sfîrşitul Sf. Liturghii, C. pr. I. Popiţa, distins cu rangul de „iconom stavrofor", a făcut o prezentare a lucrărilor.

Printr-un act de apreciere a fost distins de asemenea Dl. epitrop C. Călinescu.

În cuvîntarea rostită, Î. P. S. Mitropolit Nicolae felicită credincioşii din Noua, în frunte cu preotul lor, pentru lucrarea săvîrşită, rod al străduiilor lor unite, căci „mult pot puţini buni împreună", idee care a constituit de altfel firul central al cuvîntării. „Singur — spune între altele Î. P. S. Sa — nimeni nu poate realiza lucruri prea mari, ci numai dacă lucrează în solidaritate, în unitate, cu fraţii săi, cu poporul întreg, cu întreaga omenire."

În încheiere s-au dat sfaturi practice deosebit de folositoare pentru viaţa de zi cu zi a credincioşilor.

● Duminică, 21 aprilie 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a slujit, din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Sf. Liturghie arhierească în catedrala Sf. Treime din Blaj, însoţit fiind de la Sibiu de P. C. vicar Tr. Belaşcu şi P. C. arhid. I. Bolog.

Răspunsurile au fost date de corul catedralei blăjene, condus de dl. prof. pens. Florin Handrea.

La sfîrşitul Sf. Liturghii au vorbit credincioşilor P. C. pr. A. Teodorescu, parohul local, şi P. C. vicar Tr. Belaşcu.

Cuvînt de învăţătură a rostit apoi P. S. Episcop-vicar Emilian, care a zăbovit cu deosebire asupra adevărului Învierii Domnului, întărit şi de Sf. Apostol Toma.

Rugăciunile Sf. Liturghii, răspunsurile corului, cuvîntările rostite au contribuit la înălţarea sufletească a credincioşilor din Blaj, prezenţi în număr mare în catedrală.

Din lucrarea Duhului Sfînt

(Urmare din pag. 2)

seră nicăieri la vreun gramatic sau retor, cum se învăţa greaca de pildă.

La Cincizecime a avut loc un zgomot, o frămîntare, dar era o frămîntare opusă celei de la Turnul Babel; prin amestecul limbilor de atunci s-a produs împărţirea cugetelor şi a voinţelor, pentru că acestea erau orientate spre rău. La Ierusalim, în ziua Cincizecimii, avea loc restaurarea şi unirea cugetelor şi a voinţelor, pentru că rîvna era evlavioasă.

Sfinţii Părinţi au arătat că Sfîntul Duh creează unitatea, că ea este urmarea împărtăşirii Duhului Sfînt.

Viaţa cea nouă, viaţa dumnezeiască, ni s-a dat de Tatăl Ceresc, prin Iisus Hristos, în Duhul, şi „ceea ce ne face un singur Trup tainic al Domnului şi ceea ce ne reînnoieşte este un singur Duh".

Una dintre marile semnificaţii ale Pogorîrii Duhului Sfînt este aceea a chemării la unitatea creştină în dragoste şi pace între feluritele Biserici şi oameni de deosebite limbi, neamuri, rase şi obiceiuri.

Ca şi în ziua Rusaliilor, Sfîntul Duh vorbeşte şi astăzi fiecăruia dintre noi în limba lui, prin mijlocirea Bisericii respective, dar Duhul Sfînt este unul şi chemarea Lui e o chemare la pace, înţelegere, dragoste creştină.

Solidaritatea creştină şi universală este de mare actualitate în vremea noastră. Ecumenismul patristic cu deviza „o turmă şi un păstor" pe pămînt şi în ceruri, ne cere să reluăm eforturile Părinţilor pentru a reconsidera unitatea vizibilă a Bisericii şi a reînvia gîndurile şi faptele lor înflorite de puterea Sfîntului Duh, care vrea ca toţi să fie una, aşa cum Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt una sînt.

Diacon *C. Voicu*

Dorinţă

Aş vrea să fiu copilul de-altă dată,
Fără de griji şi patimi ca acum,
Să pot lăsa visarea ne-nfrînată,
Să pot opri o clipă timpu-n drum.

Să pot zbura spre ceruri ca Icar,
Purtînd aripi de vis şi nu de ceară,
Să pot vedea al Soarelui bazar,
Ce lumea cu-a sa vraje o-mpresoară.

Aş vrea să fiu zburdalnicul flăcău
Ce-n jocul lui cuprinde-o lume-ntreagă,
Să mai privesc al Lunii chip în tău,
Cînd noaptea neagră iese din zănoagă.

Frăcea Ilie

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 iunie 1974 Nr. 23—24

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMANĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Congresul Frontului Unităţii Socialiste

În zilele de 23—25 mai a. c., s-a ţinut primul Congres al Frontului Unităţii Socialiste, marele forum în care reprezentanţii întregului nostru popor şi-au exprimat unitatea de simţire, de voinţă şi acţiune, în vederea înfloririi tot mai depline a patriei noastre scumpe, România socialistă.

Acest istoric Congres a cuprins în rîndurile sale pe toţi cetăţenii patriei noastre prin reprezentanţii tuturor categoriilor sociale, ai tuturor organizaţiilor obşteşti, ai diferitelor organizaţii cooperatiste, ai consiliilor naţionalităţilor conlocuitoare, ai asociaţiilor ştiinţifice şi ai cultelor.

Constituit cu aproape şase ani în urmă, Frontul Unităţii Socialiste s-a afirmat cu putere ca un organism democratic de unire a tututor forţelor progresiste ale Patriei noastre.

Este un fapt cunoscut că la momentele mai însemnate de luptă a poporului român împotriva dominaţiei străine, pentru eliberarea naţională şi socială, unirea forţelor progresiste naţionale şi populare a reprezentat chezăşia victoriilor dobîndite. Aşa sînt războaiele de apărare a gliei străbune şi de neatîrnare duse de Mircea cel Bătrîn, Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul, precum şi luptele sociale, printre care răscoalele lui Gh. Doja, a lui Horia, Cloşca şi Crişan, revoluţia lui Tudor Vladimirescu, revoluţia de la 1848, precum şi unirea principatelor şi formarea statului naţional român în 1859, etc.

De aici însemnătatea şi semnificaţia Congresului F. U. S., unde alături de toate categoriile şi forţele sociale au participat un număr de 77 reprezentanţi ai tuturor cultelor religioase din ţara noastră, prin care s-a arătat solidaritatea cultelor cu eforturile întregului popor pentru desăvîrşirea vieţii celei noi din patria noastră.

Vorbind despre locul cultelor în societatea noastră socialistă, Dl. Nicolae Ceauşescu a subliniat respectarea credinţei religioase şi dreptul de a practica această credinţă de către credincioşi. Libertatea religioasă e înscrisă în Constituţie. „În conformitate cu aceste prevederi (ale Constituţiei) — a precizat Domnia Sa — în România îşi desfăşoară activitatea 14 culte religioase al căror Statut este recunoscut de Stat. Desigur ele trebuie să se încadreze în normele fundamentale ale statului societăţii socialiste, să participe activ la înfăptuirea obiectivelor de dezvoltare economică şi socială a ţării. Dacă credinţa este o problemă de conştiinţă personală a fiecărui cetăţean şi statutul cultelor este recunoscut de stat, în conformitate cu Constituţia ţării, . . . trebuie să spunem deschis că toţi cetăţenii, indiferent de concepţia lor filozofică sau de credinţa religioasă, trebuie să respecte cu sfinţenie legile ţării."

Din partea Bisericii Ortodoxe Române, au participat 25 de reprezentanţi în frunte cu Intîistătătorul Bisericii Ortodoxe Române, P. F. Părinte Patriarh Justinian. Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba Iulia şi Sibiu a fost reprezentată de I. P. S. Arhiepiscop şi Mitropolitul nostru Nicolae, P. C. Traian Belaşcu vicar arhiepiscopesc şi P. C. Dr. Isidor Todoran, rectorul Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu.

La lucrările Congresului a luat cuvîntul şi I. P. S. Dr. Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, care, în numele tuturor cultelor, a subliniat că Biserica noastră, împletindu-şi misiunea de slujire a credincioşilor ei, cu sprijinirea năzuinţelor de progres şi eliberare naţională şi socială, „nu s-a lăsat niciodată ispitită de ideea de a domina poporul . . ., ci a urmărit fără încetare întărirea dragostei de glia străbună şi a împărţit cu poporul amărăciunea zilelor haine şi bucuria zilelor frumoase".

„In condiţiile grele de viaţă ale trecutului nostru, Biserica ortodoxă s-a dovedit vatră de cultură, sprijinind dezvoltarea literaturii şi a artelor. Ştiinţa de carte se învăţa odinioară în pridvoarele bisericilor, cele dintîi tipărituri în limba română au fost cărţi religioase; Mitropolitul Dosoftei de la Suceava în secolul al XVII-lea este socotit ctitorul poeziei noastre culte. Operele de arhitectură şi sculptură sînt răspîndite în toate provinciile româneşti, iar frescele bisericilor din Bucovina sînt incluse în tezaurul de artă al întregii omeniri".

După ce enumeră binefacerile de care se bucură cultele religioase în baza prevederilor Constituţiei ţării, Înaltul Ierarh arată că „din libertatea care ne este acordată şi garantată . . . izvorăsc nu numai drepturile noastre în domeniul religios, dar şi angajarea noastră deplină şi conştientă de a contribui la edificarea vieţii cele noi întemeiate pe dreptate şi libertatea tuturor, pe egalitatea şi înfrăţirea oamenilor, excluzîndu-se orice fel de discriminare . . . Avînd acum prilejul să sporim strădaniile noastre în slujba patriei, cu bucurie ne angajăm să participăm statornic la activitatea Frontului Unităţii Socialiste, să contribuim cu însufleţire la unitatea şi solidaritatea obştească, la creşterea şi lărgirea capacităţii creatoare a poporului nostru, în scopul propăşirii patriei şi apărării păcii în lume".

Momentul cel mai înalt şi sărbătoresc al Congresului a fost alegerea prin votul unanim al tuturor participanţilor, a Domnului Nicolae Ceauşescu în înalta funcţie de Preşedinte al F.U.S.

Bucuria sărbătorească a întregului popor şi simţămintele exprimate de participanţi la acest măreţ moment istoric au fost împărtăşite şi de Ierarhii, preoţii şi credincioşii Bisericii noastre.

Alături de alţi ierarhi ai Bisericii noastre, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul au trimis pe adresa Domnului Preşedinte Nicolae Ceauşescu următoarea telegramă: „Ierarhii, preoţii şi credincioşii din Mitropolia Ardealului Vă roagă să primiţi omagiul celor mai alese sentimente de deosebită preţuire şi mărturia întregului lor devotament, a bucuriei depline şi a profundei satisfacţii pentru alegerea Domniei Voastre ca Preşedinte al Frontului Unităţii Socialiste, simbol al unităţii de voinţă şi acţiune a întregului popor.

Votul unanim al tuturor participanţilor la istoricul congres, reprezentanţi ai întregului nostru popor, a constituit o nouă dovadă a ataşamentului deplin şi a dragostei nemărginite cu care Vă înconjoară toţi fiii României socialiste pe Domnia Voastră, cel mai iubit şi respectat fiul al patriei, personalitate marcantă de înalt prestigiu internaţional, care, prin înţelepciunea, energia şi clarviziunea cu care conduceţi destinele poporului nostru, V-aţi dovedit a fi cel mai strălucit exponent al energiilor creatoare ale naţiunii noastre şi V-aţi închinat viaţa, gîndirea şi puterea excepţională de muncă fericirii patriei, demnităţii, independenţei, propăşirii ei în lume, statornicirii între popoare a unui climat de rodnică colaborare, pace şi progres.

Vă asigurăm, mult stimate Domnule Preşedinte al Republicii Socialiste România, că fiii Bisericii Ortodoxe transilvane, însufleţiţi de un cald patriotism, se integrează cu întreaga fiinţă în ritmul şi dinamismul creator şi în unitatea nezdruncinată a întregului nostru popor, care, sub conducerea înţeleaptă a Domniei Voastre, îşi făureşte în ritm accelerat o viaţă mereu înnoită şi înălţată pe culmi tot mai luminoase, de prosperitate materială şi spirituală şi de înfrăţire cu celelalte popoare de pretutindeni."

(Continuare în pag. 4)

Priviri în trecut

Întreg procesul de desfăşurare a istoriei poporului român se concentrează în jurul ideii de *unitate* cu toate coordonatele ei fundamentale: Unitatea de origine, unitatea de limbă şi de cultură, unitatea de aspiraţii şi unitatea de destin. Sub impulsul dinamic al acestei idei, năzuinţa spre unitate devine ţel politic — ţel al afirmării plenare a naţiunii române, al unirii tuturor fiilor ei într-un stat naţional, unitar şi independent.

În perspectiva istorică a dezvoltării unitare a poporului român, pînă la realizarea acestui ţel, Alba Iulia reprezintă un centru de seamă, fiind un martor care ne vorbeşte despre unele din momentele luptei poporului nostru pentru realizarea unităţii sale.

Oraş bimilenar, Apulum este mai întîi centru militar, administrativ şi economic al Daciei romane. Mai tîrziu capitală a principatului Transilvaniei, Bălgradul devine locul în care Mihai Viteazul se intitulează domn al celor trei ţări româneşti, realizînd pentru moment marele ideal al unităţii noastre de stat.

În cursul veacului al XVII-lea, Alba Iulia desfăşoară rolul unui important centru cultural şi bisericesc. Aici apare Noul Testament de la Bălgrad (1648), opera mitropolitului Simion Ştefan, în care se pune problema unităţii limbii şi a poporului român; aici se tipăreşte Psaltirea de la Bălgrad (1651), importantă pentru limba literară şi cultura românească; aici iese de sub tipar Kiriacodromion sau Evanghelie după Cazania lui Varlaam (Bălgrad 1699) „pentru luminarea neamului românesc".

Totodată, Alba Iulia este locul marilor frămîntări sociale din anii 1784 şi 1848, precum şi al pecetluirii unităţii noastre statale din anul 1918 şi al Reîntregirii bisericeşti din anul 1948.

Aici fiinţează — ca centru de unitate duhovnicească — vechea Mitropolie a Transilvaniei, pe seama căreia Mihai Viteazul construieşte în anul 1597 o catedrală, care — împreună cu biserica veche — sînt distruse din temelie în anul 1714. Cu materiale provenite din demolarea acestora este construită — în anul 1714 — biserica Maieri I, care dăinuieşte pînă astăzi.

Catedrala Reîntregirii este construită în anii 1921—1922. În pridvorul ei se găsesc cele patru plăci comemorative cu medalioane lucrate în mozaic şi avînd următoarele texte:

1. „Aici pe pămîntul trecătoarei glorii a lui Mihai Viteazul, domn peste Ardeal, s-a îndeplinit după trei secole menirea de a fi împreună a poporului român."

2. „Aici în Bălgradul Transilvaniei, cu trei veacuri în urmă, Mitropolitul Simion Ştefan a tipărit Noul Testament, tălmăcit de ieromonahul Silvestru venit de dincolo de munţi."

3. „Aici pe pămîntul stropit cu sîngele martirilor suferinţei româneşti rupţi pe roată pentru dreptate, a răsărit după un secol şi jumătate soarele unităţii naţionale."

4. „Aici după 250 de ani s-au regăsit în aceeaşi lege în Biserica străbună fraţii despărţiţi prin silnicie şi viclene promisiuni, 21 octombrie 1948."

În această Catedrală a Reîntregirii sînt canonizaţi — la 21 octombrie 1955 — Sfinţii transilvăneni, mitropoliţii Ilie Iorest şi Sava Brancovici din veacul al XVII-lea.

De asemenea, în această Catedrală a Reîntregirii sînt canonizaţi — tot la 21 octombrie 1955 — Sfinţii transilvăneni, cuvioşii mărturisitori Sofronie şi Visarion şi mucenicul Oprea din veacul al XVIII-lea.

Preoţii sînt chemaţi să facă pe aceşti Sfinţi cunoscuţi tuturor păstoriţilor lor, pentru ca aceştia să-i cinstească cu toată cuviinţa.

(Continuare în pag. 4)

Gînduri la Duminica tuturor Sfinților

Prima Duminică după Pogorîrea Duhului Sfînt — Rusaliile, anul acesta 9 iunie, este închinată cinstirii tuturor Sfinților, fiind numită de către Biserica Ortodoxă „a tuturor Sfinților". Faptul nu este întîmplător, ci el are rădăcini adînci în viața noastră bisericească.

De la început însă se cuvine să reținem că înțelesul cuvîntului de „Sfînt", cînd ne referim la făpturi omenești, nu a fost același în decursul vremii. Subliniem acest lucru mai ales pentru faptul că sînt o seamă de creștini care își zic „sfinți", „mîntuiți" etc., considerîndu-se încă din această viață ca „aleși ai lui Dumnezeu", „fără păcat" ș. a. m. d. Astfel de păreri comportă, după cum știm, mari primejdii pentru viața unui credincios. Mai întîi pentru că, avînd idei mari despre noi, sîntem înclinați să ne închinăm eului nostru, nouă înșine, să ne autopreamărim, ceea ce înseamnă păcat luciferic, de neiertat. În al doilea rînd, noi știm că singur Dumnezeu este fără de păcat, iar noi oamenii toți greșim într-un fel sau altul. Sf. Apostol Ioan ne-o spune limpede: „De vom zice că nu avem păcat, pe noi înșine ne amăgim și adevărul nu este întru noi" (I Ioan 1, 8).

De aceea, Sfînt, în adevăratul și deplinul înțeles al cuvîntului, este Dumnezeu. Ne spune și cîntarea liturgică, înainte de preceasnă, cînd zicem: „Unul Sfînt, unul Domn Iisus Hristos..."

E drept că în primii ani ai Bisericii creștine cei ce primeau cuvîntul Evangheliei, propovăduit de Sfinții Apostoli și de ucenicii acestora, se numeau între ei „sfinți", „frați" sau „ucenici". Așa de pildă Faptele Apostolilor ne spun că Sf. Apostol Petru „a venit și la sfinții care locuiau în Lida" (F. Ap. 9, 32), așadar la toți cei ce crezuseră în Mîntuitorul Iisus Hristos din localitatea respectivă. Sf. Apostol Pavel se adresează „tuturor sfinților întru Hristos Iisus, celor ce sînt în Filipi, împreună cu episcopii și diaconii" (Fil. 1, 1), făcînd, precum vedem, chiar distincție între credincioși, numiți sfinți, și ierarhia bisericească: Episcopi, preoți și diaconi.

Iarăși este adevărat că, luați în ansamblu, primii creștini duceau o viață cu totul superioară în comparație cu ceilalți oameni în mijlocul cărora trăiau, din care motiv „poporul îi lăuda pe dînșii" (F. Ap. 5, 13). „Mulțimea celor ce au crezut avea un singur suflet și o singură inimă și nici unul nu zicea că din averile sale este ceva al său, ci toate le aveau de obște", ne spune Cartea sfîntă (F. Ap. 4, 32). Pliniu cel Tînăr, guvernatorul Bitiniei, scriind împăratului Traian despre creștini la cîteva decenii după Învierea Domnului, arată că aceștia, în afară de faptul că se adună într-o anumită zi și cîntă imne lui Hristos, au obiceiul „să se lege prin jurămînt nu să facă vreo crimă, ci să nu înșele, să nu fure, să nu săvîrșească adulter, să-și țină cuvîntul dat și să nu tăgăduiască învățătura primită".

Deși, după cum vedem, era o străduință generală spre viață creștină curată, trăită după voia lui Dumnezeu, lucru deplin adeverit după cum ne grăiesc documentele vremii, totuși chiar și în perioada de început a Bisericii creștine nu putem vorbi de o situație generală de sfințenie sau de sfinți în masă. Aceasta pentru motivul că Sfînt prin fire, așa după cum am văzut, este singur Dumnezeu, iar noi putem deveni sfinți prin participare, prin străduință îndelungată, de o viață întreagă, dobîndindu-ne o credință tare, dreaptă și luminată, dusă pînă la jertfirea de sine, cum s-a întîmplat cu atîți mucenici ai Bisericii, precum și o viață morală cu totul superioară, pe măsura pildei Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, astfel încît „viața lui să se arate în trupul nostru cel muritor" (II Cor. 4, 11). Exemplul ni-l dă chiar Sf. Apostol Pavel, despre care putem afirma că a trăit, ca nimeni altul dintre oameni, învățătura Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, încît nu odată spunea că nu mai trăiește el, ci „Hristos trăiește în mine". Cu toate acestea era de o modestie cu totul mișcătoare și nu s-a considerat niciodată pe sine sfînt, avînd mereu conștiința că drumul sfințeniei este lung. „Fraților — scrie el Filipenilor — eu încă nu mă socotesc să fi ajuns" (Fil. 3, 13).

Acum înțelegem mai bine că sub cuvîntul de „sfînt" în Noul Testament se înțelege o numire generală dată creștinilor, precum și învățătura noastră de credință care ne arată că sfințenia „constă într-o astfel de întărire a omului în bine, prin virtuți, încît să nu mai săvîrșească nici o faptă rea și nici măcar în gînd să nu mai fie tulburat, cu ușurință, de ispita de a face vreun rău... Nepătimirea și dragostea fierbinte — față de Dumnezeu și de oameni — acestea sînt semnele stării de sfințenie". Așa se face că Sfinții „au făcut pămîntul cer cu strălucirea faptelor bune" — cum arată o cîntare bisericească.

După cum știm, Biserica noastră a avut, are și va avea astfel de Sfinți, căci șirul lor nu s-a terminat. Calendarul nostru bisericesc este încărcat cu nume de Sfinți, care au lăsat în urma lor dîre mai mici sau mai mari de lumină, din lumina cea neînserată a Mîntuitorului Iisus Hristos, din lumina pe care o lasă în urma sa oricine se străduiește să se autodepășească permanent în urcușul spre asemănarea cu Dumnezeu. Numărul lor adevărat însă numai Dumnezeu îl știe. Din acest motiv Biserica noastră a consacrat Duminica întîia după Rusalii cinstirii tuturor Sfinților, știuți dar, mai ales, neștiuți nouă, ci numai lui Dumnezeu.

Cinstind pe Sfinți, noi de fapt cinstim pe Hristos-Domnul, care a lucrat în ei, i-a luminat și i-a întărit în realizarea stării de sfințenie la care au ajuns. „Cine cinstește pe Sfinți — ne învață Sf. Ambrozie — cinstește pe Hristos, iar cine disprețuiește pe Sfinți, disprețuiește pe Hristos."

Este momentul să ne reamintim că Sfinți nenumărați au răsărit și în sînul Bisericii noastre Ortodoxe Române, din sînul poporului nostru, cu atît mai mult, cu cît putem mărturisi cu toată convingerea că omenia românească este soră bună cu sfințenia. „Dintr-un pămînt, în trupul căruia au fost răsădite atîtea sfinte comori de credință în Dumnezeu și neînfricată trăire a Evangheliei — spune pe drept cuvînt P. F. Părinte Patriarh Justinian — nu se putea să nu răsară în sinaxarul Ortodoxiei nume de cuvioși și mucenici, mărturisitori ai adevărului evanghelic, pietre din capul unghiului ale Bisericii române străbune." Și într-adevăr se cunosc nume de martiri daco-romani din perioada de formare a poporului român și cunoaștem Sfinți români mai apropiați de veacul nostru, ca: Sf. Ioan Românul, Sf. Calinic, Sf. Iosif de la Partoș, Sfinții Ilie Iorest și Sava, Visarion, Sofronie, Nicolae Oprea ș. a. Dar, fiindcă vorbim de Duminica tuturor Sfinților, se cuvine să nu uităm că Biserica noastră Ortodoxă Română a odrăslit mult mai mulți Sfinți, care au rămas înscriși doar în cartea de aur a Celui ce toate le știe și în amintirea locală a unor credincioși, împrejurările istorice vitrege prin care am trecut nepermițînd punerea problemei canonizării lor.

Dar tot aici trebuie să reamintim și o altă categorie de sfinți, care — pătrunși fiind de o puternică credință în Dumnezeu, de o profundă dragoste de Legea noastră străbună, de semeni și de pămîntul pe care au deschis ochii — s-au dăruit pînă la jertfă pentru mai binele poporului nostru, atît de greu încercat în decursul vremii. Ne gîndim nu numai la un Ștefan cel Mare și Sfînt, la un Brîncoveanu, ci și la un Nicolae Bălcescu, „mai sfînt decît toți sfinții", cum l-a numit un scriitor de-al nostru, la un Avram Iancu, la un Horea, la un Badea Cârțan și la mulți alții.

Pe toți aceștia îi pomenim, pe toți aceștia îi cinstim la „Duminica tuturor Sfinților" și îi cinstim mai ales urmîndu-le pilda, credința lor neclintită, dragostea lor fierbinte de adevăr, de dreptate, de curăție sufletească, de obștea din care facem parte.

„De unde am ajuns să mergem înainte cu același pas" — ne îndeamnă Sf. Apostol Pavel (Fil. 3, 16), ceea ce înseamnă că dacă am făcut un pas, doi, cinci, zece, pe calea sfințeniei, care ne este deschisă tuturor, să perseverăm în a merge mereu înainte în tot ce este bun, frumos, luminos și ziditor, bineștiind că toți sîntem chemați să fim „lumină lumii" și „sarea pămîntului" (Matei 5, 13—14).

Gh. Papuc

Despre Sf. Taină a Preoției

Din cele mai vechi timpuri, preoția a fost și este o instituție sacră, o lucrare dumnezeiască. Ea a ajutat pe oameni în năzuințele lor sufletești, în mîntuirea și desăvîrșirea lor religios-morală. La evrei îl întîlnim pe Melchisedec, regele Salemului, care aduce Domnului ca jertfă pîine și vin și îl binecuvintează pe Avraam (Ps. 109, 4). Întîlnim apoi la Moisi și Aaron o preoție a legii vechi, organizată prin preoți și leviți. Dar această „umbră" a celor viitoare a trecut (Col. 2, 17) și a venit Sf. Taină a Preoției, preoția legii noi, întemeiată de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. El încredințează Apostolilor și puterea de a conduce Biserica (Matei 16, 19; 18, 18), de a săvîrși Sf. Liturghie (Luca 22, 19; I Cor. 11, 25), de a ierta păcatele (Ioan 20, 23), de a învăța și boteza (Matei 28, 19—20; Marcu 16, 15; Luca 21, 37), de a vindeca bolnavi, de a curăți, învia și scoate duhurile necurate (Matei 10, 8), de a lumina și înfrăți pe oameni. Astfel Sf. Apostoli au deprins această putere (I Tim. 4, 13—14; II Tim. 1, 6) și au așezat trepte ierarhice: Episcopi (F. Ap. 20, 28; I Tim. 3, 1—7; II Tim. 1, 6; Tit 1, 5—9), preoți (F. Ap. 14, 23; 20, 17; I Tim. 4, 14; 5, 17; Tit 1, 5) și diaconi (F. Ap. 6, 6—7; I Tim. 3, 8—12), care în desfășurarea vieții creștine, a activității lor pastorale, au sfințit și îndrumat cu multă osîrdie sufletele încredințate spre mîntuire. E plin, e bogat, calendarul trăirii creștine, al istoriei bisericești, de asemenea Sf. Părinți, ierarhi străluciți și preoți venerabili, care și-au îndeplinit cu prisosință chemarea lor de slujitori devotați, apostolatul lor de mijlocitori între Dumnezeu și oameni, încît prin curăție, prin alergare neobositoare, înțelepciune, lepădare de sine și jertfă, prin sîrguința și entuziasmul lor înflăcărat, s-a răspîndit învățătura cea dreaptă, puterea credinței, s-au scris, tipărit și împrăștiat cărți folositoare, s-au ridicat locașuri sfinte, biserici mîndre, catedrale impunătoare, s-a întins cultura creștină, au înflorit artele, s-au lămurit unele probleme sociale, s-a eliberat omul de sclavie, de prejudecăți și neștiință, a crescut demnitatea omului ca ființă rațională, s-a promovat dragostea și frățietatea, pacea și buna înțelegere între popoare. Evident că în zbuciumul vieții pămîntești, printre cei care și-au pus sufletul lor pentru Hristos, pentru obște, printre slujitorii cei buni și silitori, harnici și conștiincioși, vor fi fost și unii mai slabi, sau neputincioși, așa precum nici degetele de la o mînă nu-s egale. Sf. Ioan Gură de Aur ne povățuiește în această privință. Ascultați pe Apostolul Pavel, care grăiește: „Plecați-vă învățătorilor voștri și-i ascultați, că aceia priveghează pentru sufletele voastre, ca cei ce au să dea seama în ziua judecății pentru voi" (Evrei 13, 17). Și pentru aceasta mai mult să-i cinstiți pe dînșii. Pentru că tu te grijești numai de ale tale, că doar ți-ai îndreptat viața ta bine, iar de alții n-ai nici o grijă. Iar preotul, măcar de și-ar îndrepta viața sa, iar de tine de nu va avea grijă și de nu te va îndrepta bine, apoi cu cei răi împreună se va osîndi. De va avea lege și așezare nedreaptă, să nu-l asculți pe el, iar de va învăța drept, apoi la viața lui să nu te uiți, ci cuvintele lui să-i asculți. Și să nu-i zici: „Cum mie îmi spune, iar el singur nu o face aceea", fiindcă acela îi este lui lucrul, ca adică să nu se lenevească, ci să grăiască către toți. Iar de nu va grăi el judecată va lua. Deci, de nu-l vei asculta pre el, te vei osîndi. Precum zice Domnul: „Cel ce vă ascultă pe voi pe mine mă ascultă și cel ce se leapădă de voi se leapădă de mine; iar cel ce se leapădă de mine se leapădă de Cel ce m-a trimis pe Mine" (Luca 10, 16). Nu fraților — continuă Sf. Ioan Gură de Aur — nu se cade oilor ca să hulească pe păstor. Pentru că acesta în toate zilele, pentru tine și pentru toți frații tăi aduce slujbe; dimineața și seara se roagă lui Dumnezeu în biserică. Deci acestea toate socotindu-le, în tot chipul bine să-l cinstim pe el ca pe un părinte. Pentru că preotul numai ce-și deschide gura sa, iar toate le face Dumnezeu." Hristos este cel ce aduce jertfa mîntuirii, se aduce, o primește și se-mparte și pe toți ne sfințește. Așadar „nu judecați ca să nu fiți judecați" (Matei 7, 1).

Să urmăm deci îndemnurile și sfaturile părinților noștri sufletești, episcopi, preoți și diaconi, bineștiind că ei veghează asupra sufletelor noastre, ca unii ce vor da seama de ele, înaintea Dreptului Judecător, cînd, desigur, ei înșiși vor da seama în primul rînd și în chip special de felul cum și-au trăit viața.

Arhim. *Varahiil Jitaru*

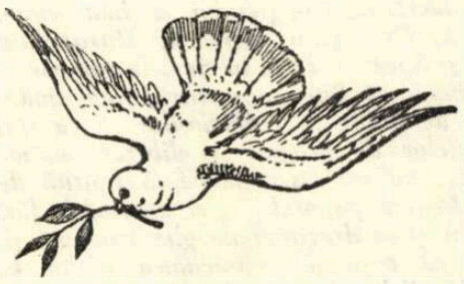

AVRAM IANCU

150 de ani de la nașterea sa

În anul 1824 a văzut lumina zilei în Vidra de Sus, localitate din inima Munților Apuseni, în Țara Moților, Avram Iancu, ca al doilea copil al lui Alisandru Iancu, jude și vornic, adică supraveghetor al pădurilor, și al soției sale Maria, născ. Gligor. În casa părinților săi — care există și azi — a aflat despre luptele de veacuri duse de strămoșii săi pentru dreptate și libertate, despre faptele eroice petrecute cu o jumătate de veac mai înainte pe acele locuri, legate de răscoala lui Horea, al cărui nepot se mîndrea că este.

Ca „student", Iancu s-a bucurat de o mare simpatie a colegilor săi, atît pentru eminentele sale rezultate la învățătură, cît și prin atașamentul viu și dragostea caldă față de popor. „Tată! Nu-i bună rînduiala de acum! Trebuie schimbată! Unii să moară de flămînzi, iar alții să crape de sătui" — a zis Avram Iancu tatălui său într-o vacanță.

„Schimbați-o voi! Numai s-o puteți" — îi răspunde tatăl.

Valul revoluției din 1848, care străbătu toată Europa, a cuprins și națiunile subjugate de imperiul habsburgic și a fost simțit cu intensitate de tinerii români, între care era și Avram Iancu, „... cea mai distinsă personalitate prin cultură și calități între toți cancelariștii români", fiind, împreună cu Al. Papiu-Ilarian, „sufletul tineretului român", după mărturisirea unui contemporan.

Avram Iancu a fost un animator permanent între tinerii intelectuali români, pentru convocarea reprezentanților întregii obști românești în adunări de la Blaj 1 aprilie, 30 aprilie și apoi 3/15 mai, în vederea proclamării drepturilor națiunii române.

În cursul lunii aprilie și mai 1848, Iancu este într-o însuflețită activitate: Împarte manifeste și ia parte la adunări în Munții Apuseni, îndemnînd pe țăranii moți să se ridice la luptă pentru o viață mai dreaptă și mai bună. Prezența lui Avram Iancu în fruntea celor 2.000 de moți la Blaj în 30 aprilie și apoi în fruntea la mai multe mii pe cîmpia Libertății din 3/15 mai de la Blaj, i-a creat o simpatie generală și a produs în sufletele tuturor participanților un entuziasm de nedescris. „De acum Iancu — scrie Gh. Barițiu — nu era numai al moților, era al întregului popor răsculat din Transilvania".

Alături de ceilalți intelectuali români: Simion Bărnuțiu, Gh. Barițiu, A. I. Laurean ș. a. de fruntași bisericești ca Andrei Șaguna, Avram Iancu era revoluționarul însuflețitor de acțiune, care prin cuvinte scurte dar de un dinamism de nedescris a îndrumat și a organizat poporul de luptă: „Uitați-vă pe cîmp, românilor, sîntem mulți ca cucuruzul brazilor, sîntem mulți și tari și Dumnezeu e cu noi" — au fost cuvintele mobilizatoare și însuflețitoare ale lui Iancu pe cîmpia Libertății la 3/15 mai 1848. Într-o atmosferă de mare entuziasm s-a votat atunci cunoscuta moțiune în 16 puncte în care se cerea recunoașterea independenței și a egalității politice a națiunii române alături de celelalte naționalități, desființarea iobăgiei, o singură „Biserică română", unirea Transilvaniei cu „țara", etc.

Împăratul Ferdinand I al Austriei și Dieta din Cluj n-au voit să țină seama de doleanțele românilor. Dimpotrivă, Dieta a votat „unirea" Transilvaniei cu Ungaria, fără să amintească de nația română și de drepturile ei. Ba mai mult, autoritățile au început o aprigă acțiune de prigonire a participanților la adunarea de la Blaj (arestări, maltratări, închisori, execuții).

Avram Iancu a rostit în acest timp acele mișcătoare cuvinte împotriva asupritorilor: „Nu cu argumente filozofice și umanitare vei putea convinge pe acei tirani, ci cu lancea lui Horia", lozincă care a devenit sufletul acestei mișcări revoluționare din Transilvania. Armata țărănească organizată de Iancu în cetatea Munților Apuseni, ajutată de prefecți și tribuni însuflețiți de cauza dreaptă a națiunii române, a reușit să respingă atacurile armatei organizate a guvernului reacționar maghiar.

Este semnificativ jurămîntul depus de ostașii lui Avram Iancu, privind obiectivele îndreptățite, nobile, umane ale românilor: „Eu ... jur în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh, Dumnezeului celui viu, cumcă, ca român voi susține totdeauna națiunea noastră română pe calea dreaptă și legitimă și o voi apăra cu toate puterile în contra oricărui atac și asupriri, nu voi lucra niciodată în contra drepturilor și intereselor națiunii române, și voi ține și apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și fraternitatea, peste toate aceste pricine, voi respecta toate națiunile ardelene, poftind egal respectarea de la dînsele, nu voi încerca să asupresc pe nimenea, dar nici nu voi suferi să se asuprească nimeni, voi conlucra după putință la desființarea iobăgiei, la emanciparea industriei și comerțului, la păzirea dreptății, la înaintarea binelului umanității, al națiunii române și al patriei noastre. Așa să-mi ajute Dumnezeu și să-mi dea mîngîierea sufletului meu. Amin."

Este cunoscut că o parte dintre colaboratorii lui Avram Iancu — tribuni, prefecți, subprefecți etc. — au fost preoți sau teologi.

Revoluția din 1848 în Transilvania s-a soldat cu sacrificiul unei mari mulțimi de vieți omenești. Bilanțul acestor jertfe ale poporului român din Transilvania este deosebit de dureros: patru prefecți și 10 tribuni omorîți, aproape 100 de centurioni căzuți în lupte, peste 100 de preoți și protopopi împușcați sau spînzurați, 300 de sate arse, vreo 40.000 de țărani împușcați sau căzuți în lupte.

Deși n-a dus la realizarea obiectivelor urmărite, trebuie amintit că revoluția din 1848 a înlăturat pentru totdeauna rușinoasa instituție feudală a iobăgiei, întărind totodată conștiința forței de nebiruit a poporului.

Jertfele maselor populare românești nu au fost luate în considerare de împăratul de la Viena, cu toate promisiunile făcute, ceea ce a adus o mare suferință sufletească și trupească „craiului munților", lui Avram Iancu. A respins titluri și decorații, cînd a văzut că „unicul dor al vieții sale, națiunea fericită" s-a spulberat: „N-are cămașă pe trupul lui, nici sălaș unde să doarmă, nici pîine ca să mănînce și nici un ban măcar", scria lui Bărnuțiu la șase ani după revoluție, Papiu Ilarian. Avram Iancu era una cu națiunea sa și în măreția și în umilința ei. Tocmai pentru această identificare cu poporul, Avram Iancu a devenit eroul legendar, în al cărui sfîrșit tragic „poporul român ardelean se obișnuise a vedea însăși icoana propriei sale lupte pecetluită cu atîtea jertfe de sînge și răsplătită cu atîtea speranțe înșelate" (Ion Lupaș).

De aceea la încetarea sa din viață la 10 septembrie 1872, l-au plîns mulțimile, l-au prohodit 36 de preoți, l-a jelit întregul popor ca pe eroul său național, îngropîndu-l la Țebea, în fața bisericii, lîngă gorunul lui Horia.

De atunci și pînă astăzi aureola ce i-a înfrumusețat ființa a crescut și s-a luminat tot mai mult, mai ales în ultimii ani, cînd a fost omagiat după toată măreția lui de întregul nostru popor, la împlinirea a 100 de ani de la moartea sa (septembrie 1972).

În zilele noastre s-au împlinit cuvintele profetice rostite de avocatul Gheorghe Secula, la înmormîntarea lui Avram Iancu: „Mai curînd sau mai tîrziu, dar cu siguranță va veni ora cînd ideea de libertate socială va răzbi mîndră și triumfătoare." Astăzi, întregul nostru popor român se bucură de libertate, dreptate, angajat în dezvoltarea impetuoasă a României socialiste pe culmi tot mai înalte de cultură, de progres, de pace și colaborare cu toate popoarele lumii.

Pr. Filaret Costea

90 de ani de la apariția „Tribunei" lui Slavici

La 31 de ani după apariția „Telegrafului Român" la Sibiu, a văzut lumina tiparului alt organ de luptă pentru afirmarea drepturilor românilor din Transilvania, anume „Tribuna", al cărui director fondator, la 1884, a fost cunoscutul scriitor Ion Slavici.

Presa vremii s-a ocupat de apariția „Tribunei" de la Sibiu.

În zilele premergătoare apariției, „Telegraful Român" a dat informații despre acest eveniment, ca de exemplu în numerele 39 din 3/15 aprilie, 40 din 5/17 aprilie, 41 din 7/19 aprilie, 41 din 7/19 aprilie. În nr. 44 din 17/29 aprilie (1884) „Telegraful Român" a fost primul care a anunțat că „Noul ziar »Tribuna« a apărut... El va ieși în toate zilele de lucru. Salutăm cu căldură noul ziar cotidian și pe redactorul lui, domnul Ioan Slavici. Din apelul către public subscris de directorul cunoscut deja publicului prin prima manifestațiune a sa în coloanele ziarului nostru (Slavici a fost colaborator și la „Telegraful Român" n. n.) vedem că noul ziar »Tribuna« și-a luat de bază programa statornicită la 1881 și va stărui a îndupleca prin rezistența pasivă pe puterea publică la respectarea drepturilor noastre".

La fel a scris „Gazeta Transilvaniei" de la Brașov, „Observatorul" lui Gh. Barițiu de la Sibiu, „Luminatorul" de la Timișoara, „Biserica și școala" de la Arad, „Familia" de la Oradea, ziarele din București, Iași, Budapesta etc., înțelegem publicațiile românești, care au întîmpinat cu sentimente frățești noul cotidian din cetatea de pe malurile Cibinului.

Sediul îl avea în Str. Cisnădiei (actuala Str. N. Bălcescu nr. 3), a cărui fațadă este marcată de o placă comemorativă.

Hotărît lucru, apariția „Tribunei" lui Slavici (în redacția căreia a venit și poetul Gheorghe Coșbuc) a fost de o importanță covîrșitoare pentru condițiile istorice de atunci.

„Tribuna" lui Slavici a fost întotdeauna în vîltoarea afirmării idealurilor noastre sociale și naționale, care au dus la Unirea cea mare de la 1918.

Adepți ai tacticii de „rezistență pasivă" nu ca scop ci ca mijloc — de solidaritate națională a românilor transilvăneni — tribuniștii au reușit chiar în primul număr al ziarului, un „program" de orientare și atitudine de o strategie ideologic-politică radicală pentru dobîndirea unității și eliberării poporului român din Transilvania. S-a precizat chiar că românilor „nu le-a mai rămas decît presa" („Tribuna" nr. 1, 1884), pe baricadele căreia n-au precupețit nimic, întru atingerea țelurilor propuse.

În același program s-a subliniat că „Tribuna" nu va fi „un organ de partid deosebit, menit a face politică personală", ci va urmări să creeze *„în cadrul partidului național un teren comun pe care se vor putea întîlni cu toții, o »Tribună« pentru toți", „un organ al curentelor populare"*, care *„va lămuri și va motiva dorințele majorității concetățenilor noștri români"*.

Tactica „rezistenței pasive" a ziarului nu înseamnă însă abdicarea la lupta pentru drepturile națiunii, ci un mijloc subtil *„de apărare a poziției românilor în viața publică"* și *„să ție viu sentimentul lor de solidaritate"*; era de fapt cel mai propice mijloc de a răspunde „dualismului". Aceasta, deoarece „tribuniștii" și-au dat seama că acceptînd participarea la farsa electorală pentru alegeri parlamentare și chiar la viața parlamentară ar face un simplu act de figurație fără avantaje majore, așa cum s-a precizat în nr. 25 din 1884, p. 1, a ziarului:

„Renunțăm la micile foloase zilnice pe care le-am putea realiza luînd parte la viața publică, pentru ca să nu se arunce asupra noastră bănuială de a fi renunțat la apărarea marilor interese ale națiunii noastre."

Așadar se poate face o distincție între „principiile generale" pe care le vor susține tribuniștii în toate împrejurările și *„principiile impuse de o situațiune trecătoare"* („Tribuna" nr. 1, 1884, în *așteptarea unei situații în care ne vom putea impune printr-o activitate susținută cu energie"*... Aceasta a și venit odată cu Memorandul și procesul survenit în urma acestuia (1894) la care „Tribuna" și-a adus cea mai mare contribuție prin publicarea actului și a dezbaterilor, ca și după aceasta, cu toate amenzile colosale și anii de închisoare primiți de tribuniști.

Tribuna lui Slavici, al cărui început îl cinstim după cuviință cu toții, are, în anii noștri, urmașe vrednice, care oglindesc fidel strădaniile creatoare de valori spirituale și materiale ale poporului nostru — astăzi una — sub bolta aceleiași țări libere și independente.

N. D. Găvozdea

Congresul Frontului Unităţii Socialiste

(Urmare din pag. 1)

Menţionăm, totodată, că la iniţiativa Î. P. S. Mitropolit Nicolae a avut loc vineri, 31 mai a. c., ora 12, în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu o şedinţă solemnă, închinată acestui istoric Congres al Frontului Unităţii Socialiste.

Au participat: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. vicar Traian Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran, P. C. Consilieri şi alţi salariaţi de la Centrul arhiepiscopesc, P. C. profesori şi studenţi teologi.

A fost, de asemenea, prezent P. C. Ion Ionescu, inspector general patriarhal, care se afla în delegaţie la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

În cadrul programului, corul studenţilor teologi a interpretat cîteva compoziţii patriotice.

Pe marginea evenimentului sărbătorit au luat cuvîntul P. C. rector Is. Todoran, P. C. vicar Traian Belaşcu şi P. C. inspector patriarhal I. Ionescu.

A vorbit apoi P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul care a arătat, între altele, că măreţul Congres al F.U.S., cu toate semnificaţiile patriotice care se răsfrîng din el, a însemnat pentru fiecare dintre noi un deosebit moment de reexaminare a îndatoririlor noastre cetăţeneşti pe linia integrării noastre prin toate gîndurile şi faptele de zi cu zi, în marile iniţiative şi realizări ale României socialiste. P. S. Sa mărturiseşte că a fost martorul bucuriei preoţilor din prot. Tg. Mureş şi Reghin în cadrul conferinţelor de orientare preoţească ţinute în zilele de 23—24 mai a. c., în care preoţii şi-au manifestat ataşamentul şi adeziunea lor deplină la rezoluţile adoptate de Congresul F.U.S.

În încheiere, a luat cuvîntul Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care arată că, avînd fericirea de a fi martor ocular al acestui istoric Congres, poate mărturisi că toate lucrările Congresului s-au caracterizat prin o atmosferă de sărbătoare, de înaltă solemnitate şi aleasă bucurie. „Mi-a venit des în minte — a subliniat Î. P. S. Sa — marea Adunare populară de pe Cîmpia Libertăţii de la Blaj 3/15 mai 1848. Dacă atunci s-a exprimat unitatea de simţire, de voinţă şi de luptă pentru cucerirea drepturilor sociale şi naţionale ale poporului român, acum, la Congresul F.U.S., s-a exprimat însufleţirea şi entuziasmul întregului popor de a fi strîns unit în jurul iubiţilor conducători, în frunte cu Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu, şi de a face totul pentru ca această unitate să se intensifice tot mai mult, pentru tot mai bogate roade în viaţa internă şi externă a patriei noastre scumpe.

Această atmosferă de însufleţire de la Congres s-a răspîndit în masele populare, în toate instituţiile şi organizaţiile obşteşti, ca şi în şcoli dînd tuturora noi imbolduri şi îndemnuri de muncă tot mai susţinută, tot mai devotată propăşirii materiale şi spirituale a poporului nostru.

Prin participarea reprezentanţilor săi, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, Biserica Ortodoxă Română s-a bucurat de o aleasă cinstire, iar cuvîntul înalt Prea Sfinţitului Iustin Moisescu al Moldovei şi Sucevei a fost primit cu multă satisfacţie şi preţuire".

Î. P. S. Arhiepiscop şi Mitropolit a încheiat cu cuvintele:

Aducem preţuire şi totală adeziune pentru alegerea Domnului Nicolae Ceauşescu, cel mai iubit şi respectat fiu al poporului nostru, ca Preşedinte al Frontului Unităţii Socialiste.

Aducem preţuirea şi ataşamentul nostru la toate manifestările Frontului Unităţii Socialiste, prin care se cimentează unitatea de nezdruncinat a întregului nostru popor.

Aducem preţuirea şi devotamentul nostru la întreaga activitate a Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, pentru conlucrarea pe care o dovedeşte neîncetat la edificarea vieţii tot mai luminoase şi mai prospere a patriei noastre.

Făcînd parte integrantă din Frontul Unităţii Socialiste, avînd în frunte pe cel mai iubit şi mai vrednic fiu al Patriei noastre, Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu, Biserica noastră, Ierarhii, preoţii şi credincioşii, îşi vor da şi de acum înainte sprijinul lor neprecupeţit la înfăptuirea tuturor idealurilor de unitate deplină, de propăşire a poporului, de pace şi înfrăţire între oameni şi popoare pe care şi le propun să le realizeze.

T. R.

Un mare prieten al poporului român

Stephan Ludwig Roth

În 11 mai 1974 s-au împlinit 125 ani de la moartea unui mare prieten al poporului român, într-o vreme de grea împilare pentru acesta, Stephan Ludwig Roth. Istoricul Ioan Lupaş îl numeşte „un martir al Transilvaniei" şi pe drept cuvînt, căci sfîrşitul i-a fost întocmai ca al unui martir, alături de alţii, ştiuţi şi neştiuţi, români şi de alte naţionalităţi, care şi-au jertfit viaţa luptînd împotriva tiraniei şi pentru mai binele mulţimilor.

Preot şi fiu de preot, St. L. Roth s-a născut la Mediaş în 1796. Studiile elementare şi secundare le-a făcut la Mediaş şi Sibiu, iar la vîrsta de 21 ani a plecat spre Universitatea din Tübingen, unde a studiat Teologia şi filozofia. Atras de faima marelui pedagog Pestalozzi, de la Tübingen a plecat la Yverdon (Elveţia), unde Pestalozzi avea o şcoală a sa şi unde Roth a predat limba latină. Deşi i s-au oferit situaţii de seamă, între care chiar o catedră la Universitatea din Freiburg, St. L. Roth părăseşte străinătatea şi se întoarce la locurile natale, cu dorinţa de a continua înfăptuirea idealurilor umanitare ale şcolii din Yverdon: „Luminarea poporului şi secarea mizeriei în care trăia."

Din cauza acestor idei înaintate, mai-marii vremii îl înlătură de la şcoala din Mediaş, unde se stabilise şi unde ajunsese chiar director, şi în 1834 devine preot la Moşna, nu departe de Mediaş. Ca pastor evanghelic, St. L. Roth se îngrijeşte cu dragoste şi de tineri români în însuşirea unor activităţi practice. Aici rămîne pînă în 1849, cînd, în 11 mai, după o judecată formală, este împuşcat la Cluj din ordinul comisarului Ladislau Csány, reprezentant al nobilimii maghiare din acea vreme.

Stephan Ludwig Roth a avut o activitate multilaterală, manifestîndu-se ca istoric (o istorie a Transilvaniei în 3 volume), ca economist, ca gînditor înaintat, progresist, fiind un neînfricat luptător împotriva iobăgiei, a cărei desfiinţare o cerea. Astfel, în 1843 scria în acest sens: „Umanitatea şi folosul ţării, cerul şi pămîntul cer dreptate, nu menţinerea asupririi istovitoare."

Deosebit de luminat şi obiectiv s-a dovedit însă St. L. Roth în problema naţională, care se punea în Transilvania acum aproape un veac şi jumătate. Aşa de pildă, în 1841 cînd dieta din Transilvania căuta să facă din limba maghiară limba oficială, St. L. Roth s-a ridicat cu hotărîre împotriva acestui proiect reacţionar al deputaţilor, reprezentînd interesele egoiste ale nemeşimii.

Cu acest prilej Roth a publicat broşura: „Lupta pentru limbă în Transilvania", în care a combătut poziţia dietei, declarînd limba română ca limbă naţională a Transilvaniei. „A declara o limbă — scria el — *drept limbă naţională nu este necesar. Noi avem deja o limbă naţională. Nu este cea germană, dar nici cea maghiară, ci limba română. Noi, naţiunile organizate pe stări, putem să ne comportăm cum vrem, dar acesta şi nu altul este adevărul. De cîte ori se întîlnesc doi care vorbesc limbi diferite şi nu se pot înţelege, ei se înţeleg pe româneşte. Româneşte ştie oricine. Aceasta provine de acolo că pentru a învăţa limba maghiară sau germană este necesară şcoala şi învăţămîntul, limba română însă se învaţă de la sine pe stradă, în relaţiile zilnice.*" Astfel de convingeri îl făceau pe pastorul din Moşna să ceară pentru români — populaţia băştinaşă, cu mult majoritară în Transilvania, dar prigonită — „hrana dreptăţii şi răcoritoarea băutură a unui tratament uman".

În 1847, St. L. Roth a tradus în limba germană chiar o lucrare de istorie bisericească a românilor. Ba mai mult, în 1848 a participat la marea adunare a românilor de pe Cîmpia Libertăţii din Blaj. Comentînd faptul că steagul „principal" al Adunării de la Blaj era cel tricolor şi ştiind că acesta era şi cel al Ţărilor Române, St. L. Roth arăta: „Cu toate că acest steag naţional n-a fost atît de înalt încît el să poată fi văzut de la Dunăre, totuşi cred eu că, fiind o mărturie a unor mişcări sufleteşti solidare, fîlfîirea acestor culori de aici a făcut să bată inimile şi la Iaşi şi la Bucureşti."

Ceea ce pastorul Roth intuia atît de bine în 1848 a devenit realitate istorică în 1918, cînd, după atîtea veacuri de lupte şi sacrificii, românii de pe ambele versante s-au unit pentru totdeauna într-o singură „ţară".

Se cuvine însă să reţinem şi aceea că idealurile umanitare, pentru care oameni luminaţi şi cu dragoste de adevăr şi dreptate, ca St. L. Roth, au luptat şi s-au jertfit, prind viaţă abia în anii noştri, cînd toţi cetăţenii ţării, indiferent de naţionalitate, sînt deplin egali între ei, muncind cu toţii, cot la cot, pentru mai binele lor, pentru propăşirea Patriei comune.

T. R.

Priviri în trecut

(Urmare din pag. 1)

Din cele arătate mai sus, putem desprinde în parte — direct sau indirect — cu cîte jertfe s-a realizat marele ideal al unităţii noastre politico-naţionale. Preoţii sînt datori să aşeze în cercul de lumină al conştiinţei credincioşilor toate vestigiile trecutului care vorbesc despre acest fapt. Căci faptul acesta trebuie să fie pentru noi un îndemn continuu de a adînci, amplifica şi desăvîrşi această unitate. Cu atît mai mult, cu cît astăzi ţara noastră se înfăţişează ca o ţară cu adevărat liberă, suverană şi independentă, în plină înaintare pe calea făuririi şi desăvîrşirii vieţii sale celei noi, cunoscînd un puternic avînt pe toate planurile vieţii materiale şi spirituale.

În felul acesta, omagiem după cuviinţă tradiţiile trecutului, le ducem mai departe, continuăm în noile condiţii opera înaintaşilor, desprindem învăţăminte din lupta acestora pentru a consolida şi dezvolta măreţele lor cuceriri dobîndite prin atîtea jertfe.

Nouă, fiilor Bisericii strămoşeşti — preoţi şi mireni — ne revine în special datoria de a consolida şi adînci unitatea noastră bisericească. În condiţiile de azi, acest lucru îl facem prin desăvîrşirea actului Reîntregirii bisericeşti din 1948, prin păstrarea purităţii şi integrităţii învăţăturii ortodoxe.

Prin împlinirea acestei îndatoriri, ne integrăm în unitatea poporului nostru, angajat în avîntul constructiv spre o viaţă tot mai luminoasă şi mai fericită!

C. S.

Gînduri creştine

„Deşteaptă-te tu care dormi, scoală-te din amorţire şi Hristos te va lumina."
(Efeseni 5, 14)

Este cunoscut îndemnul Mîntuitorului către apostolii Petru, Iacov şi Ioan în grădina Ghetsimani: „Rămîneţi aici şi priveghiaţi împreună cu Mine" (Matei 26, 38). Şi cu toate acestea apostolii au adormit. Mîntuitorul iar i-a îndemnat: „Priveghiaţi şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită" (v. 41) şi cu toate acestea apostolii nu au rămas treji. Faptul ţinteşte să arate slăbiciunea credinciosului care se lasă biruit de neputinţa fizică. De aceea încă psalmistul David zicea: „Miluieşte-mă, Doamne, că neputincios sînt, vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele şi sufletul meu s-a tulburat; întoarce-te, Doamne, izbăveşte sufletul meu, mîntuieşte-mă pentru mila Ta" (Ps. 6, 2—4).

Expresie nevoii de miluire din partea Mîntuitorului şi a căinţei pentru lipsa de priveghere şi slăbiciuni, o dă Sf. Andrei Criteanul din Canonul mare de căinţă. Să reţinem: De unde voi începe a plînge faptele vieţii mele păcătoase? În noapte viaţa mea mi-am petrecut, că întuneric s-a făcut mie şi negură adîncă noaptea păcatului; pierdut-am frumuseţea cea întîi zidită şi podoaba mea; am greşit, Mîntuitorule. Dar ştiu că eşti iubitor de oameni. Vremea este a căinţei, vin către Tine, Hristoase; greşit-am, să nu intri la judecată pentru faptele mele; rătăcit-am, dar nu mă trece cu vederea.

Să spunem ca şi Zaheu: „Dacă am năpăstuit pe cineva, întorc împătrit" (Luca 19, 8).

Prof. *Milan Şesan*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 iulie 1974 Nr. 25—26

Biblioteca Orășenească
„Ștefan Gheorghiu"
Str. Bariţiu 5 SIBIU

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

51. Smerenia şi mîndria

Dacă Iisus Hristos este iubire, El este totodată şi întruchiparea desăvîrşită a smereniei. Iubirea şi smerenia sînt una în persoana şi viaţa Domnului. Cum a fi creştin înseamnă a te asemăna cu Hristos, a păşi pe urmele lui Hristos, rezultă că trebuie să se împreune iubirea cu smerenia şi în viaţa noastră. Fără iubire nu e smerenie. Fără smerenie nu e iubire adevărată, căci „iubirea . . . nu se îngîmfă, nu se semeţeşte" (I Cor. 13, 4).

Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, s-a smerit pe Sine, întîi prin faptul că — pentru mîntuirea noastră — s-a „coborît" din înălţimea cea neatinsă a Dumnezeirii şi a luat chip de om. Căci „Cuvîntul (= Dumnezeu Fiul) trup s-a făcut şi s-a sălăşluit între noi" (Ioan 1, 14). El s-a smerit nu numai pentru că s-a întrupat, ci şi pentru că s-a născut în peşteră, a trebuit să fie ferit de urgia lui Irod, a trăit în sărăcie şi simplitate şi pînă la 30 ani n-a fost cunoscut mulţimilor.

Ieşind la propovăduire El s-a apropiat de cei mulţi, de cei umiliţi şi împovăraţi, de cei păcătoşi şi apăsaţi de suferinţe. Căci pentru aceştia a venit în lume. Desigur El a venit pentru toţi, căci toţi erau sub osînda păcatului şi toţi avem nevoie de mîntuire, dar s-a coborît mai ales între cei săraci şi obidiţi.

Mai mult, Iisus Hristos s-a smerit pe Sine primind să fie prins, batjocorit şi răstignit pe cruce între doi tîlhari, cruce la care erau condamnaţi numai sclavii şi tîlharii. Aceasta este suprema smerenie a Lui, ca pe toţi să-i mîntuiască. „Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi vă voi odihni pe voi — zice Iisus. Luaţi jugul meu asupra voastră şi învăţaţi-vă de la mine că sînt blînd şi smerit cu inima şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre" (Matei 11, 28—29). El „s-a deşertat pe sine, chip de rob luînd, făcîndu-se asemenea oamenilor, şi la înfăţişare aflîndu-se ca un om, s-a smerit pe sine, ascultător făcîndu-se pînă la moarte — şi încă moarte de cruce" (Filipeni 2, 7—8). Ucenicilor Săi le dă pildă un prunc: „Cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela e cel mai mare în împărăţia cerurilor" (Matei 18, 1—4). Căci „tot cel ce se înalţă (pe sine) se va smeri şi tot cel ce se smereşte se va înălţa" (Luca 14, 11).

Pildă de smerenie ne dă Maica Domnului. Ea „s-a spăimîntat de cuvîntul" îngerului, care i-a grăit: „Bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine, binecuvîntată eşti tu între femei." După ce îngerul îi spune că „Sfîntul ce se va naşte din tine", prin coborîrea Duhului Sfînt şi prin „puterea celui Prea-Înalt", „se va chema Fiul lui Dumnezeu", Fecioara preacurată se pleacă în faţa lui Dumnezeu şi zice: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău." Astfel Fecioara Maria s-a smerit şi s-a dăruit deplin voii lui Dumnezeu. De aceea Maica Domnului cînd s-a întîlnit cu Elisabeta a zis: „Măreşte sufletul meu pe Domnul şi duhul meu s-a bucurat de Dumnezeu Mîntuitorul meu, că a căutat spre smerenia roabei sale" (Luca 1, 28—48). Ea s-a smerit pentru că n-a găsit locaş în Betleem şi a născut pe Iisus în peşteră, a fugit apoi în Egipt, ca să se întoarcă în Nazaret şi să se dăruiască întru slujire smerită dumnezeiescului fiu, Iisus. Dar cea mai adîncă smerenie a Maicii Domnului a fost la patimile şi moartea lui Iisus, cînd a stat la picioarele crucii şi prin sufletul ei a trecut „sabia" ocărilor, suferinţelor, morţii Fiului ei (Luca 2, 35; Ioan 19, 25). Ca o mamă ea a trăit smerenia lui Iisus care a fost ascultător „pînă la moarte şi încă moarte de cruce". De aceea ea stă cu Fiul ei şi cu Sfinţii în ceruri ca Maică a Domnului şi pentru smerenia ei o fericesc „toate neamurile" (Luca 9, 48).

Avînd de model smerenia lui Iisus, Sfinţii Apostoli şi urmaşii lor şi toţi adevăraţii credincioşi şi-au trăit viaţa nu întru mîndrie, întru îngîmfare, ci întru smerenie, întru modestie. Şi prin smerenie au dobîndit împărăţia cerurilor şi au fost înălţaţi întru mărirea lui Iisus, căci scris este: „Cel ce se smereşte se va înălţa."

Se cuvine dar ca şi noi să ne smerim, aşa cum s-a smerit Iisus, cum s-a smerit Maica Domnului, cum s-au smerit Sfinţii Apostoli şi credincioşii cei buni din toate veacurile. Să ne străduim a păşi pe urmele lui Iisus şi a ne smeri aşa cum s-a smerit El. Să ne rugăm Lui ca prin pilda şi harul Lui să ne ajute a înlătura ispita mîndriei, aşa cum a înlăturat-o El (Matei 4, 8—10). Aşadar, primul temei al smereniei noastre este asemănarea cu Hristos, păşirea pe urmele lui Hristos.

Al doilea temei este faptul că în faţa lui Dumnezeu noi ne simţim mici şi neînsemnaţi, „praf şi pulbere care-l bat vînturile". Însăşi viaţa cu tot ce avem bun în noi e de la Dumnezeu. Cine poate sta în faţa Dumnezeului celui atotputernic, a Dumnezeului celui Prea Sfînt? Iar de am făcut şi facem ceva bun, aceasta se datoreşte în primul rînd lui Dumnezeu, care ne dă harul divin şi ne cheamă şi ne ajută să împlinim voia Lui cea sfîntă. Căci „vrednicia noastră este de la Dumnezeu" (II Corinteni 3, 5). Şi „prin harul lui Dumnezeu sînt ceea ce sînt" (I Corinteni 15, 10). Aşa ne îndeamnă şi Sf. Apostol Petru: „Îmbrăcaţi-vă întru smerenie, pentru că Dumnezeu celor mîndri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har" (I Petru 5, 5).

Al treilea temei al smereniei este faptul că nimeni nu poate susţine că el singur are meritul de a fi săvîrşit lucruri de preţ pentru Biserică, pentru societate. Adevărul e că noi sîntem şi realizăm ceea ce realizăm datorită obştei din care facem parte. În calitate de credincioşi noi putem să facem lucruri vrednice de numele de „fiu al lui Dumnezeu după har", pentru că sîntem mădulare ale Bisericii, întru care lucrează Hristos. Datorăm deci viaţa noastră creştină Bisericii, care este „mama noastră duhovnicească". Ea ne naşte în Hristos, ne creşte în Hristos şi ne desăvîrşeşte în Hristos. De aceea sîntem fraţi întreolaltă şi fraţii se ajută unii pe alţii. O datorăm şi fraţilor noştri în credinţa strămoşească. Aceasta pentru că Biserica e „trupul lui Hristos" şi noi (ierarhi, preoţi şi credincioşi) sîntem mădulare ale Bisericii, iar mădularele nu sînt izolate, ci se sprijinesc şi se întăresc unele pe altele. Se cuvine dar să nu ne mîndrim în Biserică, ci să trăim toţi întru smerită frăţietate (I Corinteni 12, 12—27).

În calitate de fii ai poporului, de membri ai societăţii, noi ne dăm seama că tot ce avem, tot ce facem, tot ce realizăm, se datoreşte nu numai nouă (ca individ), ci în primul rînd familiei, poporului, societăţii. De aceea sîntem obligaţi să slujim întotdeauna binele obştesc şi să lucrăm împreună pentru propăşirea poporului. Şi să fim smeriţi, să fim modeşti, să recunoaştem meritele fiecăruia, meritele obştei, să slujim împreună idealurile superioare ale vremii noastre de mari înnoiri.

(Continuare în pag. 2)

Despre clopotele Bisericii

În bisericile ortodoxe, clopotele — aşezate de obicei în turnurile acestora — se folosesc de peste unsprezece veacuri pentru a vesti credincioşilor zilele de sărbătoare, timpurile şi orele liturgice, momentele principale ale slujbelor bisericeşti şi evenimentele însemnate din viaţa parohiei, Bisericii şi fiilor ei.

În trecutul istoric îndepărtat ale ţării noastre, mai ales în vremea cînd românii trăiau despărţiţi în cele trei Principate Române: Muntenia, Moldova şi Transilvania, clopotele bisericilor şi mănăstirilor ortodoxe au îndeplinit un rol patriotic de importanţă istorică. Ele străjuiau din înălţimea clopotniţelor tot pămîntul românesc; binecuvîntau prin glasul lor solemn oraşele şi satele ţării, munca poporului, brazdele şi holdele ţăranilor, dealurile înveşmîntate în haina înflorată a pomilor şi viţei de vie, codrii seculari cu foşnet de frunze, cîntec de păsări şi de haiduci, munţii cu izvoare cristaline şi turme mîndre de oi; înştiinţau, întîmpinau şi salutau sosirea în oraşe şi sate a alaiului domnesc al voievozilor ţării sau al ierarhilor Bisericii; anunţau cotropirea şi jefuirea ţării de către duşmani şi chemau la luptă sfîntă pentru glia şi legea strămoşească. Cînd auzeau glasul clopotelor, moşii şi strămoşii noştri din vremile acelea îşi descopereau capul, îşi ştergeau fruntea de sudoare, îşi înălţau ochii spre cerul patriei şi al lui Dumnezeu şi cu un gînd pios îşi făceau semnul crucii şi rosteau din inimă, cu convingere: „Doamne, ajută-ne!", apoi purcedeau, după chemarea clopotelor, la rugăciune sau la luptă, la petrecere sau la moarte.

De la moşii şi strămoşii noştri am moştenit — odată cu clopotele bisericii — şi obiceiul de a săpa în doaga de bronz a acestora cuvintele: „DEUM LAUDO, VIVOS HOMINES VOCO, MORTUOS PLANGO, FULGURA FRANGO", adică „Pe Dumnezeu îl laud, pe oamenii vii îi chem, pe cei morţi îi plîng, fulgerele le frîng". Inscripţia aceasta exprimă în puţine cuvinte, dar în mod cuprinzător, credinţa celor vechi, a moşilor şi strămoşilor noştri, a tuturor fiilor Bisericii Ortodoxe şi conţinutul întreg al rugăciunilor ce alcătuiesc rînduiala binecuvîntării şi sfinţirii clopotului bisericii referitoare la menirea acestuia.

Pe Dumnezeu îl laud. Sunetul armonios şi puternic al clopotelor bisericii este expresia certitudinii creştinilor că Dumnezeu ne vede, ne iubeşte şi ne ascultă, este un cîntec de rugăciune, de preamărire a lui Dumnezeu după voia Lui exprimată de psalmistul ce zice: „Lăudaţi pe Domnul din ceruri! . . . Lăudaţi-l pe El toţi îngerii Lui! . . . Lăudaţi-l voi, soare şi lună! Lăudaţi-l toate stelele luminoase! Lăudaţi-l, ceruri ale cerurilor! . . . Lăudaţi-l pe Domnul toate cele de pe pămînt! . . . Lăudaţi-l pe Domnul în locaşul Său cel sfînt! Lăudaţi-l sub bolta cerească, pe care străluceşte puterea Lui! Lăudaţi-l după faptele Lui cele mari! Lăudaţi-l după mulţimea măririi Lui! . . . Lăudaţi-l, că e bun, că în veac e mila Lui! Lăudaţi-l în glas de trîmbiţă! Lăudaţi-l în psaltire şi în alăută! Lăudaţi-l în timpane şi în hore! Lăudaţi-l în strune şi organe! Lăudaţi-l în chimvale bine răsunătoare! . . . Toată suflarea să laude pe Domnul! (Ps. 148; 117 şi 150).

Pe oamenii vii îi chem. Pe cei vii clopotele bisericii îi cheamă; îi cheamă la rugăciune; îi cheamă să preamărească, pe Creatorul şi Proniatorul cerului şi al pămîntului; pe Domnul şi Stăpînul vieţii noastre; să mulţumească Părintelui ceresc pentru iubirea cu care ne-a îmbrăţişat prin Fiul Său trimis la noi şi să-L roage a sălăşlui

(Continuare în pag. 2)

51. Smerenia și mîndria

(Urmare din pag. 1)

Al patrulea temei al smereniei este conștiința cît de greu este să atingem sau să realizăm deplin idealul pe care-l avem în față. Idealul, modelul nostru este Hristos. Poate spune cineva că poate ajunge la înălțimea lui Hristos? — Nimeni. Însuși Sf. Apostol Pavel scrie: „Numai una fac: uitînd cele dinapoi și tinzînd la cele dinainte, alerg la țintă", iar ținta este Hristos (Filipeni 3, 13—14). Niciodată nu vom ajunge la statura desăvîrșirii lui Hristos. De aceea ne smerim în fața Lui. Însă smerindu-ne, socotind că încă am făcut puțin sau n-am făcut nimic ca să ne asemănăm cu El, noi avem chemarea continuă a sufletului, a lui Dumnezeu, de a nu sta pe loc, ci de „a alerga" mereu spre ținta desăvîrșirii în Hristos, alergare care nu se termină niciodată, căci întotdeauna în fața lui Dumnezeu ne vom simți nevrednici.

În ce privește lucrarea pentru propășirea poporului, fiecare și toți împreună trebuie să-și dăruiască toate capacitățile creatoare pentru înălțarea continuă a patriei. Epoca noastră de mari transformări cheamă pe toți fiii patriei noastre la conștiința că nu e destul ceea ce am realizat, că trebuie să ne perfecționăm mereu și în viața moral-socială-culturală și în muncă, în tehnică, pentru că ritmul de dezvoltare a societății este de așa natură încît după ce am ajuns pe un pisc sîntem chemați — de dezvoltarea istorică — să cucerim alte și alte piscuri. Aceasta ne face să fim modești, să fim smeriți, recunoscînd că cu toate realizările n-am realizat destul, ci trebuie să pășim mai departe spre mărețele idealuri ale viitorului patriei noastre, ale viitorului omenirii întregi.

Iată dar ce mare însemnătate are smerenia. Ea e motorul care ne împinge să fim mereu nemulțumiți cu ceea ce am realizat, fie în viața noastră duhovnicească, fie în viața noastră cetățenească, și să ne străduim de a depăși mereu treapta la care am ajuns.

De aici se văd și relele pe care le aduce mîndria (orgoliul). Mîndria este opusă smereniei (modestiei). Ea e rădăcina tuturor păcatelor. E păcatul cel dintru început, al îngerilor căzuți din cer. E păcatul prin care ne idolatrizăm propria persoană. Rupt de Biserică, rupt de societate, cel mîndru se vede numai pe el, nu și pe ceilalți, își vede numai calitățile (pe care le mărește „cu lupa"), nu și păcatele, se socotește mai presus de ceilalți, pe care îi privește cu nepăsare sau dispreț, atribuie numai lui orice succes al comunității, totul concentrîndu-se în preamărirea propriei persoane și — de aici — în căutarea de „prieteni" care să-i cînte osanale, să-i laude falsele calități (pe care nu le are sau le are mai mici decît crede el) și să nu vadă nici o greșeală cît de mică în persoana și „activitatea" lui. De aceea el este dăunător și lui și obștii. Cu atît mai mult e dăunător Bisericii.

Mai sînt unii care au o smerenie mîndră sau o mîndrie smerită. Ei se prefac că sînt smeriți. Ei se mîndresc cu așa zisa lor „smerenie". Pe fața lor se vede însă fățărnicia. După gesturi și în vorbe par smeriți, dar în purtarea lor se străvede mîndria. Cu această zisă smerenie (smerenie exterioară, de suprafață), totuși unii reușesc să înșele pe cei ce se lasă duși de vorbe.

Trebuie să precizăm totodată că atunci cînd cineva a făcut un lucru bun și zice că „sînt mîndru de aceasta", înțelesul cuvîntului de „mîndru" e că e mulțumit, e satisfăcut de ceea ce a făcut (același cuvînt în limba română are mai multe înțelesuri. Așa se zice, de exemplu, de un om frumos că e „mîndru").

Biserica Ortodoxă este Biserica iubirii și smereniei în Hristos. De aceea credincioșii noștri trăiesc întru iubire și smerenie, întru slujirea Bisericii, slujirea poporului, slujirea păcii și propășirii.

Poporul nostru are bunul simț și echilibrul sufletesc necesar — mărturisit de-a lungul veacurilor. Astăzi el făurește în simplitatea firească a istoriei și în elanul ei nestăvilit o viață de mari progrese și de înalt prestigiu internațional, sub îndrumarea înțeleaptă a conducătorilor dăruiți total marilor idealuri ale poporului și ale omenirii.

Încheiem repetînd îndemnul Sfîntului Apostol Petru către preoți și credincioși: „Îmbrăcați-vă toți întru smerenie, pentru că Dumnezeu celor mîndri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har."

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Despre clopotele Bisericii

(Urmare din pag. 1)

întru noi pe Duhul adevărului și vistierul bunătăților.

Pe cei vii clopotul bisericii îi trezește din amăgirea ispitelor, din somnolența plăcerilor minore și deșarte, din agonia păcatelor, din visurile năstrușnice și îi cheamă să le anunțe „plinirea vremii", apropierea împărăției lui Dumnezeu, să le comunice Bunavestire, să se bucure de Nașterea Pruncului Mîntuitor, să ia seama cum crește și se întărește cu Duhul, cu vîrsta și cu înțelepciunea, să ia cunoștință de Evanghelia Lui, să-l însoțească pe drumul Golgotei, să salte de bucurie la Învierea și Înălțarea Lui la cer. Îl cheamă să se bucure împreună de darurile Duhului Sfînt, să se împărtășească împreună din vistieria spirituală a Bisericii, să li se dea pîinea vieții și apa cea vie, să primească lumină din lumină, viață din viață, virtute din virtute.

Pe cei vii clopotul bisericii îi cheamă să stingă incendiul, focul mistuitor de bunuri materiale, să stăvilească revărsarea pustiitoare a apelor, să apere glia și comorile țării. Îi cheamă pentru a li se încredința misiunea să vestească, să binecuvinteze, să sfințească și să îmbogățească, prin efort spiritual și fizic, adevărul, binele și frumosul vieții, omenia și solidaritatea celor de omenie, dreptatea, libertatea și pacea în lume.

Celor vii clopotele bisericii le amintesc că sînt călători vremelnici pe acest pămînt, le vestesc trecerea la cele veșnice a semenilor lor și îi cheamă să dea mortului sărutarea cea mai de pe urmă, iar prietenilor acestuia ajutor, mîngîiere și îmbărbătare. Ba, mai mult: îi învață să trăiască fiecare caz de moarte ca pe un caz propriu, ca pe o pierdere din propria ta ființă, ca pe o împuținare a propriei tale vieți, căci — așa cum zice un poet — „nici un om pe lume nu-i doar un ostrov; fiecare om este o bucată din continent, o părticică din întregul cel de căpetenie; dacă marea îi smulge cu valurile un bulgăre, Europa e împuținată, așa cum ar fi orice limbă de pămînt; ... moartea oricărui om mă vatămă pe mine, fiindcă mă aflu cuprins în omenire. Și de aceea nici o dată să nu faci întrebare pentru cine bate clopotele; pentru tine bat".

Pe cei morți îi plîng. Pe cei morți clopotul bisericii îi plînge împreună cu noi; îi jelește. îi tînguiește; îi petrece pînă la groapă; îi fericește, dacă sînt vrednici de fericire; îi compătimește, dacă dumnezeiescul Mire îi va găsi fără haină de nuntă cerească, fără untdelemnul credinței și al slujirii binelui în candela vieții lor pămîntești. Tuturor celor ce au adormit întru nădejdea învierii și a vieții de veci și mai ales acelora dintre ei care în decursul istoriei noastre zbuciumate au căzut la datorie, pe cîmpul de luptă pentru apărarea patriei și realizarea statului național român, clopotele bisericii unindu-și glasurile cu ale preoților și cîntăreților le cîntă cu duioșie veșnică lor pomenire.

Fulgerele le frîng. Cînd stihiile naturii se dezlănțuie și se agită înspăimîntător, cînd ele tulbură pacea văzduhului și seninul cerului și pun în primejdie realizările omului, agoniseala și roadele muncii lui, glasul clopotelor bisericii devine un strigăt de durere spre cer, o rugăciune de implorare a milei și puterii lui Dumnezeu, ziditorul a toată făptura. Cînd strigă spre cer după ajutorul lui Dumnezeu, clopotele bisericii frîng fulgerile și trăznetele din văzduh prin frîngerea fulgerelor și trăznetelor din inimile noastre încărcate de norii răutății, mîniei, urii și ai altor păcate, prin frîngerea cerbiciei inimilor noastre, pe care le cheamă să îngenuncheze smerite în fața Celui care — rugat din inimă — ne poate ajuta frîngînd fulgerile și trăznetele din văzduh și din inimă.

Odată cu clopotele și cu inscripția ce le definește rostul, am moștenit de la moșii și strămoșii noștri și o simțire aparte, o înțelegere proprie față de glasul și cîntecul lor. Noi, creștinii ortodocși, simțim și înțelegem tainic cînd clopotele bisericii noastre — după expresia poetică a lui Gheorghe Coșbuc — „rîd a drag" și „plîng a jale", cînd glasul lor e de chemare sau de poruncă, de sărbătoare sau de lucru, de pace sau de primejdie. Puterea aceasta de intuiție am primit-o odată cu laptele mamei. Ca fii duhovnicești ai Bisericii Ortodoxe Române, glasul clopotelor ei este pentru noi glas de mamă. Ca și glasul mamei, glasul clopotelor deșteaptă în noi simțăminte de evlavie sau de îngrijorare, de bucurie sau de întristare. El ne evocă o istorie întreagă, istoria copilăriei, a satului natal, a poporului român întreg. Cunoașterea și înțelegerea glasului clopotelor bisericii ne ajută să cunoaștem, să înțelegem și să urmăm și glasul Păstorului cel bun, glasul patriei.

E o datorie creștinească și patriotică pentru fiecare creștin român să cunoască și să înțeleagă mesajul clopotelor bisericilor strămoșești sau evocarea stîrnită de glasul lor solemn și să se simtă întăriți sufletește și trupește — alături de toți fiii Bisericii Ortodoxe Române — la păstrarea unității desăvîrșite a Bisericii noastre și pentru sprijinirea progresului material și spiritual al poporului nostru, pentru pacea și înfrățirea tuturor oamenilor și popoarelor.

Pr. *I. Glăjar*

Îndrumătorul bisericesc pe 1974

În editura și tipografia Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Sibiu, a apărut, de curînd, Îndrumătorul bisericesc pe anul 1974, publicație care în acest an împlinește 122 de ani de apariție neîntreruptă.

Îndrumătorul bisericesc se prezintă și în anul acesta cu un bogat material închinat evenimentelor deosebite cu rezonanță patriotică și bisericească, prezentate cititorilor de ierarhi din Eparhiile transilvănene, consilieri de la Centrul Arhiepiscopesc Sibiu, profesori ai Institutului Teologic din Sibiu, preoți etc.

După partea calendaristică urmează „Cuvîntul înainte" semnat de Î. P S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, în care se prezintă pe scurt, cuprinsul, importanța și tradiția îndrumătorului.

În continuare, Î. P. S. Mitopolit Nicolae al Banatului, semnează articolul intitulat „Împăratul Traian și creștinismul".

Î. P. S. Teofil, arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului prezintă articolul „Cu privire la cinstirea Sfintei Cruci".

P. S. Episcop Vasile al Oradiei ne vorbește despre „Învățătura creștină ortodoxă despre Biserică".

Despre „Sfinții români ortodocși din Transilvania" scrie P. S. Episcop-vicar Emilian Răși-năreanul, iar P. S. Episcop Justinian Maramureșanul, semnează articolul „Toaca".

Capitolul: „Republică, măreață vatră", cuprinde materiale ca: „La 30 ani de la eliberarea Patriei", „Ecouri ale prestigiului Patriei noastre peste hotare" ș. a.

După capitolul „Pentru pacea a toată lumea", o parte importantă a Îndrumătorului bisericesc, pe care o semnalăm, este închinată unor „Evenimente deosebite în 1973".

Un loc de cinste ocupă în acest capitol articolul închinat „Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian — 25 ani de arhipăstorire". Respectul și cinstirea noastră pentru marile personalități ale neamului nostru sînt ilustrate în articolele comemorative consacrate lui Dimitrie Cantemir (1673—1973), „Gheorghe Lazăr, 150 ani de la moarte" ș. a.

Prețioase informații găsim de asemenea despre Psaltirea în versuri a mitropolitului Dosoftei, Noul Testament de la Alba Iulia al mitropolitului Simion Ștefan,Biblia de la Sibiu a mitropolitului Șaguna etc.

Un spațiu larg al Îndrumătorului (p. 117—201) îl cuprinde capitolul: „Din învățăturile și rînduielile Bisericii noastre", în care locul central îl ocupă biserica, locaș de închinare, cu toate aspectele ei ca: Sfințirea unei biserici, împodobirea bisericii, înțelesul duhovnicesc al picturii ortodoxe, altarul, naosul, pronaosul ș. a., precum și descrierea unor importante monumente bisericești din cuprinsul Patriei noastre.

Lucrarea mai cuprinde și alte interesante materiale, ea încheindu-se cu „Îndrumări tipiconale și bisericești pe anul 1974.

Prin materialele sale, prin modul accesibil în care este redactat, Îndrumătorul bisericesc pe 1974 contribuie în chip vădit la zidirea religios-morală a preoților și credincioșilor noștri, precum și la cultivarea simțămintelor patriotice, ale dragostei de țară.

E. O.

Împlinirea a 80 ani de la

Procesul Memorandumului

Marele nostru istoric Nicolae Iorga spune undeva că „mărirea trainică a unui popor se sprijină pe aceste două mari temelii: Amintirea totdeauna vie a trecutului şi conştiinţa datoriei împlinite de toţi, în fiecare clipă".

În acest sens putem spune că „vie" ne este şi amintirea mişcării memorandiste, care a culminat cu procesul Memorandumului, de la a cărui desfăşurare, la Cluj, s-au împlinit în această primăvară 80 de ani.

De la început trebuie să reţinem că mişcarea memorandistă a românilor din Transilvania este doar o verigă din lungul lanţ de lupte necontenite duse, secole de-a rîndul, de obştea cea mare a poporului român de pe ambele versante ale Carpaţilor, pentru păstrarea fiinţei sale naţionale, pentru apărarea Legii şi a pămîntului străbun, pentru libertate, pentru făurirea unui singur stat naţional.

Aceste lupte îşi au începutul încă de prin veacurile IX—XI, cînd apar primele cnezate şi voievodate române, cum au fost cele ale lui Ioan, Seneslau şi Litovoi în sudul Carpaţilor şi ale lui Glad, Gelu şi Menumorut în Transilvania. Semnificativ este în această privinţă răspunsul — consemnat în lucrarea „Gesta Hungarorum" (Faptele ungurilor) din sec. XII, scrisă de un cronicar maghiar — dat de Menumorut unor soli unguri, în care spune între altele: „Spuneţi lui Arpad, ducele Ungariei, domnului vostru: Dator îi sîntem ca un amic unui amic, cu toate ce-i sînt necesare, fiindcă este un om străin şi duce lipsă de multe. Teritoriul însă ce l-a cerut bunei voinţe a noastre nu i-l vom ceda niciodată cîtă vreme vom fi în viaţă. Şi ne-a părut rău că ducele Salanus i-a cedat un foarte mare teritoriu, fie din dragoste, cum se spune, fie de frică, ceea ce se tăgăduieşte. Noi însă nici din dragoste, nici de frică nu-i cedăm din pămînt nici cît un deget." Este grăitor acest text atît în ce priveşte dîrzenia cu care un voievod român îşi apăra glia, cît şi în ce priveşte permanenţa noastră pe aceste meleaguri.

Pe lîngă revoluţiile cu arma în mînă, ştiute şi neştiute, purtate de românii transilvăneni pentru redobîndirea drepturilor lor naţionale şi sociale, ei au folosit, mai ales în a doua jumătate a secolului trecut, şi calea petiţiilor sau a cererilor către stăpînirea austro-ungară. Aşa s-a născut şi ideea alcătuirii unui document, a unui memoriu „asupra întregii cauze" a românilor din Transilvania, care, redactat în mai multe limbi, să fie adresat opiniei publice şi să fie înaintat totodată şi împăratului de la Viena.

Concretizarea acestui gînd a polarizat o întreagă pleiadă de fruntaşi români transilvăneni şi a durat peste un deceniu, documentul final întocmit purtînd numele: „Memorandul românilor din Transilvania şi Ungaria."

Memorandumul oglindeşte starea de asuprire în care se aflau românii transilvăneni, „trataţi ca străini în ţara lor, pe care au apărat-o părinţii şi străbunii" — cum spune documentul, reprezentînd în acelaşi timp un veritabil act de acuzare al stăpînirii din acel timp, ceea ce rezultă şi din următoarele cîteva pasaje:

„Românii şi-au păstrat naţionalitatea în cele mai grele timpuri şi o vor păstra şi în lupta cu actualul sistem de guvernămînt . . .

Din banii plătiţi de noi statul nu susţine pentru dezvoltarea noastră naţională nici un gimnaziu, nici o şcoală medie . . ., fie barem o şcoală pedagogică . . .

În Munţii Apuseni ai Transilvaniei starea poporului este atît de grea, încît mare parte a poporaţiunii e mereu pe cale de emigrare . . .

Din toate acestea ese învederat la iveală că guvernul lucrează cu plan şi cu premeditare ca să le facă românilor viaţa nesuferită în ţara lor", ei formînd în Transilvania pînă la „95 % din întreaga poporaţiune."

În mai 1892 Memorandumul a fost predat de o delegaţie impunătoare de români — formată din peste 300 persoane, între care mulţi preoţi — împăratului Franz Josef, care a refuzat să primească delegaţia, iar documentul, „cu plicul nedeschis", a fost trimis guvernului de la Budapesta. Acesta a dezlănţuit adevărate persecuţii împotriva memorandiştilor, iar semnatarii memorandumului au fost judecaţi la Cluj, în mai 1894, de un tribunal dirijat, fiind condamnaţi la mulţi ani de închisoare.

Solidaritatea tuturor românilor cu fruntaşii memorandişti a fost cît se poate de grăitoare. „Memorandul este al nostru al tuturor", se spunea într-un apel al românilor din ţara Bîrsei, iar aceia pe care „stăpînirea îi tîrăşte înaintea judecăţii criminale" . . ., „n-au făcut altceva decît au executat voinţa noastră a tuturor".

Într-o telegramă pe care istoricul V. A. Urechea o trimitea, se arată că Liga culturală — Asociaţie care urmărea ca scop principal unitatea de stat a românilor — a organizat la Bucureşti, în preajma procesului, manifestări de solidaritate cu memorandiştii, iar în biserici s-au făcut rugăciuni „pentru triumful dreptăţii românilor din Transilvania". Astfel de manifestări au avut loc şi la Ploieşti, Brăila, Craiova, Iaşi, Bîrlad etc.

De asemenea, mari personalităţi de peste hotare, oameni de stat ca: W. Gladstone, G. Clemenceau, A. Ribot, savanţi şi scriitori ca: Emil Zola, Fr. Mistral, E. Lavisse, G. Carducci şi alţii au salutat cu admiraţie lupta şi sacrificiile memorandiştilor.

Jertfele memorandiştilor, care au înfundat temniţele din Cluj, Seghedin şi Vaţ, n-au fost zadarnice, mişcarea memorandistă însemnînd un mare pas înainte spre „Unirea cea mare", înfăptuită la 1 Decembrie 1918, şi spre drepturile depline care vor urma mai tîrziu.

„Noi românii — spunea Memorandumul — nu dorim decît să putem trăi în bună înţelegere cu toţi concetăţenii noştri." Iată că în anii noştri s-a împlinit şi acest deziderat memorandist, căci astăzi în Transilvania şi în întreaga noastră ţară toţi fiii Patriei, fără deosebire de naţionalitate, se bucură de drepturi egale, muncind cu toţii cot la cot pentru mai binele lor, sub bolta aceleiaşi Patrii comune.

Pentru ca ţara să ne înflorească tot mai mult spre binele tuturor cetăţenilor şi pentru ca bunul ei nume să crească necontenit în lumea mare, se cuvine deci ca „amintirea vie a trecutului" să ne fie un nou stimulent, un nou imbold în a avea „conştiinţa datoriei împlinită de toţi, în fiecare clipă", după cuvîntul atît de înţelept al istoricului N. Iorga.

T. R.

Mănăstirea Sfîntul Nicolae din Predeal

(1774—1974)

La poalele muntelui Clăbucet, într-o poeniţă frumoasă, pe lîngă care şerpuieşte pîrîul Olăresei, Predealul adăposteşte prima sa aşezare omenească de pe aceste plaiuri, mănăstirea Sfîntului Nicolae.

Cu două sute de ani în urmă cînd pe aceste locuri se înălţau falnice păduri de brad ce încă nu cunoscuseră toporul, cînd în locul şoselei modernizate de astăzi nu existau decît poteci bătătorite de români care treceau spre Braşov, sau de la Braşov spre plaiurile prahovene; atunci cînd negustorii îşi mai purtau încă mărfurile pe umăr sau pe şeaua cailor; pe acele vremuri, smeritul călugăr Ioanichie pune temelie schitului Predeal, în anul Domnului 1774.

Documente speciale despre întemeierea acestui schit nu se găsesc. Războaie şi răzmeriţe, focul şi alte calamităţi au făcut să dispară urmele scrise privitoare la acest aşezămînt. Ne-a rămas totuşi un manuscris în formă de carte, în care sînt înscrise daniile şi pomelnicele ctitorilor şi binefăcătorilor acestei mănăstiri şi care la început are o frumoasă pisanie scrisă cu litere cirile, datînd de la 20 mai 1821. Acest manuscris s-a întocmit după 47 ani de la întemeierea schitului. Monahul care l-a scris este bine documentat asupra întemeierii schitului, dar se pare că nu a vrut să i se ştie numele, pentru că nu semnează. Redăm mai jos acest document, ca să vorbească celor de astăzi, în limba cronicarului de atunci, despre întemeierea schitului Sfîntul Nicolae din Predeal:

„Întru acest pomelnic statornic ca o condică, mai întîi se arată şi se încredinţează cu frica lui Dumnezeu, ca să se ştie începerea acestui sfînt schit, ce se numeşte Predealul, din plaiul Prahova, că la anul 1774, în luna iunie în 20, s-a dus cuviosul Ioanichie Ieromonahul şi Duhovnicul, la dumnialui prea cinstitul boier vel paharnic, Grigore Buzoianu, şi l-au rugat să se milostivească, să dăruiască loc din moşia dumnealui, la poalele muntelui Clăbucetul Taurelui, ca să facă un schit. Şi i-au dăruit precum se vede, locul curăţit acuma şi vrerea lui Dumnezeu, prin rugăciunile Sf. Ierarh Nicolae şi cu ajutorul creştinilor, am ridicat un schit de lemn şi trei chilii, puind hramul Sf. Nicolae, în zilele prea luminatului Domn Alexandru Ipsylante cel Bătrîn, fiind Mitropolit al Ţării Româneşti Prea Sfinţia Sa Chir Grigorie. Şi acest schit a trăit numai pînă la leatul 1788 şi fiind răzmeriţă în vremea lui Mavrogheni, s-au ars de turci şi după ce s-au liniştit răzmeriţa, iar s-au apucat tot acel părinte Ioanichie şi au făcut alt schit şi chiliile, însă cu ajutorul dumnialui Ion Buzatu din Săcele de la Bacifalu, care au făcut a doua biserică din lemnărie la schit. Şi slăbind stareţul Ioanichie au pus năcealnic în locul lui pe Partenie . . . şi sfîrşindu-se Partenie, au ales soborul fraţilor de la schit pe părintele ieromonah Ghenadie, tot de aici din schit ca să fie egumen. Iar după acestea au început şi biserica care se făcuse a doua oară, a putrezi lemnele, fiind de brad, pentru care s-au îndemnat cu mare silinţă părinţii de la schit şi dimpreună cu dumnialui jupîn Ion Manole, nepotul răposatului Ion Buzatu, ctitorul bisericii cei vechi şi cu dumnialui Niţă Gîrlă, al doilea ctitor şi deosebit mare îndemnător şi la alţi iubitori de Hristos creştini . . ., ca să facă biserică de piatră frumoasă, precum se arată înainte întru această pisanie, fieşte care scrise cu numele său ce au dăruit.

Aşadar cu puterea şi mila marelui Dumnezeu şi prin mijlocirea Sf. Nicolae, s-au început a se zidi sfînta biserică la anul 1819, luna mai, fiind Mitropolit Prea Sfinţia Sa părintele Dionisie şi Domn al Ţării Româneşti Nicolae Suţu Voevod. Pentru care s-au şi scris dintru început toată istoria şi întîmplarea acestui schit ca să nu se uite de pe vremi, ctitorii cei dintîi care au dat pentru acest locaş, precum şi cei ce au cheltuit cu sfînta biserică care a fost înainte de lemn şi mai ales cu aceasta care s-au zidit acum de zid . . . Apoi de acum înainte să se înscrie în acest pomelnic . . . în scurt, orice milostenie, ca să nu se uite facerea de bine. După porunca Domnului nostru Iisus Hristos, 1821 Mai 20."

Aşadar, prima biserică de lemn este ctitorită de paharnicul Grigore Buzoianu. Însă cea de a doua din lemn şi cea a treia din piatră ce dăinuieşte şi astăzi sînt ctitorite de mocanii din Săcele, jud. Braşov.

Pisania de care am amintit mai sus pomeneşte pe primul ctitor pe Ion Buzatu şi pe al doilea ctitor, Niţă Gîrlă. Primul era din Baciu-Săcele iar cel de al doilea din Turcheş-Săcele. Pomelnicul mănăstirei înşiră însă printre ctitori şi binefăcători, nume ca: Urs Gîrlă, gociman în Baciu; Constantin Părţache; Radu Sulica; Văduva Paraschiva Păvloaica; Gheorghe Ieremia şi alţii, unii din Turcheş, alţii din Baciu-Săcele, care, prin puterea lor de jertfelnicie şi din dragostea faţă de Legea strămună şi de poporul român, au ctitorit această mănăstire în pasul Predealului, alături de vechea şi nedreapta vamă de aici, spre a arăta celor de peste vremi că nimic nu i-au putut împiedica pe românii de pe cele două versante ale Predealului să-şi dea mîna, să se ajute şi să se roage lui Dumnezeu, pentru că şi de o parte şi de alta era acelaşi pămînt românesc.

Biserica este zidită din piatră de Caraiman, în stil bizantin, cu o arhitectură deosebit de frumoasă. Ca o caracteristică deosebită a acestei biserici este faptul că iconostasul are numai o singură uşă diaconească, lucru foarte rar întîlnit. Turla este falsă, iar pe ea se află o inscripţie care aminteşte data înfiinţării schitului: Anul 1774 luna iunie 20. Pictura în frescă, se păstrează intactă şi destul de bine conservată în pridvorul bisericii şi în altar. Cea din naos a suferit stricăciuni din

(Continuare în pag. 4)

25 de ani de rodnică existență

Institutul Teologic Protestant Unic din Cluj-Sibiu

La 22 februarie a. c. s-a împlinit un sfert de secol de cînd a luat ființă Institutul Teologic Protestant Unic de grad Universitar din Cluj-Sibiu (care are 3 ramuri: reformată maghiară și unitariană la Cluj și evanghelică-luterană C. A. la Sibiu).

Aniversarea solemnă a acestui eveniment a fost programată pentru ziua de 14 mai a. c.

La festivități au luat parte oaspeți din țară și de peste hotare.

Din partea Departamentului Cultelor a fost de față Domnul Vicepreședinte *Gheorghe Nenciu*, însoțit fiind de D-nii director Eugen Munteanu și director adj. Iulian Sorin.

Din partea Bisericii noastre au fost de față: Î. P. S. Mitropoliți Nicolae al Ardealului și Nicolae al Banatului, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, P. S. Episcop Vasile al Oradiei, P. S. Episcop Vicar patriarhal Antonie Ploieșteanul, P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul, P. C. rectori dr. Mircea Chialda (București) și dr. Is. Todoran (Sibiu) ș. a.

În cadrele festivităților, 11 personalități bisericești din țară și de peste hotare au primit titlul de „doctor honoris causa"; dintre ortodocși — Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului și Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Clujului; de alte confesiuni — Em. Sa Episcopul Tibor Bartha (Ungaria), prof. Mikko Juva (Finlanda), președintele Federației Mondiale Luterane, pastor Edmond Perret (Geneva-Elveția), secretarul general al Alianței Mondiale Reformate, Em. Sa Episcopul Imre Gyenge (Viena), pastor Paul Hansen, secretar pentru bisericile europene al Federației Mondiale Luterane, prof. James Mc. Cord (Universitatea Princeton, S.U.A.), prof. Paul Philippi (Heidelberg, R.F.G.), pastor John Kielty, președintele Federației Mondiale Unitariene, Em. Sa Episcopul Albert Klein (Sibiu) și Em. Sa Episcopul Papp László (Oradea).

Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului — care este doctor honoris causa al acelui Institut încă din anul 1969 — a transmis, în cadrele programului festiv, tuturor celor cărora li s-a decernat înaltul titlu, felicitările Prea Fericitului Părinte Patriarh *Justinian*, precum și felicitările sale personale, rostind un frumos și cuprinzător „Cuvînt de prețuire".

S-au rostit cuvîntările de rigoare, potrivit programului aniversar.

Miercuri, 14 mai a. c., cea mai mare parte a oaspeților au sosit la Sibiu, unde, într-amiazi, li s-a făcut primire solemnă în aula Institutului Teologic Universitar ortodox.

Din partea organelor locale ale autorității de Stat erau de față: Dl. Ing. Const. Buzdughină, prim-vicepreședintele Consiliului popular al municipiului Sibiu, Dl. prof. dr. docent Carol Göllner, membru în prezidiul Academiei de Științe sociale și politice a R. S. România.

Din partea Bisericii noastre mai erau de față: P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu, consilieri arhiepiscopești, profesori de Teologie, alți slujitori bisericești.

După constituirea prezidiului, P. C. rector dr. *Is. Todoran* a salutat călduros pe aleșii oaspeți din țară și de peste hotare — pe aceștia prezentîndu-i personal, cu date autobiografice —, a evocat date semnificative din istoria Institutului nostru teologic, care funcționează neîntrerupt de 163 de ani (din 1811) și a mulțumit pentru bucuria prilejuită de această vizită frățească.

În cinstea oaspeților și a însoțitorilor lor, Corul studenților teologi a executat — sub diriguirea P. C. asistent diacon Ioan Popescu — un program de cîntări bisericești și patriotice.

Din partea oaspeților a vorbit Dl. *Edmond Perret*, spunînd că este un privilegiu pentru dînșii de a se putea afla, împreună cu asistența, în acest venerabil Institut teologic ortodox român. Oaspeții mai știu că în România se petrec lucruri frumoase pe plan bisericesc și național deopotrivă. Veniți din diferite continente și aparținînd unor confesiuni creștine diferite, la Cluj și acum aci, la Sibiu, ei constată că pentru cei ce se iubesc și colaborează nu este Nord și Sud, Est nici Vest, ci toți sîntem una în slujirea popoarelor noastre, a omenirii.

Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului — dînd expresie bucuriei prilejuite de aniversarea Institutului Teologic Protestant — a subliniat frățietatea care definește legăturile interconfesionale ale cultelor din țara noastră. Colaborarea este forța cea mai mare care apără pacea și chezășuiește propășirea omenirii.

Î. P. S. Sa a prezentat călduros pe P. S. Episcop vicar patriarhal Antonie Ploieșteanul, reprezentantul personal al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, și a omagiat respectuos și cald pe Întîistătătorul Bisericii noastre.

După festivitatea din aulă, Arhipăstorul nostru a dat o masă în cinstea oaspeților, la reședința mitropolitană. În cursul mesei s-au rostit cuvîntări, subliniindu-se colaborarea intercultică, ecumenismul practic și roadele apostolatului social.

În spre seară, a avut loc un serviciu de cult la catedrala ev.-lut. C. A. și apoi o cină la reședința episcopală ev.-lut., la care au participat din partea centrului nostru mitropolitan: Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. vicar admin. Tr. Belașcu, P. C. rector dr. Is. Todoran și P. C. profesori dr. Milan Șesan și dr. Grigorie Marcu. La cină, s-a toastat pentru oaspeți, gazde, autorități de Stat și bisericești — și pentru continua înflorire a Patriei noastre, întărirea unității tuturor fiilor ei, pacea lumii și înfrățirea tuturor.

Redacția

Din acatistul
Sfinților mărturisitori Visarion și Sofronie și mucenicul Oprea

De este preot, se zice: Binecuvîntat este Dumnezeul nostru..., iar de nu este preot, se zice: Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri..., apoi: Împărate ceresc..., Sfinte Dumnezeule... (de trei ori), Mărire..., Și acum..., Prea Sfîntă Treime..., Mărire..., Și acum..., Tatăl nostru..., după care, troparele de umilință: Miluiește-ne pe noi, Doamne..., Mărire..., Doamne miluiește-ne pe noi..., Și acum..., Ușa milostivirii..., Doamne miluiește (de 12 ori), Mărire..., Și acum..., Veniți să ne închinăm... (de trei ori), și Psalmul 142: Doamne auzi rugăciunea mea... Apoi: Mărire..., Și acum..., Aliluia (de trei ori), după care: Dumnezeu este Domnul... (de trei ori) și îndată Troparul Sfinților. Glasul 1.

Luptătorilor pentru Ortodoxie, ca niște trîmbițe îngerești, ați făcut să răsune în suflete mărturisirea dreptei credințe și, ca niște înțelepți propovăduitori, pe credincioși i-ați hrănit cu dreaptă și luminată învățătură. Mari au fost ostenelile lucrării voastre, mare și osîrdia propovăduirii: Mare a fost și rodul luptei voastre drepte, pururea pomeniților ostenitori ai lui Hristos.

Mărire..., Și acum..., a Născătoarei de Dumnezeu, glas 1.

Gavriil zicînd ție, Fecioară: Bucură-te! Odată cu glasul s-a întrupat Stăpînul tuturor, întru tine, chivotul cel sfînt, precum a zis dreptul David. Arătatu-te-ai mai cuprinzătoare decît cerurile, ceea ce ai purtat pe Făcătorul tău. Mărire Celui ce s-a sălășluit întru tine; Mărire Celui ce a ieșit din tine; mărire Celui ce ne-a izbăvit pe noi, prin nașterea Sa.

Doamne miluiește (de trei ori) și Psalmul 50: Miluiește-mă, Dumnezeule..., după care, îndată:

CONDACUL I, GLAS 4.

Veniți, toți iubitorii de Hristos, la prăznuirea fericiților mărturisitori Visarion, Sofronie și Oprea, care au slujit adevărului și au mărturisit dreapta credință și cinstind cu evlavie ostenelile lor și lăudîndu-i, așa să zicem: Bucurați-vă bunilor mărturisitori și rîvnitori ai adevărului.

ICOSUL I.

Stîlpare aleasă, din rădăcină sănătoasă, ai odrăslit Visarioane și din pruncie ai învățat dreapta credință. Chipul cel îngeresc l-ai luat asupra-ți din tinerețe și viața cea îngerească o ai urmat după cuviință. Pentru aceasta și noi smeriții, cu laude te cinstim, zicînd ție:

Bucură-te, cela ce ai răsărit din părinți credincioși, vlăstar ales;

Bucură-te, că, din copilărie, pe urmele Sfinților ai mers;

Bucură-te, cela ce prin Sfîntul Botez, harul dumnezeiesc ai primit;

Bucură-te, că Sfințitului ierarh cu rîvnă pentru adevăr ai urmat;

Bucură-te, cela ce de tînăr multe locașuri sfinte ai cercetat;

Bucură-te, că din izvorul credinței ortodoxe, din belșug, te-ai adăpat;

Bucură-te, cela ce și la Sfîntul Mormînt cu evlavie ai ajuns;

Bucură-te, că acolo cu lacrimi fierbinți de bucurie ai plîns;

Bucură-te, cela ce în lavra Sfîntului Sava ai fost călugărit;

Bucură-te, că de atunci numele de Visarion tu ai primit;

Bucură-te, cela ce, toată viața, pe cărările curăției ai umblat;

Bucură-te, că totdeauna spre cele înalte ai cugetat;

Bucură-te, Visarioane Cuvioase, care cu mare rîvnă Ortodoxia ai apărat!

Mănăstirea Sf. Nicolae din Predeal

(Urmare din pag. 3)

cauza umezelii și a pătrunderii apei prin acoperiș. Pictorul nu a semnat. Se pare a fi un oarecare Nicolae Zogravul.

În vremea păstorirei starețului Ghenadie care era din Dîrste, jud. Brașov (1812—1854), mănăstirea cunoaște o epocă de înflorire. La 1819 se zidește biserica Sf. Nicolae, din piatră. În 1827 se înalță clopotnița pe care se poate citi și astăzi inscripția: „Cu ajutorul lui Dumnezeu această clopotniță cu a schitului cheltuială, s-a săvîrșit din temelie cum se vede. 1827." Între anii 1835—1841 se zidește o biserică nouă, din piatră, cu hramul Nașterea Maicii Domnului. Aceasta este mult mai mare decît biserica Sf. Nicolae. Biserica și-a păstrat forma inițială, cu abside mici, turlă rotundă și o marchiză din lemn în partea de miază-zi. Tîmpla este lucrată din lemn de cireș, împreună cu sfeșnicele împărătești, sculptate în lemn masiv.

Primii locuitori despre care se face amintire prin locurile acestea sînt schimnicii, care trăiau prin peșterile munților și care se adunau odată pe an, la Paști, la schitul Lespezi de lîngă Comarnic, apoi viețuitorii schitului Sf. Nicolae-Molomoț din Sinaia și mai tîrziu viețuitorii de aici de la Predeal.

Prima școală din Predeal este cea zidită cu truda starețului Pantelimon Vidrighinescu, originar din Rășinari, jud. Sibiu, care este și primul dascăl care învață pe copii fără plată, mai întîi în chiliile mănăstirii, iar mai pe urmă în clădirea zidită de el, alături de biserică.

De-a lungul anilor acestor două biserici li s-au făcut multe lucrări de reparații și întreținere, dintre care consemnăm pe cea din anul 1863. Începînd cu anul 1957, sub conducerea parohiei, s-au executat lucrări de restaurare completă. Biserica Sf. Nicolae a fost acoperită cu șiță, așa cum a fost inițial. Biserica Nașterea Maicii Domnului a fost restaurată complet cu acoperiș nou, cu tencuieli interioare și exterioare noi și împodobită cu frumoasă pictură în frescă, executată de pictorul Iosif Vasu. Astfel împodobit și îngrijit, așezămîntul mănăstiresc de la Predeal este cercetat de credincioși, de mulți turiști din țară și de peste hotare, care se încălzesc aici sufletește, plecînd cu o fărîmă de lumină a Ortodoxiei românești și imaginea de neuitat a unui colț din minunata noastră țară.

Pr. *Alexe Antimir*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 iulie 1974 Nr. 27—28

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Viaţa în Hristos

În frumoasa şi impresionanta alegorie din Evanghelia de la Ioan, cunoscută sub numele de „Păstorul cel Bun“ (Ioan 10, 1—16), Mîntuitorul Iisus Hristos, Păstorul cel Bun, spune: „Eu am venit ca oile mele viaţă să aibă şi de prisos să aibă“ (v. 10). Aceasta înseamnă că Iisus Hristos nu numai ne-a mîntuit prin jertfa Sa din robia păcatului, dar El este izvorul unei noi vieţi pentru cel ce s-a botezat în numele Lui, căci prin Sfintele Taine El îşi revarsă harul Său, iubirea Sa în noi, ne creează din nou, ne face făptură nouă în Hristos, ne face fii ai lui Dumnezeu după har, rămînînd mereu prezent în noi şi lucrînd necontenit în noi pentru sfinţirea noastră. Bineînţeles că această transformare a noastră nu se face fără efortul, fără străduinţa noastră, căci în acest proces de transfigurare a creştinului prin harul lui Hristos, energiile divine se împletesc cu cele umane, noi înşine trebuind să sprijinim şi să susţinem lucrarea lui Hristos în noi, prin străduinţa proprie de a ne asemăna cu El. În felul acesta, prezenţa lui Iisus Hristos devine tot mai vizibilă în creştin, încît la un anumit moment, acesta poate spune împreună cu Sf. Apostol Pavel: „De acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos este cel ce trăieşte întru mine“ (Gal. 2, 20).

Această viaţă nouă a creştinului, în care se întrupează duhul şi dragostea lui Hristos, în care se vede prezenţa şi lucrarea lui Hristos, în care viaţa lui Hristos se prelungeşte în propria viaţă a creştinului, Sfinţii Părinţi o numesc „viaţa în Hristos“.

Astfel, viaţa în Hristos e viaţa creştinului trăită în cea mai intimă comuniune cu Iisus Hristos, în harul lui Hristos, în duhul dragostei lui Hristos, în împlinirea poruncilor lui Hristos, în efortul permanent al creştinului de a întrupa în propria sa viaţă pe Iisus Hristos. Ea e o continuă trăire în Iisus Hristos care începe cu renaşterea creştinului prin Botez, ca o făptură nouă în Hristos şi sporeşte şi se desăvîrşeşte permanent, spre a ajunge la starea de bărbat desăvîrşit, la măsura vîrstei deplinătăţii lui Hristos (cf. Efes. 4, 13), încît credinciosul să poată spune: „De acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos e cel ce trăieşte întru mine“ (Gal. 2, 20).

Creştinului îi stă în putinţă să realizeze această viaţă în Hristos la care însuşi Mîntuitorul ne cheamă, ba mai mult, el are datoria să se străduiască a o trăi, precum ne învaţă Sf. Apostol Ioan: „Cine zice că rămîne în El (în Hristos), dator este, precum Acela a umblat, şi el aşa să umble“ (I Ioan 2, 6). Cuvintele Mîntuitorului: „Eu am venit ca oile mele viaţă să aibă şi mai multă să aibă“ ne confirmă nu numai posibilitatea, ci şi certitudinea realizării unei astfel de vieţi, căci El este pururea prezent cu noi: „Iată eu cu voi sînt pînă la sfîrşitul veacului“ (Matei 28, 20). El este capul Bisericii Sale, iar noi sîntem mădularele, trupul tainic al acestei Biserici, de aceea e prezent între noi, cu noi şi în noi prin harul său şi prin energiile divine pe care le revarsă asupra noastră, e prezent în Sf. Euharistie, care se săvîrşeşte pe sfintele altare pînă la sfîrşitul veacului, după dumnezeiasca Sa poruncă. El e prezent cu noi şi în noi prin Duhul Sfînt, Mîngîietorul, Duhul adevărului, pe care după nemincinoasa Lui făgăduinţă făcută Apostolilor, ni l-a trimis în ziua Pogorîrii Duhului Sfînt.

Dar cum poate fi realizată această viaţă de către creştin?

Sfinţii Părinţi (Vasile cel Mare, Grigore de Nazianz, Chiril al Ierusalimului, Ioan Gură de Aur, Diadoh al Foticeei şi alţii) ne arată cum se realizează această viaţă în creştin: Prin luarea lui Hristos ca model, prin imitarea şi urmarea Lui, prin unirea cu El prin Sf. Taine, prin împlinirea poruncilor Lui, prin creşterea duhovnicească în Hristos datorită urmării Lui şi împlinirii poruncilor lui etc. Renumitul teolog ortodox din veacul XIV, Nicolae Cabasila, în lucrarea sa: *Viaţa în Hristos*, arată că această viaţă se realizează în creştin datorită împărtăşirii cu Sfintele Taine şi îndeosebi prin Botez, Mirungere şi Euharistie. Prin Botez creştinul e renăscut pentru această viaţă, prin Mirungere primeşte harul întăririi şi desăvîrşirii în această viaţa nouă, iar prin Euharistie se uneşte în chipul cel mai deplin cu însuşi Hristos, izvorul harului divin. Dar, spune mai departe Nicolae Cabasila, creştinul se poate menţine în această viaţă de comuniune cu Hristos numai dacă trăieşte şi se menţine în iubirea lui Hristos, iar aceasta pretinde o străduinţă şi un efort permanent din partea lui de a păşi întreaga viaţă pe urmele lui Hristos şi de a împlini statornic poruncile Lui. Abia prin această străduinţă şi lucrare personală a creştinului, Hristos cel ascuns în el, cel cu care s-a unit în Taina Sfîntului Botez, îşi face vizibilă prezenţa, transformîndu-l în aşa fel, încît el devine asemenea lui Hristos, rămînînd în unire cu El, încît nimeni şi nimic nu-l mai poate despărţi de Hristos.

Dar adevărata viaţă în Hristos exclude două concepţii greşite şi anume: 1. Imitarea externă, formală a lui Hristos, în care unii au încercat să trăiască după chipul lui Hristos în sens fizic sau chiar în sens istoric, imitîndu-i înfăţişarea, îmbrăcămintea, fazele vieţii Sale pămînteşti etc. O astfel de urmare, de imitare a Lui Hristos n-are nici o valoare, căci adevărata imitare a Lui rămîne imitaţia morală sau imitaţia duhovnicească, care caută să reproducă în creştin simţămintele şi virtuţile care strălucesc în persoana lui Iisus Hristos, creştinul silindu-se să-şi transforme fiinţa sa, cîştigîndu-şi aceleaşi însuşiri şi virtuţi pe care le-a avut Mîntuitorul.

2. Urmarea lui Hristos nu trebuie înţeleasă nici ca o detaşare de lume, ca o retragere din ea. Creştinul vremurilor noastre trebuie să întrupeze pe Hristos în conformitate cu realităţile şi cu imperativele vremurilor noastre, căci Hristos fiind acelaşi azi şi mîine şi în veci, e mereu în actualitate. „Veşnicia lui Iisus Hristos însemnează totodată permanenta Lui actualitate, permanenta Lui contemporaneitate“ (Mitropolitul Nicolae Mladin). De aceea, Biserica regăsindu-şi funcţia ei esenţială de „Biserică slujitoare“, îşi îndeamnă credincioşii să devină slujitori ai oamenilor, „căci şi Fiul Omului n-a venit să I se slujească, ci El să slujească şi să-şi dea viaţa, răscumpărare pentru mulţi“ (Matei 20, 28).

Din cele de mai sus rezultă că adevărata viaţă pe care trebuie să o ducă creştinul din vremea noastră este viaţa în centrul căreia se află Hristos Domnul nostru, modelul şi izvorul întregii desăvîrşiri morale creştine. Avîndu-l pe Hristos în centrul vieţii noastre, viaţa noastră morală va însemna o adevărată transfigurare spirituală a întregii noastre fiinţe în duhul lui Hristos, după porunca pe care El însuşi ne-a dat-o: „Fiţi desăvîrşiţi precum şi Tatăl vostru cel din ceruri desăvîrşit este“ (Matei 5, 48). Şi atunci vom fi bineplăcuţi şi lui Dumnezeu şi oamenilor.

I. Zăgrean

Sfînta Taină a Cununiei (I)

Ca aşezămînt dumnezeiesc, căsătoria există de cînd există omenirea. Ea se întemeiază pe firea socială a omului, pe care Dumnezeu a plăsmuit-o în aşa fel, încît bărbatul şi femeia sînt incompleţi unul fără celălalt. De aceea, însuşi Dumnezeu a zis: „Nu este bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el“ (Fac. 2, 18). Însemnătatea femeii, pe care Dumnezeu a zidit-o din coasta lui Adam, şi scopul legăturii conjugale l-a mărturisit Adam: „Iată aceasta-i os din oasele mele şi carne din carnea mea; ea se va numi femeie, pentru că este luată din bărbatul său. De aceea, va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de femeia sa, şi vor fi amîndoi un trup“ (Fac. 2, 23—24).

Caracterul de Sf. Taină al Cununiei rezultă din faptul că Dumnezeu creează între soţ şi soţie o unitate indisolubilă şi mai presus de fire. Astfel, în locul clasic (Ef. 5, 22—33), pe care se întemeiază însemnătatea nunţii ca Taină, Sf. Apostol Pavel prezintă însoţirea dintre soţ şi soţie ca *icoană a uniunii tainice dintre Hristos şi Biserică:* „Taina aceasta mare este; iar eu zic în Hristos şi în Biserică“ (Ef. 5, 32). Or, această înălţare în Iisus Hristos a legăturii naturale dintre bărbat şi femeie la gradul unei uniuni spirituale după modelul uniunii lui Iisus Hristos cu Biserica Sa, nu se poate realiza fără ajutorul dumnezeiescului Har. De aceea, este evident că nunta în Iisus Hristos — ca una ce depăşeşte limitele legăturii naturale — constituie o Sf. Taină. Ca atare, ea este lucrarea dumnezeiască văzută, în care se dă — prin preot — celor ce se unesc liber în căsătorie, darul nevăzut al Sf. Duh, care sfinţeşte şi desăvîrşeşte legătura naturală a nunţii.

Ca Sf. Taină, Cununia are — după cum rezultă din însăşi definiţia de mai sus — două părţi constitutive: una *văzută* şi alta *nevăzută*. Cea dintîi constă din: Declaraţia consimţămîntului liber al bărbatului şi femeii la însoţirea conjugală, exprimată prin încununarea sărbătorească înaintea Bisericii, apoi binecuvîntarea nunţii de către preot, care constă din rugăciuni şi cîntări bisericeşti. A doua parte constitutivă — nevăzută — constă din dumnezeiescul Har, care este nevăzut şi care sfinţeşte legătura naturală şi o înalţă la rangul de mijloc al desăvîrşirii morale şi al iubirii reciproce; de asemenea, întăreşte unitatea şi indisolubilitatea ei naturală.

Moartea trupească dizolvă în chip firesc legătura căsătoriei; de aceea, soţul supravieţuitor se poate căsători a doua oară şi — cu aprobare — chiar şi a treia oară. De asemenea, indisolubilitatea nunţii este supusă unor limite, întrucît se îngăduie despărţirea în caz de adulter, după cuvintele Domnului: „Oricine va lăsa pe femeia sa, afară de cuvînt de desfrînare, şi se va însura cu alta săvîrşeşte adulter“ (Matei 19, 9).

Despre admisibilitatea căsătoriei a doua a celor ce au devenit văduvi prin moartea sau desfrînarea celuilalt soţ, Sf. Apostol Pavel zice: „Femeia este legată de lege atîta vreme cît trăieşte bărbatul ei. Iar dacă bărbatul ei va muri, este liberă să se mărite cu cine vrea, numai întru Domnul“ (I Cor. 7, 39; vezi şi Rom. 7, 2—3). De asemenea, acelaşi Sf. Apostol zice: „Celor ce sînt necăsătoriţi şi văduvelor le spun: Bine este pentru ei să rămînă ca şi mine (necăsătoriţi). Dacă însă nu pot să se înfrîneze, să se căsătorească. Fiindcă mai bine este să se căsătorească decît să ardă“ (I Cor. 7, 8—9). Pe Timotei îl sfătuieşte: „Iar de văduvele cele tinere te fereşte. Căci, atunci cînd poftesc împotriva lui Hristos, vor să se mărite... Vreau deci ca văduvele tinere să se mărite, să aibă copii, să-şi vadă de case, şi să nu dea potrivnicului nici un prilej de ocară“ (I Tim. 5, 11.14).

(Continuare în pag. 2)

Sfîntul Andrei Criteanul

La 4 iulie Biserica Ortodoxă prăznuieşte amintirea Sf. Andrei Criteanul. Întrucît locul lui între Părinţii bisericeşti este unul de frunte, să ne amintim cîteva date din viaţa şi activitatea sa.

Andrei s-a născut la Damasc în Siria, în anul 660, la scurt timp după cucerirea regiunii de arabii islamici, care mai ocupaseră încă şi Palestina cu Ierusalimul şi Alexandria din Egipt. Cu acest prilej au fost arse renumitele biblioteci de la Cezareea Palestinei şi de la Alexandria. În anul 678 a fost primit monah la o mănăstire din Ierusalim şi apoi, ajungînd la Constantinopol, a fost hirotonit ierodiacon şi ieromonah şi pînă la urmă sfinţit episcop, în 692, pentru eparhia din insula Creta.

Cînd a apărut mişcarea iconoclastă, ca o nouă formă de monofizitism, care nega facerea de sf. icoane cu chipul Mîntuitorului Iisus Hristos, Sf. Andrei s-a alăturat Sf. Ioan Damaschinul, din 726, pentru a apăra cu acelaşi zel importanţa educatoare, estetică, cultică şi harică a sf. icoane. A adormit în Domnul la 4 iulie, anul 740.

Activitatea sa scriitoricească a fost dominată de ruga psalmistului, care spunea: „Miluieşte-mă Doamne, că neputincios sînt; vindecă-mă Doamne, că s-au tulburat oasele mele şi sufletul meu s-a tulburat; întoarce-te Doamne, izbăveşte sufletul meu, mîntuieşte-mă pentru mila Ta“ (Ps. 6, 2—4). Motivul stătea în împrejurarea că Sf. Andrei considera toate frămîntările vremii ca o pedeapsă divină pentru lipsa de credinţă a credincioşilor creştini. De aceea el preciza: „Suflete al meu scoală; deşteaptă-te dar, ca să se milostivească spre tine Hristos Dumnezeu, cel ce este pretutindenea şi toate le plineşte“, precum era precizat în Sf. Evanghelie de însuşi Hristos.

Activitatea Sf. Andrei Criteanul s-a îndreptat deci spre imnografie şi predici, întru cinstirea Mîntuitorului Hristos, a Maicii Domnului, la Înălţarea Sf. Cruci, pentru Sf. Ioan Botezătorul, pentru Sf. Apostoli Petru şi Pavel, Învierea lui Lazăr, Duminica Mironosiţelor şi altele. Dar renume i-a adus „Canonul cel Mare“ de pocăinţă, cu 9 ode şi 250 de tropare, cel mai profund, cel mai cuprinzător şi cel mai plin de umilinţă şi evlavie. De aceea Biserica a rînduit ca să fie citit în întregime în miercurea din Săptămîna a 5-a a Postului mare al Sf. Paşti, după ce a fost structurat de fraţii Teodor şi Iosif Studitul de la Constantinopol, în jurul anului 800, şi încadrat în cartea mare a Triodului. Astfel a fost generalizat în Biserica Ortodoxă întreagă şi a fost tradus din greceşte în limbi orientale, în slavonă şi în urmă şi în română.

Canonul Sf. Andrei cuprinde întreaga iconomie a mîntuirii, de la Adam şi pînă la Hristos, iar personajele din Vechiul şi Noul Testament sînt expresia celor virtuoşi, dar printre ele şi unele păcătoase. Astfel sînt arătate frămîntările sufleteşti suferite de Adam, de Moisi, Saul şi David, de Solomon şi Roboam; apoi îndemnurile Sf. Ilie, dar şi nepăsarea atîtor generaţii de credincioşi. În canon este ilustrată lupta dintre păcat şi virtute, zbuciumul sufletului omenesc, peste care apoi triumfă gîndul reîntoarcerii spre Dumnezeu, prin mîhnire, căinţă şi cercetarea sufletului propriu. Acest zbucium se desfăşoară prin cinci trepte despre eroismul îndreptării, şi anume: conştiinţa căderii în păcate; încrederea în oceanul nădejdii; însuşirea grădinii căinţei; cunoaşterea uşii mîntuitoare şi în fine primirea răspunsului din partea lui Dumnezeu. Astfel în canon se oglindeşte: cunoştinţa binelui şi a răului, nostalgia paradisului pierdut şi creşterea încrederii în mîntuire prin împreunarea în harul divin şi fapta bună creştinească.

Astfel Sf. Andrei se întreabă: „De unde voi începe a plînge faptele vieţii mele păcătoase? Pierdut-am frumuseţea cea dintîi zidită şi podoaba mea; scara lui Iacov o ştii suflete, pentru ce nu ai avut buna credinţă ca să urci pe ea?“ După expresia aceasta a conştiinţei de păcat urmează însă şi expresia nădejdii: „Am greşit, Mîntuitorule, dar ştiu că eşti iubitor de oameni şi te milostiveşti ca bunul samarinean. De aceea „vremea este a căinţei; vin către Tine, Făcătorul meu, înaintea Ta cad, Iisuse, greşit-am Ţie, să nu intri la judecată pentru faptele mele. Tu eşti Păstorul cel bun, caută-mă pe mine mielul; rătăcit-am, dar nu mă trece cu vederea“.

Această căinţă creştină însă nu este slăbiciune ci, dimpotrivă, virtute, cum spunea mai departe Sf. Andrei: „Alabastru cu lacrămi turnînd pe capul Tău, Mîntuitorule, ca nişte mir, strig ca păcătoasa care cerea milă, rugăciune aduc şi cer să iau iertare.“ Astfel credinciosul ajunge la cunoaşterea uşii mîntuirii, precum arată Sf. Andrei: „Pe mine, care înnot în noianul pier-

(Continuare în pag. 4)

Cu privire la citirea Sf. Scripturi

Se spune despre pasiunea cititului că este una dintre cele mai frumoase şi curate. Ea îţi oferă bucuria de a cunoaşte şi trăi evenimente şi idei care pe altă cale nu le poţi primi.

Astfel stînd lucrurile, această plăcută zăbavă a cititului trebuie necontenit cultivată. În acest sens este demn de luat în seamă şi îndemnul Sf. Apostol Pavel care, adresîndu-se ucenicului său Timotei, îi zice: „Ia aminte la citit...“ (I Tim. 3, 13), înţelegînd prin aceasta că citirea să se facă continuu, dar şi cu grija înţelegerii corecte a ceea ce citim.

Este foarte important însă să reţinem că citirea Sf. Scripturi nu se face obişnuit ca la alte cărţi. Sînt cărţi, de pildă, care le citeşti în cîteva zile, pe cînd Sf. Scriptură trebuie citită permanent, necontenit, căci de cuvîntul dumnezeieştii Scripturi avem nevoie zilnic. Întrucît cuvîntul dumnezeiesc cuprins în Cartea Sfîntă este hrana care adapă sufletul setos de credinţă şi adevăr dumnezeiesc în marea ei grădină trebuie să umblăm cu cuviinţă, cu grijă, căci nu în zadar cărţile de rugăciuni cuprind o rugăciune care se rosteşte înaintea citirii din Sf. Scriptură. A citi în felul cum obişnuiesc unii, adică a apuca Sf. Scriptură în stare de somnolenţă sau oboseală şi a citi cîteva cuvinte sau numai unele versete care ne convin se dovedeşte a fi zadarnic. Sf. Scriptură se citeşte cu folos în stare de trezvie cu toată atenţia şi cucernicia.

Din atîtea cuvinte pe care le cuprinde a doua epistolă către Timotei nu se cuvine oare să subliniem versetul 16, din cap. 3, unde ni se spune că „toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură“? Dacă cuvîntul Scripturii este cuvînt dumnezeiesc, atunci el este tezaur, faţă de care trebuie să ne comportăm cu pietate, căci nu în zadar Evanghelia se află aşezată în bisericile noastre pe analog, unde zilnic credincioşii i se închină, iar preotul cînd termină de citit pericopa sărută Sf. Carte. În paginile ei, însă, găsim aşa cum nimerit spunea Sf. Apostol Petru: „Lucruri cu anevoie de înţeles, pe care cei neştiutori şi neîntăriţi le răstălmăcesc ca şi pe celelalte Scripturi, spre a lor pierzare“ (II Petru 3, 16). Cînd vom găsi deci asemenea locuri din Scriptură ce vom face? Vom da crezare oricărui „tălmăcitor“, sau ne vom îndrepta spre Biserică, care de aproape două mii de ani păstrează Sf. Scriptură oferindu-ne-o şi tălmăcindu-ne-o în chip corect? Bineînţeles că înţelept este a proceda în acest ultim fel. Şi aici grăitor este faptul că preotul propovăduieşte cuvîntul lui Dumnezeu şi nu eventualele lui păreri, fapt care-l putem vedea şi din modul în care îşi începe predica la dumnezeiasca Liturghie, cînd zice: „În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh.“ Biserica întruchipează Tradiţia, care ştim că a precedat Scriptura şi apoi a avut misiunea de a o închega şi a o explica.

Ceea ce trebuie să desprindem este că Sf. Scriptură „nu se tîlcuieşte după socotinţa fiecăruia“ (II Petru 1, 20), ci sînt principii stabilite de Biserică şi verificate de Istoria Bisericii, care arată că atunci cînd voim să pătrundem Scriptura este necesar să le respectăm. Aşa fiind, Sf. Scriptură trebuie citită cu atenţie şi băgare de seamă. Una din cele mai importante reguli este aceea a contextului. Adică, un verset din Sf. Scriptură trebuie explicat ţinînd cont de capitolul întreg, precum şi de locurile paralele.

Dintre cei care s-au nevoit a citi Scriptura şi au devenit pilduitori pentru noi, trebuie să-i amintim pe Sf. Antonie cel Mare (sec. IV) şi Didim cel Orb, despre care se spune că au ştiut Sf. Scriptură pe de rost. Meritul ultimului a crescut şi prin aceea că de la patru ani a rămas orb.

Se cuvine să adăugăm şi aceea că pentru a înţelege cu adevărat Sf. Scriptură trebuie să avem smerenie, căci duhul mîndriei, care ne dă iluzia că ştim totul, ne duce la interpretări personale şi la grave abateri şi în materie de înţelegere a Sf. Scripturi.

Este bine deci să citim Sf. Scriptură, dar acest lucru să-l facem cu grijă, cu smerenie, cu dragoste de adevăr şi folos de mîntuire şi totdeauna sub îndrumarea Bisericii, singura care poate să ne tălmăcească Sf. Scriptură spre zidire sufletească şi trupească.

Pr. *Vasile Petrica*

Sfînta Taină a Cununiei (I)

(Urmare din pag. 1)

Ca Sf. Taină, Cununia poate fi săvîrşită numai de către episcop şi preot, săvîrşitorii obişnuiţi ai Sf. Taine. În această privinţă, este semnificativ şi grăitor faptul că Mîntuitorul a fost chemat la nunta din Cana Galileii şi că El a răspuns pozitiv la această invitaţie. Or, de aici rezultă două lucruri, şi anume: 1. La orice nuntă trebuie să-L chemăm pe Mîntuitorul; 2. El vine, cînd este chemat, ca să binecuvinteze legătura conjugală dintre cei doi soţi. Prin urmare, la Sf. Taină a Cununiei Mîntuitorul este prezent numai prin reprezentanţii Săi: Sf. Apostoli şi urmaşii lor legitimi, episcopii, împreună cu delegaţii acestora: preoţii. Acestora le-a spus Mîntuitorul: „Cine vă primeşte pe voi pe Mine Mă primeşte, şi cine Mă primeşte pe Mine primeşte pe Cel ce M-a trimis pe Mine“ (Matei 10, 40).

Acelaşi Sf. Apostol Pavel ne spune: „Orice făptură a lui Dumnezeu... se sfinţeşte prin cuvîntul lui Dumnezeu şi prin rugăciune“ (I Tim. 4, 4—5); de asemenea: „Orice faceţi, cu cuvîntul sau cu lucrul, toate să le faceţi în numele Domnului Iisus şi prin El să mulţumiţi lui Dumnezeu şi Tatălui“ (Col. 3, 17). De aceea, şi Sf. Taină a Cununiei se săvîrşeşte în numele Domnului prin „cuvîntul lui Dumnezeu şi prin rugăciune“, în biserică, prin cei ce au chemarea de a mijloci sfinţirea: episcopii şi preoţii.

Cu privire la raporturile dintre soţi, Sf. Apostol Pavel stabileşte următoarele: „Femeile să se supună bărbaţilor lor ca Domnului, pentru că bărbatul este cap femeii, precum şi Hristos este capul Bisericii, trupul Său, al cărui mîntuitor este. Ci precum Biserica se supune lui Hristos, aşa şi femeile bărbaţilor lor, întru toate. Bărbaţilor, iubiţi pe femeile voastre, după cum şi Hristos a iubit Biserica, şi s-a dat pe sine pentru ea... Astfel dar, bărbaţii sînt datori să-şi iubească femeile, ca pe înseşi trupurile lor. Cel ce-şi iubeşte femeia pe sine se iubeşte. Căci nimeni vreodată nu şi-a urît trupul său, ci fiecare îl hrăneşte şi îl încălzeşte... fiecare aşa să-şi iubească femeia ca pe sine însuşi; iar femeia să se teamă de bărbat“ (Efes. 5, 22—33). De aici rezultă că baza raporturilor dintre soţ o constituie *dragostea,* care trebuie să meargă pînă la dăruirea maximă a unuia pentru altul. Această dragoste stă şi la baza supunerii unui soţ faţă de celălalt. Ea singură asigură atmosfera prielnică propăşirii vieţii de familie. De unde rezultă că supunerea soţiei faţă de soţ nu este supunerea robului faţă de stăpîn şi nici a inferiorului faţă de superior, ci o supunere din dragoste şi din conştiinţă pentru bunul mers al vieţii familiale. De aceea, în expresia: „Iar femeia să se teamă de bărbat“ nu este vorba despre frica robului faţă de stăpîn sau a inferiorului faţă de superior, ci despre teama izvorîtă din dragoste: Teama de a nu-l jigni sau supăra pe bărbat prin vreo atitudine necorespunzătoare!

Cei doi soţi sînt *egali* între ei ca unii ce sînt indispensabili unul altuia: „Nici femeia fără bărbat, nici bărbatul fără femeie, în Domnul. Căci precum femeia este din bărbat, aşa şi bărbatul este prin femeie şi toate sînt de la Dumnezeu“ (I Cor. 11, 11—12). Indispensabili unul altuia şi de neînlocuit în serviciile lor specifice, cei doi soţi aduc o contribuţie egal de preţioasă pentru bunul mers al vieţii familiale. Bărbaţilor li se face recomandaţia specială: „Voi bărbaţilor..., trăiţi înţelepţeşte cu femeile voastre, ca fiind făpturi mai slabe, şi faceţi-le parte de cinste, ca unora care, împreună cu voi, sînt moştenitoare ale harului vieţii“ (I Petru 3, 7).

De respectarea acestor principii de viaţă familială, depinde bunul mers al familiei şi contribuţia ei la propăşirea societăţii.

C. Sîrbu

Informaţii

● În nr. 21—22 din 1 iunie 1974 al gazetei noastre relatam, la rubrica „Informaţii", despre vizita la Centrul arhiepiscopesc Sibiu a unui grup de peste 40 persoane, condus de prof. I. Krammer.

În legătură cu această vizită, foaia bisericească „Kirche bunt" din St. Pölten (Austria), nr. din 28 aprilie 1974, inserează un clişeu, reprezentînd pe Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, întreţinîndu-se cu grupul de oaspeţi mai sus menţionat, precum şi un material din care încrestăm următoarele: „La Sibiu, grupul de călători a fost primit în audienţă de către Mitropolitul Nicolae al Ardealului, care, într-o alocuţiune, a accentuat că Biserica Ortodoxă Română de pe poziţia ei sprijină procesul de edificare şi dezvoltare a României."

● Duminică, 5 mai 1974, Centrul arhiepiscopesc Sibiu a fost vizitat de dl. pastor reformat din Ungaria Dr. Károly Tóth, secretarul general al Conferinţei Creştine pentru Pace, care a fost însoţit de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului.

Oaspeţii au participat la Sf. Liturghie arhierească, săvîrşită în catedrala mitropolitană, din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit al Ardealului, de către P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a făcut o prezentare a oaspetelui de peste hotare, reliefînd totodată credincioşilor şi cîteva aspecte din lucrarea Conferinţei Creştine pentru Pace. Î. P. S. Sa a subliniat de asemenea convieţuirea paşnică dintre români şi celelalte naţionalităţi conlocuitoare din Transilvania, precum şi colaborarea ecumenistă dintre cultele din ţara noastră.

A vorbit apoi dl. pastor Károly Tóth, care a arătat, între altele, că Biserica Ortodoxă Română este una dintre fondatoarele Conferinţei Creştine pentru Pace, de aceea este deosebit de bucuros de a se afla în România ca oaspete al P. F. Părinte Patriarh Justinian. Domnia Sa exprimă totodată constatarea că „românii şi maghiarii din Transilvania trăiesc în pace" şi că „această prietenie constituie o contribuţie pentru pace".

La prînzul oferit de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului în cinstea oaspeţilor au mai participat: P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran, precum şi dl. vicar ev.-luth. Hermann Binder.

● Duminică, 5 mai 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrşit slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire a bisericii din filia Chiraleu, aparţinătoare parohiei Chiribiş, judeţul Bihor. După această slujbă, a fost oficiată Sf. Liturghie arhierească.

Predica zilei a fost ţinută de C. pr. Nicolae Mara, secretar eparhial.

În după-amiaza aceleiaşi zile, P. S. Sa a săvîrşit binecuvîntarea lucrărilor de înnoire a bisericii din parohia Chiribiş, după care a urmat slujba vecerniei.

În ambele biserici, P. S. Episcop Vasile a ţinut cîte un instructiv cuvînt de învăţătură, în încheiere îndemnînd credincioşii să fie în continuare buni fii al Bisericii noastre strămoşeşti, cetăţeni devotaţi ai Patriei.

● În 7 mai 1974, s-au împlinit 110 ani de la naşterea protopopului dr. Petru Barbu, fost profesor şi rector al fostei Academii teologice de la Caransebeş. Înflăcărat patriot, activitatea sa a determinat autorităţile stăpînirii străine de altă dată ca în anul 1908 să-l suspende de la catedra, la care va reveni abia în anul 1918. Ca profesor de Teologie, lui Petru Barbu îşi datoresc formarea 40 de generaţii de preoţi. Autor de manuale de religie şi colaborator la diferite ziare şi reviste, scrisul lui a ţinut mereu trează conştiinţa românilor bănăţeni.

Pentru a-i perpetua memoria, Arhiepiscopia Timişoarei şi Caransebeşului l-a comemorat prin oficierea de parastase, Duminică, 5 mai a. c., la bisericile din Caransebeş şi Lugoj şi la cimitirul din Lugoj, unde-i este mormîntul. Legată tot de acest eveniment, în 7 mai a. c., la Seminarul teologic din Caransebeş, a avut loc o serbare comemorativă.

● În 11 mai 1974, Centrul Eparhial Oradea a fost vizitat de Eminenţa Sa Emmerich Gyenge, Episcopul reformat al Vienei (Austria); în 16 mai 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a primit vizita Eminenţei Sale Tibor Bartha, Episcopul reformat din Debreţin (R. P. Ungară), şi în 16 mai 1974 vizita pastorului Edmond Perret, secretarul general al Alianţei mondiale reformate cu sediul la Geneva.

Oaspeţii au fost însoţiţi de Eminenţa Sa László Papp, Episcopul reformat din Oradea.

Cu acest prilej oaspeţii au vizitat paraclisul şi muzeul bisericesc de la Centrul eparhial, exprimîndu-şi plăcuta impresie pe care le-au lăsat-o aceste două însemnate realizări ale P. S. Episcop Vasile.

● Duminică, 19 mai 1974, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a vizitat parohia Foeni, prot. Timişoara; iar Duminică, 26 mai, parohia Ferendia, prot. Deta.

Aceste vizite au fost determinate de cererile preoţilor parohi şi ale credincioşilor de a li se binecuvînta prin arhiereu bisericile cărora li s-au făcut reparaţii capitale.

În cadrul Sfintelor Liturghii care au urmat actului binecuvîntării, Înalt Prea Sfinţia Sa a hirotonit la Foeni pe absolventul de seminar Valeriu Vasii ca diacon, iar la Ferendia l-a hirotonit preot pe seama parohiei Sălbăgel, prot. Lugoj. Înaltul Ierarh a adresat credincioşilor cuvîntul de învăţătură al Bisericii, a împărtăşit pe cei ce s-au pregătit prin Sf. Taină a Spovedaniei şi a ascultat rapoartele preoţilor-parohi.

● Duminică, 19 mai 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrşit sfinţirea bisericii din filia Cacuciul-Vechi, aparţinătoare parohiei Auşeu, prot. Oradea-Nord, biserică înnoită în ultimii doi ani, sub păstorirea preotului Aurel Puticiu, distins cu această ocazie cu rangul de „iconom".

Predica zilei a fost ţinută de C. pr. Nicolae Mara, secretar eparhial.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, după ce C. paroh local a făcut un scurt istoric al bisericii şi o succintă caracterizare a credincioşilor săi, P. S. Episcop Vasile şi-a exprimat deosebita bucurie sufletească de a se afla în mijlocul unor credincioşi, puţini la număr, dar cu mult spirit de jertfelnicie pentru înfrumuseţarea bisericii lor, ceea ce dovedeşte că în sufletele lor există o credinţă vie, lucrătoare de fapte bune, pentru care îi felicită din toată inima.

În după-amiaza aceleiaşi zile, P. S. Vasile a săvîrşit slujba vecerniei în filia Valea-Crişului, aparţinătoare de parohia Corniţel, din acelaşi protopopiat, păstorită de proaspătul hirotonit, preotul Pavel Oltean.

● În 24 şi 25 mai 1974, cunoscutul teolog ortodox francez Olivier Clement, profesor de morală şi antropologie la Universitatea Sf. Sergiu din Paris ale cărui lucrări sînt bine cunoscute în Teologia românească, a fost oaspetele Centrului arhiepiscopesc şi al Institutului Teologic Universitar din Sibiu, însoţit fiind de P. C. prof. Dumitru Stăniloae de la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti. La reşedinţa mitropolitană au fost primiţi de P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, în lipsa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, aflat la Bucureşti. Conduşi de P. C. prof. I. Zăgrean, în după-amiaza zilei de 24 mai a. c. oaspeţii au vizitat Mănăstirea Brîncoveanu de la Sîmbăta, biserica veche din Răşinari, mausoleul mitropolitului Andrei Şaguna, catedrala mitropolitană din Sibiu, participînd la rugăciunea de seara a studenţilor în capela Institutului.

În 26 mai, la orele 8 dimineaţa, oaspetele a fost primit în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, unde şi-a dezvoltat conferinţa: „Icoana în spiritualitatea ortodoxă." Conferinţa călduros aplaudată, a fost urmată de discuţii.

P. S. Episcop-vicar Emilian a mulţumit distinsului oaspete pentru vizita făcută şi pentru valoroasa conferinţă ţinută.

În aceeaşi zi oaspeţii au vizitat biserica şi colecţia de icoane pe sticlă din Sibiel.

● Schitul Afteia, situat pe culmea muntelui Plăişor (jud. Alba), este legat de numele Sf. Sofronie, care, între altele, învăţa „pe de pomană" copiii românilor, din împrejurimi. Actuala construcţie, cu hramul „Sf. Constantin şi Elena", a fost zidită în anul 1938.

Anul acesta, prin purtarea de grijă a Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, la sărbătoarea hramului, 21 mai, a participat P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul.

În ajun s-a săvîrşit vecernia, continuată de slujba Privegherii şi Acatistul Sf. Împăraţi Constantin şi Elena.

A doua zi, la ora 9, se citeşte pentru prima dată Acatistul Sfinţilor Cuvioşi Visarion şi Sofronie şi al mucenicului Oprea.

La orele 10 începe Sf. Liturghie arhierească, răspunsurile fiind date de un grup restrîns de studenţi teologi. La momentul cuvenit are loc hirotonirea întru preot a C. diacon Andrişoaia Ioan, pentru parohia Păpăuţi, prot. Sf. Gheorghe.

(Continuare în pag. 4)

„Cuvîntări liturgice"

Cultul Bisericii noastre Ortodoxe reprezintă, după cum ştim, o comoară de zidire spirituală, duhovnicească de negrăit, atît prin bogăţia actelor sale simbolice, multe dintre ele referindu-se la Iisus Hristos-Domnul nostru şi lucrarea Sa mîntuitoare, cît şi prin rugăciunile sale încărcate de învăţături cu adînc înţeles creştinesc.

Ca să ne întărim mai mult în această convingere este destul să ne reamintim doar de o rugăciune de la Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare, de un cuprins cum nu se poate mai nobil şi mai înălţător, rugăciune care ne aduce aminte de obligaţia pe care o avem, ca fii ai Bisericii, de a ne forma o inimă cît mai caldă, capabilă să vibreze la nevoile altora, îndatorirea de a lucra şi a ne ruga pentru binele tuturor oamenilor, aşa cum se desprinde şi din următoarele fragmente: „Pomeneşte, Doamne, pe cei ce aduc daruri şi fac bine în sfintele Tale biserici şi îşi aduc aminte de cei ce sînt în neputinţe... Adu-ţi aminte, Doamne, de cei ce întru feciorie, întru evlavie, întru înfrînare şi întru viaţă cinstită petrec... Pomeneşte, Doamne, toată Cîrmuirea (Patriei) şi pe fraţii cei din dregătorii... Pe cei buni întru bunătate îi păzeşte, pe cei răi buni îi fă cu bunătatea Ta. Pomeneşte, Doamne, poporul ce stă înainte (adunat la Sf. slujbă) şi pe cei ce pentru binecuvîntate pricini nu s-au întîmplat aici şi îi miluieşte pe ei după mulţimea milei Tale; cămările lor le umple de tot binele, căsniciile lor în pace şi întru unire le păzeşte, pe prunci îi creşte, tinereţele le călăuzeşte, bătrîneţele le întăreşte, pe cei slabi de suflet îi îmbărbătează, pe cei risipiţi îi adună, pe cei rătăciţi îi întoarce."

În centrul cultului stă, desigur, Sf. Liturghie, „centrul de har şi inima Bisericii". De aceea, despre Sf. Liturghie gazeta noastră a scris în mai multe rînduri, ea fiind chiar explicată pe scurt de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, într-un şir de articole apărute în anul 1972.

Iată însă că un material deosebit de preţios pentru înţelegerea Sf. Liturghii ni-l oferă Sf. Episcopie a Oradiei, în a cărei editură a apărut de curînd lucrarea: „Cuvîntări liturgice".

Cartea este semnată de P. S. Dr. Vasile Coman, *Episcopul Oradiei, şi cuprinde 67 de predici, în care este tratată într-un mod viu, limpede, cald, edificator şi atrăgător Sf. Liturghie şi mai mult decît atît. Spunem aceasta pentru că, plecînd de la unele texte sau acte simbolice, autorul face incursiuni mult mai adînci în tezaurul de învăţătură creştină ortodoxă, depăşind cadrul propriuzis al Sf. Liturghii, încît cel ce parcurge „Cuvîntările liturgice" rămîne nu numai cu înţelegerea Sf. Liturghii, ci şi cu un orizont teologic mult lărgit.*

După cum mărturiseşte, în introducere, P. S. Episcop Vasile, autorul cărţii, cuvîntările se împart în trei părţi: Prima parte este formată din opt cuvîntări pregătitoare pentru participarea la Sf. Liturghie, a doua parte este formată din 20 cuvîntări cu caracter general teologic-liturgic, în care sînt înfăţişate „învăţăturile dogmatice şi morale din Sf. Liturghie", iar a treia parte o formează explicarea, în 39 cuvîntări, a Sf. Liturghii.

La temelia acestor „Cuvîntări..." stă şi un bogat izvor de informaţii teologice, specificat la sfîrşitul cărţii, constînd din 66 lucrări aparţinînd unor Sf. Părinţi, precum şi unor teologi mai noi, români şi străini.

Reprezentînd un important aport la edificiul scrisului teologic pe care Biserica Ortodoxă Română îl promovează în aceşti ani, cartea P. S. Episcop Vasile ale Oradiei: „Cuvîntări liturgice" — constituie totodată un material de mare ajutor în activitatea predicatorială a preoţilor, în lucrarea lor de a forma din credincioşii noştri oameni cu „o viaţă nouă, luminoasă, plină de dragoste şi unire sufletească" (p. 266).

Gh. P.

INFORMAŢII

(Urmare din pag. 3)

La sfîrşitul Sf. Liturghii vorbesc credincioşilor: C. pr. Oana Dragosin (Sălişte), C. pr. D. Gornic (Vinerea), C. pr. A. Rădulet (Copăcel), C. diac. prof. C. Voicu (Sibiu) şi P. C. pr. I. Stoica — inspector eparhial (Sibiu).

A vorbit apoi P. S. Episcop-vicar Emilian, care tălmăceşte credincioşilor importanţa Sfinţilor prăznuiţi, mai ales pentru edictul de la Milan din 313 prin care creştinismul primeşte libertatea de organizare şi manifestare, precum şi despre Sfinţii români transilvăneni şi rolul lor în păstrarea credinţei strămoşeşti.

Încheie cu îndemnuri la credinţă statornică, la dragostea de semeni, de Biserică şi Patrie.

● Miercuri, 29 mai a. c., preotul şi credincioşii din parohia Lovrin, prot. Timişoara, au trăit clipe de mare înălţare şi bucurie duhovnicească. În această zi, în prezenţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului s-a pus piatra fundamentală a noii biserici parohiale.

La sfîrşitul slujbei, Înalt Prea Sfinţia Sa a adresat preotului paroh şi credincioşilor cuvinte de apreciere şi îndemnul de a continua cu sporită rîvnă lucrul astfel început. Apoi, la oficiul parohial Înalt Prea Sfinţitul Părinte Mitropolit s-a întreţinut cu membrii consiliului parohial şi credincioşi.

● Cu bucurie aducem în atenţia cititorilor noştri apariţia noii publicaţii în graiul nostru românesc: „Datina străbună", ce reprezintă buletinul parohiei ortodoxe române „Sf. Ioan Botezătorul" din Montréal (Canada).

Buletinul se deschide cu un prim articol, semnat de P. C. prot. C. Iuga, în care, adresîndu-se „iubiţilor parohieni" şi „fraţilor români", schiţează cîteva linii directoare pe care conducerea parohiei înţelege să le urmeze. Subliniind faptul că „vom fi buni canadieni, dar în acelaşi timp nu vom uita nici de Neamul nostru, de ţară, de satele sau oraşele unde ne-am născut", P. C. Sa relevă totodată, între altele, ideea că „năzuinţa tuturor, ca români şi ortodocşi, a fost ca să fim legaţi spiritual de Biserica mamă, căci Biserica a fost aceea care, în timpuri grele pentru poporul nostru, a fost sprijinul neamului".

Buletinul „Datina străbună" mai cuprinde: „Gînduri de Sf. Paşti", semnat de C. pr. Gh. Chişcă, „Perspectivele noastre", semnat de dl. preşedinte al comitetului parohial, ing. E. Caraghiaur, şi alte informaţii din viaţa parohiei.

„Telegraful Român" urează acestei noi publicaţii în limba românească succes deplin în lucrarea duhovnicească pe care şi-o propune, în cultivarea dragostei faţă de patria nouă pe care o au credincioşii cărora se adresează, cît şi faţă de Patria de obîrşie, faţă de nepreţuitele noastre „datini străbune".

● În anul 1975 se împlinesc 100 ani de la adormirea în Domnul a mitropolitului Ungro-Vlahiei Nifon, ctitorul fostului seminar teologic „Nifon" din Bucureşti.

De aceea, cu acest prilej, „foştii nifonişti" sînt rugaţi să trimită pe adresa: Preot Eugeniu Bărbulescu, str. Silvestru nr. 36, Bucureşti, sect. 2, scurte relatări despre foşti elevi ai seminarului menţionat, privind realizări pe linie bisericească şi patriotică, cînd au adormit în Domnul etc.

La acest lucru îndeamnă stăruitor şi P. S. Emilian Birdaş-Răşinăreanul, Episcop-vicar la Arhiepiscopia de Alba Iulia şi Sibiu, care s-a bucurat de sprijinul acestui seminar.

Schitul „Sf. Maria" din Techirghiol

Cine vizitează litoralul românesc al Mării Negre nu odată îi vine să creadă că se află într-o ţară de basm. O salbă întreagă de staţiuni — fiecare în parte constituind o adevărată perlă, atît în privinţa arhitecturii cît şi în privinţa aranjării spaţiilor verzi — mărturiseşte şi ea alături de multe altele, despre puterea de creaţie a unui popor liber şi independent.

Dar între „perlele" litoralului românesc se numără şi una cu caracter bisericesc şi anume schitul „Sf. Maria" din Techirghiol, care se află în imediata apropiere, între Eforie Nord şi Eforie Sud.

Acest Sf. locaş a fost construit din lemn de gorun de către meşteri ţărani, în veacul al XVIII-lea, pentru credincioşii din Vişeul de Sus-Maramureş, o capodoperă a artei populare româneşti. Timp de mai bine de 100 ani a fost locaş de rugăciune pentru ţăranii localnici.

După anul 1920 bisericuţa de lemn a fost strămutată la Stîna Sfînta Ana din apropiere de Sinaia, de unde, în 1951, prin purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, a fost mutată la Techirghiol şi reclădită exact în forma veche, în curtea sanatoriului preoţesc al Arhiepiscopiei Bucureştilor. Resfinţirea s-a făcut în ziua de 15 august 1951, de praznicul Adormirii Maicii Domnului, de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian. Cu rînduiala cuvenită, schitul a fost dat în seama unui grup de monahi, care veghează de buna lui îngrijire şi dau îndrumări vizitatorilor.

Impresionante sînt slujbele religioase oficiate în acest locaş de către trei preoţi şi răspunsurile date cu multă simţire creştinească de un grup de măicuţe în grija cărora se află şi celelalte servicii. Slujbele de aici, impresionează în chip deosebit pe străini — italieni, germani, francezi etc. — care vin acolo, în vizită şi în alte zile. Îi impresionează, de asemenea, măiestria artei noastre populare în care este construită această bisericuţă — monument istoric, cu motive naţionale — ţărăneşti, din bîrne de gorun şi acoperiş de şindrilă, operă a meşterilor ţărani anonimi din Maramureş, monument, care merită toată atenţia şi preţuirea.

N. D. Găvozdea

Sfîntul Andrei Criteanul

(Urmare din pag. 2)

zării şi sînt cufundat, mîntuieşte-mă Doamne cu dreapta Ta, ca şi odinioară pe Petru." Şi de fapt, Dumnezeu aude glasul celui ce se căieşte, căci El nu se depărtează de credincios şi de creaţiune. Astfel spune Sf. Andrei: „Hristos s-a făcut om, chemînd la căinţă pe tîlhari şi păcătoşi; suflete al meu, căieşte-te că s-a deschis uşa împărăţiei celei mîntuitoare şi o apucă degrabă."

Toate acestea le-au învăţat strămoşii noştri români ortodocşi din vremi străbune şi astfel Ortodoxia a devenit „lege strămoşească" sau „lege românească", care a cuprins întregul spaţiu carpato-dunărean.

Canonul se încheie astfel: „Cunoscîndu-te păstor şi arhiereu al Critului şi rugător pentru lume, pe tine Sfinte Andree, te cinstim şi alergăm şi strigăm ţie: Scoate-ne, părinte, dintru adîncul păcatului, tu care eşti sfînt al Mîntuitorului Iisus Hristos !"

Prof. *M. Şesan*

Mama

Alintă-mă măcar imaginar.
îmi pare,
că se deschid Cerurile,
cînd cu faţa plină de lumină
c l a r ă
te-apleci peste mine
şi-mi zîmbeşti
cum numai tu şti
m a m ă !
Mai cîntă-mi,
ca-n leagăn duios
cu vocea ta de astăzi
s t i n s ă,
cu toată dragostea de atunci
ce-n cîntecul acela sfînt
şi-n glasu-ţi
e r a s t r î n s ă.
Alintă-mă,
măcar imaginar
la sînul tău de mamă
a t î t d e c a l d
Şi ţine-mă-n braţe mai strîns,
Căci de dor adesea-am plîns
şi azi de drag în rîu de lacrimi
o c h i - m i s c a l d !

Gina Cogoiu

„Tata Oancea"

Dintre figurile reprezentative ale vieţii culturale din Banat de după primul război mondial, se detaşează cu deosebită putere figura ţăranului-condeier Petru E. Oancea (1881—1973), cunoscut pe tot întinsul Banatului mai ales sub numele de „Tata Oancea". Născut în fruntaşa comună, cu vechi tradiţii de cultură, Bocşa Vasiovei din judeţul Caraş-Severin, Petru E. Oancea, vădeşte încă de tînăr înclinaţii artistice, manifestîndu-se ca sculptor, pictor, poet şi prozator. Genul artistic care îl consacră este însă mai ales poezia în grai bănăţean. Publicate în volumele Primăvara (1928), Vara (1929) şi Toamna (1936), poeziile lui sînt gustate mai ales de cititori care cunosc particularităţile graiului bănăţean. Între anii 1929—1947 Tata Oancea editează revista literară „Vasiova" şi începe a colinda satele şi oraşele din Banat îmbiind-o tuturora spre abonare. Ţăran fiind, el lupta, în felul său, pentru ridicarea nivelului cultural al celor de jos, aşa cum însuşi mărturisea într-una din poeziile sale (Pegasul meu): „Şi sparta-mi liră n-are corzi / Cu cînt armonios / Să pot cînta celor de sus / Eu cînt celor de jos !" Recunoaşterea meritelor sale a venit însă abia în vremea noastră, oboselile fiindu-i răsplătite prin acordarea, în anul 1969, a Ordinului „Meritul Cultural" şi prin publicarea în anul 1970 a volumului omagial de versuri intitulat: „Anotimpuri".

Petru E. Oancea s-a remarcat însă, precum arătam, şi printr-un deosebit talent de sculptor. Modelînd lemnul cu multă măiestrie, el a împodobit numeroase biserici cu tîmple (iconostase) ce vor grăi peste veacuri despre priceperea sa, nu mai puţin despre ataşamentul său faţă de credinţa strămoşească. Căci se cade a sublinia şi aceea că el a fost legat prin toate fibrele fiinţei sale de Sfîntul nostru aşezămînt căruia i-a dăruit pe unul din feciori.

Împovărat de ani şi înconjurat de dragostea şi respectul tuturor, Tata Oancea, sfîrşind cărarea acestei vieţi, a plecat pe drumul cel fără de întoarcere al veşniciei, fiind înmormîntat în cimitirul din Vasiova în ziua de 6 decembrie 1973.

Încrestînd rîndurile de faţă, credem că nu greşim dacă spunem că, după idealul urmărit şi a vieţii pe care a dus-o, Tata Oancea poate fi socotit ca un fel de Badea Cîrţan al Banatului. Bun creştin, bun român şi om de omenie, Tata Oancea, cu figura sa caracteristică, va rămîne în memoria tuturor celor ce l-au cunoscut personal, iar prin scrisul său va rămîne şi în memoria posterităţii.

Prot. *Gheorghe Geţia*

Lumină lină

La fiecare vecernie, pe lîngă alte cîntări se cîntă şi imnul Lumină lină, unul din cele mai vechi imne bisericeşti, atribuit Sfîntului mucenic Aftinoghen († 311).

Prin această cîntare, ca mulţumire adusă lui Dumnezeu pentru ajutorul primit în ziua ce se sfîrşeşte prin „apusul soarelui", lăudăm Sfînta Treime: Pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh.

Am asistat de curînd la o vecernie, unde soborul de preoţi, împreună cu strana şi credincioşii prezenţi au cîntat Lumină lină. Cu adevărat m-am simţit înălţat sufleteşte şi cred că la aceasta au contribuit atît cuvintele, cît şi melodia acestei cîntări.

Imnul Lumină lină poate fi cîntat de toţi credincioşii, fiindcă este cîntare uşor de învăţat, avînd şi o melodie frumoasă, care exercită o aleasă înrîurire sufletească asupra credincioşilor. S-ar împlini astfel ceea ce a exprimat psalmistul: „Toată suflarea să laude pe Domnul" (Ps. 150, 6), precum şi dorinţa Sf. Sinod, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, de a se generaliza cîntarea în comun în cadrul serviciilor divine.

Pr. *Nicolae Leşe*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 august 1974 Nr. 29—30

Biblioteca Orășenească
„Ștefan Gheorghiu"
Str. Bariţiu 5 SIBIU

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

C R U C E A

O piatră întîlnită în drum nu are nici o importanţă, o izbim cu piciorul şi mergem mai departe. Dar îndată ce o piatră e aşezată între două grădini, ca piatră de hotar, sau îndată ce e pusă la temelia unei clădiri, piatra creşte în importanţă pentru că pe ea se întemeiază un drept şi o putere.

A muta piatra aceasta, sau a o arunca la o parte înseamnă o nelegiuire pasibilă de pedeapsă chiar. Tot aşa o bucată de lemn, de os sau de metal luate izolat nu prezintă vreo importanţă. Îndată ce se aşează una peste alta în mod perpendicular devine cruce şi primeşte importanţă, devine simbol, chipul credinţei creştine. A sfîrteca acest simbol, a rupe crucea înseamnă o profanare pasibilă de pedeapsă.

Cuvîntul cruce e luat din limba latină. El derivă de la un radical care înseamnă a îndoi. Sensul vechi al cuvîntului este-spînzurătoare, figurat: chin, necaz, tortură, nenorocire. De obicei în toate limbile, cuvîntul derivă de la acelaş radical. Astfel francezii îi zic: croix, englezii cros, italienii croce, vechii germani kruzi, în neogermană Kreuz.

Crucea este simbolul credinţei, concretizată într-un gest şi însoţit de o scurtă mărturisire de credinţă.

Sînt în Sf. Scriptură texte, pe care studiindu-le, filologic şi doctrinar, se pot determina elementele care reprezintă simbolic, metaforic sau tipic, sensul crucii, semnificaţia ei în V. T. şi se poate anticipa destinul crucii în universalismul creştin.

Pentru pluralitatea indicaţiilor, care conturează creştinismul în devenire, crucea Vechiului Testament constituie, dacă şi numai în generalitatea ei, preistoria crucii creştine.

Menţionăm doar Ez. 9, 4: „Însemnează cu semnul crucii pe cei care gem şi care plîng" . . ., un mijloc de mîntuire de cel rău este crucea, semnul distinctiv al aleşilor lui Dumnezeu.

Din ziua cînd Iisus a fost răstignit pe cruce, crucea a devenit simbolul creştinismului. Primii creştini aveau crucea în suflet dar o exteriorizau şi în gesturile şi lucrurile lor. Chipul crucii s-a aşezat pe altar, pe turnul bisericilor, în casele creştinilor, pe cărţile lor, în fruntea Bibliei, la căpătîiul morţilor, în cimitire etc.

Preotul face semnul crucii la începutul slujbelor şi la sfîrşitul lor, creştinul face semnul crucii cînd trece pe lîngă o biserică, prin faţa unei troiţe, cînd se scoală şi cînd porneşte la drum. Emblema celor trei virtuţi teologice este: o cruce — simbolul credinţei; o ancoră — simbolul speranţei şi o inimă — imaginea dragostei.

Biserica a închinat cinstirii sfintei cruci trei zile peste an: 14 septembrie: Aflarea sfintei cruci; ziua de 1 august: Înălţarea sfintei cruci şi a treia Duminică din postul mare.

Sînt destule temeiuri de doctrină pentru preţuirea crucii. Mîntuitorul îndreptîndu-se către ascultătorii Săi le-a zis: „De voieşte cineva să vie după mine, să-şi ia crucea sa . . ." (Matei 16, 24), căci „cel ce nu-şi ia crucea, nu este vrednic de mine" (Matei 10, 38).

Moduri de a vedea în ce măsură preţuiesc Sfinţii Apostoli crucea sînt multe. Atitudinea Sf. Ap. Pavel constituie rezumatul atenţiei pe care ucenicii Domnului o acordau crucii. El alcătuieşte o teologie a crucii. Apostolul contesta pe detractori şi apoteoza printr-o atitudine generatoare pe prietenii crucii: „Cuvîntul cruce pentru cei pieritori nebunie este, iar pentru noi, cei ce ne mîntuim, este putere" (I Cor. 1, 18), „. . . de aceea mă laud în crucea Domnului" (Gal. 6, 14).

Însemnarea cu semnul crucii se bazează pe tradiţie, zice Sf. Vasile.

Trebuie să depunem silinţa spre a o cinsti, decretează canonul 73 al Sinodului al 6-lea ecumenic trulan. Crucea să nu se deseneze nici să se pună în locuri care nu corespund importanţei ei divine. Unii, sub imboldul de a arăta faţă de cruce cinstea cea mai mare, desenau semnul crucii în toate locurile chiar şi pe podele. Împotriva acestora Sinodul al VI-lea ecumenic ia o atitudine dîrză: „Să se afurisească cei care în viitor fac semnul crucii pe podele."

Săpăturile arheologice, făcute pentru cunoaşterea catacombelor, au scos la iveală adevărul că primii creştini aveau crucea ca simbol. Episcopul *Leontie*, din Neocesarea, chemat la răspundere pentru cruce, de către împăratul Vespasian, a răspuns: „Noi creştinii închinîndu-ne cu semnul crucii nu ne închinăm lemnului ci ne închinăm Celui care a fost răstignit pe cruce."

Sînt numeroşi Sfinţii care ne-au lăsat indicaţii precise privind crucea, de pildă *Sf. Vasile cel Mare*, care referindu-se la sfînta cruce îndeamnă: „Cu chipul crucii să ne însemnăm toţi cei care nădăjduim în Iisus Hristos."

Sf. *Ioan Gură de Aur* scria: „Voi mamelor învăţaţi pe copiii voştri să-şi însemneze fruntea cu mîna, iar mai înainte de ce sînt ei în stare să facă aceasta, întipăriţi-le voi semnul crucii."

Fer. *Augustin* învaţă că „cei ce se botează să primească spre însemnare semnul sfintei cruci."

Ca monogram crucea se întîlneşte pe obiectele creştinilor din veacul II.

Această atitudine se deduce din porunca dată de Sf. Ap. Pavel în ep. c. Galateni (6, 14) şi Filipeni (3, 18), unde scrie: „Mulţi despre care v-am vorbit adeseori, iar acum plîngînd vă grăiesc despre ei, se poartă ca duşmani ai crucii lui Hristos."

Una din cîntările slăvitoare ale crucii este binecuvîntarea treimică, pe care o cîntă preotul şi credincioşii la sfinţirea apei: „Mîntuieşte Doamne poporul Tău şi binecuvîntează moştenirea Ta, biruinţă binecredincioşilor creştini asupra celui potrivnic dăruieşte şi cu crucea Ta păzeşte pe poporul Tău."

Creştinii români cinstesc crucea din moşi strămoşi. Între descoperirile arheologice, de pe solul locuit de noi, s-au scos la lumina zilei multe obiecte care confirmă acest adevăr. Menţionăm doar crucea sculptată în piatră, care datează din veacul al VI-lea, provenind din localitatea Biertan, de lîngă Sighişoara, şi care se află azi în muzeul Brukenthal din Sibiu, sau crucile descoperite într-o biserică subterană din comuna Basarabi, Murfatlar, care datează din veacul al IX-lea.

Cinstirea crucii se dovedeşte la noi şi prin numirile propri de ex. Cruceanu, Cruciat. Se reflectă în nume topice, ca formă diminutivală: Crucişoara; în toponimice: Crucești, sau în ziceri proverbiale precum: „A fi cu crucea în sîn", adică a fi evlavios; „O cruce de voinic", adică un om zdravăn, bine zidit; iar noi ne însemnăm cu crucea şi zicem: „Cruce ajută!" o sărutăm şi cîntăm: „Crucii Tale ne închinăm Stăpîne şi sfîntă Învierea Ta o lăudăm şi o mărim."

Cînd trecem pe lîngă drapelul ţării ne descoperim pentru că steagul simbolizează ţara moşilor şi strămoşilor noştri, cu tot ce are ea bun, cînd trecem pe lîngă o cruce ne închinăm pentru că închipuie pe Acela care a propovăduit pacea, dreptatea şi dragostea.

Crucea este simbolul creştinismului pentru că credincioşii nu se pot lipsi de ea.

E nu numai o datorie creştină ci şi una patriotică de a rămîne statornici în tradiţia luminoasă a trecutului nostru, avînd convingerea că cinstind crucea rămînem în marea familie a Bisericii noastre străbune Ortodoxe.

Nicolae Neaga

Sfînta Taină a Cununiei (II)

Cu toate că are — după cum am văzut în articolul precedent — temeiuri clare şi solide în Sf. Scriptură, unii credincioşi ridică obiecţiuni împotriva învăţăturii şi practicii ortodoxe în legătură cu Sf. Taină a Cununiei. În cele ce urmează, vom prezenta aceste obiecţiuni (după prot. Dr. Petru Deheleanu: Manual de sectologie, Arad, 1948, p. 409—413), cărora le vom da cuvenitul răspuns ortodox.

Negînd categoric caracterul de Sf. Taină al Cununiei şi reducînd-o numai la o solemnitate împreunată cu rugăciuni, care nu împărtăşeşte darul cel nevăzut al Sf. Duh, aceşti credincioşi creştini obiectează:

1. În cuprinsul Sf. Scripturi nu se spune că cununia este o Sf. Taină în înţelesul pe care i-l dă Biserica Ortodoxă.

Este adevărat că în Sf. Scriptură nu se spune în mod expres că cununia este o Sf. Taină. De asemenea, nici despre celelalte Sf. Taine nu se spune expres în Sf. Scriptură că sînt Sf. Taine. Dar nici nu este nevoie să ni se spună acest lucru, de vreme ce ele sînt prezentate ca Sf. Taine, adică drept lucrări văzute, în care se împărtăşeşte darul cel nevăzut al Sf. Duh. Cu privire la căsătorie, ni se spune că în ea este ceva tainic, de nepătruns pentru mintea noastră, şi anume: Împreunarea — prin puterea lui Dumnezeu — a celor doi soţi în aşa fel încît nu mai sînt doi, ci unul singur. Or, cu aceasta ni s-a spus de ajuns.

Pe lîngă aceasta, Sf. Scriptură ne spune chiar expres, adică cuvînt de cuvînt, că unitatea dintre cei doi soţi — produsă de Sf. Taină a Cununiei — este t a i n ă, şi anume „t a i n ă m a r e" (Efes. 5, 32), care este asemenea unităţii dintre Iisus Hristos şi Biserica Sa.

2. Sf. Apostol Pavel nu vorbeşte la Efes. 5, 32 despre căsătorie ca Sf. Taină, ci numai despre taina unităţii dintre Iisus Hristos şi Biserica Sa. Căci el zice: „Taina aceasta este mare; ci eu înţeleg despre Hristos şi despre Biserică." Deci, însuşi Apostolul previne cititorii să nu înţeleagă greşit, că anume ar vorbi aici despre căsătorie în înţeles de Sf. Taină.

Pentru a vedea mai limpede şi mai precis ce vrea să ne spună Sf. Apostol Pavel prin cuvintele: „Taina aceasta mare este", trebuie să ne sprijinim pe context. Iar din context rezultă în chip neîndoielnic că este vorba tocmai despre căsătorie, pen-

(Continuare în pag. 2)

Rugăciunile pentru cei adormiţi în Domnul

Sf. Biserică îşi însoţeşte fiii, în toată vremea vieţii lor, cu rugăciunile şi cu darurile ei spirituale, mijlocindu-le şi harul dumnezeiesc cel pururea folositor. După ce îi primeşte la sînul ei prin Taina Sf. Botez, le întăreşte simţirea şi voinţa, în lucrarea binelui, prin Taina Sf. Mir; îi împreună cu Hristos şi li-L dă pe Hristos spre veşnică mîntuire, prin Taina Sf. Împărtăşanii şi prin toate celelalte Sf. Taine le sfinţeşte viaţa spre creştinească vieţuire.

Dar Sf. Biserică îl pregăteşte pe credincios şi pentru ceasul cel din urmă al vieţii lui pămînteşti, pentru ca, bine pregătit, să treacă pragul acestei vieţi împăcat în a sa conştiinţă, în pace cu sine însuşi şi cu toţi semenii săi. Acest lucru deosebit de însemnat îl face Sf. Biserică mai ales prin spovedirea şi împărtăşirea credinciosului, „ca el să nu fie lipsit de merinda cea mai de pe urmă şi cea mai trebuincioasă". Creştinul spovedit şi împărtăşit poate aştepta şi întîmpina moartea cu mai mult curaj şi cu seninătate. Dar trecerea cuiva din viaţă fără spovedanie şi fără grijanie — cum poartă, în popor, numele împărtăşania — „este socotită nu numai ca o mare pagubă pentru sufletul celui mort, ci şi un mare păcat pentru cei ai lui, rămaşi în viaţă, dacă lucrul s-a petrecut din vina sau nepurtarea lor de grijă".

După îndrumarea Sf. Biserici, în clipele trecerii credinciosului din această viaţă i se pune în mînă o lumînare aprinsă, ca lumina lui Hristos să risipească „întunericul morţii" ca el să treacă în viaţa de dincolo cu „lumina vieţii" adică împreună cu Hristos. Astfel, viaţa creştinului începută cu Hristos sfîrşeşte tot cu El, dar în înţelesul prelungirii ei în ceruri, lîngă El în veşnicie.

Pentru cei trecuţi la cele veşnice, Sf. Biserică a rînduit rugăciuni şi pomeniri. Şi aceasta pentru că sufletul este nemuritor, iar trupul celor adormiţi va deveni duhovnicesc la învierea cea de apoi, cînd şi el, împreună cu sufletul, îşi va primi răsplata cuvenită (I Cor. 15, 50—55; I Tim. 4, 17).

Moartea este despărţirea sufletului de trup. Pe urma acestei despărţiri însă numai trupul îşi pierde puterea de viaţă, ca orice materie organică. Dar sufletul, după despărţirea de trup, îşi continuă viaţa conştientă (Luca 16, 22—31; Apoc. 4, 10—11; 5, 8—14). În felul acesta, cei morţi întru Hristos continuă să facă parte, împreună cu cei vii, din aceeaşi Biserică a lui Hristos (Rom. 14, 7—9). Ei sînt morţi numai cu trupul, dar sufletul lor e viu şi conştient, fiind şi mai departe credincios lui Hristos (Efes. I, 9—10; Matei 28, 18; Filip. 2, 10—11), alcătuind adică, împreună cu cei vii, Biserica cea nouă a lui Hristos.

Consecinţa celor de mai sus este aceea că cei vii au posibilitatea să se roage pentru cei morţi şi că aceste rugăciuni să li se şi împlinească (Ioan 14, 13—14), adică să ducă la iertarea unor păcate ale celor adormiţi, afară de păcatele pe care le-ar fi săvîrşit, în vremea vieţii lor, împotriva Sf. Duh (Matei 12, 31—32).

Mai mult încă, cei vii au chiar datoria să se roage pentru toţi membrii Sf. Biserici, deci şi pentru cei vii şi pentru cei morţi (Efes. 6, 18—19; I Tim. 2, 1). La aceasta îi obligă dragostea care îi leagă de toţi fraţii lor întru Hristos, vii sau adormiţi, aşa cum şi preotul se roagă pentru toţi fiii Sf. Biserici. Căci dragostea este legătura de unire între membrii Bisericii lui Hristos şi ea — dragostea — „niciodată nu piere".

Învăţătura despre datoria celor vii de a se ruga pentru cei morţi a fost practicată de creştini din vechime, din primele veacuri, deci încă de atunci cînd se ştia mai bine decît azi ce trebuie şi ce nu trebuie făcut, ce e bine şi ce e rău, şi aceasta constituie o dovadă importantă de natură istorică. De asemenea, *Liturghiile Bisericii,* întrebuinţate din vechime şi pînă azi, cuprind rugăciuni pentru morţi. Iar mărturii, de netăgăduită valoare, în această privinţă, găsim în *literatura patristică,* la Tertulian, Sf. Ciril al Ierusalimului, Sf. Ioan Hrisostom, Sf. Teofilact etc.

Afară de slujbele care se fac în casa mortului, îndată după moarte (panahida) şi, a treia zi, există şi zile speciale închinate rugăciunilor pentru morţi şi anume: sîmbăta a doua, a treia şi a patra din postul Sf. Paşti: luni, după Duminica Tomii şi sîmbăta dinaintea Rusaliilor. Apoi prin preoţi şi din partea familiilor celor morţi: la 3, la 6 şi la 9 zile, la 40 zile, de la data morţii, la 3, la 6 şi la 12 luni. În fiecare an de la data morţii se fac parastase. Se obişnuieşte şi pomenirea morţilor la cîte 40 de liturghii la rînd, în cursul unui an, numite sărindar.

D. Călugăr

Itinerar arhipăstoresc

În drum spre parohia Sîncrăieni, situată la 7 km de Miercurea Ciuc, sîmbătă, 15 iunie 1974, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoţit de P. C. vicar Tr. Belaşcu şi P. C. cons. Gh. Papuc, a vizitat şantierul catedralei din Sf. Gheorghe, jud. Covasna, care îşi înalţă spre lumină cele cinci cupole şi care a fost concepută într-un stil arhitectonic deosebit de atrăgător.

Înalt Prea Sfinţia Sa a cercetat atît interiorul cît şi exteriorul catedralei, stabilind locul unde să fie aşezată catapeteasma şi discutînd cu conducerea şantierului modalitatea de lucru şi termenele fazelor următoare.

În seara aceleiaşi zile, Înaltul Ierarh a săvîrşit slujba vecerniei în biserica, în curs de pictare, din Tuşnad-Băi, cuvînt de bun venit rostind C. pr. C. Gane, parohul local.

În cadrul vecerniei au vorbit: C. pr. A. Rădulet (Copăcel, prot. Făgăraş), fost paroh, şi P. C. prot. V. Văcăreanu (Panciu), care a evocat legăturile străvechi şi permanente dintre moldoveni şi transilvăneni.

A vorbit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a dezvoltat cu deosebire ideea de comuniune cu Dumnezeu, cu Biserica şi Patria. „În inima înaintaşilor noştri — a spus între altele Î. P. S. Sa — şi în inima noastră, în inima celor ce vor veni după noi acestea două, Biserica şi Patria, au fost una, rămîn una, împletite în sufletele tuturor credincioşilor noştri."

A doua zi, Duminică, 16 iunie 1974, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrşit sfinţirea bisericii din parohia Sîncrăieni, localitate cunoscută prin vestitele sale ape minerale „Harghita". Cuvînt de bun venit a rostit P. C. prot. I. Crăciun (Miercurea Ciuc), la care a răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

După slujba sfinţirii bisericii a urmat Sf. Liturghie arhierească, răspunsurile fiind date de un grup de studenţi teologi.

A participat C. pr. romano-catolic Mihai Imre.

La priceasnă a predicat P. C. vicar Tr. Belaşcu, iar la sfîrşitul Sfintei Liturghii C. pr. C. Gane, administratorul parohiei, distins cu rangul de „iconom stavrofor", C. pr. A. Rădulet distins cu rangul de „iconom", care a început lucrările de reparaţii, precum şi P. C. prot. V. Văcăreanu (Panciu), care, în numele P. S. Episcop Antim al Buzăului, salută pe credincioşii din prot. M. Ciuc şi donează parohiei Sîncrăieni un rînd de veşminte preoţeşti, o Evanghelie şi un Molitvelnic.

Acte de apreciere au fost înmînate din partea Centrului arhiepiscopesc pentru ataşamentul lor faţă de Biserica străbună credincioşilor: M. Gherman, M. Butoi, C. Arşoi şi Gh. Cobzaru.

Cuvînt de învăţătură a rostit în încheiere Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a zăbovit mai ales asupra obligaţiei pe care o avem, ca fii ai Bisericii, de a ne acoperi permanent cuvintele noastre frumoase cu fapte creştineşti şi patriotice corespunzătoare. „Să facem voia lui Dumnezeu, nu numai să vorbim despre ea", căci „Dumnezeu ne îndeamnă să fim oameni vrednici, oameni cu viaţă morală superioară, cu credinţă vie, dar şi oameni harnici, muncitori".

Vizitînd partea de răsărit a Arhiepiscopiei, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a aruncat în sufletele credincioşilor învăţături şi poveţe, care vor rodi mai multe fapte creştineşti şi dragoste de Patrie.

R.

Sfînta Taină a Cununiei (II)

(Urmare din pag. 1)

tru că începînd cu versetul 22 Sf. Apostol Pavel vorbeşte despre raporturile dintre soţi. Pentru a le înfăţişa în chip cît mai convingător şi a le pune în plină lumină însemnătatea, le aseamănă cu raportul dintre Iisus Hristos şi Biserica Sa.

Însuşi Iisus Hristos se numeşte pe Sine „mire" (Matei 9, 15; 25, 1—10), iar Biserica Sa este înfăţişată ca o „mireasă" chiar aici în context (vezi şi Apoc. 22, 17). Rezultă clar deci că comparaţia este cît se poate de potrivită. Întrucît pînă la capătul contextului este vorba despre raportul dintre soţi, urmează că atunci cînd Sf. Apostol Pavel zice: „Taina aceasta mare este", nu poate fi vorba despre altceva decît despre aceeaşi chestiune principală, despre care a vorbit în versetele precedente, şi anume despre *căsătorie,* prin care cei doi soţi devin un trup (v. 31). Aceasta este „taina" despre care vorbeşte Sf. Apostol Pavel. Prin urmare, Sf. Apostol Pavel vrea să spună: Cît de mare este taina căsătoriei în ce priveşte raporturile care se stabilesc între soţi.

Dar — întrucît în cele precedente a fost vorba — prin asemănare — şi despre Iisus Hristos şi Biserica Sa, şi anume că şi între Iisus Hristos şi Biserica Sa există o atare unitate, pentru că Iisus Hristos este pentru Biserica Sa un adevărat „Mire", iar Biserica îi este Lui o adevărată „Mireasă", care i se supune şi care este „trupul" Lui, întocmai ca într-o căsătorie, adaugă: „Iar eu zic în Hristos şi în Biserică", în înţelesul că şi unitatea dintre Iisus Hristos şi Biserica Sa este, de asemenea, o taină ca şi cea dintre cei doi soţi, unitate prin care putem înţelege mai bine unitatea dintre soţi.

Din toate acestea, rezultă că Sf. Apostol Pavel vrea să spună: „În înţelesul din versetul precedent, despre unirea într-un singur trup a celor doi soţi prin căsătorie, se cuprinde o taină mare, care pînă acum a fost ascunsă şi nepricepută şi care abia acum ni s-a făcut cunoscută prin taina unirii dintre Hristos şi Biserica Sa, căci şi această „unire" este o taină mare, exact cum este cea dintre soţi. Iată de ce taina unităţii dintre soţi eu o înţeleg şi cu privire la Hristos şi la Biserică" (Deheleanu, o. c., p. 411).

3. Nu se vorbeşte nicăieri despre un ceremonial anumit al căsătoriei, săvîrşit numai de preoţi. Prin urmare, căsătoria poate fi săvîrşită şi fără preoţi. Ritualul său trebuie să fie numai o solemnitate religioasă, în care viitorii soţi îşi dau consimţămîntul — în mod solemn — de a trăi împreună în vederea întemeierii unei familii sau a naşterii de prunci. Toate celelalte acte rituale pe care le practică Biserica Ortodoxă sînt simple adaosuri fără nici un rost!

Este adevărat că nu se vorbeşte nicăieri despre un ceremonial anumit şi special pentru săvîrşirea Sf. Taine a Cununiei. Dar, pentru că este Sf. Taină, ea trebuie să aibă un ritual al ei special, aşa cum are fiecare dintre cele şapte Sfinte Taine. Ritualul în centrul căruia stă formula de consacrare: „Cunună-se robul lui Dumnezeu", constituie partea externă, partea văzută, a Sf. Taine, necesară la orice Sf. Taină.

Dacă este o Sf. Taină, Cununia nu poate fi săvîrşită decît de cei ce au chemarea de a fi ispravnici ai tainelor (I Cor. 4, 1), care sînt Sf. Apostoli, episcopii şi delegaţii acestora: preoţii.

Actele simbolice din cadrul ceremonialului Sf. Taine a Cununiei (încununarea, legarea, schimbarea inelelor, gustarea din vin sau miere ş. a.) îşi au rostul lor. Astfel, încununarea simbolizează binecuvîntarea lui Dumnezeu şi puterea mirilor de a întemeia o familie, precum şi cununa virtuţilor pe care mirii trebuie să le aibă în viaţă. Legarea simbolizează împreunarea celor doi miri într-un singur trup. Schimbarea inelelor simbolizează credinţa şi iubirea necesară dintre miri, care trebuie să fie fără sfîrşit ca şi inelul. Gustarea din vin sau din miere simbolizează convieţuirea în perfectă armonie, atît la bine cît şi la rău, în toată viaţa.

În concluzie, învăţătura şi practica Bisericii noastre în legătură cu Sf. Taină a Cununiei să fie respectate întocmai.

Pr. prof. *Corneliu Sîrbu*

260 de ani de la martirajul lui

Constantin Brîncoveanu (1654-1714)

„Pomenirea dreptului cu laudă din neam în neam". (Ps. 111, 6)

La praznicul Adormirii Maicii Domnului din acest an, 15 august, se împlinesc 260 de ani de la martirajul voievodului Constantin Brîncoveanu pentru legea strămoşească şi 320 ani de la naşterea lui.

Marele voievod s-a născut la 15 august 1654, în satul Brîncoveni de lîngă Olt, în ţinutul Romanaţi. Tatăl său, Popa, era înrudit cu postelnicul Constantin Cantacuzino. Rămînînd văduvă şi murindu-i cei doi fii mai mari, Barbu şi Matei, mama lui s-a îngrijit de buna lui educaţie creştină şi cultura slavo-grecească. Tînărul Constantin era frumos la chip, deştept şi bun la suflet, blînd şi descurcăreţ. El se căsători cu Maria, nepoată de domn, cu care a avut 11 copii: 4 feciori şi 7 fete. Prin calităţile sale intelectuale şi morale, de om harnic şi muncitor, corect, cinstit şi drept a ocupat funcţii înalte, de mare logofăt în divanul lui Duca Vodă şi al lui Şerban Vodă Cantacuzino, care îi era unchi după mamă, iar la moartea sa îi lasă pecetea domnească, semn că voia să-i fie urmaş.

Murind Şerban Vodă, în 1688 boierii şi mitropolitul ţării, de faţă cu patriarhul Constantinopolului, au ales domn în unanimitate pe Constantin Brîncoveanu, care nu era de faţă, pentru că nu se considera vrednic. Toţi boierii i-au jurat credinţă pe Sf. Evanghelie şi Sf. Cruce.

Vodă Brîncoveanu a domnit peste 25 de ani în împrejurări grele, cînd turcii şi austriecii se războiau între ei, dar printr-un tact deosebit şi o politică înţeleaptă, de pace şi prietenie cu vecinii săi, a reuşit să scape ţara sa de ocupaţie străină, de jaf şi de pustiire. Aşa a reuşit să se dăruiască ridicării poporului şi ţării sale prin Biserică şi şcoală, prin cultură şi artă.

Istoria naţională îl arată pe „Brîncoveanu Constantin, boier vechi şi domn creştin", ca un mare ctitor de locaşuri sfinte, biserici, mănăstiri şi palate pe întreg pămîntul românesc şi dincolo de hotare. Ctitoriile lui se întind de la Tismana la gurile Dunării, de la Focşani la Alba Iulia, Ocna Sibiului, Făgăraş şi Braşov, pînă la sfîntul Munte Atos, ca şi în Albania, Bulgaria şi Grecia, apoi la Alexandria, Ierusalim şi Muntele Sinai. Evlavia sufletului său curat, izvorîtă din credinţă vie şi puternică, semănată şi cultivată de fericita sa mamă, l-a dinamizat şi călăuzit pînă în clipa martirajului. Aşa se explică faptul că nu se află în ţara noastră nici un vechi locaş de rugăciune care să nu se fi bucurat de daniile sale: cruci, icoane de argint, candele, candelabre, odoare, odăjdii, cărţi de cult etc.

Din bogăţia de ctitorii ale dreptcredinciosului voievod amintim: pitoreasca Mănăstire Hurez (Vîlcea, 1690), unde dorea să fie înmormîntat el şi tot neamul său; la fel şi Mănăstirea Surpatele. Îmbunătăţiri mari a făcut la mănăstirea Bistriţa, Dintr-un lemn şi Arnota, apoi Tismana, Argeş, Tîrgovişte, Dealul etc.

În Bucureşti, venerabilul domn a ctitorit biserica de la Mogoşoaia şi mănăstirile Sf. Sava şi Sf. Gheorghe-Nou. Aceasta din urmă s-a tîrnosit cu „mare alai, cum nu mai văzuse ţara", de către patriarhul Ierusalimului şi şapte mitropoliţi, cu mulţi preoţi şi călugări.

Grijă mare a purtat evlaviosul domnitor Bisericii noastre din Transilvania, pentru care a zidit — în stil brîncovenesc (pe fond bizantin) — mănăstirea de la Sîmbăta de Sus, cu hramul Sfintei Adormiri, la poalele Munţilor Făgăraş, într-o regiune încîntătoare, biserica din Ocna Sibiului etc. Apoi, cînd Mitropolia noastră din Alba Iulia a fost ameninţată să fie nimicită de Habsburgii catolici, i-a dăruit moşia Merişani din Argeş şi vămuitul de la Rucăr. La fel mitropolitului transilvan Atanasie Anghel, cel lepădat de Ortodoxie, i-a dăruit la hirotonia sa în Bucureşti (1698), odăjdii noi, cărţi şi bani, 6000 de galbeni, ca să-l ajute, să-l scape de sărăcie, să-l oprească de la Unirea cu Roma şi de la dezbinarea fraţilor de aceeaşi credinţă.

După dureroasa dezbinare religioasă (1700), dreptmăritorul domn Brîncoveanu a scris împăratului de la Viena să nu forţeze pe români să se unească cu Roma dar, nereuşind, a trimis repetate scrisori românilor din Braşov şi Ţara Bîrsei să rămînă în legea strămoşească.

Dar Vodă Brîncoveanu este şi un mare ctitor al culturii naţionale care a luat un mare avînt în timpul său. În acest scop a strîns pe lîngă sine pe cărturarii de seamă din vremea sa, clerici şi laici, i-a îndrumat să se unească, să scrie şi să tipărească cărţi pentru ridicarea poporului nostru. În toată munca lor valoroasă, i-a ajutat cu bani. Astfel a sprijinit întreaga activitate cultural-bisericească a luminatului mitropolit Antim Ivireanu şi a episcopilor Mitrofan de la Huşi şi Damaschin de la Buzău, ca şi a fraţilor Radu şi Şerban Greceanu şi stolnicul Constantin Cantacuzino, harnicii şi nemuritorii traducători ai celei dintîi Biblii în româneşte, Biblia de la Bucureşti, din 1688, monument literar excepţional, care rămîne piatră de hotar în procesul de formare a limbii noastre literare.

Dragostea de cultură a lui Brîncoveanu a mers mai departe.

El a adus în ţară pe mulţi învăţaţi străini, pe patriarhii ecumenici din Constantinopol, Alexandria, Antiohia şi Ierusalim. A înfiinţat o Academie domnească la Sf. Sava (1694) şi alta la Mănăstirea Colţea, cu scopul să ridice o pătură intelectuală din rîndul poporului român. A înfiinţat cîte o tipografie la Buzău, Tîrgovişte, Rîmnic şi Snagov, iar prin munca clericilor cărturari amintiţi a tipărit în româneşte aproape toate cărţile de cult şi pentru apărarea credinţei ortodoxe.

Mulţimea de cărţi tipărite de nemuritorul domn s-a răspîndit ca o sămînţă bună pe tot cuprinsul românesc şi au avut un întreit efect: 1. Au înlocuit pentru totdeauna limba slavonă folosită pînă atunci în Biserică — deşi nu era înţeleasă de poporul nostru. 2. Au deschis drumul formării limbii literare. 3. Au întărit conştiinţa originii noastre comune şi au aprins focul idealului unităţii tuturor românilor, făurit abia în anul 1918. 4. În sfîrşit, pentru românii transilvăneni aceste cărţi au fost izvoare ale dreptei credinţe, pentru rămînerea lor în Legea strămună.

Dacă la acestea mai adăugăm tipăriturile ortodoxe în limbi străine, putem afirma că Vodă Brîncoveanu a făcut din Ţara Românească o vatră luminoasă de cultură panortodoxă, un focar de viaţă şi gîndire creştină, prin care românii au început să fie cunoscuţi în lume ca buni creştini. Din păcate, însă, acest dinamism cultural multilateral s-a oprit brusc, în apogeu, odată cu sfîrşitul Voievodului, demn de un adevărat martir creştin.

Fiind pîrît la turci, de unii din boierii Cantacuzini, că le-ar fi duşman, l-au mazilit pe acesta în 24 martie 1714, şi l-au dus cu toată familia, copii, gineri, nurori şi nepoţi, la închisoarea din Ţarigrad. Tot acum, turcii au încărcat 30 de care de haine, odoare şi podoabe de mare preţ ale voievodului şi le-au vîndut la mezat în piaţa capitalei lor. Trei luni şi jumătate a stat domnul închis în cătuşe de fier, cu răni mari la mîini, la cap şi la picioare, cu pieptul ars cu cleşte înroşite. Şi pîrile continuau, iar ura vizirului creştea împotriva lui, care hotărî să-l ucidă cu cei 4 feciori ai săi.

Era praznicul Sf. Adormiri a Maicii Domnului, 15 august 1714, cînd dreptcredinciosul domn împlinea 60 ani. Deodată se deschid porţile temniţei şi ienicerii îi duc la execuţie, cu capetele descoperite, despuiaţi de haine, numai în cămăşi şi cu picioarele goale. Familia toată, cu domnul şi doamna Maria, a fost adusă pe malul Bosforului, în faţa sultanului şi ambasadorilor străini. Călăul îi aştepta cu iataganul scos. Sultanul i-a grăit: „Acum eşti osîndit la moarte, dar te iert dacă-mi spui unde-ţi este averea şi dacă treci la legea turcească." Doamna Maria plîngea şi se tînguia cu amar. Voievodul răspunse că toată averea sa i-a luat-o sultanul, iar de legea creştinească nu se lasă că în ea s-a născut, în ea a trăit şi în ea voieşte să moară. Apoi zise fiilor săi: „Copii mei dragi, fiţi curajoşi. Noi am pierdut tot ce am avut în această viaţă trecătoare. Ne-au mai rămas numai sufletele, pe ele să nu le pierdem, ci să le ducem în faţa Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care a murit pentru noi, ca să fim fericiţi. Să spălăm păcatele noastre cu sîngele nostru." Auzind aceste cuvinte, sultanul s-a înfuriat şi cu mînie a poruncit să le taie capul mai întîi copiilor, începînd cu feciorul cel mare, şi al celorlalţi pe rînd, ca să fie cît mai cumplit chinul tatălui lor. Aşa a fost retezat capul lui Constantin, Ştefan şi Radu. Cînd a venit rîndul lui Matei, copilul cel mic, acesta plîngea speriat şi s-a ascuns la sînul maicii sale. Tatăl i-a zis: „Urmează pe fraţii tăi" şi s-a liniştit. Cei 4 feciori au căzut loviţi de iatagan, ca 4 brazi loviţi de trăznet sub ochii nefericitului lor părinte. În sfîrşit a venit rîndul dreptcredinciosului Voievod. După ce s-a închinat, făcînd semnul crucii, a rostit liniştit: „Doamne, vin la Tine, fie voia Ta." Apoi puse gîtul pe tăietor şi călăul lovi. Capul său căzu în balta de sînge a copiilor săi dragi.

Ca adevăraţi martiri creştini, a murit marele voievod Brîncoveanu cu scumpii săi feciori. Capetele lor au fost puse în suliţe şi purtate în tot oraşul, iar trupurile au fost aruncate în Bosfor, de unde au fost pescuite de nişte pescari credincioşi, care le-au îngropat la Mănăstirea Halki, lîngă Ţarigrad. În anul 1720, îndurerata doamnă Maria, soţia şi mama dreptcredincioşilor martiri, a adus în ţară, pe ascuns, osemintele lor pămînteşti şi le-a îngropat în biserica Sf. Gheorghe-Nou din Bucureşti, ctitorită de voievod, unde se află şi azi. Pe mormînt a pus o candelă ca să lumineze pe veci locul unde odihneşte trupul slăvitului Mucenic între mucenici — voievodul Constantin Brîncoveanu.

Martirajul Voievodului şi al feciorilor săi a îngrozit toată lumea creştină. Martorii oculari descriu mişcător acest moment. Astfel consulul italian spune: „... Toţi cei de faţă au plîns, văzînd capul nevinovatului Mateiaş, tînăr-tinerel, rostogolindu-se pe jos lîngă capul tatălui său care se apropiase lîngă al copilului, parcă să-l îmbrăţişeze, că l-a ascultat !"

A fost un domn iubitor de pace între oameni şi popoare. Dorinţa lui sfîntă a fost să lase urmaşilor săi o ţară neştirbită în hotarele ei, iar Dumnezeu i-a ajutat să-şi vadă visul împlinit. Şi într-aceasta stă slava lui veşnică.

În locul luptelor politice şi militare, a purtat luminos lupta culturii, pentru ridicarea ţării şi a poporului său prin carte bisericească şi religios-morală, prin şcoli înalte, prin limbă şi arte frumoase, prin multe locaşuri ctitorite de el, în care numele său este veşnic pomenit. Înţelepciunea, munca şi mai ales ajutoarele materiale îl ridică la cinstea de mare ocrotitor al Ortodoxiei româneşti şi ecumenice, demn urmaş al strălucitilor împăraţi bizantini. De aceea Brîncoveanu Constantin rămîne una din cele mai luminoase figuri de domni din istoria noastră naţională.

Bunul Dumnezeu să ne binecuvînteze cu harul Său şi să dăruiască Bisericii, Patriei şi poporului nostru mulţi oameni de seamă, şi nouă tuturor înţelepciune, dragoste de Legea strămună şi de ţară, putere de muncă, pentru a putea înălţa aceste mîndre plaiuri pe noi culmi de lumină.

Prot. *Simion Radu*

Din Sfînta Scriptură

— Nu făuri minciuni împotriva fratelui tău, nici împotriva prietenului tău să nu faci aşa (Is. Sir. 7, 13).

— Să nu schimbi nicidecum prietenul pentru bani, nici pe fratele cel bun pentru aurul Ofirului (Is. Sir. 7, 19).

— Prietenul nu poţi să-l cunoşti atunci cînd eşti fericit, iar duşmanul nu rămîne ascuns atunci cînd eşti nenorocit (Id. 12, 8).

— Rămîi credincios prietenului tău în sărăcia lui, ca să te bucuri de el cînd va da de belşug... Să nu-ţi fie ruşine de prietenul care a căzut în sărăcie, nici nu te ascunde din faţa lui (Id. 22, 21, 23).

— Trei lucruri iubeşte sufletul meu şi ele sînt plăcute şi înaintea Domnului şi înaintea oamenilor: Unirea dintre fraţi, dragostea dintre prieteni şi bărbatul şi femeia care se îngăduiesc unul cu altul (Id. 25, 1).

— Fericit este cel ce a găsit un prieten credincios şi cel ce dă învăţătură unor urechi ascultătoare (Id. 25, 9).

— Cît de rea este fapta prietenului care stă cu tine la masă, iar în timp de restrişte se dovedeşte duşman (Id. 37, 4).

Încheierea anului universitar 1973-1974 la Institutul Teologic din Sibiu

Cel de-al 163-lea an de existenţă neîntreruptă a Institutului Teologic din Sibiu s-a încheiat într-un cadru festiv în ziua de 29 iunie 1974, praznicul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel. Dimineaţa, în Catedrala mitropolitană, s-a săvîrşit Sfînta Liturghie arhierească de către P. S. Episcop Vasile al Oradiei şi P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, înconjuraţi de un sobor alcătuit din părinţi profesori şi preoţi catedrali. În predica rostită în cadrul Sfintei Liturghii, P. C. pr. lector Dumitru Abrudan a subliniat faptul că slujirea lui Hristos trebuie înţeleasă — aşa cum au înţeles-o şi Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel — ca o slujire a omului, a poporului din care facem parte, a lumii întregi. O rugăciune de mulţumire către Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra ostenitorilor Institutului Teologic a fost rostită, la sfîrşitul Sfintei Liturghii, de către P. C. pr. prof. Nicolae Neaga.

Un program festiv a urmat, îndată după Sfînta Liturghie, în Aula Institutului Teologic. Festivitatea a fost dedicată, cu anticipaţie, apropiatei împliniri a 30 de ani de la eliberarea României de sub jugul fascist.

Corul studenţilor teologi a interpretat, sub conducerea P. C. diacon asistent Ioan Popescu, un program de cîntece patriotice şi religioase.

Cuvîntul festiv a fost rostit, în numele conducerii Institutului Teologic, de către P. C. pr. prof. Grigorie Marcu, în lipsa din localitate a P. C. pr. rector Isidor Todoran. Evocînd rolul jucat de forţele revoluţionare din ţara noastră la înfăptuirea actului de la 23 August 1944, vorbitorul a pus în evidenţă rezultatele acelui act concretizate într-o propăşire fără precedent a ţării în cei 30 de ani care au trecut de la eliberare. Biserica Ortodoxă Română şi-a dat sprijinul ei dezinteresat la toate cele ce s-au înfăptuit în aceşti 30 de ani prin asocierea ei la munca de înlăturare a urmelor războiului, la eradicarea analfabetismului, la cooperativizarea agriculturii şi la consolidarea economiei socialiste. P. C. Sa a adresat studenţilor teologi îndemnul ca în viitoarea lor activitate pastorală să fie călăuziţi de principiul sprijinirii tuturor acţiunilor iniţiate de Conducerea Statului nostru, iar în timpul vacanţelor să fructifice îndrumarea patriotică cetăţenească de care au avut parte în Institut, prin participare activă la lucrările patriotice-cetăţeneşti întreprinse de comunităţile cărora aparţin. După o dare de seamă asupra activităţii Institutului în cursul anului care s-a încheiat, P. C. Sa a exprimat mulţumiri şi recunoştinţă Departamentului Cultelor, Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, Înalţilor Ierarhi din Mitropoliile Ardealului şi Banatului pentru sprijinul pe care îl acordă Institutului.

Studentul absolvent Dan Ilie Ciobotea a dat expresie, în cuvîntul său, angajamentului noii promoţii de absolvenţi de a sluji Biserica străbună, însufleţiţi fiind de strădaniile şi jertfele pe care le-a adus Biserica lui Hristos şi de rîvna Sfinţilor Părinţi pentru a păstra comoara mîntuirii. Făgăduinţa noilor absolvenţi este de a fi buni slujitori ai credincioşilor în mijlocul cărora se vor duce, servindu-le ca exemple de atitudine cetăţenească corectă faţă de toate problemele vieţii contemporane, pildă de patriotism luminat, de angajare bucuroasă în sprijinirea a tot lucrul bun care se săvîrşeşte în Patria noastră.

Adresîndu-se mai cu seamă studenţilor absolvenţi, P. S. Episcop-vicar Emilian a evidenţiat faptul că, în cei patru ani de studii, învăţătura Mîntuitorului le-a fost împărtăşită de către un corp profesoral bine pregătit, într-un climat de libertate deplină a Patriei şi a Bisericii sub povaţa şi grija părintească a Ierarhilor. P. S. Sa a arătat cît de apropiaţi sînt de inima şi gîndul Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi a celorlalţi înalţi Ierarhi din Mitropoliile Ardealului şi Banatului atît profesorii cît şi studenţii Institutului Teologic. Între centrul mitropolitan şi Institutul Teologic există o colaborare dintre cele mai fructuoase. Absolvenţii Institutului sînt îndemnaţi să-şi împletească armonios îndatoririle pastorale cu cele patriotice, să se facă susţinători ai spiritului de unitate a tuturor categoriilor sociale din Patria noastră, spirit pe care îl promovează F. U. S., P. S. Sa a adus mulţumiri, în numele Î. P. S. Mitropolit Nicolae, P. C. părinte rector şi P. C. părinţi profesori pentru felul în care şi-au îndeplinit îndatoririle ce le revin în cadrul Institutului şi în cadrul Bisericii.

Şirul cuvîntărilor a fost încheiat de către P. S. Episcop Vasile al Oradiei. P. S. Sa a pus în lumină întreitul caracter al momentului: de *bucurie*, întrucît reprezintă o izbîndă în viaţa fiecăruia din cei prezenţi; de *nădejde* deoarece fiecare an este o nouă speranţă pentru Biserica noastră care cuprinde în braţele ei noi apostoli şi de *profundă meditaţie*, pentru că este un prilej de a face bilanţul activităţii desfăşurate în ultimul an. P. S. Sa a arătat apoi că preoţimea este datoare să trăiască în mijlocul societăţii de astăzi, să ajute pe om să-şi dobîndească idealul său. „Pentru aceasta noi cei care slujim Sf. Euharistie la Altar, a spus P. S. Sa, să nu uităm că toată viaţa noastră se cade să fie o slujbă de Euharistie, de mulţumire, ca o dăruire, ca o jertfă, cum a făcut Mîntuitorul."

Revenind la evenimentul aniversării a 30 de ani de la eliberarea Patriei de sub jugul fascist, P. S. Sa a amintit faptul că Biserica noastră este deplin integrată în viaţa nouă a poporului nostru. Unitatea Bisericii face parte integrantă din unitatea naţională a poporului nostru. Absolvenţii Institutului Teologic, care vor fi în curînd preoţi, sînt datori să propovăduiască cuvîntul lui Dumnezeu şi să slujească la desăvîrşirea vieţii credincioşilor lor. P. S. Sa a adresat cuvinte de mulţumire P. F. Părinte Patriarh Justinian şi Departamentului Cultelor şi cuvinte de apreciere P. C. părinţi profesori ai Institutului Teologic.

La sfîrşit au fost împărţite premii studenţilor care s-au remarcat la învăţătură, pentru purtare excepţională sau pentru diferite activităţi desfăşurate în cadrul Institutului.

A. J.

Din acatistul Sf. Ierarhi Ilie Iorest şi Sava Brancovici, mitropoliţi ai Transilvaniei (urmare)

CONDACUL AL II-LEA

Ca o rază duhovnicească dintr-o familie aleasă ai strălucit, Sfinte Ierarhe Ioreste, şi ai împodobit Biserica lui Hristos cu lumina învăţăturilor tale, iar acum, în Biserica cea biruitoare din ceruri fiind, cînţi lui Dumnezeu cîntare, Aliluia !

ICOSUL AL II-LEA

Arvuna dreptei credinţe, din Sfîntul Botez primind-o, Ierarhe Sava, la vremea potrivită, cu multe şi mari strădanii ai adunat duhovnicească bogăţie Bisericii lui Hristos. Pentru aceasta te lăudăm zicînd:

Bucură-te, cela ce din părinţi binecredincioşi ai răsărit;

Bucură-te, că mărgăritarul dreptei credinţe ai dobîndit;

Bucură-te, coborîtorule dintr-un neam prea smerit;

Bucură-te, vlăstar ales, din strămoşi cu arhierie cinstiţi;

Bucură-te, a cetăţii Înaului împodobire sfîntă;

Bucură-te, a Transilvaniei mare şi neclintită stîncă;

Bucură-te, cela ce din pruncie virtutea o ai învăţat;

Bucură-te, că din izvorul Scripturilor Sfinte de mic te-ai adăpat.

Bucură-te, cela ce mintea cu cugetări dumnezeieşti ţi-ai hrănit;

Bucură-te, cela ce dar de vindecări ai primit;

Bucură-te, cela ce multe suflete, cu sîrguinţă ai răscumpărat;

Bucură-te, slujitor drept şi credincios al Mîntuitorului;

Bucură-te, Ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

CONDACUL AL III-LEA

După călătorii prin ţări străine, în mănăstirea Comana învăţat-ai rînduiala pravilei călugăreşti sfinţite Ierarhe Sava, şi toate ispitirile ce au venit asupra ta nu au fost în stare să te despartă de dragostea lui Hristos şi să te împiedice a cînta, Aliluia !

ICOSUL AL III-LEA

Evlaviosul voievod al Moldovei, Vasile Lupu, minunîndu-se de curăţia şi vrednicia vieţii tale, te-a numit pe tine, Ierarhe Ioreste, „întru toate credincios şi prea cinstit Părinte". Pentru aceea şi noi, nevrednicii, cu evlavie, te lăudăm, zicînd:

Bucură-te, cela ce eşti a Transilvaniei podoabă frumoasă;

Bucură-te, că ai fost a Moldovei odraslă aleasă;

Bucură-te, a credincioşilor făclie mult luminată;

Bucură-te, cela ce eşti monahilor podoabă prea minunată;

Bucură-te, cela ce pe Hristos, în inimă, cu rîvnă, ai purtat;

Bucură-te, că lui Dumnezeu cu smerenie fierbinte te-ai rugat;

Bucură-te, cela ce pe Hristos, cu numele şi fapta ai vestit;

Bucură-te, că în rugăciuni şi postire, toată viaţa o ai trăit;

Bucură-te, cela ce cu vieţuirea ta pe mulţi ai călăuzit;

Bucură-te, că spre sfinţenia ta, Domnul din cer a binevoit;

Bucură-te, cela ce ai fost monahilor bun şi ales părinte;

Bucură-te, al Ierarhilor celor sfinţi, întîistătător în cinste;

Bucură-te, Ierarhe Ioreste, prea fericite !

CONDACUL AL IV-LEA

Cu răutate pornindu-se oarecînd stăpînitorii Transilvaniei asupra creştinilor celor dreptcredincioşi, toţi fiii cei adevăraţi ai Bisericii noastre s-au bucurat nespus de alegerea ta ca arhipăstor al lor, Ierarhe Iorest, şi văzînd în tine un puternic apărător al legii strămoşeşti, au strigat lui Dumnezeu Aliluia !

ICOSUL AL IV-LEA

Strălucind în împlinirea poruncilor lui Hristos, ai fost chemat de Dumnezeu la darul preoţiei şi, nu multă vreme după aceasta, ai fost ales în scaunul de mitropolit al Bălgradului, fiind hirotonit prin mîinile mitropolitului Ştefan al Ţării Româneşti. Pentru aceasta bucurîndu-ne de iconomia lui Dumnezeu cea cu privire la tine, te lăudăm, zicînd:

Bucură-te, cela ce ca preot, chemarea cu sfinţenie ţi-ai plinit;

Bucură-te, că Domnul la şi mai înaltă cinstire te-a chemat;

Bucură-te, că la vrednicia de arhiereu al lui Hristos ai fost chemat;

Bucură-te, că apoi în Ţara Românească ai purces, unde arhiereu ai fost hirotonit;

Bucură-te, că mitropolitul Ştefan al Ungrovlahiei, la plecare cu părinteşti îndemnuri te-a povăţuit şi însoţit;

Bucură-te, cela ce cu virtuţile arhiereşti te-ai împodobit;

Bucură-te, că spre păstorire Mitropolia Bălgradului s-a dat ţie;

Bucură-te, că sosind în Bălgrad tot poporul mult s-a bucurat;

Bucură-te, cela ce întru arhierie pe cei săraci nu i-ai uitat;

Bucură-te, cela ce în ajutorul tuturor, cu sîrguinţă ai stat;

Bucură-te, cela ce cu dragoste întru credinţă dreaptă pe toţi i-ai întărit;

Bucură-te, arhipăstor, întru care harul luminii s-a sălăşluit;

Bucură-te, Sava Ierarhe, care lui Hristos ai urmat !

I. Învaţă de la toate!

Învaţă de la *apă* să ai statornic drum
Învaţă de la *flăcări* că toate-s numai scrum
Învaţă de la *umbră* să treci şi să veghezi
Învaţă de la *stîncă* cum neclintit să crezi !
Învaţă de la *soare* cum trebuie să apui
Învaţă de la *piatră* cît trebuie să spui
Învaţă de la *vîntul* ce-adie pe poteci
Cum trebuie prin lume de liniştit să treci.
Învaţă de la *toate*, căci toate-ţi sînt surori
Cum treci frumos prin viaţă, cum poţi frumos să mori.
Învaţă de la *vierme* că nimeni nu-i uitat
Învaţă de la *nufăr* să fii mereu curat
Învaţă de la *flăcări* ce-avem de ars în noi
Învaţă de la *ape* să nu dai înapoi.
Învaţă de la *umbră* să fii smerit ca ea
Învaţă de la *stîncă* să-nduri furtuna grea
Învaţă de la *soare* ca vremea să-ţi cunoşti
Învaţă de la *stele* că-n cer sînt multe oşti
Învaţă de la *greier* cînd singur eşti, să cînţi,
Învaţă de la *lună* să nu te înspăimînţi
Învaţă de la *vulturi* cînd umerii ţi-s grei
Şi du-te la *furnică* să vezi povara ei !
Învaţă de la *floare* să fii gingaş ca ea
Învaţă de la *miel* să ai blîndeţea sa
Învaţă de la *păsări* să fii mereu în zbor
Învaţă de la toate că totu-i trecător !
Ia seama fiu al jertfei, prin lumea care treci
Să-nveţi din *tot ce piere* cum să trăieşti în veci !

* Din lirica norvegiană. Versuri reproduse din rev. „Candela" (Suedia), nr. 1/1974, p. 3.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 august 1974 Nr. 31—32

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

A treizecea aniversare

Se împlinesc la 23 August treizeci de ani de la evenimentele istorice care au pus începutul unei noi epoci în viața poporului român. Desigur această epocă este consecința dezvoltării de secole a patriei noastre, a luptelor și realizărilor înaintașilor noștri. Ea are rădăcini adînci în trecutul de zbucium și jertfă a celor mai buni fii ai poporului. Ceea ce ei au visat, împreună cu poporul, a devenit realitate vie și în necontenit progres.

Într-adevăr, dacă se compară situația din 1944 cu mărețele realizări ale poporului nostru din cei treizeci de ani de viață nouă și de înalt dinamism, ne dăm seama că într-un interval scurt s-a împlinit nu numai visul de veacuri al poporului, ci incomparabil mai mult decît atît, realitatea depășind mereu previziunile.

Poetul vizionar din secolul trecut scria: „Viitor de aur țara noastră are și prevăd prin secoli a ei înălțare." Această previziune, bazată pe încrederea în forțele creatoare ale poporului, este confirmată și desăvîrșită în timpul istoric scurt al ultimelor trei decenii.

Cum a fost posibil un ritm atît de accelerat în dezvoltarea patriei noastre? Aceasta se explică și prin condiții externe și prin condiții interne. Pe plan extern au avut loc transformări profunde, care au răsturnat orînduirile nedrepte și au făurit orînduirea socialistă, orînduirea oamenilor muncii.

Istoria a primit o altă țintă și un alt ritm. Descătușarea forțelor creatoare ale popoarelor, cuceririle științei și tehnicii au accelerat mersul înainte al societății. În acest context s-a deschis posibilitatea ca și țara noastră să se integreze în noul ritm al vieții, al istoriei, spre ținta unei noi societăți, societate dinamică și în ascensiune rapidă.

Pe plan intern poporul nostru a pășit cu hotărîre la înlăturarea vechilor orînduiri și la făurirea unei noi orînduiri, orînduirea socialistă, cerută de însuși stadiul istoric de dezvoltare a patriei noastre. Aceasta însă nu s-a realizat decît prin faptul că poporul a ales și a ridicat la conducerea țării pe cei mai buni fii ai lui, în frunte cu Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu.

Dăruit din fragedă tinerețe poporului și idealurilor lui sociale și naționale, suflet din sufletul neamului, Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu și-a identificat deplin viața cu viața poporului, cu năzuințele lui și cu marile realizări ale celei mai măreațe epoci din istoria patriei noastre, epoca socialistă. Respectînd legile generale de dezvoltare a noii societăți poporul nostru, sub conducerea Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu, a făurit și făurește orînduirea cea nouă ținînd seama și de specificul său național, de faptul că noua orînduire se făurește în țara noastră, că avem condiții istorice specifice, tradiții populare, o cultură și civilizație cu pecete românească. Această sinteză între general și specific național românesc este o contribuție creatoare la dezvoltarea țării noastre și la dezvoltarea noii orînduiri pe plan mondial.

E destul să prezentăm cîteva cifre ca să ne dăm seama de dinamica intensă a dezvoltării patriei noastre. Venitul național a urcat de la 1 în 1950 la 8,3 în 1973. Industria a participat la crearea venitului național de la 30,8 în 1938 la 58,1 în 1973. Numărul locuințelor noi din fondul locativ național a crescut de la 49.500 în 1951 la 2.554.700 în 1973. Ponderea populației urbane s-a ridicat de la 23,4% în 1948 la 42% în 1973. Raportul populației din industrie și agricultură a ajuns în industrie între 1950—1973 de la 12% la 27,9%, iar în agricultură de la 74,1% la 42%. Se vede clar procesul de industrializare, care pătrunde și în agricultură, și prin care țara noastră se înalță neîncetat pe noi trepte de cultură și civilizație.

Toate acestea exprimă unitatea întregului popor. Unitatea este izvorul marilor biruințe. Ea stă la temelia tuturor realizărilor și a prestigiului țării noastre între celelalte țări. E unitatea în jurul conducătorului iubit, Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, cinstit și prețuit în toată lumea pentru politica de pace și colaborare între toate popoarele lumii. Sîntem mîndri că din sînul poporului s-a ridicat la conducerea țării, prin voința întregului popor, cel mai reprezentativ fiu al poporului, creator dinamic de viață nouă, dăruit total intereselor superioare ale patriei și idealurilor de înfrățire și progres între popoare.

Biserica noastră, care a fost în trecut alături de popor, este și astăzi alături de popor și năzuințele lui și sprijinește munca poporului pentru înălțarea continuă a patriei. Ea este alături de conducătorii țării, în frunte cu Domnul Președinte al Republicii, Nicolae Ceaușescu. Biserica noastră, prin ierarhii, preoții și credincioșii ei, își aduce contribuția sa la unitatea poporului și la realizările lui interne și externe. De aceea Biserica Ortodoxă Română la a XXX-a aniversare a eliberării patriei noastre mărturisește devotamentul ei deplin față de România, de Președintele Nicolae Ceaușescu, și se angajează ca și în viitor să ajute la dezvoltarea accelerată și tot mai rodnică a poporului nostru.

Dumnezeu să ne binecuvînteze strădaniile și să ne lumineze calea vieții, ca să se împlinească cuvîntul Mîntuitorului: „Ca lumea viață să aibă, cît mai multă viață", cuvînt pe care îl putem aplica poporului nostru, ca acest popor viață să aibă și cît mai multă viață și să se înalțe pe trepte tot mai luminoase și mai fericite.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

23 August 1944 – 23 August 1974

XXX de ani de viață înfloritoare

Se împlinesc 30 de ani de la eliberarea României de sub jugul fascist.

Cu luni de zile înainte, întreprinderi și instituții de pe tot cuprinsul țării anticipau bucuria zilei de 23 August — sărbătoarea națională a poporului nostru — intrînd în hora entuziastă a unor întreceri și înfăptuiri dedicate generos evenimentului istoric care a transformat epoca noastră în epoca împlinirii celor mai îndrăznețe aspirații obștești nutrite vreodată de înaintașii noștri.

Anticipările acestea, ca și sărbătorirea însăși pentru a treizecea oară a zilei de 23 August, sînt prilej de evocări, de constatări și de reîmprospătată angajare.

Evocările ne ajută să retrăim cele petrecute acum 30 de ani și să ne pătrundem de recunoștință față de făuritorii actului istoric care a schimbat înspre bine destinul de atunci al României. Scuturînd un jug povarnic și nesuferit — jugul înrobirii fasciste, jugul dictaturii militare antonesciene care l-a situat silnic, pentru o vreme, alături de forțe negative care nu puteau fi parteneri firești ai omeniei ce-l caracterizează — poporul nostru și-a mărturisit atunci voința de a corecta o poziție eronată care nu era a lui și cu care el nu consimțea în ruptul capului.

Începutul epopeii eliberării l-au făcut forțele insurecționale din interior, în frunte cu eroica muncitorime — exercitînd o puternică înrîurire asupra celorlalte forțe progresiste, coalizîndu-le prompt împotriva cotropitorului — a realizat o impresionantă unanimitate de voință eliberatoare.

Armata română, în acord cu atmosfera generală din țară, a întors armele împotriva cotropitorului fascist, conștientă că abia din acel ceas istoric de

(Continuare în pag. 2)

XXX de ani de viaţă înfloritoare

(Urmare din pag. 1)

răscruce lupta pentru interesele reale ale poporului român. Loviturile zdrobitoare date de eroicele armate sovietice maşinii de război hitleriste — ca şi succesele înregistrate pe diferite fronturi de ceilalţi parteneri ai coaliţiei antihitleriste — au creat condiţii favorabile ieşirii noastre din impasul în care ne prăvălise dictatura militară fascistă doborîtă de la putere în 23 August 1944.

Marea bătălie antifascistă pentru libertatea poporului român ne obligă la recunoştinţă netrecătoare faţă de cei ce au purtat-o cu eroism şi abnegaţie pilduitoare. Ea a cerut jertfe uriaşe de vieţi omeneşti şi de bunuri materiale costisitoare. Din cei peste o jumătate de milion de luptători români pe frontul antihitlerist, circa 170.000 de ostaşi şi ofiţeri şi-au jertfit viaţa pentru ca ţara să trăiască, să redevină liberă şi să propăşească. Pe toţi aceştia — ca şi pe eroicii ostaşi sovietici care s-au jertfit şi pentru noi departe de căminele lor —, pe toţi luptătorii antifascişti din ilegalitate, pe toţi cei ce au adus contribuţii la dobîndirea victoriei în efortul masiv al economiei naţionale de a furniza frontului cele trebuincioase pentru purtarea cu succes a ostilităţilor, recunoştinţa întregului nostru popor îi înconjoară cu neadormită ţinere de minte, dîndu-le cinstirea care li se cuvine.

Prin actul istoric de la 23 August 1944, ţara noastră a adus o contribuţie foarte apreciată la scurtarea războiului al doilea mondial, pe plan extern.

În interior, acelaşi act epocal a deschis cale largă şi netedă construcţiei socialiste. Luîndu-şi destinul în propriile-i mîini, poporul nostru a putut să se dedice astfel organizării vieţii sale obşteşti potrivit năzuinţelor şi intereselor lui firesti. La 6 martie 1945 s-a instaurat primul guvern democratic în ţara noastră, condus de eminentul om politic Dr. Petru Groza. Monarhia care frîna noua orientare naţională a fost abolită. Proclamarea Republicii a accelerat cucerirea întregii puteri politice în ţară de către cei ce muncesc. Naţionalizarea principalelor mijloace de producţie şi crearea proprietăţii obşteşti, socialiste, au făcut posibilă trecerea la conducerea planificată a economiei naţionale.

Înfruntînd dificultăţi care păreau uneori de nebiruit, poporul nostru — înţelepţeşte călăuzit de cei mai buni fii ai săi — a reuşit să asigure ţării o propăşire fără precedent în cei 30 de ani trecuţi de la eliberare. Datorită acestui fapt, astăzi, în România, civilizaţia socialistă este o realitate în plin avînt creator, tinzînd cu paşi viguroşi înspre împlinirile viitoare ale societăţii româneşti multilateral dezvoltată.

Faptele, realizările, constatările de orice fel vorbesc cel mai desluşit grai prin datele statistice. De la 23 August 1944 încoace, datele statistice de interes naţional sînt expresii ale progresului continuu de care avem parte ca naţiune. Astăzi, producţia globală a ţării noastre este de circa 30 de ori mai mare decît înainte cu 30 de ani. Ritmul ei anual de creştere este în jur de 15 la sută. Această rată de creştere aşează România socialistă, pe plan mondial, între ţările cu cea mai dinamică dezvoltare economică, punînd indirect o bază solidă progresului ştiinţei şi culturii noastre. Garantînd creşterea continuă a nivelului de trai, material şi spiritual, ea este totodată izvor al dezvoltării multilaterale a societăţii şi chezăşie a asigurării independenţei şi suveranităţii naţionale. Semnificativ pentru amploarea dezvoltării economice şi sociale a ţării este faptul că venitul naţional realizat în anul trecut a fost de peste 12 ori mai mare decît cel din anul 1947. În ultimii 25 de ani salariul real a crescut de aproape 5 ori, iar veniturile ţărănimii provenite din munca în agricultură au crescut de 3,2 ori. În perioada 1945—1973 au fost construite din fondurile Statului şi din fondurile proprii ale populaţiei peste 3.900.000 de locuinţe, din care circa 1.600.000 în municipii, oraşe şi comune urbane şi circa 2.300.000 în mediul rural. În această perioadă s-au mutat în case noi circa 12.000.000 de locuitori, adică mai mult de jumătate din populaţia ţării.

Prevederile pentru viitor sînt încurajatoare. În perioada anilor 1976—1980 produsul social va creşte într-un ritm anual de 8, 7 la sută, iar venitul naţional într-un ritm anual de circa 10 la sută. În următorul cincinal producţia industrială urmează să crească într-un ritm anual de peste 10 la sută, iar producţia globală agricolă cu circa 6 la sută anual.

Visteriile ştiinţei şi culturii sînt accesibile tuturor cetăţenilor ţării. Peste o cincime din populaţia ţării este cuprinsă astăzi în învăţămîntul de toate gradele. Astăzi, învăţămîntul general de 10 ani este asigurat — gratuit — tuturor cetăţenilor, iar potenţialul nostru ştiinţific creşte constant, potrivit aşteptărilor şi necesităţilor naţionale. Un climat nou, sănătos, caracterizează relaţiile actuale dintre naţionalităţile conlocuitoare, care conlucrează — înfrăţite — la ridicarea Patriei.

Succesele reale obţinute în aceşti 30 de ani de ţara noastră, politica ei externă îndeobşte apreciată, prestigiul crescînd al României pe arena internaţională sînt legate indisolubil de gîndirea cutezătoare a şefului Statului român, Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România. Confruntînd teoria cu practica, îmbinînd studiul ştiinţific al realităţilor naţionale în dialogul permanent cu poporul, întîiul preşedinte al Republicii noastre — împreună cu colaboratorii săi — conduce ţara spre culmi de înflorire fără precedent. De aceea poporul îl înconjoară cu mărturiile mereu împrospătate ale preţuirii şi dragostei obşteşti.

În acest răstimp de 30 de ani, Biserica noastră s-a dovedit a fi — ca în tot trecutul ei — suflet din sufletul neamului nostru. Prezentă la toate fazele prin care a trecut înfăptuirea societăţii noi din Patria noastră, sprijinul devotat dat de Biserica noastră orînduirii socialiste s-a concretizat în asocierea ei la munca de înlăturare a urmelor războiului, la stîrpirea analfabetismului, la cooperativizarea agriculturii şi la consolidarea economiei socialiste.

Astăzi, cel mai bun mijloc de a contribui la întărirea unităţii moral-politice şi sociale a poporului nostru este păstrarea cu fermitate a loialităţii noastre faţă de Statul socialist, respectînd cu convingere legiuirile lui şi muncind pentru împlinirea aspiraţiilor la continuă prosperitate ale poporului. Sprijinind toate acţiunile iniţiate de Statul român în interesul naţiunii române, o îndatorire de seamă, morală şi naţională, în slujba căreia se cade să stăm cu creştinească convingere toţi slujitorii bisericeşti este combaterea actelor antisociale; creştineşte vorbind: a păcatelor împotriva iubirii de aproapele, împotriva societăţii organizate. Demolînd în noi pe „omul cel vechi", vîndut păcatului, să ridicăm pe vatra lui primenită făptura „omului nou" care se transformă atît de profund încît orice degradare a demnităţii umane îi este nesuferită „mai mult în fapte decît în vorbe" (cum spune Sf. Părinte bisericesc Ioan Gură de Aur).

*

Propăşirea Patriei este rodul şi expresia împlinirii aspiraţiilor populare, a îndeplinirii programelor de dezvoltare multilaterală a societăţii noastre. Condiţiile trebuincioase în acest scop sînt create, iar valorificarea lor se face printr-un uriaş efort colectiv de prestaţii continui pentru înflorirea şi întărirea Patriei. Înfrăţiţi cum n-am fost niciodată în trecut, ca slujitori şi credincioşi ai Bisericii Ortodoxe Române — acum unificată, cum a fost pînă la începutul secolului XVIII — nu vom lipsi cu participarea noastră bucuroasă şi devotată la desfăşurarea obştescului efort creator de viaţă nouă care anticipează împlinirile viitoare ale societăţii româneşti multilateral dezvoltată. Apostolatul social şi deschiderea ecumenistă faţă de oameni şi probleme — de pe poziţie creştină ortodoxă — ne vor fi şi de acum înainte călăuze în toate cele ce aduc la expresie patriotismul nostru fierbinte, devotamentul nostru nelimitat faţă de Republica Socialistă România, Patria noastră înfloritoare, care întruchipează „visul de aur" al strămunilor şi anticipează înfăptuiri şi mai măreţe decît cele de pînă acum.

Telegraful Român

Cu privire la Sf. Tradiţie

Tot ceea ce nu s-a scris, ci a trecut prin viu grai de la om la om se numeşte tradiţie orală. Învăţăturile sau descoperirile dumnezeieşti nescrise se numesc Sf. Tradiţie sau predanii. În această privinţă trebuie să ştim că atît în ceea ce priveşte V. Testament cît şi N. Testament a fost mai întîi Sf. Tradiţie, adică cuvîntul lui Dumnezeu nescris şi mai tîrziu a urmat cel scris.

Aşa de pildă Adam n-a primit în scris făgăduinţa venirii unui mîntuitor (Fac. 3, 15), Noe n-a învăţat din scrisoare cum să cinstească pe Dumnezeu. Chiar în timpul patriarhilor — la care găsim credinţa într-un Dumnezeu — (Fac. 14, 19) atotputernic (Fac. 18, 4), preabun (Fac. 15), atotştiutor (Fac. 18, 20), preasfînt şi preadrept (Fac. 2, 16—17; 19, 4; 17, 14), nu se folosea scrisul. Ideea despre un răscumpărător făgăduit lui Avraam (Fac. 12, 2—3), lui Isaac (Fac. 27, 29), lui Iacob (Fac. 28, 14; 49. 8—9), nu s-a păstrat *în scris*. Prin Moisi s-a dat — pe muntele Sinai — în scris, Legea cu cele zece porunci. Abia de acum înainte porunceşte Dumnezeu lui Moisi să scrie tot ceea ce a poruncit El (Ieşire 17, 14; 24, 4; 34, 27; Numerii 33, 1; A doua Lege 17, 18; 28, 58; 29, 19—20; 30, 10; 31, 9. 22. 24 sq). Şi Moisi le-a scris. După Moisi urmează judecătorii, regii (David şi Solomon) şi profeţii. Dar pînă la scrierile lui Moisi şi a celor de după el, poporul credincios a fost îndemnat mai mult prin viu grai să păzească Legea sau căile Domnului, pentru că nu aveau toţi ştiinţă de carte sau cărţi scrise. De aceea Moisi îndeamnă poporul să cinstească tradiţia părinţilor, să istorisească la sărbători puterea lui Dumnezeu. „Întreabă — zice el — pe tatăl tău şi-ţi va povesti ţie şi pe cei bătrîni ai tăi şi-ţi vor spune ţie" (A doua Lege 32, 7). Vorbind despre minunile Domnului — Ghedeon judecătorul, adaugă: „Precum ne-au spus nouă părinţii noştri" (Jud. 6, 13; Iov 8, 8—10). Psalmul 43 începe aşa: „Dumnezeule, cu urechile noastre am auzit, căci părinţii noştri ne-au spus." Multe descoperiri importante sau învăţături mîntuitoare ne-au venit nouă şi prin profeţi, dar unii dintre ei n-au scris nimic, deşi au vorbit poporului credincios ani şi ani de zile despre Dumnezeu şi voia Lui cea sfîntă. Aşa de pildă marele profet Ilie n-a scris nimic. Elisei — de asemenea. Sf. Ioan Botezătorul n-a scris şi nici ucenicii lui. Iată că Dumnezeu s-a folosit de Tradiţie mai înainte de a se cunoaşte hîrtia şi cerneala, scrisul şi abecedarul.

Trecînd la Noul Testament, trebuie să ştim că Mîntuitorul Iisus Hristos n-a scris, decît o singură dată şi atunci pe nisip (Ioan 8, 8). Deci El n-a scris şi nici n-a poruncit Apostolilor să scrie, ci doar să predice învăţătura Sa. (Matei 10, 7—10; 28, 18—20; Marcu 16, 15—16). Prin urmare vestirea Evangheliei a făcut-o mai întîi Iisus, fără s-o fi scris undeva (Evrei 2, 3; F. Ap. 1, 8; 9, 15). El „a început a propovădui" (Matei 4, 17; Marcu 11, 14; Luca 4, 15), promiţîndu-le nu cărţi scrise, ci pe Duhul Sfînt (Ioan 16, 13), împărăţia cerului şi viaţa veşnică, precum zice şi Sf. Ioan Gură de Aur: „Domnul Hristos nu a lăsat apostolilor nici o scrisoare, în loc de cărţi le-a făgăduit Duhul Sfînt." Şi cîte n-a săvîrşit Iisus în viaţa Sa, în cei trei ani şi jumătate cît a propovăduit, sau după Înviere, în cele 40 de zile, pînă la înălţare? „Sînt încă şi alte multe cîte a făcut Iisus — zice Sf. Ioan Evanghelistul — care de s-ar fi scris cîte una, mi se pare că nici în lumea aceasta n-ar încăpea cărţile ce s-ar fi scris" (Ioan 21, 25).

Aşadar, Mîntuitorul Iisus Hristos, Sf. Apostoli au propovăduit prin viu grai şi abia mai tîrziu unii dintre Apostoli au început să scrie şi nu în chip organizat oarecum, ci întîmplător, împinşi fiind la aceasta de unele trebuinţe locale.

Aşa s-au scris cele patru Evanghelii, epistolele etc.

Totuşi acest tezaur de învăţături de credinţă care nu se află în Sf. Scriptură s-a păstrat şi s-a predicat zi de zi în Sf. Biserică, în cele din urmă fiind şi el cuprins în scrierile Sf. Părinţi, în hotărîrile sf. sinoade ecumenice şi locale şi se păstrează şi azi cu sfinţenie în cărţile de cult ale Sfintei noastre Biserici Ortodoxe.

Deci Sf. Tradiţie e tot pe atît de sfîntă ca şi Sf. Scriptură. Ea este egală cu Scriptura (II Tes. 3, 6). Prin urmare învăţăturile curate descoperite de Dumnezeu prin viu grai trebuie păstrate cu atenţie şi împărtăşite şi altora cu aceeaşi evlavie creştină,

(Continuare în pag. 4)

INFORMAȚII

● La sfîrșitul lunii mai 1974, la Paris a avut loc sesiunea Prezidiului Consiliului Mondial al Păcii, consacrată împlinirii a 25 ani de la primul Congres mondial al partizanilor păcii.

La lucrări au participat delegații din numeroase țări ale lumii, între care și o delegație din țara noastră.

Domnul *Nicolae Ceaușescu,* Președintele Republicii Socialiste România, a trimis pe adresa Consiliului Mondial al Păcii, alături de alți șefi de state și guverne, un Mesaj, din care desprindem gînduri ca acestea:

„Popoarele din întreaga lume sînt interesate în realizarea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, astfel încît mijloacele masive destinate înarmării să fie utilizate tot mai mult în scopul dezvoltării economico-sociale și totodată să fie eliberată omenirea de primejdia unui război nimicitor . . .

Aș dori să subliniez și cu acest prilej hotărîrea țării și poporului meu de a acționa alături de toate statele și popoarele lumii, pe baza egalității și respectului reciproc, pentru soluționarea problemelor lumii contemporane în interesul tuturor națiunilor, pentru triumful cauzei păcii, destinderii și colaborării, pentru o lume mai dreaptă și mai bună."

● Din încredințarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Duminică, 26 mai 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul a săvîrșit sfințirea bisericii din Oarda de Jos, prot. Alba Iulia, căreia i s-au făcut importante reparații. Răspunsurile au fost date de corul catedralei Reîntregirii din Alba Iulia.

În cadrul Sf. Liturghii a fost hirotonit preot pentru parohia Secășel, prot. Alba Iulia, C. diacon A. Dobrotă.

La sfîrșitul Sf. Liturghii arhierești au vorbit credincioșilor: P. C. prot. N. Cantor (Alba Iulia), P. C. prot. I. Vlad (Sibiu) și C.pr. A. Henegar (Dumbrava).

În continuare C. pr. D. Dragomir, parohul local, a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor executate la biserică.

Cuvînt de învățătură a rostit în încheiere P. S. Episcop-vicar Emilian, care a insistat cu deosebire asupra rolului Bisericii în viața noastră și asupra importanței statorniciei în credința înaintașilor noștri.

● Duminică, 2 iunie 1974, Rusaliile, Centrul arhiepiscopesc Sibiu a fost vizitat de corul elevilor de la Seminarul teologic special de la Curtea de Argeș. Elevii seminariști au participat la Sf. Liturghie arhierească săvîrșită în catedrala mitropolitană de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și P. S. Episcop-vicar Emilian.

Predica a fost rostită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a zăbovit cu deosebire asupra semnificației Pogorîrii Duhului Sfînt în viața Bisericii.

În după-amiaza aceleiași zile, în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, în prezența Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. consilieri, P. C. profesori și studenți teologi, corul Seminarului teologic special de la Curtea de Argeș, condus de P. C. prof. V. Frangulea, a interpretat într-un mod cît se poate de reușit un program de compoziții bisericești și patriotice, care au încălzit și înălțat sufletește pe ascultători.

Programul a fost deschis printr-un cuvînt al P. C. director al Seminarului I. Negruțiu, iar după program a vorbit P. C. prof. Gh. Șoima, care a apreciat „ținuta artistică deosebită" în care s-a prezentat corul, care a cîntat „muzical", „simțit", „inteligent".

Cuvînt de apreciere a adresat apoi elevilor seminariști, precum și dirijorului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a relevat între altele că bucățile corale interpretate au avut darul de a stîrni în inimile celor ce le-au ascultat înalte simțiri creștinești și patriotice.

● După cum se știe, Sf. Treime este hramul multor catedrale transilvănene, între care se numără și catedrala miropolitană din Sibiu. De aceea, luni, a doua zi de Rusalii, 3 iunie 1974, în această catedrală s-a săvîrșit Sf. Liturghie arhierească de către P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul. P. S. Sa a rostit și predica zilei, tălmăcind credincioșilor învățătura Bisericii noastre despre Sf. Treime, plecînd de la textul: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperămîntul meu este Duhul Sfînt . . ."

După Sf. Liturghie, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și P. S. Episcop-vicar Emilian, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi, au slujit un parastas, pentru odihna sufletelor adormiților în Domnul ctitori, binefăcători și slujitori ai catedralei, fiind pomeniți totodată toți ierarhii transilvăneni adormiți în Domnul.

● În prima zi de Rusalii, 2 iunie 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei, însoțit de P. C. vicar Vasile Costin și în mijlocul unui sobor de preoți din Satu-Mare, la care s-a adăugat și P. C. preot Dumitru Manolache din București, șeful atelierelor Sf. Patriarhii de la M-rea Plumbuita — a săvîrșit Sf. Litughie în catedrala a II-a din Satu-Mare, cu hramul „Sf. Arh. Mihail și Gavriil".

Predica zilei a fost ținută de părintele vicar eparhial.

Cu această ocazie, P. S. Episcop Vasile a binecuvîntat și sfințit noul iconostas al acestei catedrale, lucrat în atelierele de la M-rea Plumbuita, la a cărui executare Sf. Patriarhie a dat un substanțial ajutor bănesc. Iconostasul este o adevărată operă de artă, o sculptură în lemn lucrată cu multă măestrie și migală, care dă o măreție deosebită interiorului catedralei.

Pentru rodnica sa activitate pastorală și gospodărească, preotul Ioan Știru de la această catedrală a fost hirotesit întru „iconom stavrofor", înmînîndu-i-se din partea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian „Crucea Patriarhală".

Tot pentru merite pastorale deosebite și pentru inițiativa de a se clădi o biserică nouă în cartierul „Someș" din Satu-Mare, preotul Gheorghe Miclăuș de la parohia Satu-Mare IV a fost hirotesit întru „iconom".

P. S. Episcop Vasile a ținut să sublinieze, în cuvîntul rostit, mărinimia P. F. Părinte Patriarh Justinian pentru ajutorul acordat la realizarea acestei splendide opere de artă, noul iconostas, care constituie un nou mod de manifestare a dragostei alese pe care Prea Fericirea Sa o arată credincioșilor din acest colț de țară, fapt pentru care — spune P. S. Sa — îl socotim în rîndul ctitorilor acestei măreți catedrale.

● A doua zi de Rusalii, 3 iunie 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrșit Sf. Liturghie arhierească în parohia Apa, nu departe de municipiul Satu-Mare, parohie păstorită de aproape 20 de ani de vrednicul preot Petru Bologa, cu care prilej a binecuvîntat lucrările de înnoire ce i s-au făcut bisericii în ultimii ani.

În această localitate s-a născut marele luptător pentru libertate națională și egalitate socială a românilor din Transilvania, preotul dr. Vasile Lucaciu, în cinstea căruia s-a organizat, în casa cantorală în care s-a născut, o cameră memorială.

Predica zilei a fost ținută de P. C. cons. Ioan Negroiu.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, C. pr. P. Bologa a exprimat calde mulțumiri P. S. Sale pentru bucuria ce a făcut-o credincioșilor și păstorului lor sufletesc, venind să se roage împreună cu ei. I s-a înmînat, din partea P. F. Părinte Patriarh, „Crucea Patriarhală".

A urmat apoi cuvîntul de învățătură al P. S. Episcop Vasile, care, între altele, a elogiat personalitatea părintelui dr. Vasile Lucaciu, îndemnînd pe credincioși să fie vrednici urmași ai acestui fiu ilustru al poporului nostru.

● *Duminică, 9 iunie 1974, după Sf. Liturghie săvîrșită în catedrala mitropolitană din Sibiu, P. C. părinte rector Is. Todoran, în cuvîntul rostit, a subliniat împlinirea a 7 ani de la alegerea, hirotonirea și instalarea în scaunul arhiepiscopesc de Alba Iulia și Sibiu și în fruntea Mitropoliei Ardealului a Î. P. S. Mitropolit Dr. Dr. h. c. Nicolae Mladin.*

(Continuare în pag. 4)

O inițiativă demnă de urmat

În editura și tipografia Centrului arhiepiscopesc din Sibiu a apărut nu de mult broșura intitulată: *„Biserica-monument istoric și colecția de icoane pe sticlă din Sibiel"*, care prezintă pe scurt, cu o seamă de reproduceri și cu rezumate în limbile franceză, engleză și germană, bogăția de artă religioasă a unui monument istoric bisericesc, biserica din Sibiel, prot. Sibiu, dar mai ales colecția, o adevărată comoară a genului, de icoane pe sticlă, organizată cu osteneală, cu pasiune, pricepere și perseverență, de vrednicul paroh local, C. pr. Zosim Oancea, ajutat de bunii săi credincioși. Această broșură ne oferă potrivit prilej pentru a aduce în atenția preoților noștri cu deosebire o inițiativă demnă de urmat, precum și cîteva căi folosite de C. pr. Z. Oancea în realizarea cinstitoarei lucrări, bisericești și patriotice, înfăptuite la Sibiel.

C. Sa a intrat în parohia mică a Sibielului cu conștiința urmării unei chemări, care avea să-l pună în fața lucrării, pe care o presimțea și era hotărît s-o realizeze.

N-a trecut mult și *lucrarea aceasta,* în afara celei de păstorire sufletească a credincioșilor, s-a conturat în toată necesitatea, întinderea și greutatea ei.

Trebuia pornită din interiorul bisericii, care păstra, sub var și sub fum, o minunată pictură în frescă, datînd de două sute de ani, pentru a continua apoi la salvarea celei de-a doua comori de artă, răsfirată prin căsuțele credincioșilor: *Icoanele pe sticlă.*

Pentru înfăptuirea acestei lucrări, ca primă condiție, era sprijinul din partea credincioșilor.

Despre lucrările din Sibiel, fiind informat în cele întreprinse, Direcția Monumentelor Istorice din București a dat sprijinul util.

Îmbogățirea colecțiilor de artă religioasă și populară a fost supusă de asemenea aprecierii conducerii Consiliului județean de cultură și educație socialistă solicitîndu-se sprijin moral și îndrumare tehnică.

Înțelegere, sprijin moral și material s-a obținut apoi de la *Departamentul Cultelor,* prin a cărui colaborare cu *Arhiepiscopia ortodoxă română Sibiu,* s-a asigurat baza materială a lucrărilor de la Sibiel.

Din toată această împletire și încrucișare de drumuri și osteneli, în slujba Bisericii și a Patriei, s-a putut deslușì ușor constatarea că în orice lucrare de cultură, elementele cele dintîi, care duc la reușită, sînt: Entuziasmul și stăruința.

Legătura directă, imediată și permanentă a fost cu autoritatea bisericească tutelară: *Arhiepiscopia ortodoxă română Sibiu,* de la care s-a primit, în toată vremea, prin înalta binecuvîntare și încurajare a Arhipăstorului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, sprijinul oficial, prin aprobările necesare, asistența continuă din punct de vedere material etc.

Dar chiar dintru început, lucrarea de la Sibiel a fost adusă și la cunoștința Prea Fericitului Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

În repetate rînduri, împreună cu patriarhicești binecuvîntări s-a primit și cuvînt de apreciere și încurajare, ca de pildă telegrama nr. 1834/1973, în care P. F. Părinte Patriarh Justinian transmite preotului din Sibiel „felicitări pentru merituoasele realizări la biserică și muzeu și patriarhicești binecuvîntări".

Lucrarea din Sibiel, mult cercetată de turiști din țară și de peste hotare, constituie la ora actuală „una dintre cele mai alese expoziții de artă religioasă primitivă" cum se exprimă ziarul englez „The Guardian" din 3 noiembrie 1973.

Ea reprezintă totodată, alături de alte inițiative asemănătoare existente la multe parohii, un imbold în plus, ca toți credincioșii și preoții noștri să aibă conștiința deplină a importanței valorilor de tot felul moștenite de la înaintași, între care se numără și icoanele pe sticlă și alte obiecte bisericești, avînd în permanență atenție grija de a le conserva și păstra cu sfințenie și, acolo unde sînt condiții, să fie valorificate sub forma unor colecții mai mici sau mai mari.

R.

INFORMAŢII

(Urmare din pag. 3)

Cu acest prilej, P. C. Sa a relevat cîteva din realizările mai de seamă ale Înalt Prea Sfinţiei Sale, activitatea pe care o desfăşoară neîncetat pentru zidirea religios-morală şi patriotică a preoţilor şi credincioşilor din Arhiepiscopie, făcînd Înaltului Ierarh — în numele Centrului arhiepiscopesc, al Institutului Teologic din Sibiu, al preoţilor şi credincioşilor — urări de sănătate şi roade bogate în muncă.

S-au rostit apoi îndătinatele polihroane.

● Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a săvîrşit, Duminică, 9 iunie 1974, sfinţirea bisericii din parohia Ernea, prot. Mediaş, cuvînt de bun venit rostind P. C. prot. P. Boieru (Mediaş).

Parohia este păstorită cu mult zel, dăruire şi dragoste de C. pr. C. Erneanu, distins cu rangul de „iconom", ca şi C. pr. Al. Băilă, fostul paroh.

În cadrul Sf. Liturghii arhiereşti care a urmat sfinţirii bisericii, a predicat P. C. vicar Tr. Belaşcu, după care C. pr. C. Erneanu face o scurtă prezentare a parohiei şi lucrărilor săvîrşite la biserică.

În cuvîntul pe care l-a rostit, P. S. Episcop-vicar Emilian a explicat unele aspecte din slujba sfinţirii bisericii, zăbovind totodată asupra rolului pe care îl are Biserica în a ne sfinţi viaţa.

● Duminică, 9 iunie 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a oficiat slujba sfinţirii bisericii din filia Subcetate, aparţinătoare de parohia Iaz, prot. Şimleu-Silvaniei. Predica zilei a rostit-o P. C. cons. Ioan Negroiu.

Parohul locului, preotul Gavril Ghilea, pentru merite pastorale şi pentru înnoirea bisericii, a fost distins cu rangul de „iconom".

P. S. Sa, în cuvîntul de învăţătură rostit, a arătat, între altele, semnificaţia amintirii tuturor Sfinţilor în prima Duminică după Rusalii.

În după-amiaza aceleiaşi zile, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a făcut un popas duhovnicesc în mijlocul credincioşilor din filia Ip, parohia Porţi, protopopiatul Şimleu-Silvaniei, păstorită de preotul Ioan Popovici.

În frumoasa biserică, s-a oficiat sf. slujbă a vecerniei, în cadrul căreia P. S. Sa a vorbit celor de faţă despre rostul şi puterea rugăciunii în viaţa religioasă a credinciosului şi îndeosebi despre însemnătatea şi rostul rugăciunii în comun, în sfînta biserică.

● Marţi, 18 iunie 1974, a avut loc încheierea festivă a anului şcolar 1973/74 la Şcoala de cîntăreţi bisericeşti şi Seminarul Teologic din Cluj.

Programul a fost deschis cu o conferinţă, intitulată: „A XXX-a aniversare a eliberării Patriei noastre de sub jugul fascist", susţinută de P. C. prof. C. Bradea.

În continuare, P. C. director I. Brie a făcut o dare de seamă asupra activităţii desfăşurate la Seminar în anul şcolar care se încheie, munca depusă de corpul profesoral, specificînd, pe ani, elevii care s-au evidenţiat la studii şi purtare, cărora li s-au împărţit premii, menţionîndu-i în acelaşi timp şi pe cei ce, puţini la număr, au lăsat de dorit sub unele aspecte, dîndu-li-se îndrumările cuvenite în acest sens.

În numele absolvenţilor a vorbit dl. I. Crăciun.

A urmat apoi un program de compoziţii corale şi recitări, executat de elevii seminarişti.

Ca delegat al Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a luat cuvîntul P. C. cons. Gh. Papuc.

În încheiere a vorbit Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului, care a dat preţioase sfaturi, privind modul ziditor în care trebuie să-şi petreacă vacanţa un elev seminarist.

● În 18 iunie 1974 s-au împlinit 80 de ani de la naşterea lui Sabin Drăgoi, unul din cei mai valoroşi compozitori şi folclorişti români, decedat la 31 decembrie 1968. El a îmbogăţit patrimoniul muzicii noastre cu compoziţii de mare valoare, ca de exemplu operele „Năpasta" şi „Kir Ianulea", misterul „Constantin Brîncoveanu", numeroase coruri şi încă mai numeroase melodii folclorice, dintre care o sumedenie de colinde, unele publicate, altele rămase în manuscris. Sabin Drăgoi ne-a lăsat de asemenea două liturghii pentru cor de bărbaţi şi o liturghie solemnă pentru cor mixt, „Prohodul Mîntuitorului", precum şi alte compoziţii religioase de o rară frumuseţe.

Cu acest prilej aniversar, în catedrala mitropolitană din Timişoara memoria marelui compozitor adormit în Domnul S. Drăgoi a fost cinstită printr-un parastas, oficiat Duminică, 16 iunie 1974, în prezenţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, a membrilor familiei, cunoscuţilor şi admiratorilor etc. Despre viaţa şi opera lui Sabin Drăgoi a cuvîntat P. Cuv. dr. Timotei Seviciu, vicar arhiepiscopesc.

După masă, în cadrul vecerniei, la care au asistat Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului şi P. S. Episcop Visarion al Aradului, corul catedral, dirijat de Aurel Ciobanu, a executat cîteva piese religioase rămase de la renumitul compozitor.

Din acatistul
Sfinţilor mărturisitori Visarion şi Sofronie şi mucenicul Oprea (urmare)

CONDACUL AL II-LEA

Plecat-ai Visarioane Cuvioase, după primirea călugăriei, de la Sfîntul Mormînt şi ai venit în Slovenia, la mănăstirea Pacra, unde te-ai nevoit timp de şapte ani, cu smerenie şi cu aleasă rîvnă, în treapta diaconiei, slujind lui Dumnezeu şi cîntînd, Aliluia !

ICOSUL AL II-LEA

Rîvnitor, asemenea lui Ilie, te-ai arătat Sofronie Cuvioase din copilărie învăţînd, de la ai tăi părinţi, dreapta credinţă şi ai alergat în calea poruncilor Domnului, neţinînd seamă de ispitele lumeşti. Pentru aceasta te lăudăm, zicînd ţie:

Bucură-te, cela ce, în Cioara Sebeşului, ca o floare ai înflorit;

Bucură-te, că de copil dragoste de cele sfinte ai dovedit;

Bucură-te, cela ce în Ţara Românească multă osîrdie ai arătat;

Bucură-te, că prin vieţuirea ta cea aleasă pe toţi ai uimit;

Bucură-te, cela ce de acolo, în Transilvania, iarăşi ai venit;

Bucură-te, că tuturor pildă de viaţă curată te-ai arătat;

Bucură-te, cela ce în codrii de lîngă Cioara mic sălaş de cuvioşie ai zidit;

Bucură-te, că pe cei ce au venit la tine, cu drag i-ai povăţuit;

Bucură-te, cela ce toate ispitele diavolului le-ai înfrînt;

Bucură-te, că meşteşugirile celui rău le-ai zdrobit;

Bucură-te, cela ce către dragostea lui Hristos pe toţi i-ai îndemnat;

Bucură-te, că în Sebeşul Albei dreapta credinţă ai învăţat;

Bucură-te, Sofronie Cuvioase, care cu mare rîvnă Ortodoxia ai apărat !

CONDACUL AL III-LEA

Străbătut-ai, cu multă osteneală, ţinuturile transilvane Cuvioase Sofronie, îndemnînd pe cei binecredincioşi să nu se depărteze de la staulul Bisericii celei dreptmăritoare, ci stînd cu toţii neclintiţi în credinţă, să cînte lui Dumnezeu, Aliluia !

CONDACUL AL III-LEA

Săliştea Sibiului, acum duhovniceşte se veseleşte, împreună cu toată obştea creştinilor dreptcredincioşi, la prăznuirea Sfîntului mucenic Oprea, cel ce înflăcărat de rîvna pentru adevăr şi pentru apărarea Ortodoxiei s-a arătat. Pentru aceasta şi noi, smeriţii, cu dragoste să-l lăudăm, zicînd:

Bucură-te, cela ce eşti al Săliştii Sibiului aleasă floare;

Bucură-te, că ai fost fiu credincios al Bisericii dreptmăritore;

Bucură-te, cela ce cu lucrarea pămîntului te-ai îndeletnicit;

Bucură-te, că şi de suflet, deopotrivă, cu sîrg te-ai îngrijit;

Bucură-te, cela ce în dreapta credinţă a strămoşilor ai trăit;

Bucură-te, că viaţă bine plăcută Domnului ai petrecut;

Bucură-te, cela ce prin post şi rugăciune sufletul ţi-ai întărit;

Bucură-te, că prin binecuvîntări de la preoţi calea ţi-ai gătit;

Bucură-te, cela ce în ţinutul Săliştei pe fraţi i-ai povăţuit;

Bucură-te, că pe toţi cei ce pătimeau cu dragoste i-ai sprijinit;

Bucură-te, cela ce împotriva asupritorilor, pavăză ai stat;

Bucură-te, cela ce pentru dreapta credinţă, prigoane mari ai îndurat;

Bucură-te, mucenice Oprea, care cu mare rîvnă, credinţa ai apărat !

CONDACUL AL IV-LEA

Omule al lui Dumnezeu şi mucenice al lui Hristos, Oprea, tu cu inimă arzătoare ai apărat dreapta credinţă şi pe toţi i-ai învăţat adevărul, iar pe cei ce nu s-au clătinat de la credinţa ortodoxă, i-ai apărat cu jertfa vieţii tale, strigînd lui Dumnezeu, Aliluia !

Cu privire la Sf. Tradiţie

(Urmare din pag. 2)

dar mai ales ele trebuie ţinute (Rom. 16, 17; I Cor. 15, 1—2; Filip. 4, 9; Gal. 1, 9; Tes. 4, 1—2; I Ioan 2, 21—24; I Tim. 4, 9—13; I Tim. 1, 13; 2, 2; Gal. 2, 2). Pentru aceasta Sf. Apostol Pavel nu zice „vai mie, dacă nu voi scrie", ci „vai mie dacă nu voi binevesti !" (I Cor. 9, 16), fiindcă credinţa este din auzite (Rom. 10, 17—18) şi nu numai din citirea Scripturii. Şi mai departe adaugă: „Drept aceea fraţilor staţi neclintiţi şi ţineţi predaniile (tradiţia) pe care le-aţi învăţat fie prin cuvînt, fie prin epistola noastră" (II Tes. 2, 15), ceea ce înseamnă că atît cuvîntul cît şi scrisul sînt de aceeaşi valoare, de aceeaşi însemnătate în mîntuirea noastră sufletească. „Ceea ce aţi învăţat, ce-aţi primit şi aţi auzit şi aţi văzut la mine, aceea să faceţi" (Fil. 2, 24), continuă marele Apostol Pavel. Iar Sf. Evanghelist Ioan de asemenea zice: „Ce aţi auzit dintru început, să rămînă întru voi" (I Ioan 2, 24). Şi mai departe Sf. Apostol Pavel zice către Corinteni: „Vă laud, fraţilor, că vă aduceţi aminte de mine şi ţineţi predaniile, ce vi le-am dat" (I Cor. 11, 2). Toată această bogăţie de cunoştinţă spirituală, de adevăruri religioase, de învăţături morale şi de cult, toată această diversă descoperire dumnezeiască s-a păstrat cu scumpătate în sfînta Biserică. Pentru aceea zice şi Sf. Irineu: „Toţi care voiesc să cunoască adevărul să se adreseze pentru aceasta în fiecare biserică, la Tradiţia apostolilor, cunoscută în toată lumea." Sf. Vasile cel Mare de asemenea spune în învăţăturile sale: „Din dogmele şi învăţăturile păstrate în Biserică, pe unele le avem prin învăţătura scrisă, iar pe altele le-am primit prin Tradiţia apostolească; şi unele şi altele au aceeaşi putere pentru credincioşi şi nimeni nu trebuie să se împotrivească lor."

Sf. Tradiţie este aceea care a ajutat Biserica la stabilirea canonului sau lista cărţilor autentice ale Sf. Scripturi şi tot ea a adus un mare spor de lumină la interpretarea corectă, după voia lui Dumnezeu, a acestei Cărţi a cărţilor.

De aceea Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie se completează una pe alta şi amîndouă, nedespărţite, constituie îndreptarul credinţei noastre.

Arhim. *Varahiil Jitaru*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 septembrie 1974 Nr. 33—34

Telegraful Român

Biblioteca Orășenească „Ștefan Gheorghiu" SIBIU
Str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Ecouri bisericeşti ale sărbătoririi împlinirii a 30 ani de la eliberarea Patriei

Împlinirea a 30 ani de la eliberarea Patriei, eveniment subliniat prin manifestări sărbătoreşti de mare amploare de către întregul nostru popor, a avut puternice ecouri şi pe plan bisericesc.

Astfel, conferinţele preoţeşti de orientare, care s-au desfăşurat în întreaga Patriarhie a Bisericii Ortodoxe Române între 16—22 august 1974, au avut ca temă: „Chipul Patriei noastre la împlinirea a 30 ani de la eliberarea ţării (1944—1974)", *temă care a fost dezbătută cu multă însufleţire la toate centrele noastre protopopeşti.*

Aceluiaşi eveniment i-a fost consacrată de asemenea şedinţa festivă care a avut loc în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, în 17 august 1974, la care au participat: I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, P. C. rector Is. Todoran, P. C. consilieri şi salariaţii de la Centrul arhiepiscopesc Sibiu, P. C. profesori şi alţi salariaţi ai Institutului Teologic, preoţi din oraş etc.

După cuvîntul de deschidere al P. C. rector Is. Todoran, a conferenţiat P. C. prof. Grigorie Marcu, care a reliefat o parte din multele şi marile realizări ale epocii noastre, subliniind totodată şi aspecte ale vieţii Bisericii noastre în ultimii 30 de ani.

Pe marginea temei au luat cuvîntul: P. C. prof. M. Şesan, P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. prot. N. Todor, P. C. prof. T. Bodogae, P. C. prof. C. Sîrbu, C. pr. I. Popescu (Hamba), iar la sfîrşit P. S. Episcop-vicar Emilian.

În încheiere a vorbit I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a arătat, între altele, că ceea ce s-a realizat la noi în ţară în ultimii 30 ani este „mai presus de puterea noastră de exprimare", I. P. S. Sa subliniind totodată bunul nume de care Patria noastră se bucură astăzi în lume, precum şi aportul personal adus în acest sens de Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu.

În 20 august 1974 a avut loc la Bucureşti o şedinţă solemnă a Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul căreia P. F. Părinte Patriarh Justinian a vorbit despre înfăptuirile din Patria noastră în ultimii 30 ani de la eliberare. Prea Fericirea Sa a arătat de asemenea modul în care Biserica noastră, alături de celelalte culte şi organizaţii obşteşti şi de toţi cetăţenii ţării, a contribuit la munca de construire a unei vieţi noi în Patria noastră. S-a arătat totodată cum în aceşti 30 ani Biserica şi-a putut organiza şi dezvolta propriile instituţii, a promovat un ecumenism local, pancreştin şi panreligios şi a slujit ideea de unitate, atît de scumpă nouă tuturor.

Cu acest prilej Sf. Sinod a trimis Domnului Preşedinte al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceauşescu, Preşedinte şi al Frontului Unităţii Socialiste, la a cărui activitate participă şi Biserica noastră, un Mesaj *de felicitare şi de asigurare că Biserica noastră îşi va aduce şi în continuare aportul său la tot ce va putea contribui la mai binele ţării, Mesaj semnat de P. F. Părinte Patriarh Justinian, Preşedintele Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, şi de toţi membrii Sf. Sinod, din care desprindem:*

„Mărturisim cu toată fermitatea că ţara noastră n-a cunoscut niciodată atît de multe şi importante realizări ca în aceşti ultimii 30 de ani, în care poporul român, liber şi stăpîn pe destinul său, şi-a mobilizat toate energiile sale creatoare pentru a se avînta pe drumul celei mai înfloritoare propăşiri economice, culturale, politice şi sociale.

De la un capăt pînă la celălalt al ţării noastre oraşele şi satele au astăzi o înfăţişare nouă, sărbătorească: industria, agricultura, învăţămîntul, toate sectoarele de viaţă sînt într-o continuă ascendenţă şi entuziasmul cu care se lucrează neîncetat constituie o dovadă evidentă că România socialistă de astăzi, sub conducerea înţeleaptă a celor mai buni fii ai ei, în frunte cu Domnia Voastră, va ajunge în scurt timp în rîndul ţărilor cu cel mai înaintat stadiu de civilizaţie şi prosperitate.

Avem înăuntru o ţară frumoasă, cu oameni uniţi, înfrăţiţi între ei, cu oameni care nu precupeţesc nici un efort pentru continua dezvoltare şi înflorire a Patriei, pentru asigurarea independenţei şi suveranităţii ei.

Peste hotare, prin vizitele şi contactele reciproce pe care Domnia Voastră personal, cu neobosită străduinţă le-aţi întreprins, prin participarea reprezentanţilor ţării noastre la cele mai înalte foruri internaţionale, prin susţinerea şi promovarea cu energie a celor mai echitabile principii de convieţuire între state şi popoare, ţara noastră se bucură de o largă apreciere în toată lumea şi este socotită între ţările care au adus cea mai substanţială contribuţie la instaurarea unui climat de pace şi cooperare între state şi popoare.

De aceea, vă rugăm să ne îngăduiţi, Domnule Preşedinte, ca, în numele Nostru şi al tuturor slujitorilor şi credincioşilor Bisericii Ortodoxe Române, să vă felicităm din toată inima pe Domnia Voastră şi pe colaboratorii Domniei Voastre pentru tot ce s-a săvîrşit în aceşti 30 de ani pe care-i sărbătorim, pentru bunăstarea şi fericirea poporului nostru, şi vă exprimăm toată admiraţia şi preţuirea noastră pentru tot ce s-a făcut pe plan extern, convinşi fiind că atît politica internă, cît şi cea externă a adus ţării noastre cel mai îndreptăţit spor de autoritate şi prestigiu."

Menţionăm că la Bucureşti, în 20 august a. c., Înalţi Ierarhi ai Bisericii noastre şi alte personalităţi bisericeşti, între care I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, P. C. vicar Tr. Belaşcu, au fost distinşi, cu prilejul acestei mari sărbători aniversare din viaţa Patriei noastre, cu ordine şi medalii ale Republicii Socialiste România.

De asemenea, joi, 22 august 1974, în sala de festivităţi a palatului Astra din Sibiu Domnul Richard Winter, preşedintele Consiliului Popular Judeţean Sibiu, a înmînat, felicitîndu-i în acelaşi timp, unui mare număr de reprezentanţi de culte Medalia: „30 de ani de la eliberarea României de sub dominaţia fascistă."

Din partea Departamentului Cultelor la festivitatea de decorare a participat Dl Iulian Sorin, director adj. în Departamentul Cultelor.

Din Arhiepiscopia de Alba Iulia şi Sibiu au primit această medalie: P. C. rector Dr. Is. Todoran, P. C. prof. Dr. M. Şesan, P. C. prof. Dr. Gr. Marcu, P. C. prof. Gh. Şoima, P. C. lector C. Voicu, P. C. prof. pens. Dr. S. Vlad şi Dr. N. Neaga; P. C. secretar eparhial F. Costea; P. C. protopopi: P. Boeriu (Mediaş), D. Lazăr (Tg. Mureş), I. Dragolea (Sighişoara), N. Cantor (Alba Iulia), I. Crăciun (M. Ciuc), P. Dumbravă (Sf. Gheorghe), Z. Moşoiu (Braşov) şi R. Zaharie (Făgăraş); P. C. prot. pens. V. Negrea (Alba Iulia); C. preoţi: I. Florea, I. Anghel şi N. Coman (Braşov), A. Teodorescu (Blaj), precum şi P. Cuv. arhim. I. Dinu, P. Cuv. protos. V. Tohăneanu, Cuv. ierom. I. Tohăneanu (M-rea Brîncoveanu) şi P. Cuv. protos. D. Manolache şi Cuv. maică I. Ghibu (M-rea Rîmeţ).

În numele medaliaţilor ortodocşi români a vorbit P. C. rector Is. Todoran, care a exprimat vii mul-

(Continuare în pag. 2)

Alba Iulia, oraş bimilenar

Călătorul care vine de departe, urmînd firul molcom al apei în lunga sa cale spre soare apune, străbătînd ţara de la răsărit spre apus sau miazăzi întîlneşte, la poalele ultimelor prelungiri ale Munţilor Apuseni, la confluenţa Ampoiului cu Mureşul, pe un impunător promontoriu, înfruntînd cu eroism secolele, bătrînul, dar în acelaşi timp tînărul oraş Alba Iulia.

Cîte nu ar putea povesti zidurile sale înnegrite de vreme, ele care au fost martori tăcuţi ale unora din cele mai de seamă evenimente din istoria noastră, ele care păstrează în cronica lor de piatră şi cărămidă amintirea unor clipe de neuitat. Se cuvine, aşadar, acum cînd ne apropiem cu paşi repezi de cumpăna veacurilor, cînd toată suflarea acestui oraş se pregăteşte să-i aducă un pios omagiu cu prilejul sărbătoririi a 2000 ani de existenţă, să ne aplecăm cu emoţie asupra filelor bogatei sale cronici.

De fapt, începuturile oraşului Alba Iulia se pierd în negura vremurilor.

Dar pentru noi, cei care ne pregătim să întîmpinăm bimilenarul oraşului, noua filă de cronică pe care o întoarcem, cea a epocii dacice, constituie actul de naştere ca aşezare urbană a localităţii Alba Iulia. Acum două mii de ani, aproximativ în a doua jumătate a secolului al II-lea înaintea erei noastre, triburile de agricultori şi păstori care stăpîneau zona centrală a Transilvaniei, ajunse la un înalt grad de dezvoltare socială şi economică, încep să închege la Piatra Craivii (cca 20 km spre nord de Alba Iulia) un important centru *oppidan* şi politic, care va lua numele de Apoulon, după numele dacilor apuli care trăiau pe aceste locuri. Pe terasele din jurul masivului stîncos încep să fie ridicate construcţii, iar pe vîrful stîncii la peste 1000 m altitudine se ridică, spre sfîrşitul statului dac independent, şi o importantă cetate cu ziduri din blocuri de piatră fasonată, care servea drept loc de refugiu şi apărare în vremuri de restrişte. Acesta este *poleisul* de care ne vorbeşte pentru prima dată cunoscutul geograf Ptolemeu din secolul al II-lea a e. n. De aici trebuie că plecau în expediţiile lor războinice, pînă departe peste Dunăre, cetele de daci pomenite şi în cunoscutul pasaj din *Consolatio ad Liviam-Danuviusque rapax et Dacius orbe remoto Appulus.*

Cronica noastră ne poartă însă mai departe. Începutul secolului II al e. n. va aduce cu sine noi şi importante transformări în viaţa oraşului. Filele de piatră şi cărămidă ale acestor vremi ne vorbesc de cucerirea Daciei de către romani şi transformarea ei în provincie romană. Pe pămîntul frămîntat de legiunile romane şi de cetele de daci în încercarea lor eroică de a-şi apăra ţara vor lua naştere noi aşezări, o viaţă nouă şi tumultuoasă se va desfăşura de aici înainte pe aceste pămînturi. La Alba Iulia, pe teritoriul unde se găseşte cetatea feudală din secolul al XVIII-lea, va fi ridicat cel mai important castru din întreaga provincie, unde va staţiona legiunea a XIII-lea Gemina. În apropierea acestuia s-a reuşit să se descopere şi să citească în urmele dăltuite în cărămidă şi piatră două importante aşezări civile, ambele purtînd numele de Apulum, după numele vechiului Apoulon de la Piatra Craivii. Acest centru va ajunge ca urmare a dezvoltării sale, spre sfrîşitul secolului II şi mai ales în secolul al III-lea e. n., cel mai important oraş din Dacia romană, reşedinţa guvernatorului Daciei superioare şi apoi al Daciei Apulensis. Oraşul este totodată un important centru rutier, comercial, meşteşugăresc şi cultural.

Dar, la începutul domniei împăratului Aurelian, ca urmare a situaţiei grele din interior şi mai ales de la frontiere, administraţia şi armata romană părăsesc Dacia. Astfel, viaţa la Apulum şi în în-

(Continuare în pag. 2)

Alba Iulia, oraș bimilenar

(Urmare din pag. 1)

treaga provincie decade. Cu toate acestea, cu toată vitregia vremurilor, populația daco-romană rămasă pe loc își continuă existența.

Și din nou arheologului îi revine menirea de a se apleca asupra filelor de cronică pentru a descifra istoria nescrisă a acestor vremi. Munca sa de scormonitor al trecutului a scos și de astă dată din vatra străbună o seamă de urme cum sînt: opaițe, monede, fibule, ceramică, resturile unor locuințe care ne vorbesc de o necontenită viețuire a strămoșilor noștri pe cuprinsul unei îndelungate perioade istorice, secolele IV-X, epocă în care s-a format limba și poporul român. Pe la sfîrșitul acestei frămîntate perioade ne este semnalat aici un centru fortificat și tot de acum datează în mod indiscutabil denumirea de Bălgrad, denumire care se păstrează pînă astăzi în graiul popular.

Începutul evului mediu găsește viața de aici în plină renaștere. După cucerirea Transilvaniei de către unguri. Alba Iulia devine, la început, sediul unui comitat, iar mai apoi reședința voievodatului, ea fiind un centru important în timp ce alte orașe de mai tîrziu sînt pomenite în documentele vremii doar ca simple sate.

Un foarte important moment din istoria orașului începe odată cu deceniul al treilea al secolului XVI, cînd Transilvania este transformată în principat, care își va avea reședința la Alba Iulia. În această perioadă de timp ce se întinde pînă la sfîrșitul secolului al XVII-lea, orașul va juca de multe ori un rol important în viața țării noastre, ba chiar și în politica general europeană de la acea vreme. Astfel, la sfîrșitul secolului al XVII-lea, la 1 noiembrie 1599, marele nostru înaintaș Mihai Viteazul intră triumfător în străvechea cetate a Bălgradului, de unde se va proclama, un an mai tîrziu, ca urmare a cuceririi și a țării Moldovei, domn al celor trei țări române, înfăptuind astfel pentru prima dată unirea tuturor românilor. Dar Alba Iulia mai marchează și alte momente de seamă, ca de ex. perioada principelui Gabriel Bethlen, cînd în afară de faptul că Transilvania ia parte la războiul de 30 de ani, la Alba Iulia se dezvoltă și o importantă viață culturală, prin înființarea unei *Academii de obște*, la care predau personalități de renume în știința și cultura europeană. Tot acum, un moment important pentru românii din Transilvania îl constituie Mitropolia ortodoxă al cărei sediu s-a stabilit în a doua jumătate a secolului al XVI-lea. Un rol tot așa de important îl are tipografia mitropolitană, care va scoate în cursul veacului al XVII-lea un număr de peste 15 cărți, între care încrestăm: Noul Testament al mitropolitului Simion Ștefan, în prefața căruia se pune, pentru prima dată, problema unității limbii române de pretutindeni.

Sfîrșitul principatului, intervenit după pacea de la Karlovitz de la 1699, va aduce după sine radicale schimbări și în viața orașului Alba Iulia. Noii stăpîni ai Transilvaniei, austriecii, vor muta reședința provinciei la Sibiu, orașul Alba Iulia rămînînd doar una din cele mai însemnate garnizoane din această parte a imperiului habsburgic, aici construindu-se, de altfel, în scopuri militare, între 1715—1735, pe timpul lui Carol al VI-lea, o importantă cetate în sistem Vauban.

Dar cu toate acestea, cronica noastră mai consemnează unele momente mai de seamă în timpul cărora Alba Iulia se va găsi în centrul atenției. Așa bunăoară, în 1784, orașul și mai ales împrejurimile sale sînt martorele celei mai mari mișcări țărănești din epoca feudală. Răscoala condusă de către Horea, Cloșca și Crișan, al cărei trist și sîngeros epilog a avut loc în orașul Alba Iulia, prin zdrobirea cu roata a conducătorilor răscoalei, la 28 februarie 1785. Alba Iulia nu rămîne în afară, deși nu are un rol prea important, nici în cursul evenimentelor de la 1848, cînd cetatea de aici este asediată o perioadă de timp.

Unul din cele mai importante evenimente însă din istoria orașului, la care Alba Iulia ia parte cu întreaga sa ființă, se va petrece la sfîrșitul primului război mondial. Ca urmare a înfrîngerii Austro-Ungariei în război și mai ales ca urmare a luptei de veacuri dusă de poporul român, în ziua de 1 Decembrie 1918 delegații veniți din toate colțurile Transilvaniei și ale Banatului hotărăsc, în unanimitate, și în mod irevocabil, unirea cu România, spre satisfacția celor peste o sută de mii de participanți la marea adunare, spre mulțumirea și satisfacția întregului nostru popor, care își vede astfel împlinit visul de a trăi în aceeași țară.

Și viața își urmează cursul. Alba Iulia dintre cele două războaie mondiale nu însemnează mare lucru. În afară de faptul că ea devine, începînd cu anul 1929, reședința județului Alba și că în 1921—1922 se construiește, în incinta cetății, catedrala ortodoxă, devenită în 1948 Catedrala Reîntregirii, căci tot aici s-a consfințit unul dintre cele mai mari evenimente bisericești din epoca noastră: „Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române."

Lipsit de o industrie, de o economie care să-i asigure o dezvoltare normală, uitat de mai marii zilei, orașul stagnează, lîncezește. De abia după 23 August 1944, în zilele noastre, viața în Alba Iulia primește noi dimensiuni, în conformitate cu importanța și măreția trecutului său. O seamă de industrii iau naștere acum; se construiesc noi edificii și se înalță pe Platoul romanilor un nou cartier, adevărat oraș nou, cu mii de apartamente, magazine, alte construcții de interes public, totul pe măsura timpului pe care îl trăim.

Al. Popa, șef de secție
Muzeul de Istorie Alba Iulia

Ecouri bisericești...

(Urmare din pag. 1)

țumiri și recunoștință Conducerii Patriei noastre pentru cinstea făcută și a formulat angajamente de slujire cu devotament a poporului nostru.

Din partea altor culte, au vorbit: P. C. rector rom.-cat. Dr. Iosif Nemecsek (Alba Iulia) și Dl pastor ev.-luth. Ernst Weingärtner (Cristian—Sibiu).

Pe plan parohial, evenimentul a fost subliniat Duminică, 25 august a. c., cînd, după Sf. Liturghie, C. preoți au oficiat un Te-Deum, înălțîndu-se rugăciuni de mulțumire lui Dumnezeu pentru toate binefacerile știute și neștiute revărsate asupra Patriei și poporului nostru, iar la sfîrșit s-a rostit un cuvînt cu caracter patriotic, în care s-au subliniat realizările mai de seamă ale poporului nostru în ultimii 30 ani, citindu-se totodată Mesajul Sf. Sinod mai sus amintit.

Încheind această scurtă relatare, ca fii ai Bisericii rugăm pe Cel Atotputernic să ne ajute ca și de acum înainte să ne slujim cu devotament poporul, iar Patria noastră s-o binecuvinteze cu noi roade de pace, spre binele tuturor fiilor ei și ca bunul ei nume să crească necontenit în lume.

R.

Facerea semnului Sfintei Cruci

Praznicul Înălțării Sf. Cruci (14 septembrie) ne aduce aminte că toate rugăciunile și toate slujbele bisericești se încep și se termină cu facerea semnului Sfintei Cruci.

Semnul Sfintei Cruci cu care creștinii își însemnează pieptul și inima lor la scularea din somn și la culcare și la orice lucrare din timpul zilei este o deprindere creștinească, care ne-a rămas chiar din timpul Sfinților Apostoli. La orice rugăciune pe care o rostim fie cu glas tare fie în gînd, cînd trecem pe lîngă o cruce sau pe lîngă biserică sau cînd începem și sfîrșim un lucru ne facem semnul Sfintei Cruci. Un scriitor din primele veacuri creștine, Tertulian, ne spune că creștinii din timpul său se însemnau cu semnul crucii la fiecare pas și la fiecare faptă, la intrare, la ieșirea din casă, la îmbrăcare, dacă mergeau la baie, la masă ori la culcare etc.

Însemnarea cu semnul Sfintei Cruci se face astfel: Cele trei degete dintîi ale mîinii drepte, degetul mare, arătătorul și mijlociul le strîngem la un loc, iar ultimele două ale aceleiași mîini drepte le îndoim spre palmă și însemnăm cu cele trei degete strînse la un loc mai întîi fruntea, pronunțînd cuvintele: „În numele Tatălui", însemnăm apoi pieptul, zicînd: „și al Fiului", apoi umărul drept și umărul stîng zicînd: „și al Sf. Duh", iar la pronunțarea cuvîntului „Amin" se slobozește mîna în jos.

Mîna cu care se face semnul Sfintei Cruci este mîna dreaptă, fiindcă, din cauza deprinderii, e mîna mai des întrebuințată la toate lucrările.

Dar facerea semnului Sfintei Cruci are și un înțeles adînc. Facerea semnului Sfintei Cruci e semnul mărturisirii credinței noastre în Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, care a fost răstignit pe cruce. Totodată prin semnul Sfintei Cruci noi mărturisim credința într-un Dumnezeu în trei ipostase, fiindcă atunci cînd ne însemnăm cu semnul crucii rostim numele celor trei ipostase sau persoane divine: Tatăl, Fiul și Sf. Duh, și prin acesta mărturisim un singur Dumnezeu în trei fețe. Semnul Sfintei Cruci este o învățătură scurtă a legii noastre creștinești.

Însemnarea cu semnul Sfintei Cruci mai poate avea și următorul înțeles: Atingem fruntea și zicem: „În numele Tatălui", fiindcă fruntea e locul minții, al rațiunii noastre și acesta corespunde mai bine lui Dumnezeu-Tatăl. Cînd pogorîm mîna spre piept zicem: „și al Fiului" fiindcă Fiul s-a pogorît de la Tatăl pe pămînt. Cînd atingem umerii zicem: „și al Sfîntului Duh" fiindcă Duhul Sfînt e duhul puterii, al întăririi, așa după cum și umerii sînt locul și simbolul puterii. Cuvîntul „Amin" însemnează că consimțim cu ceea ce am exprimat prin rostirea cuvintelor semnului Sfintei Cruci.

Formula cu care ne însemnăm cu semnul Sfintei Cruci: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh" însemnează din partea fiecărui creștin, atunci cînd își face semnul Sfintei Cruci, voința și hotărîrea de a sluji lui Dumnezeu cel în trei persoane, de a-l mărturisi pe Hristos cel răstignit pe lemnul crucii.

De fiecare dată cînd ne însemnăm cu semnul Sfintei Cruci primim de la Dumnezeu binecuvîntarea Lui, fiindcă crucea ne apără și ne ocrotește împotriva relelor trupești și sufletești, „ea este împărtășitoare de sfințenie, care alungă relele și aduce binele".

Crucea ne apără și ne vindecă de relele trupești așa cum a apărat și a vindecat șarpele de aramă pe cei mușcați de șerpi veninoși în pustie (Numeri 21). Șarpele de aramă ridicat de Moise vindeca pe oameni numai dacă se uitau la el. Acest șarpe de aramă preînchipuia semnul crucii.

Sf. Cruce și semnul Sfintei Cruci ne apără de uneltirile celui viclean, alungă diavolii. Prin semnul acesta binecuvîntat al Crucii împăratul Constantin cel Mare a biruit pe Maxențiu, cînd i s-a arătat pe cer o cruce luminoasă, pe care era scris: „În acest semn vei învinge !"

Cu semnul acesta binecuvîntat al Sfintei Cruci vom învinge și noi vrășmașul cel viclean și vom face să se reverse asupra noastră binecuvintarea Lui Dumnezeu.

Biserica noastră a rînduit și sărbători în cursul anului bisericesc în cinstea Sfintei Cruci (14 septembrie, 1 august și Duminica a treia din Păresimi). Crucea o aflăm pretutindenea. Ea stă pe turnurile bisericilor, în cimitire la căpătîiul celor adormiți, bisericile uneori sînt construite în formă de cruce, vasele, odăjdiile și cărțile bisericești toate sînt însemnate cu semnul crucii.

Să ne aducem aminte că la sfîrșitul veacurilor, la a doua venire a Mîntuitorului, cînd vor fi judecați viii și morții, se va arăta pe cer „semnul Fiului Omului", adică Sfînta Cruce (Matei 24, 30). Înfricoșătoare zi va fi aceea pentru cei care n-au cinstit Crucea Domnului ! Pentru noi care o cinstim și care socotim Crucea și ajutor puternic în toate împrejurările vieții noastre, ziua aceea va fi o zi de bucurie și de înălțare.

Să cinstim dar Sfînta Cruce și să ne însemnăm cît mai des piepturile noastre cu acest semn binecuvîntat, avînd mereu în inimă cuvintele Sf. Pavel: „Cuvîntul crucii, pentru cei ce pier este nebunie iar pentru noi cei ce ne mîntuim este puterea lui Dumnezeu" (I Cor. 1, 18).

Al. Moisiu

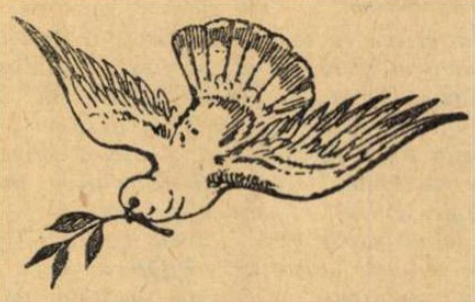

INFORMAŢII

● Cu prilejul zilei onomastice — 2 august — Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a trimis P. F. Părinte Patriarh Justinian o telegramă de felicitare, de urări de sănătate, bucurie şi noi realizări pe tărîm bisericesc şi patriotic, din care încrestăm gînduri ca acestea:

„Vă rugăm să primiţi, de ziua onomastică, expresia celor mai alese sentimente faţă de Prea Fericirea Voastră, personalitate proeminentă a Bisericii noastre, patriot luminat, ctitor şi desăvîrşitor al unităţii noastre bisericeşti, promotor al Ortodoxiei ecumeniste pe calea unităţii în diversitate şi slujitor al marilor idealuri ale vremii noastre.

Mitropolia Ardealului Vă aduce mărturia devotamentului deplin pentru ceea ce aţi dăruit acestei părţi de ţară şi pentru larga înţelegere a problemelor specific transilvane . . .“

● Duminică, 26 mai 1974, a avut loc sfinţirea catedralei din Cîmpia Turzii, adevărat monument de arhitectură, sfinţire săvîrşită de către Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului şi P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureşanul, care au fost întîmpinaţi de P. C. prot. Alex. Spinciu (Turda).

După slujba sfinţirii bisericii a urmat Sf. Liturghie arhierească, la care au participat, între alţii, preotul romano-catolic Kálay Ludovic şi pastorul reformat Sogor Iuliu. Răspunsurile au fost date de corul catedralei, condus de I. Crihalmeanu.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, după cuvîntul C. paroh V. Oprea, distins cu rangul de „iconom stavrofor“, a vorbit P. S. Episcop-vicar Iustinian, care a zăbovit cu deosebire asupra lucrării Sfinţilor Părinţi în cadrul celor 7 sinoade ecumenice.

Cuvînt de învăţătură a rostit apoi Î. P. S. Arhiepiscop Teofil, care a dezvoltat ideea de jertfă, atunci cînd este vorba de realizat opere măreţe.

● Duminică, 16 iunie 1974, a avut loc sfinţirea bisericii din parohia Şoard, prot. Sighişoara, păstorită de venerabilul preot Ioan Dan, în vîrstă de 89 ani, dintre care 63 în preoţie activă. Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, sfinţirea a fost săvîrşită de P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, între care P. C. pr. F. Costea de la Centrul arhiepiscopesc, P. C. lector C. Voicu, P. C. prot. I. Dragolea (Sighişoara) ş. a.

La priceasnă a predicat P. C. pr. F. Costea, iar după Sf. Liturghie C. pr. I. Dan, distins cu rangul de „iconom stavrofor“, a făcut o expunere a lucrărilor săvîrşite.

A vorbit apoi P. S. Episcop-vicar Emilian, care a insistat cu deosebire asupra bucuriei creştine, izvorîtă atît din Evanghelia zilei, cît şi din realizările care se încununează în parohia Şoard.

● Între 24 iunie—2 iulie 1974, la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti s-au desfăşurat lucrările conferinţei organizate de departamentul: „Biserica şi societatea“ din cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericilor avînd ca temă: „Viitorul omului şi al societăţii într-o lume tehnologică.“

La conferinţă au participat 135 de delegaţi, în majoritate specialişti în diferite domenii ale ştiinţei, teologi etc. Din partea Bisericilor din România au participat: Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei, P. S. Episcop-vicar patriarhal Antonie Ploieşteanul, P. C. rector M. Chialda, P. C. prorector D. Popescu, P. C. prof. D. Stăniloae şi P. C. lector D. Radu de la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti, P. C. rector Is. Todoran şi P. C. lector I. Ică de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, Eminenţa Sa Dl Episcop Albert Klein, din partea Bisericii ev.-lutherane, şi dl. prof. Ştefan Iuhasz din partea Bisericii reformate.

Pe lîngă referatele ţinute în şedinţe plenare de către mari personalităţi ştiinţifice mondiale, lucrările Conferinţei s-au desfăşurat în patru grupuri de lucru.

În seara de 29 iunie a. c. P. F. Părinte Patriarh Justinian a oferit o recepţie în cinstea participanţilor la lucrările conferinţei.

Au participat de asemenea: Dl prof. Dumitru Dogaru, Preşedintele Departamentului Cultelor, şi Dl Gheorghe Nenciu, Vicepreşedintele aceluiaşi Departament.

● Joi, 27 iunie 1974, la 40 ani după absolvire, s-a întîlnit la Cluj promoţia 1933—34 a fostei Academii teologice din cetatea clujeană. Revederea, încărcată de emoţii şi simţăminte de dragoste, a reîntîlnit preoţi care activează astăzi în întreaga Patriarhie a Bisericii Ortodoxe Române, ea avînd loc în sala de festivităţi a actualului Seminar teologic din Cluj, după ce în Catedrala eparhială s-a săvîrşit un serviciu religios.

În numele foştilor studenţi de acum patru decenii a vorbit P. C. prot. C. Savu (catedrala Sf. Spiridon-Nou, Bucureşti), iar P. C. pr. O. Bucevschi, ca fost profesor, a rostit prelegerea, intitulată: „Morala creştină şi curente noi etice contemporane.“

În numele Î. P. S. Arhiepiscop Teofil, al Centrului eparhial Cluj, a vorbit P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureşanul.

● Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Duminică, 30 iunie 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în parohia Ocna Mureş I, prot. Aiud. Cu acest prilej a avut loc şi instalarea oficială a noului preot al acestei parohii, I. Găban, transferat de la parohia Ighişul Nou, prot. Mediaş.

Au participat, între alţii, pe lîngă credincioşii din parohie, bucuroşi de noul lor preot, preotul rom.-catolic, Kajtsa Francisc, pastorul reformat Bucsi Ernö, delegaţie de credincioşi din Ighişul Nou ş. a.

Predica zilei a fost rostită de P. C. pr. I. Stoica, inspector eparhial (Sibiu), după care a vorbit P. C. arhim. V. Jitaru (Ocna Mureş II).

După ce a înmînat noului preot Crucea, Evanghelia şi cheia bisericii, semne ale deplinei împuterniciri în lucrarea de paroh, P. S. Episcop-vicar Emilian a rostit un cuvînt de învăţătură legat de acest eveniment, după care C. pr. I. Găban a asigurat Conducerea Arhiepiscopiei Sibiu de toată dăruirea în lucrarea care îl aşteaptă.

● Duminică, 30 iunie 1974, a avut loc binecuvîntarea bisericii din parohia Suciul de Sus, prot. Baia Mare, căreia i s-au făcut reparaţii şi a fost îmbrăcată într-o frumoasă haină picturală.

(Continuare în pag. 4)

Înalţi oaspeţi la Centrul arhiepiscopesc Sibiu

În cadrul dialogului dintre Biserica Ortodoxă şi Biserica Anglicană, între 9—14 iulie 1974 a avut loc la Centrul eparhial Rm. Vîlcea o consfătuire a membrilor Subcomisiei I, la care au participat:

Din partea Bisericii Ortodoxe: Î. P. S. Arhiepiscop Vasile al Bruxellului şi a toată Belgia, reprezentantul Patriarhiei Moscovei; P. S. Episcop John de Helsinki, din partea Bisericii Finlandeze; P. C. pr. prot. J. Romanides, reprezentantul Patriarhiei Antiohiei; prof. John Kalogirou, reprezentantul Bisericii Greciei, şi P. C. pr. Lucian Gafton, reprezentantul Bisericii Ortodoxe Române, iar din partea Bisericii Anglicane: Episcopul Robert Runcie de Sf. Albans, episcopul John Staterthwaite de Fulham şi Gibraltar, canonicul A. M. Allchin-Canterbury, canonicul Eduard Every, rezident la Ierusalim, rev. John Backus, rezident la Constantinopol şi rev. Mark Santer-Cambridge.

Duminică, 14 iulie a. c., membri acestei subcomisii au vizitat Centrul arhiepiscopesc Sibiu, ca oaspeţi ai Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Însoţiţi de Î. P. S. Sa, oaspeţii au participat la Sf. Liturghie arhierească, săvîrşită în catedrala mitropolitană din Sibiu de către P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, între care: P. C. vicar Traian Belaşcu, P. C. prof. Dr. pens. S. Vlad ş. a.

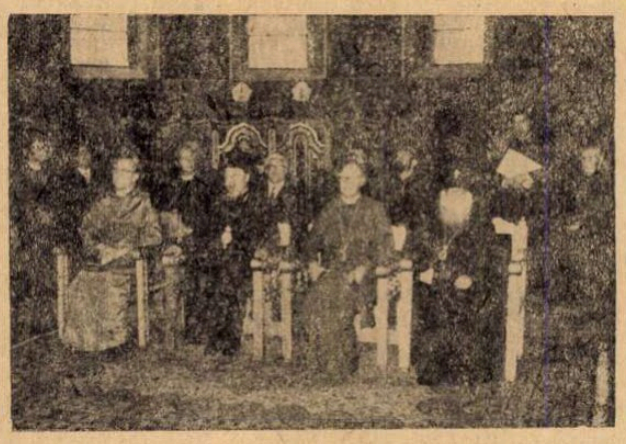

În catedrala mitropolitană din Sibiu

În cadrul Sf. Liturghii a fost hirotonit întru diacon tînărul Gheorghe Dulău.

La priceasnă a predicat P. S. Episcop-vicar Emilian, care, plecînd de la textul luat din Evanghelia zilei: „Îndrăzneşte fiule, iartă-ţi-se ţie păcatele“ (Matei 9, 2), arată împrejurările în care a fost săvîrşită minunea vindecării slăbănogului, a cărui credinţă şi inimă curată au fost cunoscute de Mîntuitorul Iisus Hristos.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului face o prezentare a oaspeţilor, arătînd că ziua de astăzi este o zi plină de lumină, nu numai de lumina Soarelui, ci şi de lumina lui Iisus Hristos, cu care Dumnezeu ne-a binecuvîntat prin bucuria de a avea în mijlocul nostru reprezentanţi de seamă ai Bisericii Ortodoxe şi ai Bisericii Anglicane.

A vorbit apoi Episcopul Robert Runcie de St. Albans, care a mulţumit călduros „pentru că ne-aţi primit aşa de frumos şi pentru că ne-aţi dat posibilitatea să ne rugăm împreună în această biserică“.

A luat apoi cuvîntul Î. P. S. Vasile al Bruxellului şi a toată Belgia, care a mărturisit că „voi repeta şi aici ceea ce am spus de cînd sînt în România şi anume este o mare bucurie ca să trăiesc într-o ţară ortodoxă, ca să văd marea voastră credinţă şi fidelitate faţă de Ortodoxie.“

Î. P. S. Sa Mitropolit Nicolae al Ardealului a oferit apoi la reşedinţa mitropolitană un prînz în cinstea oaspeţilor, la care au mai participat: P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. vicar Traian Belaşcu, P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. prof. pens. S. Vlad şi P. C. profesori N. Neaga şi T. Bodogae.

Prînzul s-a desfăşurat într-o atmosferă plăcută, frăţească, la care au toastat:

Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a mulţumit oaspeţilor pentru bucuria şi cinstea de a vizita Centrul arhiepiscopesc Sibiu.

În mijlocul credincioşilor din Sibiel

Un proverb românesc — continuă Î. P. S. Sa — spune că „toţi sîntem o apă şi un pămînt“. Impresia aceasta am avut-o astăzi aici, căci peste deosebirile de limbă ne-am simţit cu toţii fraţi, oameni, iar omul este cu adevărat cînd se străduieşte să trăiască în pace cu toţi semenii săi, căci esenţial este elementul om, care trebuie preţuit.

Î. P. S. Sa prezintă apoi relaţiile ecumeniste din Transilvania, unde conviеţuiesc şi lucrează împreună mai multe naţionalităţi pentru binele lor şi al Patriei comune.

Î. P. S. Sa apreciază de asemenea ca foarte preţioase contactele personale, cînd se pot realiza apropieri sufleteşti speciale.

„Această comuniune este o parte din comuniunea cea mare dintre Bisericile noastre şi popoarele noastre şi rugămintea mea este ca să o ducem mai departe, rugîndu-ne unii pentru alţii.“

Episcopul Robert Runcie, mulţumind Î. P. S. Mitropolit Nicolae pentru „generoasa ospitalitate“, arată că nu mai are superlative pentru tot ceea ce a văzut în aceste zile.

Domnia Sa apreciază că „dacă unirea dintre ceea ce este doctrinar este mai greu de realizat, în schimb se poate realiza unirea dintre ceea ce este uman.

Astfel Liturghia de astăzi, prietenia noastră au încoronat lucrarea pe care am săvîrşit-o în aceste zile.“

Î. P. S. Vasile al Bruxellului mulţumeşte Î. P. S. Mitropolit Nicolae pentru că a precizat că creştinii nu trebuie să fie „creştini din trecut, ci ai zilelor noastre“.

„Apropiindu-ne de toţi — încheie Î. P. S. Sa — şi avînd în inimi soarta fiecărui popor, nu vom uita cuvintele Mîntuitorului Iisus Hristos: Căutaţi mai întîi împărăţia cerurilor şi toate celelalte se vor adăuga vouă.“

Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a dăruit oaspeţilor cîte un exemplar din lucrarea: Studii de Teologie morală, după care a fost vizitată capela.

Însoţiţi de Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop-vicar Emilian, înalţii oaspeţi au plecat la parohia Sibiel, prot. Sibiu, unde au fost întîmpinaţi de C. pr. Z. Oancea şi credincioşi şi unde au vizitat biserica, precum şi colecţia de icoane pe sticlă.

La plecare, oaspeţii au mărturisit că „am rămas în suflet cu amintiri de neşters“. *Rep.*

INFORMAŢII

(Urmare din pag. 3)

Din încredinţarea Î. P. S. Teofil, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului, slujba binecuvîntării, ca şi Sf. Liturghie arhierească ce a urmat au fost săvîrşite de P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureşanul.

După cuvîntul preotului local, N. Lungu, distins cu rangul de „iconom", a vorbit credincioşilor P. S. Episcop-vicar Iustinian, care a zăbovit cu deosebire asupra unor virtuţi creştine.

● Duminică, 7 iulie 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrşit slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire a bisericii din parohia Sărăuad, prot. Carei, zidită în anul 1773.

Predica zilei a fost ţinută de P. C. cons. Ioan Negroiu.

Pentru merite pastorale şi de bună gospodărire a bunurilor bisericeşti, în cei 18 ani în această parohie, parohul locului, Vasile Chioreanu, a fost distins cu rangul de „iconom".

În cadrul cuvîntului său de învăţătură, P. S. Episcop Vasile a exprimat calde felicitări credincioşilor şi preotului lor pentru frumoasa lucrare de înnoire a bisericii, îndemnîndu-i ca şi în continuare să dea dovadă de acelaşi cald ataşament faţă de Biserica strămoşească şi faţă de Patrie.

● Duminică, 14 iulie 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrşit sfinţirea bisericii din parohia oraşul Dr. Petru Groza, protopopiatul Beiuş, care a fost îmbrăcată cu o frumoasă pictură în frescă, pereţii şi bolta sub păstorirea preotului Horaţiu Iuga, iar altarul şi iconostasul sub actualul paroh, preotul Cornel Sirca.

Predica zilei a fost ţinută de părintele secretar eparhial, N. Mara.

În cuvîntul său, P. S. Episcop Vasile, între altele, a evocat figura marelui om de litere bihorean, Miron Pompiliu, născut în această localitate, apropiat sufleteşte de Mihai Eminescu.

● Între 6—31 iulie 1974, Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin al Ardealului — perioadă în care şi-a făcut obişnuitul tratament balnear anual la staţiunea Felix de lîngă Oradea — a fost oaspete al Episcopiei Oradiei, ca invitat al P. S. Episcop Dr. Vasile Coman.

În Duminicile şi sărbătorile din acest răstimp, Înaltul Ierarh a asistat, alternativ, la sfintele liturghii ce s-au săvîrşit în cele două catedrale din Oradea, iar Duminică, 21 iulie a. c., a şi liturghisit împreună cu chiriarhul locului, în catedrala a II-a (Sf. Nicolae).

La sărbătoarea Sf. Proroc Ilie, Î. P. S. Sa a asistat la Sf. Liturghie săvîrşită de P. S. Episcop Vasile în Catedrala — cu — Lună.

Cuvinte de învăţătură au rostit cu acest prilej ambii Ierarhi.

În cadrul Sf. Liturghii, săvîrşită de cei doi Ierarhi, Duminică, 21 iulie 1974, în catedrala Sf. Nicolae, în prezenţa unui mare număr de credincioşi, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a vorbit în legătură cu vindecarea minunată a celor doi orbi din pericopa evanghelică a zilei — despre „lumina" pe care a adus-o Mîntuitorul Hristos pentru noi toţi cei ce credem în El şi în învăţătura Sa.

Tot pe marginea pericopei evanghelice a zilei, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a vorbit despre semnificaţia pe care o are vederea trupească şi vederea sufletească, în opoziţie cu nevederea de ambele forme, cu privire la conturarea personalităţii oricărui om în complexul ordinei sociale.

● Sîmbătă, 20 iulie 1974, praznicul Sf. Ilie, s-a sărbătorit hramul Mănăstirii Sf. Ilie Proorocul de la Topliţa, prot. Miercurea Ciuc.

Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, de la Centrul arhiepiscopesc Sibiu au participat: P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, P. C. vicar Tr. Belaşcu. P. C. arhid. I. Bolog ş. a. Din soborul slujitor au mai făcut parte: P. Cuv. stareţ M. Goia, P. Cuv. arhim. V. Jitaru (Ocna Mureş), P. C. prot. Gr. Chichernea (Topliţa) etc.

În cadrul Sf. Liturghii arhiereşti C. diacon Gh. Dulău a fost hirotonit preot de P. S. Episcop-vicar Emilian pentru parohia Veseuş (prot. Aiud), iar întru diacon tînărul seminarist Gh. Telcean.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, P. S. Episcop-vicar Emilian a vorbit credincioşilor despre importanţa praznicului, subliniind unele aspecte din viaţa Sf. prooroc Ilie. A vorbit apoi P. Cuv. stareţ M. Goia, după care s-a oficiat un parastas întru pomenirea ctitorilor mănăstirii.

● Duminică, 21 iulie 1974, a avut loc sfinţirea bisericii din Socolul de Cîmpie, prot. Reghin, săvîrşită, din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, de către P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul. Biserica a necesitat investiţii foarte mari, ele fiind suportate de puţinii dar vrednicii credincioşi ai acestei parohii.

Din soborul slujitor au mai făcut parte: P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. prot. M. Ciobanu (Reghin), P. Cuv. arhim. V. Jitaru (Ocna Mureş), C. preoţi: N. Plămădeală (Homorod), N. Dincă (Breaza) ş. a.

La priceasnă a predicat P. C. vicar Tr. Belaşcu, despre cum trebuie un creştin să-şi folosească limba sau graiul, după care a vorbit C. pr. N. Moldovan, parohul local.

În cuvîntarea rostită, P. S. Episcop-vicar Emilian a insistat asupra lucrării mîntuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos, evocînd totodată cîteva chipuri vrednice de preoţi.

La agapa care a urmat, au vorbit: P. Cuv. arhim. V. Jitaru, dl Dr. E. Nicoară (Reghin), consilierul parohial I. Luca ş. a.

● Duminică, 28 iulie 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească la bisericuţa cunoscută sub numirea de „Schitul Păltiniş", din Munţii Cibinului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi.

Între alţii, la Sf. Liturghie a participat prof. Claus Heitmann de la Universitatea din Heidelberg, împreună cu familia.

În cadrul Sf. Liturghii au fost hirotoniţi: C. diacon A. Pavel întru preot pentru parohia Vingard, prot. Alba Iulia şi teologul L. Coltor întru diacon.

Cuvînt de învăţătură a rostit P. S. Episcop-vicar Emilian, care a tîlcuit Evanghelia zilei.

Sf. Liturghie arhierească a săvîrşit P. S. Sa la Schitul Păltiniş şi Duminică, 11 august 1974, cu care prilej a fost hirotonit întru diacon tînărul teolog E. Nicodim, predica zilei fiind rostită de P. C. pr. Vart. Constantinescu, care este încredinţat cu săvîrşirea serviciilor religioase la acest aşezămînt.

● Marţi, 30 iulie 1974, Centrul arhiepiscopesc Sibiu a fost vizitat de un grup de 16 preoţi romano-catolici, aparţinători organizaţiei ecumeniste „Sf. Nicolae" din Bari (Italia).

Oaspeţii au vizitat Catedrala mitropolitană, Institutul Teologic Universitar din Sibiu, capela şi biblioteca, unde P. C. director I. Beju a dat informaţiile cuvenite.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului fiind plecat din Sibiu, oaspeţii au fost primiţi de P. S. Episcop-vicar Emilian, care le-a vorbit despre frumuseţile ţării noastre, despre viaţa Bisericii Ortodoxe Române, ecumenismul din Patria noastră etc.

● Marţi, 6 august 1974, după Sf. Liturghie arhierească, în Catedrala mitropolitană din Sibiu s-a săvîrşit un parastas de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Episcop-vicar Emilian în amintirea mitropolitului Nicolae Bălan.

După slujba parastasului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a evocat, într-un scurt cuvînt, personalitatea adormitului în Domnul mitropolit Nicolae Bălan, îndemnînd credincioşii ca aşa cum acest mitropolit la vremea sa a pus la baza activităţii sale unitatea bisericească şi binele ţării, legătura cu poporul, la fel şi noi cei de astăzi să desăvîrşim unitatea noastră bisericească şi să ne aducem aportul la înflorirea Patriei prin muncă devotată şi viaţă cinstită, morală.

Din acatistul Sf. Ierarhi Ilie Iorest şi Sava Brancovici, mitropoliţi ai Transilvaniei

CONDACUL AL V-LEA

Vestea vieţii tale celei îmbunătăţite, sfinţite Ierarhe Sava, a răzbătut pînă departe şi toţi cei ce auzeau de trăirea ta cea sfîntă, lăudau pe Dumnezeu, din inimă, cîntîndu-i, Aliluia !

ICOSUL AL V-LEA

Stătut-ai pe scaunul Mitropoliei Transilvaniei ca o făclie mult luminoasă, în sfeşnic, luminînd pe toţi cu lumina Treimii celei mai presus de fire. Pentru aceasta şi noi cu umilinţă te lăudăm, zicînd:

Bucură-te, cela ce ai fost păstorul cel bun al turmei lui Hristos;
Bucură-te, că turma ta, din cursele potrivnicului o ai scos;
Bucură-te, cela ce toate ademenirile păcatului ai biruit;
Bucură-te, că de ameninţările lor nicicum nu te-ai înfricoşat;
Bucură-te, cela ce cu platoşa adevărului te-ai întrarmat;
Bucură-te, că pe nedreptii asupritori, foarte i-ai înfruntat;
Bucură-te, cela ce marelui Atanasie, cu vieţuirea te-ai asemănat;
Bucură-te, că pentru dreapta credinţă în temniţă ai fost aruncat;
Bucură-te, cela ce pentru adevăr, în lanţuri ai fost ferecat;
Bucură-te, că prin aceasta marelui Pavel ai urmat;
Bucură-te, cela ce uneltirile asupritorilor le-ai sfărîmat;
Bucură-te, că pe dreptcredincioşi cu sîrguinţă i-ai învăţat;
Bucură-te, Ierarhe Ioreste, prea fericite !

CONDACUL AL VI-LEA

Propovăduit-ai neobosit şi cu mare rîvnă cuvîntul lui Dumnezeu cel adevărat, Ierarhe Ioreste, şi ai purtat grijă turmei tale, ferind-o de uneltirile răilor prigonitori, pe toţi întărindu-i în drepta-credinţă, iar prin luminarea minţii şi izvorîrea cărţilor sfinte i-ai povăţuit să cînte lui Hristos, Aliluia !

ICOSUL AL VI-LEA

Fiind hirotonit arhiereu după rînduiala sfintelor canoane şi întorcîndu-te cu multă bucurie de la Tîrgovişte, la Mitropolia din Bălgrad, păstorii şi credincioşii te-au primit cu litie şi cu cîntări, mărind pe Dumnezeu, cu glas luminat. Pentru aceasta şi noi, cinstindu-te, zicem ţie:

Bucură-te, cela ce plin de rîvnă şi nădejde, la ai tăi te-ai întors;
Bucură-te, Ierarhe fericite, al Domnului nostru Iisus Hristos;
Bucură-te, cela ce de norod şi de păstori cu dar ai fost aşteptat;
Bucură-te, că pe toţi, la înapoiere ca arhiereu, i-ai binecuvîntat;
Bucură-te, cela ce de preoţi şi de turmă ai fost mult cinstit;
Bucură-te, că cei ce unelteau împotriva dreptei-credinţe de tine au fost ruşinaţi;
Bucură-te, că Dumnezeu, Cel peste toate, ţi-a dat întărire;
Bucură-te, că tuturor le-ai fost statornică ocrotire;
Bucură-te, cela ce multe soboare de preoţi ai adunat;
Bucură-te, că pe toţi la apărarea dreptei credinţe ai îndrumat;
Bucură-te, cela ce pe rătăciţi cu tărie i-ai înfruntat;
Bucură-te, că încercînd să te schimbe din arhipăstorire, pe potrivnici i-ai înfruntat;
Bucură-te, Ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat !

CONDACUL AL VII-LEA

Mai înainte de hirotonia ta întru arhiereu, de praznicul Înălţării Sfintei Cruci, Ierarhe Sava, lepădîndu-te de toate cele deşarte, crucea ţi-ai luat şi urmînd lui Hristos, din inimă ai strigat, Aliluia !

Colectivul Catedralei Reîntregirii din Alba-Iulia

CIBINIUM '74

Timp de o săptămînă, la sfîrşitul lunii iulie şi începutul lunii august a. c., a avut loc la Sibiu, festivalul anual „Cibinium '74", care de astă dată a fost închinat aniversării a 30 ani de la eliberarea Patriei.

Solemnitatea inaugurală s-a făcut în sala studio a Casei de cultură a sindicatelor, în prezenţa autorităţilor judeţene şi municipale, a conducerii Comitetului judeţean de cultură şi educaţie socialistă, a diferiţi oaspeţi, invitaţi, scriitori, gazetari etc.

Despre transformările din viaţa social-culturală şi economică a judeţului au vorbit: Nistor Palcu, *academician prof. univ. dr.* Al. Dima, *care a reliefat principalele momente şi caracteristici definitorii ale culturii sibiene, prof.* Alexandru Galea, *prof.* Maria Fanache, *ing.* Iulian Creţu *şi alţii.*

Tot în prima zi a mai avut loc deschiderea tradiţionalului tîrg al olarilor în Piaţa 6 Martie, iar seara la Teatrul de stat premiera piesei „Munţii", de Maria Bratei, o dramatizare excepţională a romanului „Plecarea Vlaşinilor", al Ioanei Postelnicu.

Solemnităţi similare au avut loc în toate oraşele judeţului, ca de ex. la Mediaş, Cisnădie, Dumbrăveni, Agnita etc. De asemenea expoziţii industriale, de arte plastice, cartea sibiană ş. a. m. d.

Din programul manifestărilor amintim de asemenea comunicările din sala de conferinţe a „Astrei", privitoare la specificul sibian în cultură, publicistică, cum a fost comunicarea acad. Al. Dima despre aportul ziarului „Telegraful Român" pe tărîm naţional, politic, cultural, literar, social-economic, de la începutul apariţiei şi pînă astăzi.

În cadrele expoziţiei cărţii, a fost expusă lucrarea: „Literatura în Telegraful Român 1853—1973", de Doamna Elena Dunăreanu — bibliografă, apărută sub egida bibliotecii „Astra" — Sibiu. T.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 septembrie 1974 Nr. 35—36

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

25. Dreptatea

Dumnezeu este iubire. Dumnezeu este dreptate. În Dumnezeu iubirea şi dreptatea se împreună. Aşa trebuie să fie şi în viaţa noastră: dreptatea şi iubirea să se unească. Dreptatea să fie însufleţită de iubire şi iubirea să ţină seamă de dreptate. Aşa cum Dumnezeu este iubire şi dreptate, tot aşa omul — chip al lui Dumnezeu — trebuie să fie dreptate şi iubire. În acest înţeles vom prezenta pe scurt — dreptatea.

Iubirea Tatălui faţă de noi e nemărginită. Ea ne cheamă să iubim şi noi pe tot omul (Matei 5, 43—48). Dar totodată Dumnezeu ne judecă după dreptate. La judecata din urmă vor fi răsplătiţi cei ce au ajutat din iubire pe cei în suferinţă. Această răsplată o dă Dumnezeu din iubire dar şi după dreptate, pentru că e drept ca aceia care au făcut bine semenilor lor să fie răsplătiţi după cuviinţă.

De aceea şi noi sîntem chemaţi să facem binele din iubire şi după dreptate. În ce măsură ajutăm pe semenii noştri mai mult din iubire sau mai mult din dreptate nu se poate stabili, pentru că sînt cazuri şi cazuri. Ceea ce este clar e că întotdeauna iubirea şi dreptatea sînt împreună. Astfel după dreptate s-ar putea să aplicăm celor ce au greşit o pedeapsă mai mare, care ţine seama numai de faptă. După iubire însă ţinem seama şi de om, ca să nu-l distrugem, şi ne apropiem de inima lui, ca să-l mişcăm sufleteşte şi să-l aducem la calea cea bună.

Nu trebuie însă să ne limităm numai la legătura dintre persoane, la dreptatea iubitoare şi la iubirea dreaptă dintre doi sau trei oameni. Aceasta pentru că noi nu sîntem izolaţi, ci trăim împreună într-o obşte, într-o societate. Această trăire în societate este posibilă tot prin împreunarea iubirii cu dreptatea. E un fapt cunoscut că omul nu se dezvoltă prin izolare, ci prin încadrarea în familie, la baza căreia e iubirea, dar şi dreptatea (legea), încadrarea în satul, comuna, oraşul, ţara din care face parte, în toate acestea împletindu-se dreptatea cu iubirea.

Dreptatea e a da fiecăruia ce i se cuvine. Adică a da semenului, celor din familie, obştei şi poporului ce li se cuvine. Dar totodată şi semenul, familia, obştea şi poporul să dea fiecăruia ceea ce i se cuvine. Este astfel o reciprocitate după dreptate între oameni şi în viaţa socială. Această dreptate însă nu exclude iubirea. Astfel ajungem de la dreptatea interindividuală, adică între persoane, la dreptatea socială, adică la rînduiala după dreptatea societăţii. Aceasta este mai însemnată decît dreptatea individuală. Dreptatea socială e în strînsă legătură cu dreptatea individuală, care de altfel e cuprinsă în dreptatea socială. De aceea se poate afirma că acolo unde nu există dreptate socială nu există nici dreptate individuală. În cazul cel mai bun e o „dreptate" de „tocmeală", de înşelăciune.

Se ştie astfel că de-a lungul secolelor au existat orînduiri sociale nedrepte, în care „dreptatea" era numai de partea celor puternici şi poporul era subjugat, neavînd nici un drept. Aşa a fost orînduirea sclavagistă, în care sclavii nu aveau nici un drept şi puteau fi schingiuiţi şi ucişi fără milă. A venit apoi orînduirea feudală în care stăpînii de moşii întinse, grofii şi boierii, exploatau pe iobagi. De aici răscoalele iobagilor împotriva stăpînilor feudali.

E destul să amintim răscoala condusă de Horia, Cloşca şi Crişan, de revoluţia din 1848, ca şi de răscoala ţăranilor din 1907, ca să ne dăm seama ce grele poveri apăsau pe umerii poporului. Astfel, prin luptele de veacuri poporul a ajuns la biruinţă. Astăzi poporul e stăpîn pe soarta sa şi îşi făureşte într-un ritm accelerat o nouă viaţă, o nouă ţară — sub îndrumarea Conducătorilor iubiţi, ridicaţi din sînul poporului şi identificaţi cu poporul şi cu năzuinţele lui. Dreptatea socială şi solidaritatea tuturor oamenilor muncii sînt o realitate vie. Omul e preţuit pentru ceea ce dăruieşte poporului, pentru rodnicia muncii lui, pentru faptul că îşi pune capacităţile creatoare în slujba patriei, pentru ca această patrie să se înalţe cît mai sus între celelalte popoare ale lumii. Dreptatea e o realitate vie şi rodnică prin faptul că fiecare este răsplătit şi cinstit după munca lui, după felul cum îşi îndeplineşte datoria obştească acolo unde se află. Şi fiecare e preţuit după vrednicia lui. De asemenea, iubirea de patrie e o realitate vie, care uneşte întregul popor şi îl însufleţeşte pentru noi realizări. În felul acesta, dreptatea socială şi iubirea frăţească se împreună pe întreg cuprinsul ţării, dînd un avînt deosebit dezvoltării vieţii celei noi în unitatea nezdruncinată a tuturor fiilor ei.

Biserica noastră a îndrumat şi îndrumează pe credincioşi — în temeiul Evangheliei lui Iisus, care e iubire, dreptate şi pace — ca ei să fie mereu buni fii ai patriei noastre scumpe şi să aducă necontenit contribuţia lor la propăşirea poporului, căci aceasta e porunca vremii noastre şi chemarea lui Iisus Hristos la iubire şi dreptate, pentru ca viaţa să se îmbogăţească şi să se desăvîrşească fără contenire. Fie ca la „dreapta judecată" să primim de la Domnul Hristos împărăţia cea veşnică a iubirii, dreptăţii şi bucuriei! (Matei 25, 31—46).

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Sf. Taină a Maslului

În înşirarea obişnuită a Sfintelor Taine, ultima este Sf. Taină a Maslului. Ea este Taina Sfîntă, în care — prin ungerea bolnavului cu untdelemn de către preoţi, însoţită de rugăciuni — se coboară Harul dumnezeiesc şi vindecă bolile lui trupeşti şi sufleteşti.

Mărturia clasică despre practicarea Maslului ca Taină încă pe timpul Sf. Apostoli o avem la Sf. Iacob: „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoţii Bisericii şi să se roage pentru el, ungîndu-l cu untdelemn, în numele Domnului. Şi rugăciunea credinţei va mîntui pe cel bolnav şi Domnul îl va ridica, şi de va fi făcut păcate se vor ierta lui" (Iacov 5, 14—15).

Din cuvintele acestea rezultă clar şi cert că este vorba despre o ceremonie a ungerii cu untdelemn, căreia îi revine un caracter de Taină. Este vorba aici despre un act extern: ungerea cu untdelemn, de care se leagă o lucrare mai presus de fire, adică tocmai ceea ce constituie fiinţa Tainei. Pe de altă parte, dacă considerăm faptul că Iacob nu putea orîndui de la sine o lucrare cu astfel de roade, precum şi că convingerea cu care vesteşte efectele ei supranaturale nu se poate explica altfel, decît prin aceea că Sf. Apostol ştia că ungerea bisericească cu untdelemn este un act orînduit în Biserică de către Iisus Hristos, ne dăm seama că avem în locul acesta o mărturie suficientă despre originea sau instituirea dumnezeiască a acestei Sf. Taine. (Andrutsos Hristu: Dogmatica Bisericii Ortodoxe Răsăritene. Trad. de Dr. Dumitru Stăniloae, Sibiu, 1930, p. 426 sq.)

Că Sf. Taină a Maslului a fost instituită de către Mîntuitorul şi practicată de către Sf. Apostoli, faptul acesta rezultă din spusele Sf. Scripturi despre Sf. Apostoli: „Şi ieşind, ei propovăduiau să se pocăiască. Şi scoteau mulţi demoni şi ungeau cu untdelemn pe mulţi bolnavi şi-i vindecau" (Marcu 6, 12—13). La porunca Mîntuitorului, Sf. Apostoli practicau ungerea cu untdelemn, prin care se împărtăşea darul vindecător al Sf. Duh. Ceea ce însemnează că este o Sf. Taină.

Sf. Taină a Maslului este săvîrşită de către mai mulţi preoţi (temeiuri: Marcu 6, 12—13 şi Iacov 5, 14). După predania veche a Bisericii, pentru săvîrşirea Sf. Maslu trebuiesc şapte preoţi, care închipuiesc cele şapte daruri ale Sf. Duh (Is. 11, 2—3; IV Regi 4, 34—35; Iosua Navi 6, 13—16; III Regi 18, 42—45). La nevoie, însă, poate fi săvîrşit şi de mai puţini preoţi: trei (pentru numărul Sf. Treimi) sau cel puţin doi. Dar un singur preot nu poate săvîrşi Sf. Taină a Maslului, căci Sf. Apostol ne spune să chemăm pe *„preoţii Bisericii"* (Iac. 5, 14).

Întrucît prin Sf. Taină a Maslului se împărtăşeşte nu numai tămăduirea de bolile trupului, ci şi iertarea păcatelor, această Sf. Taină se poate săvîrşi nu numai pentru cei bolnavi, ci şi pentru cei sănătoşi şi nu numai odată, ci de mai multe ori. Ea se săvîrşeşte şi pentru cei ce au vreo boală sufletească sau sufăr urmările vreunei astfel de boli în viaţa lor. Pentru că cuvîntul „bolnav" din textul clasic de la Iacov 5, 14 nu exprimă numai o boală trupească, ci în aceeaşi măsură şi o boală sufletească. Cu atît mai mult, cu cît aici este vorba şi despre „mîntuire" şi despre „iertarea păcatelor", alături de vindecarea de vreo boală trupească (ridicarea din pat).

Cu toate că are aceste temeiuri în Sf. Scriptură, unii credincioşi creştini neagă Sf. Maslu caracterul de Taină Sfîntă şi îndreaptă împotriva lui următoarele obiecţiuni (Le prezentăm după: Prot. Dr. P. Deheleanu, Manual de Sectologie, Arad, 1948, p. 415—417):

1. Sf. Scriptură nu ne spune nicăiri că Sf. Maslu ar fi fost instituit de către Mîntuitorul ca Taină Sfîntă. De aceea, Sf. Maslu nu poate fi admis şi mai ales nu poate fi socotit ca Taină Sfîntă.

Este adevărat că nu există în Sf. Scriptură mărturii directe despre instituirea Sf. Maslu de către Domnul Iisus Hristos. Într-adevăr, Sf. Scriptură nu ne aminteşte direct despre data şi împrejurările instituirii acestei Sf. Taine. Dar această instituire rezultă indirect şi cert din: a) faptul că această Sf. Taină a fost săvîrşită de către Sf. Apostoli, care au avut direct însărcinarea de a o săvîrşi chiar ei (Marcu 6, 12—13); b) faptul că a fost practicată încă pe vremea Sf. Apostoli, întrucît Sf. Apostol Iacob ne vorbeşte despre ea ca despre ceva existent şi cunoscut (Iacob 5, 14—15). Nu ne putem închipui că Sf. Apostoli ar fi orînduit de la sine o lucrare cu astfel de efecte şi nici că ar fi săvîrşit ceva ce n-ar fi avut temei în cuvintele Mîntuitorului sau în orînduirea aşezată de El.

2. Maslul n-a fost o Sf. Taină, ci numai o simplă ungere simbolică sau şi numai o punere a mîinilor de către Sf. Apostoli pe cei bolnavi spre a le împărtăşi acestora darurile vindecării pe care le aveau. De aceea, vindecările puteau fi săvîrşite şi fără untdelemn. Căci lucrul principal era rugăciunea. Untdelemnul putea fi folosit şi putea fi omis, pentru că vindecări s-au săvîrşit şi fără untdelemn (Marcu 16, 18; F. Ap. 28, 8 ş. a.).

(Continuare în pag. 4)

150 ani de la sfințirea

Bisericii din Streza-Cîrţişoara, prot. Sibiu

Biserica ortodoxă cu hramul „Bunavestire" — monument de arhitectură nr. 2711 din comuna Cîrţişoara, parohia Streza-Cîrţişoara, judeţul Sibiu — împlineşte în acest an un veac şi jumătate de la terminarea construcţiei şi sfinţirea ei, după cum se atestă în pisania scrisă în frescă deasupra uşii de intrare în naos, care are următorul text:

„Cu ajutoru lui Dumnezeu am zidit şi am zugrăvit această sfîntă biserică cu toată cheltuiala satului. Anu 1824 august zi 2."

Originea satului Streza-Cîrţişoara se pierde în negura vremurilor, în legende, care, după cum ştim, au şi un sîmbure de adevăr: Doi ciobani, fraţii Streza şi Oprea, s-au retras cu turmele lor din calea năvălitorilor şi s-au aşezat în acest loc, unul de-a dreapta, celălalt de-a stînga rîului Bîlea, punînd temelie satului.

La o depărtare de cca 4 km de comună, se află ruinele unei mănăstiri, construite de Mircea cel Bătrîn, voievodul Ţării Româneşti, în anul 1389 şi distrusă de generalul Bucow, în anii 1761—1762, atunci cînd se forţa trecerea românilor din Transilvania de la Ortodoxie la Catolicism.

Pe hotarul satului Cîrţişoara, la poalele munţilor Făgăraşului, în gura văii Seaca, într-un loc numit „Piscul Mănăstirii", exista odinioară un schit, care a avut aceeaşi soartă ca şi mănăstirea zidită de Mircea cel Bătrîn.

Arhivele Statului din Bucureşti păstrează un hrisov original, dat şi semnat de Radu cel Frumos, voievodul Ţării Româneşti, în 17 mai 1473, în care este atestat, între alte sate din Ţara Făgăraşului, şi satul Cîrţişoara.

În cartea sa „Istoria românilor subt Mihai Vodă Viteazul", istoricul N. Bălcescu arată că Mihai Viteazul, înainte de a da bătălia de la Şelimbăr, a făcut în octombrie 1599 un popas de tabără la Cîrţişoara, fapt transmis şi de tradiţia orală a satului.

Urbariul familiei Teleki, care în 1801 stăpînea satul Cîrţişoara, menţionează numirile toponimice ale părţilor de hotar ale satului, transcris în limba română, aşa cum se cunosc şi se folosesc şi în vremea noastră, mărturie că primii stăpîni ai acestor locuri, care au dat nume acestora, erau români.

Înainte de 1848, locuitorii satului erau iobagi pe moşia grofilor din familia Teleki, satul nefiind grăniceresc, ca altele din Ţara Făgăraşului.

Prin aşezarea sa geografică, satul este legat de staţiunea turistică Bîlea.

Personalităţi celebre din Cîrţişoara au făcut ca această localitate să fie cunoscută în ţară şi peste hotare. Dintre acestea amintim pe Badea Cîrţan (1849—1911), patriot luminat şi propagandist al culturii româneşti, bibliofil şi luptător pentru drepturile naţionale ale românilor din Transilvania; Matei Purcariu-Ţîmforea (1836—1906), apreciat ca un iscusit zugrav de icoane pe sticlă, care împreună cu fiul său, Ioan Purcariu, au făcut din Cîrţişoara un centru însemnat de pictură pe sticlă. Altă personalitate originară din Cîrţişoara a fost arhiereul Teodor Scorobeţ-Răşinăreanul (1883—1966), episcop-vicar al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba Iulia şi Sibiu.

Biserica parohială cu hramul „Bunavestire", clădită pe locul alteia, mai vechi, din lemn, cum erau atunci toate casele din sat, a fost începută în anul 1818, iar turnul ei, care face corp comun cu clădirea bisericii, a fost terminat în 1821. Pictura bisericii, după cum glăsuieşte pisania amintită, a fost terminată în 1824, din daniile enoriaşilor, iobagi săraci.

Clădirea bisericii, în formă de navă, este împărţită în altar, naos şi pronaos, separate între ele prin zid şi avînd un pridvor sub turn.

Pereţii interiori ai bisericii sînt în întregime pictaţi în frescă de meşterii din familia de zugravi Grecu din satul Săsăuş, respectînd rînduiala iconografiei ortodoxe tradiţionale.

Pridvorul de sub turn are picturi în frescă, cu scene care redau idei sociale şi morale, biciuite de autorii lor. Pe faţada exterioară sudică a pridvorului este zugrăvită imaginea Maicii Domnului, şezînd pe tron cu Pruncul în braţe.

În curtea bisericii este o troiţă din piatră şi cărămidă cu o cruce din piatră, zugrăvită de Matei Ţîmforea cu temele Răstignirea şi Botezul Domnului.

Inventarul bisericii cuprinde pe lîngă cărţi vechi româneşti, ca de ex. Ciaslov (Tîrgovişte, 1715), Penticostarion (Rîmnic, 1743), Antologhion (Rîmnic, 1745), Octoih (Bucureşti, 1746), Mărgăritare (Bucureşti, 1746), Evanghelie (Bucureşti, 1750) ş. a. şi o serie de icoane pe sticlă de ale lui Matei Ţîmforea, pictate între 1866—1903.

Dintre preoţii slujitori ai bisericii din Cîrţişoara, amintim pe Aldea, Ioan, Matei, Matei şi Gheorghe Banciu, care s-au succedat între 1852—1877, după cum ne arată o însemnare făcută pe Evanghelia din Bucureşti 1750. Se cunosc apoi preoţii parohi Pavel Monea (1881—1920), Victor Vulcan, administrator parohial (1920—1929), Alexandru Sasu (1929—1944), iar din 1945 preotul Liviu Scorobeţ.

Clopotul cel mare al bisericii a fost luat în timpul primului război mondial de armata germană pentru fabricarea de obuze. În locul acestui clopot, credincioşii satului, cu ajutorul fraţilor români din America, au cumpărat alt clopot, a cărui rezonanţă a fost armonizată de profesorul Candid Popa de la Academia teologică din Sibiu, originar şi el din Cîrţişoara.

În anul 1933, s-au făcut reparaţii la exteriorul bisericii şi s-a curăţat pictura ei. În 1943—1944, cu ajutorul primit de la Ministerul Cultelor, s-au făcut noi reparaţii la exteriorul clădirii. În 1945 s-au montat jghiaburi şi burlane din tablă pentru scurgerea apei de la strașină, iar în 1971 s-a introdus, prin contribuţia enoriaşilor, iluminatul electric în biserică.

În prezent, se execută reparaţii la exteriorul bisericii.

Preot *Liviu Scorobeţ*

Virtutea bărbăţiei

Însuşirile morale sau virtuţile sînt diademele care alcătuiesc aureola sau frumuseţea sufletească a omului. Ele sînt adevărate comori şi bogăţii sufleteşti, care înfrumuseţează viaţa omenească şi o fac să crească şi să se dezvolte sub lumina şi căldura unui ideal superior.

Între virtuţile creştine, un loc important îl ocupă bărbăţia morală, care se arată prin tăria şi echilibrul sufletesc pe care-l dovedeşte adevăratul credincios în faţa suferinţelor, a durerilor trupeşti sau sufleteşti. Importanţa şi rostul mare al acestei virtuţi a bărbăţiei morale reiese mai ales din urmările nefaste pe care le observăm la acei oameni lipsiţi de această virtute. Sînt oameni, care în cele mai mici încercări, suferinţe şi nenorociri, ajung la descurajări, la deznădejdi care le vestejesc tot elanul şi lupta vieţii. Sînt alţii care în cele mai mari şi neînchipuite suferinţe şi încercări îşi regăsesc o seninătate şi linişte sufletească, vrednică de admirat, de cinstit şi de urmat.

Un creştin adevărat este un om optimist, un suflet tare, un caracter moral încercat, un ostaş înarmat cu armele lui Dumnezeu: încins cu adevărul, îmbrăcat cu platoşa dreptăţii, cu Evanghelia păcii, apărat cu pavăza credinţei, cu coiful mîntuirii, cu sabia Duhului Sfînt, care este cuvîntul lui Dumnezeu, cu rugăciunea, cu privegherea şi cu răbdarea, mărturisind cu pilda vieţii urmarea Domnului Hristos (Efes. 6, 10—20).

Cea mai înaltă pildă şi izvor de tărie morală o găsim în viaţa lui Iisus Hristos, care a biruit ca nimeni altul suferinţa, iadul şi moartea. Avîndu-l pe El ţintă şi îndemn, întreg şirul nesfîrşit al dreptţilor, proorocilor, apostolilor şi mucenicilor, ne-au rămas pentru totdeauna „pildă de suferinţă şi îndelungă răbdare" (Iacov 5, 10). Dreptul Iov îşi pierde averea, familia şi sănătatea şi totuşi nu dispereză, ci rabdă pînă la capăt, exclamînd: „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvîntat" (Iov 1, 21). Sf. Apostol Pavel, în faţa morţii mucenicești, zice: „Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvîrşit, credinţa am păzit, de acum mi s-a gătit cununa dreptăţii pe care mi-o va da mie Domnul" (II Tim. 4, 7—8).

Sînt nenumărate asemenea exemple în istoria Bisericii şi a vieţii creştine. Le întîlnim adesea în viaţa unor semeni de-ai noştri mai încercaţi, care zac pe patul suferinţei de mulţi ani. Un asemenea caz a fost viaţa bolnavului Gheorghe Bădilă din Avrig, care şi-a găsit sfîrşitul după o suferinţă chinuitoare şi nespus de grea pe care a purtat-o pe patul său cu credinţă, cu răbdare şi mulţumire *42 de ani* împliniţi.

Mulţi l-au cunoscut, mulţi l-au vizitat, mulţi l-au ajutat, dar mai presus de toate, mulţi l-au admirat şi preţuit pentru seninătatea credinţei lui, pentru optimismul robust şi echilibrat al sufletului său.

S-a născut în 20 martie 1915 şi la vîrsta de 16—17 ani a fost lovit de o paralizie totală, numai mîinile din cot şi ochii în cap mai simţeau binefacerile mişcării. Părinţii au făcut toate eforturile şi după cîţiva ani de tratamente în clinicile de specialitate din Bucureşti, nici un semn de îmbunătăţire nu s-a observat.

Readus acasă, tînărul greu încercat se resemnează, se întăreşte prin credinţă, prin rugăciune, prin asistenţa Bisericii şi prin lecturile din Sf. Scriptură şi Sf. Părinţi. Ajunge să înţeleagă rostul şi chemarea suferinţei în lumina Evangheliei Domnului Hristos. Luminat de suferinţa şi crucea Domnului, el se simte un smerit ucenic, care se regăseşte mîngîiat şi îmbărbătat în urmarea Domnului Hristos.

Echilibrul şi liniştea lui sufletească sînt susţinute şi întărite de ocrotirea proniei dumnezeieşti, care trimite la căpătîiul suferinţei lui credincioşi buni şi generoşi, prin ajutorul cărora îşi uşurează lipsurile şi durerile. Dar prin exemplul viu al seninătăţii, al optimismului şi tăriei morale care îi iradiau faţa, după zeci de ani de paralizie totală, el devine un îndemn, o chemare şi un izvor de putere morală pentru cei ce-l cunosc şi aud de el. De pe patul acestei grele suferinţe, el dă sfat de încurajare, de credinţă, de răbdare şi de bărbăţie în lupta vieţii, încît în faţa încercărilor lui păleşte orice întristare, orice descurajare din sufletul celor ce-l cercetează.

„Mulţumesc lui Dumnezeu, că mi-a dat această încercare, căci m-a învrednicit să-i urmez Lui spre Golgota pătimirii, spre nădejdea învierii şi preamăririi cu El" — zicea el adesea. În aceste simţăminte ale credinţei lămurite în focul suferinţei, sufletul lui devine receptiv la mîngîieri şi bucurii cereşti, exprimate într-un întreg caiet de versuri, din care emană mult optimism şi încredere în viaţă, în Dumnezeu, în puterea binelui.

După ce 42 de ani împliniţi a aşteptat credinciosul nostru Gheorghe Bădilă, bolnavul din Avrig, clipa uşurării de povara suferinţei, în una din zilele lui decembrie ale anului 1973, a trecut la Domnul, cel care l-a iubit şi întărit mult, fiind prohodit în biserica din Avrig.

Pr. *F. C.*

Cuvîntul

Cuvîntul tău să fie
ca ploaia pe ogor,
la fel ca apa vie
neprihănit izvor.

Să nu-ţi fie cuvîntul
pustiu ca un gheţar
pe care trece vîntul,
ci el să fie jar.

Cuvîntul ce răneşte
să nu îl spui nicicînd,
mai bine îl opreşte
pe undeva, prin gînd.

Cuvîntul e săgeată,
pornind pieptiş din arc,
şi-o forţă minunată
ca-n bazme, — tunet larg.

Să mute poate un munte
cînd e credinţă-n el;
el poate şi o punte
să fie, — un inel.

Să căutaţi în lumea asta
cuvîntul lui Iisus,
căci el cuprinde vasta
chemare înspre Sus!

Preot *Nicolae Modoiu*

Popa Tunsu

Mai anii trecuți cutreieram munții Gurghiului, de la stînă la stînă să culeg folclor. Era o noapte de vară tîrzie. Badea Ion din satul Chinceș, un om înalt, crescut de mic în urma turmelor de oi, știa multe povestiri auzite de la ciobanii bătrîni în anii copilăriei, multe povestiri despre acei care de bună voie și cu propria lor mînă și-au pus crucea neamului în spate și au urcat-o pe dealul Golgotei.

În seara aceea îmi povestea despre un popă poreclit Tuns, de loc de prin părțile Sibiului. Cică l-a tuns vlădica Aron al Blajului, că s-a sfințit preot în Țara Românească și n-a vrut să-și lase credința străbună.

Spunea tetea Ion cu glasul jos și rar: Ziceau bătrînii că în fiecare an la 20 iulie în satul Sîmpetru de Cîmpie era mare tîrg de țară și se strîngeau acolo români de prin toate văile Transilvaniei. Atunci, în acel an, era mare dezbinare între români. Împăratul din Beci a dat ordin ca românii să-și părăsească credința străbună și să treacă la altă credință, adusă de aiurea. Popa Tunsu s-a dus la acel tîrg al Sîmpetrului. Înconjurat de cîțiva oameni pe care îi avea prieteni, și-a făcut o tribună în mijlocul tîrgului și a-nceput să vorbească oamenilor: „Oameni buni, nu vă lăsați credința străbună, nu vă lăsați limba și datinile strămoșești. Țineți minte de la mine, un neam nu poate muri, cît timp își păstrează limba, credința, portul și datinele străbune. Sînt între noi oameni slabi de înger, s-au înspăimîntat de greutăți, dar omule gîndește-te, mîine poate vei fi întrebat: Ce-ai făcut pentru cei ce zac în lanțuri, ce-ai făcut pentru idealul celor de pe mormintele cărora seceri grîul și mănînci pîinea? Vrei ca limba mamei tale care ți-a dat țîță, limba aceleia care te-a sărutat cu dragoste pentru prima dată, aducîndu-te pe lume s-o înlături din graiul tău pentru o bucată de pîine, cîștigată cu fruntea plecată în țărînă, în fața unui dușman de veacuri? Nu vă lăsați limba și credința oameni buni, mai bine să murim cu fața curată, senină, așa cum spun bătrînii că a murit viteazul nostru crai Decebal."

Printre oameni trecu un fior, ce se transformă într-un murmur izvorît parcă din adîncimile pămîntului.

Dintr-un grup de oameni ce stătea mai la o parte de mulțime s-au desprins doi oameni. După îmbrăcăminte se vedeau că sînt orășeni, s-au oprit lîngă popa Tunsu și l-au întrebat:

— Cine te-a împuternicit pe dumneata să vorbești asemenea vorbe în fața mulțimii? Ai cumva vreo învoială cu stăpînirea acestui ținut?

Preotul i-a privit cu dispreț, întrebîndu-i: Dar domniile voastre cine sînteți, nu cumva din cei care și-au vîndut credința și portul pentru un colț de pîine căzut de la masa stăpînului?

— Noi sîntem oamenii stăpînirii.

La care stăpîni răspunse Tunsu, la aceia care storc sudoarea neamului românesc, la acei care ne-au răpit toate drepturile, la aceia care ne prind la plug, să tragem brazdă peste mormintele străbune, la acei aduși de vînturi...? Țineți minte domnilor, eu vorbesc în numele acestui popor oprimat și oropsit pe care stăpînii voștri doresc să-l dezbine pentru a-l distruge. Eu nu mă speriu dacă îmi spuneți de armată. Oricît de grea va fi lupta vom cîștiga.

Cei doi s-au retras în huiduelile poporului, lîngă ceata lor, dispărînd apoi cu toții spre primărie.

Către seară popa Tunsu s-a coborît de pe scenă și împreună cu un grup de oameni s-au urcat într-o căruță și au mers în Fînețele Pogăcei la un bun român.

Grofii au trimis o ștafetă la Tg. Mureș, au cerut armată care a pornit spre Pogăceaua. Noaptea pe cînd popa Tunsu dormea, jandarmii cu pene de cocoș au bătut la ușă, strigînd la Tunsu să se predea. Preotul Tunsu a strigat din casă: — „Nu mă predau nici mort, chiar dacă pe mine veți pune mîna în astă seară și mă veți ucide, mort mă veți îngenunchea, dar neamul românesc nu-l veți putea niciCînd." După ce Tunsu a fost legat, jandarmii au strîns toate cărțile din casă, le-au aruncat în mijlocul casei și le-au dat foc.

Popa Tunsu, legat cu călușul în gură, fu azvîrlit într-o căruță, iar celor care au fost în casă cu el, printre care era și unul Dumitru Ciurba din Chinceș, le-au legat mîinile la spate de căruță, iar peste gură au fost legați cu bucăți de pînză. Căruța, înconjurată de jandarmi, a pornit spre Reghin.

Drumul a fost greu. În fața grupei de prinzioneri mergeau patrule, prin sate s-a lăsat un zvon că va trece un convoi de jandarmi care duce niște criminali la temnița din Reghin. La Reghin au ajuns noaptea. Încă din dealul Fărăgăului, Dumitru Ciurba a reușit să scape, profitînd de o clipă de neatenție a jandarmilor și de întunericul nopții. Luînd un cal de la un prieten din Fărăgău a ajuns în satele de pe Mureș, spunîndu-le la oameni adevărul. Oamenii în miez de noapte s-au sculat cu furci și coase să-l scape pe Tunsu. Temnița din Reghin era la Apalina într-o cameră a castelului comitelui Husar. Convoiul cu deținuții a bătut la poarta castelului la trei după miezul nopții. Husar a ieșit personal la poartă și le-a spus:

— Mergeți de la mine, că de m-or afla românii că l-ați adus aici îmi vor aprinde tot iosagul.

Din ordinul șefului de jandarmi, toți care au fost arestați odată cu popa Tunsu au fost pușcați în marginea satului Apalina, la locul numit „la morți", doar singur preotul, aruncat într-o căruță urmat de o ceată de jandarmi, schimbați în haine iobăgești, a pornit spre temnița cea mare din Tg. Mureș, unde-l așteptau lanțurile și chinul. Cînd convoiul a ajuns la Iernuțeni s-a întîlnit cu o ceată de iobagi răsculați pentru a-l scăpa pe Tunsu, condus de Teodor Bugnaru din Petelea. Răsculații au oprit căruța și au întrebat: Cine sînteți? Unul dintre jandarmi care știa românește le răspunse:

— Sîtem niște sărmane slugi de la castelul domnului Husar, mergem cu mîncare la ciobanii din Crîstîgi. Bucnaru i-a întrebat dacă nu au văzut cumva pe jandarmii care l-au arestat pe Tunsu. I s-a răspuns că i-au văzut, erau tare mulți jandarmi, dar s-au întors cu el și au plecat spre Breaza.

Iobagii au plecat spre Breaza unde, de la un alt grup de răsculați din Curticap, aflară adevărul. Dar era prea tîrziu, sărmanul preot era în lanțurile temniței din Tg. Mureș, primea la două zile odată mîncare și de trei ori pe zi bătaie.

— Măria sa îți trimite vorbă, treci la noua credință sau ba?

— Eu nu cunosc decît o credință singură în Hristos, răspundea Tunsu. În aceea au murit moșii și strămoșii mei și în aceea voi muri și eu, și vor muri urmașii urmașilor mei.

— Dacă și acuma te încăpățînezi să asculți ordinul măriei sale, măria sa îți poruncește să-ți spui ultima dorință.

— Dorința mea-i să desființeze iobăgia, să se reducă birurile și zilele de clacă. Apoi mai am o dorință, nu mă interesează ce se va întîmpla cu mine, dar să dea libertate poporului român...

În acele zile sub zidurile cetății din Tg. Mureș au început să bată tobele, iar sărmanul Tunsu a fost scos din temniță, lungit pe o masă de stejar, legat la cap, mîini și picioare și i s-a turnat în gură o cană de plumb topit. După moarte, noaptea, cică a fost scos pe ascuns și îngropat undeva la marginea orașului, într-un loc necunoscut.

Cînd bătrînul a terminat povestea, ochii îi avea scăldați în rouă, ai cărei stropi curgeau peste fața cutată de vreme.

Este și aceasta o întîmplare dintre multele știute și neștiute, din care vedem jertfele înaintașilor noștri pentru a-și păstra Legea și graiul, pentru ca noi cei de astăzi să trăim într-o singură țară, liberă și prosperă.

D. Boieru-Hodăceanu

„Plecarea Vlașinilor"

De curînd, în editura Minerva din București, a apărut romanul „Plecarea Vlașinilor" de Ioana Postelnicu, roman care se află la a III-a ediție.

Pentru noi ca cetățeni și fii ai Bisericii, cartea prezintă o mare importanță, căci acțiunea romanului se petrece în timpul domniei capricioasei Maria Terezia și la începutul domniei fiului său Iosif, cînd Transilvania făcea parte din imperiul austro-ungar, perioadă în care românii nu erau recunoscuți ca națiune, ducînd povara unei triple apăsări: naționale, sociale și religioase.

Undeva în munții din vecinătatea Sibiului se afla și satul Vlașini, localitate cu veche tradiție în oierit, căci de la părinți la copii se transmitea neîntrerupt această îndeletnicire. Mai mult, toți locuitorii satului alcătuiau o comunitate, care era condusă de un consiliu, format din mai marele jude și alți cîțiva juzi, care judecau toate pricinile dintre membri obștei și se îngrijeau de bunul mers al ei.

Pînă la Maria Terezia vlașinii trăiseră netulburați în credința ortodoxă, moștenită de la moșii și strămoșii lor. La îndemnul unui sfetnic, împărăteasa dispune ca toți valahii să treacă la legea papistășească, pentru ca astfel să pună mai ușor stăpînire pe ei, uitîndu-și limba, obiceiurile și neamul.

Pentru a reuși mai ușor acest lucru, stăpînirea de la Viena a trecut munții „în dar" conducerii de la Sibiu, care la rîndul ei pretindea pentru pășunat o arendă mare. Ba mai mult, stăpînirea a făgăduit că dacă vor trece la uniație, vlahilor li se vor ușura dările și se vor bucura de anumite favoruri.

Dar atît impunerea legii catolice cît și arendarea munților s-a lovit de hotărîrea de nezdruncinat a vlașinilor, care n-au acceptat sub nici o formă vreun compromis, chiar dacă acest refuz avea să atragă asupra lor situații de constrîngere, jigniri, maltratări sau chiar martirajul.

Eroul principal al acțiunii este întreaga obște a vlașinilor. Totuși din această comunitate se detașează ca persoană cu calități minunate figura baciului Alexa Banu, conducătorul obștei, cel pe care toată lumea îl stima și-l respecta, pentru că era cu totul dăruit intereselor ei, fiind neîngăduitor nici cu fiul sau străinul, cu risipa sau înșelăciunea.

În declarații era categoric: „Nu am decît un suflet pe care îl păstrez pentru mine și nici o putere omenească nu-l poate îndoi în credința lui. Cît privește pășunile, ale noastre sînt și ale noastre rămîn... Nu-i putere să ne desfacă de ele..." (p. 37).

De asemenea în hotărîri era neîndoielnic: „Nu ne pierdem nici o lege, mă. Musai să le arătăm că sîntem tari ca cremenea... Ăsta e pămîntul nostru... Ăstea sînt plaiurile noastre... Stăm într-ale noastre cum stau oamenii prin alte părți. Sîntem cîtă frunză și iarbă în țara asta... Alte neamuri au răsărit între noi" (p. 209).

De asemenea îl consultă în toate problemele și pe părintele Gherasim și nu se dă în lături de a cere oamenilor stăpînirii anumite înlesniri sau de a fi în fruntea unei delegații la Cetate (Sibiu) pentru a cere ușurarea dijmelor.

Fiind închis, tot timpul se gîndește la soarta obștei. Cu ocazia banchetului instalării noului împărat la Viena, paznicii închisorii îmbătîndu-se, primește în rația de pîine o pilă cu care își face loc prin sîrmă și evadează. Nu merge direct în sat ci în munți, căci numai aici se simte bine și în siguranță și de acolo ia contact cu obștea. Tot de aici organizează plecarea în „Țară", deci trecerea munților. Planul evadării eșuiază deoarece sînt trădați de către Branga și în noaptea trecerii sînt prinși. Judele Alexa în fața cenderului Ianek ia toată răspunderea asupra sa, declarînd: „Eu sînt fruntea obștei... Vinovat de toate cîte s-au întîmplat nu sînt decît eu domnule... Plătesc cu capul meu. E destul" (p. 503).

Judele Alexa împreună cu preoteasa Paraschiva, Iustina și Sorița, care au avut curajul să-l înfrunte pe omul stăpînirii, au suferit moarte martirică; el prin tragere pe roată, iar cele trei femei prin înghețare, în iarnă grea fiind udate cu gălețile cu apă. Prin calitățile sale de apărător al Legii străbune și binelui general *Baciul Alexa* poate sta alături de marele erou al moților *Horia*.

Autoarea romanului este nepoată de fiu a baciului Alexa Banu, eroul principal al cărții. Astfel s-a născut în ea dorința ca să scoată la lumină „întîmplările dramatice ale neamului transilvan, să arăte cu cîtă dîrzenie, vitejie, nădejde, credință și suferință, s-au zidit strămoșii noștri, pentru a apăra perenitatea neamului și-a fruntariilor noastre" (p. 7).

După un lucru neîntrerupt și săvîrșit cu migală timp de 20 de ani, în martie 1964 a văzut concretizată în scris și realizată în mod practic frumoasa sa dorință și nobila sa îndatorire prin tipărirea cărții, urmașa vlașinilor de odinioară arătînd contemporanilor și posterității „din ce neam mîndru și dîrz ne tragem" (p. 9).

Cartea „Plecarea Vlașilor" a fost valorificată pentru scenă într-o admirabilă dramatizare, intitulată „Munții", scrisă de Maria Bratei și pusă în scenă la Teatrul Național din Sibiu de către Marietta Sadova, muzica aparținînd P. C. prof. Gh. Șoima de la Institutul nostru Teologic din Sibiu.

Citind cartea și vizionînd piesa „Munții" rămînem în minte cu un edificator fragment din istoria zbuciumată a înaintașilor noștri de pe meleagurile Transilvaniei.

(Continuare în pag. 4)

GRIGORE NICOARĂ

Preot-protopop

Nu va fi greu pentru mine să zugrăvesc medalionul tatălui meu. Cu atît mai mult cu cît douăzeci de ani, adică primele două decade ale vieţii mele, i-am trăit sub părinteasca sa îngrijire şi sub înţeleapta sa îndrumare.

S-a născut în comuna Rîpa de sus (Vătava), judeţul Mureş, în anul 1866.

Tatăl său, fiind om înstărit, l-a dat la şcoală în comuna învecinată, unde a stat patru ani în cvartir (în gazdă) la învăţătorul său, Cincea. Acesta văzînd isteţimea băiatului a sfătuit pe tatăl său să-l poarte la şcolile din Năsăud.

La aceste şcoli a studiat Elie Miron Cristea, originar din Topliţa, care mai tîrziu a ajuns episcop de Caransebeş şi apoi primul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

La aceste şcoli au studiat ceva mai tîrziu, Gheorghe Coşbuc şi scriitorul Liviu Rebreanu.

Tatăl meu spunea adeseori cu cîtă greutate trebuia să înveţe la Năsăud. Nu şcoala şi învăţatul constituiau greutatea, ci faptul că nu exista internat în Năsăud. Erau nevoiţi să stea în gazdă (cvartir) la o casă particulară, dar aceasta nu se angaja să le dea hrană. Toată hrana trebuiau să şi-o ducă de acasă. Distanţa dintre Năsăud şi Rîpa era destul de mare, 150 km, aşa că nu se puteau face multe „plimbări". Din acest motiv, la începutul anului şcolar trebuia să ducă alimente pe un an şcolar întreg. Iarna nu se putea pleca acasă, iar la al treilea trimestru se apropiau examenele de la finea anului şcolar. Din aceste motive, toamna se ducea un sac cu făină de grîu pentru pîine, un sac cu făină de mălai, o berbinţă de brînză, altele cu lapte de oi, apoi şuncă, ouă etc., toate calculate pe zile şi pe luni. Unele alimente, spre finea anului şcolar, se alterau. Mai ales laptele de oi se înnăcrea, iar aciditatea i-a cauzat lui Grigore dureri de stomac, încît a rămas cu ele pe toată durata vieţii.

Anii şcolari treceau repede. Elevul Grigore era foarte silitor la carte şi se număra între cei mai buni şcolari.

După terminarea liceului a urmat Teologia de la Sibiu, unde de asemenea se ducea cu căruţa.

După terminarea Teologiei din Sibiu, a fost trimis la Breţcu, în valea Oituzului. În epoca respectivă, teologii erau obligaţi să presteze servicii de institutor (dascăl) la unele din şcolile de la sate, susţinute de Biserică.

Unii dintre şcolarii români, după bacalaureat, îmbrăţişau slujba preoţească.

Aşa stau lucrurile şi cu preotul Grigore, care a plecat cu căruţa din mijlocul Transilvaniei, la marginea ei de la Oituz. Aici a învăţat pe copiii satului, timp de un an, scrisul şi istoria românească.

Al doilea an de practică a trebuit să-l trăiască în comuna Hodac, ca învăţător. Am cunoscut mai mulţi hodăceni care au fost elevi de ai tatălui meu pe cînd era acolo învăţător, ca cleric absolvent.

Aici la Hodac a cunoscut pe fiica preotului Ioan Petru din Ibăneşti, cu numele Elena, care era frumoasă ca Helena lui Homer din Iliada şi Odiseia.

La sfîrşitul anului şcolar 1890 Grigore se căsătoreşte cu frumoasa Elena şi este sfinţit preot la Sibiu. A fost ales preot în satul Pietriş (Cueşdiu), de pe Mureş, aproape de Deda.

În această comună trăia marele proprietar de moşii şi păduri Gheorghe Şandor. La început, preotul Grigore locuieşte în comuna sa natală, în Rîpa, împreună cu părinţii care ar fi dorit mult să fie acolo preot fiul lor. Dar acolo era deja un preot, Nicolae Gliga. În Rîpa s-a născut sora Letiţia.

După un an, se termină casa parohială din Pietriş şi preotul Grigore se stabileşte acolo. În anul 1893 s-a născut în Pietriş fiul Eugen-Virgil. În anul 1895 s-a născut Eleonora.

În Ibăneşti, fiind comuna foarte mare, existau doi preoţi. Cel bătrîn s-a mutat de la cele pămînteşti la cele cereşti. Nu peste mult s-a deschis concurs pentru parohia văduvită şi la alegeri preotul Grigore a întrunit sufragii mai multe.

Din Pietriş, preotul Grigore s-a mutat la Ibăneşti. S-a creat astfel o situaţie interesantă, din care ar rezulta că parohiile păreau legate, uneori, de preotese. Iată cum:

Preotul Nicolae Gliga era originar din Ibăneşti. S-a însurat cu fiica notarului din Vătava, Aurelia Popescu.

Preotul Grigore Nicoară era originar din Rîpa de Sus şi s-a însurat cu fiica preotului din Ibăneşti. A ajuns preot în Ibăneşti, iar ibăneşteanul preot N. Gliga a ajuns preot în Rîpa de Sus.

În parohia Ibăneşti, preotul Grigore îşi arată toată iscusinţa sa de om cu carte.

Sub conducerea sa se zideşte biserica din Ibăneşti cu 17 mii florini aur. Dezvoltă o pastoraţie şi o activitate extraordinară, care se va vedea în cele ce urmează.

Încă tînăr fiind, este ales notar (secretar) al protopopiatului Reghin. Organizează şi conduce cancelaria tractului (districtului), cu registre multe şi complicate. Conduce şi viaţa bisericească din parohiile districtului.

Este ales preşedinte al „Astrei" culturale din districtul Gurghiului, organizează şezători, conferinţe, coruri, serbări şi petreceri cu piese de teatru şi dansuri. În fiecare comună se înfiinţează biblioteci, se înscriu membri la publicaţiile „Astrei".

Conduce întreaga comună Ibăneşti, fiind ales preşedinte al comitetului de conducere al sfatului comunal. Lucrează la primăria comunală, unde numai el se pricepea să întocmească actele şi hărţile topografice. Ca un adevărat inginer, măsoară terenurile, întocmeşte hărţi topografice şi redactează contracte de vînzare-cumpărare cu schiţe, hărţi, pe care judecătoria din Reghin le aprobă.

Construieşte o mică fabrică de cherestea, cu forţă acvatică. Din bîrne şi copaci face scînduri, grinzi, pe care le valorifică.

Introduce de-a lungul comunei un canal cu apă din rîu.

Pentru biserică, procură clopote mari, de lîngă Viena.

În cadrele băncii de la Sibiu (Albina), face asigurări de construcţii contra incendiilor.

În comună este chemat la patul bolnavilor nu numai ca doctor sufletesc, ci şi ca doctor trupesc. Prescrie şi aplică cele mai diferite tratamente, după ce consultă volumul de sfaturi medicale scris de Kneipp. Cura lui Kneipp aplică hidroterapia în foarte multe afecţiuni prin comprese, băi, loţiuni. Tratează fracturi cu atele, luxaţii cu metode chirurgicale, pansează răni, opreşte hemoragii etc.

Pe ogoare, cu mîna sa aruncă seminţe de porumb, grîu, ovăz, orz, secară, fiecare fel de sămînţă după altă şi altă metodă.

Sădeşte pomi fructiferi, cu rodiri de primăvară, vară, toamnă şi iarnă. Avea prune cît ouăle, iar perele comestibile puteau fi gustate la el pînă prin februarie-martie.

Introduce în comună vaci de Svitera (Elveţia) cu debit bogat de lapte, apoi oi ţigăi, păsări de casă de Islanda, de Plymonth.

Este iubit, stimat şi ascultat de tot poporul, care găseşte la dînsul sfat, sprijin, ajutor, îndrumare în toate problemele vieţii, fiind duhovnic, medic, avocat, inginer, agronom, horticultor pentru toţi.

Între timp are 7 copii, dintre care 5 au ajuns elevi la licee.

În anul 1911 este încredinţat să conducă întreg protopopiatul Reghin şi este distins cu brîu roşu.

În acelaşi an participă la adunarea „Astrei", ţinută la Blaj, unde Aurel Vlaicu zboară ore întregi deasupra Cîmpiei Libertăţii, cu avionul biplan construit de el. Zeci de mii de români se aflau adunaţi acolo. Se întoarce acasă plin de mîndrie naţională văzînd în zborul lui Vlaicu un simbol al zborului neamului românesc spre Unirea cea Mare.

Dar bucuria părintelui Grigore se preface în mare durere în anul 1914. În luna ianuarie 1914, grav bolnav, se consultă cu tînărul asistent de la clinica medicală din Cluj, Dr. Iuliu Haţieganu, care-l internează la chirurgie pentru operaţie. Profesorul chirurg Dr. Makkara face laparatomia şi constată că are în faţă un stomac şi ficat invadat cu tumori canceroase şi cu metastaze în toţi ganglionii mesenterici. Cazul este inoperabil, deznodămîntul fatal poate surveni oricînd.

La 22 iunie 1914, în zorii unei zile de Duminică, l-a chemat Stăpînul şi Domnul său la Sfînta Liturghie cerească şi îmbrăcat în felon, cu patrafir, cu cruce în mîna stîngă şi cu cădelniţa plină de buna mireasmă a tămîiei, se prezintă la serviciul cel ceresc etern.

Nu avea nici 48 ani împliniţi. Făcuse totuşi multe fapte mari şi lăsa 7 copii în ajutorul Domnului său.

E. N.

Sf. Taină a Maslului

(Urmare din pag. 1)

Că Sf. Maslu este o Taină Sfîntă şi nu numai o simplă lucrare simbolică, rezultă din ceeea ce am arătat mai sus că ne spune Sf. Scriptură despre această Sf. Taină. Pe de altă parte, din faptul că Sf. Apostoli săvîrşeau vindecări şi fără ungerea cu untdelemn, nu rezultă că n-ar fi existat Maslul ca Sf. Taină şi nici că untdelemnul ar putea lipsi din cadrul acestei Sf. Taine. Este adevărat că Sf. Scriptură nu aminteşte untdelemnul în toate locurile în care vorbeşte despre vindecări. Dar la Iacov 5, 14—15 se cere în mod expres şi untdelemn. Aici se spune că untdelemnul este materia acestei Sf. Taine, aşa cum materia Sf. Botez este apa, iar materia Sf. Euharistii este pîinea şi vinul; deci, nu poate lipsi.

În cadrul Sf. Taine, împărtăşirea darului nevăzut al Sf. Duh se face printr-o lucrare sfîntă văzută, care nu poate lipsi, pentru că este tot atît de importantă ca darul însuşi. Tocmai de această formă este condiţionată comunicarea darului nevăzut al Sf. Duh.

3. Dacă Maslul este o Taină prin care se împărtăşeşte darul vindecător al Sf. Duh, atunci de ce nu se vindecă toţi bolnavii cărora li se administrează această Taină? Ba, unii bolnavi, după ce o primesc, mor! Ceea ce însemnează că nu este vorba despre o Sf. Taină, care împărtăşeşte darul vindecător al Sf. Duh, ci numai despre o simplă lucrare simbolică.

Recunoaştem că nu toţi bolnavii care primesc această Sf. Taină se vindecă de bolile lor, precum şi că unii mor. Dar nu trebuie să uităm că efectul Sf. Taine depinde în primul rînd de credinţa primitorului. Însuşi Mîntuitorul n-a putut face minuni în „patria Sa" din cauza *„necredinţei lor"* (Marcu 6, 1. 5—6). Pe de altă parte, pe bolnavi i-a vindecat pentru credinţa lor: „După credinţa voastră fie vouă" (Matei 9, 22. 29; 15, 28; 8, 10 ş. a.). De asemenea, nu vindecarea trupului este lucrul principal, ci a sufletului. Noi nu putem pricepe întru totul cum lucrează Dumnezeu în această Sf. Taină.

În concluzie, învăţătura şi practica ortodoxă în legătură cu Sf. Taină a Maslului au temeiuri puternice în Sf. Scriptură. De aceea trebuie să le păstrăm cu toată cuviinţa.

C. Sîrbu

Sf. Ioan Gură de Aur

Din omilia I la Cruce...

„Crucea este sărbătoare şi prăznuire duhovnicească. Mai înainte crucea era nume de condamnare, dar acum a ajuns un lucru de cinste. Mai înainte era simbolul osîndirii, iar acum temeiul mîntuirii. Crucea ne-a ajuns pricină a mii de bunătăţi, crucea ne-a liberat de rătăcire, crucea a luminat pe cei care şedeau în întuneric, crucea ne-a împăcat cu Dumnezeu pe noi care ne războim cu El; pe noi cei înstrăinaţi de El, ne-a făcut ai Săi, pe noi care eram departe de El, ne-a făcut să fim aproape de El. Crucea a ajuns distrugerea duşmăniei, crucea a ajuns siguranţa păcii, vistieria miilor de bunuri dăruite nouă.

Din pricina crucii... nu ne temem de săgeţile aprinse ale celui rău, căci am văzut izvorul (bunătăţilor duhovniceşti); nu mai sîntem în văduvie, căci am primit mirele; nu ne mai temem de lup, căci avem pe păstorul cel bun. „Căci eu sînt, spune Domnul, păstorul cel bun" (Ioan 10, 11).

„... În adevăr pe cruce a fost jertfit Hristos. Acolo unde este jertfa acolo este nimicirea păcatelor, acolo este împăcarea cu Stăpînul, acolo este sărbătore şi bucurie... Dar se cade să-i facem prăznuire „nu cu aluatul cel vechi, nici cu aluatul răutăţilor şi al vicleşugului, ci cu azimile curăţiei şi ale adevărului (I Cor. 5, 8).

(Culegere: *D. Călugăr*)

„Plecarea Vlaşinilor"

(Urmare din pag. 3)

Aceste lucrări însă ne întăresc totodată negrăit de mult în dragostea faţă de Legea noastră străbună, faţă de poporul nostru dîrz, cuminte şi înţelept, care a dat atîtea jertfe, ca noi, cei de astăzi, să trăim într-o ţară unitară, liberă şi independentă, la a cărei continuă înflorire avem obligaţia de a contribui cu toată fiinţa noastră.

Pr. *T. Burcuş*

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 octombrie 1974 Nr. 37—38

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

53. Bărbăţia şi cumpătarea

Împreună cu înţelepciunea şi dreptatea ca virtuţi morale sînt socotite deopotrivă bărbăţia (curajul) şi cumpătarea. Se înţelege că şi acestea trebuiesc însufleţite de iubire, căci iubirea e sufletul tuturor virtuţilor, tuturor faptelor bune.

În viaţa noastră ne întîmpină diferite situaţii, unele grele altele mai uşoare, unele apăsătoare altele luminoase. Noi nu trebuie să ne lăsăm copleşiţi de greutăţile ce le întîmpinăm, de necazurile şi suferinţele ce vin pe drept sau pe nedrept, cu voie sau fără voie, dinăuntru sau dinafară. Cine poate spune că în anii pe care i-a trăit s-a bucurat numai de succese, de rezultate bune şi mulţumitoare? E adevărat că unii trec mai uşor prin viaţă, alţii se lovesc de multe şi grele încercări. Sînt oameni care stau ţintuiţi pe patul suferinţei toată viaţa sau ani îndelungaţi. Sînt unii — care deşi vrednici — totuşi nu ajung să fie promovaţi, din pricină că alţii îi ponegresc sau îi nedreptăţesc. Însă şi în cazuri de acestea pînă la urmă vrednicia biruieşte şi este pusă la locul de cinste ce i se cuvine.

De aici rezultă că bărbăţia înseamnă luptă pentru biruinţa binelui asupra răului, a idealurilor superioare ale fiecăruia şi ale poporului, dar înseamnă şi suportarea necazurilor şi durerilor, prin care sufletul se căleşte, trece — cum se zice — prin proba „focului" şi se „oţeleşte".

Pildă supremă în această privinţă o avem în viaţa Mîntuitorului. El a venit ca „lumea viaţă să aibă şi cît mai multă viaţă" ... (Ioan 10, 10). „Căci Dumnezeu aşa a iubit lumea încît pe Fiul Lui Cel Unul-Născut l-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3, 16). Pentru aceasta Iisus a primit să sufere ocara şi prigoana, să ia asupra Sa crucea şi să sufere chinurile răstignirii pînă „şi-a dat duhul" (Ioan 19, 30). Toată viaţa Lui este luptă, este bărbăţie în înfruntarea celor ce îl urmăreau ca să-l „prindă în cuvînt", îl ponegreau, îl urau, ca — pînă la urmă — să-l condamne la moarte.

Maica Domnului a întîmpinat grele încercări cînd a fugit cu pruncul Iisus în Egipt. De asemenea cînd a urcat cu Fiul ei spre Golgota şi a stat la picioarele Crucii cînd în inima ei de mamă s-a înfipt adînc sabia durerii.

Sfinţii Apostoli au mers pe urmele lui Iisus. Şi ei au înfruntat, cu un curaj deosebit, greutăţile propovăduirii Evangheliei lui Hristos. Ei au fost prigoniţi, cei mai mulţi ajungînd să fie condamnaţi la moarte. Şi pilda lor a fost urmată de şirul mucenicilor creştini din primele trei veacuri, care au mărturisit pe Hristos cu suferinţe grele şi chiar moarte.

Bărbăţia se arată şi în vremuri grele şi în lupta pentru eliberarea poporului de sub stăpîniri străine sau în lupta pentru înlăturarea nedreptăţii şi pentru formarea unei vieţi drepte şi îmbelşugate pentru toţi fiii patriei. Această bărbăţie merge dacă e nevoie pînă la sacrificarea vieţii pentru binele şi libertatea poporului. De aceea sînt cinstiţi în mod deosebit eroii poporului din toate sectoarele de activitate, nu numai în condiţii excepţionale, ci şi în munca dăruită deplin propăşirii obşteşti.

Desigur bărbăţia — în diferitele împrejurări — se cucereşte prin exerciţiu, prin strădania continuă de a împlini deplin cele necesare pentru ca binele să fie mereu biruitor şi în viaţa publică şi în viaţa familiei şi în viaţa personală a fiecăruia, pentru ca încercările vieţii să ducă la întărirea caracterului moral, a personalităţii. E nevoie deci ca virtutea bărbăţiei să fie exercitată şi desăvîrşită continuu. Nu trebuie să ne îngăduim nici o slăbiciune, ci să stăm neclintiţi în orice situaţii ne-am afla. Desigur e vorba de situaţii, în care ni se cere să avem o viaţă sănătoasă şi rodnică şi să slujim interesele superioare ale patriei.

Împotriva bărbăţiei stă păcatul nestatorniciei (omul cu mai multe feţe, care urmăreşte numai scopuri personale), al laşităţii (din frică), al răzbunării, al curajului nejudecat ş. a.

De aici se vede însemnătatea deosebită a bărbăţiei atît pentru viaţa individului, cît şi pentru binele poporului.

În calitate de credincioşi trebuie să păşim pe urmele lui Hristos, suportînd cu răbdare toate necazurile şi suferinţele. Să privim la Crucea lui Hristos şi să înţelegem cuvîntul Domnului, că „întru răbdarea voastră veţi dobîndi sufletele voastre", veţi dobîndi fericirea cea veşnică. Crucea e semnul lui Hristos şi semnul creştinătăţii noastre. Ea însă e sprijinită pe cerul luminilor, pe încrederea că vom fi împreună în veşnicia cea fericită.

Cumpătarea este echilibrul în toate sau înfrînarea şi disciplinarea tuturor poftelor şi dorinţelor noastre sufleteşti şi trupeşti. În tot ceea ce face omul trebuie să aibă un cumpăt. De aceea el trebuie să mănînce şi să bea cu „dreaptă judecată", adică atît cît e de trebuinţă şi atît cît e cuviincios. La fel el trebuie să fie cu băgare de seamă la ceea ce spune, la felul cum se îmbracă, cum se comportă. Se ştie că „vorba multă e sărăcia omului" şi duce adesea la certuri şi vrăjmăşii. Să ne stăpînim limba. Cumpătarea ne ajută să nu fim robiţi de plăceri, de lucrurile ce le avem, de lăudăroşenie şi palavrageală, adică să fim eliberaţi de ele. În felul acesta ne păstrăm sănătatea trupului şi a sufletului şi o întărim, pe cînd orice abuz, orice depăşire a ceea ce e necesar are urmări rele şi asupra sufletului şi asupra trupului. Aşa spre exemplu a bea un pahar de vin este lucru bun. Însă cel ce abuzează de băutură ajunge să-şi piardă controlul judecăţii, devine beţiv şi rob al băuturii.

Sînt unii care cred că totul e să îngrămădeşti cît mai multe lucruri şi să te lauzi cu ele. Dar — cum spune proverbul — „ce-i mult nu-i sănătos", ce e exagerat, adică peste măsură, e dăunător şi nici nu face impresie bună la cei din jur.

Exemple de cumpătare avem în viaţa Mîntuitorului, a Maicii Domnului şi a Sfinţilor. Bunii credincioşi se străduiesc să urmeze pilda Sfinţilor şi să fie cumpătaţi în toate. Aceasta cere o atenţie şi o luptă continuă în fiecare clipă, în fiecare ceas, în fiecare zi şi în orice împrejurare.

Împreunînd bărbăţia cu cumpătarea credinciosul duce „lupta cea bună" la care ne cheamă pe toţi Sfîntul Apostol Pavel, ca astfel să fim adevăraţi ucenici ai Domnului nostru Iisus Hristos.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Despre conştiinţă

Cînd a creat Dumnezeu pe om, a aşezat în el o sămînţă divină, mai vie şi mai luminoasă decît o scînteie, pentru a lumina sufletul şi pentru a-l face să deosebească binele de rău. Aceasta se numeşte conştiinţă, care este legea naturală nescrisă. Ea este reprezentată de Părinţi ca fîntînile săpate de Isaac, pe care le astupau filistenii (Fac. 26, 15).

Conformîndu-se acestei legi a conştiinţei, patriarhii şi sfinţii, înainte de legea scrisă, au fost plăcuţi lui Dumnezeu. Însă oamenii au neglijat-o şi au nesocotit-o, în mod progresiv, prin păcatele lor.

De aceea a fost de lipsă legea scrisă, a fost de lipsă venirea profeţilor şi chiar venirea Mîntuitorului Iisus Hristos, pentru a o scoate la lumină şi pentru a o reafirma prin practicarea sfintelor sale porunci. Este, deci, în puterea noastră, fie să o neglijăm, fie să o lăsăm să ne lumineze, dacă o ascultăm. Dacă conştiinţa noastră ne spune să facem un lucru sau să nu-l facem, dacă ea ne spune din nou şi noi nu facem ceea ce ea ne zice, persistînd în a o nesocoti, povara care apasă asupra ei o împiedică să ne conducă viaţa în mod clar. Asemenea unei lampe a cărei claritate este întunecată de impurităţi, ea începe să ne facă să vedem lucrurile mult mai confuz, mult mai obscur. După cum într-o apă tulbure nimeni nu-şi mai poate vedea faţa, tot aşa şi noi ajungem de nu mai distingem vocea conştiinţei şi facem ceea ce noi nu dorim. Totuşi nu e nimeni care să fie lipsit de glasul conştiinţei, fiindcă ea este ceva dumnezeiesc în noi, care nu moare niciodată. Ea ne aminteşte fără încetare de datoriile ce le avem. Însă noi sîntem cei ce nu le ascultăm.

Profetul plînge pentru aceasta pe Efraim, zicînd: „Efraim este asupritor asupra duşmanului şi nesocoteşte dreptul fiecăruia, fiindcă îi place să alerge după idoli (plăceri)" (Os. 5, 11).

Conştiinţa este aceea pe care o numeşte „duşman". De aceea se spune în Evanghelie: „Împacă-te cu pîrîşul tău degrabă, pînă eşti cu el pe cale, ca nu cumva pîrîşul să te dea judecătorului şi judecătorul slujitorului şi să fii aruncat în temniţă. Adevărat grăiesc ţie: Nu vei ieşi de acolo, pînă ce nu vei fi dat cel din urmă ban" (Matei 5, 25—26).

Pentru ce a numit conştiinţa „pîrîş"? Pentru că ea se opune în mod constant voinţei noastre rele; ea ne mustră dacă nu facem ceea ce trebuie să facem.

Pentru aceea este numită „duşman", sau „pîrîş" şi ni se dă acest sfat. Împacă-te cu pîrîşul tău, cît timp eşti pe drum cu el. „Drumul", după cum zice Sf. Vasile cel Mare, este viaţa noastră prezentă.

Să ne silim, deci, să ne păzim conştiinţa, atîta timp cît sîntem în această lume, avînd grijă să nu nesocotim mustrarea ei, în orice împrejurare, şi să nu o înlăturăm de la nici o faptă, oricît de mică. Căci ştiţi că din lucrurile mici, aşa zise fără însemnătate, se nasc lucrurile mari. Începem prin a zice: Ce însemnătate are, dacă zice cutare cuvînt? Ce însemnătate are dacă eu mănînc cutare mîncare? Ce importanţă are dacă eu mă ocup de o afacere? Se poate atunci zice: Ce importanţă are dacă eu am contractat o boală supărătoare? Astfel se poate ajunge pînă la a nesocoti lucrurile importante şi grave, sugrumînd conştiinţa. Şi, în sfîrşit, se ajunge la paguba de a cădea la o totală nesimţire a conştiinţei.

Să avem grijă de a nu nesocoti lucrurile mici, să luăm aminte de a nu le socoti fără însemnătate. Ele nu sînt mici, fiindcă devin o boală, o deprindere.

Să luăm aminte la lucrurile uşoare, pentru ca să nu devină grave. Virtutea şi păcatul încep din lucrurile mici, însă duc la lucruri mari, bune sau rele.

De aceea Mîntuitorul ne îndeamnă de a ne păzi conştiinţa sub forma unui avertisment adresat fie-

(Continuare în pag. 4)

III Sfintele canoane în viața Bisericii

Credința, cultul și canoanele

Sfîntul Evanghelist Luca scrie că activitatea Mîntuitorului a constat în „a face și a învăța" (F. Ap. 1, 1), adică a avut o parte practică sau concretă și o altă parte învățătorească. Aceste două aspecte, adică propovăduirea dreptei credințe și rînduiala lucrărilor sfinte, precum și stabilirea normelor de drept, menite să țină în bună rînduială viața credincioșilor, au constituit totdeauna preocuparea de căpetenie a Sf. Biserici.

Păstrarea neștirbită a adevărurilor de credință, care se mai numesc și dogme bisericești, și transmiterea lor, prin propovăduire, către credincioși are un rol de primă importanță în viața Bisericii. Prin propovăduire se face cunoscută oamenilor dogma credinței și voia lui Dumnezeu. Prin lucrările bisericești sfințitoare, ca Sf. Taine și diferite rugăciuni și slujbe, precum și prin rînduielile canonice, referitoare la viața creștinului, credincioșii trăiesc în duhul lui Hristos, primesc harul Său, urmează poruncile Sale și credința lor devine lucrătoare. Dogmele de credință lăsate de Mîntuitorul, sau formulate mai tîrziu de Sf. Părinți, tot pe baza acestei învățături, ne mărturisesc despre opera de mîntuire obiectivă realizată de Iisus Hristos. Dar ele rămîn ca niște piscuri mărețe, la care nu putem ajunge și nu putem dobîndi mîntuirea personală sau subiectivă, decît atunci cînd ne însușim lucrările Sf. Taine și cînd viețuim potrivit rînduielilor sf. canoane ale Bisericii, în săvîrșirea faptelor bune.

Prin dogme, adică învățăturile de credință, cunoaștem — atît cît e în puterea omenească și cît ne-a descoperit Dumnezeu — adevărurile creștine, privim, cum am zice, spre Hristos. Prin Sf. Taine, prin rugăciunile și slujbele Bisericii, prin respectarea rînduielilor canonice ale vieții creștine, credincioșii intră în colaborare cu harul lui Hristos, se unesc cu El și cîștigă vrednicia pentru mîntuire.

Aceste două aspecte ale vieții creștine — cea dogmatică și cea practică — sînt strîns legate între ele și se condiționează reciproc. Astfel, cunoașterea adevărurilor Sf. Scripturi și ale Sf. Tradiții imprimă credinciosului o credință luminată, vie, care-i va însufleți dragostea față de rînduielile bisericești și va da naștere totodată la fapte bune. Pe de altă parte, lipsa faptelor bune este un indiciu de necunoaștere, sau de amorțire în însușirea învățăturilor credinței, după cuvîntul Sf. Apostol Iacov (2, 17).

Așadar, credința și faptele bune sînt coordonatele în care se mișcă viața religioasă a creștinului, sînt două dimensiuni ale trăirii religioase.

Dogmele credinței determină însă pe credincioși și la exercitarea unor acte de adorare a lui Dumnezeu, acte care alcătuiesc cultul religios creștin. Dogma stă deci la baza cultului. Ea inspiră și însuflețește actele de cult, le imprimă caracterul său de dreaptă credință. De aceea orice abatere de la dreapta credință se va resimți atît în actele de cult cît și în domeniul faptelor. Sf. Apostoli și Sf. Părinți, iar după epoca lor întreaga Biserică au vegheat cu grijă ca asemenea abateri să nu aibă loc. Cînd totuși se ivea undeva vreo erezie, adică subminarea dreptei credințe și a rînduielilor bisericești, Biserica, prin organul ei de conducere — sinodul — lua măsuri de ordine pentru restabilirea situației. Sinoadele s-au preocupat permanent de păstrarea neștirbită și apărarea întregii comori de învățături și rînduieli primite de la Mîntuitorul, sau de la Sf. Apostoli și a le transmite urmașilor. Ca organe ale Bisericii și ale Duhului Sfînt, Sinoadele au formulat și precizat învățăturile de credință și au stabilit canoane, adică hotărîri, care trebuiau urmate necondiționat de toți credincioșii. În același timp, Sinoadele și Sf. Părinți au acordat și o mare atenție atît problemelor de organizare și de cîrmuire a Bisericii, cît și celor care priveau viața morală, spirituală, socială și economică a credincioșilor. De aici rezultă că vom avea de cercetat unele canoane privitoare la credință și chestiunile legate de ea (cultul divin, postul, sărbătorile ș. a.), iar alte canoane în legătură cu diferite aspecte și relații ale vieții credincioșilor în societate.

Înainte de a prezenta canoanele propriu-zise, vom aminti, pe scurt, cele mai importante hotărîri ale Sf. Sinoade în materie de credință, care au un caracter obligatoriu — ca și canoanele — pentru toți credincioșii.

În primul rînd vom aminti Simbolul credinței, sau Crezul, atît de cunoscut și des întîlnit în cărțile de rugăciune, în rînduiala Sf. Liturghii și a altor slujbe. El a fost alcătuit de către primele două sinoade ecumenice. La primul Sinod ecumenic, ținut la Niceea, în anul 325, s-au alcătuit articolele 1—7 din Crez, privitoare la persoana Mîntuitorului; al doilea Sinod, ținut în Constantinopol, la anul 381, a formulat restul de 5 articole, care se referă la Sf. Duh, la învățătura despre Biserică, despre Botez, despre învierea morților și despre viața veșnică.

În al doilea rînd amintim hotărîrile sinodului al treilea ecumenic, ținut la Efes, în anul 431, la care a fost condamnată erezia lui Nestorie și s-a precizat prezența celor două firi — omenească și dumnezeiască — în persoana Mîntuitorului, recunoscîndu-se totodată că Sf. Fecioara Maria este Născătoarea de Dumnezeu.

Sinoadele al IV-lea din Calcedon, din anul 451, și al V-lea din 680, ținut la Constantinopol, au continuat să precizeze și să formuleze învățăturile de credință despre cele două firi și două voințe în persoana Mîntuitorului, condamnînd ereziile și alcătuind numeroase canoane.

În sfîrșit, sinodul al VII-lea ecumenic, din anul 787, ținut la Niceea, a restabilit cinstirea sf. icoane și a condamnat rătăcirile de credință și persecuțiile împotriva icoanelor.

Preocupările Sf. Apostoli și ale Sf. Părinți, pentru apărarea și mărturisirea dreptei credințe, și-au găsit totodată expresia și în numeroasele canoane, ca legi bisericești, avînd pecetea autorității Sf. Bisericii, cîrmuită de Sf. Duh și deci ferită de greșeli în lucrarea ei pentru mîntuirea credincioșilor.

Canonul Sf. Scripturi. În primele veacuri creștine circulau multe scrieri religioase, alcătuite de autori necunoscuți, care cuprindeau unele greșeli și contraziceau învățătura cărților sfinte din Vechiul și Noul Testament. Pentru a se bucura de popularitate și prestigiu între creștini, aceste cărți erau denumite de către autorii lor „Evanghelii" sau „Epistole" și puse sub numele unui Evanghelist sau Apostol.

Biserica a fost nevoită să ia măsuri de apărare împotriva unor asemenea imitații și a precizat, prin canon, care sînt cărțile autentice ale Sf. Scripturi, cu adevărat inspirate de Sf. Duh, sau cum li s-a mai zis canonice și care sînt scrieri necanonice, denumite și apocrife. Astfel în canonul 85 apostolic ni se prezintă o listă a tuturor cărților canonice ale Sf. Scripturi și alte cîteva scrieri bune de citit pentru creștini. În același timp can. 60 apostolic interzice răspîndirea în Biserică „a cărților cu inscripții false, spre stricăciunea poporului și a clerului".

Prin stabilirea canonului cărților Sf. Scripturi, de către autoritatea și înțelepciunea Bisericii, s-a adus o contribuție de prim rang în păstrarea dreptei credințe. Toți cei care se folosesc de Sf. Scriptură au la dispoziție o operă care se datorește Sf. Tradiții, adică acelei comori de învățături sfinte pe care a păstrat-o și a transmis-o autoritatea și competența Bisericii. Fără această purtare de grijă, fără stabilirea canonului Sf. Scripturi, n-ar fi fost eliminate din rîndul cărților sfinte numeroase scrieri necorespunzătoare cu învățătura Mîntuitorului, scrieri care puteau primejdui valoarea și prestigiul creștinismului.

În problema menținerii dreptei credințe, can. 7 al sinodului al III-lea ecumenic glăsuiește: „Sf. Sinod a hotărît că nimănui nu-i este permis să propună, sau să scrie, sau să alcătuiască altă credință, afară de cea hotărîtă de către Sf. Părinți, adunați în cetatea Niceei, împreună cu Sf. Duh...". La fel prevede și can. 1 al sinodului trulan: ....„Noi, făcînd acum începutul cu harul dumnezeiesc, hotărîm ca credința transmisă nouă de către cei care au fost martori și slujitori ai Cuvîntului, de către Apostolii aleși de Dumnezeu, să se păstreze liberă de inovațiuni și nevătămată"...

Pr. *Mihail Colotelo*

Din îndatoririle părinților

De la începuturile ei, Biserica noastră a apreciat în chip special rolul familiei în ceea ce privește formarea religios-morală a membrilor ei, subliniind permanent în primul rînd îndatoririle pe care părinții le au în creșterea, „în frica de Dumnezeu", a copiilor lor, în sădirea și cultivarea în sufletele acestora a unor deprinderi sănătoase, care să cinstească, să onoreze atît pe copii cît și pe părinți. Dar ca să zidești pe adevăr sufletul unui copil trebuie să-i cunoști universul lăuntric, zăcămintele de virtualități, conținutul de înclinații.

Taină și revelare, copilul este o forță care se afirmă ascendent întru continuă împlinire de sine.

Abia venit în lume copilul deschide larg ochii către tot ce-l înconjoară. Se miră; întreabă nespus de multe; vrea să afle și să știe orice-i trezește curiozitatea mereu nesătulă. Minte iscoditoare, el observă, vede și aude ceea ce zic și fac cei din jurul său.

Dor și vis de nesfîrșită fericire, sufletul copiilor este ogor minunat de însămînțare pentru ideile de cinste, justiție și sensibilitate umană profundă la suferința aproapelui. Sincer din fire, copilul protestează firesc împotriva nedreptății; combate minciuna și egoismul; se revoltă contra neomeniei; plînge de jalea celor aflați în nevoi.

În această plămădeală de puritate sufletească părinții sînt chemați să sădească răsadul încrederii în adevăr și bine, în generozitate și abnegație, în muncă și cinste. Spre a grava cît mai temeinic în conștiința micuților cultul muncii, datoriei și răspunderii obștești, noi, ca membri ai Bisericii, sîntem obligați să ne creștem pruncii în duhul autentic al iubirii de Lege și țara în care viețuim, al dragostei de om și umanitate.

Pentru a-i îndrepta pe acest făgaș, se cuvine a ne apropia de ei cu toată grija și dragostea, comportîndu-ne în așa fel, încît ca vorba și acțiunea noastră să le servească drept lecție deschisă. Părinții să ia aminte ca nu cumva să le dea copiilor prilej de sminteală, să-i întîmpine cu ură și răutate, să-i rănească cu expresii necuviincioase.

Sfătuitori adevărați și ocrotitori binevoitori să le fie pilde bune „în vorbe, în purtări, în dragoste, în credință, în neprihănire" (I Tim. 4, 13).

Sf. Scriptură îndeamnă pe părinți: „Deprinde pe tînăr cu purtarea pe care trebuie s-o aibă; chiar cînd va îmbătrîni nu se va abate de la ea" (Pilde 22, 6). Aceasta deoarece climatul moral din cămin se imprimă așa de structural în sufletul copilului, încît „o mie de dascăli — spune Juveral — nu-l dezvață de învățatul de acasă".

Puterea de imitație a copilului nu cunoaște opreliști. El învață cu ochii, cu urechile, cu mîinile, imitînd scenele, atitudinile și viața celor mari. Urmîndu-le exemplul, deprinde afectiv obiceiul de a face un mic serviciu de a ajuta pe cei slabi și bătrîni, a înfăptui un gînd bun, o ispravă de seamă. Învățîndu-i de mici la treabă, hărnicie, spirit de ordine și curățenie, le insuflăm încrederea în ei, curajul faptei, inițiativei, gîndirii creatoare. Datorită obișnuinței din pruncie, copilul simte bucuria de a face din plăcere ceva merituos, de a fi de folos, îndrăgește munca.

Întîile impresii și emoții nu se șterg niciodată. Sfaturile, exemplificările concrete, experiența trăită a părinților dau rod; se transformă în aplicări practice, în deprinderi tari, în ținută morală demnă.

O dată cristalizate în virtuți morale și civice, acestea pregătesc spiritele pentru viața laolaltă, întind punți de la familia mică la cea mare — societatea.

Părinții își exercită puterea și oficiază slujba de educatori în templul familiei — vatra originară de creație și cultură în care se plămădește chipul spiritual al neamului; se păstrează moștenirea de datini, comorile portului, graiului și versului, ființa noastră românească. Așezată solid pe sfințenia iubirii și stînca unității, consolidată sufletește și consfințită prin lege, familia decide sănătatea fizică și spirituală a națiunii; îi determină specificul etnic, capacitatea de a crea valori, de a-și afirma și apăra existența.

Drept aceea, familiei îi revine, în primul rînd, îndatorirea de a cultiva calitățile inimii și a modela viața tinerilor vlăstare în respectul pios pentru trecutul glorios și prezentul strălucit al poporului, în spiritul idealurilor înalte ale umanismului.

Înrîurirea părinților asupra simțirii și imaginației copiilor hotărăște totul: Stilul de viață, destinul, viitorul. Semințele pe care ei le seamănă în cuget rămîn în carne și sînge, le sînt dreptar nerătăcit, ajutor real și sprijin moral în viața ce le stă înainte.

Așadar, părinți „creșteți-vă copiii întru învățătura și înțelepțirea Domnului" (Ef. 6, 4). Aprindeți pe altarul sufletului lor flacăra curată a dragostei de viață și semen, a onoarei și rîvnei de a înfăptui cît mai multe lucruri de interes uman.

Întru aceasta stă arta educației la școala familiei noastre:

Să formeze, pe calea cuvîntului și faptei, oameni adevărați, fii buni ai Bisericii și cetățeni vrednici ai Patriei.

Pr. *Gh. Onețiu*

„Pentru țara aceasta..."

Rugăciunea este pentru noi, ca fii ai Bisericii în care s-au închinat înaintașii noștri, o hrană sufletească ce nu poate fi înlocuită cu nimic. Derivînd în chip firesc din legăturile existente între noi, ca fii ai Săi, și Părintele ceresc, așa cum firești sînt și convorbirile mai intime între copii și părinți, rugăciunile noastre au un foarte variat conținut.

La rugăciune de preamărire ne îndeamnă de pildă cugetul nostru atunci cînd sîntem pătrunși de măreția cea negrăită a lui Dumnezeu, de Lumina, de Dragostea, de Atotputernicia, de Frumusețea, de Înțelepciunea Sa absolută. La rugăciune ne îndeamnă sufletul nostru în clipe de bucurie, dar și în momente de apăsare lăuntrică. La rugăciune alergăm atunci cînd, cu voie sau fără voie, ne-am întinat ființa cu un vreun păcat oarecare, ca Dumnezeu cel Atotștiutor și Atotvăzător să ne ierte, și tot pe calea rugăciunii cerem ajutorul divin în a putea urca cît mai sus spre culmile luminoase ale desăvîrșirii religios-morale.

În rugăciunile noastre apoi n-am cuprins și nu ne cuprindem niciodată numai pe noi, ci, după cuvîntul Mîntuitorului Iisus Hristos, totdeauna ne-am rugat pentru „pîinea noastră", pentru iertarea greșelilor „noastre", pentru binele tuturor semenilor noștri, știuți și neștiuți.

De asemenea, în rugăciunile noastre, de acasă din cămara sufletului nostru, sau de la biserică, ne-am rugat și ne rugăm cu toată căldura făpturii noastre și pentru meleagurile acestea, cu care de două milenii ni s-a împletit destinul, pentru plaiurile acestea binecuvîntate din care ne-a mustit ființa ca popor și care nu ne-au trădat niciodată, dimpotrivă, ne-au fost prieteni devotați, ceea ce îl făcea pe bravul „Dan, căpitan de plai", să ceară hainului cotropitor: „Ghirai! mă lasă, lasă în ora morții grele / Să mai sărut odată pămîntul țării mele"; ne-am rugat și ne rugăm pentru toți fii acestei țări, care s-au dăruit și se dăruiesc ca acest popor să urce tot mai mult pe treptele demnității la care are dreptul.

Zicem, așadar, în rugăciunile noastre particulare, „apără și păzește, Doamne, de toată reaua întîmplare pe cîrmuitorii Patriei noastre, ca sub scutul Tău cel puternic și sub conducerea lor să ne zidim o țară tot mai frumoasă, în care pacea, binele și dreptatea să fie atotstăpînitoare și pe care s-o apărăm de toți vrăjmașii".

Se roagă preoții noștri în biserică, împreună cu toată obștea, „pentru apărarea țării acesteia și a celor ce viețuiesc într-însa și pentru pacea și buna așezare a întregii lumi", sau „ca să se păzească țara aceasta, toate orașele și satele, de ciumă, de foamete, de cutremur, de potop, de foc, de sabie", texte pe care le găsim la Sf. Liturghie.

Precum știm însă, aproape că nu este ectenie de la slujbele noastre în care să nu ne rugăm „pentru țara aceasta, pentru toate orașele și satele".

„Pentru țara aceasta...". Cît de cuprinzătoare este această rugăciune. Doamne, cîte avem să-ți spunem atunci cînd ne rugăm „pentru țara aceasta", pentru care s-au rugat, au trudit și s-au jertfit atîtea și atîtea generații. Noi, cei de astăzi însă, parcă avem mai multe temeiuri s-o facem. Dacă ne îngăduim de exemplu numai cîteva zile de răgaz și dăm un cît de cît ocol țării, sufletul ni se umple de bucurie, inima ne bate mai cu tărie, ca atunci cînd sîntem în fața unei ființe dragi, iar frumusețile de tot felul care ne ies în cale, cele ale firii și cele făcute de mîna omului, ne îndeamnă cu tărie să ne rugăm „pentru țara aceasta".

Este destul să traversăm țara celor „Trei Scaune", astăzi județul Covasna, să trecem pasul Oituz, unde li s-au spus cîndva celor ce voiau să ne cotropească: „Pe aici nu se trece", să aruncăm o privire peste cetatea industrială de la orașul Gh. Gheorghiu-Dej, peste orașul-grădină Piatra Neamț, să zăbovim o clipă la Mănăstirea Agapia, unde Sfinții de pe pereții bisericii, ieșiți din penelul marelui Grigorescu, sînt gata parcă să se desprindă de la locurile lor și să ne ia de mînă pentru a ne conduce pe cărările cele plăcute lui Dumnezeu; să oprim la Mănăstirea Neamț, din ale cărei teascuri au ieșit atîtea cărți în slovă românească și unde simțim și acuma pașii lui Ștefan cel Mare, să străpungem apoi din nou Carpații spre Transilvania peste Munții Neamțului, pe la marginea de sus a Mării de la Bicaz, prin brădeturile cu umbra deasă și de o frumusețe cu anevoie de spus în vorbe, care adăpostesc Tulgheșul, Corbu, Borsecul etc.; să urmărim apoi de la Toplița firul Mureșului în sus pînă se întîlnește cu fratele său Oltul, pe al cărui curs să coborîm prin țara Ciucului și, nouă ca oameni credincioși, pătrunși de atîta farmec, gîndul ni se va înălța din nou spre Cel Atotputernic și rugă fierbinte ne vine să rostim „pentru țara aceasta".

„Pentru țara aceasta" m-am rugat cu tot dinadinsul cînd, în miezul verii ce s-a scurs, mă aflam deasupra stînii din Șipoate, cuprins de oile ce rupeau cu grabă zburătoarea care se afla din abundență, avînd în spate vîrful Ciucaș, cu colțurile sale rotunjite măestrit de dalta fermecată a firii, iar în față avînd Zăganul, Piatra Laptelui, Dragomiru, Chirușca, undeva în depărtări vestitul Penteleu și alte coame de munți pe care ochiul nu se mai sătura să le privească.

Se cuvine deci să ne cunoaștem cît mai bine Patria, cunoscînd-o și pătrunzîndu-ne de darurile sale cele bogate, seara și dimineața și ori de cîte ori zăbovim la rugăciune, să ne rugăm cu toată văpaia sufletului nostru și „pentru țara aceasta", pentru toți fiii ei, așa cum se rugau pentru ea vrednicii noștri voievozi de odinioară, ca Dumnezeu s-o păzească de toată reaua întîmplare, iar pe noi să ne ajute s-o facem mai frumoasă, mai grădină între marile grădini ale lumii.

Gh. Papuc

Informații

● Fiind în vizită ca turist în țara noastră, cu binecuvîntarea Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Teoctist, marți, 23 iulie 1974, a sosit la Centrul arhiepiscopesc din Craiova P. S. Episcop Lucio Grandoni din Italia, însoțit de preoții Francesco Grasselli și Fernando Valenti.

Din încredințarea Î. P. S. Mitropolit Teoctist, oaspeții au fost primiți de P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul și P. C. părinte vicar N. Nicolaescu. Oaspeții și-au manifestat bucuria și recunoștința că au posibilitatea să viziteze sfinte locașuri ortodoxe. Ierarhul romano-catolic era pentru a patra oară în vizită în țara noastră, cunoscînd bine limba română.

Au vizitat Centrul eparhial, catedrala mitropolitană „Sf. Dimitrie" din Craiova și Muzeul Etnografic de la Bănie, biserica „Madona Dudu" și Muzeul de Istorie Oltenia.

Spre seară au fost călăuziți la Mănăstirea Jitianu din apropierea Craiovei de către P. S. Episcop-vicar. Au vizitat biserica, crucile de piatră funerare, expuse în aer liber, colecția de icoane în curs de organizare din Muzeu și chiliile unde au și găzduit pînă a doua zi.

La plecare au avut cuvinte de laudă pentru tot ce au văzut la Craiova, mulțumind totodată Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei pentru ospitalitate.

● Profesorul german Paul Wiertz din Regensburg (R.F.G.), cunoscut în lumea catolică și în mare parte și în cea ortodoxă prin activitatea sa ecumenică și prin publicațiile cu privire la Ortodoxie, a vizitat Centrul eparhial al Mitropoliei Olteniei împreună cu familia, venind de la Sf. Patriarhie din București, în zilele de 23—24 iulie 1974.

La Centrul Eparhial din Craiova și la Mănăstirea Jitianu din apropiere a fost întîmpinat și condus, din încredințarea Î. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit Teoctist, de către P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul.

S-a bucurat văzînd noile zidiri și îmbunătățiri bisericești de la Centrul eparhial și de la Jitianu, mărturisind și recunoștința sa față de Î. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit Teoctist al Olteniei.

● Părintele Gheorghe Beeresi, paroh ortodox român din Ungaria, a vizitat în ziua de 30 iulie 1974, împreună cu soția, Centrul eparhial mitropolitan din Craiova, unde a fost primit în numele Î. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit Teoctist de către P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul și P. C. părinte vicar N. Nicolaescu.

La plecare, oaspetele și-a exprimat bucuria și recunoștința față de ceea ce a văzut la Centrul mitropolitan și în general în orașul Craiova.

● Praznicul Adormirii Maicii Domnului, 15 august, este, precum se știe, și hramul Sf. Mănăstiri Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, din țara Făgărașului. În acest scop anul acesta de la Centrul arhiepiscopesc din Sibiu a sosit Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoțit de P. C. vicar Traian Belașcu, P. C. rector Is. Todoran, P. C. cons. Gh. Papuc și P. C. arhid. I. Bolog.

În ziua praznicului, în prezența unui mare număr de credincioși, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a săvîrșit la altarul din pădure Sf. Liturghie arhierească, în cadrul căreia au fost hirotoniți: Ion Stoica de la Mănăstirea Brîncoveanu întru ierodiacon și C. diacon Gh. Marin întru preot, pentru parohia Băcăinți, prot. Alba Iulia.

La sfîrșit au vorbit credincioșilor: P. Cuv. arhim. Serafim Popescu (Mănăstirea Brîncoveanu), P. C. prot. R. Zaharie (Făgăraș) și P. C. vicar Tr. Belașcu.

În încheiere un cald și luminos cuvînt de învățătură a rostit Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a subliniat necesitatea ca orice om să aibă un ideal, noi creștinii avînd ca ideal suprem creșterea în Iisus Hristos-Domnul nostru, spre care trebuie să tindem permanent, ceea ce ne obligă să fim cu mare grijă în toate ale noastre.

A urmat apoi sfințirea apei, precum și Sf. Maslu de obște.

Întrucît chiar în 15 august a. c. s-au împlinit 260 de ani de la moartea mucenicească a voievodului Constantin Brîncoveanu și a fiilor săi, care au preferat moartea decît să-și lepede Legea creștinească, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a slujit un parastas în amintirea lui „Brîncoveanu Constantin, domn român și domn creștin", cum zice balada, a soției sale Maria Doamna, care sînt ctitorii acestei mănăstiri, precum și a mitropolitului Nicolae Bălan, care a rectitorit Mănăstirea Brîncoveanu.

● Mănăstirea Rîmeț este una din cele mai vechi din Transilvania. Importanța istorică-bisericească a acestui așezămînt este legată de faptul că a fost un centru de rezistență ortodoxă împotriva încercărilor de catolicizare a românilor transilvăneni și totodată a luat parte, prin viețuitorii și credincioșii din jur, la cauza revoluției lui Horia.

La hramul Mănăstirii Rîmeț „Adormirea Maicii Domnului", 15 august 1974, de la Sibiu a participat P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, la sfîrșit P. C. prot. I. Oniga (Aiud I) și P. Cuv. secretar eparhial F. Costea, C. diac. M. Sămărghițan.

În ziua praznicului s-a oficiat Sf. Liturghie arhierească. La timpul potrivit au fost hirotoniți: C. diac. E. Nicodim întru preot și D. Cărăbaș întru diacon.

La priceasnă a vorbit P. C. prot. F. Costea, iar la sfîrșit P. C. prot. I. Oniga (Aiud I) și P. Cuv. protos. D. Manolache.

În cuvîntul său de învățătură, P. S. Episcop-vicar Emilian a insistat asupra cinstirii Maicii Domnului în cultul Bisericii și în viața credincioșilor noștri. P. S. Sa a subliniat totodată rolul istoric și național al mănăstirilor noastre.

● În 15 august 1974, de Sîntă-Maria Mare, P. S. Episcop Vasile al Oradiei — înconjurat de un sobor de preoți și diaconi și în prezența unui mare număr de credincioși din țara Oașului — a săvîrșit Sf. Liturghie arhierească în parohia Bixad, protopopiatul Satu-Mare, cu ocazia hramului bisericii din această parohie.

Predica zilei a fost rostită de P. C. cons. Gh. Miclăuș.

În cadrul Sf. Liturghii, a fost hirotonit ca preot candidatul Bumbu Iuliu pentru parohia Cuzăplac, protopopiatul Zalău, județul Sălaj.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, P. S. Episcop Vasile a ținut un bogat cuvînt de învățătură, spre luminarea credinței, încălzirea inimilor și întărirea voinței celor prezenți spre tot ce este adevăr, frumos și bineplăcut lui Dumnezeu și folositor patriei noastre.

În după-amiaza aceleiași zile, P. S. Sa a făcut vizite administrative în parohiile Moișeni, Certeze și Huta, iar în ziua de 16 august a. c. în parohiile Tătărești, Rușeni, Hrip, Halmeu cu filia Mesteacăn, toate din protopopiatul Satu-Mare, iar în ziua de 17 august, în parohia Domănești, prot. Carei, județul Satu-Mare.

● Duminică, 18 august 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei, împreună cu un sobor de preoți și diaconi, a oficiat slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire a bisericii din parohia Tășnad, prot. Carei, județul Satu-Mare.

Predica zilei a fost ținută de P. C. cons. Gh. Miclăuș.

Cu această ocazie a fost hirotonit întru preot C. diac. Gîrz Nicolae, pentru parohia Forosig,

(Continuare în pag. 4)

INFORMAŢII

(Urmare din pag. 3)

prot. Beiuş, iar tînărul Bontoş Gheorghe, ca diacon, care în 19 august a. c. a fost hirotonit întru preot, în paraclisul Sf. Episcopii, pe seama parohiei Lechinţa, prot. Satu-Mare.

Preotul Gheorghe Rezei, parohul locului, pentru activitatea pastorală merituoasă, a fost distins cu rangul de „iconom".

P. S. Episcop Vasile a ţinut un însufleţit cuvînt de învăţătură, mulţumind şi felicitînd pe credincioşi şi pe păstorul lor pentru frumoasa lucrare de înnoire a bisericii.

● Ziarul olandez „Frouw" a publicat nu de mult, sub titlul *„Sibiel — bijuterie a Carpaţilor Romăniei"*, un articol închinat prezentării frumuseţilor naturale ale meleagurilor din mărginimea Sibiului, împreună cu descrieri ale arhitecturii oraşelor şi satelor din sudul Transilvaniei.

Autorul articolului, publicistul olandez Jan Roelfs, prezintă pe larg aspecte ale parohiei Sibiel de lîngă Sibiu, unde, după spusa autorului, se creează „adevărate tezaure de artă populară şi unde sînt păstrate, în adevărate muzee, operele de artă ale înaintaşilor anonimi", referire vădită la cunoscuta colecţie de icoane pe sticlă din Sibiel, organizată prin grija C. pr. Z. Oancea.

● Noi numere ale unor publicaţii bisericeşti în limba română tipărite în alte ţări ne-au sosit la redacţie, din care semnalăm cititorilor noştri. Astfel:

De la parohia „Învierea Domnului" din Hamilton (Canada), am primit nr. 2 (iulie) 1974 al publicaţiei *„Adevărul"*, Buletin de gîndire şi simţire ortodoxă românească, cum este subintitulată, avînd ca redactor pe C. pr. Nicolae Ciurea. Ca articole de bază încrestăm: „Rădăcinile Ortodoxiei româneşti", în care se face o incursiune în primele veacuri ale erei noastre creştine, cînd învăţătura Mîntuitorului a pătruns pe meleagurile vechii Dacii, „Grîul şi neghina" etc.

Nr. 4—6 (aprilie — iunie) 1974 al revistei *„Învierea"*, editată de reprezentanţa Patriarhiei Ortodoxe Române în Ierusalim, redă pe prima pagină portretul P. F. Părinte Patriarh Justinian, însoţit de textul telegramei trimise Prea Fericirii Sale cu prilejul împlinirii a 26 ani de la întronizare (6 iunie 1974), revista cuprinzînd totodată materiale de larg interes bisericesc, ca de exemplu: „Sf. Duh şi Unitatea Bisericii", „Istoria locurilor sfinte — Perioada stăpînirii persane (614—629)", „Lucrarea Crucii", impresii ale unor pelerini ortodocşi români la Ierusalim etc.

Date importante despre activitatea Parohiei ortodoxe române în Suedia, precum şi materiale de un deosebit interes bisericesc şi naţional-patriotic, cuprinde nr. 1/1974 al revistei *„Candela"*, ca de exemplu, „Sfinţii ortodocşi români", „Acţiuni ale clericilor ortodocşi români din Moldova şi Muntenia în favoarea Unirii Principatelor de la 1859", „Rostirea noastră românească" etc.

Încrestăm de asemenea impresiile d-lui ing. Ştefan Cantacuzino, care, vizitînd Patria de obîrşie în anul 1973, vorbeşte cu multă căldură despre această călătorie în articolul intitulat: „Pelerinaj la minunile bisericeşti din România", pelerinaj care i-a produs o „mare bucurie" şi pe care nu-l va uita „pînă la sfîrşitul zilelor".

Nr. 2/1974 al aceleiaşi reviste cuprinde articolul Em. Sale Arhiepiscopul Primat al Suediei Olof Sundby, despre săptămîna ecumenică a ţărilor în curs de dezvoltare, care este tipărit în limbile română şi suedeză, „Măreţia Învierii" şi alte interesante şi documentate materiale, prin care revista luminează cititorii săi ca o adevărată candelă ortodoxă românească.

Nr. 2 (martie—aprilie) 1974 al revistei *„Altarul străbun"*, publicaţie editată, după cum se ştie, de Parohia ortodoxă română „Sf. Petru şi Pavel" din Melbourne (Australia), cuprinde ca de obicei pe lîngă informaţii din viaţa parohiilor ortodoxe române din îndepărtatul continent al Australiei şi articole ca: „Paştile 1974", „Creştinismul — religia vieţii" ş. a.

Din nr. 3 (mai—iunie) 1974 al aceleiaşi reviste încrestăm articole, intitulate: „Suflet nemuritor", „Pogorîrea Sf. Duh", „Din amărăciunile peregrinării", semnat dl. Gh. Pantelimon, în care subliniază importanţa unităţii noastre în credinţa ortodoxă străbună. „Prin credinţă — spune domnia sa — putem fi uniţi cu românii din ţară şi din afara ţării. Unitatea credinţei formează unitatea neamului, indiferent de frontiere."

Tot în acest număr — P. C. pr. D. Găină semnează un amplu material intitulat: „Cauzele şi urmările unirii de la 1700", în care — plecînd de la cuvintele vrednicului de pomenire episcop Inochentie Micu, mort în exil la Roma: „Unirea se va prăbuşi încît nici urmele ei nu se vor mai cunoaşte" — relevă motivele economice şi sociale care au dus la „Unirea" de la 1700, precum şi contextul istoric, creat în anii noştri, care a favorizat Reîntregirea Bisericii moşilor şi strămoşilor noştri.

Nr. 6/1974 al revistei *„Credinţa"*, organul asociaţiei clerului ortodox român din P. S. A. Voivodina (R. S. F. Jugoslavia), cuprinde în paginile sale ziditoare articole cu caracter duhovnicesc, cum sînt: „Credem în Înviere", „Lumina tinereţii curate", „Mîndria şi smerenia", „Cinstirea Maicii Domnului în Sf. Evanghelie după Luca" ş. a.

Învăţături din Sf. Părinţi

1. *Sfîntul Antonie cel Mare:*

● Cînd vei socoti cîştigarea banilor şi multul lor folos, ca pe o amăgire vremelnică, vei cunoaşte că petrecerea cea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu e altceva decît bogăţia. Gîndindu-te la aceasta cu încredinţare şi cu ţinere de minte, nu vei suspina, nu vei plînge, nu vei învinui pe nimeni, ci pentru toate vei mulţumi lui Dumnezeu. Nu te vei clăti văzînd pe cei mai răi ca tine repezindu-se pe bani şi pe socoteli, căci foarte rea patimă a sufletului este pofta şi neştiinţa.

Omul cu judecată, luînd aminte la sine, cumpăneşte cele ce i se cuvin şi îi sînt spre folos. Acela cugetă care lucruri sînt folositoare pentru firea sufletului său şi care nu. Aşa se fereşte el de cele nepotrivite, care i-ar vătăma sufletul.

● Să nu zică cineva că este cu neputinţă omului să ajungă la viaţa cea virtuoasă, ci numai că aceasta nu este uşor, cu toate că nici cei ce au dobîndit-o nu sînt pe deplin lămuriţi asupra acestui lucru. De viaţa virtuoasă se împărtăşesc toţi oamenii cuvioşi precum şi cei cu minte iubitoare de Dumnezeu. Căci mintea cea iubitoare de Dumnezeu pedepseşte păcatul care se naşte în oameni cu voia lor, în urma trîndăviei.

● Dă-ţi seama că trebuie să te arăţi oamenilor neîncetat. Dar prin purtarea cea bună şi prin fapte. Căci şi bolnavii află şi cunosc pe doctorii binefăcători şi izbăvitori, nu din vorbe, ci din fapte.

● Este cu neputinţă să se facă cineva dintr-odată bărbat bun şi înţelept. Trebuie gînd stăruitor, vieţuire, încercare, vreme, nevoinţă şi dor după lucrul bun. Iar omul bun şi iubitor de Dumnezeu, care cu adevărat cunoaşte pe Dumnezeu, nu încetează a face din belşug toate cîte plac lui Dumnezeu.

● Sufletul curat, bun fiind, se luminează de Dumnezeu. Atunci mintea cugetă cele bune şi dă naştere cuvintelor iubitoare de Dumnezeu. Dar dacă se întinează sufletul de patimi, îşi întoarce Dumnezeu faţa de către el, mai bine zis sufletul însuşi se desparte pe sine de Dumnezeu.

● Cuvîntul este sluga minţii. Căci ce voieşte mintea, aceea tîlcuieşte cuvîntul.

● Precum trupul fără suflet este mort, aşa şi sufletul fără puterea minţii este nelucrător şi nu poate moşteni pe Dumnezeu.

2. *Sfîntul Maxim Mărturisitorul:*

● Toate virtuţile ajută mintea să cîştige dragostea dumnezeiască. Dar mai mult ca toate, rugăciunea curată.

● Cel ce iubeşte pe Dumnezeu, nu poate să nu iubească şi pe tot omul ca pe sine însuşi.

● Cel ce are în inima sa vreo urmă de ură faţă de vreun om oarecare, pentru vreo anumită greşeală, e cu totul străin de iubirea de Dumnezeu, deoarece iubirea de Dumnezeu nu suferă cîtuşi de puţin ura faţă de om.

● Cel ce-şi păstrează trupul nesupus plăcerii şi sănătos, îl are împreună-slujitor spre lucrarea celor bune.

● Precum amintirea focului nu încălzeşte trupul, aşa credinţa fără dragoste nu lucrează în suflet iluminarea conştiinţei.

● Roadele iubirii sînt: a face bine aproapelui din toată inima, a răbda îndelung, a fi cu îngăduinţă şi a folosi lucrurile cu dreaptă judecată.

● Să nu-ţi întinezi trupul cu fapte de ruşine şi să nu-ţi spurci sufletul cu gînduri viclene; şi pacea lui Dumnezeu va veni peste tine aducînd iubire.

● Nu da urechea ta limbii celui ce defaimă, nici limba ta urechii iubitorului de ponegrire, ascultînd sau grăind cu plăcere cele rele împotriva aproapelui, ca să nu cazi din dragostea dumnezeiască şi să te afli străin de viaţa veşnică.

● Necurăţia trupului este păcatul cu fapta.

● Prieten adevărat este acela care îndură necazurile, nevoile şi nenorocirile aproapelui, atunci cînd acela e încercat, ca pe ale sale, fără zgomot şi fără tulburare.

Culegere,

D. Călugăr

Despre conştiinţă

(Urmare din pag. 1)

căruia în mod direct. „Vezi ce faci! Ia aminte!" Împacă-te, cu pîrîşul tău, atît timp cît eşti pe drum cu el. Apoi adaugă, pentru a arăta caracterul redutabil şi periculos al acestei situaţii: „Ca să nu te dea judecătorului şi el să te arunce în temniţă." Şi după aceea: „Eu ţi-am spus că nu vei ieşi pînă vei plăti cel din urmă ban." Căci conştiinţa este *aceea*, precum am zis, care ne învaţă ceea ce este bine şi ceea ce este rău, prin mustrarea ei; ea este aceea care ne arată ceea ce este de făcut şi ceea ce nu este de făcut. Ea este aceea care ne va acuza în veacul viitor.

Însă păzirea conştiinţei prezintă o mare diversitate de aplicări. Trebuie să o păzim cu privire la Dumnezeu, cu privire la semeni, cu privire la lucrurile materiale. Cu privire la Dumnezeu, avînd grijă de a nu nesocoti poruncile ei chiar în lucrurile care nu sînt cunoscute de oameni şi de care trebuie să dăm seama. Fiecare păstrează conştiinţa sa faţă de Dumnezeu, în taină, de pildă, atunci cînd nu neglijează rugăciunea, cînd nu este lipsit de grijă faţă de pasiuni care vin asupra inimii şi nu consimte cu ele.

Atunci are conştiinţa trează faţă de Dumnezeu cînd evită să judece pe aproapele său, fără să ştie el, într-un cuvînt pentru tot ce se petrece în taină şi pe care nimeni nu cunoaşte decît Dumnezeu şi conştiinţa noastră şi aceasta în faţa lui Dumnezeu.

Conştiinţa faţă de aproapele constă în a nu face absolut nimic ceea ce ştim că răneşte sau asupreşte pe aproapele nostru, fie că este o acţiune, o vorbă, o atitudine sau o privire. Căci sînt şi atitudini care rănesc pe semeni. O privire, de pildă, poate supăra. Scurt spus, ori de cîte ori omul ştie că face ceva care ar tulbura pe aproapele, conştiinţa sa este aceea care îl aprobă sau îl mustră. De aceea trebuie să avem grijă de conştiinţa faţă de oameni.

În sfîrşit, să păzim conştiinţa faţă de lucrurile materiale. Aceasta înseamnă să ne păzim de a le folosi în scopuri rele, de a nu lăsa să se piardă sau de a nu fi aşezate la locul lor. Conştiinţa faţă de lucrurile materiale ne călăuzeşte şi cum să ne îngrijim trupul, cum să ne îmbrăcăm.

Prin îmbrăcăminte putem să trezim sau invidia semenilor sau să ducem în ispită. Conştiinţa este aceea care ne indică atitudinea şi felul corect, sănătos şi folositor de îmbrăcăminte.

Acelaşi lucru se poate spune şi despre alimente. Putem să ne săturăm cu legume şi cu fructe sau măsline. Însă în loc de a ne mulţumi cu acestea, putem cădea în lăcomie faţă de mîncare. Şi aceasta e împotriva conştiinţei.

Părinţii ne spun că nu trebuie să lăsăm conştiinţa să adoarmă, pentru orice lucru. Trebuie să fim totdeauna cu luare-aminte şi să ne păzim de toate greşelile care ne duc în pericol. Să avem o conştiinţă trează faţă de lucruri ca ele să nu devină pentru noi un subiect de condamnare.

Traducere după Sf. Doroteu de Gaza (sec. VI d. H.), de părintele *Vasile*

Dar la Sf. Altar

Îmi strîng durerea-n inimă, ca-n teasc.
Din ea, mustind, poemele se nasc;
Şi fierbe mustu-n clocot rubiniu,
În buţi cu cerc de fier deabia-l mai ţiu.
S-a limpezit apoi în căni de lut
Şi locul de mireasmă s-a umplut.
Ulcelele-nflorite îl cuprind
În smalţul lor ... Şi mîinile se-ntind ...
Să spumege poemul lucitor
Din strofele cu flori în smalţul lor,
Să-l duc la Jertfa Domnului în dar,
Să stea-n potir, pe masa din Altar.
Atunci din rănile lui Dumnezeu
Va curge sînge sfînt în vinul meu.
E clipa jertfei. Voi cei luminaţi,
Voi cei spoviediţi, luaţi, mîncaţi.

V. Laţcu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 octombrie 1974 Nr. 39—40

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Despre Sinodul al VII-lea ecumenic

Mîntuitorul Iisus Hristos a precizat în Pilda Semănătorului, că „nu este nimic ascuns, care să nu se dea pe faţă şi nimic tainic, care să nu se cunoască şi să vină la arătare" (Luca 8, 17). De aceea în rugăciunea Sa din grădina Ghetsimani, El mărturisea către Tatăl ceresc aşa: „Eu te-am preaslăvit pe Tine pe pămînt; lucrul pe care mi l-ai dat să-l fac l-am săvîrşit" (Ioan 17, 46). Astfel se explică însăşi trimiterea Fiului lui Dumnezeu prin întrupare pe pămînt, şi ca Fiul Omului, pentru ca în calitate de Mîntuitor — Iisus Hristos să realizeze împăcarea între Dumnezeu şi om şi să aducă prin jertfa Sa pe cruce şi Sf. Înviere mîntuirea celor credincioşi.

De aceea Sf. Apostol Pavel mărturisea către galateni că „nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine şi viaţa mea de acum în trup o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit şi s-a dat pe Sine însuşi pentru mine" (Gal. 2, 20). Dar totodată Apostolul îi avertiza pe cei care produc „certuri" în viaţa creştină, că devenind „eretici", ei vor fi trataţi în modul următor: După întîia şi a doua mustrare, credincioşii se vor îndepărta de ei, ca de unii care s-au abătut şi au căzut în păcat, fiind singuri prin sine osîndiţi (Tit 3, 10—11).

Pe aceste temeiuri neotestamentare, Părinţii bisericeşti de la Sinodul I ecumenic de la Niceea, din 325, care este pomenit în calendarul ortodox în Duminica a 7-a după Sf. Paşti, au stilizat conţinutul dogmatic al revelaţiei divine despre Fiul lui Dumnezeu ca Mîntuitor, în prima parte a Simbolului de credinţă, Credeul, care se rosteşte la fiecare sf. liturghie ortodoxă. Apoi Părinţii bisericeşti de la Sinodul al IV-lea ecumenic de la Chalcedon, din 451 — pomenit de Biserica Ortodoxă în una din Duminicile după Rusalii — au definit prin cuvinte omeneşti descoperirea făcută de Mîntuitorul că este Fiul lui Dumnezeu şi totodată şi Fiul Omului, deci că în persoana Sa, ca Mîntuitor — Iisus Hristos, ambele firi, cea divină şi cea umană, se află într-o unitate, numită dogmatic „uniune ipostatică".

Dar contrarii acestui adevăr revelat, numiţi „monofiziţi", credeau că Mîntuitorul Iisus Hristos reprezintă numai o singură fire, cea divină, care a absorbit-o în Sine pe cea umană, astfel că, în consecinţă, Iisus Hristos ar fi avut numai un trup aparent şi nu real. Dar afirmaţia lor era total greşită, pentru că realitatea cuprinsă în Noul Testament confirma existenţa istorică, adică în trup, a Mîntuitorului Iisus Hristos. Mai tîrziu au apărut şi alţi monofiziţi, care afirmau că Mîntuitorul avea numai o singură fire, anume cea omenească fiind El numai „omul de la Nazaret" şi nicidecum Fiul lui Dumnezeu.

În ambele cazuri, reprezentarea Mîntuitorului Iisus Hristos prin icoană părea acestor eretici nepotrivită; în primul caz neavînd El fire umană, nu putea fi reprezentat iconografic, iar în al doilea caz, fiind simplu om, nu merita să i se facă sfinte icoane de cinstire religioasă.

Astfel, monofizitismul, după ce a fost înfrînt şi la Sinodul al VI-lea ecumenic de la Constantinopol, din 680, a căutat să-şi continue lupta împotriva icoanelor Mîntuitorului, adică împotriva sfintelor icoane bisericeşti în genere. Expresie istorică acestei opoziţii i-a dat-o abia în 726 şi 730 împăratul Leon III Isaurul de la Constantinopol, sfătuit în acest sens de unii monofiziţi din Isauria. Astfel a început „iconoclasmul imperial", adică prigonirea icoanelor şi a cinstirii lor din partea credincioşilor, la porunca imperială.

Acest amestec abuziv al lui Leon III în învăţătura Bisericii a fost resprins cu hotărîre de Sf. Ioan Damaschinul, care a arătat în „Cuvîntări pentru sf. icoane" şi în „Expunere precisă asupra credinţei ortodoxe" (numită pe scurt: Acrivia), că este corectă cinstirea sf. icoane ale Mîntuitorului, căci întrupîndu-se Fiul lui Dumnezeu prin Fecioara Maria (Luca 1, 26—35), a primit chip omenesc, care poate fi zugrăvit, dar întrucît Fecioara Maria a fost învrednicită în mod special de harul divin şi icoana ei merită cinstire, asemenea şi sf. icoane ale Sfinţilor martiri şi mărturisitori pentru Hristos, apoi sfintele lor moaşte ca expresie a coborîrii harului peste ele, precum şi Sf. Cruce, simbolul adevărat al mîntuirii din păcate, prin jertfa Mîntuitorului pe ea, merită cinstirea bisericească. Astfel Sf. Ioan Damaschinul preciza rolul împătrit al sf. icoane şi anume: De a împodobi lăcaşul divin (estetic), de a învăţa din istoria Bisericii (pedagogic), de a însoţi cultul divin (cultic) şi de a mijloci harul divin (haric).

Totuşi opoziţia monofiziţilor iconoclaşti s-a înăsprit prin dispoziţiile împăratului Constantin V, care a şi forţat o decizie sinodală în 754 contra sf. icoane. Prigoana a lovit atunci şi în monahi, care rămaseră „iconoduli", adică cinstitorii sf. icoane.

De aceea pînă la urmă, împărăteasa Irina şi patriarhul Tarasiu au întrunit al VII-lea sinod ecumenic la Niceea, în 787, care în prezenţa părinţilor episcopi din întreaga Biserică cifrată pînă la 367 participanţi, alături de 130 arhimandriţi, egumeni şi monahi, a definit, pe baza Sf. Scripturi, a Sf. Tradiţii patristice şi a precizărilor Sf. Ioan Damaschinul următoarea învăţătură: „Este permis şi chiar util şi bineplăcut lui Dumnezeu a face icoane religioase şi a le venera; dar această venerare este numai cinstire cu închinare şi nicidecum adorare, care se cuvine numai lui Dumnezeu; cinstirea sfintelor icoane este numai relativă, pentru că se respectă în icoană numai persoana sfîntă, reprezentată de ea, aşa că cinstirea nu se adresează materiei icoanei, aşa că ea nu este idolatrie, condamnată de porunca a 2-a din Decalog. În consecinţă este bineplăcută cinstirea sf. icoane ale Mîntuitorului, precum şi cinstirea icoanelor Sfinţilor lui Hristos, ale Maicii Domnului, a Sfinţilor îngeri, ca şi a Sf. Moaşte şi a Sf. Cruci."

Deşi iconoclasmul a fost înfrînt ca erezie, el totuşi s-a mai păstrat ulterior, ca să reizbucnească la începutul sec. IX, prin decizia împăratului Leon V Armeanul, din 813. Dar cînd la cîrma imperiului bizantin a venit împărăteasa Teodora şi ca patriarh ecumenic a ajuns Metodiu, amîndoi au luat în considerare hotărîrea sinodului patriarhilor răsăriteni de la Ierusalim, din 836, care a subliniat necesitatea sf. icoane pentru că acestea sînt imaginea adevărului credinţei creştine ortodoxe. Astfel a fost convocat sinodul de la Constantinopol, din martie 843, care s-a considerat ca a 2-a sesiune, de completare, a sinodului VII ecumenic, părinţii episcopi de la sinod proclamînd apoi prima Duminică din postul Sf. Paşti, pe atunci la 11 martie 843, ca „Duminica Ortodoxiei". În hotărîrea specială sinodală au fost condamnaţi toţi ereticii, începînd cu Simon Magul pînă la ultimul iconoclast, potrivit deciziilor sinoadelor anterioare, pentru a fi definită astfel credinţa ortodoxă şi pentru viitor.

Pentru aceste motive, Biserica ortodoxă a rînduit în calendarul său ca pomenirea părinţilor bisericeşti de la sinodul al VII-lea ecumenic să se prăznuiască în fiecare an în Duminica a 21-a după Rusalii, anul acesta în 13 octombrie.

Prof. *M. Şesan*

Scurt îndreptar

Dacă ne oprim cu luare-aminte asupra îndemnului de la sfintele slujbe, din îndemnul: „Pe noi înşine şi unii pe alţii şi toată viaţa noastră lui Hristos-Dumnezeu s-o dăm", înţelegem că el este pentru noi un îndreptar de viaţă creştină. Vrea cineva să ştie ce are de făcut ca să fie plăcut lui Dumnezeu, să ia aminte la îndemnul: „Toată viaţa noastră lui Hristos-Dumnezeu s-o dăm" şi să-l urmeze. Aceasta o doresc cugetătorii de Dumnezeu, care au alcătuit sfintele slujbe. Aceasta o doreşte Sfînta Biserică şi sfinţiţii ei slujitori, aceasta o vrea însuşi Duhul Sfînt, care a luminat mintea celor ce ne-au lăsat moştenirea binecuvîntată a sfintelor slujbe.

Un gînd luminat, un îndemn sfînt, un îndreptar de viaţă are totdeauna rost călăuzitor. Adevărata putere a gîndului călăuzitor este împlinirea lui cu fapta. De aceea e firesc ca cei ce aud sfintele îndemnuri şi le preţuiesc în sfinţenia lor să dorească să ştie şi cum anume pot fi ele împlinite, ca, ştiind aceasta şi împlinindu-le, să înţeleagă, din împlinirea lor, valoarea, puterea şi măreţia sfintelor îndemnuri.

În ce priveşte îndemnul: „Pe noi înşine şi unii pe alţii şi toată viaţa noastră lui Hristos-Dumnezeu să o dăm" e destul să ne gîndim la îndemnurile cu care el stă în strînsă legătură, ca să avem un răspuns precis şi lămurit la întrebarea ce trebuie să facem ca să fim nu numai auzitori, ci mai ales împlinitori ai acestui îndemn.

De cele mai multe ori îndemnul „toată viaţa noastră lui Hristos-Dumnezeu s-o dăm" e în legătură cu pomenirea Maicii Domnului şi a tuturor Sfinţilor. Primim mai întîi îndemnul să ne aducem aminte de Maica Prea Curată şi de toţi Sfinţii şi după aceasta urmează cel de al doilea îndemn, acela de a-i da Domnului Hristos toată viaţa noastră. Gîndul de a pomeni pe Maica Domnului şi pe toţi Sfinţii, pus în legătură cu gîndul de a ne dărui pe noi înşine şi unii pe alţii şi toată viaţa noastră lui Hristos-Dumnezeu, ne duce la înţelegerea faptului că Maica Domnului şi toţi Sfinţii s-au dăruit lui Dumnezeu şi toată viaţa le-a fost o slujbă adusă lui Dumnezeu. Vrem şi noi să ne aducem viaţa ca o slujbă lui Dumnezeu, să urmăm exemplul Maicii Domnului şi al Sfinţilor.

Pe Maica Domnului Sfînta Biserică ne-o înfăţişează ca fiind „Mărirea a toată lumea", „cîntarea celor fără de trupuri", „mai înaltă decît cerurile şi mai curată decît strălucirile soarelui", „mai cinstită decît heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decît serafimii". Ea însăşi, Sfînta Fecioară Maria, la Bunavestire, s-a numit pe sine „roaba Domnului"; „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău" (Luca 1, 38). Cu alt prilej, în rugăciunea de preamărire, Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu îşi arată bucuria că Părintele ceresc „a căutat spre smerenia roabei Sale" (Luca 1, 48). Cu aceste gînduri şi simţăminte de smerenie, Maica Domnului a străbătut prin viaţă şi n-a vrut să ştie nimic altceva în viaţa ei decît ca voia lui Dumnezeu să se facă întru toate, ca Fiul lui Dumnezeu, Domnul Hristos, să fie ascultat. Singurele cuvinte de îndemnare, care ne-au rămas în Sfînta Evanghelie de la Maica Domnului, sînt cele pe care ea le-a adresat slujitorilor de la nunta din Cana Galileii: „Faceţi ceea ce vă va spune" (Ioan 2, 5). Acestea sînt cuvintele de propovăduire ale Maicii Domnului. Să le ţinem minte şi noi şi să le urmăm; să facem ceea ce ne spune Domnul Hristos.

Împreună cu pomenirea Maicii Domnului, sîntem îndemnaţi să pomenim şi pe toţi Sfinţii, care la rîndul lor, fiecare în felul său de vieţuire şi

(Continuare în pag. 4)

Mănăstirea „Sf. Ilie Proorocul" Topliţa

În afară de cunoscuta Mănăstire „Brîncoveanu" de la Sîmbăta de Sus, ctitoria neuitatului Domn al Ţării Româneşti, Constantin Brîncoveanu, restaurată din temelii de mitropolitul Nicolae Bălan, Arhiepiscopia de Alba Iulia şi Sibiu mai are pe teritoriul ei, în părţile dinspre nordest, un alt aşezămînt mănăstiresc. Este vorba de Mănăstirea „Sf. Ilie Proorocul" din Topliţa, judeţul Harghita, ctitoria primului patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Miron Cristea.

Gîndul întemeierii acestui aşezămînt a zămislit in mintea ctitorului încă în anul 1911, pe cînd fericitul întru adormire patriarh era episcop al Caransebeşului. Obţinînd aprobare în acest sens din partea Arhiepiscopiei Sibiului, pe teritoriul căreia se afla localitatea Topliţa, ctitorul a început pregătirile pentru durarea acestui aşezămînt, pe care dorea să-l ridice întru amintirea şi veşnica pomenire a iubiţilor săi părinţi, Gheorghe şi Domniţa, ţărani fruntaşi din Topliţa, care au destinat pentru a sluji lui Dumnezeu, Bisericii Sale, pe unicul lor fiu de parte bărbătească, Ilie, ajuns episcop al Caransebeşului, iar mai tîrziu primul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Biserica mănăstirii, o frumoasă construcţie de lemn, ridicată în anul 1847, a fost adusă din comuna vecină Stînceni încă în anul 1910, fiind aşezată într-o spaţioasă grădină din Topliţa, proprietate a părinţilor ctitorului. An de an, în jurul ei au fost ridicate şi amenajate clădiri de lemn corespunzătoare, pentru ca acest proiectat sfînt locaş să poată corespunde rostului său de „a fi schit călugăresc de slăvire a milostivului Dumnezeu şi de rugă pentru credinciosul său popor românesc".

Dar gîndul ctitorului a putut fi transpus în faptă abia în anul 1928 la 10 ani după reîntregirea Patriei şi la 3 ani după înscăunarea sa ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, cînd, în ziua Sf. Prooroc Ilie, patriarhul Miron a adresat episcopului de la Cluj, Nicolae Ivan, localitatea Topliţa, aparţinînd atunci de Episcopia Vadului, Feleacului şi Clujului, o scrisoare-document, în care se cuprind toate datele în legătură cu acest aşezămînt.

Sfinţirea Mănăstirii s-a făcut Duminică, 21 octombrie 1928, în prezenţa ctitorului ei, patriarhul Miron Cristea, de un sobor de preoţi, în frunte cu protoiereul Dumitru Antal. Cu acest prilej, în cuvîntarea rostită, fericitul întru adormire patriarhul Miron Cristea, ctitorul mănăstirii, a mărturisit gîndul şi intenţiile cu care a ridicat acest sfînt locaş, arătînd că a voit să reînnoiască un aşezămînt mănăstiresc în Transilvania unde — ca urmare a uniaţiei — duşmanii credinţei noastre strămoşeşti „toate mănăstirile le-au ars şi cele de piatră le-au zdrobit cu tunul, iar pe călugări i-au alungat... Iată de ce — spune ctitorul — am simţit o sfîntă datorie să reînnoiesc un astfel de aşezămînt duhovnicesc... Am mai făcut-o şi din datoria ce am simţit-o faţă de părinţii mei ţărani, îngropaţi aici, ca voi să veniţi şi să vă închinaţi la piatra mormîntului lor, aducîndu-vă aminte că ei au dat pe primul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române şi, mergînd acasă, să vă trageţi de la gură, ca să vă puteţi îngriji de creşterea copiilor voştri, dîndu-i la şcoală, căci nu se ştie în care din copiii voştri, azi desculţi, se ascunde un om mare".

Mănăstirea Sf. Ilie Proorocul şi-a desfăşurat activitatea şi împlinit rosturile potrivit cu intenţiile înaltului ei ctitor. După trecerea lui la cele veşnice, ea a fost administrată, în conformitate cu dispoziţiile testamentare ale ctitorului şi cu Statutul de organizare a Bisericii Ortodoxe Române, de către Episcopia Clujului, iar în ultima vreme a revenit Arhiepiscopiei Sibiului, astăzi fiind sub purtarea de grijă a Î. P. S. Mitropolit al Ardealului, Dr. Nicolae Mladin.

Aşezată într-o regiune minunată, la poalele unui deal, într-o frumoasă grădină cu alee de brazi şi plopi, la distanţa de circa 100 m de şoseaua ce duce de la Topliţa la Reghin, mănăstirea nu este numai un loc de popas duhovnicesc pentru credincioşii din această regiune, ci deopotrivă şi un punct de atracţie turistică pentru vizitatori din ţară şi străinătate.

Mănăstirea e cercetată zilnic de închinători de pe Valea Mureşului şi din împrejurimi.

De curînd s-au început lucrările de reparare şi construcţie a noilor clădiri. Mai întîi s-a revizuit şi modificat întreaga instalaţie electrică în clădirile mănăstirii şi în grădină; s-a reparat în mod radical clădirea stăreţiei, ale cărei grinzi de lemn de la temelie erau putrede, iar pereţii erau cuprinşi de ciupercă. Vechea temelie a fost înlocuită cu piatră şi cărămidă, iar clădirea pentru personalul

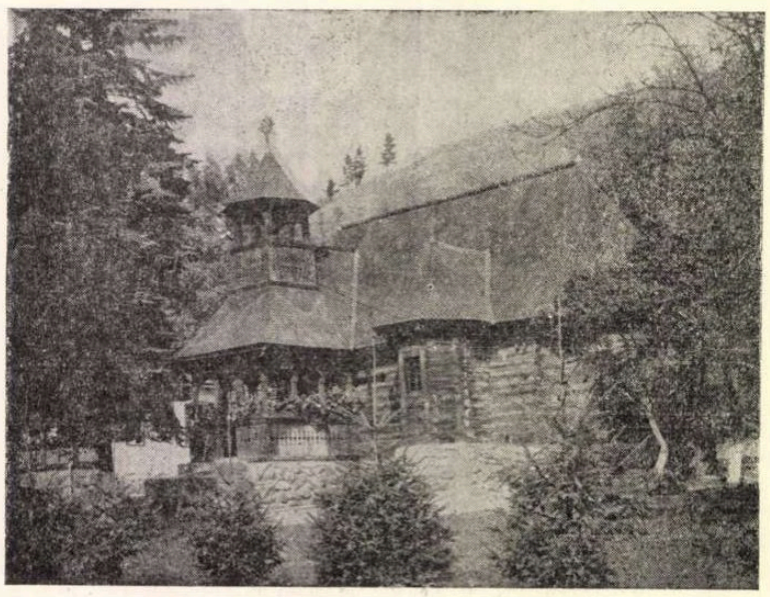

Biserica Mănăstirii Sf. Ilie — Topliţa

mănăstirii a fost de asemenea complet renovată: temelia, pereţii, duşumeaua etc. Alături şi legat de această clădire s-a făcut un nou edificiu-anexă din piatră şi cărămidă, urmînd să aibă destinaţie pentru bibliotecă, complex sanitar, camere de inspecţie, birou şi o verandă pentru flori.

În sectorul gospodăriei s-a renovat complet clădirea veche pentru personal, de asemenea s-a ridicat o nouă clădire pentru primirea şi găzduirea credincioşilor care vin la mănăstire, solicitînd asistenţă duhovnicească.

Atît biserica mănăstirii, cît şi chiliile stăreţiei, camera oficială şi camera de oaspeţi, precum şi dependinţele, au fost înzestrate cu obiectele şi mobilierul necesar spre a corespunde cît mai bine destinaţiei lor.

Pentru viitorul apropiat, conducerea mănăstirii îşi propune împrejmuirea grădinii şi terenului mănăstirii cu garduri corespunzătoare.

În nădejdea că acest aşezămînt de zidire duhovnicească îşi va îndeplini şi în viitor în noile condiţii din Patria noastră rosturile pentru care a fost întemeiat, răspunzînd nevoilor sufleteşti ale bunilor credincioşi care îl cercetează, obştea Mănăstirii „Sf. Ilie Proorocul" va căuta să-şi sporească eforturile ca şi ea să contribuie la consolidarea unităţii sufleteşti a credincioşilor Bisericii noastre.

Stareţ Ierom. *Mihail Goia*

Literatura în „Telegraful Român" (1853—1973)

Sub egida bibliotecii „Astra" din Sibiu a apărut în această vară valoroasa şi documentata lucrare: *„Literatura în Telegraful Român"*, scrisă de Elena Dunăreanu, bibliografă la această mare bibliotecă sibiană. Cartea cuprinde 288 pagini şi este de un interes deosebit pentru cei care vor să cunoască un capitol din tematica multiplă pe care a urmărit-o gazeta noastră „Telegraful Român" încă de la naşterea sa în 1853 şi anume literatura, gazeta apărînd, după cum se ştie, începînd cu 1 ianuarie 1876 cu un supliment literar săptămînal *„Foişoara Telegrafului Român"*. Aceasta, tocmai în perioada direcţiunii lui Nicolae Cristea.

În lămuritorul „Cuvînt înainte" al autoarei acestei strădanii migăloase de a strînge date din toţi anii „Telegrafului Român" la pagina 7 se arată:

„Cu timpul crescînd interesul cititorilor pentru problemele de literatură, iar spaţiul rezervat lor fiind prea restrîns, se simte nevoia publicării unui supliment destinat exclusiv acestora. Apare astfel la 1 ianuarie 1876, separat, suplimentul săptămînal intitulat *„Foişoara Telegrafului Român"*, publicaţie ce intră în curînd în atenţia marilor noştri oameni de cultură (desigur din toate părţile româneşti). „De un an şi mai bine — scria Mihai Eminescu în „Convorbiri literare" — a început să iasă la lumină pe lîngă foaia politică „Telegraful Român" o foaie literară. Aceasta din urmă numită „Foişoara Telegrafului Român" se îndeletniceşte mai cu seamă cu răspîndirea ştiinţelor practice, trebuitoare plugarului şi grădinarului; ea e menită a pune în mîna învăţătorului sătesc şi a preotului o lectură, scrisă românește de-a dreptul, lesne de înţeles şi folositoare. Totodată găsim în foaie dări de seamă asupra cărţilor străine care ating întrucîtva şi pe români, disbateri asupra limbei ş. a., destul numai că partea de căpetenie o formează studii de o netăgăduită utilitate. Ortografia e fonetică, cu concesiile etimologice, pe care le-am făcut şi noi."

Iar în altă parte marele Eminescu adaugă:

„După congresul studenţilor ţinut la Putna, „Telegraful Român" intră mai mult în atenţia tinerilor intelectuali români, care vor lucra alături de Nicolae Cristea spre împlinirea scopurilor nobile ale românilor. Este perioada în care „Telegraful Român" se declară pentru „unitatea culturală", conştient că aceasta va sprijini lupta pentru realizarea celei naţionale de mai tîrziu."

În această ordine de idei este bine să reţinem că la „Telegraful Român" au colaborat, mulţi făcîndu-şi chiar debutul, un mare număr de scriitori români din toate cele trei provincii româneşti.

Cuprinsul lucrării are următoarele capitole: *Istorie, teorie, critică literară* — literatură română, literatură universală; *Folclor* — studii şi articole despre folclor, poezie populară, basme, legende, poveşti, anecdote, folclor străin, datini şi obiceiuri ale românilor; *Poezie; Proză; Teatru; Aforisme, maxime, anecdote; Discursuri, conferinţe, articole; Literatură istorică; Descrieri de călătorie; Societăţi literare; Presă, colecţii; Aniversări; Comemorări; Evocări; Diverse* (scriitori români şi străini); *Bibliografie* (literatură română şi universală); *Indice de nume; Indice geografic; Indice de publicaţii periodice.*

Parcurgînd această carte, pentru a cărei migăloasă şi pricepută întocmire, redacţia gazetei noastre mulţumeşte din toată inima autoarei, ne facem o imagine fidelă asupra contribuţiei — nu de mică importanţă, ceea ce sublinia şi M. Eminescu — Telegrafului Român la îmbogăţirea literaturii noastre, dar mai ales la cultivarea, în sînul larg al masei preoţilor şi credincioşilor noştri, a gustului pentru citit în grai românesc, a dorinţei de a-şi îmbogăţi cît mai mult sufletele prin cuvîntul scris.

Arătăm şi aceea că din filele volumului se desprinde grăitor preocuparea pe care redacţia „Telegrafului Român" o are şi astăzi în a împărtăşi cititorilor săi, atît cît spaţiul şi profilul îi îngăduie, aspecte din bogata lucrare literară a poporului nostru. În acest sens mărturie stau multele articole apărute în ultimele două decenii în coloanele gazetei, articole pe care cartea pe care o semnalăm le încrestează în paginile sale.

N. D. G.

Din acatistul Sf. mărturisitori Visarion şi Sofronie şi mucenicul Oprea

ICOSUL AL IV-LEA

După ce te-ai învrednicit de treapta preoţiei, Visarioane, iarăşi ai călătorit la Sfîntul Mormînt, de unde, întorcîndu-te în Ţara Transilvaniei, cu mare îndrăzneală ai înfruntat prigoana ce s-a pornit asupra Bisericii dreptmăritoare şi pe toţi i-ai întărit în dreapta credinţă. Pentru aceasta, te lăudăm, zicînd ţie:

Bucură-te, cela ce de la Sfîntul Mormînt iarăşi la ai tăi ai venit;

Bucură-te, că tuturor cu putere multă le-ai propovăduit;

Bucură-te, cela ce peste tot, ca un izbăvitor erai primit;

Bucură-te, cela ce de mulţimea credincioşilor erai însoţit;

Bucură-te, cela ce cu sunete de clopote erai întîmpinat;

Bucură-te, că de credincioşi cu făclii aprinse erai aşteptat;

(Continuare în pag. 4)

Imaginea lui Avram Iancu
în folclorul şi tradiţiile moţeşti

Pămîntul Ţării Moţilor, brăzdat adînc de istorie şi legendă, a cunoscut încrîncenarea unor vremuri, în care înaintaşii noştri au apărat cu sîngele lor glia străbună, sau au hrănit-o cu lacrimile şi sudoarea lor în ceasurile de muncă istovitoare.

Oamenii acestor locuri şi-au împletit destinul cu acela al revoluţiei de la 1848, înţelegînd înflăcărarea inimii şi nobleţea ideilor revoluţionare ale lui Avram Iancu şi au fost alături de el, atît la strălucitele izbînzi, cît şi în momentele de grea încercare ce-au urmat revoluţiei.

Feciorul de moţ de la Vidra şi-a contopit viaţa cu visurile de libertate ale românilor din Transilvania. De aceea cuvintele sale, rostite în faţa mulţimii adunate pe Cîmpia Blajului, primesc dimensiuni profetice, producînd un entuziasm fără seamăn: „Sîntem mulţi ca cucuruzul brazilor, sîntem mulţi şi tari, pentru că Dumnezeu este cu noi."

Printre eroii iubiţi de popor, se pare că Ştefan cel Mare şi Avram Iancu au trezit un ecou deosebit în folclorul şi tradiţiile populare. Peste anii care trec, acoperiţi de frunze şi zăpezi, cu uitări şi amintiri străruie sentimentul de solidarizare cu acela care a fost „Craiul munţilor", aşa cum glăsuiesc versurile culese din ţinutul Hălmagiului:

„Pe duşmani i-ai risipit
Poporul mult te-a cinstit
Te-a urmat în toată vremea
Din Hălmagi şi pîn' la Ţebea
Ţi-a urmat fapta şi pilda
Din Hălmagi şi pîn' la Vidra
Şi ţi-a mai făcut o cale
Din multe lacrimi şi jale
Calea ce duce la Ţebea
La gorunul lui Horia."

Atunci, cînd numai la 48 ani, Iancu, ostenit de drumuri şi peregrinări, intră în tărîmul tăcerii, coborînd în umbra gorunului de la Ţebea, el nu face altceva decît să treacă din istorie în folclor, în legende nemuritoare.

Versurile populare au reţinut ca într-o filă de istorie imaginea Iancului, cu perioada lui de glorie şi de visuri înaripate ale revoluţionarilor români din Transilvania, precum şi sfîrşitul dramatic al acestuia.

Încă din timpul vieţii, Iancu a fost învăluit într-o aureolă legendară, fiind pomenit în cîntece sau în marşul său, în intonaţiile căruia şi-a adunat de prin văi şi din ascunzişurile munţilor oastea sa de viteji, cu care s-a prezentat pe Cîmpia Blaiului. Calităţile sale excepţionale, de bun organizator şi strateg, dăruirea şi perseverenţa cu care urmărea realizarea visurilor de libertate ale moţilor, au făcut din Iancu un chip cu adevărat legendar.

În popor circulau anumite credinţe în legătură cu invulnerabilitatea lui Avram Iancu, fantezia populară înfăţişîndu-l astfel: „Pe Iancu numai cu glonţ de argint îl poţi puşca; apucă plumbul şi-l aruncă îndărăt." Sau cum spun versurile următoare:

„Boii-s cu coarne de ceară
Om ca Iancu nu-i în ţară.
Boii-s cu coarne de spume
Om ca Iancu nu-i în lume.
Boii-s cu coarnele verzi
Om ca Iancu nu mai vezi."

Atunci cînd aude numele Iancului, nemeşimea e cuprinsă de o spaimă nemaipomenită, căutîndu-şi salvarea între ziduri de cetate:

„Pîn-o fost Iancu-mpărat,
Domnii nu s-or desculţat
Nici în pat nu s-or culcat."

Drama Iancului începe în momentul în care acesta îşi dă seama că visurile sale s-au spulberat şi că s-a încrezut într-o himeră şi anume promisiunea mincinoasă a „prietenului făţarnic", care era împăratul de la Viena.

În felul acesta armele de odinioară ale eroului sînt înlocuite cu fluierul, iar marşurile sale triumfale cu peregrinările prin satele care se înşiră de la Vidra, Hălmagiu, Vaţa, Baia de Criş, Brad, Abrud.

Poporul a surprins în poeziile şi tradiţiile sale viclenia împăratului de la Viena, cel care l-a aruncat pe Iancu într-un final de tragedie shakespeareană.

În creaţiile folclorice este exprimată întreaga revoltă a poporului împotriva împăratului, care a zădărnicit cele mai scumpe visuri ale românilor din Transilvania:

„De m-aş face-un pui de cuc,
La împărat să mă duc,
Numa' una i-aş cînta,
Să m-audă maică-sa:
Tunie dracu-n tine mut
Şi în cine te-o făcut,
C-ai făgădit libertate
Şi ne-ai dat nedireptate
Că pe Iancu l-ai închis,
Că ţi-o zîs oblu, deschis,
Cum să cade mai frumos:
— Nu vorbesc c-un mincinos."

(Continuare în pag. 4)

Din scrisorile cititorilor de peste hotare

... Această foaie religioasă (Telegraful Român, n. n.) o preţuiesc foarte mult. O citesc şi recitesc cu mare atenţie. Este o foaie cu caracter religios, unde pot găsi multe învăţături, care pentru mine constituie o bogăţie sufletească şi o mîngăiere care mă face să uit de toate necazurile ce le întîmpin în viaţa de toate zilele ca mulţi alţii.

Articolele pe care le citesc sînt lumina care ne călăuzeşte pe drumul drept şi ne schimbă starea noastră sufletească din rău spre bine ...

Theodor Dumbravă
Iarraville
Victoria-Australia

... Singurul mijloc (afară de scrisori familiale) de a ţine legătura cu Patria dragă, cu scrisul românesc, cu tot ce se petrece în sînul Bisericii Ortodoxe în care am fost botezată, ca şi aducătoare de hrană spirituală pentru menţinerea şi întărirea credinţei este Telegraful Român, pe care îl primim prin bunăvoinţa şi din dragostea Înalt Prea Sfinţiei Voastre de a păstra legătura cu românii care ostenesc pe străine meleaguri.

Ţin pe această cale să vă exprim cele mai sincere mulţumiri.

Adriana Maalouli
Damasc-Siria

Doresc încă odată să vă exprim în numele meu personal, cît şi în acela al credincioşilor români ai parohiei „Sf. Nicolae" din Worcester calde mulţumiri pentru dragostea ce ne-o arătaţi trimiţîndu-ne regulat revista (Telegraful Român), atît de folositoare de suflet pe care o redactaţi.

Învăţăturile cuprinse în articole, precum şi ştirile despre multe evenimente din viaţa religioasă şi culturală din Ţară sînt urmărite de noi cu un viu interes şi apreciate mult.

Pr. Dr. St. Slevoacă
Worcester, U.S.A.

... Am avut ocazia să vizitez biserica ortodoxă din oraşul Salem, Ohio, şi acolo am văzut ziarul „Telegraful Român", pe care l-am citit şi mi-a plăcut foarte mult conţinutul.

Aş dori să devin şi eu abonat la ziarul d-voastră ...

John Gorun
Alliance, U.S.A.

Din Muntele Ortodoxiei şi pitoreasca sfîntă Mănăstire „Zugrafu" venim să depunem mulţumirile şi recunoştinţa noastră faţă de bunătatea D-voastră, făcută cu expedierea „Telegrafului Român", care ne-a făcut mare impresie cu amintirea frumoasă din activitatea marelui mitropolit Andrei Şaguna, precum şi celelalte articole, care sînt frumoase şi bine venite ...

Arhim. Dometie Trihenea
Sf. Munte Athos, Grecia

File din viaţa Ortodoxiei transilvănene

Sculatu-s-au atunci români cu mic cu mare, cu ce au putut prinde în mîini, la chemarea buciumelor, care izvorau parcă din morminte, revoltătoare ca apele Mureşului, după puhoaie. Au năvălit asupra castelului grofului Kemeny din Brîncoveneşti, făcîndu-l una cu pămîntul. Aşa-mi spunea un bătrîn din părţile locului Ioan a Florii într-o seară a unei toamne tîrzii.

Toate satele de pe Mureş au pornit spre Brîncoveneşti, unde armata din ordinul grofului Kemeny băgase în temniţa de sub pămînt pe toţi preoţii şi dascălii din satele româneşti, care nu vroiau să-mbrăţişeze noua credinţă adusă de crăiasă de la Viena.

Ai noştri de la Luieru au fost conduşi de Popa Ştefan, un om bun şi drept, prunc de iobag, crescut aici în vatra satului. Văzîndu-l sătenii că are dragoste de carte, au pus toţi umăr la umăr, au strîns ban cu ban şi l-au trimis pe a lor socoteală în ţara Moldovei să înveţe tainele slovei, aşa după cum cică spunea vlădica „Sava" ...: „Numai prin cunoaşterea tainelor slovei, vom putea fi mîntuiţi de neagra iobăgie ce ne-ncovoaie spatele ..." Acolo la Neamţu a-nvăţat multe lucruri şi cînd s-a întors acasă a început să vorbească oamenilor.

— Oameni buni, noi cei ce purtăm cămaşă albă pe o parte şi pe alta a Carpaţilor, de la Tisa Albă pînă la Marea Mare, toţi vorbim o limbă şi avem o singură credinţă, credinţă în care au murit moşii şi strămoşii noştri, în care trebuie să murim şi noi. Fraţilor, crăiasa din Beci, pentru a ne dezbina, a izvodit o altă credinţă, prin care caută să ne învrăjbească. Fiţi treji, dragii mei, căci odată căzuţi în plasă v-aţi lepădat nu numai de credinţă, de Legea noastră, ci şi de neamul românesc. Despre nelegiuirile Crăiesei asupra credinţei noastre s-a dus vestea departe pînă la marginile zării, acolo în ţara Moldovei de unde vin. Eu nu credeam ce auzeam, dar acum văd, că blestematul castel de la Brîncoveneşti făcut de Aurelian împărat al Rîmului, în care s-a aşezat groful Kemeny la venirea lui în ţara Transilvaniei, îi gem pivniţele de preoţi şi dascăli români, oameni care au refuzat să se boteze în noua credinţă.

Fraţilor, la noapte cînd haiducii munţilor vor aprinde focuri pe dealuri şi cu zvonul buciumelor vor răscoli cerul, voi ridicaţi-vă toţi ca unul, luaţi în mîini securi şi furci, aşa cum făcuse Doja ..., să ştergem de pe pămînt temniţele, să ştergem nedreptatea, iar de vom muri, fiţi mîndri că murim români, în credinţa străbună.

Aşa a fost, seara, buciumele au început să sune, focurile s-au aprins pe dealuri, clopotele bisericilor sunau într-o dungă, toţi cu mic cu mare, chiar şi cei care mai-nainte îmbrăţişaseră credinţa Crăiesei au prins ce le-au căzut în mîini şi au dat năvală asupra castelului, pe care l-au cuprins, iar cei întemniţaţi au fost eliberaţi.

Alimentele din pivniţele castelului au fost împărţite la săraci, răsculaţii şi-au ales un comitet cu sediul în castel, care aveau ca şef pe însuşi preotul Ştefan. Cîteva zile au fost stăpîni iobagii pe castelul lui Aurelian. Într-o noapte însă straja din Fărfălău scoase în turnul bisericii o făclie care lumină cîteva minute întunericul nopţii, căzînd apoi spre pămînt înghiţită de neguri. A fost destul pentru ca răsculaţii să vadă că sînt în primejdie. S-au trezit străjile, s-au întărit gărzile, totul a fost în zadar, curînd bezna nopţii a fost spintecată de ghiulelele tunurilor aşezate undeva pe malul Mureşului.

Dimineaţa castelul a fost ocupat, armatele lui Bucov cutreierau împrejurimile distrugînd bisericile şi dînd foc satelor.

La noi în Luieru biserica a fost dărîmată, Popa Ştefan a fost prins şi dezbrăcat de straie, i s-a legat gura cu un ştergar, corpul i-a fost uns cu smoală, legat de un stîlp, sus cam la doi metri de pămînt. La picioare i-au fost îngrămădite de către soldaţi lemne uscate cărora le-au dat foc, flăcările se ridicau ca nişte limbi de balaur spre sărmanul preot. Curînd focul a cuprins stîlpul care s-a prăbuşit în flăcări.

După ce satul a fost pustiit şi s-au retras armatele crăiesei, oamenii care au scăpat cu fuga prin păduri s-au reîntors pe vatra satului acoperită de cenuşă, au început să-şi reclădească din nou bordeiele cu nădejdea unor vremi mai bune.

Cu aceste cuvinte îşi încheie moş Ion povestea sa, o povestire crudă dar adevărată, asemenea căreia sînt multe, nenumărat de multe, toate arătînd jertfele de nedescris, multe dintre ele întipărindu-se în conştiinţa oamenilor care le-au transmis din generaţie în generaţie, jertfe pe care înaintaşii noştri le-au dat ca noi, cei de astăzi, să fim într-o singură Biserică, aceea în care s-au închinat moşii şi strămoşii noştri, să fim într-o singură ţară, astăzi mîndră ca o floare, liberă şi independentă.

D. Boieru-Hodăceanu

Imaginea lui Avram Iancu...

(Urmare din pag. 3)

Chiar după revoluţie, Iancu putea să ajungă la mari ranguri sociale, dar el se identificase cu aspiraţiile mulţimii încă din tinereţe şi nu-şi mai aparţinea şieşi, ci unui popor înşelat în credinţa sa.

Din această cauză poporul a înţeles suferinţele morale ale Iancului şi i-a sîngerat inima cînd eroul de la Mărişel este închis în cetatea de la Alba Iulia:

„Cărăruie prin păduri,
Robu-i Iancu la unguri
Nu-i robit pentru furate,
Că-i robit pentru dreptate
Dusu-i Iancu la-nchisoare,
Să nu vadă ziua soare;
Dusu-i Iancu din Hălmagi,
Să nu-şi vadă moţii dragi;
Dusu-i Iancu-ntre zăbrele,
Da credinţa-n el nu piere,
Vine vînt de primăvară,
Suie Iancu iar în ţară,
Ca să strîngă moţii iară."

Pe la tîrguri şi prin sate, cînd Iancu îşi cînta propriul său marş („Astăzi cu bucurie românilor veniţi"), ţăranii se adunau în jurul său şi cîntau îndureraţi, deoarece prin acest cîntec îşi reaminteau de vremurile de speranţe şi visuri măreţe ale românilor de pe cîmpia Blajului.

Din tot ce fusese măreţ odinioară, nu mai rămăsese nimic: Visuri spulberate, iar din Craiul munţilor o umbră vie, „o nălucă nomadă".

Peste două decenii a cutreierat Iancu locurile unde s-au dat luptele purtate de el pentru dreptate şi libertate şi unde dormeau sub glie lăncierii lui, priveghindu-le parcă somnul cu tînguirile duioase ale doinelor ce le cînta din fluier:

„Cîntă mierla printre peri,
Iancule încotro mergi?
Cîntă mierla printre nuci,
Iancule, unde te duci?
Mă duc să-mi văd feciorii,
Cum le-au înflorit ochii,
In padina cea din dos,
De cînd zac os lîngă os
Ca în ceasul cel dintîi
Fără semn la căpătîi,
Mă duc să zac lîngă ei
C-au fost toţi prietenii mei."

A venit şi vremea, cînd fluierul Iancului a amuţit, după ce neobositul peregrin făcuse ultimul drum fără întoarcere la Baia de Criş:

„Pe sub poala codrului
Pe drumul Hălmagiului
La mijlocul unei toamne
Fluierul Iancului adoarme.
Colo, sus, la Tebea
Sub gorunul lui Horia
Gorunu-i în cercurele
Şi-nvîrtit în dor şi jele."

Avram Iancu e mort, dar el totuşi veghează ca în credinţele atîtor popoare despre marii lor eroi, despre care se credea că vor reveni ca să-şi salveze poporul, cînd acesta se află la grea încercare:

„Om ca Iancu n-are moarte,
C-aşa i-a fost scris în carte:
Să trăiască şi să-ndure,
Cu jelerii din pădure.
Chiar acolo în pămînt,
I-a fost scris cu jurămînt,
Să suspine mai departe
După sfînta libertate."

Asemenea altor eroi ai săi, personalitatea nemuritoare a lui Avram Iancu a îmbrăcat în imaginaţia şi creaţia folclorică a poporului nostru de pe plaiurile Transilvaniei forme care, precum am văzut, depăşesc cu mult realul, chipul Iancului fiind trecut de mult în lumea minunată a legendei. Este şi acesta un mod prin care poporul îşi manifestă recunoştinţă faţă de vrednicii săi înaintaşi.

Şi pe drept cuvînt căci Avram Iancu, a cărui naştere am aniversat-o nu de mult, rămîne un simbol luminos de dragoste faţă de meleagurile străbune, faţă de Legea şi poporul din care a făcut parte.

Prof. Ioan Păiuşan

Din acatistul Sf. mărturisitori Visarion şi Sofronie şi ...

(Urmare din pag. 2)

Bucură-te, cela ce în adunări, cu putere, adevărul ai vestit;
Bucură-te, că la dreapta credinţă pe toţi i-ai înflăcărat;
Bucură-te, cela ce rînduiala călugărească nu o ai părăsit;
Bucură-te, cela ce în aspră înfrînare tot timpul ai trăit;
Bucură-te, cela ce cu harul de sus, izvor de apă ai arătat;
Bucură-te, cela ce Schitul Foltea ai ridicat;
Bucură-te, Visarioane Cuvioase, care cu mare rîvnă Ortodoxia ai apărat!

CONDACUL AL V-LEA

Avînd în minte învăţătura marelui Pavel, în toate zilele îţi întăreai trupul cu aspră înfrînare, Cuvioase Sofronie, şi cu pilda vieţii tale îndemnai pe toţi să laude pe Dumnezeu şi să-i cînte, Aliluia!

ICOSUL AL V-LEA

Pentru mărturisirea dreptei credinţe ai fost aruncat, cuvioase Sofronie, în temniţa Bobîlna, de unde, după cumplite pătimiri, iarăşi ai ieşit cu mila lui Dumnezeu şi te-ai nevoit să predici mai departe Crucea lui Hristos, bucurie făcînd celor dreptcredincioşi. Pentru care şi noi te lăudăm, strigînd ţie:

Bucură-te, Sofronie Cuvioase, că pentru credinţă, în temniţă ai fost aruncat;
Bucură-te, că prin aceasta, Sfinţilor mărturisitori ai urmat;
Bucură-te, cela ce, după ieşirea din temniţă, în părţile Zarandului ai venit;
Bucură-te, că şi în Munţii Apuseni rîvna credinţei te-a călăuzit;
Bucură-te, cela ce, pentru credinţa ta, iarăşi ai fost prins şi legat;
Bucură-te, că în temniţa din Abrud cei răi din nou te-au aruncat;
Bucură-te, cela ce după voia lui Dumnezeu, cu ajutorul credincioşilor din legături ai fost slobozit;
Bucură-te, că la multe şi mari mulţimi de credincioşi ai propovăduit;
Bucură-te, cela ce în păstrarea dreptei credinţe pe fraţi i-ai întărit;
Bucură-te, că prin faptă şi cuvînt necurmat pe Domnul ai preamărit;
Bucură-te, cela ce pe fraţii tăi, cu pavăza credinţei i-ai întrarmat;
Bucură-te, că nu de la tine, ci de la Domnul, tuturor ai predicat;
Bucură-te, Sofronie Cuvioase, care cu mare rîvnă Ortodoxia ai apărat!

CONDACUL AL VI-LEA

Legatu-s-au cu jurămînt cei binecredincioşi în soboarele pe care le ţineau, că nu-şi vor părăsi dreapta credinţă pe care au primit-o de la strămoşi şi că vor rămîne pururea fii binecinstitori ai Bisericii Răsăritului, spre mărirea lui Dumnezeu, cîntînd Aliluia!

ICOSUL AL VI-LEA

Văzînd că Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare este asuprită şi prigonită, te-ai ridicat Oprea, cu inimă viteză, întru apărarea dreptei credinţe, neţinînd seama de primejdiile şi chinurile care te aşteptau. Pentru aceasta mulţimea celor dreptcredincioşi te laudă, împreună cu noi, zicînd ţie:

Bucură-te, cela ce, plin de curaj, la căpetenia ţării te-ai înfăţişat;
Bucură-te, că despre nedreapta prigoană a fraţilor tăi i-ai grăit;
Bucură-te, cela ce ca un răzvrătit de mulţimi ai fost defăimat;
Bucură-te, că cu temniţe şi chinuri te-au ameninţat;
Bucură-te, cela ce, pentru dreptate, pînă la Viena te-ai ostenit;
Bucură-te, că pentru legea străbună şi acolo te-ai nevoit;
Bucură-te, că rugul ostenelilor tale adevărul a luminat;
Bucură-te, cela ce nădejdea întreagă întru Domnul ţi-ai pus;
Bucură-te, cela ce viclenia asupritorilor ai vădit;
Bucură-te, că pînă întru sfîrşit înşelătoria nu te-a biruit;
Bucură-te, cela ce şi a doua oară la Viena te-ai înfăţişat;
Bucură-te, că pentru dreptate, necontenit Domnului te-ai rugat;
Bucură-te, mucenice Oprea, care cu mare rîvnă credinţa ai apărat!

CONDACUL AL VI-LEA

La înapoierea de la Viena, punîndu-se la cale întemniţarea ta, mucenice Oprea, te-ai oprit în Banat, împreună cu preotul Moise care te însoţea. Şi pe cînd aici te aflai, au venit la tine preoţii Ioan din Poiana şi Ianeş din Galeş, împreună cu mulţime de credincioşi, ca să te roage să mergi din nou la ocîrmuitorii din Viena întru apărarea dreptei credinţe. Deci, ai plecat iarăşi la drum cu nădejdea nestrămutată în Dumnezeul dreptăţii, căruia îi cîntai, Aliluia!

Scurt îndreptar

(Urmare din pag. 1)

la locul şi timpul său, s-au străduit întru smerenie pentru preamărirea lui Dumnezeu. Toţi Sfinţii au avut în minte şi în inimă gîndul şi dorinţa Sf. Ioan Botezătorul, care a spus ucenicilor săi — nemulţumiţi că erau mai mulţi cei ce urmau pe Domnul Hristos: „Acela trebuie să crească, iar eu să scad" (Ioan 3, 30). Aceasta au dorit-o, spre aceasta s-au străduit toţi Sfinţii. Aşa au înţeles Sfinţii să se dăruiască pe ei înşişi şi toată viaţa lor lui Hristos-Dumnezeu.

Viaţa de sfinţenie îşi are începutul şi tăria în credinţa în Dumnezeu. Au mărturisit-o aceasta înşişi Sfinţii ucenici ai Mîntuitorului, cînd, îndemnaţi de Mîntuitorul să ierte pe cei ce le greşesc, au zis: „Dă-ne mai multă credinţă!" (Luca 17, 5). Urmînd Sfinţilor Apostoli, după îndemnul Sfintei Biserici, cerem şi noi de la Dumnezeu „unirea credinţei şi împărtăşirea Sfîntului Duh", ca să putem să-i dăm Mîntuitorului „toată viaţa noastră" după pilda Maicii Preacurate şi a tuturor sfinţilor.

Ştim cu toţii că viaţa o trăim parte cu parte, zi de zi, clipă de clipă. Ca să putem să oferim toată viaţa noastră lui Hristos-Dumnezeu, e de trebuinţă să avem grija ca fiecare parte din viaţa noastră să o trăim în aşa fel ca ea să fie o slujbă adusă lui Dumnezeu. Pentru a rămîne cu gîndul acesta în minte, către sfîrşitul Sfintei Liturghii îndemnul ca „toată viaţa noastră lui Hristos-Dumnezeu să o dăm", urmează îndemnului de a cere de la Dumnezeu „ziua toată desăvîrşită, sfîntă, paşnică şi fără de păcat". Rostitorul acestor îndemnuri vrea să ne spună să luăm aminte că chiar dacă se sfîrşeşte sfînta slujbă, nu se sfîrşeşte odată cu ea şi sfînta slujire. Sfînta slujbă ne pregăteşte pentru slujirea în toată vremea. Slujba Domnului trebuie unită cu slujirea omului. Rugăciunea trebuie unită cu munca. Munca este rugăciunea mîinilor. În toate cîte le facem, să avem în vedere înaintarea în cele bune, ca ziua să ne fie „desăvîrşită". Să ne străduim să avem numai gînduri bune, cuvinte care aduc mîngîiere şi bucurie şi fapte care odihnesc şi înalţă fiinţa noastră şi pe cei din jurul nostru, ca ziua să ne fie „sfîntă". Să ne ferim din toate puterile de orice fel de rău, nu numai de răul ce se face cu fapta şi cu cuvîntul, ci şi de răul care se săvîrşeşte cu gîndul, ca ziua să ne fie „fără de păcat".

Cine are ca îndreptar de viaţă cuvintele: „Pe noi înşine şi unii pe alţii şi toată viaţa noastră lui Hristos-Dumnezeu s-o dăm" nu poate să trăiască la întîmplare, fără nici o grijă, cu nepăsare. O viaţă trăită cu nepăsare nu poate fi adusă ca jertfă lui Dumnezeu. Numai viaţa trăită în smerenie, în rugăciune, cu dorinţa sinceră de a se preamări Dumnezeu în ea este o viaţă vrednică de a fi oferită lui Dumnezeu. Viaţa întemeiată pe credinţă şi luminată de Duhul Sfînt este viaţa de care se bucură Domnul Hristos. Să trăim o astfel de viaţă. S-o trăim zi de zi, ceas de ceas, clipă de clipă şi aşa vom fi adevăraţi împlinitori ai îndemnului şi îndreptarului de viaţă de la sfintele slujbe: „Pe noi înşine şi unii pe alţii şi toată viaţa noastră lui Hristos-Dumnezeu s-o dăm."

Ierod. *Teofil Părăianu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 noiembrie 1974 Nr. 41—42

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

54. Munca

Este un fapt cunoscut că viaţa e împletită în aşa fel cu munca încît nu poate exista viaţă mulţumită şi rodnică fără muncă. Într-adevăr, prin ce îşi poate cîştiga omul cele necesare traiului dacă nu prin muncă? În ce se arată vrednicia lui decît prin rezultatul muncii? Munca este preţuită pretutindeni. Ea e dată şi binecuvîntată de Dumnezeu.

Sfînta Scriptură ne arată valoarea deosebită a muncii. Încă de la început Adam e pus de Dumnezeu în Eden „ca să-l lucreze şi să-l păzească". De asemenea Adam pune nume fiinţelor vii (Facere 2, 15. 20). El împleteşte astfel munca manuală cu munca intelectuală. După căderea în păcat munca devine mai grea. Ea se face „întru sudoarea frunţii" (Facere 3, 17—19). Totuşi ea rămîne temelia progresului şi a realizării de sine, a mulţumirii depline. Cu vremea la lucrarea pămîntului, la pomicultură, i s-au adăugat creşterea vitelor şi diferite meserii (unelte — Facere 4, 20—22). Munca este ceva firesc, precum zice dreptul Iov, pentru că „omul e făcut să muncească precum pasărea să zboare" (5, 7). Pe măsură ce s-a dezvoltat viaţa oamenilor, a popoarelor, munca cu ajutorul uneltelor tot mai perfecţionate a devenit mai rodnică şi a umplut pămîntul cu roadele ei materiale şi spirituale. Astfel prin muncă s-au născut şi au crescut de-a lungul miilor de ani o civilizaţie şi o cultură tot mai progresată, căci prin muncă omul stăpîneşte natura, o transformă şi o desăvîrşeşte.

Iisus Hristos s-a născut şi a crescut în casa tesîarului Iosif. A cunoscut şi practicat munca manuală. Ca fiu al lui Dumnezeu a descoperit tuturor — prin osteneala propovăduirii, prin aplecarea peste nevoile şi durerile oamenilor — că e nevoie de multă trudă nu numai în munca cu braţele, ci şi în munca spirituală de transformare şi perfecţionare a omului, a societăţii. Căci nimic mare şi de valoare nu se poate face fără muncă. „Tatăl meu pînă acum lucrează şi eu lucrez" — mărturiseşte Iisus Hristos (Ioan 5, 17).

Şi Sfinţii Apostoli au fost muncitori. Urmînd lui Hristos au devenit propovăduitori ai Evangheliei (Matei 10, 7). Sf. Apostol Pavel a împletit propovăduirea Evangheliei cu munca de făcător de corturi (F. Ap. 18, 3—4; I Tes. 2, 9). Astfel cele spirituale s-au împreunat cu cele materiale. De aici îndemnul cunoscut de toţi credincioşii: „Roagă-te şi munceşte".

De aici se vede că şi munca fizică şi munca intelectuală, munca spirituală sînt vrednice de cinstire şi de răsplătire. Şi „vrednic este muncitorul de plata sa", plata rezultatelor muncii şi plata mulţumirii sufleteşti şi a preţuirii ce o acordă semenii, societatea. Şi mai presus de toate, răsplata ce vine de la Dumnezeu, care e şi răsplata vremelnică şi răsplata veşnică. Domnul Hristos va răsplăti cu fericirea veşnică pe cei vrednici pentru ceea ce „au făcut" în viaţa lor spre binele semenilor lor (Matei 25, 34—40). De fapt nu muncim numai pentru noi, ci muncim şi pentru alţii, care au trebuinţă de ajutorul nostru (cei bolnavi, neputincioşi etc.). De asemenea muncim pentru societate. Munca nu ne izolează unul de altul, ci ne adună ca împreună să facem ceea ce e trebuincios pentru obştea cea mare a poporului.

Cel ce munceşte se aseamănă cu Dumnezeu şi colaborează cu Dumnezeu la îmbunătăţirea şi desăvîrşirea vieţii noastre. Munca e slujbă adusă lui Dumnezeu (Efes. 6, 6—7). Prin muncă ne străduim să ajungem la desăvîrşirea dumnezeiască, să ne perfecţionăm mereu. Prin faptul că niciodată nu vom ajunge la desăvîrşirea divină, noi sîntem chemaţi să nu ne mulţumim niciodată cu ceea ce am realizat, ci să tindem a ne ridica tot mai sus, a realiza lucruri tot mai bune.

Munca are şi caracter social. Ea se săvîrşeşte în societate şi pentru binele şi propăşirea societăţii. Obştea poporului e ca un „organism", în care cei ce muncesc sînt mădulare care slujesc binelui obştesc. Sf. Apostol Pavel ne spune că Biserica e „trupul lui Hristos" şi noi sîntem „mădulare" ale Bisericii. Şi fiecare mădular îşi are locul şi funcţia sa în Biserica lui Hristos.

Fiecare mădular slujeşte celorlalte mădulare şi Bisericii întregi. Numai aşa munca fiecăruia şi a tuturor ajută la mersul înainte al obştei şi al fiecăruia în parte.

Dacă Dumnezeu ne-a chemat să colaborăm cu El la făurirea prin muncă a unei vieţi tot mai bune şi mai fericite, e cu atît mai de condamnat cel ce poate munci şi nu munceşte, ci vrea să trăiască pe spinarea altora. Proverbul spune că „lenea e cucoană mare care n-are de mîncare." Lenea este păcat capital, adică un păcat din care izvorăsc alte păcate. Ea duce la nepăsare totală, la parazitism. De aceea ea este condamnată de Dumnezeu şi de oameni. Sf. Apostol Pavel mustră cu asprime pe unii din Tesalonic, care sub motiv că sînt creştini socotesc că nu trebuie să muncească ci numai să discute, să stea de vorbă despre credinţă ş. a. „Vă poruncim fraţilor, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă feriţi de tot fratele ce umblă fără rînduială şi nu după învăţătura primită de la noi. Căci cînd eram la voi v-am dat porunca aceasta: Cine nu vrea să muncească nici să nu mănînce. Auzim însă că unii umblă la voi fără rînduială, nimic lucrînd ci iscodind. Unora ca acestora le poruncim şi îi rugăm prin Domnul nostru Iisus Hristos ca lucrînd în linişte să-şi mănînce pîinea lor. Iar de nu ascultă de cuvîntul nostru pe acela să-l însemnaţi şi să nu aveţi amestec cu el ca să se ruşineze" (II Tes. 3, 6. 10—14). Aşadar, adevăratul credincios este acela care are o viaţă după voia lui Dumnezeu şi în consecinţă munceşte pentru binele tuturor şi pentru sine şi familia sa.

Această învăţătură ne-o dă Mîntuitorul în pilda talanţilor. Dumnezeu dă fiecăruia talanţii, pe care să-i folosească. Talanţii sînt darurile (capacităţile sufleteşti şi trupeşti cu care ne naştem). Unul a primit cinci talanţi, altul a primit doi talanţi şi altul un talant. Cel cu cinci talanţi i-a fructificat prin muncă şi a mai cîştigat cinci talanţi. Cel cu doi talanţi a lucrat cu ei de a mai cîştigat încă doi talanţi. Cel cu un talant a ascuns talantul primit în groapă, ca să-l dea înapoi cum l-a primit. Cel cu cinci talanţi şi cel cu doi talanţi au fost lăudaţi de Dumnezeu şi au fost răsplătiţi („peste multe te voi pune — intră întru bucuria Domnului tău"). Cel cu un talant, pentru că n-a înmulţit talantul prin muncă, ci l-a îngropat, a fost pedepsit şi condamnat ca o „slugă vicleană şi leneşă". Judecata lui Dumnezeu este şi judecata oamenilor, judecata societăţii. Căci societatea, care oferă fiecăruia atîtea posibilităţi, cere fiecăruia să-şi împlinească datoria muncii, căci numai prin munca tuturor şi societatea şi fiecare membru al ei se bucură de bunele rezultate şi se dezvoltă mereu spre o stare din ce în ce mai fericită, mai înaintată.

Societatea socialistă e societate a oamenilor muncii. A muncitorilor din uzine şi de pe ogoare, a oamenilor muncii din şcoli, artă, cultură etc., a tuturor celor ce înţeleg că prin slujirea patriei, prin slujirea obştei, ne înălţăm pe noi trepte de cultură şi civilizaţie, ne bucurăm toţi de progresele realizate şi poporul nostru este preţuit între celelalte popoare pentru vrednicia lui. Căci istoria este şirul de veacuri al marilor realizări ale muncii poporului, care astăzi — continuînd realizările trecutului — se îndreaptă în ritm accelerat prin unitatea şi străduinţa tuturor spre viitorul tot mai înalt şi mai luminos.

Dumnezeu să ne ajute şi să ne sfinţească munca noastră, ca astfel prin faptele noastre să contribuim la înflorirea patriei şi să se preamărească numele Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce încununează fruntea ostenitorilor în via Domnului şi în ogorul ţării noastre.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Rugăciunea pentru morţi (I)

După învăţătura Bisericii Ortodoxe, legătura ce uneşte pe membrii Bisericii cu trupul tainic al Domnului nu se întrerupe nici prin moarte. Raportul reciproc al celor vii cu membri Bisericii triumfătoare se contiună.

Una din modalităţile de continuare a acestui raport este cea care se concretizează în rugăciunile pentru morţi. Acestea sînt expresia vie a manifestării raportului Bisericii de aici de pe pămînt, sau luptătoare, cum i se mai spune, faţă de cei ce au adormit în credinţă şi în comuniune cu Biserica, dar au plecat din această lume pămîntească încărcaţi cu petele păcatelor. Biserica luptătoare săvîrşeşte pentru aceştia milostenii şi alte fapte bune şi mai ales aduce Jertfa euharistică.

Rugăciunile pentru morţi sînt o expresie a comuniunii ce continuă să existe între vii şi cei adormiţi în Domnul. Ele aduc la expresie perfecta comuniune a vieţuitorilor cu cei morţi, pe care moartea îi răpeşte din convieţuirea trupească cu noi, dar nu şi din comunitatea noastră spirituală şi de iubire.

Dar după cum nu putem înţelege cum se lasă Dumnezeu determinat de o oarecare rugăciune şi intervine în desfăşurarea evenimentelor naturale şi omeneşti, tot aşa de cu neputinţă este să înţelegem în general modul cum folosesc rugăciunile celor morţi (Andrutsos Hristu: Dogmatica Bisericii Ortodoxe Răsăritene. Traducere autorizată de Dr. Dumitru Stăniloae, Sibiu, 1930, p. 460).

Din cuvintele Mîntuitorului: „Trebuie să fac, pînă este ziuă, lucrurile Celui ce m-a trimis pe mine; că vine noaptea, cînd nimeni nu poate să lucreze" (Ioan 9, 4), rezultă că după moarte nimeni nu mai poate face nimic în ce priveşte mîntuirea. Prin urmare, pentru obţinerea mîntuirii de către cei morţi există numai o singură posibilitate: rugăciunile celor vii pentru ei şi mai ales Jertfa euharistică, adusă de către Biserică pentru iertarea păcatelor celor vii şi celor morţi. De altfel, posibilitatea iertării păcatelor celor morţi — cu excepţia păcatelor săvîrşite împotriva Sfîntului Duh — rezultă tot din cuvintele Mîntuitorului şi anume: „Celui care va zice cuvînt împotriva Fiului Omului, se va ierta lui; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfînt, nu i se va ierta lui, nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie" (Matei 12, 32).

Din locurile biblice de la Ecclesiast 12, 7; Matei 10, 28 şi I Cor. 15, 45, rezultă că sufletul — ca element constitutiv, esenţial şi deosebit al naturii omeneşti — nu piere niciodată. Astfel, moartea trupească nu este altceva decît despărţirea de trup a sufletului, care — şi fără de trup — rămîne acelaşi deapururea.

În consecinţă, morţii sînt morţi numai cu trupul, iar sufletele lor trăiesc mai departe o viaţă deplin conştientă (vezi Luca 16, 22—31; Apoc. 4, 10—11;

(Continuare în pag. 2)

† Văd. LUDOVICA HERINEANU născ. Lechinţan

În seara zilei de 12 septembrie 1974 s-a stins din viaţă ca o lumînare, pe neaşteptate, în al 84-lea an, distinsa şi venerabila mamă a Î. P. S. Arhiepiscopului Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului, văduva *Ludovica Herineanu,* născută Lechinţan.

Trecerea la cele veşnice a acestei grijulii şi vrednice mame, dar în acelaşi timp şi bunică, străbunică, soacră şi mătuşă a cuprins de tristeţe nu numai inimile celor mai apropiaţi ai familiei ci şi sufletele colaboratorilor Î. P. S. Arhiepiscop Teofil: Membrii Permanenţei Consiliului Arhiepiscopesc, salariaţii Centrului eparhial, protopopii, preoţimea şi credincioşii, care au cunoscut-o şi i-au apreciat înaltele calităţi de mamă şi de creştină.

Sentimentele de profundă stimă şi preţuire faţă de Ludovica Herineanu s-au concretizat şi în numeroasele coroane şi jerbe care îi împodobeau catafalcul.

Slujba înmormîntării a avut loc în 14 septembrie — Ziua Înălţării sfintei şi de viaţă făcătoarei Cruci, fiind săvîrşită după datina Bisericii noastre de către: Î. P. S. Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, şi P. S. Dr. Vasile Coman, Episcopul Oradiei, înconjuraţi de un sobor de 6 preoţi şi doi diaconi. Răspunsurile au fost date de corul catedralei arhiepiscopale din Cluj.

Personalitatea şi vrednicia celei ce a fost Ludovica Herineanu au fost arătate în cuvîntările rostite — ca ultim omagiu — după terminarea prohodului.

Cel dintîi care a elogiat şi a omagiat vrednicia şi credincioşia, evlavia şi demnitatea, bogăţia faptelor bune şi înţelepciunea adormitei în Domnul, Ludovica Herineanu, a fost Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin.

Au vorbit apoi P. S. Dr. Vasile Coman, Episcopul Oradiei, P. S. Iustinian Chira Maramureşanul, episcop-vicar al Clujului, P. C. Onisie Moraru, vicar administrativ — în numele colaboratorilor, profesorilor şi preoţilor din Arhiepiscopie — şi P. C. Gheorghe Simu, paroh la catedrala Schimbarea la Faţă, în numele credincioşilor.

Cortegiul cu carul funerar a străbătut drumul spre cimitirul central, în care a fost redat pămîntului, spre odihnă veşnică, corpul neînsufleţit al mult regretatei şi neuitatei mame, văduva Ludovica Hernineanu, născută Lechinţan.

Dumnezeu să-i facă parte de bucuria aleşilor Săi!

Pr. *Onisie Moraru*
Vicar administrativ

Sfinţii Cosma şi Damian

Între Sfinţii care au luminat prin viaţa lor demnă de urmat, de cuvenită cinstire se bucură în sînul Bisericii noastre Cosma şi Damian, „Sfinţii doctori fără de arginţi", cum sînt îndeobşte cunoscuţi.

Biserica creştină admite trei perechi de Sfinţi Cosma şi Damian, cu aceeaşi îndeletnicire de medici, avînd aceeaşi caracteristică de „anarghiri", adică fără de arginţi datorită faptului că pentru tratamentele pe care le făceau bolnavilor nu primeau nici un fel de plată.

Originea lor este diversă. O pereche, de provenienţă din Asia, cei mai vechi cunoscuţi, înscrişi pentru prăznuire în calendarul creştin ortodox la 1 noiembrie, a doua pereche, din Roma, cu ziua prăznuirii lor la 1 iulie, şi a treia din Arabia, sărbătoriţi la 17 octombrie numai în cultul apusean.

Cei din cetatea Romei s-au născut din părinţi dreptcredincioşi pe vremea împăratului Carinus (sec. III d. Hr.). Dotaţi cu avansate cunoştinţe medicale dar şi ajutaţi de darul lui Dumnezeu în care credeau cu tărie, căci erau convertiţi la credinţa creştină, au început a tămădui tot felul de neputinţe şi boli nu numai în cetatea imperială Roma, ci şi-n satele şi cetăţile din jur.

Pe cît de binefăcători s-au arătat faţă de semenii lor pe atît de crud le-a fost sfîrşitul vieţii, căci însuşi maestrul lor, cel ce i-a învăţat meşteşugul medicinei, pizmuindu-i pentru ştiinţa şi vindecările lor miraculoase, i-a atras pe cei doi fraţi gemeni pe un munte, unde i-a invitat să-l însoţească să culeagă buruieni de leac. În timpul culegerii, Sfinţii au fost împinşi într-o prăpastie şi ucişi cu pietre.

Minunată a fost şi viaţa Sfinţilor Cosma şi Damian fraţi, de neam din Asia, din tată păgîn şi mamă creştină cu numele Teodota. Au avut aceleaşi sfinte preocupări ca şi cea dintîi pereche, adică vindecarea fără de nici o plată a ranelor trupeşti şi sufleteşti ale aproapelui, fapt care pe mulţi păgîni i-a atras la credinţa în Hristos. Ei s-au săvîrşit în pace la adînci bătrîneţe iar după moarte, trupurile lor neputrezite au fost aşezate cu cinste în locul ce se cheamă Phereman (Asia), unde mulţi suferinzi, ducîndu-se la mormintele lor, s-au învrednicit de vindecări miraculoase. Cultul lor s-a generalizat mai ales de către împăratul Justinian, care s-a vindecat de o boală incurabilă. Drept răsplată, credinciosul împărat a înălţat o măreaţă biserică în Constantinopol.

În jurul anului 400, Rabulas, episcopul Edesei, prin ajutorul Sfinţilor şi-a redobîndit vederea, la fel şi episcopul Laurenţius din Constantinopol. În sec. V, în Palestina s-a întemeiat o organizaţie specială pentru cinstirea Sfinţilor, iar în vremea cruciatelor în orient s-a înfiinţat un ordin cu numele Sfinţilor Cosma şi Damian, care avea drept scop îngrijirea pelerinilor şi răscumpărarea creştinilor căzuţi în sclavie. Strălucite biserici zidite în cinstea lor au fiinţat în Ierusalim, Edesa, Constantinopol, cunoscute sub denumirea de „Cosmidioane".

Datorită numeroaselor minuni săvîrşite la mormintele Sfinţilor, cultul lor s-a generalizat în tot orientul creştin, iar la Sinodul die Niceea (786) au fost canonizaţi, daţi spre pomenire în Sf. Liturghie, împreună cu ei fiind pomeniţi şi alţi Sfinţi doctori fără de arginţi: Sfinţii Chir şi Ioan, sărbătoriţi în 30 iunie, Sf. Pantelimon (27 iulie) şi Ermolae (26 iunie), de aleasă cinstire învrednicindu-se pentru aceleaşi motive şi Sf. Samson, Diomid, Mochie şi Anichit, Talaleu şi Trifon. Sfîntul lor ajutor este implorat de slujitorii Sf. altare precum şi de bunii creştini în rugăciunile Sf. Maslu, rugăciunile litiei, sfeştaniei şi alte rugăciuni din molitfelnic.

Între tezaurele spirituale pe care le posedă catedrala sf. Mitropolii a Ungrovlahiei, sînt şi moaştele marilor tămăduitori Cosma şi Damian, aşezate în firida din dreapta pronaosului, în stînga intrării aflîndu-se racla cu moaştele Sf. Dimitrie cel Nou (Basarabov). Demn de remarcat este faptul că în Moldova, din timpurile cele mai vechi, este cunoscut cultul lor. A existat între Valea Trotuşului şi Oituzului, pe dealul care se numeşte şi azi „Cosma", o capelă a Sfinţilor. Multe spitale şi azile româneşti le-au purtat cinstitul lor nume. Mulţi dintre fii neamului nostru şi-au însuşit la botez numele Sfinţilor amintiţi. Adînca lor înrîurire în viaţa religioasă a poporului român o vădesc şi proverbele: „Eşti ca un sfînt fără de arginţi" (se zice despre un om care face treabă fără să ia plată), sau: „Om cinstit dar sărac", este de asemenea referire la Sfinţii pomeniţi. Din această istorisire a vieţii şi faptelor lor se vede cît de mult Sfinţii Cosma şi Damian au trăit un pilduitor umanitarism creştin în care rezidă cu reală binefacere fraternitatea, sociabilul şi atîtea alte lăudabile virtuţi, în frunte cu iubirea creştină faţă de aproapele.

Cu evlavioasă cinstire să-i preamărim deapururi pe „prietenii lui Dumnezeu", pe tămăduitorii cei minunaţi ai boalelor trupeşti şi sufleteşti „doctori fără de arginţi" Sfinţii Cosma şi Damian, aducînd şi noi ca şi dînşii pentru binele aproapelui jertfă de bună mireasmă duhovnicească, dragoste creştinească şi viaţă cît mai curată.

Preot *Ioan Năftănăilă*

Toamnă românească

Moare floare după floare
Bruma pe dealuri apare.
Vîntul, pasăre uşoară,
Printre ramuri se strecoară.
Iarba tristă, în grădină,
După timpul cald suspină.
Colo, pe întinsa vale,
Româneştile tractoare
Ară-ntins cele tarlale
Strălucind frumos în soare.
Cade frunza . . . Las-să cadă,
Ţara-i azi mîndră livadă
Şi mereu aşa va fi
Dacă-n pace vom trăi!

Nicolae Isac, cînt. bis.

Rugăciunea pentru morţi

(Urmare din pag. 1)

5, 8—14). De aceea, cei morţi în Iisus Hristos fac parte — împreună cu cei vii — din aceeaşi Biserică a lui Iisus Hristos (a se vedea: Rom. 14, 7—9; Efes. 1, 9—10; Filip. 2, 10—11).

Din faptul că sufletele celor morţi trăiesc o viaţă deplin conştientă şi fac parte din aceeaşi Biserică, rezultă două concluzii:

a) Cei vii, membrii Bisericii luptătoare de aici de pe pămînt, au posibilitatea de a se ruga şi pentru cei morţi, precum şi posibilitatea împlinirii acestor rugăciuni ale lor, ceea ce reiese în mod limpede din cuvintele Mîntuitorului: „Şi orice veţi cere întru numele meu, aceea voi face . . . Dacă veţi cere ceva în numele meu, eu voi face" (Ioan 14, 13—14). Acelaşi adevăr rezultă din cuvintele Mîntuitorului: „Orice păcat şi orice hulă se va ierta oamenilor, dar hula împotriva Duhului Sfînt nu se va ierta. Celui care va zice cuvînt împotriva Fiului Omului, se va ierta lui; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfînt, nu i se va ierta lui, nici în veacul acesta, nici în veacul ce va să fie" (Matei 12, 31—32). De aici desprindem concluzia că alte păcate — decît cele împotriva Duhului Sfînt — pot fi iertate şi în veacul viitor.

b) Cei vii sînt datori a se ruga pentru *toţi* membrii Bisericii, adică nu numai pentru cei vii, ci şi pentru cei morţi. Sf. Apostol Pavel zice: „Faceţi în toată vremea, întru Duhul, tot felul de rugăciuni şi de cereri, şi întru aceasta priveghiaţi cu toată stăruinţa, rugîndu-vă pentru toţi sfinţii. Rugaţi-vă pentru mine, ca să mi se dea mie cuvînt, cînd voi deschide gura mea, să fac cunoscută cu îndrăzneală taina Evangheliei" (Efes. 6, 18—19). De asemenea: „Vă îndemn deci, înainte de toate, să faceţi cereri, rugăciuni, mijlociri, mulţumiri, pentru toţi oamenii" (I Tim. 2, 1). Întrucît cei morţi sînt membri ai aceleiaşi Biserici ca şi noi, întrucît ei n-au încetat a fi oameni sau fiinţe omeneşti, fiindcă sufletele lor trăiesc în chip deplin conştient — avem tot temeiul să înţelegem prin expresia „toţi oamenii" şi pe cei morţi.

Am văzut că puntea de legătură vie între membrii Bisericii luptătoare de aici de pe pămînt şi membrii Bisericii triumfătoare de pe tărîmul celălalt este iubirea. Or, iubirea — ca legătură de unitate între membrii Bisericii lui Iisus Hristos şi ca datorie permanentă a fiecărui mădular al Bisericii, — trebuie să fie pururea vie, lucrătoare prin fapte bune. Or, din complexul faptelor bune izvorîte din iubire fac parte şi rugăciunile pentru morţi. Toate faptele bune — inclusiv rugăciunile pentru morţi — izvorăsc din iubire, care „nu cade niciodată" şi care este „mai mare" decît credinţa şi decît nădejdea! (I Cor. 13, 8. 13).

De aceea, se cuvine să facem rugăciuni pururea pentru cei morţi, atît prin rugăciunile noastre personale de fiecare zi, cît şi prin slujbele şi rînduielile aşezate de Biserică pentru aceasta, la soroacele cuvenite. Cu atît mai vîrtos, cu cît rugăciunile pentru morţi aduc folos totdeauna celui ce se roagă cu dragoste de frate pentru cei morţi.

Folosul personal ce rezultă din rugăciunile pentru morţi stă în legătură nemijlocită cu virtutea creştină în general. Prin aceste rugăciuni ni se dă prilej să ne întărim credinţa în viaţa de dincolo de mormînt: Totodată, ele nutresc veneraţia pentru cei morţi, susţin speranţa în mila dumnezeiască şi dezvoltă în general dragostea de frate. De aceea, Sf. Ioan Damaschinul zice cu drept cuvînt: „Cel ce luptă pentru mîntuirea aproapelui îşi foloseşte în primul rînd sieşi, apoi aproapelui."

Soroacele sau termenele pentru pomenirea morţilor sînt: Ziua a treia, a noua şi a patruzecea după moarte; la trei, şase şi nouă luni şi la un an după moarte; apoi în fiecare an pînă la şapte ani după moarte.

În afară de pomenirile făcute de rudele şi de urmaşii morţilor, la soroacele arătate mai sus, Biserica face şi ea însăşi pomenirea morţilor şi se roagă pentru ei zilnic, mai în toate slujbele sale, dar mai ales la Sf. Liturghie.

În afară de pomenirea zilnică a morţilor, Biserica are — în cursul anului bisericesc — şi zile anume rînduite pentru pomenirea generală a tuturor morţilor din toate vremurile şi din toate locurile. Acestea sînt: 1. Toate sîmbetele de peste an; 2. Sîmbăta Rusaliilor; 3. Sîmbăta lăsatului sec de carne; 4. Sîmbetele a doua, a treia şi a patra din Postul cel Mare; 5. Sîmbăta lui Lazăr dinaintea Floriilor.

Aceste temeiuri biblice ale rugăciunilor pentru morţi ne obligă să respectăm întrutotul rînduiala stabilită de Biserică în această privinţă.

C. Sîrbu

375 ani de la realizarea unui important eveniment istoric

Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia

În decursul istoriei sale zbuciumate, poporul român din cele trei mari zone geografice ale țării a avut permanent conștiința originii sale comune, a unității sale. Mărturie ne stă structura economică și socială a întregului teritoriu locuit de români, ne stă limba, aceeași pentru transilvăneni, moldoveni sau munteni, credința ortodoxă străbună, aceeași în toate altarele românești din cuprinsul vechii Dacii, cultura și îndeosebi folclorul, de deosebită identitate etc.

Mărturii ne stau, totodată, legăturile strînse și fără întrerupere dintre toți românii, loc important deținînd în această privință legăturile bisericești.

Se știe, de asemenea, că unii dintre domnitori și chiar boieri au avut întinse teritorii în Transilvania, în spațiul cărora au ridicat biserici, mănăstiri și chiar episcopii. Ștefan cel Mare a ajutat Episcopia Feleacului, iar Petru Rareș, care avusese sub stăpînire Ciceul, Cetatea de Baltă, Rodna, Ungurașul și Bistrița, cu zeci de comune, a întemeiat Episcopia Vadului pentru românii acelei părți. Radu cel Mare, Neagoe Basarab și Radu de la Afumați au avut posesiuni în partea de sud a Transilvaniei, unde ia ființă Episcopia Geoagiului și a Silvașului. Ulterior, cînd mitropolia se stabilește la Bălgrad (Alba Iulia), Mihai Viteazul clădește acolo biserică, mănăstire și reședință pentru viitorii ierarhi.

Din Principate s-au primit ajutoare materiale pentru biserici și mănăstiri; în marile mănăstiri de acolo și-au făcut ucenicia mulți ierarhi transilvăneni, călugări și preoți; în cazuri de lipsă tot de acolo s-au trimis ierarhi care să păstorească în Transilvania și călugări care aduceau cu ei manuscrise și cărți pe care le răspîndeau în obște; de acolo au venit tipografi, pictori și zugravi de biserici; preoți nenumărați și aproape toți ierarhii transilvăneni tot acolo și-au primit harul preoției etc. Aceștia, întorcîndu-se acasă, aduceau, odată cu cărțile de cult și ajutoare materiale, și mesajul frăției și unității.

Legăturile s-au menținut apoi prin transilvănenii care au ajuns în Principate ierarhi și călugări, precum și prin ciobanii care își treceau turmele peste Carpați în mănoasele cîmpii din sud și răsărit.

Fenomenul acesta de continuă legătură între toți românii era atît de masiv, încît ideea unirii lor într-un singur stat trăia în sufletul tuturor cu mult înainte de a se fi împlinit în chip real. Vie era însă și conștiința necesității luptei unite împotriva cotropitorilor.

Este cunoscută eroica rezistență opusă de poporul român, sub steagul unor mari domnitori ca: Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș și alții, împotriva dominației otomane, pentru apărarea țării.

La sfîrșitul sec. al XVI-lea, Mihai Viteazul a fost primul domnitor care și-a dat seama că, pentru a putea ține piept primejdiei otomane, „trebuie să unifice capacitatea de luptă, militară și economică a tuturor provinciilor românești sub același sceptru și aceeași comandă" — cum constată unii cercetători de astăzi.

Așa se face că în toamna anului 1599 Mihai Viteazul își începe marșul său spre Transilvania, plecînd cu grosul trupei de la Ploiești pe Valea Buzăului și făcînd, după cum spune o tradiție locală, un prim popas la Vama Buzăului, localitate din preajma Munților Ciucaș. În 20 octombrie îl întîlnim la Prejmer lîngă Brașov, obținînd sprijinul brașovenilor ca de altfel al întregului patriciat săsesc, precum și al trupelor secuiești, care, conduse de Moise Secuiul, luptă alături de Mihai. În 25 octombrie se face joncțiunea la Tălmaciu, lîngă Sibiu, cu o altă ramură a trupelor lui Mihai Viteazul, care a pătruns în Transilvania prin trecătoarea Turnu Roșu (valea Oltului).

În 26 octombrie, marele voievod își așază tabăra la Veștem, iar în 28 octombrie Mihai a angajat, la Șelimbăr în preajma Sibiului, bătălia cu Andrei Bathory, ale cărui trupe au fost înfrînte, ceea ce a dovedit încă odată vitejia și geniul militar al voievodului român. Locuitorii Sibiului au adunat trupurile celor căzuți din ambele tabere și le-au așezat într-o groapă comună, cunoscută pînă astăzi sub numele de „Movila lui Mihai".

Se cuvine să reținem că, pe unde a trecut, Mihai Viteazul a fost primit cu mult entuziasm de către românii transilvăneni, care îl considerau ca pe unul „de-al lor", mulți dintre ei punînd mîna pe arme.

Cu același entuziasm l-au întîmpinat și satele sibiene în drumul său spre Alba Iulia, unde a intrat în chip triumfal la 1 noiembrie 1599, dată de la care s-au împlinit 375 ani.

Șapte luni mai tîrziu, în mai 1600, Mihai Viteazul își trece trupele în Moldova și, după mai multe victorii, alungă pe Movilești din țară. Campania a durat trei săptămîni.

În 1 iulie 1600 boierii moldoveni și înaltul cler depun la Iași cuvenitul jurămînt de credință lui Mihai. La Țara Românească și Transilvania se adăuga acum și a treia provincie românească. Mihai Viteazul se intitulează după aceasta „Domn al tuturor românilor, al Transilvaniei, Moldovei și Valahiei".

Astfel s-a înfăptuit prima unire a tuturor românilor într-un singur stat.

Domnia lui Mihai Viteazul a fost de scurtă durată, dar ea rămîne de o covîrșitoare importanță, atît pentru noi românii cît și pentru alte popoare asuprite, dornice de libertate. Măreața operă a lui Mihai Viteazul — după cum spune un document contemporan — „a căzut nu datorită slăbiciunii sale, nu datorită ripostei din partea celui mai cumplit dușman pe care-l înfrînsese — sultanul Turciei —, ci datorită oribilei crime săvîrșite de generalul Basta în noaptea de 9 august 1601", cînd Mihai a fost ucis în chip mișelesc.

Cunoscînd rolul important pe care Biserica Ortodoxă îl are în viața românilor transilvăneni, Mihai Viteazul a căutat s-o ajute și să o întărească. Înainte de a cuceri Transilvania, prin tratatul din 1595 el a reușit să obțină de la Sigismund Bathory recunoașterea oficială a dependenței Mitropoliei Transilvaniei de cea din Țara Românească. Ridică biserici la Ocna Sibiului, Făgăraș etc.; ajută materialicește biserica Sf. Nicolae din Brașov, Mănăstirea Rîmeț, iar în 1597 ridică mare mănăstire la Alba Iulia, biserică și reședință pentru Mitropolitul Transilvaniei, care însă au fost dărîmate după actul „unirii" de la 1700.

Măsurile represive ale dietei transilvănene contra românilor, țărani, preoți, călugări, după căderea lui Mihai Viteazul, sînt o dovadă că ei au trăit din plin momentul crucial al unirii într-un singur stat sub domn român și că au avut conștiința că sînt cu toții frați.

Evocînd intrarea triumfală a lui Mihai Viteazul în Alba Iulia și, cu deosebire, marele eveniment din istoria poporului nostru: Unirea într-un singur stat a celor trei provincii românești, Țara Românească, Transilvania și Moldova, socotim potrivit să încheiem aceste rînduri cu cuvintele Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, care sublinia: „Unirea realizată de Mihai Viteazul a exercitat o puternică înrîurire asupra generațiilor care au urmat, a înflăcărat pe patrioții și revoluționarii pașoptiști din Țara Românească, Moldova și Transilvania, a constituit un exemplu înălțător și un neîntrerupt îndemn în lupta pentru unitatea națională."

T.

„Parabola fiului risipitor"

În editura Cartea românească a apărut în cursul acestui an volumul de versuri: „Parabola fiului risipitor", semnat de Ion Filipoiu. Cartea ne atrage atenția atît prin titlul ei — legătură avînd nu cu viața necugetată a „fiului risipitor" din parabolă ci cu ideea părăsirii casei părintești — cît mai ales prin versurile care le cuprinde, nu multe la număr, dar deosebit de bogate în idei, imagini și simțire cu adevărat poetică.

Citind aceste versuri, mulți dintre noi care am deschis ochii pe brazdă sau lîngă o căpiță de fîn, ori în bătătura casei, sau, poate, chiar undeva în dosul stînei, trăim emoții profunde căci ne regăsim în ele ca într-o oglindă fidelă. Aceasta pentru că poetul evocă cu inspirată pană „icoana sfîntă a locului natal" (p. 23).

Tema volumului este clar explicată și în prefața semnată de *Demostene Botez*, unde se spune: „Nu cred că exagerez dacă afirm că peste 90% dintre poeții români sînt originari de la țară și că, deci, toți aceștia sînt, într-o accepție largă, dezrădăcinați, ca acei brazi aduși de la munte la oraș cu rădăcină cu tot." Această nostalgie a locurilor natale unii au simțit-o „mai puternic și nu s-a putut să nu o pună în poezia lor" (p. 7). Este cazul versurilor de față.

Cîteva exemplificări sînt, credem, cît se poate de edificatoare:

A răsărit pe coastă firul ierbii,
Din găuri ies șopîrlele și șerpii,
Lăstarul verde s-a-înălțat la bozii,
E vremea, tată, de arat în prosii . . .
(Ritual)

sau:

Să mă revăd pe mine, cel de-atunci,
Flăcău hoinar prin crînguri și prin lunci,
Să-mi scot iar calul negru din coșar,
Cu o tipsie, să-l îmbii, de jar,
Să-i scutur frîul colbăcit sub nări,
Să-i sar în spate, fără șa și scări . . .
(Nostalgie)

ori:

Pămînt natal blagoslovit de zei,
Tu tihnă-ai dat la toți strămoșii mei,
Din toată lumea azi mă-ntorc și eu
La tihna ta, pămîntule al meu!
(Întoarcere)

Așadar, „prin tematica ei, prin forma clasică a versului, prin claritatea expresiei, cartea de față reprezintă un specific național autentic", cum citim tot în prefață, răsplătind pe cititor cu vibrații lăuntrice, pe care doar plaiurile noastre dragi, încărcate de legende și de fapte mărețe, holdele ce se leagănă în vînt, doinele și înțelepciunea poporului nostru ni le pot da.

Gh. P.

INFORMAȚII

Lunile din urmă au înregistrat în Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului următoarele hramuri la așezămintele mănăstirești:

Schitul „Piatra Scrisă" — Armeniș, în prima Duminică după Rusalii (9 iunie), schitul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel" — Bogîltim (29 iunie), paraclisele „Sfîntului Ilie de la Izvor" — Vasiova și „Izvorul Miron" — Românești, precum și schiturile de pe Muntele Mic și Muntele Semenic, toate puse sub protecția Sfîntului Prooroc Ilie (20 iulie), mănăstirea „Săraca" din Șemlacul Mic (6 august), mănăstirea „Timișeni" — Șag (29 august) și paraclisul „Călugăra" — Ciclova Montană (1 octombrie).

Personalul monahal, preoții de la parohiile învecinate, delegați ai Centrului eparhial și protopopiatelor s-au îngrijit de nevoile duhovnicești ale credincioșilor veniți să se închine, mărturisindu-i și împărtășindu-i. Au fost oficiate servicii religioase în cadrul cărora asistența a dat răspunsurile liturgice în comun și a ascultat numeroase predici, prin care era îndemnată să se facă bineplăcută lui Dumnezeu și semenilor prin practicarea virtuților creștinești.

Cu acest prilej credincioșii împreună cu îndrumătorii lor spirituali au trăit momente de adevărată pietate, întorcîndu-se la casele lor cu sentimente de atașament față de Biserică și hotărîți să contribuie la mersul înainte al obștii căreia aparțin.

● Răspunzînd de Seminarul teologic din Caransebeș, unde se formează viitorii preoți din eparhiile Mitropoliei Banatului și din Episcopia Oradiei, Consiliul arhiepiscopesc din Timișoara a luat măsurile corespunzătoare pentru cazarea, instruirea și educarea în cele mai bune condiții a elevilor. În acest sens s-au făcut reparații la imobilele școlii, au fost amenajate noi săli de curs și dormitoare, s-a reorganizat biblioteca prin instalarea într-o încăpere corespunzătoare cu o spațioasă sală de lectură și birou pentru bibliotecar, s-a creat o încăpere specială pentru arhivă, s-au îmbunătățit instalațiile igenico-sanitare și electrice, s-a dotat cantina cu cele necesare, s-a amenajat un teren de sport etc. Analizîndu-se rezultatele la învățătură și comportarea elevilor, s-au dat îndrumări amănunțite privind activitatea de viitor, aceasta urmînd să fie îndeaproape călăuzită și supravegheată de Ierarhi și colaboratorii lor.

Avînd în vedere nevoile elevilor, s-au luat măsuri ca alături de paraclisul existent în incinta școlii să fie amenajată biserica, unde viitorii preoți să se deprindă cu serviciile religioase și să-și facă practica liturgică și omiletică.

(Continuare în pag. 4)

Reamintim cititorilor noștri că REÎNNOIREA ABONAMENTELOR pe anul 1975 se face pînă în 31 decembrie 1974. Abonamentele neachitate în timp util se sistează.

INFORMAŢII

(Urmare din pag. 3)

● Parohia Topîrcea, prot. Sibiu, este atestată documentar de aproape 700 ani, vechimea ei pierzîndu-se desigur, ca multe aşezări de-ale noastre, în negura istoriei. Biserica actuală din Topîrcea, monument istoric, are şi ea o vechime de peste 200 ani. Din acest motiv ea necesita reparaţii capitale, care s-au şi înfăptuit în ultimii zece ani, din iniţiativa unui comitet de credincioşi, sub conducerea C. pr. R. Roşca şi în ultimii ani a vrednicului preot Grigore Gheorghe.

Lucrările au costat o sumă mare de bani, care a fost acoperită din contribuţia credincioşilor, a Arhiepiscopiei Sibiului, a Sf. Patriarhii şi a Statului.

Biserica astfel restaurată şi binecuvîntată constituie o mare bucurie şi cinste în acelaşi timp pentru credincioşii topîrceni, localnici sau aşezaţi în alte părţi ale ţării şi chiar în afara ei, în îndepărtata S.U.A.

● Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Duminică, 4 august 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în parohia Sovata, prot. Tg. Mureş, însoţit fiind de la Sibiu de P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. prof. D. Abrudan şi C. diacon M. Sămărghiţan, după ce în ajun, sîmbătă, 3 august a. c., P. S. Sa a săvîrşit vecernia în aceeaşi parohie.

Din soborul slujitor au mai făcut parte: P. C. prot. David Lazăr (Tg. Mureş) şi C. pr. I. Moldovan, parohul local.

Cu acest prilej a fost hirotonit întru diacon tînărul teolog V. Ghişoiu, iar întru preot C. diacon L. Coltor, pentru parohia Slimnic, prot. Sibiu.

La sfîrşitul Sf. Liturghii au predicat: P. C. prof. D. Abrudan şi P. C. vicar Traian Belaşcu, după care cuvînt de învăţătură a rostit P. S. Episcop-vicar Emilian, care a zăbovit asupra optimismului creştin.

● Duminică, 18 august 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească la Mănăstirea Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, cu care prilej a hirotonit pe ipodiaconul I. Minu întru diacon.

La priceasnă a predicat Cuv. ierod. T. Părăianu.

După Sf. Liturghie P. S. Sa a vorbit despre cunoaşterea lui Dumnezeu, îndemnînd credincioşii la ataşament faţă de Biserica străbună.

● Localitatea Bruiu, prot. Mediaş, este atestată documentar de peste 700 ani. Credincioşii români de aici au avut în decursul vremii o viaţă foarte grea, găsindu-i în tabăra călugărului Sofronie, în mişcarea acestuia pentru drepturi şi Lege de la 1761.

Biserica, veche şi ea, a fost reparată capital prin contribuţia credincioşilor, sub conducerea C. pr. Gr. Cernea, fiind binecuvîntată, din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae, de P. C. prot. P. Boeriu (Mediaş), Duminică, 25 august 1974.

● Duminică, 1 septembrie 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a oficiat Sf. Liturghie în biserica din Inceşti, filie a parohiei Forosig, prot. Beiuş, cînd a fost hirotonit ca preot tînărul absolvent de seminar Taloş Liviu, pe seama parohiei Biuşa, prot. Zalău.

Predica zilei a fost ţinută de păr. secretar eparhial Nicolae Mara.

Cu această ocazie, s-a făcut şi instalarea noului preot al bisericilor din Forosig şi Inceşti, proaspătul absolvent de seminar de la Curtea de Argeş, Nicolae Gîrz.

P. S. Sa a ţinut un cuvînt de învăţătură, în cadrul căruia i-a îndemnat pe credincioşi spre cele bune şi l-a încurajat pe noul lor păstor sufletesc ca să strîngă rîndurile în jurul Bisericii strămoşeşti.

● Duminică, 8 septembrie 1974, de sărbătoarea Naşterii Sf. Fecioare Maria, P. S. Episcop Vasile al Oradiei — însoţit de P. C. iconom-stavrofor Ioan Gagiu, directorul Administraţiei Patriarhale — a săvîrşit, în mijlocul unui sobor de preoţi şi diaconi, Sf. Liturghie în parohia Borozel, jud. Bihor.

Predica zilei a fost ţinută de către P. C. părinte Ioan Gagiu, care a vorbit pe înţelesul tuturor despre cinstirea ce se cuvine a o da în general tuturor Sfinţilor, dar îndeosebi despre supracinstirea ce se cuvine Sfintei Fecioare Maria, ca uneia ce a născut după trup pe însuşi Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos.

Ca semn al dragostei şi al grijii pe care P. F. Părinte Patriarh Justinian o poartă credincioşilor din această parte a ţării, P. C. părinte Ioan Gagiu a adus în dar bisericii din Borozel o Sf. Evanghelie şi Apostol, pentru care P. S. Episcop Vasile, în cadrul cuvîntului de învăţătură pe care l-a rostit, a exprimat alese sentimente de respect şi mulţumire Prea Fericirii Sale.

● Duminică, 1 septembrie 1974, invitat fiind de Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Clujului, credincioşii din filia Buza-Cătun au avut bucuria să primească în mijlocul lor pe Prea Sfinţia Sa Emilian Birdaş Răşinăreanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei de Alba Iulia şi Sibiu, venit să le sfinţească biserica nou construită.

P. S. Sa a fost însoţit de P. C. Ioan Stoica, inspector eparhial Sibiu, P. C. cons. Iosif Chertes, delegat al Î. P. S. Arhiepiscop Teofil, P. C. arhid. Constantin Voicu — Sibiu, diaconul Simion Felecan Cluj, precum şi un grup de studenţi de la Institutul Teologic din Sibiu.

Praznicul sfinţirii a început din ajun, cînd s-a săvîrşit slujba Vecerniei împreună cu Litia.

Duminică după slujba de sfinţire a bisericii s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în cadrul căreia P. S. Sa a vorbit credincioşilor despre cinstirea locaşului de închinare.

● În ultimii ani credincioşii din parohia Breazova, protopopiatul Lugoj, îndrumaţi de harnicul lor preot Ioan Şerban, distins cu rangul de „iconom", au reconstruit biserica, devenită necorespunzătoare. La daniile enoriaşilor s-a adăugat sprijinul material primit nu numai din partea Arhiepiscopiei Timişoarei, ci şi a P. F. Părinte Patriarh Justinian.

Construcţia odată terminată a fost împodobită cu pictură şi obiectele de cult necesare. Astfel pregătită, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a tîrnosit-o Duminică, 8 septembrie 1974. Dumnezeiasca Liturghie ce a urmat, cu primirea de către credincioşi a Sfintei Cuminecături, cuvîntul de învăţătură al Ierarhului, darea de seamă a preotului şi împărţirea anaforei — au constituit toate momente deosebit de înălţătoare, care vor rămîne neşterse în memoria bunilor credincioşi din Breazova.

● Între 4—10 septembrie 1974, a avut loc la Bucureşti cel de-al *III-lea Congres internaţional de studii sud-est europene,* la care s-au întrunit peste 1300 participanţi din 30 ţări.

Alături de profesori şi cercetători de seamă în domeniul istoriei din ţara noastră, la Congres au participat şi au prezentat comunicări: P. S. Episcop-vicar Nestor Vornicescu Severineanul: „Zapisul lui Adam însoţit de notaţie psaltică"; P. C. prof. Ioan G. Coman: „Sciţii Ioan Casian şi Dionisie cel Mic şi relaţiile lor cu lumea mediteraniană"; P. C. prof. Ioan Rămureanu: „Sinodul de la Sardica din 343—344 şi pătrunderea creştinismului la geto-daco-romani"; P. C. prof. Teodor Bodogae: „Idei pedagogice moderne în opera filozofică a lui D. Cantemir" şi P. C. preot Constantin Cronţ: „Rolul cultural al Atosului în evul mediu."

La încheierea lucrărilor personalităţi de peste hotare: Michel Conil-Lacoste, reprezentantul directorului general al UNESCO, acad. V. Georgiev (Bulgaria), D. F. Marcov (Uniunea Sovietică), K. D. Grothusen (R.F.G.) ş. a. au dat expresie sentimentelor de recunoştinţă faţă de Preşedintele Republicii Socialiste România, Domnul *Nicolae Ceauşescu,* sub al cărui înalt patronaj a avut loc Congresul, şi au exprimat calde mulţumiri Comitetului român de organizare, precum şi satisfacţia pentru nivelul ştiinţific ridicat la care s-au desfăşurat lucrările Congresului.

● Duminică, 15 septembrie 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrşit sfinţirea bisericii din filia Cerîşa, aparţinătoare de parohia Marca, prot. Şimleul-Silvaniei, înnoită în ultimii doi ani, în timpul păstoririi actualului paroh, preotul Traian Buican.

Predica zilei a fost ţinută de P. C. vicar V. Costin.

La sfîrşit P. S. Episcop Vasile a rostit un cald cuvînt de învăţătură.

În cadrul Sf. Liturghii, tînărul teolog Iancău Viorel a fost hirotonit preot pe seama parohiei Sălăjeni, protopopiatul Şimleul-Silvaniei, iar tînărul absolvent de seminar, Oargă Gheorghe, a fost hirotonit întru diacon.

● Duminică, 22 septembrie 1974, a sosit la Sibiu Episcopul anglican al Londrei de Sud, Mervyn Stockwood, membru al Camerei Lorzilor, fiind însoţit de capelanul său, preotul Charles Lendsdale.

Oaspetele a luat parte la Sf. Liturghie arhierească din catedrala mitropolitană, săvîrşită de P. S. Episcop-vicar Emilian, prezent fiind Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Spre sfîrşitul Sf. Liturghii, în catedrală a sosit o delegaţie din Republica Federală Germania, condusă de prof. univ. dr. Peter Hauptmann de la Universitatea din Münster, din delegaţie făcînd parte dr. Karl Christian Felmy, referent pentru Ortodoxie din Serviciul relaţiilor externe al Bisericii Ev.-Lut. din R.F.G., precum şi 10 studenţi în Teologie. Scopul vizitei a fost de a cunoaşte la faţa locului Biserica Ortodoxă Română, a cărei istorie au studiat-o la ei acasă prin cursuri şi seminarii.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a prezentat credincioşilor pe toţi oaspeţii, subliniind că aceste vizite constituie o contribuţie la unitatea dintre Bisericile creştine, precum şi la pacea şi înfrăţirea între popoare.

La reşedinţa mitropolitană a avut loc apoi o scurtă recepţie pentru oaspeţii din R.F.G., după care Î. P. S. Mitropolit Nicolae a reţinut la masa de prînz pe Episcopul Stockwood, la care a participat şi P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. prof. dr. Gr. Marcu, P. C. prof. dr. M. Şesan, dl asist. A. Jivi, ca interpret.

S-au purtat discuţii referitoare la viaţa bisericească ortodoxă şi anglicană. Spre seară, oaspeţii au vizitat biserica şi colecţia de icoane pe sticlă din Sibiel, prot. Sibiu.

Luni, 23 septembrie 1974, la reşedinţa mitropolitană, de faţă fiind Î. P. S. Mitropolit Nicolae, P. S. Episcop-vicar Emilian şi P. C. consilieri, Episcopul oaspete s-a întîlnit cu P. C. profesori de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, cu care prilej s-au discutat probleme de interes teologic şi pastoral, organizarea învăţămîntului teologic etc.

Eminenţa Sa Episcopul Mervyn Stockwood a mai vizitat Schitul Păltiniş şi Mănăstirea Brîncoveanu, exprimîndu-şi deosebita satisfacţie pentru tot ceea ce a văzut.

Din acatistul Sf. Ierarhi Ilie Iorest şi Sava Brancovici, mitropoliţi ai Transilvaniei

ICOSUL AL VII-LEA

Hristos, Mîntuitorul nostru, căutînd spre sfintele tale rugăciuni, te-a scos din temniţă, Ierarhe Ioreste, spre folosul Bisericii Sale. Pentru aceea şi noi, lăudîndu-te, zicem ţie:

Bucură-te, cela ce, pentru adevăr, în temniţă ai fost aruncat;
Bucură-te, că acolo, lui Dumnezeu, din tot sufletul te-ai rugat;
Bucură-te, cela ce pe Hristos, cu suspinele tale l-ai chemat;
Bucură-te, că prin voia Sa, din închisoare ai fost slobozit;
Bucură-te, că după aceea, la mănăstirea Putna te-ai dus;
Bucură-te, că în această mănăstire, laudă şi mulţumire lui Hristos ai adus;
Bucură-te, că apoi de la Putna la Iaşi ai plecat;
Bucură-te, că acolo Varlaam Mitropolitul cu drag te-a îmbrăţişat;
Bucură-te, că şi de voievodul Vasile Lupu ai fost primit;
Bucură-te, că pe toţi cu firea ta blîndă i-ai dobîndit;
Bucură-te, cela ce eşti chezaş dumnezeieştii bunăvoinţe;
Bucură-te, mărturisitorule neclintit al dreptei-credinţe;
Bucură-te, Ierarhe Ioreste, prea fericite!

CONDACUL AL VIII-LEA

Apărător al celor dosădiţi, potrivnic celor asupritori te-ai arătat, Ierarhe Ioreste, că turma ta ai călăuzit-o cu strălucirea minunatelor tale nevoinţe, prin pustia cea arzătoare a pătimirilor, către pămîntul făgăduinţei, la izvorul cel dătător de viaţă al învăţăturii lui Hristos, pentru care şi noi cu credinţă te lăudăm strigînd, Aliluia!

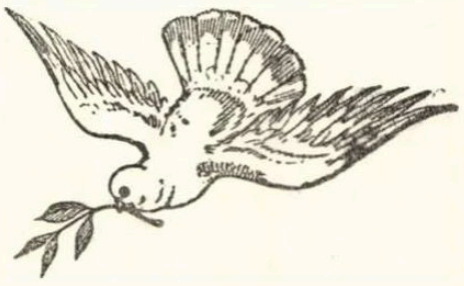

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 noiembrie 1974 Nr. 43—44

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

IV Sfintele canoane în viaţa Bisericii

Botezul în lumina sf. canoane

Sfinţirea şi mîntuirea omului se înfăptuieşte în şi prin Biserică. Mîntuitorul însuşi călăuzeşte Biserica şi ca atare ea este sfinţitoare şi aducătoare de mîntuire. El a încredinţat Bisericii săvîrşirea tuturor lucrărilor sfinte, între care locul cel mai însemnat îl ocupă Sf. Taine. Acestea sînt lucrări dumnezeieşti ce împărtăşesc credincioşilor, printr-o formă văzută, într-un mod sensibil, Harul lui Dumnezeu cel nevăzut. De aici se vede că nu omul este autorul sau întemeietorul Sf. Taine, ci însuşi Dumnezeu de la care omul primeşte Harul. Sf. Apostol Pavel scrie corintenilor: „Nici cel ce sădeşte nu e ceva, nici cel ce udă, ci numai Dumnezeu care face să crească" (I Cor. 3, 7).

Biserica are şapte Sf. Taine: Botezul, Mirungerea, Euharistia, Preoţia, Mărturisirea, Căsătoria şi Maslu.

Prima Taină care deschide şirul lucrărilor sfinţitoare ale Bisericii este Botezul. Însuşi Mîntuitorul l-a întemeiat prin porunca Sa: „Mergînd învăţaţi toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duh, învăţîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă" (Matei 28, 19—20). Prin Sf. Botez omul primeşte cea dintîi sfinţire şi i se deschide uşa de intrare în creştinism, în împărăţia Harului. Fără primirea Botezului, nimeni nu poate fi membru al Bisericii şi nu are dreptul de a primi celelalte Sf. Taine. Aşadar, Botezul, în afara importanţei sale de împărtăşire a Harului divin, care condiţionează o renaştere spirituală a celui ce-l primeşte, este şi un act juridic care acordă drepturi şi impune obligaţii.

Potrivit rînduielii lăsate de însuşi Mîntuitorul Hristos (Matei 28, 19), condiţia esenţială a validităţii Botezului este săvîrşirea lui în numele Sf. Treimi. Canonul 49 apostolic combate credinţa greşită, pe care o aveau ereticii din acel timp, despre Sf. Treime şi stabileşte formula Botezului, după cuvintele Mîntuitorului din Sf. Evanghelie. Canonul 50 apostolic continuă să aducă alte precizări în legătură cu forma săvîrşirii Sf. Botez: „Dacă vreun episcop sau preot nu va săvîrşi trei afundări ale Tainei, ci o singură afundare, care se face întru moartea Domnului, să se caterisească. Fiindcă nu a zis Domnul: Botezaţi întru moartea mea, ci: „Mergînd, învăţaţi toate popoarele, botezîndu-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duh." Despre obligativitatea întreitei afundări, scrie în canonul său 91 şi Sf. Vasile cel Mare, zicînd: „Omul, botezîndu-se, se afundă de trei ori", iar canonul 95 al Sin. Trulan repetă acelaşi lucru, cînd se ocupă de primirea ereticilor, care se întorc la Biserică, dispunînd botezarea lor prin întreita afundare. Canonele 46 şi 47 apostolice sancţionează cu depunerea din treapta preoţiei pe acei clerici, ce ar accepta botezul eretic care nu respectă întreita afundare şi care — după cuvintele canonului 47 apostolic — „îşi bate joc de crucea şi de moartea Domnului şi nu deosebeşte pe preoţii adevăraţi de cei mincinoşi". Asemenea prevederi canonice se bazează întîi de toate pe învăţătura Sf. Scripturi (Rom. 6, 4; Col. 2, 12), precum şi pe acele locuri scripturistice, care aseamănă Botezul cu o baie sau o scăldătoare (Efes. 5, 26; Tit 3, 5), ori cu potopul (I Petru 3, 21). Însuşi cuvîntul „botez" înseamnă, în limba greacă, „cufundare". În al doilea rînd, canoanele se bazează pe practica Bisericii vechi, care săvîrşea Botezul prin afundare, după cum reiese din scrierile Sf. Părinţi (Vasile cel Mare, Ciprian, istoricul Eusebiu, Fer. Augustin ş. a.). Numai celor bolnavi, care zăceau în pat, li se îngăduia — ca o excepţie de la regula generală — să fie botezaţi prin vărsarea sau stropirea cu apă (conform Sf. Ciprian, epist. 76).

Materia botezului este apa. În această privinţă, prevederile Sf. Scripturi sînt aşa de clare şi de numeroase (Matei 3, 6, 16 şi paralele; Ioan 3, 5; F. A. 8, 36; 10, 47; Efes. 5, 25), încît Biserica n-a mai stabilit canoane speciale.

Botezul este necesar pentru mîntuire şi fără primirea lui nu se poate intra în împărăţia lui Dumnezeu (Ioan 3, 5). Indiferent de vîrstă, pentru a deveni membru al Bisericii, pentru a fi mădular al Trupului lui Hristos (I Cor. 12, 27; Efes. 4, 12), pentru a se îmbrăca în Hristos (Gal. 3, 27) şi a deveni o făptură nouă (Efes. 4, 24) este necesară primirea Botezului. Însemnează că şi copiii au nevoie de Botez, căci nu le putem contesta dreptul la mîntuire. Dacă în Vechiul Testament, Legea le-a acordat copiilor dreptul unei legături cu Dumnezeu, prin rînduiala Tăierii împrejur şi a ceremonialului la 40 de zile după naştere, cu atît mai mult în Biserica lui Hristos ei nu pot fi lipsiţi de Harul sfinţitor. Mai ales că tăierea împrejur a fost considerată, de Sf. Apostol Pavel, ca o prefigurare a Sf. Botez (Col. 2, 11). Însuşi Mîntuitorul a zis: „Lăsaţi copiii şi nu-i opriţi să vină la mine, că a unora ca aceştia este împărăţia cerurilor" (Matei 19, 14). Deci Iisus a exprimat aici chiar o preferinţă pentru copii. Însă tot după cuvîntul Său, în împărăţia lui Dumnezeu nu pot intra decît cei născuţi din apă şi din Duh (Ioan 3, 5), ceea ce înseamnă că şi copiii au neapărată trebuinţă de Sf. Botez. În afară de aceasta, copiii, deşi n-au păcate personale, au totuşi păcatul strămoşesc (Ps. 50, 6; 57, 3; Rom. 5, 12), care nu se poate şterge altfel decît prin Botez.

Aşa au înţeles problema şi aşa au procedat Sf. Apostoli şi Sf. Părinţi. Sf. Scriptură ne aduce mărturii concludente în acest sens (F. A. 2, 42; 16, 14; 30; I Cor. 1, 16 ş. a.). Tot aşa, în Constituţiile Apostolilor (VI, 15), Botezul copiilor este amintit ca o rînduială de origine apostolică. În acelaşi fel se exprimă şi Sf. Părinţi. Sf. Irineu scrie că „Iisus a venit să mîntuiască pe acei ce se renasc printr-Însul, pe prunci, pe copii, pe tineri şi pe bătrîni". Scriitorul bisericesc Origen spune că „Biserica a primit de la Apostoli tradiţia de a împărtăşi botezul şi pruncilor". Fer. Augustin mărturiseşte că „Botezul pruncilor l-a avut Biserica totdeauna".

Pe baza acestor mărturii şi a practicii existente, Biserica a legiferat Botezul copiilor încă din anul 252, la un sinod, ţinut în Cartagina. Dispoziţia a fost repetată la un alt sinod, din anul 418, ţinut tot în Cartagina, care, în canonul 124, hotărăşte: „Cel ce neagă necesitatea Botezului pruncilor celor de curînd născuţi, să fie anatema." Această hotărîre a fost aprobată şi de sinodul ecumenic Trulan, prin canonul 2, devenind astfel obligatoare pentru întreaga Biserică.

(Continuare în pag. 2)

„Opriţi limba voastră de la rău..."

Ps. 33, 12

Clevetirea este un păcat greu, atît de greu încît proorocul David se ruga fierbinte lui Dumnezeu să-l izbăvească de el. Ca mulţumită pentru primirea acestui dar făgăduieşte împlinirea poruncilor Domnului, zicînd: „Izbăveşte-mă de clevetirea oamenilor şi voi păzi poruncile Tale" (Ps. 118, 134). Vorbirea de rău, bîrfa perfidă, calomnia, odată azvîrlite în jur lasă urme dureroase, răni de nevindecat. Spusă discret, ca o nevinovată insinuare, strecurată perfid sub protecţia anonimatului, şoptită la ureche sau trîmbiţată şi aruncată violent în elementara demnitate umană, clevetirea se întinde repede ca un pîrjol, ca un val de apă tulbure.

De aceea Sfînta noastră Biserică ne învaţă „să nu mărturisim strîmb împotriva aproapelui", ci, dimpotrivă, „să cinstim, să păzim numele bun al semenului nostru". Tot în această ordine de idei sînt demne de reţinut sfaturile Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel: „Daţi tuturor cinste, iubiţi frăţia..." (I Petru 2, 17) şi: „Iubiţi-vă cu dragoste frăţească unii pe alţii, luînd înainte unul altuia cu cinstirea" (Rom. 12, 10). Cu vorba, omul poate cauza bucurie şi mîngîiere semenilor săi, îi poate salva de la necaz, dar totodată poate preface în iad viaţa acestora, îi poate împinge la pieire. Apostolul Iacob a asemănat cu drept cuvînt limba cu cîrma corăbiilor, care deşi mică este răspunzătoare de atîtea poveri, sau cu frîul calului, sau cu o scînteie de foc care aprinde codrii (Iacob 3, 3—9).

Clevetirea este un lucru urît şi de nesuferit atît de grav încît întunecă multe bune silinţe, cum zice şi Sf. Vasile cel Mare: „Într-adevăr, năpăstuirea smereşte pe bărbat şi pîrîciunea coboară pe cel smerit... şi atîta este răutatea din clevetire, încît şi pe cel desăvîrşit îl pogoară din înălţimea lui" (Epistola către Eustatie al Sevastiei). De aceea Sf. Apostol Iacob zice: „De se pare cuiva dintre voi că este creştin bun şi nu îşi înfrînează limba sa, ci-şi înşeală inima sa, cucernicia aceluia zadarnică este" (Iacob 1, 26).

Prin vorbirea de rău se vatămă bunul nume al omului, se terfeleşte cinstea lui. Păcatul este cu atît mai grav cu cît se face în umbră, în lipsa celui calomniat.

Numele bun valorează mai mult decît mii de comori de aur (Pilde 22, 1), iar pierderea sau ştirbirea lui constituie o mare pagubă.

Clevetirea este o faptă laşă, ca şi lovitura pe la spate, şi nu odată durerea cauzată de ea unui om de omenie este mai gravă decît o lovitură cu ciomagul. Cel ce vorbeşte de rău pe semenul său, cel ce cleveteşte, o face aceasta cu uşurinţă, dar a repara calomnia este foarte greu. Cineva murindu-i mama şi-a vopsit haina albă în negru. După trecerea doliului a vrut să şi-o revopsească în alb. La cererea lui, vopsitorul i-a spus: Din alb se face uşor negru, dar din negru alb nu se poate. Şi-n adevăr, cine poate vindeca rana ce se face unui suflet prin vorba rea? Cîţi nu au răul obicei ca prin vorba rea să cauzeze şi să mărească durerea aproapelui? Cine ar putea descrie în toată profunzimea ei starea omului sensibil la vorba rea, spusă despre el? Cîte nopţi nedormite, cîte căsnicii distruse, cîte familii fericite au fost năruite în urma acuzelor, a bănuielilor fără temei, a vorbelor aruncate pentru a învenina sau pentru a ataca un om care munceşte şi îşi duce viaţa cinstit.

Iată relatarea unui om: „Tînărul acela era un om foarte inimos care în toate prilejurile lăsa să se întrevadă omenia lui. Punea mîna şi ajuta pe cel căzut, ridica din nevoie pe cel sărman, sfătuia pe prieten, îndemna pe cel slab, încălzea cu vorba-i cinstită sufletul răcit al celui căzut în îndoială...

(Continuare în pag. 2)

Salutul, expresie a cinstirii și demnității noastre

Din cele mai vechi timpuri oamenii au obișnuit ca atunci cînd se întîlnesc sau se despart să se salute într-un fel sau altul. Cei din antichitate obișnuiau ca salutul să-l însoțească cu anumite gesturi, ca: Întinderea mîinilor, îndoirea brațelor peste piept, aruncarea hainei, atingerea umărului stîng etc. Bărbații din timpurile noastre obișnuiesc ca odată cu rostirea salutului să-și descopere capul. Salutul fiind un semn convențional de cinstire, de agrăire, este specific omului și de aceea a trece un om pe lîngă alt om, cînd te cunoști, fără să saluți, ci numai să te privești, ar fi ceva neomenesc. O asemenea situație ar părea ciudată și faptul acesta a fost înțepat de ironia poporului și s-a concentrat într-un usturător proverb, ca: „Bună ziua, căciulă, că stăpînul n-are gură.“ Salutul fiind „o formulă uzuală de politețe, de respect, de simpatie“, contribuie la menținerea bunelor relații între membri societății, cultivîndu-se astfel respectul pentru om, pentru demnitatea lui. Poporul cu înțelepciunea lui a și găsit un proverb în care să arate că salutul este semnul bunelor relații dintre oameni, cînd zice: „Salutul între dușmani este primul semn al împăcării.“

Dar ceea ce putem observa este că în salut se ascunde gradul de cultură al oamenilor, standardul lor spiritual, precum și năzuințele lor. Așa bunăoară romanii obișnuiau să salute cezarii și patricienii cu „ave“, adică „slavă ție“. Aici putem observa camuflarea unei realități sub haina salutului. Și anume, este știut că cezarii și patricienii duceau o viață plină de belșug, putînd fi invidiată de orice om, de aceea păturile flămînde de sclavi și plebei nu puteau decît să-i slăvească pentru viața lor plină de satisfacții și lipsită de griji. Acest salut îi exprima cel mai bine și le convenea cel mai mult. În schimb grecii, popor aplecat spre cugetare, spre filozofie, trăind mai mult pe plan spiritual, se salutau cu „hierete“ adică „bucură-te“. Să ai cît mai multe satisfacții spirituale însemna pentru ei ceea ce-și doreau din toată inima. Ce înseamnă, de altfel, salutul moștenit din vechime al minerilor care înainte de a intra în schimb în mină, își zic: „Noroc bun!“

Dar revenind la salutul „Bucură-te“ putem spune despre el că este biblic întrucît atunci cînd îngerul Gavriil s-a prezentat înaintea Fecioarei, să-i aducă marea veste, i-a zis: „Bucură-te ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine“ (Luca 1, 28). Salutul, cum vedem, începe cu „bucură-te“, salut pe care și Mîntuitorul Iisus Hristos l-a folosit, atunci cînd după învierea Sa din morți s-a întîlnit cu femeile mironosițe, cărora le-a zis: „Bucurați-vă“ (Matei 28, 9).

Iisus-Domnul folosește cuvîntul „bucurați-vă, ca cuvînt de întărire, dar și ca cuvînt de salut, asemeni lui „pace vouă“ (Ioan 20, 19. 26). Aceste cuvinte au fost reținute de cultul divin la dumnezeiestile slujbe, cînd preotul binecuvintează credincioșii „Pace tuturor“ și credincioșii ca la orice salut îi răspund cu: „Și duhului tău“.

În zona Bacău se agrăiesc cu „Buna ziua să dea Dumnezeu“, iar în cea din Chișinău Criș cu „Bună ziua deie Dumnezeu“ etc.

Dar cel mai răspîndit salut este: „Bună dimineața“, „Bună ziua“, „Bună seara“. Ele sînt intrate în uzul celor mai multe popoare avînd o consacrare milenară în timpul cînd oamenii duceau o viață pastoral-agricolă, cînd, întîlnindu-se dimineața, ce-și puteau dori decît o dimineață bună, o zi bună pentru călătorie, și o seară bună pentru binemeritata odihnă.

Ele însă au o deplină valabilitate și astăzi, cînd unele saluturi sterpe, fără nici un fel de mesaj încep să-și facă loc pe ici pe colo în relațiile dintre noi. Sau cînd, de pildă, zicem un „bună ziua“ cuiva, nu-i facem numai o urare, ci exprimăm și un fel de dorință; ca ziua pe care semenul o începe, și noi împreună cu el, să fie cît mai senină, mai plină de roade în muncă, mai încărcată de bucurii lăuntrice ș. a. m. d. Nu se cuvine deci să abandonăm saluturile noastre tradiționale, de dragul unor formule de împrumut, care, în afară de o perdea de parfum artificial, n-au nici un fel de conținut pentru noi.

Credem că nu este lipsită de folos întrebarea: Cum este bine să fie salutați ierarhii și preoții. Ierarhilor, ca unora care sînt în plinătatea harurilor lui Iisus Hristos, se cuvine să le zicem „Sărut dreapta“ sau „Sărut sfințita dreaptă“. Preoților cred că este bine să ne adresăm cu salutul cu care ei înșiși se salută, adică cu „plecăciune“. Acest salut n-are nimic umilitor și păgubitor în sine, cum s-ar crede, pentru că în această privință atît de frumos ne glăsuiește Sf. Ioan Damaschinul care zice că purtăm în noi chipul lui Dumnezeu, și de aceea respectîndu-ne sau cinstindu-ne unii pe alții, cinstim pe Dumnezeu, cel ce ne-a zidit după chipul și asemănarea Sa.

Pr. *Vasile Petrica*

„Opriți limba voastră de la rău...“

(Urmare din pag. 1)

Într-o zi a primit mesajul amar al vorbirii de rău. Și atît de tare s-a întristat, atîta otravă i s-a strecurat în măruntaiele sufletului său, încît, căzînd în deznădejde, s-a omorît.“ Iată ce poate face gura slobodă.

Clevetirea este un asasinat moral. Sf. Ioan Hrisostom ne îndeamnă cu cuvinte de aur să ne ferim de acest păcat, zicînd: „Să nu ne ascuțim limba unii împotriva altora și nici să vorbim cuvinte grele, săpînd cinstea aproapelui.“

Să ne stăpînim limba. Bîrfirea nu-i altceva decît lucrarea puterii întunecate, aducătoare numai de rău. Gura vorbește din prisosința inimii. „Cum puteți grăi cele bune, fiind răi — îi certa Mîntuitorul pe farisei — căci din prisosința inimii grăiește gura“ (Matei 12, 24).

Cîte rele s-ar evita dacă „omul ar fi grabnic a auzi și tîrziu a grăi, tîrziu a se mînia“ (Iacob 1, 19). „Omul înțelept își pune în cumpănă vorba“ (Is. Sirah 21, 28).

Se uită adesea că adevărata valoare a unei persoane nu constă în promptitudinea ripostei (adesea necugetată și regretabilă), ci în capacitatea de a rezolva cu tact, calm și bună-dispoziție chiar cele mai delicate situații. „Tu știi că vorba dulce tămăduiește și jignirea cea mai grea“, spune un erou al lui Eschil. Dacă vreodată ne-am lăsat învinși de slăbiciunile omenești, ponegrind pe semenii noștri, să avem tăria de a repara greșeala săvîrșită, de a restabili cît mai repede onoarea aproapelui nostru lezată pe nedrept. Să ne ferim de a scorni pe seama aproapelui păcate și vini închipuite, cum au făcut odinioară cei doi bătrîni desfrînați, care au ponegrit pe Susana pentru că nu și-au putut împlini gîndul lor vinovat. Să apărăm pe cel ponegrit pe nedrept, ca Daniil, care a dovedit vinovați pe cei doi bătrîni și a scos la iveală nevinovăția Susanei.

Să ne folosim așadar de graiul pe care ni l-a dat Dumnezeu pentru a-l preamări pe El, pentru înaintarea vieții omenești, pentru exprimarea sentimentelor noastre nobile, pentru binele aproapelui, pentru tot ceea ce înalță viața. În acest fel dovedim că sîntem buni fii ai Bisericii, că darul sfînt al lui Dumnezeu, limba, este comoara scumpă a vieții noastre.

Sfinții Apostoli în Așezămintele lor poruncesc ca „cei ce umblă cu clevetiri să fie depărtați de Biserica lui Hristos, ca niște ucigători de frați... ca să nu vatăme Biserica lui Hristos“.

Dar nu numai învățătura noastră creștină oprește clevetirea ci și legiuirile țării noastre prevăd sancțiuni aspre împotriva acelora care prin cuvinte, gesturi sau prin alte mijloace ar căuta să defaime cinstea cuiva cu scopul de a expune acea persoană la disprețul public. (A se vedea Codul Penal, art. 205—206.)

Ca fii buni ai Bisericii, ca cetățeni vrednici ai Patriei să ne străduim deci a avea mereu sub pază limba noastră, folosind-o numai în cele bune, după voia lui Dumnezeu, care ne-a dat-o ca mădular de seamă al trupului nostru.

Preot *Vasile Prodea*

Botezul în lumina sf. canoane

(Urmare din pag. 1)

Întrucît pruncii nu pot face singuri, la botezul lor, mărturisirea de credință, Biserica a rînduit ca nașii să mărturisească și să garanteze pentru ei, înaintea Mîntuitorului Iisus Hristos, că îi vor crește în duhul creștin. Despre această datorie a nașilor amintesc și Sf. Părinți, mai ales Sf. Ioan Gură de Aur și Fer. Augustin. Instituirea nașilor s-a făcut în baza unei practici a Mîntuitorului, care în numeroase cazuri a acceptat credința unora pentru tămăduirea sau chiar învierea altora, ce nu puteau avea o credință personală Matei 9, 2. 18; 15, 28; Marcu 2, 5; 9, 24—27; Ioan 11, 20—43 ș. a.). Tot așa procedează și Biserica, primind credința nașilor și a părinților pentru administrarea Sf. Botez pruncilor.

Datorită faptului că Botezul este numit o a doua naștere, în sens duhovnicesc, a celui care se botează, între nașul și finul se stabilește o legătură spirituală, care a fost considerată de Biserică, din cele mai vechi timpuri, ca fiind foarte însemnată. Importanța acestei rudenii spirituale a fost consemnată în canonul 53 al sin. Trulan, precizîndu-se și consecințele ei, și anume interzicerea căsătoriei între nașul și fina și între nașul și mama finei. Mai tîrziu, Biserica a extins interzicerea căsătoriilor între rudenii spirituale pînă la al șaptelea grad, ca și la rudenii de sînge.

Dat fiind rolul nașilor la Sf. Botez, Biserica a dispus — după cum scrie Simeon, arhiepiscopul Tesalonicului — „ca nașul să fie ortodox și cunoscător al dreptei credințe. Căci am auzit lucru foarte greu și fără cale, că unii fac nași ai copiilor lor pe vrăjmași ai credinței și pe eretici, pentru pricini omenești, nădăjduind oarecare foloase. Unii ca aceștia și Taina o leapădă și pe copiii lor nu-i luminează...“

Taina Sf. Botez, administrată în mod valid, nu se mai poate repeta la aceeași persoană, nici chiar atunci cînd acea persoană s-ar lepăda de credință și apoi s-ar întoarce din nou la Biserică. Fiind asemănat cu nașterea, Botezul nu se repetă, cum nu se repetă nici nașterea la același om. Sf. Apostol Pavel spune că prin Botez „ne-am îngropat împreună cu Hristos pentru ca, precum Hristos a înviat din morți, așa să umblăm și noi întru înnoirea vieții“ (Rom. 6, 4). Precum nu este însă posibilă o a doua moarte a lui Hristos, tot așa nu este admis nici al doilea Botez. Acest lucru este exprimat și în canonul 47 apostolic, și în Simbolul credinței, în care mărturisim *un* Botez. La fel scrie și Sf. Ap. Pavel (Ef. 4, 5). În cazul unor prunci părăsiți, despre care nu se știe dacă au fost botezați, Biserica a dispus botezarea lor în mod condiționat, adică cu formula „dacă n-a fost botezat“ se botează etc.

Tot canonul 47 apostolic dispune botezarea din nou a celor care n-au primit botezul în mod valid, adică n-au fost botezați în numele Sf. Treimi, ori au fost botezați de eretici, care n-au respectat rînduiala prescrisă la botez. Canonul 7 al sinodului al II-lea ecumenic cere botezarea din nou a celor botezați cu o singură afundare, după cum obișnuiau să facă ereticii, potrivit învățăturii lor greșite despre o singură persoană în Sf. Treime.

În prezent, Biserica Ortodoxă recunoaște validitatea Botezului săvîrșit în numele Sf. Treimi de către alte confesiuni creștine.

Cu privire la săvîrșitorul botezului, Biserica învață, potrivit canoanelor 47, 49 și 50 apostolice, că numai episcopii și preoții sînt îndreptățiți a boteza. Dar în cazuri de nevoie, în lipsa acestor persoane competente și mai ales cînd cel care urmează a se boteza este în primejdie de moarte, atunci diaconul, sau, în lipsa acestuia, oricine dintre mirenii ortodocși poate să boteze, respectînd însă invocarea numelui persoanelor Sf. Treimi. În legătură cu aceasta, găsim în Molitfelnic următoarele precizări canonice: „Cade-se a ști, că dacă va fi pruncul slab și nu s-ar întîmpla preot, atunci, ca să nu moară pruncul nebotezat, orice parte bărbătească, sau nefiind nimenea dintre bărbați, atunci moașa, sau orice altă femeie, luînd apă, să-l boteze“. Urmează formula Botezului: „Iar de va trăi pruncul, trebuie să se aducă la preot, ca să plinească miruirea și toată slujba.“

În urma celor expuse, vedem că Sf. Botez are o mare importanță pentru Biserică. Datorită lui, Biserica crește în spațiu și se perpetuează în istorie. De aceea Sf. Părinți i-au acordat multă atenție și i-au consacrat numeroase scrieri și canoane.

Pentru fiecare credincios în parte, Sf. Botez este nu numai ușa de intrare în împărăția Harului, ci și arvuna vieții veșnice (Tit 3, 6—7).

Pr. *Colotelo Mihail*

190 de ani de la

Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan

Răscoala ţărănească din 1784, condusă de Horia, Cloşca şi Crişan, reprezintă cel mai însemnat moment din lupta seculară pentru pămînt şi viaţă mai bună dusă de ţărănimea din Transilvania. Ea n-a fost o acţiune întîmplătoare, ci apare ca un rezultat firesc al exploatării multiseculare a ţărănimii de către nobilii proprietari de pămînt. Deşi robota era fixată la 3 sau la 4 zile pe săptămînă, totuşi moşierii locali pretindeau ţăranilor iobagi să le lucreze pe timp nelimitat cu întreaga familie, la care se adăugau dijmele, adică a zecea parte din produsele agricole şi din animale şi felurite alte taxe. Pe de altă parte, ţăranii erau obligaţi să plătească numeroase impozite către fisc, mai ales după ce Transilvania ajunsese sub stăpînirea imperiului austriac al Habsburgilor (1688), felurite contribuţii pentru întreţinerea armatelor imperiale, a funcţionarilor statului, diferite cărăuşii etc.

O situaţie mult mai grea aveau locuitorii din Munţii Apuseni, mai ales cei de pe domeniul Zlatna, ajunşi iobagi ai statului habsburgic, care aveau o serie de obligaţii în plus legate de dezvoltarea minieritului (construirea de instalaţii miniere, muncă în mină, transporturile de materiale, restricţii la folosirea pădurilor şi păşunilor etc.).

Această tristă stare de lucruri i-a făcut pe moţi să se ridice la luptă. Au ales mai întîi calea legală, adică plîngeri individuale la autorităţile locale, de la care au ajuns la plîngeri adresate direct Curţii din Viena prin anumiţi ţărani mai luminaţi, delegaţi de ei. Au primit doar vagi promisiuni, dar, pînă la urmă, nu s-a făcut nimic. Le mai rămînea doar o singură cale: aceea de a se ridica la luptă cu arma în mînă împotriva asupritorilor. Începutul s-a făcut la 24 mai 1782, cînd a avut loc un incident la Cîmpeni, între moţi şi arendaşii armeni ai cîrciumăritului, terminat cu osîndirea a cinci ţărani la moarte, iar a altora la închisoare şi despăgubiri în bani.

A fost trimisă o nouă delegaţie la Viena, din care făcea parte şi Ursu Nicolae, supranumit Horia, iobag din Albac-Arada (jud. Alba), care a izbutit să fie primit în audienţă de împăratul Iosif II, aducîndu-i la cunoştinţă toate abuzurile şi nedreptăţile pe care le îndură ţăranii din Transilvania.

Pentru că tocmai atunci se auzeau zvonuri neliniştătoare pentru imperiul habsburgic, împăratul Iosif II a poruncit să se facă înscrieri voluntare de militari în Transilvania, pentru întărirea regimentelor de graniţă de aici. Mulţi ţărani au pornit spre Alba Iulia sau spre alte oraşe, pentru a se înscrie „cătane" în regimentele de grăniceri, căci în felul acesta scăpau de iobăgie (în decurs de o lună, numai în Alba Iulia s-au înscris 81 de sate). Acest lucru a nemulţumit însă pe nobilii (nemeşii) proprietari de moşii, căci pierdeau multe braţe puternice de lucru pe moşiile lor, mai ales că ţăranii, o dată înscrişi, refuzau să mai suporte sarcinile iobăgeşti. Reprezentanţii nobilimii izbutesc să obţină anularea „conscripţiei militare", fapt care îndîrjeşte şi mai mult pe ţărani.

Duminică, 31 octombrie 1784, un număr de 500—600 de ţărani, din părţile Zarandului, Hunedoarei şi Abrudului, au ţinut o adunare în biserica din satul Mesteacăn (jud. Hunedoara), sub conducerea lui Gheorghe Marcu zis Crişan, hotărînd ca a doua zi să pornească din satul Curechiu spre Alba Iulia, pentru a se înscrie ca militari. Dar a doua zi, doi funcţionari, însoţiţi de cîţiva soldaţi, au venit în Curechiu, încercînd să-l prindă pe Crişan, acuzat de răzvrătirea poporului. Ţăranii s-au opus, omorînd pe cei doi funcţionari, iar soldaţii au fost dezarmaţi şi alungaţi. La îndemnul lui Crişan, au pornit la distrugerea castelelor nobiliare din satele învecinate. În ziua de 2 noiembrie, au căzut pradă flăcărilor „curţile nemeşeşti" din Criscior, Brad, Ribiţa.

Din comitatul Zarand, focul răscoalei s-a întins cu repeziciune în spre Valea Mureşului şi pe valea Streiului, apoi în comitatul Arad, fiind nimiciţi numeroşi asupritori ai ţărănimii cu toate averile lor.

Răsculaţii au suferit însă o grea înfrîngere în faţa cetăţii Deva, terminată cu uciderea multora din ei.

Mişcarea din Zarand şi Hunedoara a fost urmată de alta, tot aşa de violentă, în satele din domeniul Zlatna şi din jurul Abrudului. În fruntea răsculaţilor de aici se afla Horia şi tovarăşul său credincios Ion Oargă, supranumit Cloşca, iobag domenial din Cărpiniş. La 4 noiembrie, moţii răsculaţi au depus jurămîntul în faţa lui Horia în hotarul satului Blăjeni. În ziua următoare, au intrat în Cîmpeni, iar peste două zile în Abrud.

De aici, grupe de răsculaţi au pornit pe Valea Arieşului şi pe Valea Ampoiului, cu intenţia de a ataca domeniul baronului Simion Kemeny din Galda, unde erau închişi mai mulţi ţărani. O parte a răsculaţilor a pătruns pe teritoriul comitatului Cluj.

Întinderea răscoalei a determinat nobilimea să se ridice cu şi mai multă furie împotriva ţărănimii. Peste tot, iobagii erau tîrîţi în închisori, bătuţi şi ucişi la orice bănuială, chiar şi în regiunile care n-au fost cuprinse de răscoală.

Totodată a intrat în acţiune şi armata imperială, în fruntea căreia se afla generalul Preiss. Un locotenent-colonel, Schultz, izbuteşte să încheie un armistiţiu cu Cloşca la Tibru, cu încetarea ostilităţilor timp de opt zile, făgăduind să obţină rezolvarea doleanţelor ţărănimii: desfiinţarea iobăgiei, înscrierea ţăranilor ca grăniceri şi eliberarea celor închişi la Galda. La 16 noiembrie se încheie un nou armistiţiu, apoi un al treilea la Sălciua. Toate aceste trei înţelegeri au avut un efect negativ pentru răscoală, deoarece au slăbit avîntul răsculaţilor, oferind trupelor imperiale şi organelor administrative răgazul cuvenit pentru întărirea forţelor şi pentru încercuirea ţăranilor în munţi. Între timp, a fost informat şi împăratul Iosif II de izbucnirea răscoalei. El a dat dispoziţii amănunţite guvernatorului Transilvaniei, Samuil Brukenthal, cu privire la înăbuşirea ei şi la pedepsirea conducătorilor.

O nouă întîlnire a ţăranilor răsculaţi cu lt-col. Schultz le-a dovedit că doleanţele lor n-au fost rezolvate. Mai mult chiar, ofiţerul imperial încercase să desolidarizeze pe ţărani de conducătorii lor, cerîndu-le chiar predarea lor către autorităţi. Acest lucru i-a îndîrjit şi mai mult şi i-a făcut să reia lupta.

Agitaţiile şi mişcările ţărăneşti se răspîndesc acum în toată Transilvania, plănuindu-se organizarea unui front de la Deva pînă la Huedin. Dar acum lupta era mult mai grea, căci ţăranii nu mai luptau împotriva unei nobilimi neorganizate, ci împotriva armatei imperiale, bine organizată. Cu toate acestea, ei luptau cu vitejie, cîştigînd noi biruinţe la Brad, Rîmeţ şi Lupşa, între 27 şi 30 noiembrie 1784. La 7 decembrie însă ţăranii răsculaţi au suferit o grea înfrîngere în apropierea satului Mihăleni (jud. Hunedoara). Dîndu-şi seama de superioritatea numerică a trupelor imperiale, în ziua de 14 decembrie, Horia a îngăduit oamenilor săi să se întoarcă pe la casele lor. Horia şi Cloşca

(Continuare în pag. 4)

Contribuţia literaturii religioase la formarea limbii române literare

În vitrinele librăriilor a apărut în 1974 o carte valoroasă, de mare utilitate pentru publicul larg cititor (profesori, studenţi, elevi etc.) — după cum se subliniază în prefaţă — intitulată: *„Momente din evoluţia limbii române literare"*, scrisă de profesorii universitari şi istorici literari *Gabriel Ţepelea* şi *Gh. Bulgăr*, cu o colaborare mai restrînsă a altor doi cronicari literari: Florente Ghinescu şi Traian Blajovici. Majoritatea capitolelor aparţin însă lui Gabriel Ţepelea, îndeosebi cele referitoare la perioada veche, în care acest cercetător s-a remarcat în special.

Cele 422 de pagini ale volumului cuprind următoarele patru mari capitole: Epoca veche, Faza de tranziţie spre epoca modernă (perioada premodernă), Perioada modernă şi Perioada actuală. Recomandăm această carte preoţilor şi studenţilor teologi, mai ales pentru capitolul întîi, care tratează în mod amănunţit „Epoca veche", deci contribuţia literaturii religioase la evoluţia limbii române literare. Foarte bine venite sînt însă şi celelalte capitole.

Între primele texte traduse, păstrate în manuscris, sînt citate: Codicele voroneţean, Psaltirea scheeană, Psaltirea voroneţeană, Psaltirea Hurmuzachi, Catehismul marţian. Pe baza faptelor de limbă (după cum accentuează G. Ţepelea, la p. 17) acestea sînt texte anterioare lui Coresi şi după unele particularităţi lingvistice, ele pot fi localizate în Maramureş.

P. P. Panaitescu — se arată în cartea pe care o semnalăm — conchide că apariţia primelor tipărituri în limba română trebuie considerată drept *„o biruinţă a tendinţelor populare, care, la noi ca şi în alte ţări, au înlocuit limbile moarte din cult şi cancelarii cu limba vie a poporului"*.

Între primele texte tipărite, „pînă nu demult se ştia de tipărirea unui Catehism lutheran la Sibiu, în 1544, cu caractere chirilice, care s-au pierdut..." S-a vorbit apoi de celelalte cărţi ale lui Coresi.

„Cercetările mai noi au dus la descoperirea la Leningrad în 1964 a unui *Evanghelier slavo-român*, tipărit la Sibiu în 1544. Studiind acest text..., Em. Petrovici conchide că ne găsim în faţa unui text de provenienţă moldoveană, necunoscut pînă acum de specialişti, datorită lui Filip Maler-Moldoveanul, care a tipărit tot la Sibiu *Tetraevanghelul slavon din 1546*. Deci primul text românesc tipărit şi cunoscut pînă în prezent datează dinaintea lui Coresi..."

Iar mai departe relevînd textele coresiene şi Palia de la Orăştie (1581—82), autorul scrie:

„Dintre textele tipărite cele mai importante sînt textele coresiene. Ţelul principal al lui Coresi a fost introducerea limbii române ca limbă de cult în locul celei slavone. În epilogul de la *Evangheliar românesc*, 1561, citînd pe Apostolul Pavel, el arată că: *„... În sfînta besearecă mai bine e a grăi cinci cuvinte cu înţeles, decît 10 mii de cuvinte neînţelese în limbă străină."* Şi în concluzie se scrie: „Aceste texte au fost răspîndite în Transilvania, Muntenia, Moldova etc. şi au contribuit astfel la *fixarea limbii române literare*. Se poate vorbi deci de începuturile limbii române literare odată cu tipăriturile coresiene, deoarece aceste texte au suferit o îmbunătăţire conştientă, determinată de accesibilitate şi au cunoscut o largă răspîndire. Apar la Coresi cîteva din condiţiile limbii literare: *„O limbă mai îngrijită, mai accesibilă, o limbă de circulaţie mai largă, depăşind frontierele unei regiuni."*

Între principalele scrieri religioase care au mai contribuit la dezvoltarea limbii române literare sînt citate cele ale mitropolitului Moldovei Varlaam (1632—1653), care deplîngînd faptul că *„limba noastră românească n-are carte pre limba sa"* şi care a tipărit cu ajutorul domnitorului Vasile Lupu cărţile în limba română: *Carte românească de învăţătură" sau Cazania, Iaşi 1643; „Şapte taine a besearicii", Iaşi 1644, şi „Răspunsul împotriva catihismului calvinesc", apoi „Noul Testament de la Bălgrad" (1648)*.

La fel au contribuit începuturile exprimării în versuri în limba română, ca *Psaltirea lui Dosoftei* (1673), *Viaţa şi petrecerea sfinţilor* (1682—86). Contribuţia acestora a fost însemnată la îmbogăţirea vocabularului şi la structura frazelor.

Pentru începuturile stilului retoric, ca o contribuţie deosebită sînt citate *„Didahiile"* (predicile) lui Antim Ivireanu, mitropolitul Ţării Româneşti (1709—1716), care însă n-au fost tipărite decît în cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În acestea, înaltul ierarh s-a ridicat cu vigoare — accentuează autorul — împotriva turcilor, împotriva celor bogaţi ce „să odihnesc pre aşternuturi moi şi frumoase, împotriva necinstei, a făţărniciei, a destrăbălării" etc. Ca să fie înţeles de mase, a recurs la o limbă predominant populară şi variată întrebuinţată cu mijloace chiar artistice.

Limba şi stilul istoriografiei tratează contribuţia în evoluţia limbii române literare a cronicarilor moldoveni şi munteni, a lui Dimitrie Cantemir, a cronicii anonime despre Brîncoveanu, a cărţilor populare; Şcoala ardeleană cu Samuil Micu, Gh. Şincai şi Petru Maior (Lexiconul de la Buda), I. Budai-Deleanu, Văcăreştii, fraţii Golescu, C. Conachi, Ion Eliade Rădulescu, Gramatica românească — Sibiu 1828, Gh. Asachi presa şi stilul administrativ; „Dacia Literară", Costache Negruzzi, Alecu Russo, Nicolae Bălcescu, Grigore Alexandrescu, Anton Pann, V. Alecsandri, Alexandru Odobescu, Academia Română, Titu Maiorescu, M. Eminescu, Ion Creangă, I. L. Caragiale, Ion Slavici, G. Coşbuc, O. Goga, Macedonski; limba şi stilul între cele două războaie, limbajul criticii literare, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Tudor Arghezi şi Lucian Blaga.

Fără îndoială că cercetarea problemelor de limbă literară este inepuizabilă; ea a fost şi este în continuă dezvoltare, în plină evoluţie, spre o limbă tot mai unitară, tot mai modernă şi mai accesibilă pentru românii de pretutindeni.

Nicolae D. Găvozdea

Alba Iulia în epoca preistorică

Datorită unor deosebit de favorabile condiţii geografice — căi lesnicioase de comunicaţie, pe văile largi ale rîurilor sau pe plaiurile domoale ale Munţilor Apuseni — şi a unor bogăţii naturale cu totul remarcabile, favorabile dezvoltării unei agriculturi intensive şi creşterii animalelor, precum şi existenţei unor importante bogăţii ale subsolului dintre care sarea, aurul şi argintul ocupă locul de frunte, aceste locuri au constituit din vremi îndepărtate o vatră de permanente aşezări omeneşti.

Astfel, nu este de mirare că la Alba Iulia a fost descoperită în ultimii ani, la Lumea Nouă, una dintre cele mai mari aşezări din epoca neolitică — circa 3500—2000 î. e. n. — care atestă prezenţa unor triburi de agricultori ajunse la un înalt nivel de dezvoltare, fapt dovedit de foarte frumoasa ceramică pictată, de uneltele de os şi piatră lustruită sau de obiectele de podoabă, între care remarcăm, cu deosebire, colierele din carapacea unei scoici mediteraniene cu numele de Spondylus. Această populaţie, care trăia în bordeie şi locuinţe de suprafaţă, pe lîngă o agricultură primitivă se mai ocupa şi cu creşterea animalelor şi pescuitul.

Putem spune, prin urmare, că aşezarea neolitică de la Lumea Nouă, situată în partea de nord a actualului oraş, pe prima terasă a Mureşului, constituie cea mai veche mărturie de locuire de pe teritoriul Albei Iulii.

Urme sporadice de locuire s-au putut identifica aproape peste tot şi în epoca bronzului. Sînt demne de menţionat punctele La vii, Ijac şi Platoul romanilor. Menţionăm, de asemenea, un depozit de obiecte din bronz, descoperit de mai multă vreme în cartierul Partoş.

Epoca fierului (800—350) marchează o etapă importantă în istoria multimilenară a oraşului Alba Iulia. În imediata apropiere a acestuia, deasupra cătunului Teleac, cercetătorii Muzeului de istorie din Alba Iulia au scos la lumină o foarte importantă aşezare fortificată, o adevărată cetate, cu şanţuri şi valuri de apărare, una din cele mai importante aşezări de acest fel din ţara noastră, puternic centru politic tribal, poate chiar al unei uniuni de triburi tracice, care stăpîneau cursul mijlociu al văii Mureşului într-o vreme cînd progresul dezvoltării economice a dus la radicale transformări sociale prin apariţia claselor, a şefilor de trib şi a războaielor ca mijloc de rezolvare a diferendelor intertribale.

Prin urmare, în epoca preistorică, Alba Iulia se remarcă drept un important centru, în care viaţa a pulsat cu intensitate de-a lungul a patru milenii, caracterizîndu-se nu numai printr-o permanentă continuitate de viaţă, ci şi prin închegarea unor puternice comunităţi umane, cum este aşezarea valea Lumea Nouă şi cetatea de la Drîmbar.

Prof. *Ioan Berciu*

Din acatistul Sfinţilor mărturisitori Visarion, Sofronie şi mucenicul Oprea

ICOSUL AL VII-LEA

Propovăduit-ai dreapta credinţă cu mare îndrăzneală, cuvioase Visarioane, în părţile Dobrei, Devei, Orăştiei, Bălgradului şi Săliştei, iar mulţimea care te asculta, însufleţită de mari nădejdi şi de bucurie duhovnicească, îţi aducea cuvenită cinstire, ca unui trimis al lui Dumnezeu. Pentru aceasta şi noi, smeriţii lăudîndu-te zicem ţie:

Bucură-te, cela ce şi pe cei din Sibiu să-i încurajezi ai voit;
Bucură-te, că multă milă ţi s-a făcut de ei, pentru cît au pătimit;
Bucură-te, cela ce pe cale ai fost prins şi tîrît în judecată;
Bucură-te, că nici măcar o clipă fruntea nu ţi-ai plecat;
Bucură-te, cela ce hotărît credinţa cea dreaptă ai mărturisit;
Bucură-te, că cu limbă înţeleaptă, adevărul l-ai descoperit;
Bucură-te, cela ce a prigonitorilor rea voinţă ai mustrat;
Bucură-te, că ai cerut acelora să facă pocăinţă;
Bucură-te, cela ce ai mîngîiat pe fraţii tăi în restrişte şi nevoi;
Bucură-te, că şi astăzi, de sus din ceruri, eşti alături de noi;
Bucură-te, cela ce cu pilda vieţii tale, pe toţi ai luminat;
Bucură-te, că în pătimiri şi necazuri tare i-ai îmbărbătat;
Bucură-te, Visarioane Cuvioase, care cu mare rîvnă Ortodoxia ai apărat!

CONDACUL AL VIII-LEA

Izvor de lumină şi dreaptă credinţă te-ai arătat Cuvioase Visarioane şi facerile tale de bine peste toţi s-au revărsat, iar noi lăudă aducem Atotputernicului Dumnezeu şi strigăm Aliluia!

ICOSUL AL VIII-LEA

În multe rînduri, i-ai adunat pe credincioşi în jurul tău, Cuvioase Sofronie, şi i-ai învăţat să ţină cu tărie credinţa ortodoxă cea primită de la părinţi şi să fie gata cu toţii pentru apărarea adevărului. Pentru aceasta, cu evlavie te cinstim pe tine, zicînd:

Bucură-te, rîvnitor al aşezămintelor apostoleşti;
Bucură-te, păstrătorule dîrz al hotărîrilor soborniceşti;
Bucură-te, al Bisericii dreptmăritoare slujitor adevărat;
Bucură-te, al Ortodoxiei noastre strămoşeşti, stîlp neclintit;
Bucură-te, cela ce pe potrivnici, fără sfială i-ai vădit;
Bucură-te, că de dorul dreptăţii, pururea ai fost călăuzit;
Bucură-te, cela ce, de la Duhul Sfînt, adevărul tuturor ai grăit;
Bucură-te, că pe stînca dreptei credinţe sufletele tu le-ai întărit;
Bucură-te, că graiurile tale erau întocmai ca vîrtejul de foc;
Bucură-te, că sufletul credincioşilor, de pretutindeni se aprindea de dragostea cea către Domnul la auzul propovăduirii tale;
Bucură-te, cela ce nădejdile credincioşilor nu le-ai desmînţit;
Bucură-te, că de necazurile tuturor, cu sîrguinţă te-ai îngrijit;
Bucură-te, Sofronie Cuvioase, care cu mare rîvnă Ortodoxia ai apărat!

CONDACUL AL IX-LEA

Adusu-şi-a aminte Dumnezeu de rugăciunile tale, Cuvioase Sofronie, pe care le-ai făcut pentru întărirea dreptei credinţe, pentru că cei ce mai înainte fuseseră smulşi din staulul Ortodoxiei, iarăşi au venit la sînul Bisericii Mame, ca împreună cu tine, care te afli în ceruri, să cînte lui Dumnezeu, Aliluia!

ICOSUL AL IX-LEA

Apărat-ai, mucenice Oprea, cu multă tărie şi credinţă înaintea ocîrmuitorilor asupritori, de la care cu stăruinţă ai cerut de atîtea ori dreptate şi libertatea credinţei strămoşeşti pentru fraţii tăi asupriţi. Dar ai fost prins, legat şi aruncat în grea temniţă, unde pentru dreapta credinţă ai suferit pînă la moarte. Pentru aceasta, lăudînd cu evlavie pătimirea ta mucenicească, te fericim zicînd ţie:

Bucură-te, stîlpare prea aleasă a Bisericii noastre strămoşeşti;
Bucură-te, mlădiţa bună şi roditoare tuturor spre folos;
Bucură-te, cela ce întocmai cu Sfinţii, lupta cea bună ai luptat;
Bucură-te, că de nimeni, niciodată, nu te-ai lăsat înfricoşat;
Bucură-te, cela ce a treia oară drumul Vienei ai luat;
Bucură-te, că acolo o nouă jalbă, cu hotărîre ai dat;
Bucură-te, cela ce ai crezut cu tărie, că dreptatea va veni;
Bucură-te, că ai fost încredinţat că libertatea va birui;
Bucură-te, că talantul ce ţi s-a încredinţat, fără încetare l-ai înmulţit;
Bucură-te, că în toată viaţa ta, prin faptă, ai arătat rod însutit;
Bucură-te, cela ce cu gura ai mărturisit adevărul fără şovăire;
Bucură-te, că cu inima ta ai crezut fără de îndoire;
Bucură-te, mucenice Oprea, care cu mare rîvnă credinţa ai apărat!

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Răscoala lui Horia, Cloşca şi Crişan

(Urmare din pag. 3)

s-au retras împreună în munţi, plănuind o nouă ridicare a moţilor în primăvara anului 1875.

După încetarea focului, nobilimea a început noi represiuni împotriva ţărănimii, mai ales asupra celor din satele răsculate. Sute de ţărani au fost ucişi în felurite forme (tragerea în ţeapă, tăierea capului etc.), alţii închişi fără nici o judecată. Pentru că împăratul Iosif II făgăduise o răsplată de 300 de galbeni celor care ar prinde pe conducătorii răscoalei, s-au găsit cîţiva ţărani trădători, care au ajutat autorităţile în această acţiune. Horia şi Cloşca au fost prinşi, la 27 decembrie 1784, în pădurea Scorăgetului în hotarul satului Mărgău (jud. Sălaj), iar Crişan a fost prins abia la 30 ianuarie 1785.

Legaţi în lanţuri, au fost duşi sub pază militară în fortăreaţa de la Alba Iulia şi închişi fiecare în cîte o celulă. Comisia de judecată a hotărît ca Horia şi Cloşca să fie frînţi cu roata (Crişan îşi luase singur zilele), iar trupurile lor să fie despicate în patru şi expuse în diferite sate ale răsculaţilor.

Înainte de execuţie, cei doi condamnaţi au fost spovediţi şi împărtăşiţi de preotul Nicolae Raţiu din Alba Iulia, care le-a scris testamentele. Horia arăta, între altele, că dă iertare creştinească celor şapte ţărani care i-au vîndut pe bani autorităţilor, iar Crişan lasă o sumă de bani preotului Vasile pentru ca să-l pomenească. Execuţia a avut loc la 28 februarie 1785, pe o colină din faţa fortăreţei Alba Iulia numită „la furci", în prezenţa a peste 2500 ţărani români, aduşi din 419 sate. Alţi numeroşi participanţi la răscoală au fost judecaţi de comitetele Alba, Cluj şi Hunedoara (frîngere cu roata, tăierea capului, tragerea în ţeapă etc.).

Un prim rezultat pozitiv al răscoalei a fost hotărîrea imperială din 22 august 1785, prin care se desfiinţa servitutea personală şi legarea de glie a ţăranilor iobagi, acordîndu-li-se dreptul de a se căsători după voie, de a învăţa carte şi meserii, de a dispune de bunurile lor.

Care a fost atitudinea slujitorilor Bisericii noastre faţă de ţărănimea răsculată? Episcopii sîrbi, care păstoreau atunci pe credincioşii ortodocşi din Transilvania şi Arad, au fost siliţi să lucreze pentru potolirea ei, ceea ce au şi făcut, ca unii care nu cunoşteau durerile obştei mari a românilor.

Se cuvine însă să reţinem că cei mai mulţi preoţi, fiind de multe ori ei înşişi iobagi şi ducînd aceeaşi viaţă grea ca şi păstoriţii lor, au fost alături de răsculaţi. În mai multe memorii ale nobilimii către contele Jankovici, se cerea pedepsirea preoţilor români, socotiţi ca instigatori la răscoală. Între preoţii care au luat parte activă la revoluţia lui Horia, Cloşca şi Crişan amintim pe *Ianăş Cazan*, din Mesteacăn, care a făcut rugăciuni pentru izbînda mişcării pornită la 31 octombrie 1784, *Constantin Turciu* (popa Costan) din Crişcior, care a îndemnat poporul să se ridice din nou la luptă după cele trei „armistiţii", *Avram* din Uibăreşti, care îndemna poporul să distrugă pe nobilii din Ribiţa, *Dănilă* din Crişcior, *Zaharia* din Bretea Mureşeană, *Gheorghe* din Bucureşci, *Mihai* din Ghelmar (sate din jud. Hunedoare), *Gheorghiţă Nicula* din Albac, unul din căpitanii lui Horia, *Ioan Cocan* din Păclişa (jud. Alba), care a dus tratative, în numele răsculaţilor, cu colonelul Ott, *Vasile* şi *Gavril Sularu* din Mogoş, *Petru Iancu* din Lupşa, popa *Petru zis Rotogol* din Abrud, *Vasile* din Pintic (jud. Cluj), etc., etc. După unii cercetători, tot preoţi ar fi fost şi *Ioan Hagi Crişănuţ* din Bistra, unul din oamenii de încredere ai lui Horia şi un *Popa Nicolae* din Orăştie, care ar fi plecat în Ţara Românească după ajutoare.

În timpul răscoalei, dar mai ales după înăbuşirea ei, mai mulţi preoţi au fost ucişi (*Ianăş Cazan din Mesteacăn, Mihai din Ghelmar*, decapitat la Deva, *Costan din Crişcior, preotul din Sîrbi, Lupu din Zam, Antonie din Lupşa, Gligor din Bedeleu-Cluj*), alţii întemniţaţi (*Dumitru* din Cinciş, *Mihai* din Băcia, *Ion* din Bîrsău, *Anghel* din Săcărîmb (sate din jud. Hunedoara), apoi: *Dumitru* din Ocolişul Mare-Alba, *Vasile* din Cucerdea, *Simion* din Cricău, *Matei* din Hăpria, *Costan* din Decea (toate în jud. Alba), *Petru* din Niraşteu-Mureş, *Ioan* din Micăsasa, preotul din *Adămuş*, pe Tîrnave, apoi cîţiva din judeţul Arad etc., etc.).

Aşadar, preoţii români au fost — ca în tot decursul istoriei — alături de păstoriţii lor, în aceste momente de grea încercare, cînd obştea românească din Transilvania s-a ridicat la luptă pentru înlăturarea asupririi şi a nedreptăţilor.

Pr. *M. Păcurariu*

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 1 decembrie 1974 Nr. 45—46

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Indreptător credinţei

Înalt Prea Sfinţitul Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, împlineşte, în 6 decembrie 1974, vîrsta binecuvîntată de şaizeci ani.

Există oameni a căror misiune în lume se profilează încă din adolescenţă, care urmează fidel vocaţia lor, fără a se abate de la ea.

Viaţa şi activitatea Înalt Prea Sfinţiei Sale îl aşază în rîndul acestor fel de oameni. „Terminînd liceul", *a spus Înalt Prea Sfinţia Sa cu prilejul alegerii de Mitropolit al Ardealului,* „am socotit că mă pot realiza mai deplin pe calea teologiei."

După treizeci şi unu de ani de activitate se poate spune că şi-a realizat vocaţia, închinîndu-şi viaţa fără abateri slujirii lui Dumnezeu şi oamenilor prin cuvînt şi faptă, de la catedră şi amvon, prin grai viu şi prin scris.

Din punct de vedere cronologic activitatea sa se împarte în două părţi bine distincte: ca profesor de Teologie Morală la Institutul Teologic din Sibiu (1 octombrie 1943 pînă la 11 iunie 1967) 24 ani şi ca arhiereu (din 11 iunie 1967 pînă în prezent) mai bine de 7 ani.

Între aceste două etape nu este o frîntură, un hiat, ci urmează o linie dreaptă, continuă, ascendentă de slujitor al Cuvîntului lui Dumnezeu, întîi în ipostaza de preot teolog şi apoi în aceea de arhiereu teolog, fiindcă în Ortodoxie teologia este o funcţie esenţială a Bisericii, fără să fie despărţite. Grijile multe administrative ale Mitropoliei, diferitele misiuni în ţară sau străinătate nu au micşorat misiunea sa de vestitor şi îndreptător al credinţei, ci au făcut să i se îmbogăţească conţinutul şi să-i lărgească aria de răspîndire.

Înalt Prea Sfinţia Sa a înţeles de la început că între îndatoririle de căpetenie ale teologului şi ierarhului, deopotrivă, este aceea de a vesti Evanghelia mîntuirii, de a fi tălmăcitor al tainelor dumnezeieşti, propovăduitor „cu vreme şi fără vreme" al adevărului divin, paznic neadormit şi „îndreptător al credinţei", *cum atît de adecvat se arată aceasta în troparul Sf. Ierarh Nicolae.*

De altfel cînd îl pomenesc credincioşii pe ierarh, deci cînd se roagă întreaga Biserică pentru el, cer de la Dumnezeu să-i dăruiască deplină sănătate trupească şi sufletească spre a învăţa şi a îndrepta cuvîntul adevărului.

Credincios acestei misiuni, care i s-a dat de Sus prin hirotonirea întru arhiereu, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae a împlinit-o şi o împlineşte cu dragoste şi rîvnă greu de egalat. Credem că nu este pentru el o bucurie mai mare şi o satisfacţie mai deplină decît atunci cînd propovăduieşte Cuvîntul lui Dumnezeu în faţa credincioşilor, cînd simte că le luminează mintea şi le încălzeşte inima, determinîndu-i spre fapte bune spre slava lui Dumnezeu şi binele semenilor.

Pe lîngă alte însuşiri pe care le are şi prin care se face apropiat de oameni, Înalt Prea Sfinţia Sa este un predicator consacrat. Propovăduirea sa — scrisă sau orală — este directă, limpede, convingătoare şi plină de dinamism mobilizator. Cuvîntările, articolele sale din Telegraful Român, pe care l-a condus timp de 19 ani; minunatele cateheze pe care le publică în prezent sub titlul generic: „Credinţa noastră" *ni-l înfăţişează nu numai ca pe un teolog înzestrat cu darul perspicacităţii, ci şi ca pe un orator de seamă, ca pe un slujitor neobosit al Cuvîntului lui Dumnezeu.*

Desigur ar fi multe de spus despre scrisul şi propovăduirea permanentă a Înalt Prea Sfinţiei Sale, despre caracterul ei înnoitor, actual, în strînsă legătură cu problemele care îl frămîntă pe credinciosul de azi. Noi ne mărginim să creionăm aici cîteva aspecte ale activităţii sale de „îndreptător al credinţei".

Mai întîi, propovăduirea sa este străbătută de un puternic „hristocentrism". *Nu este propovăduire — scrisă sau orală — în care Înalt Prea Sfinţia Sa să nu aducă în centrul ei pe Iisus Hristos, Dumnezeu şi om, în care şi prin care se rezolvă cele mai adînci frămîntări şi probleme spirituale ale credincioşilor.*

„Mie a vieţui este Hristos" (Filip. 1, 21), cum se intitulează programatic unul din studiile sale din tinereţe; sau „Iisus Hristos şi viaţa morală a credincioşilor", pot fi socotite ca puncte de reper pentru străduinţa sa de a-l aduce pe Hristos în centrul vieţii credincioşilor. Prin Iisus Hristos ajungem la Tatăl ceresc, prin Iisus am dobîndit mîntuirea din păcat şi am dobîndit viaţa veşnică. Iisus Hristos este Răscumpărătorul şi Modelul vieţii noastre. Creştinul adevărat trăieşte cu Hristos şi în Hristos nu singur, individual, ci prin Biserică. Biserica este Trupul tainic al lui Hristos şi noi sîntem unii altora mădulare. Viaţa în Hristos se întreţine prin credinţă, care nu este o teorie, ci o putere vie dată de Dumnezeu prin care credinciosul stă în permanentă comuniune cu Ziditorul său.

Cuvîntările sale arată puterea şi binefacerile credinţei, darurile ce le are credinciosul prin Sfintele Taine, dar în acelaşi timp ele previn pe credincios că există şi o credinţă rătăcită care nu mîntuie, care se abate de la adevărurile descoperite de Dumnezeu şi predate de Biserică spre mîntuirea noastră. În această latură Înalt Prea Sfinţia Sa se dovedeşte un apărător al dreptei credinţe şi un îndreptător al ei, după chipul Sfîntului Ierarh Nicolae patronul său.

O altă caracteristică şi tematică a propovăduirii Înalt Prea Sfinţiei Sale este caracterul optimist, plin de încredere în puterile spirituale ale omului. Omul în diferitele lui preocupări şi îndatoriri ce le are în viaţă este adeseori aşezat sub reflectorul cugetării şi propovăduirii sale. Iisus Hristos s-a făcut om, ca să înnoiască firea omenească, să facă să se nască „omul cel nou", omul desăvîrşit, omul dezrobit de patimi, capabil să pună în valoare puterile lui spirituale. Demnitatea omului, valoarea lui, libertatea şi dragostea, grija pentru condiţia umană în care este chemat să se afirme în zilele noastre sînt teme predilecte pe care Înalt Prea

(Continuare în pag. 2)

La aniversarea a 60 ani

În anul acesta, la prăznuirea Sfîntului Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirei Lichiei, „îndreptător al credinţei" şi „chip al blîndeţei", se adaugă sărbătorirea, de către clerul şi credincioşii din Arhiepiscopia de Alba Iulia şi Sibiu, a aniversării celor 60 de ani ai altui „îndreptător al credinţei" şi „chip al blîndeţei" şi anume ai Arhipăstorului nostru, Î. P. S. Sa Dr. Nicolae Mladin.

De pe culmea acestei aniversări, preţuitul nostru sărbătorit poate privi, cu împăcare sufletească, suişul continuu pe care l-a străbătut în acest răstimp: ca fiu de miner hunedorean, din timpul unei copilării şi adolescenţe pline de lipsuri şi privaţiuni la anii tinereţii, ca preot-profesor, care socotea ca misiune a vieţii sale altarul şi catedra, amvonul şi condeiul, şi pînă la maturitatea bărbăţiei, cu încununarea străduinţelor sale, ca ierarh şi conducător al destinelor Bisericii şi credincioşilor români din Transilvania.

Meditînd, la acest sărbătoresc popas, asupra activităţii şi personalităţii Î. P. S. Sale, sufletul nostru se simte copleşit de cele mai pioase simţăminte de respect, devoţiune şi ataşament, dar totodată şi răscolit de un noian de gînduri şi întrebări.

Într-adevăr, cine ar putea cuprinde în cîteva rînduri rodnica şi multipla activitate de profesor şi ierarh a Î. P. S. Sale? Căci, a înşira nenumăratele titluri de studii, articole şi conferinţe de teologie morală şi pastorală, magistralele cuvîntări şi predici, mişcătoarele pastorale, îndemnurile la acţiunile patriotice şi obşteşti, contribuţia cu cuvîntul şi cu scrisul la lupta pentru pace, aportul adus pe tărîmul vieţii ecumenice interne şi externe, apologia ideilor de libertate naţională şi dreptate socială, activitatea pentru consolidarea credinţei strămoşeşti în sînul credincioşilor români, misiunile la românii

(Continuare în pag. 2)

Vizită frăţească

La invitaţia Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei, între 6 şi 10 septembrie a. c., Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Ardealului, împreună cu P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul şi P. C. prof. Isidor Todoran, rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, au făcut o vizită în Arhiepiscopia Iaşilor şi Mitropolia Moldovei şi Sucevei.

Astfel, vineri, 6 septembrie 1974, oaspeţii transilvăneni au vizitat Mănăstirea Bistriţa, unde au fost întîmpinaţi de P. S. Episcop-vicar Adrian Botoşăneanul şi stareţul mănăstirii, P. C. arhim. Dionisie Velea. În aceeaşi zi, însoţiţi de Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei, oaspeţii au vizitat Mănăstirea Agapia, unde a primit explicaţii în legătură cu istoricul mănăstirii, cu pictura lui N. Grigorescu şi cu viaţa duhovnicească din această mănăstire, din partea P. Cuv. Monahii Macrina Toderuţ, locţiitoare de stareţă. Aici Î. P. S. Mitropolit Iustin a adresat oaspeţilor un cuvînt de bun venit, la care a răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

După masă, înalţii oaspeţi au vizitat Mănăstirea Văratec, unde au fost primiţi de P. C. stareţă Nazaria Niţă. Şi aici, cei doi înalţi ierarhi au rostit cuvîntări ocazionale, arătînd legăturile culturale şi bisericeşti de totdeauna dintre Transilsilvania şi Moldova.

În 7 septembrie a. c., înalţii oaspeţi au vizitat Mănăstirea Sihăstria, cu care ocazie Î. P. S. Mitropolit Iustin a făcut o prezentare a obştii călugăreşti şi a vieţii duhovniceşti din această mănăstire, iar Î. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit un scurt cuvînt despre viaţa monahală în actualitate.

În drum spre Mănăstirea Neamţ, a fost vizitată Mănăstirea Secu, aflată în restaurare capitală, precum şi valoroasa colecţie de obiecte bisericeşti de aici.

La Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamţ, oaspeţii şi însoţitorii au fost primiţi de P. C. Constantin Sîrbu, directorul Seminarului şi de corpul profesoral al şcolii. După vizitarea clădirilor şcolii şi a vechii ctitorii muşatine, biserica Înălţării Domnului, ca şi a bibliotecii şi a colecţiei de obiecte bisericeşti, oaspeţii s-au întors la Iaşi, vizitînd în trecere reşedinţa Episcopiei Romanului şi Huşilor.

În ziua de 8 septembrie a. c., la orele 10 (praznicul Naşterii Maicii Domnului),Î. P. S. Mitropoliţi Iustin al Moldovei şi Sucevei şi Nicolae al Ardealului, P. S. Episcopi-vicari Adrian Botoşăneanul şi Emilian Răşinăreanul, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi, au slujit Sf. Liturghie în Catedrala mitropolitană. La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei a rostit o cuvîntare, arătînd semnificaţia acestei sărbători. În continuare Î. P. S. Sa a arătat că în Biserica noastră este un obicei ca ierarhii să se întîlnească şi să slujească împreună — aceasta explică prezenţa la acest praznic al înalţilor oaspeţi transilvăneni, în frunte cu Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, prilej de mare bucurie pentru ierarhii, clerul şi poporul dreptcredincios din Arhiepiscopia Iaşilor.

Subliniind contribuţia Bisericii Ortodoxe Române în decursul veacurilor la făurirea şi menţinerea unităţii noastre naţionale, Î. P. S. Mitropolit Iustin a mulţumit reprezentanţilor Bisericii Ortodoxe transilvănene, care prin vizita şi împreună-slujirea de astăzi, au prilejuit mare bucurie clerului şi poporului dreptcredincios de pe meleagurile moldovene.

Mulţumind Î. P. S. Mitropolit Iustin pentru invitaţia şi primirea făcută, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi-a exprimat bucuria că Întîistătătorul Bisericii ort. rom. din Moldova, Î.P.S. Mitropolit Iustin şi-a început activitatea de arhipăstor ca Mitropolit la Sibiu, unde, deşi a stat numai un an, a lăsat urme neşterse în sufletele clerului şi credincioşilor din Mitropolia Ardealului. Amintind că unitatea de limbă a poporului nostru a făcut ca „vechile cazanii“ să circule în toate ţările locuite de români, Î. P. S. Sa a subliniat că forţa poporului nostru a fost şi în trecut şi va fi şi în viitor unitatea lui, de care se leagă astăzi făurirea unei societăţi noi, în care predomină dragostea, pacea şi omenia, trăsături de bază ale poporului nostru, care i-au adus un înalt prestigiu în lume. Î. P. S. Sa a încheiat, exprimînd dorinţa vie a tuturor de a păstra şi întări unitatea noastră religioasă şi naţională, fiind toţi una în dragostea faţă de glia strămoşească, faţă de Biserică şi faţă de Patrie.

În după-amiaza aceleaşi zile, înalţii oaspeţi au vizitat Centrul eparhial din Iaşi, biserica Sf. Gheorghe, biserica Sf. Trei Ierarhi, biserica Golia, biserica Galata, mănăstirea Cetăţuia, schitul Bucium şi cartierul universitar din dealul Copoului.

În 9 septembrie a. c., oaspeţii conduşi de P. S. Episcop-vicar Adrian Botoşăneanul, au plecat spre judeţul Suceava, vizitînd în drum bisericile monumente istorice din Hîrlău şi Botoşani. La Suceava, au vizitat Mănăstirea „Sf. Ioan cel Nou“, iar după masă au plecat la Rădăuţi, unde au vizitat biserica Sf. Nicolae, vechea necropolă domnească a Bogdăneştilor. După aceasta au vizitat Mănăstirile Sucevita şi Moldovita.

Marţi, 10 septembrie, după ce au vizitat biserica Voroneţ, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi însoţitorii şi-au continuat drumul de reîntoarcere la Sibiu, cu sufletele încărcate de impresii de neuitat, privind minunatele plaiuri şi ctitorii moldovene ca şi importantele şi multiplele realizări din Arhiepiscopia Iaşilor.

Această vizită va rămîne înscrisă ca un moment însemnat în strădaniile comune, închinate unităţii noastre bisericeşti şi naţionale, ca un simbol al legăturilor şi dragostei frăţeşti existente totdeauna între fiii aceluiaşi popor, ce vieţuieşte de o parte şi de alta a Carpaţilor.

R.

„... Se-aude clopotul la schit“

Existente sau dispărute, oricum ar fi, urmele trecutului sînt urme neşterse. Altcum, n-am mai vorbi de ele...

Într-o poiană încîntătoare de pe culmea muntelui Plăişor (jud. Alba) — după ce i-au snopit în bătaie pe invadatorii turci pe Cîmpul Pîinii (oct. 1479) şi i-au alungat din ţară — străbunii au durat o bisericuţă de mulţumită. Pierită în volbura veacurilor, pe vatra ei a apărut în secolul 18 „o ţîr de schit“, ca un grăunte de muştar, ctitorul lui e vrednicul călugăr luptător pentru „legea strămoşească“ şi dreptate, Sofronie de la Cioara, canonizat (trecut în rîndul sfinţilor) în oct. 1955. Vieţuitorii schitului împărtăşeau acolo „învăţătură de pomeană“, gratuită, copilaşilor de prin împrejurimi.

În schimnicia lui Sofronie pătrundeau mereu ştiri înfricoşătoare despre năpăstuirile la care românii ortodocşi din Transilvania erau supuşi cu cruzime de stăpînirea habsburgică şi de vlădicii uniţi de la Blaj. Urgia s-a abătut curînd şi asupra acestei paşnice aşezări călugăreşti; cătane împărăteşti l-au „spart“ (demolat) şi l-au nimicit. Sofronie a încins atunci sabia întru apărarea credinţei din străbuni şi a dreptului la viaţă pe care opresorii vremii îl refuzau celor de un neam cu el. Doi ani de zile — sprijinit de credincioşi — Sofronie a fost stăpînul necontestat al sudului Transilvaniei. Guvernul împilator tremura la auzul lui, iar vlădica Petru Pavel Aaron s-a refugiat de la Blaj la Sibiu.

Pe vatra schitului pierit din „mila“ chesaro-crăiască a Mariei Terezia, osîrdia localnicilor — stîrnită la treabă de inimosul preot Constantin Oancea, din Cioara, mutat şi el întru odihna cea fericită — a ridicat un alt schit, care pomeneşte peste ani şi peste vremi de necazuri care au fost şi de vrednicii româneşti care nu se dau uitării. Aşa a luat fiinţă schitul Afteia.

Într-acolo a sîrguit — din încredinţarea Arhipăstorului Bisericii ardelene, Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin — înspre seara zilei de 20 mai a. c., cu însoţitorii de rigoare, vlădica tînăr şi inimos de la Sibiu, Prea Sfinţitul Episcop-vicar Emilian Birdaş Răşinăreanul, săvîrşind cele rînduite de pravila bisericească ortodoxă atît pentru ruga de seară a vecerniei cît şi pentru liturghia arhierească de a doua zi.

Valuri de credincioşi în costume „naţionale“ s-au urnit cete-cete din aşezările lor de pe culmi şi văi spre a evoca în rugi anume întocmite pe sfîntul cuviosul mărturisitor Sofronie şi pe bravii din preajma lui, care „sub puterea Ierusalimului stînd“, au adeverit că nu ne trebuie întocmiri dinafara pămîntului străbun cîtă vreme le avem pe ale noastre.

Rugile acestea — cuprinse în *Acatistul* închinat luptătorilor pentru Lege şi dreptate socială, pe care Biserica Ortodoxă Română i-a trecut în rîndurile sfinţilor, canonizîndu-i în anul 1955 — vor răsuna periodic, de-acum încolo, nu numai la Afteia ci şi la Sălişte şi în alte locuri ale pătimirilor lor.

Rîvna spre luminare a minţii, pe care o susţinea şcoala lui Sofronie aşa cum se putea — şi cît s-a putut — astăzi este stimulată şi alimentată de aşezămintele înaintate ale vieţii înnoite pe care o trăieşte întregul nostru popor, ctitor şi beneficiar al civilizaţiei şi culturii socialiste.

Gr. M.

Îndreptător credinţei

(Urmare din pag. 1)

Sfinţia Sa le înfăţişează în scrisul şi cuvîntările sale, în lumina învăţăturii creştine. De aceea predicile sale au un caracter social, un caracter prin care îl ajută pe credincios să fie un factor pozitiv în societate. „Omul, zice Înalt Prea Sfinţia Sa, este ca un pisc în care se întîlnesc lumea materială şi biologică cu lumea spirituală. De aceea există o solidaritate între om şi natură, o legătură strînsă indisolubilă... Dar omul e şi stăpînul naturii, o fiinţă activă care stăpîneşte natura şi o transformă.“ Valoarea şi superioritatea lui stă în aceea că el are suflet, are raţiune prin care cunoaşte Adevărul, are sentiment prin care poate alege şi sesiza binele şi frumosul şi are voinţă prin care le poate realiza. În scrisul şi cuvîntările sale sînt prezentate învăţăturile creştine care îl ajută pe om să intre în comuniune cu Dumnezeu, cu natura din jurul său şi cu semenii săi.

În sfîrşit, dorim să amintim încă o latură a propovăduirii sale: aceea din care reiese încrederea sa în puterea creatoare a fiilor poporului nostru, în măreţele idealuri şi realizări din Patria noastră în acest „timp de aur“ al înfloririi ei socialiste.

Înalt Prea Sfinţitul se dovedeşte de fiecare dată, cînd ia cuvîntul sau aşterne pe hîrtie gîndurile sale, un înflăcărat şi luminat patriot.

Cunoscător deplin al trecutului poporului român şi al trecutului Bisericii Ortodoxe Române — mai ales al aceleia din Transilvania — asupra căreia a scris studii temeinice — s-a manifestat ca un fervent susţinător al fidelităţii Bisericii strămoşeşti faţă de viaţa poporului nostru în toate timpurile. Ca una care l-a mîngîiat şi sprijinit să-şi realizeze măreţele idealuri de libertate socială şi naţională, în vremurile de asuprire prin care a trecut, Biserica este înfăţişată şi azi în propovăduirea Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit ca sprijinătoare şi vestitoare ale măreţelor idealuri de independenţă şi suveranitate, de înălţare spre noi culmi de cultură şi civilizaţie a poporului nostru.

Am înfăţişat în aceste puţine rînduri cîteva din articulaţiile principale ale bogatei activităţi de slujitor al Cuvîntului lui Dumnezeu, a Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae, ca pe un omagiu din partea credincioşilor care se împărtăşesc, de fiecare dată, din cuvîntul său înaripat şi ziditor de suflete.

† **VASILE**
Episcopul Oradiei

La aniversarea a 60 ani

(Urmare din pag. 1)

din U.S.A. şi Canada, difuzarea teologiei româneşti peste hotare etc., etc., ar însemna puţin lucru.

Mai hotărîtoare ni se pare în iniţierea, conducerea şi călăuzirea acestor binecuvîntate activităţi, însăşi personalitatea Î. P. S. Sale. În această privinţă, ne-am opri, în acest moment festiv, asupra unui amănunt caracteristic, legat de personalitatea Î. P. S. Sale, de chipul său trupesc, oglindă a sufletului său.

Evocînd zilele şi nopţile de studii şi meditaţii, chemările de dascăl şi propovăduitor, precum şi înaltele sarcini de conducător şi îndrumător al celor încredinţaţi arhipăstoririi sale, chipul Î. P. S. Mitropolit Nicolae pare a păstra mereu aceeaşi pecete: de la privirea gravă-serioasă a bărbatului conştient de răspunderea care-l stăpîneşte, la voioşia senină a celui care se bizuie pe ajutorul haric al lui Dumnezeu şi pe robusteţea morală a păstoriţilor săi. Acest chip întruchipează parcă o chemare stăruitoare la desăvîrşire morală, proprie şi a semenilor. Este privirea severă dar şi înduioşată a păstorului, care veghează cu înţelepciune, cu purtare de grijă, dar cu hotărîre nestrămutată, asupra sufletelor noastre.

Privirea Î. P. S. Sale ne descoperă o nemărginită iubire de oameni, o blîndeţe îngerească, plină de îngăduire şi înţelegere. Însă, în cumpăna acestei priviri, ghicim şi chemarea la urmarea lui Hristos, la împlinirea voii lui Dumnezeu şi a îndatoririlor noastre ca fii credincioşi ai patriei noastre.

Privirea Î. P. S. Sale cucereşte, mobilizează şi odihneşte; ne cheamă să-i răspundem, să-l înconjurăm cu toată căldura şi ascultarea noastră.

La sărbătorirea Î. P. S. Sale, am dori ca o modestă mărturie a ataşamentului nostru să o exprime darul pe care i-l aducem, un panou sculptat, care înfăţişează în chip plastic sinteza vieţii religioase şi bisericeşti a Transilvaniei, idee scumpă Î. P. S. Sale şi nouă tuturor, precum şi sincera noastră urare: Întru mulţi ani Înalt Prea Sfinţite Părinte Mitropolit!

† **EMILIAN RĂŞINĂREANUL**
Episcop-vicar

O pagină specială de lumină din anul 1974

Sub cerul minunat al Patriei, în faţa întregului popor român, a răsunat măreţ în anul pe care-l încheiem, spre toate cele patru zări, jurămîntul primului bărbat al ţării, noul ales Preşedinte al Republicii Socialiste România, Domnul Nicolae Ceauşescu.

Jur, a răsunat cutremurător, în primul rînd să slujesc cu credinţă Patria. Aceasta înseamnă bunăstare pentru ţară, pentru popor, pentru prezent, pentru viitor.

Jur, a răsunat în al doilea rînd cuvîntul primului cetăţean al Republicii, să respect şi să apăr Constituţia şi legile ţării. Aceasta înseamnă libertate de conştiinţă şi de gînd.

Jur, a răsunat în al treilea rînd cuvîntul Domnului Nicolae Ceauşescu să promovez neabătut politica externă de prietenie. Aceasta înseamnă: Pace; Pace între popoare; pace cu cei din apropiere, pace cu cei de departe, pace în toată lumea.

Jur, a rostit Preşedintele în al patrulea rînd, că-mi voi face întotdeauna datoria cu cinste şi devotament. Acest jurămînt înseamnă: Dreptate, dreptate adevărată, pe care Preşedintele Nicolae Ceauşescu a trăit-o, a simţit-o şi a purtat-o cu sine.

Un om drept, dublat de omul înţelept şi bun, e nevoie să se afle în orice loc de răspundere şi mai ales în locul de cea mai mare răspundere, care se află acolo la conducerea unui Stat.

Republica Socialistă România e mîndră şi e fericită că are în fruntea ei un astfel de om, omul visat întotdeauna de popoare.

Preşedintele ţării noastre poartă această întreită cunună: De om drept, bun şi înţelept. De aceea alegerea lui în funcţia de Preşedinte al Republicii a făcut să se reverse peste ţară, în momentul solemn al alegerii Domniei Sale, o răsuflare de bucurie, de uşurare, de încredere în viitor şi de linişte pentru prezent.

† JUSTINIAN MARAMUREŞANUL
Episcop-vicar

Informaţii interortodoxe şi ecumeniste

● La invitaţia Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian între 4—8 iunie 1974 a avut loc la Mănăstirea Cernica de lîngă Bucureşti o Consultaţie interortodoxă, cu tema: „Mărturisirea lui Hristos astăzi", organizată de Comisia „Misiune şi Evanghelizare" a Consiliului Ecumenic al Bisericilor.

La Consultaţie au participat ierarhi şi teologi din Patriarhia Ecumenică, Patriarhia Alexandriei, Pariarhia Antiohiei, Patriarhia Ierusalimului, Biserica Ortodoxă Rusă, Biserica Ortodoxă Sîrbă, Biserica Ortodoxă Română, Biserica Ortodoxă Bulgară, Biserica Ortodoxă din Cipru, Biserica Ortodoxă din Grecia, Biserica Ortodoxă din Polonia, Biserica Ortodoxă din Finlanda, precum şi din Biserica Armeană şi din Biserica Siriană din India de Sud.

Lucrările Conferinţei s-au deschis printr-un Te-Deum, oficiat de un sobor de slujitori în frunte cu P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, în prezenţa Î. P. S. Mitropolit Justin al Moldovei şi Sucevei şi a P. S. Roman Ialomiţeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor.

În numele Prea Fericitului Patriarh Justinian, Î. P. S. Mitropolit Justin a salutat pe participanţi exprimînd bucuria Bisericii Ortodoxe Române de a fi găzduit această consultaţie la Bucureşti. A răspuns Past. Dr. Emilio Castro, directorul Comisiei „Misiune şi Evanghelizare" a Consiliului Ecumenic al Bisericilor care, după ce a adus vii mulţumiri Bisericii Ortodoxe Române pentru găzduirea Consultaţiei, şi-a exprimat speranţa că aceasta va aduce o contribuţie importantă la pregătirea temei celei de a V-a Adunări Generale a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, care va avea loc la Djakarta în 1975.

● În 6 iunie, ziua întronizării Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian de întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române, oaspeţii au luat parte la un Te-Deum oficiat în Catedrala Patriarhală. În aceeaşi zi, Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române a oferit o masă oficială în cinstea participanţilor la Conferinţă.

Între 8—10 iunie, la invitaţia Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei, delegaţii străini au făcut o excursie în Nordul Moldovei, vizitînd mănăstirile: Agapia, Neamţ, Humor, Voroneţ, Sucevita, Moldovita şi Dragomirna, precum şi bisericile monumente istorice din Iaşi, Rădăuţi şi Suceava.

● Între 8 şi 15 iulie 1974, o delegaţie a Bisericii Ortodoxe Române, compusă din: Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei, Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, şi P. C. pr. Vasile Costin, ca interpret, a făcut o vizită la Patriarhia Ecumenică din Constantinopol.

La 9 iulie, delegaţia Bisericii Ortodoxe Române a fost primită în catedrala patriarhală din Fanar. Apoi a avut loc primirea oficială la Sanctitatea Sa, Patriarhul Ecumenic, Dimitrios I, în prezenţa tuturor membrilor Sfîntului Sinod al Patriarhiei Ecumenice. Au rostit cuvîntări Sanctitatea Sa Patriarhul Dimitrios I şi Î. P. S. Mitropolit Iustin. În aceeaşi zi, delegaţia Bisericii noastre, însoţită de Î. P. S. Mitropolit Meliton al Calcedonului, a fost primită de prefectul guvernator al oraşului Istambul.

La 10 iulie, delegaţia Bisericii Ortodoxe Române a vizitat aşezămintele patriarhale din insula Halki fiind primită de şase mitropoliţi şi profesori de teologie.

În 11 iunie, s-a săvîrşit Sfînta Liturghie în Catedrala Patriarhală din Istambul de către membrii delegaţiei B. O. R. şi un număr similar de ierarhi ai Patriarhiei Ecumenice. După slujbă, Î. P. S. Mitropolit Meliton al Calcedonului a rostit un cuvînt de bun-venit, la care a răspuns Î. P. S. Mitropolit Iustin al Sucevei. A urmat o masă oficială oferită de Sanctitatea Sa Patriarhul Dimitrios I, care a toastat pentru Prea Fericitul Patriarh Justinian, pentru Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele României, şi pentru poporul român. Din partea delegaţiei române a toastat Î. P. S. Mitropolit Iustin.

La 12 iulie, au avut loc convorbiri oficiale între delegaţiile celor două Biserici. Patriarhia Ecumenică a fost reprezentată de Î. P. S. Mitropolit Meliton al Calcedonului, Preşedintele Comisiei Panortodoxe, împreună cu patru mitropoliţi, doi diaconi, secretari şi profesorul Feliadis.

La 13 şi 14 iulie, delegaţia Bisericii Ortodoxe Române a vizitat Smirna, Efesul şi Pergamul.

La 15 iulie, delegaţia noastră a făcut o ultimă vizită de rămas bun Sanctităţii Sale, Patriarhului Ecumenic Dimitrios I, care a oferit o recepţie de despărţire.

În tot timpul vizitei, delegaţia Bisericii Ortodoxe Române s-a bucurat de o atenţie deosebită din partea Patriarhiei Ecumenice.

În discuţiile avute cu acest prilej s-au făcut dese referiri la ecourile pozitive pe care le trezesc în lumea creştină realizările Bisericii noastre şi relaţiile dintre Biserică şi Stat în România şi s-au evocat bunele relaţii din trecut şi generozitatea românească, în decursul istoriei, faţă de Patriarhia Ecumenică.

La sfîrşitul convorbirilor oficiale, delegaţiile celor două Biserici au alcătuit şi dat publicităţii un Comunicat Comun.

După întoarcerea delegaţiei Bisericii Ortodoxe Române la Bucureşti, Sanctitatea Sa Patriarhul Ecumenic Dimitrios I, a trimis Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian o scrisoare în care a menţionat rezultatele îmbucurătoare ale acestei vizite.

La rîndul său, P. F. Patriarh Justinian a trimis Sanctităţii Sale Patriarhului Ecumenic Dimitrios I scrisoare de răspuns.

● Cu ocazia deschiderii la Bucureşti a Conferinţei Mondiale a Populaţiei s-a săvîrşit Duminică, 18 august 1974, ora 17,30, în biserica Sfîntul Elefterie un serviciu religios ecumenic pentru participanţii creştini la această întrunire.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, împreună cu P. C. Consilier patriarhal Dumitru Soare, cu preoţii slujitori ai bisericii Sf. Elefterie şi cu doi diaconi de la Catedrala patriarhală au săvîrşit un Te-Deum la care au participat 60—70 delegaţi creştini, la Conferinţa Mondială a Populaţiei, alături de credincioşi aparţinînd parohiei respective.

Printre participanţi se aflau past. Dr. Paul Abrecht, directorul Comisiei Biserică şi Societate a C. E. B., Mgr. Eduard Gagneau (Canada) şi rev. Henry de Riedmatten O. P., reprezentanţii Vaticanului la Conferinţă, ca şi delegaţi ai Conferinţei Creştine pentru Pace.

La Te-Deum a asistat şi delegaţia Bisericii Vechilor Catolici din Elveţia, aflată în vizită în ţara noastră, condusă de P. S. Episcop Leon Gauthier şi însoţită de P. S. Episcop-vicar Roman Ialomiţeanul.

După terminarea Te-Deumului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a rostit un cuvînt de salut în limba franceză, arătînd bucuria poporului român de a găzdui la Bucureşti Conferinţa Mondială a Populaţiei şi, paralel, Tribuna Populaţiei, precum şi bucuria Bisericii Ortodoxe Române şi a tuturor cultelor religioase din România pentru această manifestare organizată de O. N. U. în cadrul „Anului Mondial al Populaţiei". Din partea C. E. B. a răspuns Dr. Richard Fazelay (S. U. A.).

Cezar Vasiliu

„Urmează-mi!"

Matei 9, 9

Despre Sf. Ap. Matei citim în Evanghelia care-i poartă numele: „Apoi trecînd Iisus de acolo, a văzut şezînd la vamă un om care se numea Matei şi i-a zis: Urmează-mi. Şi acela s-a sculat şi i-a urmat" (Matei 9, 9).

Cine era Matei? Spre deosebire de primii patru ucenici aleşi de Domnul, Petru şi Andrei, Iacob şi Ioan, oameni săraci şi simpli, cu puţină învăţătură cîtă puteau avea nişte pescari, Matei avea o bună stare materială şi cunoştinţe mai multe. Matei era vameş, adică strîngător de dări. Pe atunci vameşul nu era ceea ce ştim că este un funcţionar de azi, care încasează impozitele fixate de stat şi le varsă statului. În vremea aceea şi în alte locuri, vameşul era cel care stabilea pentru fiecare cetăţean, după socotinţa lui, ce impozite va plăti şi din ele îşi păstra pentru sine cît socotea că poate opri, iar statului îi dădea o sumă potrivită cu mărimea teritoriului în care strîngea dările, Astfel vameşii făceau mari nedreptăţi, erau temuţi şi nu se bucurau de preţuirea nimănui. Spre mirarea tuturor celor din jurul său, Mîntuitorul s-a adresat unuia din aceşti vameşi şi i-a zis: „Urmează-mi !" El îl cheamă pe vameşul Matei de la o slujbă la o altă slujbă şi anume la aceea de apostol.

Pentru iudei fapta Mîntuitorului este de neînţeles, deoarece ei considerau că vameşii sînt nişte suflete pierdute, cu neputinţă de îndreptat, care meritau a fi osîndiţi şi nimic altceva. Poate că şi pentru unii dintre noi, alegerea aceasta a lui Matei este greu de înţeles. Dar între ceea ce înţeleg aceşti creştini şi ceea ce cunoştea Mîntuitorul, ca Dumnezeu, despre cei din jurul Său, deosebirea este cît se poate de mare. Mai întîi, Domnul Hristos cunoştea păcatele cele mari ale lui Matei vameşul. Dar, cu privirile Lui care merg dincolo de ce se vede în afară şi ajung în tainele sufletelor, Domnul vede în Matei o anumită zdrobire sufletească, o stare de căinţă pentru nedreptăţile lui, simte mărinimia sufletului lui Matei. Cu alte cuvinte, Iisus vede în inima lui Matei vameşul, un ogor bun a primi sămînţa cuvîntului lui Dumnezeu şi gata a da roade. De aceea îi zice simplu: „Urmează-mi". Nu avea nici o însemnătate că semenii lui Matei îl osîndeau. Domnul nu găseşte în sufletul acestui vameş o stare de trufie şi împietrire, de prefăcătorie sau viclenie. Dacă el ar fi fost aşa, nu i-ar mai fi încredinţat o slujire sfîntă în locul celei pe care a avut-o. Spre deosebire de toţi cei din jur, Mîntuitorul află în Matei un duh de smerenie pe care fariseii, cărturarii şi învăţătorii de lege nu-l aveau. Pe aceşti slujitori ai lui Dumnezeu, legaţi sufleteşte mai mult de litera decît de duhul legii vechi, de împlinirea în afară a formelor religioase, fără a pune în ele dragoste adevărată de Dumnezeu, Iisus nu-i cheamă pe nici unul la treapta apostoliei. Dar El nici nu îndepărtează pe nimeni de la Împărăţia Sa. El este plin de milostivire. Pe vameşul Matei îl cheamă la slujba cea sfîntă tot dintr-un simţămînt de adîncă milostivire. Această latură a inimii Mîntuitorului o înţelegem din cuvintele Sale spuse cu alt prilej: „N-am venit să chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi . . .". Cuvîntul „drept" se referă aici la acei slujitori grijulii ai legii vechi care erau însă lipsiţi de căldura evlaviei. Prin cuvîntul „păcătoşi", Domnul îi numeşte pe iudeii care l-au supărat pe Dumnezeu cu păcatele lor, dar s-au lăsat de ele şi au luat hotărîrea să se îndrepte. Mila Sa dumnezeiască, Mîntuitorul o exprimă chemînd la Sine pe cei păcătoşi, între care era şi Matei vameşul şi care va deveni Apostol al Domnului.

Această întîmplare este cît se poate de semnificativă pentru viaţa noastră creştinească. Ea ne arată că oricît de decăzut ar fi cineva din punct de vedere moral, oricît de netrebnic ar fi, totuşi poartă în sine o licărire de bine cu ajutorul căreia şi al Părintelui ceresc, poate răspunde chemării Mîntuitorului Iisus Hristos, la îndreptare, atunci cînd El ne zice asemenea lui Matei: „Urmează-mi !"

Aşadar, nici unuia dintre noi, care ascultă chemarea Domnului şi părăseşte păcatul, calea slujirii lui Dumnezeu şi a oamenilor nu-i este închisă.

Pr. prof. *Anatolie Zarea*

Rugăciunile pentru morți (II)

În articolul precedent, am arătat că rugăciunile pentru morți se încadrează corect în învățătura și practica Bisericii Ortodoxe, avînd clare și puternice temeiuri în Sf. Scriptură. Cu toate acestea, sînt unii credincioși creștini care tăgăduiesc îndreptățirea și corectitudinea rugăciunilor pentru morți. De aceea, în cele ce urmează vom prezenta obiecțiunile principale pe care le ridică acești credincioși creștini împotriva rugăciunilor pentru morți (după Prot. Dr. P. Deheleanu: Manual de sectologie, Arad 1948, p. 221—225) și răspunsul ortodox la aceste obiecțiuni.

Invocînd textele privitoare la judecata de apoi și în special textul de la II Cor. 5, 10: „Pentru că noi toți trebuie să ne înfățișăm înaintea judecății lui Hristos, ca să ia fiecare după cele ce a făcut prin trup, ori bine, ori rău" —, credincioșii creștini care se ridică împotriva rugăciunilor pentru morți susțin că este exclusă posibilitatea intervenției din partea celor vii pentru cei morți, întrucît Dumnezeu va judeca pe fiecare după dreptate, dînd fiecăruia răsplata sau pedeapsa cuvenită după faptele sale. Pe de altă parte, o judecată făcută pe baza intervenției altora n-ar mai fi după dreptate.

Or, și după învățătura Bisericii noastre fiecare va primi răsplata sau pedeapsa după faptele sale. Dar de aici nu rezultă că ar fi cu totul excluse îndreptățirea și folosul rugăciunilor celor vii pentru cei morți. Dovadă în acest sens este și faptul că la creștinii din Corint se practica — pe vremea Sf. Apostol Pavel — obiceiul ca unii să se boteze în locul unor rudenii sau prieteni de ai lor care au murit fără să fie botezați. Deci, practicau așanumitul „botez substitutoriu" în nădejdea că în felul acesta vor scăpa pe respectivii de chinurile veșnice, sau cel puțin le vor ușura starea din viața de dincolo. Din textul de la I Cor. 15, 29, rezultă că Sf. Apostol Pavel nu dezaprobă acest obicei, ceea ce arată că Apostolul neamurilor recunoaște posibilitatea celor vii de a interveni — prin rugăciuni — la Dumnezeu pentru cei morți. De asemenea, Sf Apostol Pavel susține — în mod direct sau numai indirect — posibilitatea celor vii de a interveni la Dumnezeu pentru cei morți (a se vedea în acest sens: Rom. 14, 7—9; Efes. 1, 9—10; Filip. 2, 10—11; Efes. 6, 18—19; I Tim. 2, 1; I Cor. 13, 8.13).

Un alt text, pe care încearcă unii credincioși creștini să-și întemeieze poziția lor de respingere a rugăciunilor pentru morți, este cel de la Ieremia 17, 5: „Așa zice Domnul: Blestemat fie omul care se încrede în om și își face sprijin din trup omenesc și a cărui inimă se depărtează de Domnul." Pe acesta ei îl interpretează în felul următor: Fără îndoială, Dumnezeu osîndește aspru pe cei ce se bizuiesc pe intervenția altor oameni în favorul mîntuirii lor.

Dar interpretarea aceasta nu este nici pe departe justă, căci în acest text sînt osîndiți numai acei oameni care — fiind îndepărtați cu inima de Dumnezeu („a cărui inimă se depărtează de Domnul") — își pun nădejdea mîntuirii exclusiv în ajutorul de la oameni și nu în ajutorul de la Dumnezeu. De aceea, ei și merită toată osînda din partea lui Dumnezeu. Rezultă, deci, că în acest text nu sînt osîndiți și acei oameni care așteaptă de la semenii lor mijlociri pentru ei în fața lui Dumnezeu.

Dacă textul acesta n-ar avea înțelesul precizat de noi mai sus, ar însemna atunci că ar trebui să socotim căzut sub această osîndă și pe Apostolul neamurilor, care — după cum am văzut în articolul precedent — cere de la credincioșii săi să facă rugăciuni către Dumnezeu pentru el, după cum și el însuși face rugăciuni pentru alții și nădăjduiește în roadele acestor rugăciuni.

Pe de altă parte, însuși Mîntuitorul recomandă aceste rugăciuni pentru morți prin cuvinte și îndemnuri ca acestea: „Și orice veți cere întru numele meu, aceea voi face... Dacă veți cere ceva în numele meu, eu voi face" (Ioan 14, 13—14). De asemenea: „Orice păcat și orice hulă se va ierta oamenilor, dar hula împotriva Duhului Sfînt nu se va ierta. Celui care va zice cuvînt împotriva Fiului Omului, se va ierta lui; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfînt, nu i se va ierta lui, nici în veacul acesta, nici în veacul ce va să fie" (Matei 12, 31—32). De unde rezultă că alte păcate — decît cele împotriva Duhului Sfînt — pot fi iertate și în veacul viitor. Ceea ce însemnează că aceste cuvinte ale Mîntuitorului sînt un îndemn indirect către credincioși de a face cu osîrdie rugăciuni pentru cei morți.

În concluzie la adevărata interpretare a textului în discuție, trebuie să subliniem: Este exclus ca în acest text invocat de creștini contrari rugăciunilor pentru morți, să se nege posibilitatea, necesitatea și folosul rugăciunilor făcute de cei vii pentru cei morți. Cu atît mai mult, cu cît în acest text este vorba despre cu totul altceva.

Creștinii contrari rugăciunilor pentru morți se mai provoacă la următorul text biblic: „Și iarăși a zis Domnul: Să nu intri în casa celor ce jelesc și să nu te duci să plîngi și să jelești cu ei... Și vor muri cei mari și cei mici în pămîntul acesta și nu vor fi îngropați și după ei nimeni nu va plînge, nimeni nu-și va face tăieturi, nici se va tunde pentru ei. Nu se va frînge pentru ei pîine de jale ca mîngîiere pentru cel mort; și nu li se va da cupa mîngîierii ca să bea după tatăl lor și după mama lor" (Ieremia 16, 5—7). Pe acesta îl interpretează în sensul c-ar dovedi că rugăciunile pentru morți ar fi nefoloistoare și, deci, de prisos, pentru că nu dau nici un rezultat.

Dar în textul acesta este vorba numai despre acei păcătoși care s-au făcut vinovați de păcate grele; ceea ce însemnează că pentru morții mai puțin păcătoși se poate frînge pîine întru pomenirea lor. Acesta este sensul ce rezultă din lămurirea pe care ne-o dă contextul (vezi cu deosebire v. 10—13). Dacă textul n-ar avea acest înțeles, atunci ar rezulta din el că morții n-ar trebui să fie îngropați, ceea ce nici contrarii rugăciunilor pentru morți nu admit.

În fine, creștinii contrari rugăciunilor pentru morți se mai provoacă la textul: „Că nu este întru moarte cel ce te pomenește pe tine. Și în iad cine te va lăuda pe tine?" (Ps. 6, 5). De aici ei desprind concluzia că sufletele celor morți nu și-ar mai păstra starea de conștiență, ci ar fi amorțite și inconștiente. În consecință, nici ele însele nu-și pot ajuta cu nimic și nici cei vii nu le-ar putea fi de vreun folos.

Numai că în acest text nu este vorba despre ceea ce susțin contrarii rugăciunilor pentru morți. Căci înțelesul corect al acestui text este următorul: Psalmistul cere ceva de la Dumnezeu pînă cînd este încă în viață, pentru că după moarte — zice el — nu se mai poate ruga și nici să ceară ceva de la Dumnezeu. Prin urmare, în acest text nu se tăgăduiește nemurirea sufletului și nici starea de conștiență a sufletelor celor ce au murit cu trupul. De asemenea, nu se tăgăduiește folosul rugăciunilor pentru morți.

De altfel, nemurirea sufletului și starea lui de conștiență deplină după despărțirea lui de trup este mărturisită limpede în Sf. Scriptură (a se vedea în acest sens textele: Marcu 12, 27; Luca 20, 34—38; 16, 22—24; Apoc. 4, 10—11; 5, 8—14).

În concluzie finală, obiecțiunile ridicate de către contrarii lor fiind neîntemeiate, rămîne că rugăciunile pentru morți sînt justificate și folositoare.

C. Sîrbu

A sosit iarna

Cerul norii și-a cernut
Și zăpada a căzut
Peste cîmpul înghețat
Peste codru, peste sat.
Vîntul rupe pomii goi,
Iarna a sosit la noi;
Dar cu iarna — vai ce bine —
Sfîntul Nicolae vine
Și aduce la copii
Daruri multe, bucurii.
Deci, copiii mei iubiți,
Dacă vreți ca să primiți
Daruri mari sau mititele
Să vă cam lăsați de rele...
Fiți mai buni, ascultători,
C-atunci creșteți mărișori,
'Nalți ca bradul cel frumos,
Patriei de mult folos!

Nicolae Isac
cînt. bis. Zlești — Hunedoara

Din colindele noastre de Crăciun

Astăzi s-a născut Hristos

Astăzi s-a născut Hristos,
Mesia chip luminos.
Lăudați și cîntați
Și vă bucurați!

Mititel, înfășețel,
În scutec de bunbăcel.
Lăudați...

Vîntul bate, nu-l răzbate,
Neaua ninge, nu-l atinge.
Lăudați...

Și de-acum pînă-n vecie
Mila Domnului să fie.
Lăudați și cîntați
Și vă bucurați!

Cerurile s-au vorbit

Cerurile s-au vorbit
Din Apus la Răsărit,
Un Prunc mic au izvodit
Și pe pămînt a venit;
Din urît făcu frumos
Și curat din păcătos.
Coborît-a ceru-n jos
Într-un Cuvînt luminos
Și pe noi ne-a ridicat
De-a dreapta ne-a așezat,
Lîngă Tatăl lăudat
Fire-ar binecuvîntat.

Trei păstori

Trei păstori se întîlniră
Și așa se sfătuiră:
Haideți fraților să mergem
Floricele să culegem
Și să facem o cunună,
S-o-mpletim cu voie bună
Și s-o ducem lui Hristos
Să ne fie de folos.

Prăznuirea Sf. Iosif cel Nou de la Partoș

Cu ceremonialul devenit deja tradițional, în acest an la catedrala mitropolitană din Timișoara a avut loc prăznuirea Sfîntului Iosif cel Nou de la Partoș, fost mitropolit al Banatului între anii 1650—1653. Pomenirea Sfîntului a început odată cu vecernia din seara zilei de 14 septembrie, după ce la vecernia din Duminica precedentă corul catedral a executat „Oratoriul Sfîntului Iosif de la Partoș", compoziție a maestrului Filaret Barbu. Vecernia din preziua praznicului a fost oficiată de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, împreună cu un sobor de preoți și diaconi. În cadrul acestui serviciu religios racla cu osemintele Sfîntului a fost luată de pe postamentul ei obișnuit și, după ce s-a înconjurat biserica, a fost depusă pe solee, în fața ușilor împărătești și s-a deschis spre a se oferi credincioșilor posibilitatea de a venera sfintele moaște. În cadrul acestei slujbe, P. C. Cons. Constantin Comșulea a vorbit credincioșilor despre Sfinți ca modele de viață creștină. După terminarea slujbei, preoți anume rînduiți, împreună cu mulți credincioși au rămas toată noaptea în priveghere. În dimineața zilei de 15 septembrie, ziua praznicului s-a oficiat utrenia și maslul de obște, iar la ora 9,30 a început Sf. Liturghie slujită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului. În cursul ei, a fost hirotonit diacon profesorul Nicolae Belean de la Seminarul teologic din Caransebeș. După cuvîntul de învățătură al Inalt Prea Sfinției Sale — s-a făcut cuminecarea credincioșilor care s-au pregătit a primi Sfînta Taină.

După masă la ora 18 a avut loc vecernia, în cursul căreia racla Sfîntului a fost dusă la locul de pe postament, iar înainte de sfîrșitul slujbei, P. Cuv. arhim. Timotei Seviciu, vicar eparhial, a vorbit despre locul sfîntului Iosif cel Nou în conștiința credincioșilor, după care corul catedral a cîntat „Requiemul", compus tot de maestrul Filaret Barbu.

Sărbătoarea Sfîntului Iosif cel Nou de la Partoș s-a săvîrșit și în cuprinsul Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, cu osebire la bisericile care îl au drept hram sau patron duhovnicesc.

Prot. *Gheorghe Geția*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 122 Sibiu, 15 decembrie 1974 Nr. 47—48

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Credinţa noastră

55. Jertfelnicia

După Sfînta Scriptură şi după învăţătura Bisericii noastre în centrul vieţii creştine este Iisus Hristos cel răstignit pe cruce, înviat şi înălţat la cer. Crucea însemnează jertfă. Pe cruce s-a jertfit Domnul Hristos pentru mîntuirea tuturor. „Căci Dumnezeu aşa a iubit lumea încît pe Fiul Său Cel Unul-Născut l-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3, 16). Iar Iisus le spune Sfinţilor Apostoli că „mai mare dragoste decît aceasta nimeni nu are ca viaţa lui să şi-o pună pentru prietenii săi" (Ioan 15, 13). El — Domnul nostru — şi-a pus sufletul său, viaţa Sa, ca să ne elibereze din robia păcatului şi a morţii şi să ne dăruiască o viaţă nouă, cît mai multă viaţă. De aceea Crucea este în inima Bisericii şi este cinstită de toţi dreptcredincioşii creştini, căci ea a fost sfinţită prin jertfa lui Iisus pentru mîntuirea noastră. Orice jertfă creştină izvorăşte din Cruce, din Iisus Hristos cel răstignit.

Se înţelege că Crucea lui Hristos o vedem nu ca un capăt al vieţii Domnului, ci ca o punte spre Învierea şi Înălţarea Lui la cer. Căci Crucea ca jertfă deschide porţile cerului, zările luminii divine.

Jertfirea de sine o vedem şi în viaţa Maicii Domnului, care a primit chemarea Tatălui ca să nască şi să crească pe Iisus, să înfrunte multe încercări şi îndeosebi să vadă pe Fiul ei răstignit şi îngropat. Căci ce durere mai mare e pentru o mamă, ce jertfă mai mare e pentru Maica Domnului decît să dăruiască pe Iisus lumii, ca prin răstignirea şi învierea Lui să ne mîntuiască?

Pe calea jertfirii de sine şi urmării lui Hristos au mers şi Sfinţii Apostoli. Ei erau oameni aşezaţi la casele lor, în familiile lor, la munca lor. Iisus i-a chemat să vină după El, să fie ucenicii Lui cei mai apropiaţi. Şi ei au lăsat toate şi au mers după Domnul. Cu excepţia lui Iuda, care a fost robit de patima banilor, ceilalţi Apostoli l-au urmat pînă la capăt, ca după învierea Domnului şi după înălţarea Lui la cer să meargă şi să propovăduiască pretutindeni Evanghelia Domnului în grele împrejurări, chiar cu jertfirea vieţii.

Ştim apoi cum în primele trei veacuri împăraţii romani au persecutat pe creştini şi astfel cetele mucenicilor au dovedit că sînt în stare să urmeze lui Iisus, să se jertfească pentru El.

Se poate însă vorbi şi de jertfa unui popor întreg pentru apărarea patriei, pentru cucerirea libertăţii ei. Mărturie avem toată istoria poporului nostru, care în grele condiţii a reuşit prin unitatea, lupta şi dăruirea de sine să răzbească peste vitregiile vremilor şi astăzi să se bucure de libertate, unitate, independenţă şi o viaţă în continuu progres. Eroii neamului nostru, marii voievozi, marii revoluţionari, care s-au pus în fruntea năzuinţelor populare, sînt de asemenea un exemplu măreţ de jertfelnicie deplină. De aceea numele lor e înscris în inima poporului pentru totdeauna.

Jertfelnicia, chiar pînă la jertfirea vieţii, caracterizează şi pe ierarhii, preoţii şi credincioşii din Transilvania care au trebuit să-şi apere credinţa strămoşească, legea românească, în diferite secole împotriva încercărilor unor stăpîniri străine, care vroiau să-i treacă la „legea" acelora.

Astăzi sîntem într-o ţară liberă şi prosperă şi Biserica Ortodoxă Română cuprinde pe toţi românii ortodocşi, care, din dragoste de legea strămoşească, jertfesc, ca buni fii ai Bisericii, şi muncă şi bani pentru ca viaţa Bisericii să se desfăşoare după cuviinţă şi potrivit cu tradiţiile de veacuri şi cu marile transformări ale epocii actuale.

Jertfelnicia trebuie să existe şi în familie, ca obştea cea mică, în care şi părinţii şi copii sînt chemaţi să înţeleagă că mai presus de interesul personal al fiecăruia e interesul familiei.

De altfel fiecare om ştie că însăşi formarea lui ca personalitate cere anumite renunţări, o anumită disciplinare de sine, ca să nu cadă în robia diferitelor patimi, ci să ducă lupta cea bună a creşterii în virtuţi, a dăruirii de sine pentru binele obştesc. Căci jertfelnicia nu e numai jertfirea vieţii (aceasta în anumite cazuri), ci şi orice disciplinare de sine, orice renunţare la unele lucruri, orice slujire a intereselor familiei, Patriei, Bisericii. Prin acest duh al jertfelniciei se desăvîrşeşte personalitatea fiecăruia, progresează viaţa poporului, se desfăşoară cu roade bune viaţa Bisericii. Jertfa dă cele mai înalte satisfacţii şi încununează cu laurii cinstirii obşteşti şi cu fericirea cea veşnică pe cei ce duc „lupta cea bună" pînă la capăt.

Fie ca toţi să urmăm pe Iisus pe calea jertfirii de sine pentru mîntuire, pentru binele Bisericii şi Patriei, şi toţi să primească răsplata recunoştinţei obşteşti şi a fericirii veşnice întru împărăţia cerurilor!

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

„O, ce veste minunată"

(Colindă de Crăciun)

Un mare filozof german aseamănă greşeala protopărinţilor noştri, Adam şi Eva, cu un pas greşit pe care cineva îl face în viaţă.

Într-adevăr, urmările nefaste ale unei greşeli, ale unui păcat, ale unui pas necugetat pe care-l facem le simţim adesea mulţi dintre noi. Ba mai mult, sînt cazuri cînd un astfel de pas greşit a fost fatal pentru toată viaţa pentru mulţi semeni de-ai noştri.

Nefaste şi destrămătoare, nu numai pentru ei, ci pentru toţi urmaşii lor, atît pe plan religios cît şi pe plan moral şi social, au fost şi urmările pasului greşit, săvîrşit din cauza neascultării de prima pereche de oameni.

Aceste urmări nefaste, inerente de altfel atunci cînd rătăceşti de la drumul cel drept, au dus la o nesfîrşită gamă de credinţe religioase şi la rătăciri morale grave, care au întunecat nespus de mult demnitatea fiinţei noastre.

După învăţătura Bisericii noastre însă, Dumnezeu n-a creat lumea văzută şi nevăzută şi pe om în special ca să-l arunce în neant, să-l lase pierdut şi uitat în această imensitate a Cosmosului. Nu! Dumnezeu a creat o lume bună şi bun l-a zidit şi pe om, lăsîndu-i ca menire supremă obligaţia ca, stînd în strînsă legătură cu Părintele său ceresc, el să devină mai bun, cît mai bun, transformînd în mai bun şi mediul înconjurător în care a fost rînduit să trăiască.

Aşa se face că în labirintul religios, moral şi social, care caracteriza omenirea de acum aproape două milenii, într-o lume în care oamenii ajunseseră să se închine la oameni, crezîndu-i dumnezei, cum era cultul împăraţilor romani; într-o lume în care o pătură uriaşă de oameni, a sclavilor, era considerată şi tratată ca animale de muncă nu numai de stăpînii lor, care, nu odată, îi tăiau şi îi aruncau la peşti, ci chiar de filozofi, altfel cu multă minte, cum era Aristotel; într-o lume în care voinţa celui puternic era atotstăpînitoare; într-o lume în care dezmăţul era în floare, în care viciile şi păcatele de tot felul luaseră, în proporţii cutremurătoare, locul virtuţilor, într-o astfel de lume, pe care Sf. Scriptură o numeşte „plinirea vremii", s-a auzit o veste, o negrăită veste, asemenea căreia alta nu mai fusese, nici n-a mai fost după aceea şi nici nu va mai fi, „o veste minunată", cum spune colinda noastră din străbuni.

Era vestea minunată a întrupării Fiului lui Dumnezeu, aşa cum anunţaseră prorocii cu sute şi mii de ani înainte, a naşterii „Celui fără-de-nceput", a Mîntuitorului Iisus Hristos, care venea „să ne înveţe cu al Său grai / Care-i calea către rai."

Era vestea minunată că Dumnezeu nu este asemenea oamenilor, că El nu este nici în Olimp, nici în Lună, nici în Soare, nici în alte chipuri materiale, cum îşi închipuiau cei vechi, ci El este spirit absolut, atotprezent, atotştiutor, atotputernic, Părinte bun pentru toţi oamenii; că El este unul în fiinţă şi întreit în feţe sau în persoane: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt.

Era vestea minunată că şi omul este înzestrat cu o scînteie divină, sufletul său, că el rezumă în sine întreg Cosmosul, că o făptură umană, un suflet omenesc cîntăreşte mai mult decît toate bogăţiile materiale ale lumii, iar pentru salvarea acestui suflet de la rătăciri, de la căderi, de la paşi greşiţi, de la întuneric şi ignoranţă, de la patimi şi alte rele, merită făcute orice jertfe.

Era vestea minunată, nemaiauzită pînă atunci, care a fost ca o strălucire în bezna nopţii, că toţi oamenii sînt fraţi şi deci egali, fie stăpîni, fie sclavi; că toţi oamenii, toate popoarele, fără deosebire de culoare sau rasă, au aceeaşi obîrşie, au aceeaşi menire, aceeaşi demnitate, acelaşi drept de a se bucura în chip egal de bunurile cu care Dumnezeu a binecuvîntat acest Pămînt.

Era vestea minunată că valoarea unui om nu se judecă după aparenţe, după hainele luxoase pe care le poartă cineva, după banii pe care-i are, după rang sau după diplome, ci după frumuseţea sufletului său, după înţelepciunea şi cumînţenia pe care o are, după binele pe care-l sădeşte în preajma sa, după strădaniile pe care le depune în folosul obştei în mijlocul căreia trăieşte.

Era vestea minunată că munca este ceva sfînt, o obligaţie absolută pentru orice om, iar dacă cineva poate, dar nu vrea să lucreze, acela nu are dreptul să mănînce.

Era vestea minunată că în Iisus Hristos avem modelul desăvîrşit al unei adevărate vieţuiri după voia lui Dumnezeu, model după care ne putem orienta negreşelnic şi permanent paşii vieţii, în Iisus Hristos sufletul nostru putînd să-şi ostoiască setea, oricît de puternică ar fi, după lumină, după frumos, după adevăr, după dreptate, după pace lăuntrică şi între oameni, după fericire, în înţelesul ei cel mai înalt.

Această veste minunată, „ce a cuprins lumea toată", a ajuns şi pe meleagurile noastre, chiar din primul veac al erei creştine în care ne aflăm. A pătruns prin Sf. Ap. Pavel, care a predicat pînă în Iugoslavia de astăzi; a pătruns prin ucenicii acestuia, care de bună seamă au lărgit aria misionară a marelui Ap. Pavel. A ajuns această veste minunată pînă în părţile Dunării prin Sf. Ap. Andrei, care şi-a purtat paşii şi prin Dobrogea de astăzi, prin negustorii care cercetau cetăţile greceşti de pe malul Mării Negre. A pătruns apoi această veste minunată, după cucerirea Daciei, prin soldaţii romani, între care mulţi vor fi fost creştini, prin legiunile romane, unele aduse chiar din Palestina, leagănul învăţăturii noastre creştine, prin colonişti, prin prizonieri de război ş. a. m. d.

Aşa se face că atunci cînd a apărut pe scena istoriei, poporul român a apărut ca popor creştin

(Continuare în pag. 4)

Despre o pastorală de Crăciun a mitropolitului Şaguna

Cu prilejul praznicelor împărăteşti, sufletul mare al mitropolitului Şaguna vibra puternic de bucuria că se simte mai aproape de credincioşii săi, îi priveşte în faţă şi, învăluindu-i în dragostea fierbinte a inimii sale curate, era fericit că le poate împărtăşi şi sfaturi duhovniceşti, dar şi pentru propăşirea vieţii lor sociale şi naţionale.

Pastoralele mitropolitului Şaguna de la Crăciun şi Paşti sînt predici axate pe o idee centrală. Ele dezvoltă în chip magistral, simplu şi convingător, un principiu creştin de viaţă, o virture religios-morală, un adevăr absolut necesar pentru mîntuire, ca de ex: credinţa, nădejdea sau dragostea, dreptatea şi pacea, munca şi economia etc. Prin toate urmăreşte acelaşi scop: *Ridicarea bunei stări duhovniceşti morale şi materiale a credincioşilor Bisericii pe care o slujea.*

Avem în faţă bogăţia de învăţături din pastorala trimisă de rîvnitorul arhiereu la Crăciunul anului 1859. Tema ei este *credinţa în Hristos* şi dragostea de El şi de aproapele, fără de care nu putem fi plăcuţi lui Dumnezeu şi nici să trăim în armonie cu aproapele. Tematica pastoralei este precizată în cuvintele că *„porunca lui Dumnezeu este să credem în numele Fiului Său şi să ne iubim unul pe altul"*.

Arătînd că credinţa este piatra de temelie a mîntuirii noastre, după cum rezultă din textul de la Ioan 12, 44—50, Şaguna zice: „... Cel ce crede în Mîntuitorul Hristos crede în Dumnezeu-Tatăl cel ce l-a trimis pe El. Cel ce îl vede pe El, vede pe Dumnezeu-Tatăl; că El a venit ca lumină în lume, ca tot cel ce crede în El să nu rămînă în întuneric, iar cel ce nu va crede, El nu-l va judeca, ci cuvîntul care l-a spus El şi că n-a grăit El, ci Tatăl, iar porunca Tatălui este viaţa veşnică."

De aici se poate convinge orice creştin că „viaţa veşnică — zice Şaguna — se moşteneşte de către toţi acei creştini *care cred în Domnul nostru Iisus Christos,* carele... toate cîte a spus le-a spus după cum i-a zis lui Tatăl, carele este în ceruri".

Praznicul Naşterii şi Botezului Domnului, prin cîntări şi citiri rînduite de biserică au scopul să ajute creştinilor „să vină la cunoştinţa credinţei în Domnul nostru Iisus Hristos, fără de care nu este cu putinţă a plăcea lui Dumnezeu şi a se mîntui, a ieşi din întuneric la lumină".

Cîntările şi citirile bisericeşti de azi — zice Şaguna — „sînt aşa de pătrunzătoare la inimă, încît nu este nici un creştin aşa de împietrit ca să nu simtă în sufletul său o mîngăiere tainică cînd le aude pe ele". De aceea să alergăm toţi la slujba dumnezeiască şi să aducem „închinăciuni şi rugăciuni lui Dumnezeu pentru venirea Unuia născut Fiului Lui, carele pentru noi oamenii şi pentru a noastră mîntuire s-au pogorît din ceriuri şi s-au întrupat de la Duhul Sfînt şi din Maria Fecioară, şi s-au făcut om".

„Bine aţi făcut, iubiţi creştini, că aţi venit azi în casa Domnului să preamăriţi pe Fiul lui Dumnezeu, pe Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, ... ca să arătaţi că voi credeţi în Acela pe care l-a trimis Dumnezeu din sînurile Sale, ... şi să arătaţi că credinţa voastră este împlinirea poruncii dumnezeieşti întru care este viaţa veşnică."

„Precum Magii cei de la Răsărit s-au povăţuit de lumina stelei ce li se iviše şi au aflat pe Hristos şi i se închinară Lui aşa şi voi aveţi învăţăturile Sfintei Maicii noastre biserici care vă povăţuieşte ca să puteţi afla pe Hristos astăzi şi să I vă închinaţi Lui. Cetiţi dară Scripturile şi ascultaţi-le, ca să vă răsară vouă bucuria cunoştinţei şi să puteţi afla pe Hristos..." Apoi bunul păstor — vlădica Andrei accentuează: *„Astăzi Christos nu se mai naşte, nici nu se culcă în peştera Vitleemului, astăzi Christos se naşte şi se culcă în inima cea curată a celui ce crede în El.* Să aveţi dar inima curată pe lîngă credinţa voastră şi atunci va fi inima voastră peştera Vitleemului în care se va sălăşlui Christos" apoi îndeamnă pe credincioşi să se îngrijească de biserică, ca locaş de rugăciune, ca să fie frumoasă şi curată şi să aibă cărţi. „Îngrijiţi-vă, îngrijiţi-vă, iubiţilor creştini, ca bisericile voastre să fie *acoperite,* curăţite şi împodobite cu sfintele icoane şi înzestrate cu cărţi trebuincioase, precum şi îmbogăţite cu sfinte odăjdii preoţeşti şi cu vase sfinţite, ca Iisus Hristos să nu fie silit a veni şi a se naşte în peştera cea proastă a Vitleemului, ci să afle la noi case frumoase de rugă şi hramuri potrivit măririi Dumnezeirii Sale. Tot creştinul trebuie să ştie că Domnul Christos numai odată s-au născut în peştera cea proastă a Vitleemului, şi aceasta s-a făcut căci a *vrut să arate* umilinţă. Însă cînd va veni Christos a doua oară atunci va veni cu mărire, cu sfinţii Săi îngeri, ca să judece vii şi morţii, după faptele fiecăruia."

„Deci, evlavioşilor creştini, astfel să fie credinţa voastră şi atunci Dumnezeu va asculta rugăciunile voastre" — sînt cuvintele de îndemn cu care marele mitropolit Şaguna îşi încheie scrisoarea sa pastorală din 1859, cuvinte care ni se potrivesc şi nouă, credincioşii de astăzi, de a aştepta Naşterea Domnului cu inimă curată şi bisericile îngrijite pentru un asemenea mare eveniment.

Prot. *Simion Radu*

B E T L E E M

De mult voiam să-mi verific convingerile şi cunoştinţele biblice şi să-mi plec genunchii înaintea aşezămintelor generos înzestrate de Ortodoxia românească.

Împrejurările prielnice au venit mai mult ca altă dată astăzi, cînd s-au schimbat înnoitor vremurile, prin stimularea relaţiilor dintre ţări şi oameni.

Prevăzut cu o schiţă practică, alcătuită de reprezentantul Patriarhiei noastre în Ierusalim, arhim. Lucian Florea, luni în ziua de 19 august 1974 am cercetat Betleemul, locul unde s-a născut Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru.

Sînt două localităţi cu numele Betleem. Una e în Galileea, alta în sudul ţării.

Pentru a nu se produce confuzie între ele, satul naşterii lui Iisus se numeşte de obicei Betleemul Iudeii. În epoca Vechiului Testament Betleemul se mai numea Efrata (Gen. 35, 16). Numirea are aceeaşi însemnare: Casa pîinii, cîmpul pîinii.

Drumul de la Ierusalim la Betleem l-am făcut cu autobuzul unei societăţi arabe. Preţul biletului a fost 80 agurot, adică bani israelieni.

De Ierusalim, Betleemul e doar la o distanţă de 9—10 km.

Am trecut printre dealuri şi stînci, prin pustia de nisip şi piatră a Iudeii. În mijlocul acestor dealuri pleşuve omul a sfărîmat pietrele cu ajutorul dinamitei şi le-a pulverizat cu ciscane şi cazmale, a realizat un fel de ţărînă şi a mai dus ceva pămînt cu cămilele ca să realizeze o vatră de pămînt pentru a planta vie sau măslini.

Măslinii nu sînt pretenţioşi, ei prind rădăcină uşor şi rezistă la căldură şi secetă, iar via creşte în formă de tufiş, nu e pusă pe pari, nici nu se îngroapă iarna, dar strugurii sînt de o calitate superioară.

În jurul Betleemului pămîntul e destul de mănos, de aceea se şi numeşte Betleemul Casa pîinii. Betleemul de altă dată este acum un oraş curat şi frumos. Aici a trăit Rut, femeia cu bun nume, Booz, Obed, Iese. Aici a păscut oile tatălui său David, psalmistul şi regele de mai tîrziu, „cel mai mic între fraţii săi şi tînăr" (Ps. 151, 1), pînă ce, proclamîndu-se rege, se mută la Hebron.

Aici a profeţit Miheia zicînd: „Tu Betleeme, cetate mică între celelalte, din tine va ieşi Povăţuitorul, a cărui obîrşie este din zilele veşniciei" (Miheia 5, 1).

Aici s-a născut din Fecioara Maria pruncul Iisus în sunet de o desăvîrşită expresivitate corală, pentru a înnobila inimile şi a apropia pe oameni de sublima năzuinţă care este „pe pămînt pace" (Luca 2, 14).

La locul sfînt un slujitor al lui Hristos ne-a primit cu multă bunăvoinţă, oferindu-ne îndrumările necesare.

Pe locul unde s-a născut Iisus, Sfîntul Constantin cel Mare a ridicat o biserică, în anul 330. Aceasta este cea mai veche biserică creştină.

Prin patru rînduri de coloane de marmoră, biserica este împărţită în mai multe nave. Icoane care reprezintă naşterea, venirea magilor, uciderea pruncilor din porunca lui Irod, împodobesc locaşul.

La locul naşterii se ajunge coborînd din biserică, pe mai multe trepte. Deasupra locului unde a poposit Maica Domnului se vede o stea şi icoane reprezentînd naşterea.

În jurul stelei e scris, în mod circular, în limba latină textul: (Hic de virgine Maria Iesus Christus natus est) „Aici s-a născut din Fecioara Maria Iisus Hristos."

Deasupra locului unde corul îngeresc a cîntat: „Pe pămînt pace..." credincioşii care cercetează peştera lasă să se audă imnul tradiţional: „Naşterea ta Hristoase Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina..."

Făclii aprinse şi candele scumpe împodobesc încăperea. Lume multă intră şi iese. Biserica naşterii e totdeauna plină de închinători la locurile sfinte. Vin aici să-şi plece genunchii creştini, arabi şi chiar evrei, dintre care unii regretă că n-au ascultat de Iisus, iar alţii se bucură că merg pe urmele Lui. Vezi lacrimi de bucurie şi vezi lacrimi de durere. Se săvîrşeşte un fel de solidarism spiritual între oameni. Parcă în taina sufletului lor toţi îşi zic: „Fii milostiv mie păcătosul, abia acum înţeleg cît de mic sînt în faţa Veşniciei şi cît de slab înaintea Celui care stăpîneşte lumea."

Lîngă Betleem se află mormîntul Rahilei, soţia lui Iacob. Cavoul e un corp din două clădiri, una cu vîrful retezat iar alta sfîrşind într-o boltitură. Aici a născut Rahila pe Beniamin şi cînd şi-a dat sufletul a chemat numele lui Benoni=fiul durerii. „Şi a murit Rahila, zice Sf. Scriptură, şi a fost îngropată în calea Efratei, în drum spre Betleem. Şi au pus acolo stîlp la mormîntul ei — acesta este stîlpul mormîntului Rahilei pînă în ziua de azi" (Fac. 35, 17—20).

Moartea neaşteptată a Rahilei a impresionat atît de mult la Betleem încît acea venerabilă femeie devine tipul mamelor care-şi deplîng copiii. Înainte de plecarea în captivitatea babiloniană copiii au fost adunaţi la mormîntul Rahilei, în Betleem. Jalea mamelor a fost atunci atît de puternică încît scriitorii biblici îşi închipuiau că văd mamele agitîndu-se şi aud pe Rahila bocind. „Glas în Rama... Plîngere şi tînguire multă, Rahila plîngîndu-şi copiii ei, şi nu voia să se mîngîie căci nu mai sînt."

În apropierea Betleemului se află Cîmpul păstorilor. Pe acest loc o capelă aminteşte de coliba în care se adăposteau păstorii care au fost primii martori ai naşterii lui Iisus.

Capela din cîmpul păstorilor are formă patru-unghiulară. E încadrată între 4 contraforturi. Acoperişul sfîrşeşte într-o rotundă. E zugrăvită într-un alb imaculat.

Nu departe de altarul naşterii lui Iisus se află o încăpere, întru pomenirea fericitului Ieronim, care a trăit aici mulţi ani traducînd Sfînta Scriptură din evreeşte şi greceşte în limba latină. Socotind că în Palestina poate învăţa mai bine limbile aramaică şi ebraică se stabileşte în Betleem unde a trăit în muncă şi rugăciune.

Traducerea Bibliei Ieronim o începe în anul 390. Pentru a înţelege mai bine Sfînta Scriptură, cercetează el locurile unde s-a desfăşurat istoria Vechiului şi Noului Testament, meleagurile unde plugarul ţinînd coarnele plugului cînta aliluia, unde secerătorii se antrenează la muncă cu psalmii davidici. Betleemul l-a impresionat de-a dreptul pe fericitul traducător, de aceea trăieşte aici pînă la sfîrşitul vieţii sale, săvîrşind o operă care constituie titlul de glorie al activităţii sale.

La alcătuirea textului latin al Bibliei Ieronim s-a folosit de cele mai bune manuscrise ebraice, în special de manuscrisele care erau în uz în sinagoga din Betleem, pe care le-a copiat personal cu cea mai mare atenţie. S-a folosit şi de îndrumările date de către învăţaţii iudei şi de tradiţia exegetică a rabinilor evrei. Pe tema aceasta între Ieronim şi rabinii din Betleem era un dialog frecvent. Ieronim a reuşit să îmbine cercetările personale cu respectul tradiţiei iudaice şi creştine, în această aşezare de tihnă şi evlavie care îmbie priveliştilor sufleteşti atîta inspiraţie.

Dar ceea ce a rămas este permanenţa spirituală a Betleemului. De va fi departe sau de va fi aproape de Betleem, credinciosul va psalmodia cu nădejde împlinirea poruncii revelată în cronica de la ieslea sfîntă: „Pe pămînt pace."

Pr. prof. *N. Neaga*

INFORMAŢII

● Duminică, 15 septembrie 1974, aflîndu-se în Cluj Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a participat la Sf. Liturghie în catedrala „Schimbarea la Faţă" din acest oraş.

Cu acest prilej, Î. P. S. Sa a rostit un cuvînt de învăţătură, în care a arătat, între altele, că viaţa noastră trebuie trăită în lumina unui ideal, insistînd cu deosebire asupra idealului patriotic, care constă în a ne iubi ţara şi a ne aduce aportul la continua ei înflorire, şi idealul unităţii bisericeşti, noi fiind astăzi în aceeaşi Biserică, cum am fost încă de la începuturile noastre ca popor, unitatea bisericească servind şi unităţii poporului nostru. Cuvîntarea s-a încheiat cu o seamă de îndrumări practice, privind întărirea vieţii de familie, lupta împotriva păcatului etc.

● Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, în zilele de 13, 14 şi 15 septembrie 1974 P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul a întreprins vizitaţii canonice în parohiile: Micfalău, Bixad, Tg. Secuiesc, Covasna şi în filiile Ojdula, Poian şi Ghelinţa, prot. Sf. Gheorghe.

Astfel, în 14 septembrie a. c., P. S. Sa a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească la Micfalău, cu care prilej a fost hirotonit întru diacon tînărul Tică Victor, iar întru preot C. diacon Gh. Telcean, rostind totodată un cuvînt de învăţătură şi de apreciere a activităţii C. pr. local, I. Cucu.

Duminică, 15 septembrie a. c., P. S. Sa a săvîrşit Sf. Liturghie în biserica din Tg. Secuiesc, răspunsurile fiind date de un grup restrîns de studenţi teologi. Au fost hirotoniţi: C. diacon Tică Victor întru preot, iar Miron Petru întru diacon.

Cuvînt de învăţătură au rostit: P. C. prot. P. Dumbravă (Sf. Gheorghe), C. pr. I. Rafiroiu, parohul local, iar la sfîrşit P. S. Episcop-vicar Emilian, care a tălmăcit Evanghelia zilei.

În aceeaşi zi seara, P. S. Sa a participat la vecernia din parohia Covasna, săvîrşită de P. C. paroh local, Gh. Olteanu, unde a rostit un cuvînt de învăţătură.

● Duminică, 22 septembrie 1974, a avut loc sfinţirea bisericii din parohia Ciumeghiu, prot. Oradea-Sud, săvîrşită de P. S. Episcop Vasile al Oradiei, după ce biserica a fost împodobită cu o frumoasă pictură în frescă, prin grija P. C. paroh local.

La priceasnă a predicat P. C. cons. I. Negroiu.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, P. S. Episcop Vasile a vorbit credincioşilor despre însemnătatea pictării şi sfinţirii unei biserici şi despre Sf. Taină a Preoţiei.

● Diversificarea îndatoririlor administrative ale preoţilor, necesitatea cunoaşterii din partea acestora a legislaţiei actuale şi a dispoziţiilor în vigoare, obligativitatea aplicării celei mai stricte discipline financiare în purtarea gestiunii, modalitatea întocmirii formelor legate de multiple iniţiative gospodăreşti de la parohii (construcţii, reparaţii, pictări de biserici etc.) şi în general nevoia familiarizării cu toate lucrările de birou la oficiile parohiale şi protopopeşti, au determinat conducerile multor Eparhii să organizeze consfătuiri cu preoţii din fiecare protopopiat, în care s-au prelucrat aceste probleme.

În Arhiepiscopia Timişoarei şi Caransebeşului, pe anul 1974 respectivele instructaje s-au ţinut între 19 şi 26 septembrie.

Cu aceste prilejuri s-au dat ample lămuriri privind chestiunile în cauză din partea reprezentanţilor secţiei economice a Centrului eparhial (consilierul economic, contabilul şef, revizorii contabili şi şeful serviciului tehnic). S-a insistat totodată asupra nevoii ca munca administrativă să depăşească orice tendinţe birocratice, preoţii străduindu-se să aplice cu conştiinciozitate normele stabilite de forurile superioare, să dovedească cinste şi corectitudine, să consulte permanent organele parohiale şi să dea socoteală acestora de orice lucrare se întreprinde.

La întrunirea ţinută la protopopiatul Oraviţa, în 19 septembrie a. c., a participat şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului. În cuvîntul adresat celor prezenţi, Î. P. S. Sa le-a cerut să îmbine permanent activitatea pastorală propriu-zisă cu cea administrativ-gospodărească, dovedindu-se vistiernici corecţi ai bunurilor bisericeşti.

● În 4 octombrie 1974, la Centrul arhiepiscopesc Sibiu a avut loc consfătuirea trimestrială de lucru cu P. C. protopopi din cele 13 protopopiate din cuprinsul Arhiepiscopiei de Alba Iulia şi Sibiu, care s-a desfăşurat sub conducerea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. Au mai participat: P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. consilieri, P. C. inspector şi P. C. secretar eparhial.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae a dat îndrumări cu caracter practic, accentuînd obligaţiile multiple pe care le au P. C. protopopi mai ales în activitatea de teren în cercetarea parohiilor, subliniind totodată necesitatea generalizării în bisericile noastre a cîntării în comun, ţinuta preotului în parohie şi la slujbe, tematica pe care trebuie s-o trateze în predicile şi cuvîntările pe care preoţii le rostesc, din care să nu lipsească subiecte din Istoria Bisericii Ortodoxe Române, activizarea consiliului şi comitetului parohial etc.

În cuvîntul său, P. S. Episcop-vicar Emilian a zăbovit cu deosebire asupra disciplinei clerului.

În continuare, au luat cuvîntul P. C. consilieri şi toţi P. C. protopopi. S-a analizat activitatea, pe protopopiate, pe trim. III şi s-au dat îndrumări pentru activitatea de pe trim. IV 1974.

● În 6 octombrie 1974, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoţit de P. C. prof. Dr. Milan Şesan şi P. C. consilier Gh. Bota, a sosit în parohia Rupea, prot. Braşov, pentru sfinţirea bisericii cu hramul „Sf. Treime", care a fost înveşmîntată cu o frumoasă pictură în frescă de către pictorul Anatolie Cudinoff din Bucureşti.

După cum a arătat P. C. prot. Z. Moşoiu (Braşov) în cuvîntul de „bun venit", Rupea este un oraş cu rezonanţe străvechi, denumit de daci Ramidava iar de romani Rupes (vîrf de stîncă). În cadrul Sf. Liturghii s-au făcut două hirotoniri: licenţiatul în Teologie Gîlea Emil ca diacon, iar diaconul Giurgiu Ilarie Dorin, ca preot pentru parohia Şimon biserica-nouă, prot. Braşov.

La priceasnă a predicat P. C. prof. M. Şesan despre sinoadele ecumenice, iar la sfîrşitul Sf. Liturghii, preotul paroh Gh. Opriş, distins cu rangul de „iconom", a înfăţişat istoricul parohiei şi al bisericii ce s-a sfinţit.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae, plecînd de la Evanghelia zilei, învierea fiului văduvei din Nain, vorbeşte despre învierea prin credinţă, despre ecumenismul local, confirmat de prezenţa conducătorilor altor culte din localitate la acest praznic: Evanghelic-luteran, romano-catolic etc. Îndeamnă pe credincioşi să fie buni fii ai Bisericii, dar şi cetăţeni loiali ai Patriei.

În numele celorlalte culte a vorbit Dr. Köber Berthold, pastorul evanghelic.

● Duminică, 13 octombrie 1974, a avut loc sfinţirea bisericii cu hramul „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil" din Zaul de Cîmpie, prot. Luduş, care, prin grija credincioşilor şi a harnicului preot, a fost îmbrăcată cu o frumoasă pictură. Sfinţirea a fost săvîrşită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoţit fiind de la Sibiu de P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. prof. Gh. Şoima, precum şi de un grup de studenţi teologi, care au dat răspunsurile la Sf. Liturghie. Din soborul slujitor au mai făcut parte P. C. prot. I. Bacali (Luduş), P. C. prot. I. Şarlea (Sărmaş), P. C. prot. pens. I. Macavei ş. a.

După slujba de sfinţire a urmat Sf. Liturghie arhierească, în cadrul căreia a predicat P. C. prof. Gheorghe Şoima, care a explicat, pe înţelesul ascultătorilor, Evanghelia zilei cu Pilda semănătorului.

La sfîrşitul Sf. Liturghii C. pr. local Ilie Pintea, distins cu rangul de „iconom", a făcut o prezentare a parohiei şi lucrărilor săvîrşite la biserică mulţumind tuturor celor ce i-au stat în ajutor.

În cuvîntarea rostită, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a subliniat importanţa lucrării preoţeşti, rostul icoanelor în bisericile şi casele noastre, convieţuirea frăţească dintre credincioşii noştri şi credincioşii celorlalte culte, împărtăşind totodată folositoare sfaturi practice privind viaţa familială, necesitatea muncii etc.

A participat şi a vorbit pastorul reformat din localitate Benkö Zoltán.

Apoi, P. C. prot. I. Bacali a fost hirotesit protopop, iar P. C. prot. pens. I. Macaveiu protopop stavrofor.

30 DECEMBRIE

Se ştie că proclamarea Republicii, la 30 decembrie 1947, a însemnat o etapă importantă în istoria nouă a Patriei noastre.

Ideea de republică n-a fost străină de poporul nostru, ea reprezentînd în conştiinţa multor vrednici înaintaşi de-ai noştri, forma de organizare statală cea mai corespunzătoare intereselor poporului.

„Viitor de aur ţara noastră are şi prevăd prin secoli a ei înălţare" — scria Mihai Eminescu, luceafărul poeziei româneşti, iar Nicolae Bălcescu, al cărui suflet dogorea de căldura dragostei pentru ridicarea poporului şi înflorirea ţării, a dorit şi a luptat pentru republică, înscrisă în programul revoluţiei din 1848 „ca un stat în care oamenii adevăraţi îngrijesc singuri de soarta lor, fără să-şi pună stăpîni pe cap, cerînd în lucrarea lor drept regulă dreptatea şi drept ţintă frăţia". Aceste previziuni luminoase s-au confirmat şi desăvîrşit în ultimele trei decenii de viaţă nouă a patriei noastre.

Impetuoasa dezvoltare economică şi culturală de peste un sfert de veac a ridicat Republica Populară Română şi, de la 21 august 1965, Republica Socialistă România, la nivelul cel mai înalt de bunăstare şi prosperitate din istoria ţării noastre.

Înlăturarea pentru totdeauna a claselor exploatatoare, naţionalizarea principalelor mijloace de producţie, cooperativizarea şi industrializarea agriculturii, egalitatea în drepturi a tuturor naţionalităţilor conlocuitoare, elaborarea şi promulgarea unei noi Constituţii, pe baze democratice, înfiinţarea Consiliilor Populare, cu participarea democratică a maselor populare la rezolvarea tuturor problemelor economice, sociale şi obşteşti, înzestrarea justiţiei cu noi legiuiri şi a societăţii cu noi Coduri ale muncii şi ale familiei, legea pentru dezvoltarea, modernizarea, perfectarea învăţămîntului, aplicarea retribuţiilor şi salariilor după cantitatea şi calitatea muncii, legea pensiilor, planurile cincinale de dezvoltare economică, socială şi culturală a ţării etc., toate acestea şi multe altele sînt doar o parte din marile realizări cu care actul din 30 decembrie 1947 şi-a adus un substanţial aport.

E deajuns să prezentăm cîteva date statistice ca să ne dăm seama de progresele înregistrate în toate domeniile de activitate ale naţiunii noastre.

Astăzi producţia globală a ţării noastre este de circa 30 de ori mai mare decît înainte cu 30 de ani.

„Studiu asupra economiei mondiale", elaborat la finele anului trecut — sub egida Consiliului economic şi social al O.N.U. — menţionează România în rîndul ţărilor socialiste europene cu cea mai rapidă creştere în ultimii trei ani. România se află între ţările ce au marcat anul trecut (1973) cel mai înalt ritm de creştere a producţiei (peste 10 la sută). Trecînd în revistă perspectivele de dezvoltare a ţărilor socialiste din Europa în 1974, studiul scrie între altele: „În România, planul pentru 1974 prevede creşterea cu 17 la sută a ritmului, deja foarte ridicat, de expansiune industrială." Această rată de creştere a asigurat o ridicare continuă a nivelului de trai, material şi cultural, fiind totodată izvorul dezvoltării multilaterale a ţării noastre şi o chezăşie a asigurării independenţei şi suveranităţii naţionale. Este semnificativ faptul că venitul naţional realizat în anul trecut a fost de peste 12 ori mai mare decît cel din anul 1947. În ultimii 25 de ani salariul real a crescut de aproape 5 ori, iar veniturile ţărănimii au crescut de 3,2 ori. Numărul locuinţelor noi din fondul locativ naţional a crescut de la 49.500 în 1951 la 2.554.700 în 1973.

Toate aceste succese şi, desigur, încă multe altele, obţinute în cei 27 de ani de Republică, la care se adaugă politica externă de colaborare şi pace, îndeobşte apreciată, prestigiul tot mai mare de care se bucură pe toate meridianele globului sînt legate, după cum se ştie, şi de personalitatea Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România, care — împreună cu ceilalţi conducători şi colaboratori — conduce România socialistă pe noi culmi de înflorire şi progres multilateral.

Biserica Ortodoxă Română, aşa cum a fost în trecut alături de popor, este şi astăzi alături de toate marile năzuinţe şi realizări ale lui. Prin înfăptuirea Reîntregirii bisericeşti şi prin întărirea unităţii sufleteşti a credincioşilor ei, precum şi prin relaţiile ecumeniste cu celelalte culte din ţară şi străinătate, Biserica noastră îşi aduce contribuţia ei la unitatea poporului şi la marile lui înfăptuiri interne şi externe.

Preţuirea deosebită de care se bucură valorile trecutului nostru bisericesc şi larga înţelegere de păstrare a creaţiilor înaintaşilor noştri de către înţeleapta conducere a patriei noastre, a dat Bisericii noastre posibilitatea de a-şi îndrepta privirile spre restaurarea vechilor sale mănăstiri şi monumente istorice, care stîrnesc admiraţia celor care le vizitează, din ţară sau de peste hotare.

Acest popas aniversar din viaţa Republicii noastre constituie pentru noi toţi un nou imbold în a o sluji cu credincioşie şi a o face să prospereze tot mai mult, după cum spune şi cîntarea:

Republică biruitoare
În veci de veci să înfloreşti . . .

F. Costea

Din colindele noastre de Crăciun

Viers la Naşterea Domnului

Auzi acum cerule,
Şi-ascultă pămîntule,
O taină înfricoşată
Şi minune-adevărată:
Cel fără de început
Care toate le-a făcut
Pentru prea multa iubire,
Ce-o are spre omenire,
Acum bine a voit
Şi din cer s-a pogorît,
Din Fecioara s-a-ntrupat
Hristos, ceresc împărat.
Păstorii s-au minunat
Şi cîntare i-au cîntat,
Magii Lui s-au închinat,
Daruri scumpe că i-au dat.
Şi noi astăzi să-i cîntăm
Şi Lui să ne închinăm,
Să-i înălţăm toţi cîntare
Pentru mila Sa cea mare.

Astăzi am văzut minune.*

Astăzi am văzut minune
Ceea ce îngerul spune,
Azi toate s-au împlinit
Cîte s-au fost prorocit
Despre Mesia Hristos,
S-a-mplinit foarte frumos.
Să-i cîntăm acum şi noi
Din timpane şi cimpoi.
Vino frăţiorul meu,
Vino la grădina sa,
C-a înflorit rodia,
Din fecioara Maria,
Din Achim şi din Ana,
Ca să plinească taina,
Taina cea din veci ascunsă
Şi de îngeri neştiută.
Să trecem la Palestina,
C-acolo a-nflorit Lumina.
Să trecem la Vifleem
Noi minunea s-o vedem,
Cu îngerii să-i cîntăm;
„Mărire, Ţie din vecie",
Tuturor de bucurie
Şi de mare veselie.

* Colindă din Vidacut, jud. Harghita.

CLUJ-NAPOCA - 1850 ani de existenţă

S-au împlinit 18 veacuri şi jumătate de la prima atestare documentară a oraşului Cluj, pe atunci cu denumirea Napoca, centru şi capitală oficială a Daciei Porolissensis, care a jucat un rol important în viaţa politică şi administrativă a dacilor şi apoi a romanilor.

În anul 124 d. Hr., deci cu 1850 de ani în urmă, a luat fiinţă această străveche cetăţuie de pe malurile Someşului, fapt ce reiese din inscripţiile descoperite pe lespedea vremurilor.

Sărbătorirea acestui eveniment a avut loc la Cluj în prezenţa D-lui Preşedinte al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceauşescu, şi a altor personalităţi de seamă în a doua jumătate a lunii octombrie, cînd şeful statului nostru a semnat pe loc decretul prin care, la denumirea municipiului Cluj, se adaugă numele vechi, acela de Napoca. Aceasta ca o recunoştinţă şi mărturie a vechimii şi continuităţii poporului român pe aceste plaiuri transilvane cu o puternică şi dezvoltată civilizaţie încă de pe atunci.

În trecutul glorios al municipiului Cluj-Napoca, după cum a subliniat în ampla sa cuvîntare însuşi şeful statului nostru, cuvîntare ţinută în Piaţa Mihai Viteazul în prezenţa unei imense mulţimi, cu prilejul festivităţilor, stă martoră marea răscoală din 1437 de la Bobîlna a iobagilor români şi maghiari, războiul ţărănesc condus de Gheorghe Doja în 1514, marea răscoală condusă de Horia, Cloşca şi Crişan la 1784, care a avut un mare răsunet şi în Cluj, precum şi numeroase alte bătălii sociale consemnate de istorie.

Clujul însă nu a rămas nici în afara revoluţiei burghezo-democratice de la 1848 a lui Avram Iancu, aşa cum nu a rămas nici în afara altor evenimente revoluţionare ale epocii moderne. Aici mişcarea revoluţionară a cunoscut o puternică amploare. După realizarea statului naţional unitar, odată cu unirea Transilvaniei cu România (1 decembrie 1918), Clujul a jucat un rol tot mai mare în mişcările sociale.

... „*Cunoaştem faptul* — a accentuat de asemenea şeful statului nostru — *că oamenii muncii din Cluj, români, maghiari şi germani, în 1940 s-au ridicat într-o strînsă solidaritate împotriva diktatului de la Viena, pentru apărarea integrităţii naţionale a României.*"

Printr-o coincidenţă, la această dată s-au împlinit şi 30 de ani de cînd Clujul a fost eliberat, prin lupta armatelor române împreună cu cele sovietice, de sub dominaţia hitleristă şi hortystă, de cînd oamenii muncii din Cluj s-au alăturat luptei pentru abolirea definitivă a fascismului.

Desigur faţă de vechea aşezare de acum 1850 de ani Clujul de astăzi — al doilea oraş ca mărime al României — s-a transformat radical. A devenit tot mai mult nu numai un centru universitar — cultural şi social-politic, ci şi un puternic centru economic-industrial, cu o efervescenţă înfloritoare demnă de vremurile pe care le străbatem, în care toţi locuitorii, fără deosebire de naţionalitate, se bucură din plin de cuceririle noii noastre orînduiri.

Arătăm şi aceea că primele urme creştine în localitatea Cluj-Napoca datează — după pietrele funerare descoperite — încă din secolul al IV-lea.

La sfîrşitul secolului al XV-lea a luat fiinţă în satul Feleac, de lîngă Cluj-Napoca Episcopia Ortodoxă Română, avînd ca ierarh pe episcopul Marcu (1499), iar la începutul veacului al XVI-lea a luat fiinţă Episcopia Ortodoxă Română din satul Vad, înfiinţată de domnii Moldovei, cu primul Episcop Atanasie. Apoi în locul celor două episcopii vechi, în anul 1919, după unire, a luat fiinţă Episcopia Vadului, Feleacului şi Clujului, ridicată în 1973 la rangul de Arhiepiscopie.

Această venerabilă vîrstă a oraşului Cluj, acum Cluj-Napoca, demonstrează vitalitatea ca şi continuitatea locuitorilor lui, dar şi un stimulent pentru continua sa dezvoltare şi înflorire în viitor.

N. D. Găvozdea

Deschiderea noului an universitar 1974-1975 la Institutul Teologic din Sibiu

Deschiderea festivă a noului an universitar 1974/1975 la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu a avut loc în 14 octombrie 1974. Părintele profesor Dr. Teodor Bodogae a scos în evidenţă, în predica rostită la Sf. Liturghie în catedrala mitropolitană, legătura simbolică dintre praznicul zilei: Pomenirea Prea Cuvioasei Parascheva, al cărei nume înseamnă pregătire, şi noul an de pregătire teologică al cărui început se face acum. La sfîrşitul Sf. Liturghii a fost invocată binecuvîntarea lui Dumnezeu asupra profesorilor, studenţilor şi tuturor ostenitorilor Institutului Teologic din Sibiu, în noul an universitar.

Festivitatea din Aula Institutului Teologic a fost deschisă de către P. C. prof. Dr. Is. Todoran, Rectorul Institutului Teologic. P. C. Sa a arătat că Institutul Teologic din Sibiu a promovat, dintru început, o teologie a vieţii, care este o teologie pusă în slujba măririi lui Dumnezeu, dar în acelaşi timp pusă în slujba năzuinţelor obşteşti.

Vorbind despre dragostea de care generaţia sa se bucură din partea ocîrmuirii bisericeşti şi de Stat, studentul Mihai Munteanu din anul IV s-a făcut expresia dorinţei tuturor studenţilor Institutului Teologic din Sibiu de a se arăta demni, prin munca lor, de această dragoste.

Un cuvînt de salut din partea Institutului Teologic Protestant Unic, Secţia evanghelică-luterană din Sibiu, a fost rostit de către Domnul conf. Hermann Pitters, care a subliniat importanţa ecumenistă a existenţei celor două Institute Teologice, ortodox şi protestant, în acelaşi oraş.

În încheiere a luat cuvîntul Î. P. S. Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului. Studenţii teologi — a spus Î. P. S. Sa — sînt datori să se integreze, prin munca şi prin studiul lor, în obştea cea mare a poporului nostru. Ca să fie buni teologi, buni preoţi ei trebuie să cunoască viaţa sub toate aspectele ei şi acest lucru ei îl realizează atunci cînd se fac accesibili faţă de toate cerinţele societăţii, integrîndu-se în ritmul de activitate al societăţii întregi, avînd astfel satisfacţia că sînt părtaşi la marile progrese şi realizări ale poporului nostru. Începutul anului academic la Institutul Teologic din Sibiu trebuie să stea sub lumina acestui ideal, prin dăruirea de sine, prin iubire faţă de Iisus Hristos, faţă de Biserică, faţă de poporul nostru, faţă de Patria noastră, faţă de toate popoarele lumii, ca toţi să trăiască în pace şi înfrăţire.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae a adus mulţumiri P. F. Părinte Patriarh Justinian şi celorlalţi membri ai Sf. Sinod pentru grija pe care o arată Institutului Teologic din Sibiu, profesorilor şi studenţilor pentru rîvna lor.

Î. P. S. Sa a exprimat, în numele tuturor celor prezenţi, omagii faţă de conducătorii iubiţi ai Patriei noastre, în frunte cu Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu, cel mai iubit fiu al poporului nostru.

Corul studenţilor teologi a interpretat, sub conducerea P. C. diacon asistent Ioan Popescu, un program de cîntece religioase şi patriotice.

A. Jivi

„O, ce veste minunată"

(Urmare din pag. 1)

ortodox, fapt care i-a ajutat nespus de mult să înfrunte vitregiile de tot felul prin care a trecut, fapt care constituie totodată şi o dovadă de căpătîi a continuităţii sau prezenţei noastre permanente pe aceste plaiuri.

Aşa se face că vestea minunată de care am vorbit a avut un extraordinar răsunet în sufletul poporului nostru, încît, legate de evenimentul Naşterii Domnului, de Crăciun, el a creat frumoasele noastre colinde, care reprezintă un capitol de seamă din marea, minunata şi parcă neîntrecuta carte a creaţiei folclorice româneşti.

Aşa se explică faptul că colindele s-au născut şi au crescut odată cu poporul nostru, oglindind, multe dintre ele, ca şi doinele, zbuciumul său sufletesc, protestul faţă de împilările sociale şi naţionale de care a avut din plin parte, aspiraţiile sale spre pace, dreptate, libertate şi înfrăţire între oameni, aspiraţii pentru care a plătit multe jertfe şi care abia în anii noştri prind întru totul viaţă.

Aşa se face că în colinele noastre Naşterea Domnului ne apare ca un fapt care se petrece aievea, an de an, aici la noi, undeva la marginea unui sat de-al nostru, iar colindătorii dau de veste:

Ia sculaţi români, sculaţi
Şi cu toţi vă bucuraţi,
Că azi s-a născut Hristos,
Oamenilor de folos.

Acest lucru este întărit şi de cuvintele altei colinde, care spune: „Fluierul cel păstoresc / Cîntă glas dumnezeiesc", cuvinte care ne amintesc de „viersul dulce, mîngîios" al cavalului ce se aude vara seara pe deal, la stînele din munţii noştri la focul de la aripa oilor.

Cei trei păstori dintr-o altă colindă ne amintesc apoi de cei trei ciobani din Mioriţa, cu deosebirea că în colindă nu mai sînt roşi, doi dintre ei, de invidie şi dorul de înavuţire, ci sînt învăluiţi de o dragoste frăţească ce îi uneşte şi îi mînă să facă un lucru bun.

Aşa se face că ori de cîte ori se apropie Crăciunul şi auzim colindele noastre străbune, chipul ni se împrospătează, inima ne tresaltă de bucurie — aşa cum îi tresălta lui Creangă, cum însuşi mărturiseşte, atunci cînd îşi amintea de casa părintească din Humuleşti — făptura ne este parcă inundată de o lumină şi o pace sfîntă, care ne fac să ne simţim mai tineri, mai buni, mai calzi sufleteşte.

Se cuvine deci să cunoaştem, să preţuim şi să transmitem mai departe acest bogat tezaur de folclor religios românesc.

Pentru ca „Naşterea lui Hristos să ne fie de folos" — să nu uităm totodată că este imperios necesar să facem şi noi ca magii, care nu s-au mai întors pe la Irod, cel crud şi cu suflet hain, adică pe calea cea veche a păcatelor, ci, lăsînd această cale a lui Irod, să mergem pe calea cea nouă, de permanentă înnoire sau primenire a făpturii noastre lăuntrice, de continuu urcuş spre zările curate ale îmbunătăţirii sau desăvîrşirii fiinţei noastre, cale adusă în lume de Mîntuitorul Iisus Hristos.

De aceea, tot asemenea magilor:

S-aducem şi noi lui Iisus,
Împăratului de Sus,
Scumpe daruri de Crăciun,
Inimă şi suflet bun.

Diacon *Gh. Papuc*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU